

Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos nro 12864 selostus

päivätty 4.6.2024, muutettu 17.2.2025

Helsinki

Ursinin uimalaitos Ursinin kalloiden edustalla, Signe Brander 1912

Kannen kuva, Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

© Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristö, Asemakaavoituspalvelut 2025

Tekstin toimitus: Jari Huhtaniemi, Matti Kaijansinkko, Teemu Vuohtoniemi, Paula Hurme, Kuisma Kyyhkynen, Jarkko Nyman, Kati Immonen, Anu Haahla, Karri Kyllästinen, Kirsi Lilja, Pekka Leivo, Aapo Niinikoski, ja Sakari Mentu

Valokuvat ja piirrokset: Asemakaavoituspalvelut, Länsisatama-Kalasatama tiimi ellei toisin mainita

Hernesaaren asemakaavan ja asemakaavan muutoksen selostus
Päivätty 4.6.2024
Diaarinumero HEL 2022-011472
Hankenumero 1603_4
Asemakaavakartta nro 12864

Kaavaselostuksessa esitetään kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja suunnittelun vaiheet. Selostusta täydennetään kaavaprosessin edetessä.

Asemakaava koskee:
6. kaupunginosan (Eira) vesialuetta,
20. kaupunginosan (Länsisatama, Hernesaari, Jätkäsaari)
osia kortteleista 20243, 20854, 20855, 20862, 20864, 20868,
kortteleita 20856, 20857, 20863, 20866 ja 20867,
katu-, puisto-, satama-, venesatama-, erityis- ja vesialueita

Asemakaavan muutos koskee:
6. kaupunginosan (Eira) katu-, venesatama-, puisto- ja vesialueita,
20. kaupunginosan (Länsisatama, Hernesaari)
osaa korttelin 20176 tontista 19,
kortteleita 20181, 20235-20237, 20240-20243,
katu-, satama-, rautatie-, puisto- ja vesialueita
(muodostuvat uudet korttelit 20850-20871)

Laatija:
Helsingin kaupungin Asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 27.11.2023
Kaupunkiympäristölautakunta: 11.6.2024
Nähtävilläolo (MRL 65 §): 12.8.-10.9.2024
Asemakaavapalvelu: muutettu 17.2.2025
Uudelleen nähtävilläolo (MRA 32 §): 17.2.-18.3.2025
Hyväksyminen:
Voimaantulo:

Alueen sijainti:
Alue sijaitsee Helsingin kantakaupungin eteläisellä ranta-alueella Ullanlinnan länsipuolella. Alue rajautuu pohjoisessa Matalasalmenkujaan, Eiranrantaan ja Merikatuun ja muilta

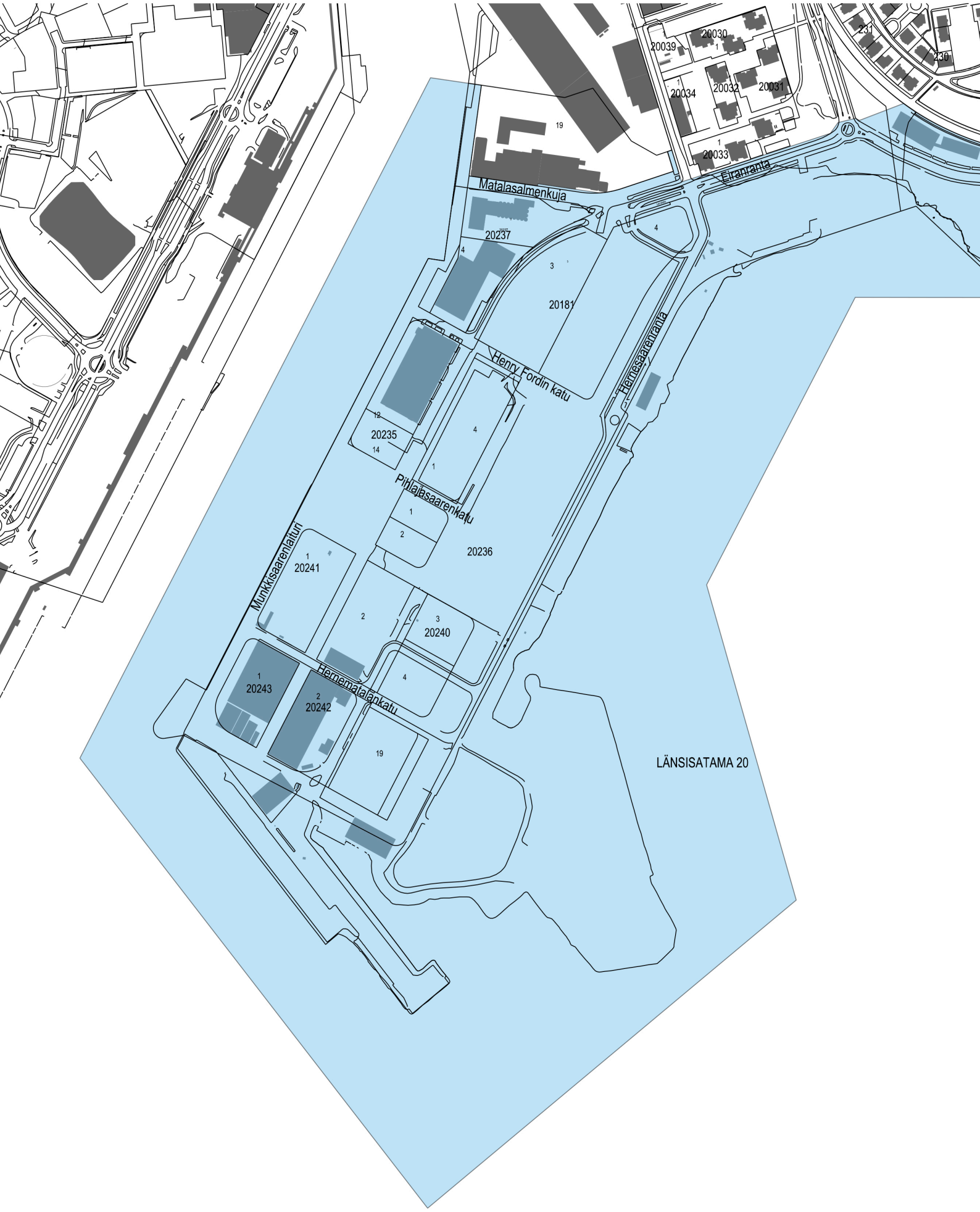
20030
20039
20034
20032
20031
20033
Matalasalmenkuja
Eiranranta
20237
20181
Henry Fordin katu
Hernesaarenranta
20235
Pihlajasaarenkatu
20236
Munkkisaarenlaituri
20241
20240
20243
20242
Hernematalankatu
LÄNSISATAMA 20

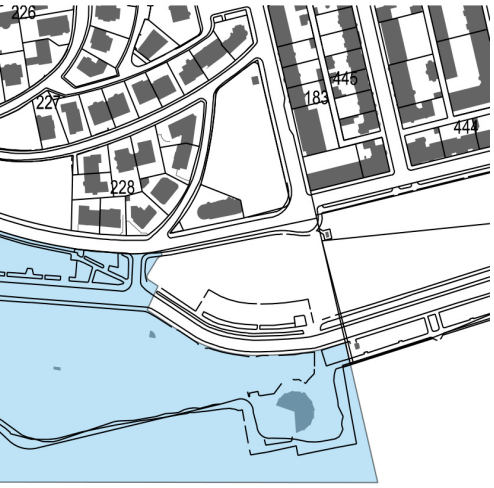

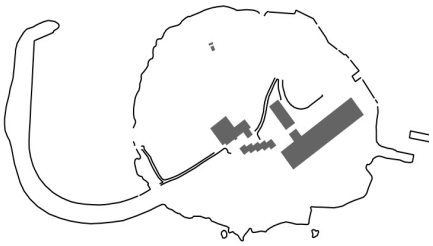

YHTEYSHENKILÖT KAAVAN VALMISTELUSSA:

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala

Asemakaavoitus:
johtava arkkitehti Jari Huhtaniemi
tiimipäällikkö Matti Kaijansinkko
Kaavapiirtäminen:
suunnitteluavustaja Hilpi Turpeinen
suunnitteluavustaja Matti Päiväsalo
suunnitteluavustaja Annikki Vartiainen
Liikenne- ja katusuunnittelu:
liikenneinsinööri Teemu Vuohtoniemi
Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu:
maisema-arkkitehti Paula Hurme
Rakennussuojelu:
arkkitehti Sakari Mentu
Teknistaloudelliset asiat:
projektipäällikkö Jarkko Nyman,
korkotasot ja yhdyskuntatekniikka
erityisasiantuntija Anu Haahla
ympäristömelu
projektipäällikkö Kirsi Lilja, kaavatalous
yksikön päällikkö Pekka Leivo,
maaperän rakennettavuus
tiimipäällikkö Kaarina Laakso,
ympäristöturvallisuus
erityisasiantuntija Kati Immonen,
maaperän ja sedimenttien
pilaantuneisuus
Vuorovaikutus:
vuorovaikutussuunnittelija
Lotta Silfverberg
Ruotsinnokset:
arkkitehti Kajsa Lybeck

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit:
tonttiosastopäällikkö Sami Haapanen,
maaomaisuuden kehittäminen ja tontit
johtava tonttiasiamies Ilkka Aaltonen,
yritystontit
kiinteistölakimies Kristian Berlin,
asuntotonttitoimisto
projektipäällikkö Johanna Hytönen,
rakentamiskelpoisuus
Asuntotuotanto:
tiimipäällikkö Timo Karhu
Rakennusvalvontapalvelut:
arkkitehti Juha Sundqvist
Ympäristöpalvelut:
ympäristötarkastaja Juha Korhonen

Kaupunkiliikenne:
yksikön johtaja
Antti Nousiainen

Riskienhallintapalvelut:
yksikön päällikkö Janne Rautasuo

Muut Helsingin kaupungin toimialat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala:
erityssuunnittelija Maija Saali,
tilapalvelut
erityissuunnittelija Carola Harju,
tilapalvelut
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala:
tilapalvelupäällikkö Matti Kuusela,
tilapalvelut
ulkoilupalvelupäällikkö Stefan Fröberg,
liikunta ulkoilupalvelut
yksikön päällikkö Jyrki Inkinen,
liikuntapaikat, läntinen alueyksikkö
projektisuunnittelija Klas Fontel,
julkinen taide -yksikkö
kulttuuriympäristöpäällikkö Sari Saresto,
kulttuuriympäristöt
arkkitehti Mikko Lindqvist,
kulttuuriympäristöt
Sosiaali- ja terveystoimiala:
arkkitehti Pirjo Sipiläinen,
tilapalvelut
Kaupunginkanslia:
projektinjohtaja Tuomo Sipilä,
aluerakentaminen

Muut viranomaistahot

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ELY:
alueidenkäyttöpäällikkö
Tuomas Autere
Helen Oy:
kiinteistöjohtaja Ilkka Ruutu
Helen Sähköverkko Oy:
projektipäällikkö Tero Korhonen
projektisuunnittelija Kari Jäske
Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY):
aluepäällikkö Saara Neiramo
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä:
joukkoliikennesuunnittelija Lauri Räty
liikennesuunnittelija Emilia Hakala
Museovirasto:
intendentti Elisa El Harouny
Väylävirasto:
ylitarkastaja Jani Koiranen
Helsingin Satama Oy:
suunnittelupäällikkö Kristina Salomaa

LIITTEET

1
Saurantalomake

2
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 27.11.2023

3
Kuvat ja kartat
Sijaintikartta
Ilmakuva
Asemakaavakartta (A4 koossa)
Havainnekuva
Ajantasakaava
Hernesaaren osayleiskaava (kaupunginvaltuusto 17.1.2018)
Ote Helsingin yleiskaavasta (2016)
Täyttö- ja kaivu kartta
Hernesaaren liikennesuunnitelma
Maaperäkartta
Merensyvyyskartta
Tulvareitit
Lumitilakaavio
Ajoyhteydet AK- ja ALP -kortteleiden sisäpihoille
Kuvaliite suojelukohteista (lisää Valtio Viljavarasto -kuva)

4
Viitesuunnitelma korttelista
ALP 20858 ja LPA-1 20237/8 sekä tonteista AK 20859/2, 20860/2 ja 20861/2

5
Korttelikortit
-kaupunkikuvalliset periaatteet
-asuinkortteleiden piha-alueiden rakentamisohje
-valaistusperiaatteet
-asuintonttien varatieselvitys

MUU KAAVAA KOSKEVA AINEISTO

Hernesaaren osayleiskaava (kaupunginvaltuusto 17.1.2018)

Vuorovaikutusraportti 4.6.2024, täydennetty 17.2.2025 ja yleisötilaisuuden (4.12.2023) muistio

Hernesaaren liikenneselvitys -raportti, 4.6.2024, Ramboll Finland Oy

Hernesaaren asemakaavoituksen liikenteelliset periaatteet 10.10.2023

Hernesaaren liikennetarkastelut -raportti 5.6.2023, WSP Finland Oy

Hernesaaren julkisten alueiden yleissuunnitelma, MASU Planning, 17.2.2025

Viherkertoimet – Hernesaaren korttelit – esimerkkilaskelmat kortteleista 20861 ja 20855, Masu Planning 5.4.2024

Hernesaaren katuvihreän maksimointi –raportti, Sitowise Oy 22.12.2022

Hernesaaren AL -korttelin viitesuunnitelma, Helin&co arkkitehdit Oy, Kanslia ja Asemakaavoituspalvelut, 24.1.2018

Fordin talo, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli, 18.4.2011

Valtion viljavarasto, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli, 18.4.2011

Fordin talon kulttuurikäyttöselvitys, Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli, 20.12.2011

Hernesaaren osayleiskaavan kaupallisten palveluiden mitoitus ja sijoittelu kaupunkirakenteeseen, Santasalo, 15.12.2015

Asumisen profiili Länsisataman alueella, kaupunkisuunnitteluvirasto, tutkimustoimisto, 18.11.2011

Hernesaaren osayleiskaavaehdotuksen varjotutkielma, kaupunkisuunnitteluvirasto, asemakaavaosasto 2016

Hernesaari, Esi- ja pohjarakentamisen yleissuunnitelma, Ramboll 12/18, teknistaloudellinen suunnittelu -yksikkö, päivitetty 15.10.2024

Hernesaaren kunnallistekninen yleissuunnitelma, Sito Oy 31.10.2018, teknistaloudellinen suunnittelu -yksikkö, päivitetty 27.9.2024

Melkinlaiturin ja Hernesaaren asemakaavat, merellisten olosuhteiden vaikutus rakentamiseen, tutkimusraportti, A-Insinöörit 31.10.2018, teknistaloudellinen suunnittelu -yksikkö

Hernesaari, Länsisatama, Kaivu-, täyttö- ja pohjarakennetarkastelu, Ramboll, 30.9.2015, päivitetty 4.12.2015, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaari, Länsisatama, Kaivu-, täyttö-, ja pohjarakennetarkastelun lisävaihtoehdot, Ramboll 15.12.2015, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaari, asemakaavaluonnos, Pysäköintivaihtoehtojen rakennetekninen yleissuunnitelma, Kalliosuunnittelu Oy Rockplan 15.10.2017, teknistaloudellinen suunnittelu – yksikkö

Maaperän, pohjaveden ja huokoskaasun riskinarvio, Hernesaari, Vahanen Environment Oy 12.11.2018, teknistaloudellinen suunnittelu -yksikkö

Vesihuollon yleissuunnitelma, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek 2017

Hernesaaren osayleiskaava-alueen aallokkotarkastelu, Ilmatieteenlaitos, 2012, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren osayleiskaava-alueen virtausmalliselvitys, Suomen ympäristövaikutusten arviointikeskus Oy, 30.6.2011, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren asemakaava, tuulisuusselvitys, WSP Finland Oy, 31.1.2025

Hernesaaren osayleiskaava-alueen tuulisuuskartoitus, WSP Finland Oy, 2012, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren osayleiskaava-alueen meriluontoon liittyvät selvitykset 2010, Alleco Oy, 05/2011

Hernesaaren osayleiskaavaluonnoksen mukaisten vesistötöiden vaikutus alueen pohjaeläimistöön ja Vantaanjoen kalaväylään, Kala- ja vesitutkimuskeskus Oy, 05/2011

Hernesaaren alueidentiteetti, Helsingin kaupunki, 2013

Hernesaaren liikennejärjestelmäselvitys, KSV/2017

Hernesaaren väestöennuste 2024-2038, Helsingin kaupungin tietokeskus, 29.8.2024

Ilmanpäästöselvitykset:

Hernesaaren asemakaavan ilmanlaatuselvitys, 18.10.2024, Ilmatieteen laitos

Helsingin Länsisataman matkustajalaivojen hajupäästöjen leviämismallilaskelmat, Ilmatieteenlaitos, 3.5.2007, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Helsingin Länsisataman matkustajalaivojen päästövaikutusten arviointi leviämismallilaskelmin, Ilmatieteenlaitos, 1.10.2002, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Liikenteen typenoksidi- ja pienhiukkaspäästöjen leviämismallinnus Telakkakadun alueella ja arvio ilmanlaadusta Hernesaaressa -selvitys, Ilmatieteen laitos, ilmanlaadun asiantuntijapalvelut, 29.08.2012

Meluselvitykset:

Hernesaaren ympäristömeluselvitys, 17.10.2024, Akukon Oy

Hernesaaren osayleiskaava-alueen ympäristömeluselvitys, Insinööritoimisto Akukon Oy, 11/2011, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaari, Ympäristömeluselvitys 2010, täydentävät melutarkastelut, Insinööritoimisto Akukon Oy 12/2010, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaari, Ympäristömeluselvitys, päivitys 2010, Insinööritoimisto Akukon Oy 12/2010, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaari, Ympäristömelun jatkoselvitys kevät 2009, Insinööritoimisto Akukon Oy 8/2009, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaari, Ympäristömeluselvitys, Insinööritoimisto Akukon Oy 10/2008, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Julkisivun äänieristys laivamelua vastaan, Mitoitusmenettely, TL-Akustiikka, 2011-07, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Jätkäsaaren osayleiskaava: laivamelu ja rakennusten ulkoseinien äänieristys, Laivamelun äänieristysluku ja eristyksen arviointimenettely, Insinööritoimisto Akukon Oy 30.12.2005, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Jätkäsaaren osayleiskaava: laivamelu ja rakennusten ulkoseinien äänieristys, Julkisivurakenteiden äänieristyksen toteuttaminen, Insinööritoimisto Akukon Oy 30.12.2005, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Rakennettavuuselvitykset:

Hernesaaren itärannan stabiliteetin parantamisvaihtoehdot, Sipti Infra Oy, 5.9.2017, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren täyttö- ja pohjarakennustarkastelu 2014, Sipti Infra Oy, 14.8.2014, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren osayleiskaava-alueen alustava täyttö- ja pohjarakennussuunnitelma, FCG Planeko Oy 29.8.2008, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Maaperän ja merenpohjan pilaantuneisuusselvitys:

Hernesaari, Kvaerner Masa Yards Oy, Ympäristötekninen perusselvitys, WSP Environmental Oy 04/2005, kiinteistövirasto/tonttiosasto

Ympäristötekninen tutkimusraportti, täydentävät tutkimukset Hernesaaren alueella, Vahanen Environment Oy, 4.11.2014, LUONNOS, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Sedimenttitutkimusraportti ja kustannusarvio, Hernesaari, Venesatama, rantapuisto ja risteilijälaituri, Vahanen Environment Oy, 13.11.2014, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren osayleiskaava-alue, Maaperän haitta-ainetutkimusten yhteenveto 2012, FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy, 9.7.2013, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren osayleiskaava-alueen maaperän haitta-ainetutkimusten yhteenveto ja alustava riskinarviointi, Finnish Consulting Group Oy, 1.12.2010, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren osayleiskaava-alue, Maaperän haitta-aineiden tutkimusraportti, lisätutkimukset ja yhteenveto aiemmista tutkimuksista, Finnish Consulting Group 27.1.2009, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren osayleiskaava-alue, Maaperän haitta-aineiden tutkimusraportti, lisätutkimukset ja yhteenveto aiemmista tutkimuksista, Finnish Consulting Group Oy 5.5.2008, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaari, sedimenttien lisätutkimus, Tutkimusraportti, rakennusvirasto, FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy 3.11.2015, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren osayleiskaava-alueen sedimenttitutkimukset 2012, Tutkimusraportti, tarkentavat lisätutkimukset, FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy, 31.5.2013, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren osayleiskaava-alueen sedimenttitutkimukset, Tutkimusraportti Finnish Consulting Group Oy, 27.1.2012, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Hernesaaren osayleiskaava-alueen sedimenttitutkimukset, Tutkimusraportti, Finnish Consulting Group Oy, 9.4.2010, kaupunkisuunnitteluvirasto/tek

Vaarojen arviointiin liittyvät selvitykset:

Helsingin Energia, Suuronnettomuusvaarojen arviointi, Helsingin Energia, Munkkisaaren lämpökeskus, Pöyry Finland, 20.12.2012

Helsingin Energia, Suuronnettomuusvaarojen arviointi, Vaihe I, Helsingin Energia, Munkkisaaren lämpökeskus, Pöyry Finland, 17.12.2012

Turvallisuus ja kemikaalivirasto Tukes, 6638/36/2016, Arctech Helsinki Shipyard Oy, Helsingin telakka, määräaikaistarkastus 11.11.2016, tarkastuskertomus, 30.11.2016

Hernesaaren raitiotien yleissuunnitelma, KSV, 31.1.2017

Hernesaaren venesataman ja vesiurheilukeskuksen taloudellisten vaikutusten arviointi. FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 12.10.2018.

Hernesaaren venesataman viitesuunnitelma, Ramboll Finland Oy, 31.1.2025

Hernesaaren liittäminen Jätkäsaaren jätteen putkikeräyksen koonta-asemaan, Afry Oy, 15.11.2024, päivitys perusraporttiin 29.11.2024

Suomen ilmakuva 2024

Sisältö

1 Tiivistelmä 10

2 Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen kuvaus 14

Tavoitteet 15
Mitoitus 18
Korttelialueet 18
Liikenne 50
Palvelut 56
Esteettömyys 58
Maisema ja luonnonympäristö 59
Virkistys- ja viherverkosto 66
Ekologinen kestävyys 67
Suojelukohteet 68
Yhdyskuntatekninen huolto 71
Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostus 75
Ympäristöhäiriöt 81
Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka 91
Nimistö 91
Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto 92

3 Toteutus 112

4 Suunnittelun lähtökohdat 114

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 114
Osayleiskaava, yleiskaava ja maanalainen yleiskaava 115
Asemakaavat 115
Rakennusjärjestys 115
Muut suunnitelmat ja päätökset 116
Pohjakartta 118
Maanomistus 118
Muut lähtökohdat 118

5 Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet 122

Vireilletulo 122
Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo 122
Hernesaaren asemakaavaratkaisun eri vaihtoehdot 124
Valmisteluaineiston muut käsittelyvaiheet 126
Kaupunkiympäristölautakunnan päätös 11.6.2024 126
Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 12.8.–10.9.2024 127
Kaavaehdotuksen asettaminen uudelleen julkisesti nähtäville (MRA 32 §) 17.2.–18.3.2025 138

Kuvailulehti 140

1 Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee Hernesaarta, Eiran eteläosaa ja vesialuetta. Asemakaavoitusta ohjaa alueella voimassa oleva Hernesaaren osayleiskaava (tullut voimaan 18.4.2019).

Tavoitteena on mahdollistaa asumisen, työpaikkojen, satama- ja puistoalueiden sijoittaminen alueelle. Aluetta suunnitellaan noin 7 200 asukkaalle ja 3 000 työpaikalle. Alueen monipuoliset palvelut hajautetaan elävöittämään korttelialueita siten, että matkailu- ja vapaa-ajan palvelut tukeutuvat ranta-alueisiin.

Hernesaaren itärantaan suunnitellaan Merisataman jatkeeksi rantapuistoa, jossa on uimaranta, lähiliikuntapalveluita ja vesiurheilukeskus. Cafe Birgitan ja Löylyn yhteyteen suunnitellaan vierasvenesatama. Risteilysatama tukee alueen kehittymistä vetovoimaiseksi merellisten matkailu- ja vapaa-ajanpalveluiden keskittymäksi. Venesataman yhteyteen suunnitellaan veneiden huoltoon ja säilytykseen liittyvien toimintojen lisäksi lumen vastaanottoaluetta.

Aluetta suunnitellaan autoriippumattomana ja siten vähäautoisena tiiviin kaupunkirakenteen alueena, jossa liikenne tukeutuu pääosin kävelyyn, pyöräilyyn ja raidejoukkoliikenteeseen. Alueen autopaikkojen enimmäismäärää rajataan. Alueella tuetaan toimintatapojen muutoksia ilmastomuutoksen torjumiseksi.

Alueen kokoojakatu Laivakatu jakaa alueen itäpuolen asuntoalueeseen ja länsipuolen työpaikka-alueeseen. Asuinkerrostalojen korttelialueet koostuvat pääosin 6-8 kerrosta korkeista asuinkerrostaloista. Työpaikka-alue koostuu toimitila- ja liikuntarakennusten sekä pysäköintilaitosten korttelialueista, jotka rajautuvat risteilysatamaan. Risteilylaivoille on mitoitettu kolme laituripaikkaa. Alueen eteläosaan on suunniteltu lumen vastaanottoalue ja venesatama, jonne on mahdollista toteuttaa venepaikkojen, vesiliikennelaitureiden, vierasvenesataman ja liiketilojen lisäksi veneiden huoltoon ja säilytykseen liittyviä toimintoja. Merisatamanpuistosta länteen rantapuiston aluetta levennetään; uimaranta, veneiden asiointipaikat, monipuoliset leikki- ja lähiliikuntapalvelut ja vesiurheilukeskus tarjoavat vetovoimaisia merellisiä toimintoja kaupunkilaisille.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Kaupunkikuvallisesti uuden kaupunginosan asuntoalue jakaantuu viiteen osa-alueeseen. Puistoalueen mutkitteleva pääraitti rajautuu kuusi kerrosta korkeiden asuinkorttelialueiden etupihavyöhykkeisiin, istutusalueisiin ja ravintoloiden ja kahviloiden terassivyöhykkeisiin. Korttelialueiden väliin on sijoitettu pienimittakaavaisia puistikoita ja aukioita, joiden varrella kerrosluku vaihtelee neljän ja seitsemän kerroksen välillä.

Asuinkorttelialuetta lävistää pohjois-eteläsuunnassa kulkeva pihakatuosuuksien ja aukioiden sarja, jota elävöittävät huoneistokohtaiset sisäänkäyntipihat ja myymälätilat terassialueineen. Kaupunkikuvallisena aiheena on kahden alimman kerroksen osalta sisäänvedetyt julkisivut, jotka vuorottelevat pihakatujen ja aukioiden julkisivuilla.

Airokalan-, Miekkakalan- ja Pallokalanaukiot on suunniteltu vain kävelylle ja pyöräilylle, jolloin ne soveltuvat viihtyisinä ja turvallisina ympäristöinä leikkiin ja oleskeluun. Laivakadun varrella on sallittu erkkereitä ja viherhuoneita kerrosalan lisäksi ja kahdeksan kerrosta korkeiden asuinkorteleiden räystäslinja on pääosin madallettu kuudennen kerroksen korkeudelle.

Kaupalliset palvelut keskittyvät alueen pohjoisosaan, jossa 12-16 kerrosta korkeat asuinkerrostalot eheyttävät viereisten viljasiilojen muodostamaa kaupunkikuvaa. Asuinkorttelialueet on suunniteltu tiiviiksi, yhteisölliseksi ja kantakaupunkimaiseksi kaupunkirakenteeksi. Pienimittakaavaisille piha-alueille ja kortteleiden välisille katualueille voidaan suunnitella monipuolisia toimintoja ja viherrakentamista, koska asuinrakennusten varatiejärjestelyt tulee suunnitella siten, että ne eivät perustu pelastuslaitoksen toimintaan . Katutilan ja kattoterassien elävöittämiseen ja viherrakentamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Uutta asuntokerrosalaa on 298 000 k-m2 ja työpaikka- ja palvelukerrosalaa on 182 000 k-m2 sisältäen nykyisten rakennusten käyttötarkoitusmuutokset 43 470 k-m2. Yhteensä alueen kerrosala on 480 600 k-m2, josta AK- ja ALP -korttelialueiden osuus on 314 000 k-m2 ja muiden korttelialueiden sekä alueiden rakennusalojen yhteenlaskettu osuus 166 600k-m2. Alueen kaupalliset palveluiden osuus on noin 26 000 k-m2. Tonttien keskimääräinen tehokkuusluku on et=3,0 ja aluetehokkuus ea=1,0. Asukasmäärän lisäys on 7 200 asukasta.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Asemakaava-alueen nykyisen maa-alueen pinta-ala on noin 47 hehtaaria. Merialueille tehtäviä lisätäyttöjä on noin 3 hehtaaria ja kaivuja 3 hehtaaria, jolloin maapinta-ala tulee toteutuksen jälkeen säilymään 47 hehtaarin suuruisena. Virkistysaluetta on 11 hehtaaria, josta puistoa on noin 9 hehtaaria, venesatama-aluetta noin 1 hehtaari ja uimaranta-aluetta noin 1 hehtaari.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir. nro 7653), jonka mukaan alueella liikkuminen perustuu turvallisiin kävely- ja pyöräily-yhteyksiin, raideliikenteeseen perustuvaan joukkoliikenteeseen sekä ajoneuvoliikenteeseen. Alueella on asuin- ja toimitilarakentamiselle autopaikkojen enimmäisrajoitus. Asemaavan mitoituksena AK-, ALP- ja LPA-1-korttelialueilla on käytetty 1900 autopaikan enimmäismäärää. Pysäköintipaikat sijoittuvat alueelle markkinaehtoisesti pääosin keskitettyihin maanpäällisiin pysäköintilaitoksiin ja osittain asuinkortteleiden pihakansien alaisiin pysäköintilaitoksiin.

Asukaspysäköinnin ajoneuvoliikenteen yhteydet perustuvat AK- ja ALP-korttelialueilla kansipysäköinnin välisiin maanalaisiin ajoyhteyksiin, jolloin alueen pihakadut ja aukiot voidaan suunnitella turvallisiksi ja viihtyisiksi. Raskas liikenne ohjataan alueen länsireunaan Munkkisaarenlaiturille.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että teollisuus- ja varastotoiminnan poistuessa alueelta kantakaupungin asumisen, työpaikkojen, palveluiden sekä liikunta- ja virkistysmahdollisuuksien tarjonta monipuolistuu.

Helsingin kaupunki omistaa maa-alueen. Kaavoitustyö on käynnistetty Helsingin kaupungin aloitteesta.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 16.4.2019 hyväksyä markkinaehtoisen pysäköinnin kokeilun periaatteet ohjeellisena noudatettavaksi Hernesaaren asemakaava-alueen asuntorakentamisessa. Punavuoren ja Eiran asukaspysäköintialuetta ei ole tarkoitus laajentaa Hernesaareen. Hernesaaren asukaspysäköinti ratkaistaan kaava-alueella.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 10.10.2023 hyväksyä Hernesaaren liikenteelliset periaatteet alueen asemakaavoituksen liikenteen järjestämisen lähtökohdaksi:

”Hernesaaren alueen tulevien autopaikkojen enimmäismäärää tarkennetaan. Alueen suunnittelua edistetään autoriippumattomana ja siten vähäautoisena sekoittuneen ja tiiviin kaupunkirakenteen alueena. Hernesaaren asukkaiden ja työpaikkojen pysäköintipaikkojen enimmäismäärä rajataan noin 1900 autopaikkaan, jotta voidaan riittävästi varmistua siitä, että tuleva asemakaava täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 momentin sisältövaatimukset edellytysten luomisesta liikenteen järjestämiselle.

Samalla lautakunta kiinnitti huomiota siihen, että voimassa olevat pysäköintipolitiikan linjaukset suosittavat pysäköinnin toteuttamista muusta rakentamisesta irrallisiin pysäköintilaitoksiin ja lisäksi kaupungin tavoitteet hiilipäästöjen alentamiseksi ohjaavat välttämään kannen alaista pysäköintiä.

Lisäksi alueen jatkosuunnittelussa varmistetaan riittävät invapysäköinti mahdollisuudet asuintalojen välittömässä läheisyydessä.

Alueen jatkosuunnittelussa turvataan, että Hernesaaren rakentaminen ja liikenteen lisääntyminen ei aiheuta merkittävää haittaa lähialueen asukkaille. Erityisesti autoliikenteen muutoksia Telakkakadulla seurataan ja varmistetaan, että Hernesaaren rakentamisen aikana ja sen jälkeen liikenteen sujuvuus ei kohtuuttomasti heikenny. Selvitetään Hernesaaren asukkaiden ja alueella asioivien mahdollisuutta toimivasti hyödyntää lähialueen maanalaisia pysäköintilaitoksia."

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 11.6.2024 asettaa 4.6.2024 päivätyn asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12864 julkisesti nähtäville, ja että ennen nähtäville asettamista valtion viljavarasto siiloineen on varustettava vähintään suojelumerkinnällä sr-3.

Kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä. Kaavaehdotuksesta tehtiin 9 muistutusta. Nähtävilläoloajan ulkopuolella saapui 1 kirje. Muistutuksissa ja kirjeissä esitetyt huomautukset kohdistuivat maakunta- ja osayleiskaavaan, rakentamisen määrään, kaupunkikuvaan ja viihtyisyyteen, toimintoihin, Munkkisaaren yritystalon toimintaedellytyksiin, liikenneselvitykseen, liikenteen sujuvuuteen, seurantaan ja kapasiteetin kasvattamiseen, lumenkuljetus-, huolto- ja asiointiliikenteeseen, autonomistukseen, pysäköintilaitoksiin, venesatamiin ja vesiliikenneturvallisuuteen, veneiden talvisäilytykseen, meritäyttöihin, luontoarvoihin, tuulisuuteen, ilmanlaatuun, meluvaikutuksiin, vuorovaikutukseen, kaava-aineiston nähtävilläoloon, luotettavuuteen, riittävyyteen ja saavutettavuuteen, kaavan vaihtoehtoihin ja arviointiin.

Kaavaehdotuksesta saatiin sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnot kohdistuivat rakentamisen määrään, pysäköintiin, turvallisuuteen, terveellisyyteen, puistoalueeseen, melu- ja ilmastovaikutuksiin, toteutukseen, kunnallistekniikkaan ja satama-alueen laajuuteen.

Kaavaehdotukseen tehtiin muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa.

2 Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen kuvaus

Tavoitteet

Tavoitteena on, että alueesta kehittyy vetovoimainen asuinalue sekä matkailu- ja vapaa-ajan palveluiden merellinen keskittymä. Hernesaaresta tulee kaupunkirakenteellisesti ja kaupunkikuvallisesti osa kantakaupunkia. Aluetta suunnitellaan autoriippumattomana ja siten vähäautoisena tiiviin kaupunkirakenteen alueena, jossa liikenne tukeutuu pääosin kävelyyn, pyöräilyyn ja raidejoukkoliikenteeseen. Alueen autopaikkojen enimmäismäärää rajataan ja alueelle suunnitellaan autottomia aukioita sekä vähäautoisia pihakatuja.

Tavoitteena on tehdä monipuolisia ja omaleimaisia asuntokortteleita jotka kannustavat yhteisöllisyyteen, kattoterassien ja piha-alueiden käyttöön ja elävän katukuvan muodostumiseen. Hernesaaressa pyritään rakentamisen laatuun, joka mielletään korkeatasoiseksi asuntojen koosta, toteutustavasta, hallintamuodosta ja hintatasosta riippumatta. Tärkeä osa hyvää asumista on myös lähiympäristön toteutuksen korkea laatu palveluineen, rakennusten yleisten tilojen ja ulkotilojen turvallisuus ja viihtyisyys.

Hernesaareen muodostuu monipuolinen kansainvälisesti vetovoimainen matkailu- ja vapaa-ajan palveluiden keskittymä, joka tukeutuu rantapuistoon, venesatamaan ja risteilymatkailuun. Elämyksellisen rantapuiston avomerimaisema, uimaranta, yleinen sauna, ravintolat ja kahvilat, leikki- ja lähiliikuntapalvelut ja vesiurheilukeskus muodostavat houkuttelevan kokonaisuuden kaupunkilaisten ja matkailijoiden vapaa-ajan viettoon. Harrastus- ja kilpailutoiminta vesiurheilun eri muodoissa on aktiivista ja lisää Helsingin kansainvälistä tunnettavuutta.

Alueella tuetaan toimintatapojen muutoksia ilmastomuutoksen torjumiseksi. Raidejoukkoliikenteeseen tukeutuvan alueen jatkosuunnittelussa kiinnitetään huomiota suunnitteluratkaisuiden energiatehokkuuteen. Suunnitteluratkaisut voivat perustua kiertotalouteen; vuorottaiskäyttöiset alueet tai rakennukset kuten keskitetyt vuorottaiskäytössä olevat pysäköintilaitokset mahdollistavat tehokkaan maankäytön.

Kaupunginvaltuusto on 13.10.2021 hyväksynyt uuden Kasvun paikka - Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025. Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista siten, että kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi, panostetaan kävel-tävään ja viihtyisään kaupunkitilaan ja täydennysrakentamista toteutetaan erityisesti raideliikenteen varrella.

Asuminen

Tavoitteena on edistää yhteisöllistä urbaania kerrostaloasumista, jossa asukkaat voivat luontevasti luoda toimintaedellytyksiä ulkotilojen käyttöön; sisäpihojen tiivis mittakaava, kattoterassit ja viherkatot, kadun ja pihan puolella asuntoihin liittyvät maantasokerroksen etupihat ja asuntojen omat portaat kadulle kannustavat ulkotilojen kalustamiseen ja ulkona viihtymiseen. Vähäautoinen suunnittelulähtökohta, asuinkortteliden maanalaisten pysäköintilaitosten väliset maanalaiset ajoyhteydet ja jätteen imukeräysjärjestelmä mahdollistavat pihakatujen ja aukioiden viihtyisyyden ja turvallisuuden. Tämän johdosta perinteisiä korttelipihan toimintoja, kuten lähiliikuntaa, oleskelua ja leikkiä on luontevaa harjoittaa myös pihakaduilla ja aukioilla. Alueella tuetaan asumismuotojen moninaisuutta ja monipuolista väestörakennetta.

Työpaikkarakenne ja palvelut

Hernesaarta kehitetään työpaikkarakenteeltaan monipuolisena kantakaupungin laajenemisalueena, jonka erityispiirteenä ovat vapaa-aikaan ja matkailuun liittyvät elinkeinot sekä ravintola- ja hyvinvointipalvelut. Alueelle varataan tilaa vapaa-aikaan, vesiurheiluun ja veneilyyn liittyvän kaupan ja toiminnan keskittymälle. Kaupallisten palveluiden osalta tavoitellaan sekä toimivia lähipalveluita, että seudun mittakaavassa toimivia kaupallisia palveluita mikä muun muassa ravintola- ja kahvilapalveluiden osalta edellyttää ostovoiman siirtymistä alueelle. Julkiset palvelut, kuten päiväkodit ja koulut, mitoitetaan alueen sisäisen tarpeen mukaan.

Liikenne

Tavoitteena on alueen tuottaman liikenteen tukeutuminen pääosin kävelyyn, pyöräilyyn ja raidejoukkoliikenteeseen mahdollistaen myös moottoriajoneuvoliikenteellä liikkumisen. Aluetta suunnitellaan autoriippumattomana ja siten vähäautoisena tiiviin kaupunkirakenteen alueena. Alueen autopaikkojen enimmäismäärää tavoitellaan rajoitettavaksi soveltaen myös markkinaehtoisen pysäköinnin periaatteita asuinkerrostalojen pysäköintipaikkojen osalta. Alueen joukkoliikenneratkaisu perustuu raitiotieyhteyteen, joka kulkee Hernesaaresta Telakkakadun ja Bulevardin kautta keskustaan. Hernesaareen suunnitellaan sujuvat ja es-teettömät jalankulun ja pyöräilyn reitit, jotka pohjautuvat kantakaupungin pyöräliikenteen tavoiteverkkoon sekä koko kaupunkia koskeviin ranta-alueiden tavoitteellisiin virkistysyhteyksiin. Tavoitteena on luoda vehreää katuympäristöä viherrakentamisella ja puuistutuksilla. Alueelle suunnitellaan omaleimaisia katutiloja, jotka yhdessä rakennusten toimintojen kanssa luovat miellyttävää katutilaa oleskeluun. Jatkossa tutkitaan mahdollisuuksia vesibussiverkoston kehittämiselle osana risteilymatkailijoille suunnattuja palveluita.

Virkistys ja liikunta

Hernesaarenrantapuistosta muodostuu kantakaupungin rantoja seurailevan puistojen sarjan ja koko Helsingin niemen eteläkärki. Tavoitteena on luoda kantakaupungin viher- ja virkistysalueita täydentävä elämyksellinen ja korkeatasoinen merellinen puistoalue, joka tarjoaa monipuolisen ja vetovoimaisen virkistysalueen sisältäen leikki- ja lähiliikuntapalveluita kaiken ikäisille asukkaille, kaupunkilaisille ja matkailijoille. Uimaranta, alueen rantaviivaa jaksottavat laiturit ja laajat puukansirakenteet mahdollistavat rentoutumisen veden rajassa. Hernesaaren kärkeen toteutettavan vesiurheilukeskuksen ja Kauppatorin väliselle rantareitille toteutetaan kansainvälisesti kiinnostavia matkailu- ja vapaa-ajanpalveluita.

Venesatamat

Hernesaareen eteläosaan suunnitellaan venesatama, jonka toiminnan tavoitteena on normaalin venesatamatoiminnan lisäksi edistää kansainvälisten merkittävien purjehduskilpailuiden järjestämistä, harrastustoiminnan esittelyä ja koulutusta. Lisäksi venesatama toimii vierasvenesatamana palveluineen. Hernesaarenrantapuiston puolella mahdollistetaan vesibussiliikenne, asiointi veneellä ja merellinen harrastustoiminta.

Risteilysatama

Tavoitteena on vahvistaa Helsingin vetovoimaisuutta risteilymatkailukohteena. Hernesaaressa voi vierailla samanaikaisesti kolme suurikokoista risteilyalusta. Alueelle ja lähiympäristöön matkailijoiden reittien varrelle varataan tilaa matkailuun liittyville palveluille ja linja-autoille. Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteyksiä kehitetään keskustan ja risteilysataman välillä.

Yhdyskuntateknisen huollon erityisjärjestelyt

Jatkosuunnittelun tavoitteena on toteuttaa alueelle jätteen putkikuljetusjärjestelmä. Venesataman eteläpuolelle toteutetaan lumenvastaanottopaikka.

Rakennussuojelu

Tavoitteena on, että alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset, entinen Fordin tehdasrakennus ja Valtion viljavarasto säilyvät alueen teollisesta menneisyydestä kertovina rakennuksina, alueen maamerkkeinä ja kaupunginosan elävänä osana tarkoituksenmukaisessa ja rakennusten ominaisluonteeseen soveltuvassa käytössä. Löylyn arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset arvot säilytetään. Lisäksi tavoitteena on tukea Merisataman ranta-alueiden kehittämisen ja ylläpidon edellytyksiä siten, että historiallisen ja kaupunkikuvallisen kokonaisuuden arvot säilyvät ja vahvistuvat.

Ilmastomuutokseen sopeutuminen ja kestävä kehitys

Tavoitteena on, että ilmastonmuutokseen sopeudutaan ottamalla huomioon merenpinnan nousu ja aaltoiluolosuhteet, tuulisuus ja hulevesien käsittely. Alueella tuetaan toimintatapojen muutoksia ilmastomuutoksen torjumiseksi. Tavoitteena on edistää kestävää kehitystä, energiatehokkuutta ja vähähiilisyyttä painottavia ratkaisuja.
Suunnitteluratkaisut voivat perustua esimerkiksi kierto- ja jakamistalouteen tai vuorottaiskäyttöisiin keskitettyihin pysäköintilaitoksiin. Alueella tavoitteena ovat mahdollisimman vehreät katutilat, ja esimerkiksi hulevesien viivyttäminen luonnonmukaisesti. Myös korttelien osalta pyritään mahdollisimman vihreisiin ratkaisuihin niin pihoilla kuin katoillakin tukien ilmastonmuutokseen sopeutumista. Kaavaratkaisun tavoitteena on eri käyttäjäryhmiä kattavasti palveleva korkealaatuinen ja kestävä toteutus.

Cafe Birgitta 2015, Helena Roschier

Port Olympico Barcelona 2012, Jari Huhtaniemi

Hernesaarenranta 2015, Helena Roschier

Hernesaaren risteilymatkustajien
kävelyraitti 2012, Jari Huhtaniemi

Hernesaari 2015, Suomen ilmakuva

Mitoitus

Merialueille tehtäviä lisätäyttöjä on noin 3 hehtaaria ja kaivuja 3 hehtaaria, jolloin maapinta-ala tulee toteutuksen jälkeen säilymään 47 hehtaarin suuruisena. Virkistysaluetta on 11 hehtaaria, josta puistoa on noin 9,1 hehtaaria, venesatama-aluetta noin 1 hehtaari ja uimaranta-aluetta noin 1 hehtaari.

Uutta asuntokerrosalaa on 298 000 k-m2 ja työpaikka- ja palvelukerrosalaa on 182 000 k-m2 sisältäen nykyisten rakennusten käyttötarkoitusmuutokset 43 470 k-m2. Yhteensä alueen kerrosala on 480 600 k-m2, josta AK- ja ALP -korttelialueiden osuus on 314 000 k-m2 ja muiden korttelialueiden sekä alueiden rakennusalojen yhteenlaskettu osuus 166 600k-m2. Alueen kaupalliset palveluiden osuus on noin 26 000 k-m2. Tonttien keskimääräinen tehokkuusluku on et=3,0 ja aluetehokkuus ea=1,0. Asukasmäärän lisäys on 7 200 asukasta.

Korttelialueet

Lähtökohdat

Hernesaari on ollut vuosikymmeniä telakka- ja satamakäytössä. Ympäristö on pääosin jäsentymätön ja rosoinen. Hernesaaren maanpinnan korkeusasemat ovat 2–3 metriä merenpinnan yläpuolella. Alueen kaupunkikuvaa hallinneet suurimittakaavaiset peltivuoratut hallirakennukset on purettu osana alueen aluerakentamisen valmistelua. Voimassa olevassa asemakaavassa alue koostuu pääosin teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueista, joiden rakennusten enimmäiskorkeus vaihtelee korkotasolla +19.0 - +35.0 merenpinnasta. Alueen länsirannalla sijaitsee kolme risteilyalusten laituripaikkaa. Risteilyalukset ankkuroivat Hernesaaren länsireunalla kesäkaudella.

Risteilymatkailun ja vesiurheilun kehittämiseksi Hernesaaren itärantaan on viime vuosina ohjattu vapaa-ajan toimintoja ja ravintola- ja kahvila palveluita. Asemakaavat määrittävät Hernesaaren itärannan pääosin puistoalueeksi. Osalle ranta-alueesta on osoitettu jalankulku- ja pyöräilyreitti. Hernesaaren eteläosassa sijaitsee myös väliaikainen maanläjitysalue, lumenvastaanottopaikka ja veneiden huoltotoimintaa.

Kulttuurihistoriallisesti mielenkiintoisimmat säilyneet teollisuusrakennukset ovat entinen Fordin tehdasrakennus 1940-luvulta ja Valtion viljavarastoksi 1950-luvulla suunniteltu rakennuskokonaisuus.

Kaava-alueen itärannalta näkymät avautuvat kantakaupungin etelärannoille, Suomenlinnaan, lähisaariin ja avomerelle. Kaava-alue sijoittuu osaksi Helsingin merellistä silhuettia ja muodostaa osan useiden arvokkaiden kulttuuriympäristökokonaisuuksien maisematilaa ja näkymiä.

Kantakaupungin meritäytöt

Valtion viljavarasto

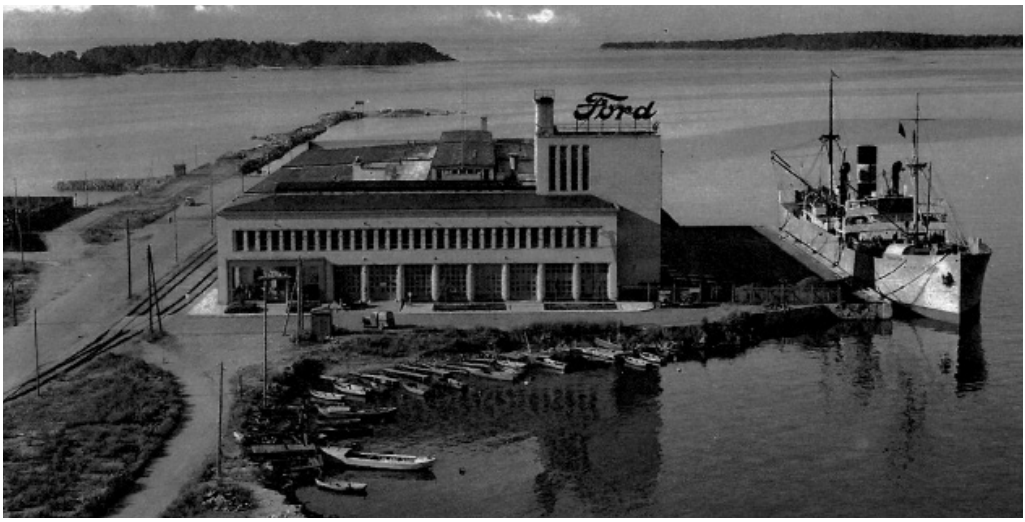

Fordin talo 1946

Hernesaarenranta-viihdekeskus 2015,
Jari Huhtaniemi

Kaava-alueen pohjoisosaan Eiranrantakadun ja Merikadun väliin voimassa olevan asemakaavan mukaiselle pysäköintialueelle on toteutettu väliaikainen koulurakennus.

Kaava-alueen asemakaavoissa on puistopinta-alaa noin 6,5 hehtaaria, josta osa on toteuttamatonta. Hernesaaren itärannalla on noin 1,8 hehtaaria toteuttamatonta puistopinta-alaa. Helsingin viher- ja virkistysalueiden strategisessa kehityskuvassa (VISTRA II) rantapuisto on merkitty kaupunginosapuistoksi. Lisäksi puisto on osa yleiskaavoissa 2002 ja 2016 määriteltyä Helsinkipuistona kehitettävää viheraluekokonaisuutta.

Kaava-alueen itäosassa on kantakaupungin etelärannan kulttuuriympäristöihin liittyviä puistoalueita ja 2000-luvun alussa korkeaan laatutasoon toteutettuja uudempia puistoalueita. Pyhän Birgitan puiston vesiliikennelaiturin ja Ursininkallion puiston ja avokalliorantojen välillä on pieni hiekkaranta, josta on muodostunut suosituksi epävirallisesksi uimapaikaksi kantakaupungin alueella. Epävirallisen luonteen vuoksi alueella ei ole uimavalvontaa, pukeutumistiloja eikä käymälöitä. Vesiliikenne on aiheuttanut vaaratilanteita uimareille. Lähialueella on sijainnut Ursinin uimalaitos vuosina 1887-1937. Ursininkallion puiston keskellä sijaitsee Merenkulkijoiden ja mereen menehtyneiden muistomerkki. Osa Ursininkallion puistoalueesta toimii skeitti- ja minigolf –alueena.

Eiranrannan katua rajaavat Ursininkallion kohdalla etelässä kallioleikkaukset ja pohjoisessa Merikadun pengermuuriin rajoittuva pysäköintialue. Merikadun eteläpuolinen alue muodostaa maisemakuvallisesti välittävän vyöhykkeen Eiran viheralueakselin ja meren välille. Alueella sijaitsee tällä hetkellä väliaikainen koulurakennus. Merikadun eteläpuolella on Cafe Carusel ja venesatama-alue, jossa sijaitsee Pihlajasaaren vesiliikennelaiturit.

Hernesaareen on koordinoitu matkailu- ja vapaa-ajan palveluiden kehittämishankkeita vuodesta 2009.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

HELSINKI

BEACHBOARD

PEARLY BAY
PEARLY BAY

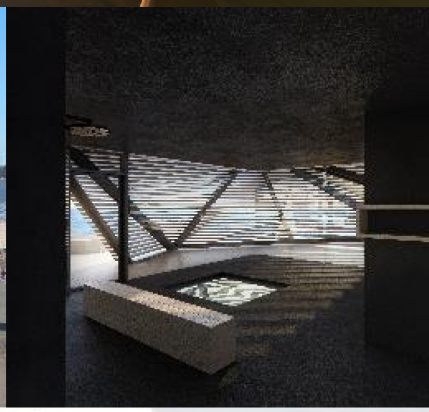

Entinen Fordin talo, Henry Fordin katu 6

Sota-aikana, vuonna 1943 aloitettiin Hernesaaressa Fordin uuden kokoonpanolinjan rakentaminen. Se valmistui vuonna 1945. Rakennuksen suunnitteli arkkitehti Gunnar Nordström. Kookas kalkkihiekkatiilinen rakennus on edustava esimerkki aikakauden teollisuusarkkitehtuurista. Rakennuksen pitkiä julkisivuja jäsentävät pilasterit, joiden välissä on korkeat ruudutetut ikkunat. Useat yksityiskohdat, kuten vaneriseinäiset sisätilat, kertovat korkeatasoisesta suunnittelusta. Fordin toiminta jatkui Hernesaaressa aina vuoteen 1997 asti. Sen jälkeen rakennuksessa on ollut monia erilaisia toimijoita ja nykyisin päävuokralaisena on Tapahtumakeskus Telakka.

Valtion viljavarasto, Laivakatu 3

Valtion viljavaraston käyttöön suunniteltu rakennuskokonaisuus sijaitsee Laivakatu 3:ssa. Sen ovat suunnitelleet vuonna 1953 arkkitehdit Aili ja Niilo Pulkka. Rakennuksen huomiota herättävin osa on kymmenkerroksinen, +43.8 korkeuteen kohoava viljasiilorakennus. Sen sisällä on 32 siiloa. Siilo-osaa jatkaa länteen matalampi viisikerroksinen varasto- ja konttoriosa. Siihen liittyy kolmikerroksinen asunto-osa, jossa on ollut kahdessa kerroksessa neljä asuntoa. Siilo-osan kaarevat seinät ovat maalattua betonia, konttori-, varasto- ja asunto-osa ovat julkisivuiltaan kalkkihiekkatiiltä. Arkkitehtuuri on tarkoituksenmukaista ja asiallista modernismia. Siilojen sekä elevaattoritornin arkkitehtoniset arvot ovat säilyneet verrattain hyvin, samoin asuinrakennuksessa on säilynyt paljon alkuperäistä. Viljan varastointi jatkuu siiloissa edelleen, myös asuinrakennus on alkuperäisessä käytössään. Kylmä tasovarasto on 1980 -luvulla muutettu vuokrattaviksi toimistotiloiksi ja samalla sen alkuperäisasu on muuttunut huomattavasti. Purkauslaajennus ei edusta samaa arkkitehtonista laatua kuin muut alkuperäiseen kokonaisuuteen kuuluvat rakennukset.

Munkkisaaren teollisuustalo

Arkkitehtitoimisto Matti Hakala suunnitteli kiinteistöosakeyhtiö Matalasalmenkatu 9 A vuonna 1965. Rakennuksessa on viisi kerrosta ja se on tyypillinen esimerkki 1960-luvulle tavanomaisesta toimisto- ja toimitila-arkkitehtuurista. Rakennus suunniteltiin teollisuus- ja varastokäyttöön. Kerrokset jätettiin avoimiksi ja muunneltaviksi tiloiksi.

Café Birgitta

Talli -arkkitehtien Minna Lukander suunnitteli 2014 valmistuneen 45 k-m^2 laajuisen kahvilarakennuksen Hernesaaren rantapuistoon. Rakennus valittiin vuoden hirsirakennukseksi 2014. Suunnittelu käynnistettiin Helsingin kaupungin aloitteesta osana alueen matkailupalveluiden kehittämistä.

Löyly

Avanto Arkkitehtien Ville Hara ja Anu Puustinen suunnittelivat 2011-2016 yleistä sauna- ja ravintolarakennusta Hernesaaren rantapuistoon. Noin 1 000 k-m^2 laajuinen hanke valmistui toukokuussa 2016 Jasper Pääkkösen ja Antero Vartian rakennuttamana. Suunnittelu käynnistettiin Helsingin kaupungin aloitteesta osana alueen matkailupalveluiden kehittämistä.

20 LÄNSISATAMA
6 EIRA
Hernesaari
20176
20039 ET
20034 ET
20032 AK
20031 AK
20033 AK
20821 KL
20867 KL
20850 AK
20858
20869 LPA
20237 KTY
20181 YO
20851 ALP
20871 YO
20868 KL
20870 LPA-1
20859 AK
20852 AK
20853 AK
20860 AK
20854 AK
20865 LPA-1
20861 AK
20855 AK
20243 TY
20862 AK
20856 AK
20863 AK
20864 KL
20857 AK
20866 KL-1
VP-1
VP
VV
VU
LV
LS
W
T
YU
KTY
ET-1
ET-2

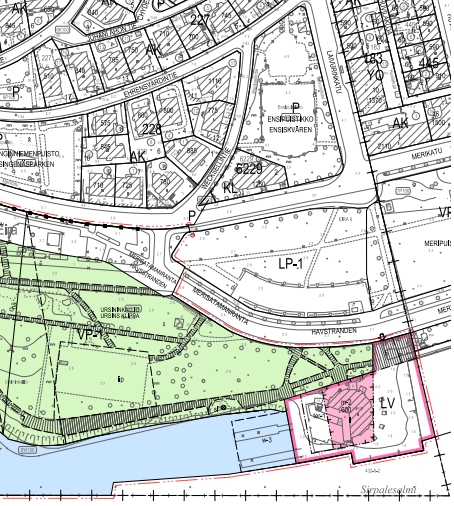

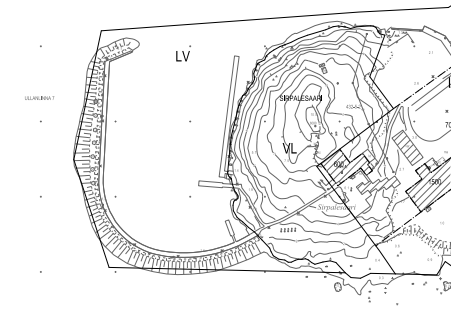

Kaavaratkaisu

Asemakaava mahdollistaa asumisen, työpaikkojen sekä satama- ja puistoalueiden sijoittamisen Hernesaareen. Kaavan kaupunkirakenteen selkärankana on kaarevalinjainen pohjois-eteläsuuntainen kokoojakatu, Laivakatu, alueen keskellä. Laivakadun itäpuolelle on suunniteltu asuntoalueet ja rantapuisto, joka liittyy kantakaupungin etelärannan vaihtelevan luonteisten puisto- ja rantajaksojen muodostamaan virkistysvyöhykkeeseen. Laivakadun länsipuolelle jäävät olemassa olevat ja uudet työpaikka-alueet, venesatama ja risteilysatama.

Aluetta suunnitellaan autoriippumattomana ja siten vähäautoisena tiiviin kaupunkirakenteen alueena, jossa liikenne tukeutuu pääosin kävelyyn, pyöräilyyn ja raidejoukkoliikenteeseen. Alueen autopaikkojen enimmäismäärää on rajattu ja autopaikat sijaitsevat pääosin maanpäällisissä keskitetyissä pysäköintilaitoksissa. Alueelle on suunniteltu autottomia aukioita sekä vähäautoisia pihakatuja, joiden mahdollistamiseksi AK- ja ALP -kortteleihin toteutettavien pysäköintilaitosten välille on edellytetty toteutettavaksi viisi maanalaista ajoyhteyttä.

Kaavaratkaisun mukainen rakentaminen luo uuden urbaanin merenrantajulkisivun kantakaupungin eteläiseen rantavyöhykkeeseen niin avomeren, kuin Suomenlinnan ja Lauttasaarenselän suuntiin. Jätkäsaari tulee näkymään Hernesaaren takana tarkasteltaessa aluetta idän suunnasta. Korttelirakenne on tiivis ja kaupunkimainen. Lisäksi kesäkuukausina alueella vierailevat jopa 60 metriä korkeat risteilylaivat tuovat oman urbaanin lisänsä alueen kaupunkikuvaan. Vallitsevat ilmasto-olot ja meriveden aaltoilu estävät rantaviivaan rakentamisen. Fordin tehdastalo, Munkkisaaren teollisuustalo, Valtion viljavarasto, Cafe Birgitta, Cafe Carusel ja Löyly säilyvät alueella, muut nykyiset rakennukset puretaan. Jatkosuunnittelun yhteydessä selvitetään keinoja alueen rakentamisaikaisten ja pysyvien julkisten taidehankkeiden edistämiseksi.

PÄÄKÄYTTÖTARKOITUSMERKINNÄT

AK	Asuinkerrostalojen korttelialue.
ALP	Asuin-, liike-, toimisto- ja palvelurakennusten korttelialue.
YO	Opetus- ja tutkimustoimintarakennusten korttelialue.
YU	Urheilu- ja liikuntarakennusten korttelialue. Korttelialueelle saa lisäksi sijoittaa liike- ja palvelutiloja.
KL	Liikerakennusten korttelialue.Korttelialueelle ei saa sijoittaa majoitustoimintaa.
KL-1	Liikerakennusten korttelialue.Korttelialueelle saa sijoittaa museon ja vesiurheilutoimintaan liittyviä tiloja sekä liike-ja palvelutiloja. Korttelialueelle ei saa sijoittaa majoitustoimintaa.
KTY	Toimitilarakennusten korttelialue. Korttelialueelle saa lisäksi sijoittaa liike-, palvelu- ja majoitustiloja.
T	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.
TY	Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Korttelialueelle saa sijoittaa tiloja veneiden huoltoa ja varastointia varten sekä liike- ja palvelutiloja. Korttelialueelle saa lisäksi sijoittaa rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja ja rakennelmia.
VP	Puisto.
VP-1	Puisto. Alueelle saa lisäksi sijoittaa leikki- ja liikuntatoimintoja sekä niiden edellyttämiä suurikokoisia rakennelmia. Alueelle saa lisäksi sijoittaa rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja ja rakennelmia.
VU	Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue. Alueelle saa sijoittaa ympäristöhäiriötä tuottamatonta vesiurheilutoimintaa sekä toiminnan edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja ja rakennelmia.
VV	Uimaranta-alue.
LS	Satama. Alueelle saa sijoittaa satamatoiminnan edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja, rakennelmia ja rakennuksia. Aluetta saa käyttää veneiden talvisäilytykseen.
LV	Venesatama. Alueelle saa sijoittaa venesatamatoiminnan edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja, rakennelmia ja rakennuksia.
LPA	Pysäköintipaikkojen korttelialue.
LPA-1	Pysäköintipaikkojen korttelialue. Korttelialueelle saa sijoittaa pysäköintilaitoksen.
ET	Yhdyskuntateknisen huollon rakennusten alue. Korttelialueelle saa sijoittaa jätteen putkikuljetusjärjestelmän keräyskeskuksen.
ET-1	Yhdyskuntateknisen huollon rakennusten alue. Korttelialueelle saa sijoittaa lumen vastaanotto- ja venesatamatoimintoja ja niiden edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja, rakennelmia ja rakennuksia.
ET-2	Yhdyskuntateknisen huollon rakennusten alue. Korttelialueelle saa sijoittaa satamatoimintoja palvelevan sähköaseman.
W	Vesialue. (W)

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
16
17
18
20
21

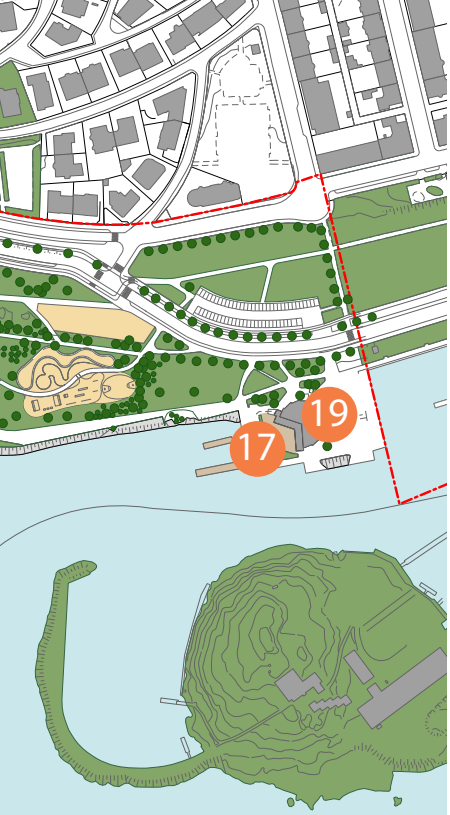

Asuinkerrostalojen korttelialue (AK)

Asuinkerrostalojen korttelialueet koostuvat pääosin 6-8-kerrosta korkeista asuinkerrostaloista. Kaupalliset palvelut keskittyvät alueen pohjoisosaan, jossa sijaitsee ympäristöään korkeampaa, 12-16 kerrosta korkeaa, rakentamista. Asuinkorttelialueet on suunniteltu kantakaupunkimaiseksi tiiviiksi ja yhteisölliseksi kaupunkirakenteeksi. Punavuoren tapaan tehokas maankäyttö on saavutettu kantakaupungille tyypillisellä sisäpihamitoituksella kerroslukuja korottamatta. Asuinkerrostalojen autopaikat toteutetaan alueelle markkinaehtoisesti eikä kaavaratkaisu edellytä niiden toteuttamista. Autopaikat on mahdollista sijoittaa pääosin Laivakadun länsipuolelle merkittyjen LPA-1-korttelialueiden pysäköintilaitoksiin. Lisäksi autopaikkoja on mahdollista sijoittaa osassa tontteja map-merkittyihin maanalaisiin pysäköintitiloihin.
Asuntoalueen korkotaso vaihtelee +3.0 ja +7.4 välillä. Maantasokerroksissa sijaitsee liiketiloja ja kortteleihin 20852, 20854 ja 20856 voidaan sijoittaa päiväkoti- tai muita julkisia palvelutiloja. Asuntoalueen tonttikatujen, pihakatujen ja aukioiden mitoituksessa on yhteensovitettu pelastuspaikat, kadun alla oleva yhdyskuntatekniikka ja katupuut. Avomerelle ja kantakaupunkiin avautuvat näkymät sekä sataman ympäristövaikutukset ovat merkittävä jatkosuunnittelua ohjaava tekijä. Asuntoalueen pohjois- ja eteläosaan rajautuvat venesatamat lisäävät asumisen merihenkisyyttä.

Alueella kannustetaan vaihtoehtoisten kaupunkiasumisen mallien kehittämiseen mahdollistaen yksilöllisiä asumistarpeita; kaavassa kannustetaan toteuttamaan viherhuoneita, erkkereitä ja korkean kerroskorkeuden mahdollistavia parviratkaisuita sekä huoneistokohtaisia piha-alueita että porrasyhteyksiä kadulle ja yksityisille kattoterasseille. Lisäksi erityis- ja senioriasuminen tulee ottaa jatkosuunnittelussa huomioon osana monipuolisia asumismuotoja.

1 HERNESAARENRANTA
2 PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA
3 HOTELLI
4 VESIURHEILUKESKUS
5 VIERASVENESATAMA
6 PURJEVENESATAMA
7 VENEIDEN ASIOINTIPAIKKOJA
8 LIIKUNTAKESKUS
9 RISTEILYLAIVA
10 VENEILYKESKUS -VENEIDEN HUOLTO JA SÄILYTYS
11 FORDIN TALO
12 MUNKKISAAREN TEOLLISUUSTALO
13 VALTION VILJAVARASTO
14 KOULU JA PÄIVÄKOTI
15 PÄIVÄKOTI
16 HERNESAAREN YLEINEN SAUNA
17 VESIBUSSILIIKENNE
18 CAFE BIRGITTA
19 CAFE CARUSEL
20 UIMARANTA
21 LUMEN VASTAANOTTOALUE

Katutilaan liittyvien sisäänkäyntipihojen, sisäpiha-alueiden ja kattoterassien elävöittämiseen ja viherrakentamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota Korttelikorttien piha-alueiden rakentamisohjeen ja Hernesaaren valaistusperiaatteiden mukaisesti. Asuntoalueen ulkotilat koostuvat mittakaavaltaan tiiviistä yhteisöllistä sisäpihoista, joita yhdistävät toisiinsa kortteleiden välissä polveilevat pihakadut istutus- ja toimintavyöhykkeineen ja pienet puisto- ja aukioalueet. Yhteisöllisiä ulkotiloja toteutetaan sisäpihoille, katoille ja kortteleiden kadunpuoleisten vapaa-ajantilojen sisäänkäyntipihojen yhteyteen, jossa ne elävöitävät osaltaan kaupunkikuvaa. Sisäpihat on suunniteltava ja rakennettava yhdeksi yhteiseksi kokonaisuudeksi ja rakentamattomat tontin osat, joita ei käytetä leikki- ja oleskelualueina tai kulkuteinä on istutettava. Kaavamääräykset kannustavat viherrakentamisen lisäämiseen ja kaavassa on kannusteita kattojen monipuolisen käytön edistämiseen; katot ovat pääosin asukkaiden käytössä ja alle yhdeksän kerrosta korkeiden rakennusten kattopinta-ala tulee pääosin toteuttaa viherkattoina tai kattopuutarhoina. Lisäksi kannustetaan toteuttamaan sauna- ja vapaa-ajantiloja kattoterassien yhteyteen. Sekä sisäpihan että katualueen puolelle suunnattujen asuntojen varatiejärjestelyt tulee suunnitella siten, että ne perustuvat omatoimiseen pelastautumiseen.

Kaupunkikuvallisesti uuden kaupunginosan asuntoalue jakaantuu viiteen osa-alueeseen. Puistoalueen mutkitteleva pääraitti rajautuu kuusi kerrosta korkeiden asuinkortteli-alueiden etupihavyöhykkeisiin, istutusalueisiin ja ravintoloiden ja kahviloiden terassivyöhykkeisiin (pi-1- ja ua-merkinnät). Hernesaarenrannan puoleisilla julkisivuilla maantasokerrokseen tulee toteuttaa ravintola- ja kahvilaliiketiloja, joiden lattiakorko tulee olla vähintään 0,8 metriä viereistä puiston rantapromenadin koroa korkeammalla ja joiden edustalla ua-merkityt alueet on toteutettava vähintään kolmeen tasoon portailla erotettuina terassialueina. Esteetön yhteys näille terassialueille voidaan suunnitella viereisen pi-1-merkityn alueen istutusalueiden kautta.

Merkinnöillä pi-1- ja ua-merkittyjen alueiden toteutus tulee suunnitella Korttelikorttien Hernesaaren asuinkortteleiden piha-alueiden rakentamisohjeen mukaisesti. Näiden alueiden portaat, tukimuurit ja viherrakentaminen valaistuksineen rajautuvat 14 tontin osuudella Hernesaarenrantapuistoon, jolloin osa-alueiden tulee muodostaa kaupunkikuvallisesti yhtenäinen puistoa rajaava kokonaisuus. Korttelialueiden väliin on sijoitettu pienimittakaavaisia puistikoita ja aukioita, joiden varrella kerrosluku vaihtelee neljän ja seitsemän kerroksen välillä. Näiden aluiden varrella olevien rakennusten julkisivuille tulee toteuttaa lasittamattomia ulokeparvekkeita. Asuinkorttelialuetta lävistää pohjois-eteläsuunnassa kulkeva pihakatujen ja aukioiden sarja, jonka varrella huoneistokohtaisten sisäänkäyntipihojen lisäksi (pi-merkintä) vuorottelevat kahden alimman kerroksen sisäänvedetyt julkisivut (y-z-merkintä). Asuinkortteleita kiertävälle pi-merkitylle alueelle on rakennettava maantasokerroksen asuntoihin liittyviä sisäänkäyntipihoja ja istutusalueita. Asunnon lattiakoron ja sisäänkäyntipihan on oltava vähintään 0,8 metriä katukorkoa tai muuta yleistä aluetta kor-

Hernesaari Laivakadun pohjoispäästä kohti etelää.
Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

keammalla. Merkinnällä pi-merkittyyn alueeseen rajautuvista ensimmäisen kerroksen asunnosta on toteutettava uloskäynti suoraan katualueelle sisäänkäyntipihan portaiden välityksellä. Maantasokerroksen liiketilat suunnitellaan kadun korkotasoon esteettömiksi. Myös y-z-merkitylle sisäänvedetylle alueelle tulee toteuttaa pi-merkittyjen alueiden määräysten mukaan toteutettuja sisäänkäyntipihoja. Y-z-merkityn sisäänvedon yläpuolelle on suositeltavaa kaupunkikuvallisista syistä toteuttaa parvekkeiden lisäksi huonetilaa ja viherhuoneita. Viherhuoneet voi toteuttaa kerrosalan lisäksi. Myös Laivakadun varrella on sallittu viherhuoneita sekä erkkereitä kerrosalan lisäksi. Kahdeksan kerroksisten asuinkorteleiden räystäslinja on pääosin madallettu kuudennen kerroksen korkeudelle (a-merkintä). Laivakadun eteläpäässä julkisivun kallistusta ja räystälinjan asemointia tulee vaihdella kaupunkikuvallisesti monimuotoisemmin (b-merkintä)

Asuinkortteleiden kattoterassit.
Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Asuinkortteleiden sisäpihat ovat mittakaavaltaan yhteisöllisiä. Itärannan kortteleissa toistuu teemana sisäkkäiset sisäpihat; ensimmäisen sisääntulosisäpihan kautta kuljetaan toiselle luonteeltaan yksityisemmälle sisäpihalle. Korttelialueen sisäpihaa halkaisevat asuinrakennukset on luontevaa suunnitella sivukäytään perustuvana asuinkerrostalona. Laivakadun varrella olevissa korttelissa on atrium-porrashuoneratkaisuun perustuvia asuinkerrostaloja. Atrium-porrashuone perustuu myös sivukäytäväsuunnitteluratkaisuun, mutta porrashuoneen keskelle muodostuu lisäksi korkea valokuilutila. Suunnitteluratkaisu on pohjaratkaisultaan tehokas. Lisäksi kaavaratkaisu kannustaa tonttien 20851/1, 20858/3, 20859/1 ja 20860/2 osalta tehokkaaseen keskikäytävään perustavaan pohjaratkaisuun

Kaavaselostuksen liitteenä olevan Korttelikortin osana on Hernesaaren asuinkortteleiden piha-alueiden rakentamisohje, jossa määritetään korttelipihojen, etu- ja sisäänkäyntipihojen sekä terassialueiden suunnittelutavoitteita (MASU Planning Oy 26.11.2019).

Atollipuisto ja asuinkortteleiden vaihteleva kerrosluku,
Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Asuin-, liike-, toimisto- ja palvelurakennusten korttelialue (ALP)

Asuntoalueen pohjoisosaan kortteliin 20858 Airokalanaukiolle on suunniteltu alueen suurimmat päivittäistavarakaupat. Korttelissa on lisäksi 12-16 kerrosta korkeita asuinkerrostalorakennuksia. Tontille 20858 /1 tulee toteuttaa vähintään 1300 k-m2 ja tontille 20858/3 vähintään 1500 k-m2 päivittäistavarakaupan tilaa. Tilat tulee sijoittaa Airokalanaukion korkotasoon. Liiketilojen asiointipysäköinti ja huolto voidaan sijoittaa kortteliin päivittäistavarakauppojen alle enintään kahteen kellaritasoon. Korttelin asukaspysäköintiä on mahdollista sijoittaa Laivakadun länsipuolelle tontille 20237/8 toteutettavaan maanpäälliseen pysäköintilaitokseen, johon on mahdollista toteuttaa noin 200 pysäköintipaikkaa. Selostuksen liitteenä on Helin&co arkkitehtien laatima viitesuunnitelma päivittäistavarakauppojen huolto- ja pysäköintijärjestelyistä. Tontin 20851/1 rakennusoikeudesta enintään 70 % saa käyttää asuinhuoneistoja varten. Keskeisen sijaintinsa johdosta korttelialue soveltuu hyvin alueellisille kulttuuritoiminnoille.

Opetus ja tutkimustoimintarakennusten korttelialue (YO)

Asuinkerrostalokorttelialueiden yhteyteen on kaavassa osoitettu opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue 20181, jonka rakennusoikeus on 11 000 k-m^2. Kortteliin on mahdollista sijoittaa peruskoulu sekä varhaiskasvatuspalveluita, pelikenttä (40 x 60 metriä) ja leikkialueita. Laivaliikenteen meluvaikutuksista, ranta-alueen tuulisuudesta ja kaupunkikuvallisista syistä johtuen korttelialue on sijoitettu keskeisesti alueelle raitiotiepysäkin ja palveluiden läheisyyteen. Alueen osat, joita ei käytetä leikki- ja oleskelualueina tai kulkuteinä on istutettava. Istutuksissa on käytettävä myös pensaita ja puita. Korttelialueelle 20181 tulee sijoittaa pelikenttä, joka on rajattava puuriveillä. Korttelialueelle 20871 tulee sijoittaa leikkialue. YO-merkittyjen korttelialueiden välilleen mahdollista toteuttaa siltarakenne.

Urheilu- ja liikuntarakennusten korttelialue (YU)

Fordin talon eteläpuolelle on suunniteltu urheilu- ja liikuntarakennusten korttelialue, joka mitoituksensa puolesta mahdollistaa esimerkiksi jääkiekkokaukaloiden rakentamisen alueelle. Korttelialueelle saa lisäksi sijoittaa pysäköintiä. Korttelialueen toteutuksessa tulee ottaa huomioon korttelialueelle merkitty yhdyskuntateknisen huollon rakennusala; pumppaamo ja sen ilmanvaihdon edellyttämät pystyhormit rakennuksen katon yläpuolelle.

Airokalanaukio ja näkymä kohti korttelin 20851 kulttuurikeskusta.
Arkkitehtitoimisto Stefan Ahlman.

Airokalanaukio alueen kaupallisten palveluiden keskittymänä.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Alueen suurimpien päivittäistavarakauppojen toiminnallinen periaateratkaisu. Kaksi market -myymälää on sijoitettu asuinkerrostalokortteliin. Liiketilat ovat Airokalanaukion korkotasossa, asiointipysäköinti on sijoitettu liiketilojen alapuolelle.
Asemakaavoitus ja Helin&co Arkkitehdit

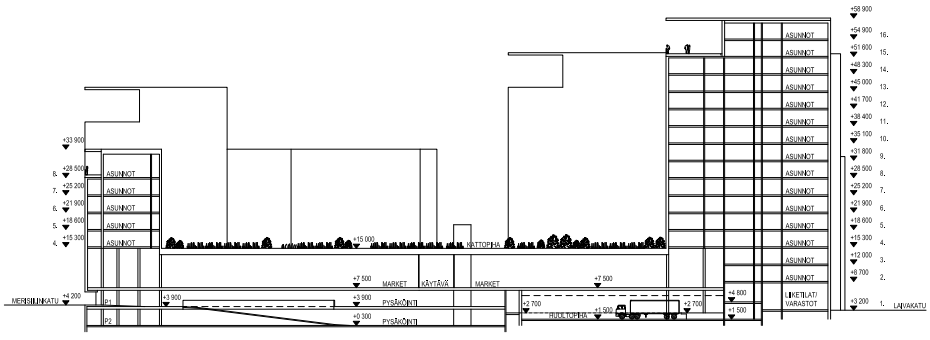

Hernesaarenrannan puisto
Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

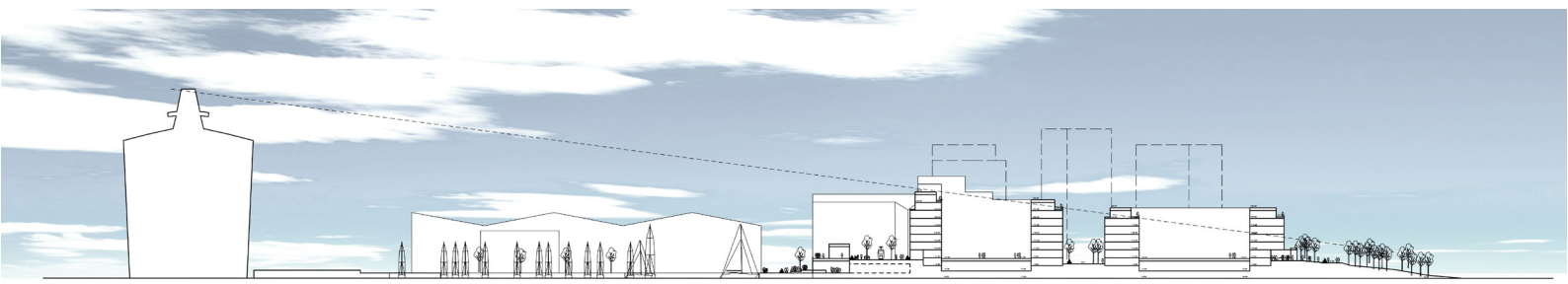

Alueleikkaus

Liikerakennusten korttelialue (KL)

Korttelissa 20864 Laivakadun lounaispuolelle on merkitty venesatamaan + 2,0 tasolle ja Laivakadulle +7,5 tasoille avautuvaa liiketilaa, jonka laajuus on 4 200 k-m2. Alueelle on mahdollista sijoittaa liiketilan toiminnan edellyttämiä terassialueita, jotka on mahdollista suunnata venesataman puolelle sekä yksikerroksisten rakennusalanosien päälle Laivakadun katutasoon. Esteetön sisäänkäynti tiloihin tulee järjestää Laivakadun puolelta. Rakennusten huoltoyhteys tulee järjestää Laivakadun puolelta. Korttelialueen toimintoja on tämän lisäksi mahdollista sijoittaa 1 800 k-m2 Laivakadun alle.
Korttelialueella 20867 on myymälän rakennusala., jolle tulee sijoittaa kahvila- tai ravintolatilaa. Kaavaratkaisu mahdollistaa nykyisen Cafe Birgitan tilalle 750 k-m2 uudisrakennuksen toteuttamisen.

Korttelissa 20868 toimii vuonna 2016 avattu yleinen sauna Löyly. Kaavaratkaisussa on merkitty rakennusoikeutta yhteensä 1 430 k-m2, joka mahdollistaa kahvila- tai ravintolatilan toteuttamisen nykyisen rakennuksen eteläpuolelle. Kaupunkikuvallisista syistä nä-1-merkityllä näkemäalueelle rakennusalojen väliin ei saa sijoittaa rakennelmia tai myyntipisteitä. Kansainvälistä tunnustusta saanut yleinen sauna ravintoloineen suojellaan yleisessä käytössä olevine sisä- ja aputiloineen kaavassa sr-1 –merkinnällä.
KL-korttelialueiden toiminnot tulee kokonaisuudessaan sijoittaa kyseisille korttelialueille eikä toimintoja kuten asiakas- tai terassialueita saa sijoittaa korttelialueen viereiselle venesatama (LV)- tai puistoalueelle (VP-1). Kortteleiden 20867 ja 20868 osalta kuitenkin jätehuolto on mahdollista järjestää puistoalueelle. Korttelialueille ei saa sijoittaa pysäköintiä eikä majoitustoimintaa

Liikerakennusten korttelialue (KL-1)

Alueen eteläkärkeen puistoon suunnitellun vesiurheilukeskuksen yhteyteen on suunniteltu korttelialue 20866, jolle on merkitty 6 500 k-m2 kerrosalaa. Korttelialueelle saa sijoittaa museon ja vesiurheilutoimintaan liittyviä tiloja sekä liike- ja palvelutiloja. Korttelialueelle ei saa sijoittaa majoitustoimintaa. Rakennusoikeuden sijoittaminen tontille edellyttää, että osa toiminnoista sijoitetaan maanalaisiin kerroksiin. Katon tulee olla yleisessä käytössä ja saavutettavissa ulkoportaan kautta. Tavoitteena on mahdollistaa Hernesaaren kärkeen vetovoimaisen kulttuurirakennuksen toteutuminen. Suunnittelun yhteydessä on tunnistettu paikan symbolinen merkitys Helsingin niemen eteläisempänä kärkeä. Museo tai vesiurheilutoiminto täydentäisi sopivalla tavalla alueen palveluita. Jatkosuunnittelun yhteydessä kortteliin pyritään valikoimaan hanke, joka toisi toiminnallaan lisäarvoa Helsingille ja jolla olisi kansainvälistä merkittävyyttä.

Toimitilarakennusten korttelialue (KTY)

Toimitilarakennusten korttelialueelle saa lisäksi sijoittaa majoitus- ja liiketilaa sekä palveluita. Munkkisaaren yritystalon, Valtion viljavaraston, Fordin talon, Helsinki Shipyardin ja Helsingin sataman toimintoja on sovitettu yhteen toimijoiden välillä järjestetyissä yhteiskokouksissa yleis- ja asemakaavoituksen yhteydessä. Kukin toimitilatontti rajautuu johonkin alueen kolmesta LPA-1-korttelialueesta, joille on mahdollista toteuttaa maanpäällinen keskitetty pysäköintilaitos. Mikäli pysäköintilaitokset toteutetaan vuorottaiskäyttöisinä, niihin on mahdollista sijoittaa asukaspysäköinnin lisäksi alueella toimintaansa jatkavien kiinteistöjen tontti- ja vuokra-alueiden maanpäällisiä autopaikkoja, jotka pääosin poistuvat käytöstä alueen toteutuksen yhteydessä.

Kaava-alueen pohjoisosassa tontilla 20237/7 Valtion viljavaraston käyttö viljan varastointiin jatkuu toistaiseksi. Rakennus suojellaan asemakaavassa sr-3-merkinnällä. Toimintoon liittyvä laivapaikka Munkkisaaren laiturilla merkitään satama-alueeksi ja siten mahdollistaa Valtion viljavaraston toimintaedellytysten turvaamisen. Tontilla 20237/5 Munkkisaaren teollisuustalo jatkaa myös nykyisessä toimitilakäytössä. Kiinteistöjen rakennusoikeutta on lisätty lisärakentamista varten. Munkkisaaren Yritystalon ja Valtion viljavaraston väliin on merkitty autopaikkojen korttelialue, jolle saa sijoittaa maanpäälliseen pysäköintilaitoksen (LPA-1) ja tulee toteuttaa 50 k-m^2 liiketilaa.

Tontilla 20237/6 sijaitsee Fordin talo, joka suojellaan asemakaavassa sr-2-merkinnällä ja sen käyttömahdollisuuksia selvitään jatkosuunnittelussa. Fordin talon ensimmäinen kerros tulee pääasiassa suunnitella liike- ja palvelutiloiksi.

Korttelissa 20865 KTY-korttelialueet sijaitsevat kaava-alueen eteläosassa venesataman ja raitiotiepysäkkien läheisyydessä. Tontti 20865/1 soveltuu hyvin esimerkiksi majoitustoiminnalle, sillä kaavaratkaisu mahdollistaa saattoliikenteen järjestämisen Laivakadun korkotasolla +4.9 tontin sisäpihalle Vuokkokalankadulta ja huoltoliikenteen järjestämisen Purjekalankadulta korkotasolla +3.1. Tontin 20865/5 huolto voidaan järjestää viereisen ET-korttelialueen kautta. Korttelialueille on merkitty kaavaan määräys liiketiloista. Alle yhdeksän kerrosta korkeiden rakennusten kattopinta-ala on toteutettava pääosin viherkattona tai katopuutarhana lukuun ottamatta LPA-1-korttelialueita.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Fordin talon lisärakennus, PES Arkkitehdit.

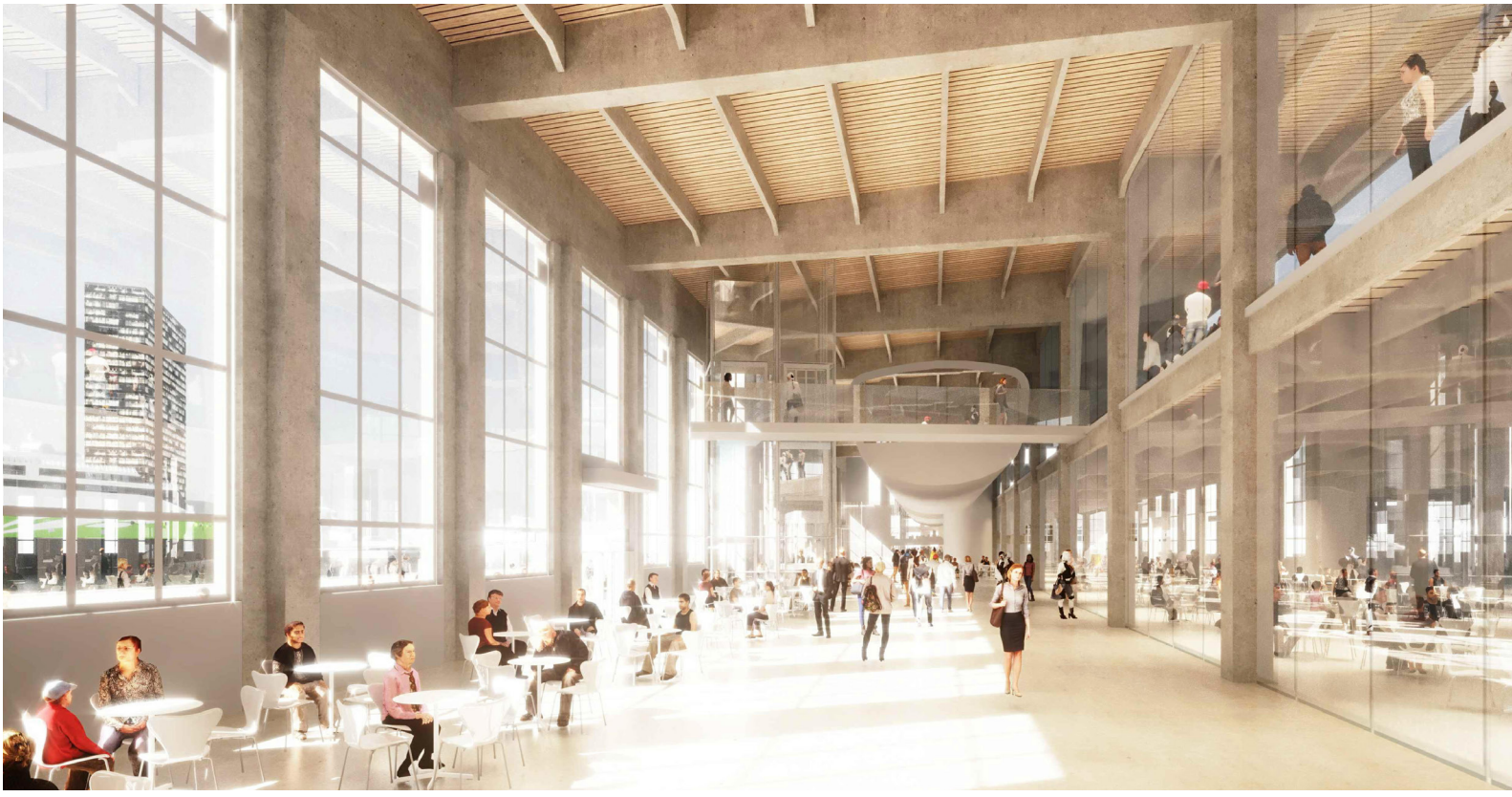

Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (T)

Helsinki Shipyard -telakka jatkaa toimintaansa kaava-alueen pohjoispuolella Hietalahdessa. Telakan ajoyhteyksien järjestämiseksi kaava-alueen pohjoisosaan on merkitty teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue, joka toiminnallisesti yhdistyy Hietalahdessa toimivaan telakka-alueeseen ja jolle saa sijoittaa autopaikkoja. Kadun puolelle toteutetaan tukimuuri kadun uuden tasauksen ja korttelialueen tasoerojen johdosta.

Eiranranta ja Merikatu, näkymä kohti uimarantaa, Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY)

Venesataman pohjoispuolelle kaavaillaan veneilyyn ja siihen liittyvän elinkeinotoiminnan keskittymää. Venesataman yhteyteen on mahdollista rakentaa tarvittavat hallirakennukset veneiden huoltoon ja säilytykseen. Risteilymatkailijat eteläiseltä risteilylaiturilta ohjataan alueen kautta suunniteltavaa kävelyreittiä pitkin Laivakadulle. Purjekalanaukion ja Munkkisaarenlaiturin välinen yleisen jalankulun ja polkupyöräilyn yhteys tulee toteuttaa siten, että se on turvalliseksi aidattu, esteetön ja aina saavutettava, jonka leveys on vähintään 5 metriä. Yhteyden saa toteuttaa alikulkuyhteytenä tai siltana.

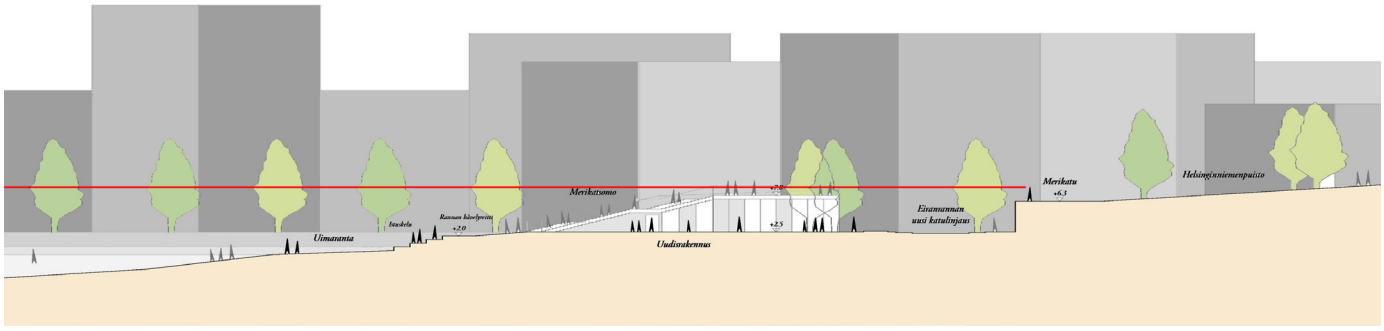

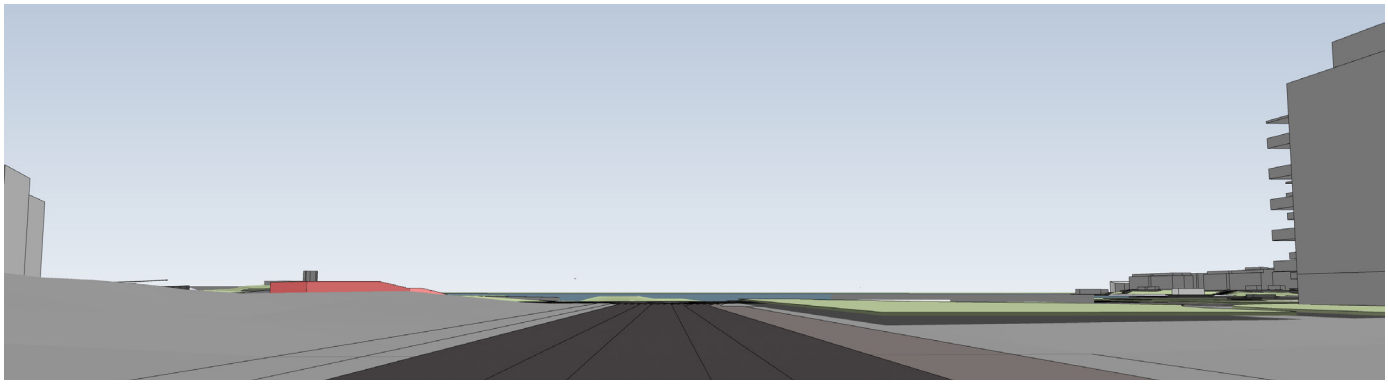

Uimarannan huoltorakennuksen kaupunki-
kuvallisia tarkasteluja.

Barcelonetan lähiliikuntapiste Barcelona
2015, Jari Huhtaniemi

Puisto (VP)

Eiran noin 1000 asukkaan kaupunginosa tulee täydentymään noin 7200 asukkaan Hernesaaren kaupunginosalla. Kaupunginosien läheisyydessä olevien puistoalueiden käyttäjämäärän lisäys on otettu suunnittelussa huomioon. Ranta-alueen nykyinen käyttö katu-, pysäköinti- ja veneiden talvisäilytysalueena ei ole tarkoituksenmukaista alueen käyttäjämäärän kasvaessa. Eiranranta -kadun linjaaminen Merikadun tukimuuriin mahdollistaa Pyhän Birgitan puiston ja Ursininkallion välisen rantapuistoalueen leventämisen. Merisataman puiston nykyiset pysäköintialueet (LP-1) muutetaan puistoalueiksi (VP) ja uimaranta-alueeksi (VV). Veneiden talvisäilytys on mahdollista siirtää jatkossa Hernesaaren risteilylaitureille.

Kaavaan on merkitty ohjeellisesti rajattu alue (nä), joka osoittaa merelle avautuvaan asemakaavahistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävään puistoakseliin maisemallisesti liittyvän ohjeellisen alueen osan. Nä-merkintä kohdistuu Juhani Ahon puiston näkymälinjan jatkeeseen ja näkymälinjan huomioon ottamiseen Ursinkallion puistoalueen jatkosuunnittelussa. Juhani Ahon puiston keskiakselin näkymälinjan jatke sijaitsee nä-merkityn alueen keskellä. Näkymän kohdalla sijaitsee tällä hetkellä väliaikainen koulurakennus, joka tulee poistumaan, kun evakossa olevien koulujen peruskorjaukset valmistuvat. Ursininkallion alueelle on merkitty nykyiselle skeittialueelle sijainniltaan ohjeellinen alue, jolle saa sijoittaa rullalautailuun tai muuhun vastaavaan liikuntaan varustettuja paikkoja ja rakennelmia. Kaikkien kaupunkilaisten käyttöön suunniteltavan rantapuiston leventäminen mahdollistaa lisäksi uimarannan ja siihen liittyvien toimintojen toteuttamisen alueelle.

Puisto (VP-1)

VP-1-merkitylle puistoalueelle saa sijoittaa leikki- ja liikuntatoimintoja sekä niiden edellyttämiä suurikokoisia rakennelmia. Alueelle saa lisäksi sijoittaa rantarakenteita, täyttöjä ja kaivantoja. Hernesaaren uudet puistot – rantapuisto Hernesaarenranta ja kaupunkirakenteen sisään sijoittuvat Laguunipuisto ja Atollipuisto - on osoitettu merkinnällä VP-1.
Hernesaarenrannan puisto-osuus on laajuudeltaan noin 5 hehtaaria. Puisto on noin 850 metriä pitkä ja sen leveys vaihtelee noin 40 ja 90 metrin välillä. Kapeimmillaan puisto on etelässä, missä meritäyttöjen teknistaloudellinen toteutettavuus asettaa suurimpia haasteita. Leveimmillään puisto on korttelirakenteen lomaan laajetessaan. Puiston tärkeä luonteenpiirre on merellisyys ja näkymät avomerta, Eiranrantaa, Kaivopuistoa, lähisaaria ja Suomenlinnaa kohti.
Puiston maasto nousee loivasti rantaviivasta asuntoalueiden reunaan. Maastoa voidaan tarvittaessa terassoida ja porrastaa tukimuurein. Noin korkeustasolle +4 - +5 linjattu polveileva Hernesaaren rantapromenadi seurailee asuinkortteleihin liittyviä terassivyöhykkeitä ja muodostaa esteettömän jalankulun ja pyöräilyn virkistysreitin. Promenadi laajenee lännen puolella neljäksi puistoaukioiksi, joiden kautta rantapuisto liittyy kortteleiden välisiin suojaisapiin aukio- ja puistotiloihin. Tavoitteena on muodostaa rantapromenadista tilallisesti väljä kävely-, istuskelu- ja kohtaamispaikka, joka mahdollistaa lisäksi pyöräilyn ja lenkkeilyn. Lähemmäs rantaviivaa ja merenpinnan tasoa on merkitty ohjeellisena rantaa seuraileva jalankulun reitti.

Padel-tenniskenttä lähiliikuntapaikkana 2015.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Rantapuiston pohjoisosiin sijoittuu nykyään Cafe Birgitta ja Löyly, ympärivuotinen yleinen saunakeskus ja ravintola terassialueineen. Kaavaratkaisussa näille toiminnoille on muodostettu omat KL-korttelialueet. Puiston keskivaiheilla puiston, rannan ja merenpohjan maaston muotoilua on tutkittu loivennettavaksi siten, että alueelle on mahdollista suunnitella toiminnallinen vyöhyke ja loiva ranta, joka mahdollistaa pääsyn veden ääreen. Alueen tuulisuuden ja aaltoilun sekä rantaviivaan sijoitettavan levikkialueen vuoksi turvallisen käytön mahdollistamiseksi rannan edustalle muodostetaan saarimainen osa suojaamaan rannan toimintoja. Rantavyöhykkeelle on mahdollista sijoittaa myös oleskelulaitureita ja puukansia sekä mereen ulottuvia portaita, jotka mahdollistavat oleskelun veden rajassa ja mereen sekä merestä pois pääsyn. Mereen ulottuvia leveitä portaita tarvitaan puistoalueen rantavyöhykkeelle myös moottorittomien vesiurheilulajien harrastajille, koska puistoalueen pohjois- ja eteläpuolella mahdollistetaan vesille pääsy esimerkiksi sup- ja surffaus- lajien harrastajille ja kajakkimelojille.

Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU)

Helsingin lähivedet ovat erinomaiset kilpapurjehdukseen. Lisäksi avoimet meriselänteet, suotuisat tuulet ja kohtuullinen aallokko lähellä kaupungin keskustaa tekevät Helsingistä yhden maailman parhaista purjehduskilpailupaikoista. Puiston eteläosaan sijoitettavan vesiurheilukeskuksen on tavoitteena toimia yhdessä Merisataman ja Hernesaaren venesatamien kanssa isojen kansallisten ja kansainvälisten arvokilpailuiden järjestelypaikkana. Vesiurheilikeskuksessa on mahdollista järjestää alan opetusta, valmennusta ja junioritoimintaa. Alueelle on mahdollista toteuttaa harrastusedellytykset esimerkiksi lauta-, leija- ja jollalajeille ja muihin vesiurheiluun liittyviin moottorittomiin harrastuksiin. Lautalajien harrastajille on mitoitettu alueelle halkaisijaltaan 50 metriä leveä suojaisa allas, jonka yhteydessä on hiekkaranta ja varaus saunoille ja pienelle huoltorakennukselle. Alueelle on mahdollista sijoittaa myös veneiden vesillelaskupaikkoja Rantapuiston eteläosan maastomuodot mahdollistavat puistoalueen hyödyntämisen luonnollisena katsomona vesiurheilutapahtumissa

Hernesaarenrannan venesatama
Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Uimaranta-alue (VV)

Avomerelle suuntautuvasta sijainnistaan huolimatta Ursininkallion niemellä sijaitsi jo 1800-luvulla uimahuoneita ja Ursinin uimalaitos. Alueella on nykyisellään uimapaikka, jolla on haasteita epävirallisen luonteensa johdosta liittyen uinnin ja vesiliikenteen yhteensovittamiseen, kunnossapitoon, valvontaan ja esimerkiksi wc- ja pukutilojen puutteeseen. Uimapaikan käyttäjämäärä tulee jatkossa moninkertaisesti kasvamaan. Valvottu uimaranta ja riittävät tilat uimarannan liikunta- ja kahvilapalveluita varten edistävät rannan kunnossapitoa ja vesialueen käytön turvallisuutta.

Liikuntapalveluille varattu 800 k-m^2 huoltorakennus suojaa ranta-aluetta Eiranrannan liikenteeltä sekä maastoon terassoituna tarjoaa rakennuksen katon osalta yleiseen käyttöön aluetta avomerimaisemien tarkkailuun. Huoltorakennuksen rakennusala rajaa Eiranrantakatua enintään 23 metrin matkalla ja on 45 metrin etäisyydellä rantaviivasta. Rakennus on etäällä rannasta Merikadun läheisyydessä eikä merkittävästi muuta ranta-alueen kaupunkikuvaa. Huoltorakennuksen katon ylimmän kohdan korkeusasema on +7,0 metriä, joten se ei peitä merimaisemaa takana olevan Merikadun katukorosta +6,3 tai ylempänä olevista asuinrakennuksista tarkasteltuna.

Liikuntapalveluiden tilaohjelma sisältää henkilökunnan sosiaali- ja työtilaa, varastotilaa uimarannan huoltoon ja esimerkiksi välinevuokraukseen liittyen, liikuntatilaa, pukuhuone-, suihku- ja wc-tiloja sekä enintään 250 k-m^2 suuruisen kahvion. Rakennuksen katolle ei saa sijoittaa tarjoilualueita. Liikuntapalvelut vastaa uimarannan ja rakennuksen suunnittelusta. Uimarannan toteuttaminen edellyttää nykyisen Pyhän Birgitan puistossa sijaitsevan vesiliikennelaiturin siirtoa länteen venesatama-alueelle (VL) uimarannan turvallisuuden parantamiseksi ja turvallisen vesialueen merkitsemistä kelluvilla poijuilla. Uimaranta ei ole aidattu alue, joten alueella säilyvät nykyiset kävely-yhteydet. Alueen nykyisiä laituri-, hiekkaranta- ja avokallioalueita ei ole tarkoitus muuttaa. Myöskään merenpohjan muokkaamista tai aallonmurtajia uimarannan edustalla ei ole suunniteltu.

Satama (LS)

Varjotarkastelu, kevät- ja syyspäiväntasaus klo 10 ja klo 16.

Alueelle saa sijoittaa satamatoiminnan edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja, rakennelmia ja rakennuksia. Aluetta saa käyttää veneiden talvisäilytykseen. Satama-alueella, jonka maa-ala on 3,2 hehtaaria, on laituripaikkoja yhtäaikaisesti kolmelle suurelle risteilylaivalle. Satamatoiminnan sekä risteilymatkailun edellyttämä jalankulku-, bussi- ja huoltoliikenne sekä palvelut on otettu huomioon koko alueen suunnittelussa. Satama-alueelle sijoitetaan erotellut jalankulku- ja huoltoyhteydet ja varustamoiden tilaamien retkibussien ajoväylät. Satama-alueella varaudutaan maasähkön toteuttamiseen ja satama-alueen viereen on merkitty kaavaratkaisuun korttelialue sähköasemaa varten (ET-2). Satama-aluetta rajaavan katualueen mitoituksessa on varauduttu siihen, että kolmen laivapaikan läheisyydessä on kussakin jalkamatkustajille varattu matkustajaportti ja aukiomaista katualuetta matkailijoiden kokoontumista varten ja riittävästi matkailuliikenteelle osoitettavia kadunvarsipysäköintipaikkoja. Satama-alueen pohjoisosassa sijaitseva viljalaivan laivapaikka varataan edelleen satamakäyttöön.

Satama-aluetta on mahdollista käyttää myös muuhun satamatoimintaan ja talvikautena veneiden talvisäilytykseen satamatoimintojen sen mahdollistaessa. Risteilysataman 3,2 hehtaarin maa-alueella on hyvät edellytykset toimia veneiden talvisäilytysalueena satamatoiminnan niin mahdollistaessa, koska risteilyliikennettä ei Hernesaaressa ole lähtökohtaisesti talviaikana. Liikuntapalvelut neuvottelevat jatkossa Helsingin sataman kanssa talvisäilytyksen mahdollistamisesta risteilysatama-alueella. Merisataman puiston nykyiset pysäköintialueet (LP-1), joita käytetään talvikautena veneiden talvisäilytysalueina, muutetaan puistoalueiksi (VP) ja uimaranta-alueeksi (VV).

Venesatama (LV)

Alueelle saa sijoittaa venesatamatoiminnan edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivuja ja rakennelmia. Kaavan havainnekuvassa esitetyn ja kaavan mahdollistaman satama-altaan laajuus on noin 5 hehtaaria. Tasaista kenttää satama-altaan ympärille varataan noin 1,7 hehtaaria pääasiassa purjehduskilpailuiden, pysäköinnin ja veneiden talvisäilytyksen järjestämiseksi. Venesatama on mitoitettu noin 400 venepaikalle. Vierasvenesataman paikat sisältyvät tähän lukuun. Venesatamassa on veneiden kiinnitykseen hyödynnettävää rantaviivaa 1,3 kilometriä ja kelluvien laiturien yhteenlaskettu juoksumetrimäärä on arviolta noin 1,9 kilometriä. Venesatamaan varataan laituripaikkoja vesibussiliikenteelle.

Itärannan Hernesaarenpuiston pohjoisosaan on suunniteltu aallonmurtajalla suojattu vesiliikennelaituri, moottorittomille vesiurheilulajeille vesille lähdön mahdollistavia rantarakenteita ja veneiden asiointipaikkoja palvelemaan Hernesaaressa veneellä liikkuvia. Vesiliikenneyhteyksien lisääminen on jatkossa tarpeen, koska matkailijoiden lisäksi lähialueiden asukasmäärä tulee kasvamaan huomattavasti. Jätkäsaaren ja Hernesaaren välisen vesibussiliikenteen toimintaedellytyksiä pyritään edistämään jatkosuunnittelun yhteydessä.

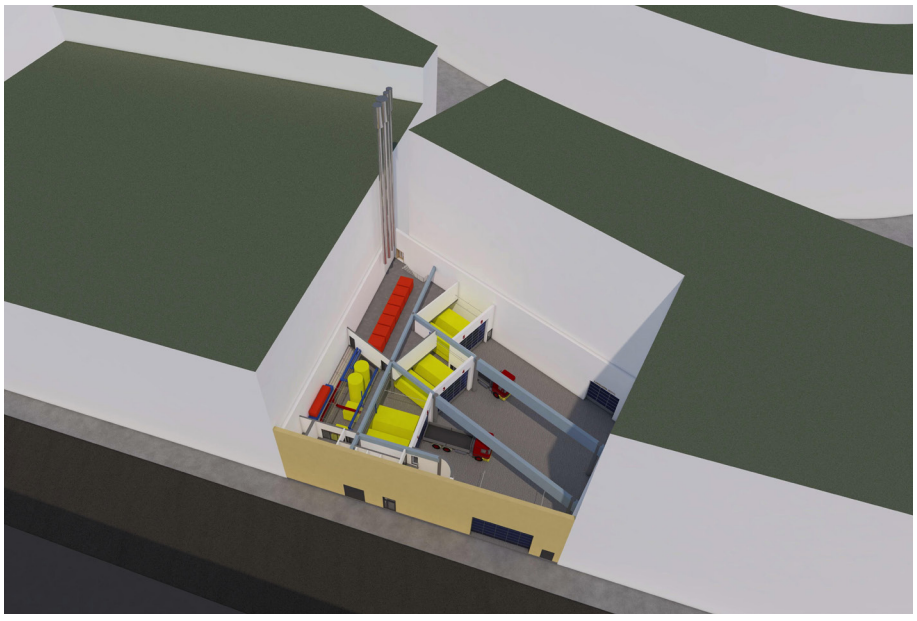

Pysäköintilaitoksen ja toimitilarakennuksen väliin suunniteltu alueellinen jätteen koonta-asema korttelissa 20865. B&M Arkkitehdit.

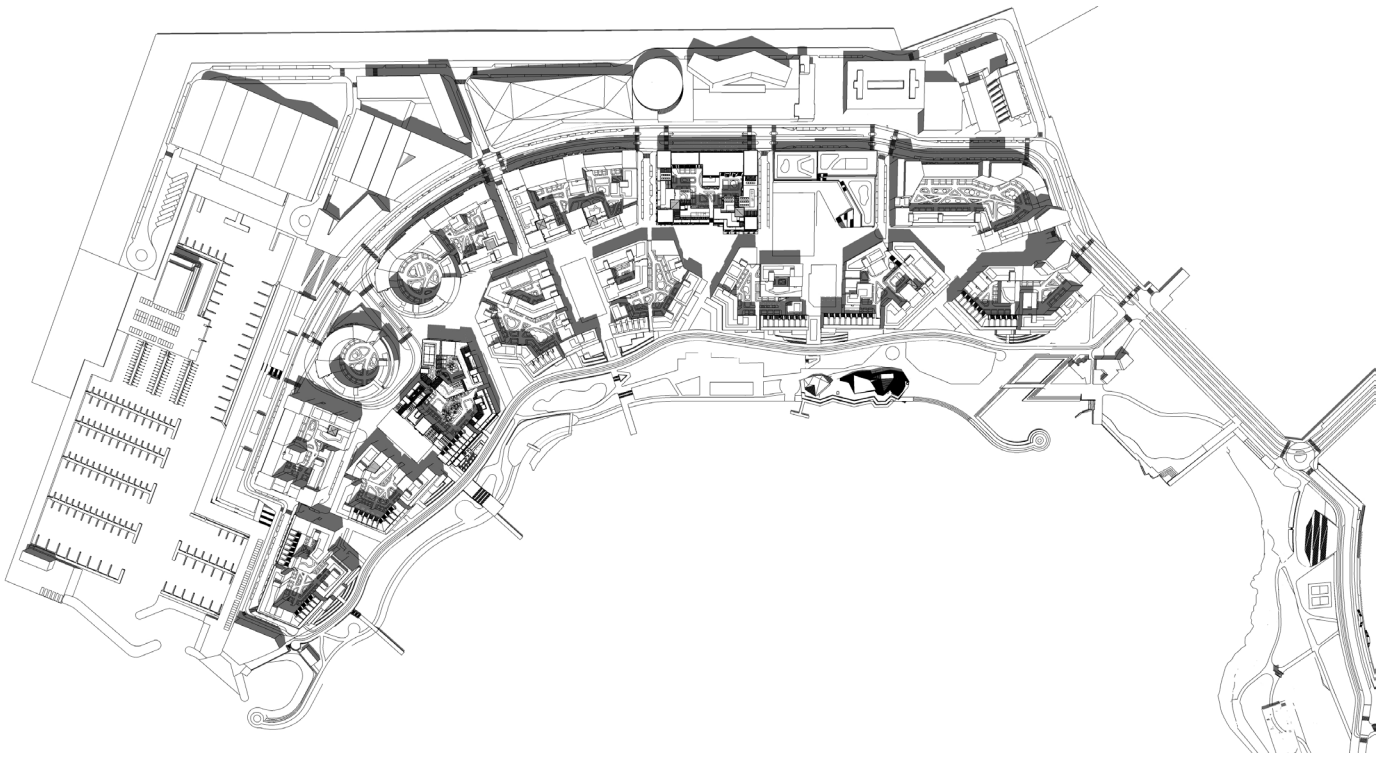

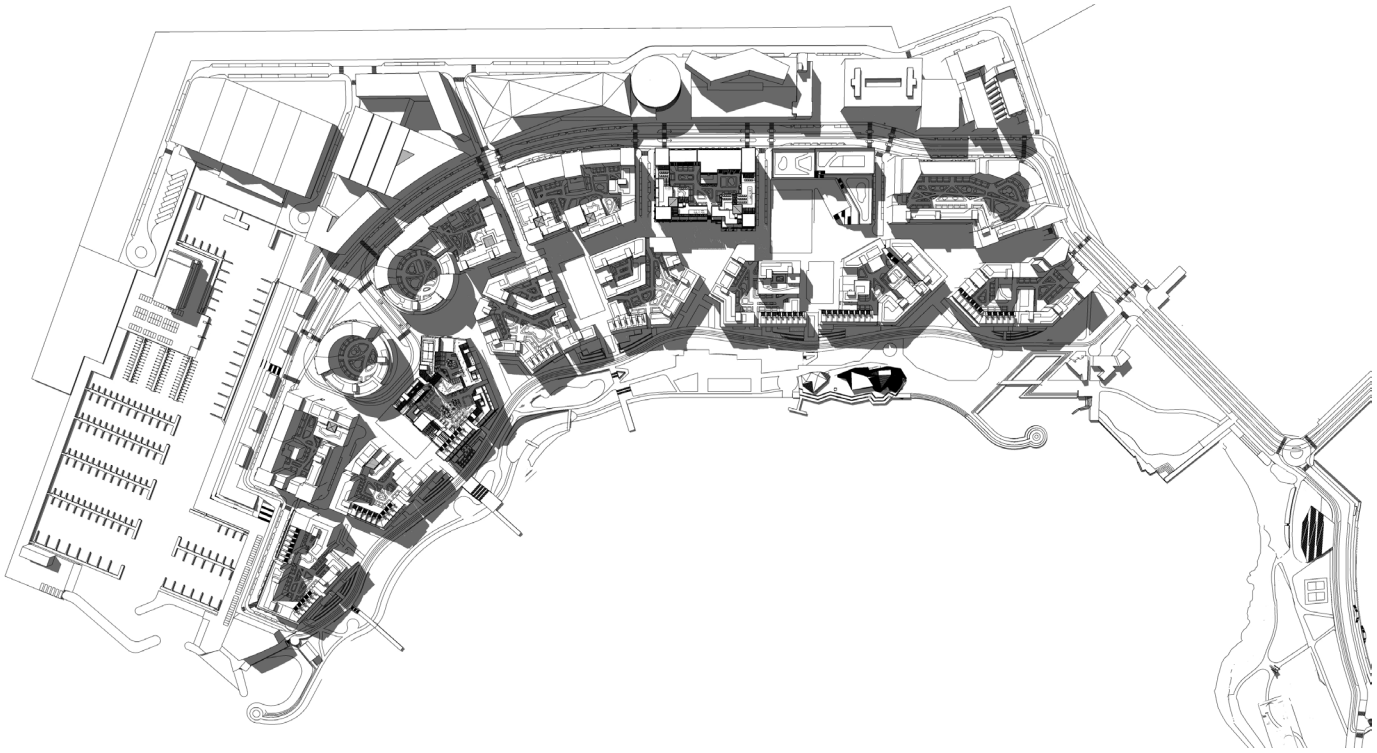

Korallikadun näkymä pohjoiseen kävelykatu Korallikujaa kohti,
Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Autopaikkojen korttelialue (LPA)

Korttelialue on määrätty tontin 20237/5 huoltoliikenteen tarpeisiin.

Autopaikkojen korttelialue (LPA-1)

Maanpäällisten pysäköintilaitosten julkisivut tulee toteuttaa laadukkailla materiaaleilla ja suunnitella kaupunkikuvallisesti korkeatasoisiksi. Pysäköintilaitosten julkisivumateriaalina tulee olla maalipinnoittamaton metalli ja paikalla valettu betoni. Pysäköintitaloissa tulee olla viheraiheita kuten viherkattoa tai köynnösseinää.

Yhdyskuntateknisen huollon rakennusten alue (ET)

Alueelle saa sijoittaa jätteen putkikuljetusjärjestelmän keskuksen.

Yhdyskuntateknisen huollon rakennusten alue (ET-1)

Venesataman eteläpuolelle on merkittylle 0,9 hehtaarin suuruiselle korttelialueelle saa sijoittaa lumen vastaanotto- ja venesatamatoimintoja ja niiden edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja, rakennelmia ja rakennuksia. Liikennöinti alueelle tapahtuu Munkkisaarenlaiturin kautta. ET-1-korttelialueella saa lisäksi harjoittaa veneily- ja vesiurheilutoimintaa.

Yhdyskuntateknisen huollon rakennusten alue (ET-2)

Korttelialueelle saa sijoittaa satamatoimintoja palvelevan sähköaseman.

Vesialue (W)

Asemakaavasuunnitelma sisältää merialueen täyttöjä Hernesaaren etelä- ja kaakkoispuolella. Täytöt on suunniteltu siten, etteivät ne ulotu Pihlajasaaren koillispuolella sijaitsevalle laivaväylälle. Väylän syvyys on 9,8 metriä. Hernesaaren ja Pihlajasaaren välissä kulkevia itä-länsisuuntaisia veneilyn runkoväyliä tulee siirtää siten, että merialueen täytön vaatima tila otetaan huomioon. Väylien minimisyvyydet ovat 1,8 ja 2,4 metriä. Liikuntapalvelut suunnittelee veneväylät yhteistyössä väyläviraston kanssa. Veneväylät siirretään merialueen täytön eteläpuolelle ennen meritäytön toteutusta.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Katualue

Alueen kaikki katualueet on mitoitettu siten, että niille on mahdollistettu katupuiden istuttaminen, mikä lisää katutilan viihtyisyyttä ja vähentää tuulisuuden vaikutuksia maantasossa. Airokalankaukio, Miekkakalanaukio ja Pallokalanaukio on suunniteltu vain kävelylle ja pyöräilylle. Airokalankuja, Miekkakalankuja ja Pallokalankuja ovat huolto- ja saattoliikenteelle suunniteltuja pihakatuja. Aukiot ja pihakadun muodostavat turvallisen ja viihtyisän asuinkortteleita yhdistävän vyöhykkeen. Pihakatujen mitoitus mahdollistaa katutilaan katupuiden ja istutuksien sekä toiminnallisten alueiden jatkosuunnittelun siten, että alueelle on mahdollista sijoittaa esimerkiksi kaupunkiviljelyä, oleskelua ja hulevesien imeytysalueita. Merisiilinkatu, Merihevosenkatu, Meduusankatu, Vuokkokalankatu ja Korallikatu ovat asuinalueen tonttikatuja. Alueen tonttikaduilla mahdollistetaan pysäköinti ja niiden varrelle keskitetään jätehuollon keräyspisteet, jolloin jäteautot eivät liikennöi pihakaduilla. Tonttikadut, pihakadut ja aukiot rajautuvat korttelialueita kiertäviin sisäänkäyntipiha- ja istutusalueisiin. Huoneistojen ja liiketilojen sisäänkäynti- ja etupihat rajataan tasoeroilla, muureilla tai katukalusteilla yleisistä alueista.

Eiranranta kadun linjausta muutetaan. Laivakadun eteläosaan katukannen alapuolelle on mahdollista sijoittaa tiloja liittyen viereisen korttelin 20864 toimintaan. Tilan laajuus on noin 1 800 k-m2. Korttelirakenteen lomaan sijoittuvista katu-, aukio- ja viheralueista on teetetty Hernesaaren julkisten alueiden yleissuunnitelma, MASU Planning, 17.2.2025, jossa on tarkemmin kuvattu näille alueille asetettuja toiminnallisia ja laadullisia tavoitteita.

Liikenne

Lähtökohdat

Hernesaarenranta jatkaa Kaivopuiston ja Merisatamanrannan merellistä ulkoilureittiä, Helsingin rantareittiä. Pääosin Hernesaaren alueella on jalkakäytävät katujen varsilla ja pyöräilijät ajavat ajoradalla. Eiranrantaan on toteutunut 1-suuntaiset pyöräkaistat. Jalankulku on pääsääntöisesti eroteltu rakenteellisesti ajoradasta jalkakäytävillä. Alueella on työpaikkoja ja harrastusmahdollisuuksia, jotka tuottavat jonkin verran jalankulku- ja pyöräliikennettä. Hernesaarenrantaan on keskittynyt erilaisia vapaa-ajan toimintoja, jotka lisäävät jalankulkua ja pyöräliikennettä erityisesti Hernesaarenrannassa.

Hernesaaresta kulkee raitiolinja 6 Telakkakadun ja Bulevardin kautta päärautatieasemalle, josta on hyvät liityntäyhteydet seudulliseen joukkoliikenneverkkoon. Lisäksi asemakaava-alueen läheisyyteen, Tehtaankadun päähän, liikennöi raitiolinja 1.

Hernesaari liittyy ympäröivään katuverkkoon Laivakadun ja Hernesaarenrannan kautta. Alueen sisäiset liikennemäärät ovat vähäisiä. Telakan toiminta, kesäkautena risteilijäsatama sekä talvikautena lumen vastaanottopaikka, tuovat alueelle myös raskasta liikennettä. Asemakaava-alueen ja eteläisen Helsingin ajoneuvoliikenteen pääyhteys pohjoiseen kulkee Telakkakadun kautta. Yhteys itään kulkee Eiranranta -katua pitkin Merikadulle ja Merisatamanrantaan.

Katujen varsilla on yleistä maksullista pysäköintiä Hernesaarenrannassa, Laivakadulla, Eiranrannassa ja Merisatamanrannassa. Eiranrannan ja Merikadun välissä on yleinen pysäköintialue, joka toimii kesäisin autojen pysäköintialueena ja talvisin veneiden säilytyspaikkana. Pysäköintialueella on yhteensä 137 autopaikkaa. Pysäköintialueella toimii tällä hetkellä tilapäinen koulu, jonka vuoksi pysäköinti ja veneiden säilytys alueella ei ole mahdollista.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

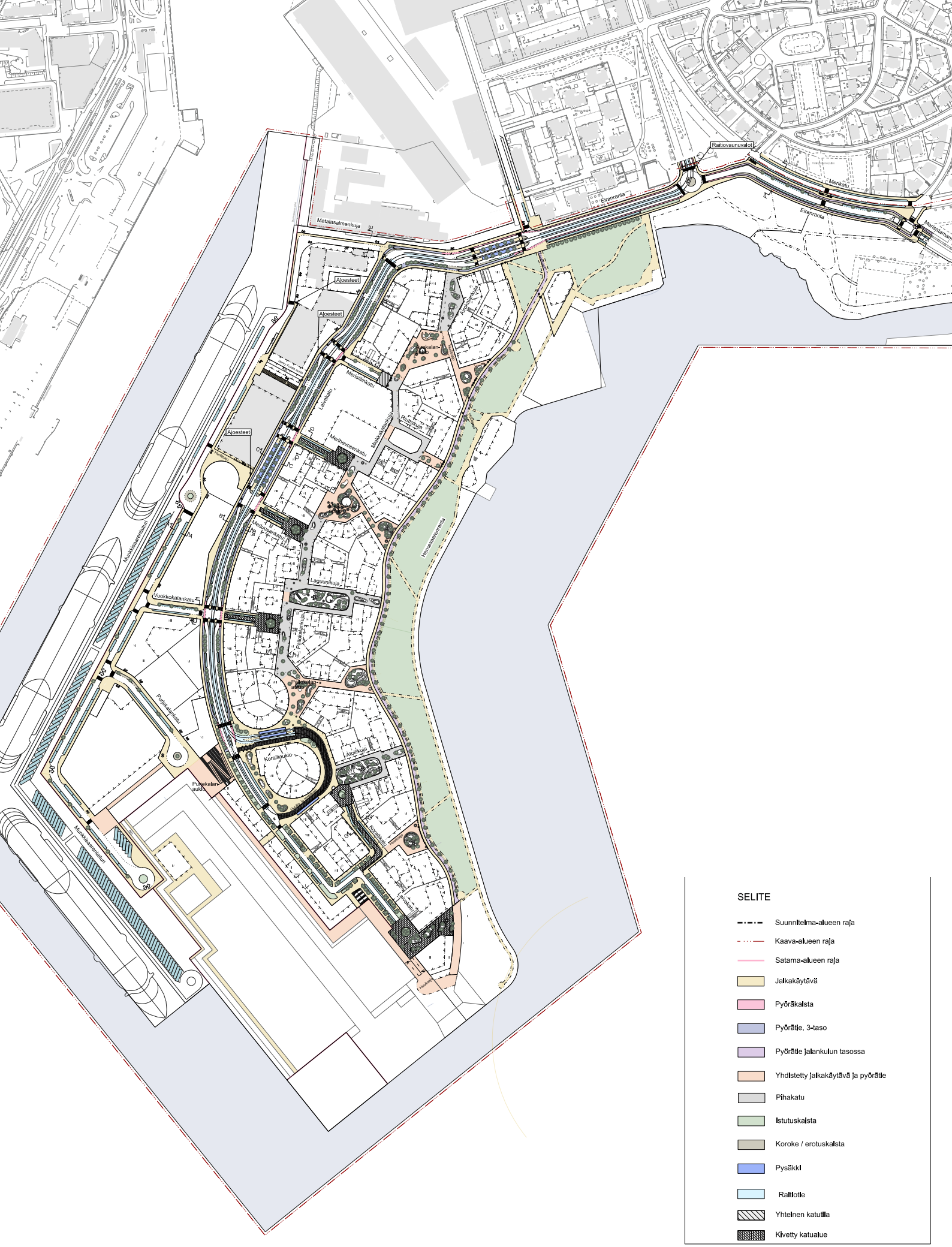
Raitiovaunuvalot
Eiranranta
Merikatu
Matalasalmenkuja
Ajoesteet
Ajoesteet
Ajoesteet
Merisillinkatu
Lahdenkatu
Merihevosenkatu
Merikotkankuja
Ruotsalaisenkuja
Hermiskatu
Hermiskatuntunneli
Munkkisaarentunneli
Vuokkokalankatu
Laguunikuja
Pihlajasaarenkuja
Pursikatu
Pursikatu
Pursikatu

Kaavaratkaisu

Alueen katuverkko on suunniteltu painottaen liikenneturvallisuutta sekä hyviä edellytyksiä kaikkien kulkumuotojen liikkumiselle. Hernesaaren kaavaratkaisun ja uuden maankäytön myötä alueen katuverkko muuttuu täysin nykyisestä. Alueen nykyiset katuyhteydet korvautuvat uusilla katuyhteyksillä. Alueen läpi pohjois- eteläsuunnassa kulkee paikallinen kokoojakatu, Laivakatu, joka yhdistää alueen Eiranrannan ja Hylkeenpyytäjänkadun kautta nykyiseen katuverkkoon. Kokoojakadun kautta liikenne ohjautuu alueen tonttikaduille Merisiilinkatu, Merihevosenkatu, Meduusankatu, Vuokkokalankatu ja Korallikatu. Risteilijäsataman toiminta kesäisin ja lumen vastaanotto talvisin tuovat satama-alueen viereiselle Munkkisaarenlaituri -kadulle myös raskasta liikennettä. Kokoojakadulla ja asuinalueen tonttikaduilla raskaan liikenteen määrä tulee olemaan vähäistä, sillä jätehuolto suunnitellaan järjestettävän imukeräysjärjestelmällä. Alueen toimintojen kuten risteilysataman, lumenvastaanottoalueen ja toimitilarakentamisen tuottama raskas liikenne pyritään ohjaamaan pääsääntöisesti Matalasalmenkujan kautta Munkkisaarenlaiturille, jolloin raskaasta liikenteestä koituisi mahdollisimman vähän haittaa alueen tuleville asukkaille.

Hernesaaren joukkoliikenneratkaisu perustuu raitiotieyhteyteen, joka kulkee Hernesaaresta Eiranrannan, Hietalahdenrannan ja Telakkakadun kautta Bulevardille.. Kaavaratkaisussa Hernesaaressa raitioliikenteelle varataan kokoojakadulla oma ajoneuvoliikenteestä erotettu kaista ja alueen eteläosaan mitoitetaan raitiovaunun kääntöpaikka. Hernesaareen on suunniteltu kolme raitioliikenteen pysäkkiä. Alueelle suunnitellut toiminnot on sijoitettu noin 300 metrin etäisyydelle lähimmästä pysäkistä alueen eteläistä kärkeä lukuun ottamatta. Suunnitteluratkaisuissa on varauduttu kahden raitiovaunulinjan liikennöintiin alueella. Alueen kokoojakatu Laivakatu mahdollistaa myös bussiliikenteen liikennöinnin alueelle muun muassa raitioliikenteen häiriötilanteissa. Alueen pohjoisosassa nykyisin oleva tilapäinen raitioliikenteen kääntöpaikka puretaan uuden maankäytön toteuttamisen johdosta.

Hernesaaren jalankulun ja pyöräilyn reitit suunnitellaan sujuviksi ja esteettömiksi. Kokoojakadulle (Laivakatu) on suunniteltu yksisuuntaiset pyörätiet ja ajoradasta erotellut jalkakäytävät. Itäiseen rantapuistoon on suunniteltu jalankulun ja pyöräilyn virkistysreitti laajennetulle puistoalueelle. Asuinkortteleiden välissä kulkee alueen halkaiseva aukiotilojen ja pihakatujen sarja. Yhteys suunnitellaan jalankulkupainotteiseksi ympäristöksi, jossa liikkumisen lisäksi oleskelu on miellyttävää. Pihakaduilla jalankulkijat, pyöräilijät sekä autot kulkevat samassa katutilassa. Autoliikenteen määrä on pyritty pitämään suunnitteluratkaisuilla alhaisena, jolloin jalan liikkuminen ja oleskelu on mahdollista turvallisesti samassa tilassa. Telakkakadun uusien liikennejärjestelyiden myötä pyöräilyn pääreittinä toimivalle Laivakadulle on suunniteltu pyöräkaistat, mikä mahdollistaa sujuvan pyöräyhteyden Hernesaaresta myös pohjoisen suuntaan. Hernesaaren rakentuvat uudet pyörätiet kytkeytyvät Eiranrannassa olemassa oleviin pyöräliikenteen järjestelyihin. Alueen tonttikaduille on suunniteltu ajoradasta erotellut jalkakäytävät. Pyöräliikenne kulkee ajoradalla Laivakatua (välillä Koralliaukio – Matalasalmenkuja) ja Hernesaaren rantapuistoa lukuun ottamatta. Helsinginniemen puiston keskivaiheille suunnitellaan uusi jalankulun yhteys Ursinkalliolle.

Eiranrannan katu ja saapuminen Hernesaareen, Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Alueen asuinkortteleiden pysäköintipaikat järjestetään alueella markkinaehtoisesti sisältäen maksimirajoitteen autopaikkojen toteutumiselle tonttikohtaisesti. Autopaikkojen määrän rajaamisella hillitään Hernesaaren maankäytön tuottamaa autoliikennetuotosta läheiselle katuverkolle. Alueelle suunniteltuihin kolmeen pysäköintilaitokseen sekä asuinkortteleiden pihakansien alaisiin pysäköintihalleihin on mahdollista toteuttaa yhteensä noin 1900 uutta autopaikkaa. Pihakansien alaiset autopaikat on mahdollista sijoittaa asuinkorteleihin 20850–58, 20863 ja tonteille 20859/2, 20860/2 sekä 20861/2. Venesataman toiminnan edellyttämä pysäköinti sijoitetaan venesatama-alueelle. Liikuntakeskuksen tontille mahdollistetaan autopaikkojen toteuttaminen. Kadunvarsille tulee yleistä lyhytaikaista maksullista asiointi- ja vieraspysäköintiä. Alueen keskellä kulkevalle aukiotilojen ja pihakatujen akselille ei sijoiteta yleisiä pysäköintipaikkoja. Eteläisen Helsingin asukaspysäköintivyöhyke ei laajene Hernesaareen. Autopaikkojen rajaamisen vaikutusta yhdessä Hernesaaren muun maankäytön tuottaman liikenteen kanssa on tarkasteltu kaava-aineistossa olevassa liikennetarkastelussa (WSP Finland Oy 5.6.2023) ja liikenneselvityksessä (Ramboll Finland Oy 4.6.2024).

Eiranrannan varrella sijaitseva yleinen pysäköintialue ja veneiden säilytyspaikka poistuu Eiranrannan katulinjauksen muutoksen yhteydessä. Nykytilanteessa pysäköintialueella sijaitsee väliaikainen koulu. Kadun uudella linjauksella mahdollistetaan rantapuiston leventäminen. Veneiden talvisäilytys mahdollistetaan jatkossa Hernesaaren satama-alueella.

Alueella toimivat nykyisin Telakka, Suomen Viljava, Munkkisaaren yritystalo, Fordin talo, Cafe Birgitta, Löyly ja Jouko Lindgrenin venehuolto. Asemakaavan muutoksen yhteydessä alueen nykyisien toimijoiden ajo- ja huoltoliikenteen yhteydet muuttuvat toimijoiden nykyisistä liikennejärjestelyistä.

MAANALAINEN AJOYHTEYS

TONTTIEN VÄLINEN
KANSI- tai KELLARIPYSÄKÖINTI

AJOLUISKA

KANSIPYSÄKÖINTI

PIHAKADUT JA AUKIOT

RASKAS LIIKENNE

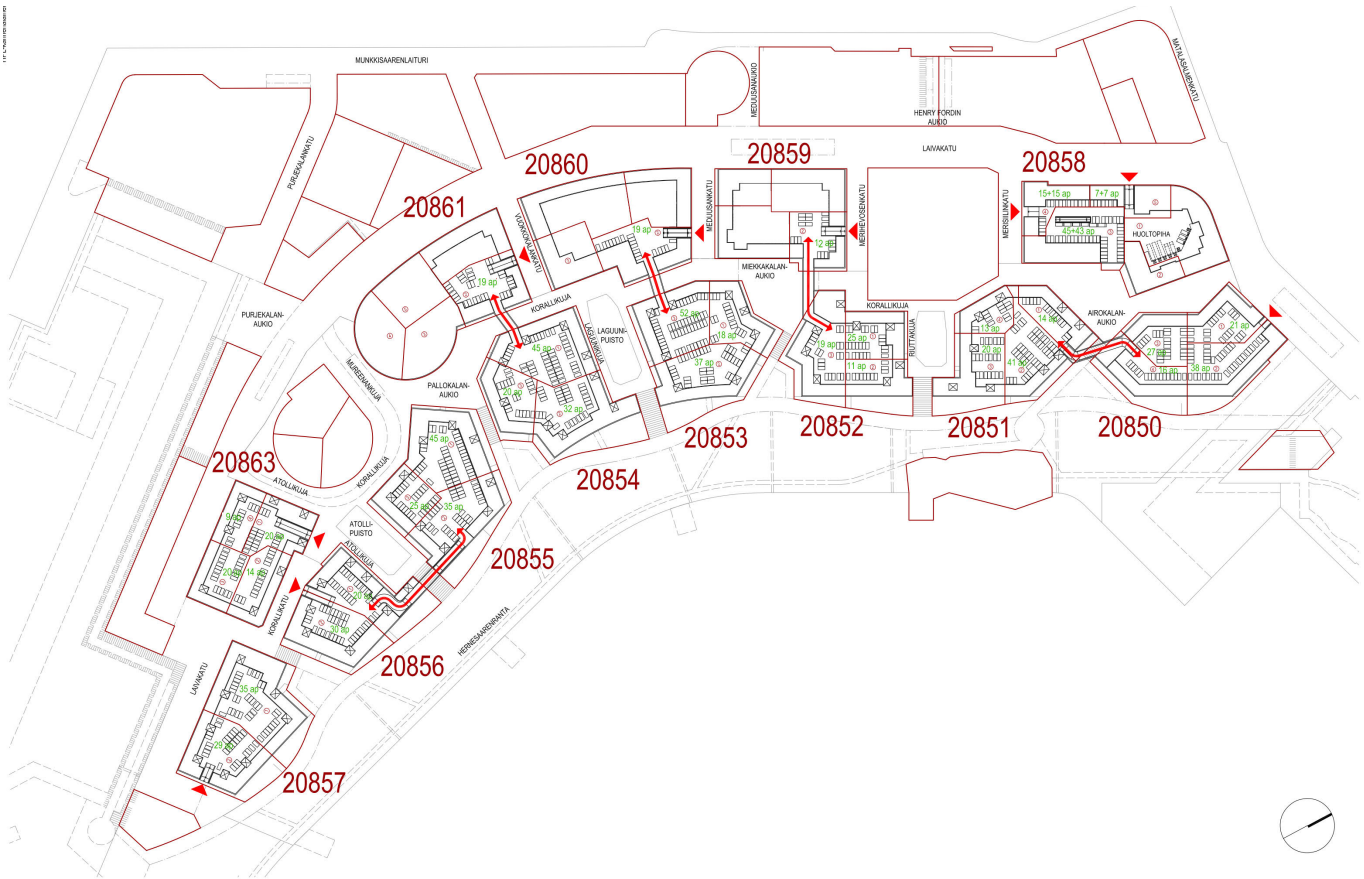

HERNESAAREN KANNENALAINEN PYSÄKÖINTI
ASEMAKAAVALLINEN TOIMIVUUSTARKASTELU KORTTELIT 20850-20860, 20863 1:2500 0 50 100m 10.5.2024

Lähtökohdat

Munkkisaaren osa-alueella on työpaikkoja noin 1500. Eniten työpaikkoja on teollisuudessa sekä informaation ja viestinnän toimialoilla. Alue on hieman laajempi kuin Hernesaaren asemakaava-alue. Laivanrakennus jatkunee Hernesaaressa Helsinki Shipyard Oy:n vuokra-alueella.

Alueen lähimmät päivittäistavaramyymälät ovat Punavuoressa, jossa on yksi ison supermarket -kokoluokan päivittäistavaramyymälä sekä useita pienempiä myymälöitä. Myös Ullanlinnan myymäläverkko muodostuu pienistä yksiköistä. Eirassa ei ole lainkaan päivittäistavarakaupan palveluja.

Jääkenttäsäätiö ja Helsingin Jäähalli ylläpitävät Hernesaaren Jääherne -hallissa kahta täysimittaista ja yhtä puolikasta jääkaukaloa pääasiassa jääkiekkojunioreiden harjoituskäyttöön mutta toiminta rakennuksessa on päättymässä.

Kesäisin Hernesaaren risteilysataman toiminta lisää liikennettä alueella. Helsingissä käy vuosittain keskimäärin 300 risteilyalusta. Risteilymatkustajien määrä ja alusten koko on kasvanut vuosittain. Hernesaaressa ja Melkinlaiturissa vieraili vuonna 2015 noin 390 000 risteilyvierasta. Aluskäyntejä oli vastaavasti 170. Kaikki yli 214 metriä pitkät risteilyalukset ohjataan Hernesaareen. Suurimpiin aluksiin mahtuu 2 000–3 000 matkustajaa.

Hernesaaren risteilylaituriin mahtuu kolme 300 metriä pitkää alusta yhtä aikaa. Risteilymatkustajia palveleva alue on aidattu. Alueella on matkamuistomyymälöitä ja muuta pienimuotoista palvelutoimintaa. Risteilyliikennettä on tällä hetkellä pääosin toukokuusta syyskuuhun. Risteilyalukset ovat toistaiseksi tehneet päivävierailuita eivätkä ole yöpyneet Hernesaaressa.

Vuonna 2009 käynnistetyn Hernesaaren risteilymatkailua koskevan kehittämistyön myötä alueelle on toteutettu rannan padel -tenniskentät, Cafe Birgitta ja yleinen sauna- ja ravintola Löyly. Alueen itäosassa toimii Cafe Carusel, skeittipuisto sekä minigolf -rata.

Kaavaratkaisu

Kaupan mitoitustarve Hernesaaressa on noin 26 000 k-m^2. Asemakaava mahdollistaa normaalit päivittäispalvelut sekä lisäksi edistää vapaa-ajan viettoon, kuten veneilyyn ja matkailuun, liittyvien palveluiden muodostumista alueelle. Liiketilat suunnitellaan katujen ja aukioiden yhteyteen rakennusten maantasokerroksiin siten, että esteetön sisäänkäynti on kadun puolella. Ravintolat ja kahvilat keskittyvät venesatamiin ja puistoihin rajautuvien rakennusten maantasokerroksiin. Vähittäiskaupan liiketilatarpeen on arvioitu olevan alueen ennakoidun asukasmäärän ja sen synnyttämän ostovoiman ja ostovoiman siirtymisen perusteella noin 8 500 k-m^2. Tästä päivittäistavarakaupan palveluita on noin 6 500 k-m^2. Ravintoloille on arvioitu muodostuvan kysyntää noin 5 000 k-m^2:lle.

Liiketilojen lisäksi kysyntää on pienimuotoisille yritys- ja toimistotiloille. Laskettaessa alueen väestön ostovoimaa ja kulutustasoa on oletettu, että alueelle muuttaa keskimääräistä varakkaampaa väestöä. Samoin laskelmaan on arvioitu muiden merenranta-alueiden (Eira-Punavuori-Munkkisaari-Ullanlinna) ostovoiman muodostama Hernesaareen kohdistuva kysyntä liiketiloille.

	2010	2023	2028	2033	2038
0–6-vuotiaat	41	37	53	111	442
7–12-vuotiaat	28	43	34	60	255
13–15-vuotiaat	16	22	27	29	101
16–19-vuotiaat	31	28	25	58	191
20–39-vuotiaat	460	416	384	609	2 678
40–64-vuotiaat	381	394	367	497	1 537
65–74-vuotiaat	70	126	131	178	414
75+ -vuotiaat	45	95	123	160	301
Väestö yhteensä	1 072	1 161	1 144	1 702	5 919

Lähteet: Tilastokeskus, Väestöaineistot; Kanslia/ Kaupunkitietopalvelut, Väestöennuste 2024

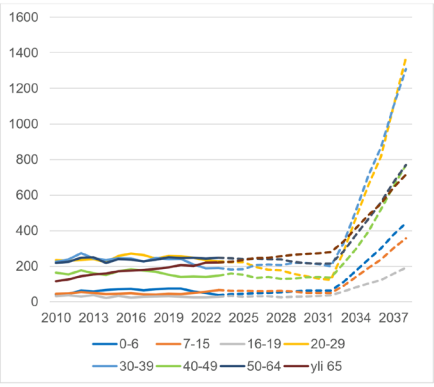

Hernesaaren väestömäärän kehitys vuosina 2010-2023 ja ennuste vuosille 2024-2038

Kaupallisten palveluiden sijoituminen Hernesaaressa.

LIIKETILAT YHTEENSÄ 26 250k-m2
-PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA 5 400 k-m2
-ASUINKORTTELEIDEN LIIKETILAT 8 300 k-m2
-ASUINKORTTELEIDEN TERASSIRAVINTOLAT 2 900 k-m2
-MERENRANTA-ALUEIDEN RAVINTOLAT 4 750k-m2
(CARUSEL, UIMARANTA, BIRGITTA, LÖYLY, VESIURHEILUKESKUS, VENESATAMA)
-TOIMITILAKORTTELIT LIIKETILAT 4 900 k-m2
LS
VV
VP
W
LV
KTY
LPA-1
ALP
AK
YO
PKL
YU
VP-2
ET
VU
20866
ET-1

Palveluiden painopisteet muodostuvat raitiotiepysäkkien yhteyteen Hernesaaren pohjoisosaan, eteläosan venesataman yhteyteen sekä Hernesaarenrantaan rajautuvien asuinkortteleiden ravintoloihin.

Asuinkortteleissa ja sitä kautta perinteisesti taloyhtiöiden hallinnoimat maantasokerrosten pienet liiketilat ja ravintolat mahdollistavat monimuotoisia toimintoja ja palveluita alueelle. Hajautetulla hallintarakenteella saattaa olla haasteena alueen kaupallisen toiminnan ja markkinoinnin kehittäminen korkealaatuisena kokonaisuutena vastaamaan alueella liikkuvien risteilymatkailijoiden ja kaupunkilaisten tarpeita.

Julkiset palvelut

Hernesaareen sijoittuvat palvelut tulevat täydentämään kaupungin palveluverkkoa. Tavoitteena on turvata sujuvilla joukkoliikenne- ja kevyen liikenteen yhteyksillä palvelujen saavutettavuus eteläisellä alueella. Julkisten palvelujen mitoitus Hernesaaressa perustuu palveluhallintokuntien alustaviin arvioihin rakentamisen ja väestöennusteen pohjalta vuosille 2020-45. Palvelujen tarve ja hankkeet tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Hernesaaren sosiaali- ja terveyspalvelut tarjotaan osana eteläisen alueen ja kantakaupungin palveluja. Hernesaaren tavoitteena on ympäristön ja asumisen esteettömyys. Suunnittelussa varaudutaan itsenäisen toimeentulon mahdollistaman eristysasumisen sijoittumiseen asuntokortteleihin.

Varhaiskasvatuspalvelut ja nuorisotoiminta

Varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat päiväkotihoidosta, perhepäivähoidosta, leikkitoiminnan kerhoista, kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta sekä yksityisen päivähoidon valvonnasta. Hernesaari kuuluu suomenkielisen varhaiskasvatuksen osalta Kallio -Ullanlinna-Vironniemi varhaiskasvatusalueeseen ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen osalta eteläiseen alueeseen. Varhaiskasvatuksen ja tilojen tarvetta Hernesaaressa arvioidaan suunnittelun edetessä osana varhaiskasvatuksen palveluverkkoa. Alueella on keskimääräistä suurempi varhaiskasvatuksen tarve suhteessa alle kouluikäiseen väestöön. Ennusteen perusteella laskennalliseksi tarpeeksi Hernesaaressa voidaan arvioida noin 200 - 250 päivähoitopaikkaa. Suunnittelussa varaudutaan YO-korttelialueella sijaitsevan päiväkodin tarpeeseen koulun yhteyteen, jonka laajuudeksi arvioidaan 2 000 - 2 500 k-m^2 ja jonka yhteyteen tulee suunnitella ulkotilat, joiden koko on 3 000 - 3 700 m^2. Tämän lisäksi tulee varautua yhteen pienempään esimerkiksi asuntokorttelin ensimmäiseen kerrokseen sijoitettavaan päiväkotiin, jonka laajuudeksi arvioidaan 750 k-m^2 ja jonka yhteyteen tulee suunnitella ulkotila, jonka koko on 1 000 - 1 200 m^2. Alueelle ei osoiteta omaa nuorisotaloa.

Koulut

Hernesaaren alueella varaudutaan yhteiseen koulu- ja päiväkotirakennukseen, jonka laajuus on noin 11 000 k-m^2. Koulun osuus rakennuksesta 9 000 k-m^2. YO-korttelialueiden 20181 ja 20871 alueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 9 710 k-m^2. Palvelutarve tarkentuu jatkosuunnittelun yhteydessä, kun alueelle on laadittu ikäluokkakohtainen ennuste. Koulun yhteyteen rakennetaan ympärivuotiseen käyttöön tarkoitettu ulkokenttä, jonka koko on 40 x 60 metriä.

Esteettömyys

Osassa aluetta matkailijoiden kulkureiteillä, koulun, päiväkodin, palvelutalojen, julkisen liikenteen pysäkkien ympäristössä ja maaston tasoerojen kohdalla tulee kiinnittää erityistä huomiota esteettömien yhteyksien järjestämiseen.

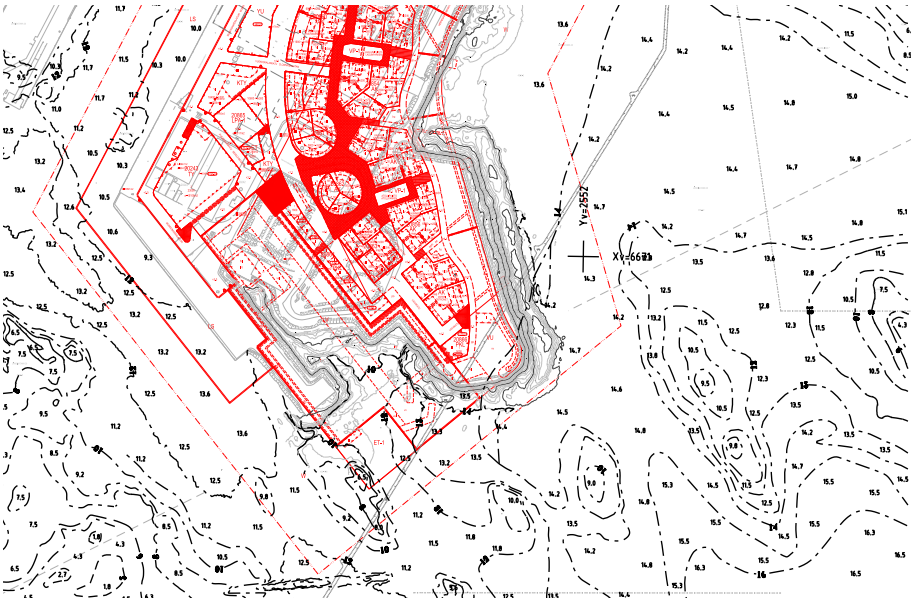

Merensyvyys

Maisema ja luonnonympäristö

Lähtökohdat

Maisema

Hernesaari sijoittuu osaksi Helsingin merellistä silhuettia, ja muodostaa etenkin idästä ja etelästä osan useiden valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja Helsingin identiteetin kannalta arvokkaiden kulttuuriympäristöjen maisematilaa ja näkymiä. Alue kuuluu myös Suomenlinnan maailmanperintökohteen suojavyöhykkeeseen. Kulttuuriympäristöt ja niitä koskevat inventoinnit kuvataan tarkemmin suojelukohteiden lähtökohtia kuvaavan otsikon alla.

Lauttasaarenselän puolelta Hernesaari on osa Salmisaaren, Ruoholahden ja Jätkäsaaren muodostamaa kaupunkijulkisivua. Suurimittakaavainen entisten satama-alueiden ja teollisuus- ja toimitilarakennusten muodostama rintama on Jätkäsaaren osalta jo muuttanut luonnettaan kerroksellisemmaksi. Hernesaaren itäpuolella Merisataman kaupunkijulkisivu on mereltä käsin virkistyssaarten, venesatamien ja ilmeikkäiden fasadien vuoksi pehmeämpi ja kerroksellinen. Hernesaari sijoittuu näiden kahden erilaisen perspektiivin taitekohtaan. Hernesaaren kaupunkikuvaa hallinneet suuret teollisuushallit on purettu ja pinnanmuodoltaan alue on kauttaaltaan tasaista kenttää. Itä- ja eteläranta ovat viimeistelemättömiä kivilouhepenkkoja. Länsiranta rajautuu pystylaiturirakenteella mereen.

Hernesaaresta näkymät suuntautuvat pohjoisessa telakalle ja koillisessa kantakaupungin etelärannoille. Itään ja etelään itärannalta näkymät avautuvat lähisaariin, Suomenlinnaan ja avomerelle. Näkymät merelle jatkuvat avarassa maisemassa horisonttiin saakka ja olosuhteet ovat ulkosaariston kaltaiset. Kaakossa ulappanäkymän kiintopisteenä on Harmajan majakka. Hernesaaresta länteen ja lounaaseen avautuu pääosin sisäsaaristonäkymiä, jota rajaavat Lauttasaaren eteläosa ja Melkki. Hernesaaren länsirannan puoleinen satama-allas rajautuu Jätkäsaaren matkustajasataman rakennuksiin. Satama-altaan takaa avautuu rakenteilla oleva Jätkäsaari. Hietalahdelle avautuu kapea näkymä telakkahallien sivuitse.

Kaava-alueen itäosan rantavyöhykkeet toimivat välittävinä vyöhykkeinä olevan kaupunkirakenteen ja meren välillä. Eiran huvilakaupunginosan keskeinen aksiaalinen viheralue-kokonaisuus ja 1900-luvun alussa sairaalaksi rakennetun Villa Ensin mukaan nimetty Ensipuistikko yhdistyvät maisemallisesti mereen Ursininkallion ja Merisataman puistojen kautta. Eiran akselilta merinäkymät ovat osittain kasvaneet umpeen. Osittain näkymän edessä nykyisin sijaitseva koulurakennus on väliaikainen.

Katukiveys ja shared space
Bordeaux, Port Autonome 2017, Jari Huhtaniemi

Viherkatto
Kööpenhamina, Nordhavn 2017, Jari Huhtaniemi

Skeittiparkki
Bordeaux, Port Autonome 2017, Jari Huhtaniemi

Asunnon ulkotila,
Kööpenhamina, Nordhavn 2017, Jari Huhtaniemi

Istutusaluen tukimuuri, Pariisi,
Jardin Nelson-Mandela 2017, Jari Huhtaniemi

Puukansi katukaluste,
Tukholma, Nacka 2016, Jari Huhtaniemi

Luontoarvot

Hernesaaren asemakaava-alueen ympäristö on rakennettua ja ihmisen muuttamaa: alkuperäisen luonnon elementtejä ei ole säilynyt. Vanha rantaviiva ja alkuperäisten saarten pinnanmuodot ovat kadonneet rakentamisen ja täyttöjen alle. Eiranrannassa sijaitseva Ursininkallion avokallioalue on kaava-alueen ainoita säilyneitä osia alkuperäisestä rantaviivasta ja maastosta.Silokallioalue on merkitty Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmään arvokkaana geologisena kohteena vuoden 2020 päivityksessä.

Hernesaaren nykyinen kasvillisuus koostuu pääosin Hernesaarenrannan ja Laivakadun katupuurivistöistä ja Hernesaaren rannan käyttö- ja suojaviheralueina hoidetuista nurmialueista, joita ei voida säilyttää maanpinnan korkotason muuttuessa.

Luontotietojärjestelmän mukaan (13.11.2023) Hernesaaren alueella ei Ursininkallion silokallioalueen lisäksi ole muita arvokkaita luontokohteita. Alueelta on vuonna 1991 tehty kasvillisuusinventointi. Kaava-alueella Merisataman rannassa, vastapäätä Sirpalesaarta sijaitsee puumainen tyrni, joka on vuonna 1999 luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu luonnonmuistomerkki.

Pinnanmuodot ja vesisyvyys

Alue on topografialtaan hyvin tasaista, maanpinnan korkeustaso vaihtelee ollen tasolla +0,9–+3,3. Pääosalla alueesta maanpinta on tasolla +2,2–+2,6. Maanpinta on muokattu yhdistämällä täytöillä manner ja entiset saaret sekä louhimalla saaret tasaisiksi. Suurin osa maa-alasta on eri vaiheissa 1940-luvulta lähtien tehtyjä laajoja meritäyttöjä. Alueella sijaitsee korkeudeltaan vaihtelevia maa-ainesten välivarastointikasoja ja väliaikaisia maaperän esikuormituspenkereitä.

Hernesaaren eteläkärjen ja Pihlajasaaren välissä meren vesisyvyys on rantojen lähellä noin 8 metriä ja Länsisatamaan johtavalla laivaväylällä noin 10–13 metriä. Hernesaaren ja Jätkäsaaren välisen vesialueen syvyys on 8–11 metriä, Hernesaaren vanhojen risteilylaiturien kohdalla syvyys on noin 9,5 metriä. Hernesaaren ja Sirpalesaaren välisellä vesialueella vesisyvyys on noin 15 metriä lukuun ottamatta paria selännettä, joiden kohdalla vesisyvyys on noin 9 metriä. Yksi tällainen selänne on noin 400 metrin etäisyydellä Hernesaaren rannasta. Helsingin kaupunki mataloitti Hernesaaren ja Sirpalesaaren välistä merialuetta karikoiden osalta vuonna 2013, jotta Hernesaaren itäpuoleiset kilpapurjehdusradat vastaisivat paremmin vesiurheilun tarpeisiin.

Merenpinnan korkeus ja meriveden aaltoilu

Tärkeimmät merenpinnan korkeuteen vaikuttavat lyhyen aikavälin tekijät ovat ilmanpaine, tuulet ja meriveden virtaukset. Yksin ilmanpaineen vaihtelu voi aiheuttaa useiden kymmenien senttimetrien vedenkorkeusvaihtelun Hernesaaren alueella.

Ilmastonmuutoksesta aiheutuvaan merenpinnan pysyvään nousuun varautumisessa noudatetaan seuraavia ohjeistuksia:

a) Ohje turvallisten rakentamiskorkeuksien soveltamiseksi Helsingin merenrannoilla, Kaupunkiympäristön aineistoja 2024:13

b) Tulviin varautuminen rakentamisessa - opas alimpien rakentamiskorkeuksien määrittämiseksi ranta-alueilla, Ympäristöopas 2014

c) Helsingin kaupungin tulvastrategia / Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2010:1

Suositusten perustana on vedenkorkeus, jonka ylittymisen todennäköisyys vuonna 2100 on 1/250 (0,4 %). Helsingissä alin suositeltava rakentamiskorkeus tavanomaiselle rakentamiselle on +2,8 (N2000). Tähän korkeuteen on lisättävä paikkakohtainen aaltoiluvara.

Alueen nykyinen korkeustaso ei kaikilta osin vastaa ohjeistuksia. Uuden asemakaavan korkotason suunnittelussa on lähtökohtana ollut, että korkeudet ovat ohjeistusten mukaisia.

Hernesaaressa etelä- ja kaakkoistuulet ovat merkittävimmät aaltoilun aiheuttajat. Helsingin edustalla suurin mitattu merkitsevä aallonkorkeus on 5,2 metriä (2001), jolloin korkein yksittäinen aalto oli noin 9 metriä korkea. Sekä itä- että länsituuli voivat kasvattaa näin korkeita aaltoja, mutta korkeammiksi ne eivät juuri kasva Suomenlahden pitkänomaisen muodon vuoksi. Hernesaaren itäranta on suojaton mereltä tulevalle aallokolle. Vesialueen syvyys rannan edustalla on yli 10 metriä. Aallot eivät murru vesialueella, kuten tapahtuu matalammilla rannoilla ja saattavat suotuisissa olosuhteissa lyödä toistuvasti rantavallin ylitse. Tällaisessa tilanteessa syntyy aaltojakin korkeampia roiskeita, jotka voivat kulkeutua myrskytuulessa kymmenien metrien päähän rannasta.

Tuulisuus

Hernesaari on alttiina etenkin mereltä puhaltaville eteläisille sekä lounaisille ja kaakkoisille tuulille. Alue on tasaista ja sijainti merenrannalla edellyttivät tuulisuuden selvittämistä osayleiskaavan suunnitteluvaiheessa ja selvityksen päivittämistä asemakaavoitusvaiheessa. Tuulisuus ja alueelliset tuuliolot ovat merkittäviä viihtyvyystekijöitä suunnittelualueella, mutta Hernesaaren sijainnista johtuen myös ulkotilojen turvallisuus oli tarkasteltava. Hernesaaren tuuliolosuhteiden arvioinnissa on hyödynnetty Harmajan saarella sijaitsevan sääaseman mittaustuloksia.

Kaavaratkaisu

Hernesaaren rannasta ja Eiranrannasta avautuu avomerimaisema, jota tuleva rantapuiston ja venesataman meritäyttö rajaa länsipuolella. Tavoitteena on, että alueen toiminnat mahdollistaen merialuetta täytetään mahdollisimman pieneltä pinta-alalta kuitenkin siten, että suunnitelmassa huomioidaan merenkulkua ja asuinalueiden ja virkistysalueiden meluarvoja koskevat määräykset.

Maisema

Kaavaratkaisu ohjaa Hernesaaren rantapuistoa topografialtaan nykyistä vaihtelevammaksi. Rantapuisto muodostaa istutuksineen maisemallisesti välittävän vyöhykkeen korttelirakenteen ja meren väliseen kaupunkijulkisivuun. Puistosta säilytetään alueelle tyypillinen merellisyys ja merinäkymät.

Täytöt ja pengerrykset

Eiran huvilakaupunginosan edustalla kaavaan on merkitty ohjeellinen vyöhyke (nä-merkintä), joka osoittaa merelle avautuvaan asemakaavahistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävään puistoakseliin maisemallisesti liittyvän ohjeellisen alueen osan, joka on suunniteltava ja hoidettava yleisilmeeltään puistomaisena ja pääosin avoimena. Katu- ja puistoalueille kohdistuvat toimenpiteet tulee suunnitella kokonaisuutena siten, että vahvistetaan alueen historiallisia ja kaupunkikuvallisia erityispiirteitä.

Hernesaaren tuulisuustulokset
10minuutinkeskituulienesiintyminen(z=22metriä,
Lauttasaaren selkä), koko vuosi

Luontoarvot

Ursininkallion avokallioalueita ja rauhoitettua puumaista tyrniä koskevat voimassa olevan asemakaavan merkinnät ja määräykset on säilytetty sisällöltään nykyisen kaltaisina.Kaavaratkaisu lisää asemakaavoitettua puistopinta-alaa asemakaava-alueella noin 2 hehtaarilla. Koska Hernesaaressa on nykyään 1,8 hehtaaria toteuttamatonta asemakaavan mukaista viheraluetta, lisääntyy pinta-ala kaavan toteutuessa viheralueiden osalta noin 3,9 hehtaarilla. Alueen viherpinta-alan määrää ja ekologista monimuotoisuutta edistävät yleisille alueille ja osalle korttelialueista kohdistetut, pihoja, istutettavia alueen osia ja viherkattoja koskevat määräykset.

Alueellinen korkotaso

Kaavaratkaisussa on otettu huomioon sekä merenpinnan noususta aiheutuvat tulvat että paikallisten rankkasateiden aiheuttamat tulvat. Alueellinen korkotaso katualueilla on uuden toteutettavan alueen osalta vähintään tasolla +3. Suunniteltu maanpinnan yleistaso n. +5,5…+6,8 uusien asuinkortteleiden kohdalla perustuu toimivan kuivatuksen ja tulvareittien järjestämisen yleisillä alueilla sekä pysäköinnin järjestämiseen pihakansien tai rakennusten alla. Ainoastaan länsirannan olemassa olevalla ja nykyisessä käytössään säilyvällä risteilijälaiturialueella korkotaso jää alle tason +3 ollen +2,2…+2,8. Tällä alueella on myös säilytettäviä rakennuksia, joiden ympäristössä nykyinen korkotaso säilytetään. Risteilijälaiturin viereinen Munkkisaarenlaituri -katu rakennetaan tasoon n. +3,3…+3,6 niillä osuuksilla, jossa ei ole olemassa olevaa rakennuskantaa.

Virtausselvitys 2011

Aallokko selvitys 2011 (aallonkorkeus metreinä)

Maaperän pilaantuneisuuden tutkimuspiste
Suunnittelualueen raja
Munkkisaari
ennen vuotta 1932 tehdyt täytöt
1970-1971
1961-1966
1942-1952
1963-1965
alkuperäinen Hernesaari
1945
1974
1972
1974-1975
1955-1961
1966-1968
1969-1972
1966-1976
1955-1961
1974
1992-luku

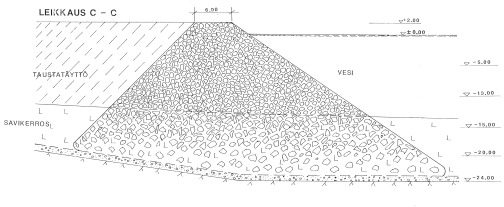
LEIKKAUS C – C
TAUSTATÄYTTÖ
VESI
SAVIKERROS

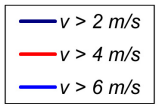
v > 2 m/s
v > 4 m/s
v > 6 m/s

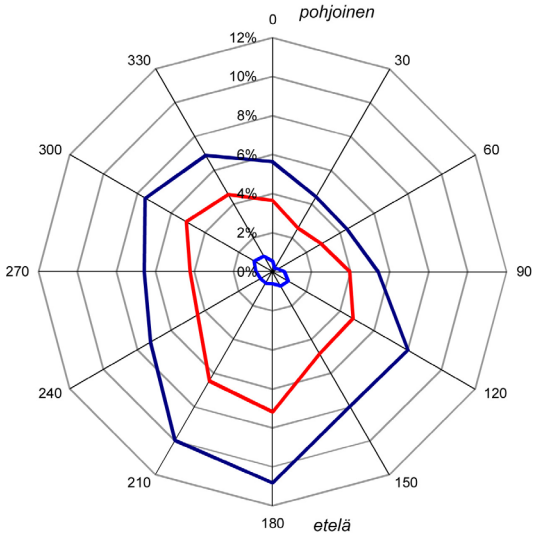
pohjoinen
0
30
60
90
120
150
180
210
240
270
300
330
12%
10%
8%
6%
4%
2%
0%
etelä

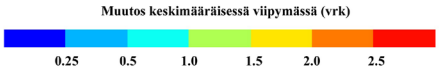
Muutos keskimääräisessä viipymässä (vrk)
0.25
0.5
1.0
1.5
2.0
2.5

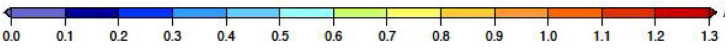
0.0
0.1
0.2
0.3
0.4
0.5
0.6
0.7
0.8
0.9
1.0
1.1
1.2
1.3

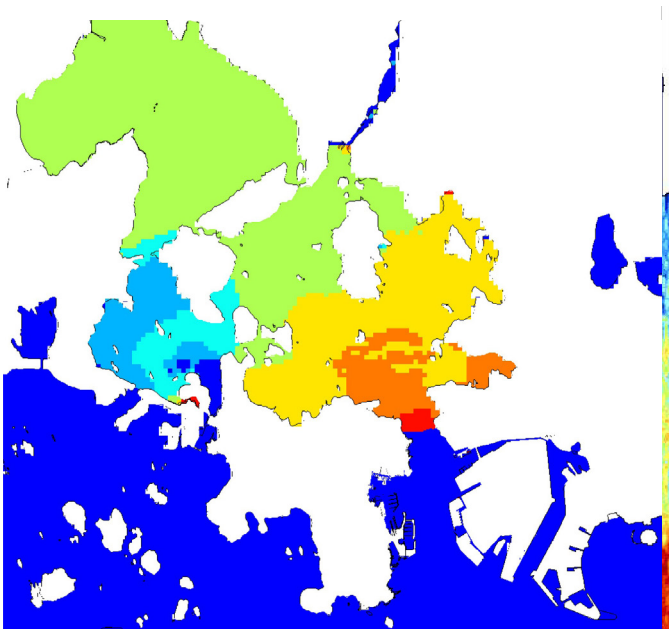

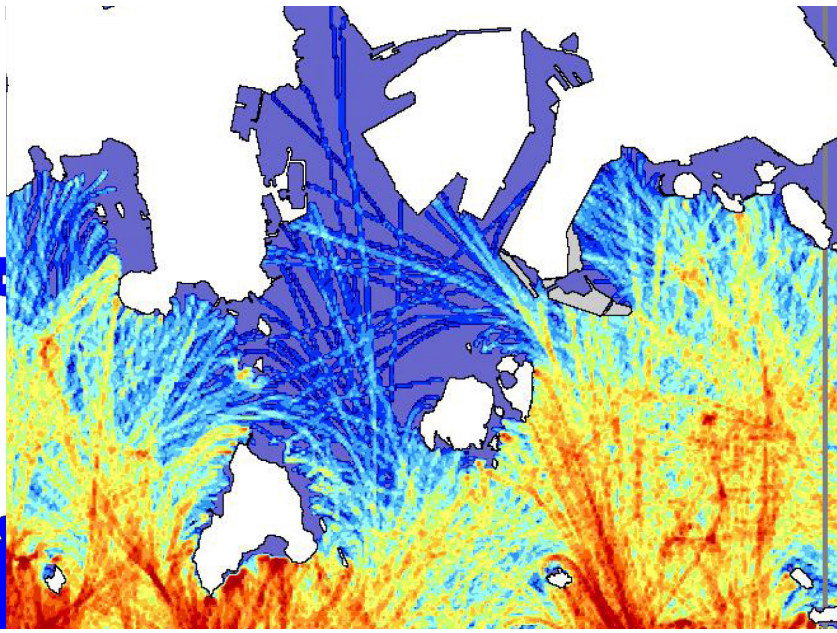

Jätteen imukeräysjärjestelmä

Hernesaaren kokoojakatu Laivakatu nousee etelää kohti kuljettaessa Koralliaukiolle noin tasolle +7, jonka jälkeen katutaso on noin tasolla +6,8…+7,6 viereisen KL-korttelin lattiataso +7,5 vuoksi. Tämän alueen tasausta on korotettu hieman syyskuussa 2024 valmistuneen kunnallisteknisen yleissuunnitelman päivityksen jälkeen. Korkeustaso eteläisimmän korttelin kohdalla on vähintään noin +4 sen aallokolle alttiin sijainnin ja tuulisuuden vuoksi. Itäosan rantapuisto on suunniteltu länteen päin portaittain nousevaksi ja korttelialueen reunassa rantapuiston korkeusasema on suunniteltu tasolle noin +4…+5. Muualla uudella täyttöalueella korkotaso on noin +3.

Varautumista merenpinnan ennustettuun nousuun ja aaltoiluolosuhteita on kuvattu tarkemmin kohdassa aallokko.

Alueellisen korkotason määrittämisellä vaikutetaan alueen täyttö- ja kaivutarpeeseen sekä kaivettavaksi tulevan pilaantuneen maa-aineksen määrään ja tarvittaviin geoteknisiin ratkaisuihin. Lisäksi otetaan huomioon mahdollinen merenpinnan nousu ja aaltoilun vaikutus sekä varmistetaan alueellisen kuivatuksen ja kunnallisteknisten järjestelmien toimivuus.

Aallokko

Kaavaratkaisussa on otettu huomioon sekä merenpinnan noususta aiheutuvat tulvat että paikalliset aaltoiluolosuhteet. Osayleiskaavatyön yhteydessä tehtiin aallokkotarkastelu alueen korkotason suunnittelussa huomioon otettavan aaltoiluvaran määrittämiseksi. Aallokkotarkastelun päivittäminen asemakaavaratkaisun pohjalta on käynnistetty. Osayleiskaavan jälkeen on valmistunut Turvalliset rakentamiskorkeudet Helsingin rannoilla 2020, 2050 ja 2100 -selvitys, jota on päivitetty 2024. Venesatama aallonmurtajaratkaisuineen sekä itärannan puisto suojaavat kortteli- ja katurakennetta suurimmalta aallokolta.

Hernesaaren alueella vaikuttavat sekä vaimentunut avomeren aallokko että paikallisen tuulen kehittämä aallokko. Avomeriaalloista etenkin etelästä ja kaakko-etelästä tulevien aaltojen vaikutus Hernesaaren eteläosassa on merkittävä. Kovimmat alueelle saapuvat aallot tulevat rantaan uuden laivalaiturin ja siitä kaakkoon jatkuvan aallonmurtajan eteläreunassa.

Jatkosuunnittelussa voidaan ehkäistä aalloista syntyviä roiskeita ja aaltojen heijastumisesta johtuvia suurimpia aaltoja kiinnittämällä huomiota rannan rakentamisratkaisuihin, kuten esimerkiksi rannan vedenalaisen osan luiskakaltevuuteen. Tämä on tarpeellista ottaa huomioon etenkin Hernesaaren eteläosien suunnittelussa.

Hernesaaren eteläosan kortteleiden 20857, 20864 ja 20866 rakentaminen edellyttää merivesitulvariskin ja aaltoilun vaikutusten vuoksi VU- ja LV –alueiden eteläosien aallonmurtaja- ja rantarakenteiden olemassaoloa ennen kuin kyseiset korttelit voidaan toteuttaa. Tästä on annettu kaavamääräys.

Myös eteläkärjen KL-korttelista on annettu kaavamääräys: ”Korttelin 20866 toteutuksessa tulee ottaa huomioon alin turvallinen rakentamiskorkeus, jonka alapuoliset rakenteet tulee toteuttaa vedenpaine-eristettynä. Rakentamisessa on huomioitava meriveden korkeuden ja aaltoilun yhteisvaikutukset”. Määräys on annettu koska maanpinnan suunniteltu korkeustaso on korttelin eteläpuolella noin +3,3 ja suunniteltu rantaviiva sijoittuu lähelle korttelialueen eteläreunaa. Asemakaavoituksen aikana vuonna 2024 laaditun Hernesaaren turvallisten rakentamiskorkeuksien selvityksen perusteella eteläkärjen aaltoiluoloja voidaan jatkosuunnittelussa parantaa rantaviivan ja aallonmurtajien sijainnin sekä rannan profiilin lisätarkasteluilla, kuitenkin osayleiskaavan 2018 sallimissa rajoissa. Selvityksen perustella on myös korotettu eteläisen venesataman yhteyteen sijoittuvan lumen vastaanottoalueen ja sille johtavan kannaksen likimääräisiä korkeusasemia. Korkeusasemia on korotettu myös Munkkisaarenlaiturilla satama-alueen ja uusien kortteleiden välissä rakennusten tulvasuojauksen vuoksi.

Yleisesti ottaen alueelle suunniteltu rakentamistaso, jossa katualueen korkotaso on vähintään +3.3, on aallokkotarkastelun perusteella arvioitu olevan riittävän merenpinnan ennustetun nousun ja aaltoiluvaran kannalta.

Tuulisuus

Asemakaavoitusvaiheessa laadittiin Hernesaaren asemakaavan tuulisuusselvitys, jossa päivitettiin osayleiskaavavaiheen tuulisuuskartoitus. Tuulisuusselvityksen kaikki tulokset on esitetty liiteraportissa Hernesaaren asemakaava, tuulisuusselvitys.

Kokonaisuudessaan asemakaavan viitesuunnitelma (kaavaratkaisu) todettiin tuulisuuden suhteen hyväksyttäväksi, eli vaarallisen kovia puuskatuulia ei esiinny katutasossa liian usein. Hernesaari sijaitsee etelä-pohjoissuunnassa, jolloin rakennukset pienentävät alueen kokonaistuulisuutta vallitsevissa etelä- ja lounaistuulissa.

Kaavaratkaisuun ei kuulu ympäristöään selvästi korkeampia rakennuksia, ja alueen lounaiskärjestä katsoen rakennusten korkeus nousee tasaisesti koillisen suuntaan. Kaavaratkaisun rakennukset toimivat tuulensuojana kohdealueen koillisreunan nykyisille asuinrakennuksille sekä niiden viereiselle puistolle ja suunnitellulle uimarannalle. Rakennusten tuulensuojavaikutus näkyy selvästi sisäpihojen tuloksissa, jossa sisäpihat ovat lähes tuulettomia, ja siten tuulisuuden suhteen viihtyisiä ympärivuotisessa käytössä. Tähän vaikuttaa piha-alueen koko suhteessa reunustavien rakennusten korkeuteen. Sisäpihalle johtavissa porttikongeissa ja kujilla voi kuitenkin esiintyä kovempia virtauksia myrskyjen yhteydessä. Selvityksen perusteella kattopihat ovat tuulisuuden osalta toteutuskelpoisia, niiden tuulisuus määräytyy suoja-aitojen korkeuden ja oleskelupisteiden tuulensuojarakenteiden perusteella. Idän puoleiset avoimet ranta-alueet ovat talvikaudella tuulisia, niiden tuulisuuteen voidaan vaikuttaa erityisesti vihersuunnittelulla.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Täytöt ja kaivut

Tulvareitit

Virkistys- ja viherverkosto

Lähtökohdat

Helsingin yleiskaavassa 2016 Merisatamanranta ja Kaivopuisto on merkitty virkistys- ja viheralueeksi, ja rannan läheisyydessä sijaitsevat saaret on merkitty merellisen virkistyksen ja matkailun alueiksi. Yleiskaavan mukaan aluetta on tarkoitus kehittää merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Hernesaaren alueella on voimassa Hernesaaren osayleiskaava, joka on tullut voimaan vuonna 2019. Osayleiskaavassa Hernesaaren itäinen ranta on merkitty puistoalueeksi, jolle saa sijoittaa liikunta-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja palvelevia vesialtaita, rantarakenteita, rakennuksia ja rakennelmia. Helsingin viher- ja virkistysalueiden strategisessa kehityskuvassa (VISTRA II) Hernesaaren rantapuisto on merkitty kaupunginosapuistoksi, jonka lisäksi puisto on osa yleiskaavoissa 2002 ja 2016 määriteltyä Helsinkipuistona kehitettävää viheralueekokonaisuutta. Hernesaaren alueella on voimassa olevissa asemakaavoissa noin 6,5 hehtaaria puistopinta-alaa, josta osa on vielä toteuttamatta. Hernesaaren itärannalla on 1,8 hehtaaria rakentamatonta puistoaluetta.

Nyt asemakaavoitettavan alueen itäosassa sijaitsee kantakaupungin etelärannan kulttuuriympäristöihin kuuluvia sekä 2000-luvun alussa korkeatasoisesti toteutettuja uudempia puistoalueita. Pyhän Birgitan puiston vesiliikennelaiturin ja Ursininkallion puiston avokalliorantojen välissä on pieni hiekkaranta, josta on muodostunut suosittu, mutta epäviralinen uimapaikka. Alueella ei ole virallista uimavalvontaa, pukeutumistiloja tai käymälöitä, ja uimareille on syntynyt turvallisuushaasteita erityisesti vesiliikenteen vuoksi. Osa Ursininkallion puistoalueesta toimii skeitti- ja minigolfalueena. Pyhän Birgitan puiston eteläpuolella sijaitsevat Cafe Birgitta ja Löyly sekä näiden välille sijoittuvat pelikentät. Hernesaaren itärannan nykyinen kasvillisuus koostuu lähinnä katupuurivistöistä sekä käyttö- ja suojaviheralueina hoidetuista nurmialueista.

Kaavaratkaisu

Hernesaaren kaavaratkaisu muuttaa teollisuus- ja varastoalueen monipuoliseksi kaupunkialueeksi, jossa yhdistyvät asuminen, työpaikat, palvelut sekä liikunta- ja virkistysmahdollisuudet. Alueelle tulee yhteensä 11 hehtaaria virkistysaluetta, josta noin 9 hehtaaria on puistoa, noin 1 hehtaari venesatamaa ja noin 1 hehtaari uimarantaa.

Kaavaratkaisu laajentaa asemakaavoitettua puistoaluetta lähes 2 hehtaarilla. Koska Hernesaaresta löytyy ennestään 1,8 hehtaaria toteuttamatonta viheraluetta, viheralueet kasvavat kaavan myötä lähes 4 hehtaarilla. Uudet viheralueet, korttelipihat ja viherkatot lisäävät luonnon monimuotoisuutta ja parantavat hulevesien hallintaa.

Kantakaupungin viheralueverkosto täydentyy uudella, monipuolisella rantapuistolla. Puisto on noin 850 metriä pitkä ja sen leveys vaihtelee 40–90 metrin välillä. Kapeimmillaan se on etelässä meritäyttöjen haasteiden vuoksi ja leveimmillään korttelialueiden lomassa. Puisto korostaa merellistä ympäristöä ja tarjoaa näkymiä avomerelle, Eiranrantaan, Kaivopuistoon, lähisaarille ja Suomenlinnaan. Puiston keskiosassa suunnitellaan rannan ja merenpohjan muotoilua siten, että alueelle voisi syntyä loiva ranta ja toiminnallinen vyöhyke, joka helpottaisi veden ääreen pääsyä. Koska alue on tuulinen, rannan edustalle ehdotetaan saarimaista suoja-aluetta. Rantavyöhykkeelle voisi sijoittaa myös oleskelulaitureita ja puisia kansirakenteita.

Viheralueiden suunnittelussa pyritään edistämään ekologista monimuotoisuutta, ja jatkosuunnittelussa voidaan tutkia mahdollisuuksia luoda rantapuistoon saaristoympäristölle tyypillistä kasvillisuutta. Rantaviiva muovautuu nykyistä vaihtelevammaksi, ja tavoitteena on sovittaa rakennettu ympäristö yhteen saaristomaiseman kanssa.

Tuleva Hernesaaren rantapuisto muodostaa osan kantakaupungin rantaviheralueiden ketjusta ja on Helsingin niemen eteläkärjen merkittävä virkistysalue. Tavoitteena on luoda korkeatasoinen, elämyksellinen puisto, joka tarjoaa leikki- ja liikuntamahdollisuuksia kaikenikäisille. Uimaranta, laiturit ja laajat puukansirakenteet tuovat mahdollisuuksia rentoutumiseen veden äärellä. Uusi puistoalue yhdistyy Pyhän Birgitan puiston kautta Ursininkallion ja Meripuiston viheralueisiin, luoden yhtenäisen virkistysjatkumon. Suunnittelussa huomioidaan kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyttäminen sekä luonnon monimuotoisuuden, ekologisen verkoston ja suojelualueiden turvaaminen.

Puiston eteläisenä jatkeena oleva venesatama monipuolistaa kantakaupungin liikuntapalveluita ja virkistystarjontaa. Hernesaaren kärkeen suunnitellaan vesiurheilukeskus. Hernesaaren kiertävä rantareitti yhdistyy kaikki Helsingin rannat kattavaan julkiseen rantareittiin, joka on kaikkiaan 130 kilometrin pituinen.

Ekologinen kestävyys

Kaavaratkaisu

Hernesaaren kaavaratkaisu perustuu kävelyyn, pyöräilyyn ja raidejoukkoliikenteeseen tukeutuvaan keskustarakenteen täydentämiseen, jota tukee markkinaehtoisten pysäköintiperiaatteiden soveltaminen alueella. Yhdyskuntarakenne on maankäytöltään tehokasta; aluetehokkuusluku on ea=1,0 ja asuntoalueen keskimääräinen korttelitehokkuusluku on et=3,0. Alueen toiminnot ovat monipuolisia ja sijoitettu kestävillä liikkumismuodoilla helposti saavutettaviksi; asuminen, työpaikat, palvelut ja virkistysalueet ovat lyhyellä kävelyetäisyydellä toisistaan ja osa-alueet yhdistetty joukkoliikenteellä. Alueella on mahdollistettu viheryhteyksien jatkuvuus ja niiden virkistyskäyttö.

Ilmastonmuutokseen on sopeuduttu ottamalla huomioon merenpinnan nousu ja aaltoiluolosuhteet, tuulisuus ja hulevesien käsittely; tiivis umpikorttelirakenne ja katupuut mahdollistava mitoitus suojaavat tuulisuudelta, rantapuiston ja eteläosan aallonmurtajien korkotaso suojaa merivesitulvalta ja aaltoilulta ja hulevesien virtaamisen hidastaminen pienentää vesistön kuormitusta.

Asemakaavaratkaisuissa on löydetty keinoja lisätä kaupunkivihreän määrää ja viherrakentamista ohjataan asemakaavamääräyksillä. Asuinkortteleiden maanvaraisille osille tulee istuttaa maanvaraisia puita. Asemakaava ohjaa vertikaalista viherrakentamista, sekä kattopuutarhoja ja viherkattoja. Mainitut toimenpiteet parantavat alueen pienilmasto-olosuhteita ja tasoittavat ilmastonmuutoksesta johtuvan sään ääreisilmiöiden vaikutuksia.

Suojelukohteet

Lähtökohdat

Kaava-alueen itärannalta avautuvat näkymät kantakaupungin etelärannoille, Suomenlinnaan, lähisaariin ja avomerelle. Kaava-alue sijoittuu osaksi Helsingin merellistä silhuettia ja muodostaa osan useiden valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja Helsingin identiteetin kannalta arvokkaiden kulttuuriympäristöjen maisematilaa ja näkymiä:

Hernesaari ja eteläiset kaupunginosat kuuluvat Suomenlinnan UNESCO:n maailmanperintökohteen suojavyöhykkeeseen (Buffer zone), jossa on otettava huomioon myös linnoitussaaria ympäröivä maisema.

Eiran kaupunginosa (RKY 2009 Eiran kaupunginosa, Huvilakadun korttelit ja Michael Agricolan kirkko), Kaivopuisto (RKY 2009 Kaivopuisto), Itäinen Pihlajasaari (RKY 2009 Pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet) ja Suomenlinna, jonka aluerajaukseen Hernesaarta lähinnä sijaitseva Harakan saari kuuluu (RKY 2009 Suomenlinna), on määritelty Ympäristöministeriön ja Museoviraston inventoinnissa (RKY 2009) valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Suomenlinna ja muut linnoitussaaret on määritelty lisäksi Suomen ympäristökeskuksen ja Ympäristöministeriön inventoinnissa (1995 ja 2013-2018) valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi.

Maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi on määritelty muun muassa Munkkisaaren telakka, Merisatamaan rajautuvat kaupunginosat ja Satamasaaret, jotka kuuluvat Helsingin empire-keskustan ja kivikaupungin, maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön (Uudenmaan kulttuuriympäristöselvitys 2013). Edellä mainitut alueet on merkitty Helsingin yleiskaavassa 2002 kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi. Aluetta tulee kehittää siten, että sen arvot ja ominaispiirteet säilyvät.

Yleiskaava 2016:ssa (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) Merisatamanranta ja Kaivopuisto on merkitty virkistys- ja viheralueeksi ja kaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitseva Satamasaarten alue on merkitty merellisen virkistyksen ja matkailun alueeksi. Aluetta kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Eirassa sijaitseva Ursininkalliolla sijaitsi aikanaan uimalaitos. Voimassa olevassa Eiranrannan asemakaavassa Ursininkallion avokallioalue on osoitettu merkinnällä lak, 'Säilytettävä kallio, joka on pidettävä avokalliona. Avokallion rajaus on ohjeellinen.'

Merialueella Hernesaaren kärjen täyttöalueen itäpuolella lähellä 1,8 metrin väylää, väylän länsipuolella sijaitsee vedenalainen kiinteä muinaisjäännös. Noin 27 metriä pitkä ja noin 7 metriä leveä puurunkoisen aluksen hylky.

Fordin entinen tehdasrakennus (Henry Fordin katu 6, 1946, Gunnar Nordström) rakennettiin jatkosodan ja sitä seuranneen pulakauden aikana. Poikkeusoloista huolimatta rakennukseen ja sen arkkitehtuuriin panostettiin paljon. Tehdasrakennus oli aikansa edistyksellisimpiä. Se oli tuotantoteknisesti tehokas ja työntekijöiden tarpeet otettiin ratkaisuissa huomioon.

Rakennuksen alkuperäinen ominaisluonne on edelleen tallella, vaikka siinä on vuosikymmenten kuluessa tehty lukuisia, suuriakin muutoksia. Tehdasrakennuksen ulkoinen hahmo on vuonna 1965 tehdyn laajennuksen jälkeisessä asussa. Osa tiloista on jaettu tilapäisillä väliseinämillä pienempiin osiin eri käyttäjille.

Avanto Arkkitehtien Ville Haran ja Anu Puustisen suunnittelema yleinen sauna- ja ravintolarakennus Löyly valmistui vuonna 2016. Löylystä on tullut suosittu matkailu- ja vapaa-ajan kohde. Rakennuksen omaleimainen arkkitehtuuri on palkittu useilla kansainvälisillä palkinnoilla ja Helsinki on saanut rakennuksen ja saunakulttuurin esittelemisen kautta laajaa mediahuomiota.

Valtion viljavaraston käyttöön suunniteltu rakennuskokonaisuus sijaitsee Laivakatu 3:ssa. Sen ovat suunnitelleet vuonna 1953 arkkitehdit Aili ja Niilo Pulkka. Rakennuksen huomiota herättävin osa on kymmenkerroksinen, +43.8 korkeuteen kohoava viljasiilorakennus. Sen sisällä on 32 siiloa. Siilo-osaa jatkaa länteen matalampi viisikerroksinen varasto- ja konttoriosa. Siihen liittyy kolmikerroksinen asunto-osa, jossa on ollut kahdessa kerroksessa neljä asuntoa.

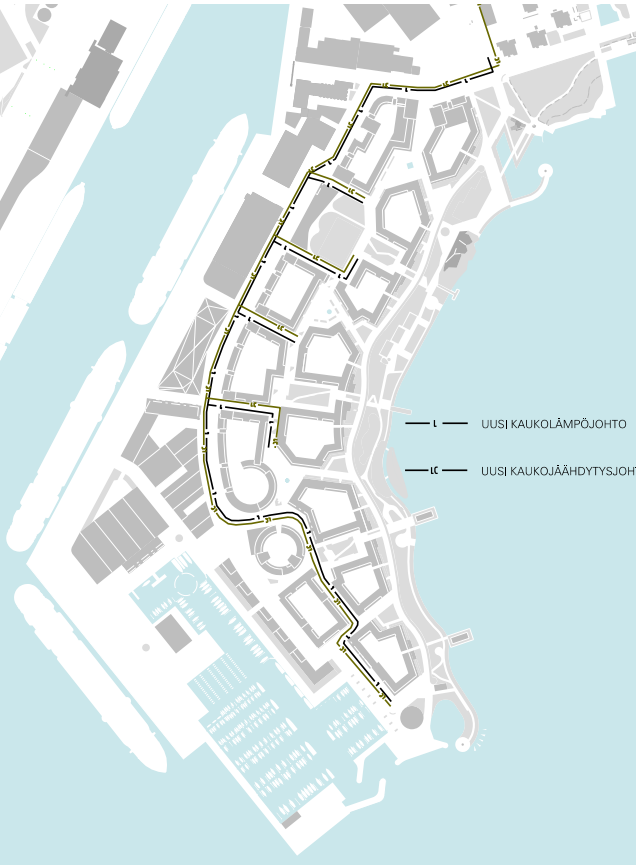

Kaukolämpöverkosto

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Siilo-osan kaarevat seinät ovat maalattua betonia, konttori-, varasto- ja asunto-osa ovat julkisivuiltaan kalkkihiekkatiiltä. Arkkitehtuuri on tarkoituksenmukaista ja asiallista modernismia. Siilojen sekä elevaattoritornin arkkitehtoniset arvot ovat säilyneet verrattain hyvin, samoin asuinrakennuksessa on säilynyt paljon alkuperäistä. Viljan varastointi jatkuu siiloissa edelleen, myös asuinrakennus on alkuperäisessä käytössään. Kylmä tasovarasto on 1980 -luvulla muutettu vuokrattaviksi toimistotiloiksi ja samalla sen alkuperäisasu on muuttunut huomattavasti. Purkauslaajennus ei edusta samaa arkkitehtonista laatua kuin muut alkuperäiseen kokonaisuuteen kuuluvat rakennukset.

Kaavaratkaisu

Fordin talon tehdasrakennus on merkitty kaavaan sr-2 suojelumerkinnällä sen arkkitehtonisten, kaupunkikuvallisten ja historiallisten arvojen perusteella. Sen käytöstä kulttuurirakennuksena on laadittu selvitys. Mahdollisuutena on nähty, että rakennuksesta syntyisi Kaapelitehtaan tapaan toimiva kokonaisuus. Rakennuksen luonne ja erityisesti sen suuret hallitilat soveltuisivat hyvin esiintymistilaksi. Tulevaa käyttöä suunniteltaessa rakennuksen kadonneita ominaispiirteitä, kuten tilojen avoimuutta ja valoisuutta voidaan palauttaa. Yleinen sauna Löyly suojellaan sr-1 suojelumerkinnällä sen arkkitehtonisten ja kaupunkikuvallisten arvojen perusteella. Valtion viljavaraston on suojeltu merkinnällä sr-3. Rakennus on kulttuurihistoriallisesti arvokas ja sen ominaispiirteet on säilytettävä.

Eiran huvilakaupunginosan edustalla kaavaan on merkitty näkemäalue (nä-merkintä), joka osoittaa merelle avautuvaan asemakaavahistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävään puistoakseliin maisemallisesti liittyvän ohjeellisen alueen osan, joka on suunniteltava ja hoidettava yleisilmeeltään puistomaisena ja pääosin avoimena. Ursininkallion avokallioalueita koskeva voimassa oleva asemakaavamerkintä ja määräykset on säilytetty sisällöltään nykyisen kaltaisena.

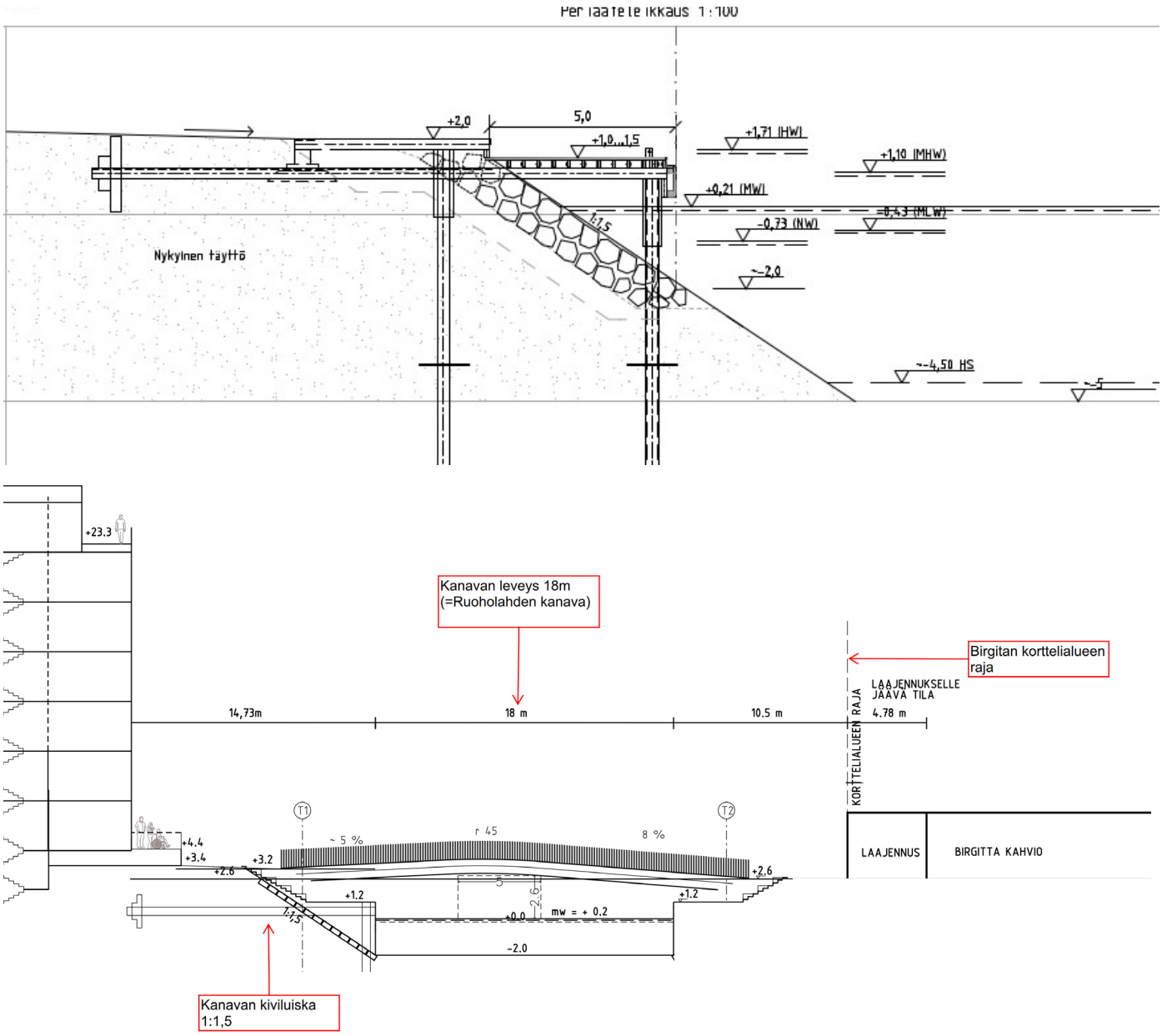

Pohjoisen venesataman kanavan rantarakenne.

Ympäröivällä merialueella sijaitsevan hylyn sijainti on määritetty ja kaavassa esitetyt meritäytöt eivät ulotu hylyn päälle. Helsingin kaupunki on teettänyt vuonna 2017 arkeologisen vedenalaisselvityksen Hernesaareen vesialueelle (Vahanen ja Ark- sukellus, 2017). Tutkimus kattaa käynnistymässä olevan hankkeen ja tiedot siitä on liitetty aluetta koskevaan vesilain mukaiseen lupahakemukseen. Muut mahdolliset myöhemmin toteuttavat alueet, kuten alueen eteläosan venesatama, tutkitaan viimeistään toteutushankeen suunnittelun ja lupaprosessin yhteydessä, kun hankkeet ajankohtaistuvat.

Heritage Impact Assessment (HIA) Suomenlinnan linnoitus, Hernesaaren asemakaava 4.6.2024 -selvityksessä on tehty Unescon ohjeistusten mukainen maailmanperintökohteen vaikutustenarviointi. Visuaalisten vaikutusten kokonaisarvioinnissa on otettu huomioon sekä kohteen näkyvyys että näkymän historiallinen merkitys. Hernesaaren näkymän historiallinen merkitys ja uuden kaupunkirakentamisen visuaalinen vaikutus linnoitusmaiseman kokonaisuuteen ei kuitenkaan ole huomattava, joten sen negatiivinen merkitys Suomenlinnan maailmanperintöarvoon on arvioitu vähäiseksi.

Selvityksen suosituksen mukaan Hernesaaren asemakaavassa tulisi kehittää Hernesaaren rantapuistoa ja selvittää miten suunniteltu virkistys- ja veneilytoiminta sekä risteilyalusten lisääntyminen vaikuttaa Suomenlinnan ja sen linnoitusmaiseman kävijäpaineeseen ja kestävään kehitykseen.

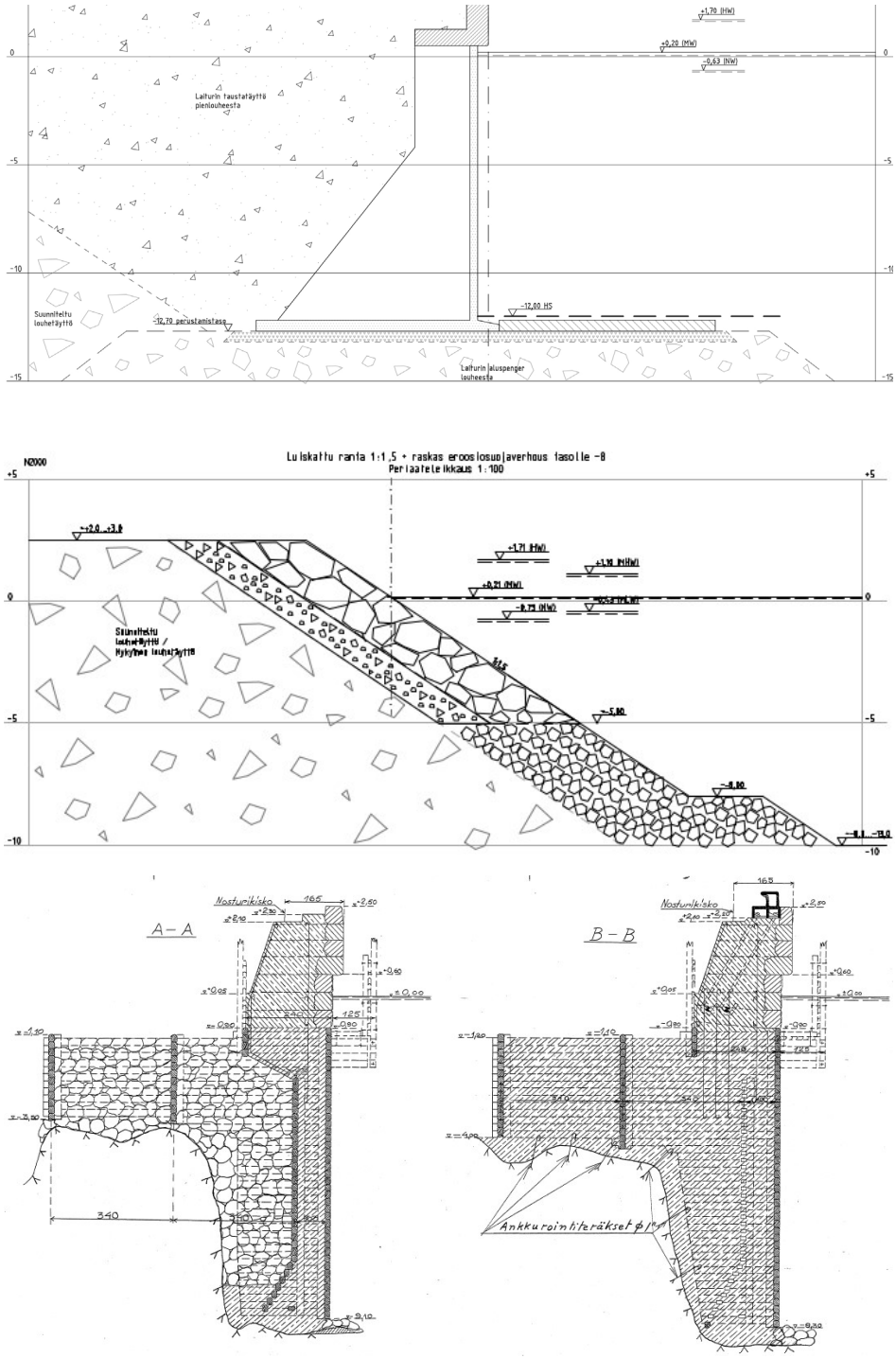

Munkkisaarenlaiturin vanhojen rantarakenteiden leikkauskuva

Kaavaratkaisussa on riittävä mitoitus Hernesaaren rantapuiston alueelle ja puiston puustolle, mikä lieventää uuden urbaanin kaupunkijulkisivun näkyvyyttä. Rantapuiston puusto suunnitellaan jatkosuunnittelun yhteydessä laadittavan puistosuunnitelman yhteydessä. Kaavamuutos ei myöskään vaikuta risteilyalusten lisääntymiseen, koska Hernesaaren on jo toteutettu satama-alue ja risteilylaiturit.

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Alue on nykyisin yhdyskuntateknisen huollon verkostojen piirissä ja alueella on verrattain runsaasti vesihuollon, energiahuollon ja tietoliikenteen edellyttämiä verkostoja.

Hernesaari Merisatamanpuistosta,
Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Alueen pääviemäri, Ø 500-700 mm sekaviemäri, sijaitsee Matalasalmenkujalla ja Laivakadun itäosalla. Niemen keskellä, teollisuustonttien välissä, sijaitsevat lounas-koillinen –suuntaiset viemärit ja vesijohdot. Myös molemmilla ranta-alueilla on vesihuoltoa; vesijohtoja, jätevesiviemäreitä, paineviemäreitä ja hulevesiviemäreitä. Hernesaaren kärjen edustan merialueella sijaitsee lounas-koillinen –suuntainen yksityinen vesijohto ja paineellinen viemäri, jotka johtavat Läntiseen Pihlajasaareen. Jätkäsaaren ja Hernesaaren välillä sijaitsee paineellinen käytöstä poistettu merenalainen viemäri, joka palveli satama-aluetta. Risteilijälaitureilla sijaitsee kuusi laivojen jätevesien vastaanottopistettä, joista jätevedet johdetaan paineviemäreiden ja päätekaivojen kautta HSY:n sekavesiviemäriin Hernesaaren keskiosassa. Kaava-alueen idänpuoleisella merialueella sijaitsee Viikinmäen puhdistettujen jätevesien purkutunneli. Energiahuollon verkostoista alueella on kaukolämpöjohtoja, kaasujohtoja ja matala- ja keskijännitteisiä sähkökaapeleita. Lisäksi alueella on tietoliikennekaapeleita. Hernesaaren eteläkärjessä sijaitsee kantakaupungin eteläosien ainoa lumenvastaanottopaikka.

Kaavaratkaisu

Yhdyskuntatekninen huolto

Nykyinen yhdyskuntatekninen huolto, vesihuolto, energiahuolto ja tietoliikenne, jää pois käytöstä lähes kokonaan. Alueelle rakennetaan uudet vesihuolto-, energiahuolto- ja tietoliikenneverkostot. Verkostojen linjaukset on esitetty liitekartoissa. Yhdyskuntateknisen huollon verkostoista tehdään asemakaavoituksen yhteydessä yleissuunnitelma.

Alueen vesijohtoverkosto kuuluu Ilmalan painepiiriin ja painetaso on noin 62 mvp (metriä vesipatsasta). Käyttöveden toimintavarmuuden turvaamiseksi verkostoon rakennetaan alueen sisäinen rengasyhteys. Sivukatujen haaralinjat liittyvät pääkadulla sijaitsevaan runkojohtoon. Jakeluvarmuuden turvaamiseksi vesijohtoverkosto liitetään nykyiseen verkostoon kaava-alueen pohjoisosassa kahdessa eri kohdassa. Hernesaareen esitetään sijoitettavaksi neljä palopostia sekä lisäksi valtion viljasiilojen läheisyyteen yksi palovesiasema. Palopostien keskinäinen etäisyys on noin 300 m. Palopostien sijoittelu ja tyyppi määritetään jatkosuunnittelun aikana.

Venesatama, Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Jätevesiviemäröinti perustuu vietto- ja paineviemäröintiin. Alueelle on suunniteltu kahta HSY:n jätevedenpumppaamoa. Munkkisaarenlaituri –kadun varren pääpumppaamon suunnittelussa on varauduttu pumppaamon integroimiseen rakennukseen eli käytännössä rakennuksen rakentamiseen myöhemmin pumppaamorakennuksen ympärille. Pääpumppaamon tarvittava mitoitus on huomioitu korttelissa 20860 et-merkityllä alueella. Pääpumppaamolle on tutkittu vaihtoehtoista maanalaista paikkaa Meduusanaukiolla, jolle on asemakaavassa osoitettu rakennusala ma-1. Toinen pumppaamo sijaitsee Korallikadun ja Hernesaaren rantapromenadin välisellä puistoaukiolla. Pumppaamolle on osoitettu rakennusala ma-2. Pumppaamon eteläpuolelle rakennukseen on varattu pumppaamon laitetilalle oma rakennusala et-1. Jätevesijärjestelmä liitetään nykyiseen verkostoon alueen pohjoisosassa Laivakadun itäpäässä.

Hulevesien johtamisessa käytetään pääasiassa hulevesiviemäröintiä. Hulevedet johdetaan pääosin rannoille. Hulevedet pääkadun pohjoisosasta ja osasta pohjoisia kortteleita liitetään nykyiseen verkostoon Eiranrannassa. Uuden vesihuoltoverkoston kokonaispituus on noin 6 km. Itärannan viheralueilla on mahdollista johtaa hulevesiä myös viherpainanteissa ja järjestää luonnonmukaista sadevesien imeytystä ja varastointia. Koko kaava-alueella hulevesien käsittelyn pääpainon tulee olla hidastavissa ja puhdistavissa ratkaisuissa ennen hulevesien johtamista vesistöihin. Hulevesien rakenteellinen ratkaisu satama-alueella ja sataman laitureiden osalta tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Hulevesien ohjaaminen sataman laiturirakenteiden kautta/läpi vaatii erityistä suunnittelua ja mahdollisesti vaihtoehtoista ratkaisua.

Hernesaaren kaava-alue kuuluu Punavuoren sähköaseman jakelualueeseen. Muutosalueen keskijännitejakeluverkko on rakentunut 70-luvulta lähtien. Nykyisen jakeluverkon siirtokapasiteetti on vajaa 10 MVA.

Kaava-alueelle on suunniteltu kahdeksan uutta jakelumuuntamoa sekä yksi muuntamo toimitilatontille alueen lounaisosaan. Nykyiset neljä muuntamoa nykyisissä toimitilakortteleissa oletetaan muutoksessa säilyvän.

Kiinteistöjen yhteyteen rakennettavat jakelumuuntamotilat vaativat lattiapinta-alaa noin 20 m2, joka mahdollistaa muuntamotilan kalustaminen kaksoismuuntamoksi. Muuntamotilojen rakennusalat on merkitty kaavakartalle ohjeellisina et-3 -merkintöinä. Aluetta palvelevaa keskijänniteverkkoa rakennetaan molemmin puolin Laivakatua. Asuntokortteleiden keskelle pääkadun suuntaiselle kävelykadulle tullaan rakentamaan pienjännitejakeluverkkoa. Ranta-alueiden julkisten rakennusten sähkönjakelu on tämänhetkisellä näkemyksellä ajateltu toteuttaa asuntokortteleiden muuntopiireistä.

Hernesaaren asemakaavassa varaudutaan risteilylaivojen maasähkötarpeeseen osoittamalla katualueelle tilavaraus 110 kV sähkökaapelille ja ET-2-korttelialue sähköasemalle korttelissa 20843.

Sähköverkkojen lisäksi myös muut alueen uudet energiahuoltoverkostot ja tietoliikenneverkostot sijoitetaan pääsääntöisesti vesihuoltoverkostojen kanssa samoihin kaivantoihin.

Jätehuolto suunnitellaan järjestettävän imukeräysjärjestelmällä. Jätteiden koonta-asema voidaan sijoittaa Purjekalankadun varteen kortteliin 20865. Koonta-aseman tilantarvetta ja imukeräysverkostoa on tutkittu asemakaavaehdotuksen valmistelun aikana. Järjestelmän liittämistä Jätkäsaaren imukeräysjärjestelmään on tutkittu aiemmassa suunnitteluvaiheessa, mutta se on todettu teknisesti haastavaksi ja taloudellisesti kannattamattomaksi. Osaan alueen kiinteistöistä on tarve sijoittaa tavanomaisen imukeräysjärjestelmään liittyvän jätehuoneen lisäksi kierrätyshuone, joka palvelee useampia kiinteistöjä. Asemakaavassa on osoitettu kortteleihin lajitteluhuoneen rakennusala et-2 -merkinnällä jätteen kierrätyspisteiden toteuttamista varten. Lajitteluhuoneiden määräksi on arvioitu 6 kpl .

Uuden venesataman eteläpuolelle on mahdollista toteuttaa lumenvastaanottopaikka. Aluevaraus mahdollistaa lumen vastaanoton ja jatkossa lumen käsittelyn sulatus- ja suodatuslaitteistoilla kaupungin tavoitteiden mukaisesti.

Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostus

Lähtökohdat

Alueen vanhat täytöt ja merenpohja

Maanpinnan korkeusasema alueella vaihtelee välillä noin 0 - +3. Kaava-alueen keskivaiheilla on ollut saari, Hernesaari, sekä alueen eteläkärjessä Hernesaarenkari, jotka on tasattu ja yhdistetty mantereeseen täyttämällä vesialuetta. Koko alueen pintamaa on täyttömaata. Vesialueiden täyttäminen on tapahtunut pääosin ajamalla louheesta merenpohjaan reunapenkereitä ja täyttämällä sitten reunapenkereiden väliin muodostuneet ”altaat” ylijäämämassoilla. Täyttöihin on käytetty kivisiä kitkamaita, huonolaatuisia maa-aineksia sekä paikoin rakennusjätettä. Varsinkin täyttöaltaisiin on tehty täyttöjä myös lieju- ja savikerrosten päälle. Täyttökerroksen paksuus alueella vaihtelee ja on vanhojen saarien kohdalla 1–3 metriä ja täytettyjen vesialueiden kohdalla enimmillään yli 15 metriä. Vanhojen saarien Hernesaaren ja Hernesaarenkarin kohdalla täytön alapuolella on kitkamaata. Vesialueille tehtyjen täyttöjen alle on paikoin jäänyt savea. Saven yläpinta on noin 15–20 metrin syvyydellä nykyisestä maanpinnasta.

Merenpohjassa olevan savikerroksen paksuuden on arvioitu olevan Hernesaaren itärannalla 2-10 metriä, Hernesaaren kaakkoispuolella 2-6 metriä ja lounaispuolella 2-8 metriä.

Merenpohjaan kerrostuvien sedimenttien näkökulmasta merenpohja alueella on tyypiltään lähinnä eroosiopohjaa. Eroosiopohjalle ei tapahdu hiekkaa hienomman aineksen pysyvää kerrostumista. Syvemmällä vesialueella esiintyy myös kulkeutumispohjaa, jolla ainesta kerrostuu ajoittain mutta kerrostuminen ei ole pysyvää. Kulkeutuminen johtuu tuulen ja esimerkiksi alueella liikkuvien laivojen potkurivirtojen aiheuttamista virtauksista.

Alueella sijaitsevat vanhat rakenteet

Hernesaaren alueella on paikoin useita asfaltointikerroksia, joilla on tasattu alueella tapahtuneita painumia. Lisäksi alueella on käytöstä poistettuja junaraiteita, joiden sijaintia on kartoitettu vanhojen ilmakuvien perusteella sekä maatutkaluotauksella. Asfalttikerrosten olemassaoloa ja vanhojen raiteiden esiintymistä on kuvattu tarkemmin maaperän riskinarvioraportissa (Vahanen Environment 11/2018).

Hernesaaren alueella on ollut telakka- ja teollisuustoimintaa 1960-luvulta alkaen. Nykyiset rakennukset on vanhojen saarten alueita lukuun ottamatta perustettu paaluilla.

Nykyisistä perustusrakenteista on paalutusten lisäksi tiedossa Wärtsilän telakkahallissa oleva valssi- ja taivutuskoneen koneperustus. Ko. perustus on massiivinen teräsbetoniperustus, jonka mitat ovat 8 x 25 m ja perustuksen paksuus on 3,45 m sijoittuen tasovälille -2,1…-5,55. Koneperustus on perustettu 1000 m halkaisijaltaan olevat paaluilla, jotka oletettavasti ovat kaivinpaaluja. Koneperustus sijoittuu osin kortteliin 20850 ja osin Airokalanaukion alle. Betoniperustuksen sijainti on esitetty kuvassa.

Hernesaari Pihlajasaaresta, Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Rantarakenteet (Munkkisaarenlaituri)

Munkkisaarenlaituri on rakennettu monessa eri vaiheessa eri käyttäjiä varten. Laiturin rakenne vaihtelee vanhimmista 1930 ja 1940-luvuiilla rakennetuista puuarkkujaksoista, paalulaiturijaksoihin ja viimeksi vuosituhannen vaihteessa toteutettuihin teräspaalujen ja ponttien yhdistelmänä rakennettuihin kombiseinälaitureihin.

Helsingin Sataman teettämien kuntoarvioiden perusteella laiturirakenteet vaativat kunnostusta. Satama onkin kunnostanut osaa laitureista niiden kuntoarvioiden laadinnan jälkeen.

Laiturirakenteet on alun perin mitoitettu eri käyttöiälle ja eri kuormitusperusteilla kuin nykyiset rakenteet. Rakenteiden vaatimukset ovat myös muuttuneet. Rakenteiden kunnostuksen sijaan voi kannattavampaa purkaa nykyinen rakenne ja rakentaa tilalle uusi rakenne. Laiturirakenteiden jatkosuunnittelua varten tulee selvittää ympäristön vaatimukset mm. rakenteen edustan vesisyvyyden osalta. Munkkisaarenlaiturin rakenteita ja kunnostustarvetta on selvitetty osana alueelle tehtyä esi- ja pohjarakentamisen yleissuunnitelmaa.

Maaperän ja merenpohjan sedimenttien pilaantuneisuus

Hernesaaren alueen maaperä on laajalti pilaantunut. Alueen maaperä on täyttömaata ja täyttöaineksen mukana sekä teollisen toiminnan myötä maaperään on joutunut maaperää pilaavia aineita ja mm. rakennusjätettä. Kaava-alueella on tutkittu maaperän pilaantuneisuutta useita tutkimuskierroksia vuodesta 1994 alkaen. Vuoden 2018 (Vahanen Envinronmenti Oy) tehtyjen pilaantuneisuustutkimusten jälkeen alueella on tehty useita tarkentavia tutkimuksia, joiden tuloksia on tarkoitus hyödyntää jatkosuunnittelussa, kun asemakaavan laadinnan jälkeen laaditaan alueen maaperän kunnostussuunnitelma

Tutkimustulosten mukaan maaperässä ohjearvot ja/tai vaarallisen jätteen raja-arvot ylittävinä pitoisuuksina esiintyy eritoten alkuaineita, PAH-yhdisteitä ja öljyhiilivetyjä. Todetut haitta-aineet ovat suurimmaksi osaksi epäorgaanisia. Haitta-aineita esiintyy sekä pohjaveden ylä- että alapuolisessa maaperässä, hieman enemmän kuitenkin sen yläpuolella. Tutkimuksissa on tehty havaintoja maaperän seassa olevista jätteistä, kuten puusta, betonista, asfaltista, tiilestä sekä metalliromusta. Jätetäyttöä on paikoin paksulti, esim. Munkkisaaren yritystalon itäpuolelle tehdyn koekuopan kaivun yhteydessä todettiin yli 6 m paksu jätteensekainen täyttökerros. Hernesaaren alueella on todettu rakennusten ja päällystettyjen alueiden alapuolisia painumia, jotka ilmenevät tyhjinä ilmatiloina rakenteiden alla. Painumien syyksi on epäilty orgaanisen jätteen hajoamista ja hienoaineksen huuhtoutumista.

Pohjavesi- ja huokoskaasutarkkailu alueella on aloitettu vuonna 2015. Pohjavesi koostuu alueella pääasiassa merivedestä ja sen taso noudattaa meriveden tason vaihteluja. Tarkkailussa on todettu pohjavedessä lievästi kohonneita pitoisuuksia mm. alkuaineita, PAH-yhdisteitä ja syanidia. Meriveden vaikutus näkyy pohjaveden ominaisuuksissa ja Hernesaaren maaperäolosuhteet muodostavatkin aggressiivisen ympäristön teräs- ja betonirakenteille. Hernesaaren huokoskaasuissa on todettu paikoin kohonneita haihtuvien orgaanisten yhdisteiden summapitoisuuksia (TVOC). Lisäksi vuonna 2017 kairareikien poraamisen yhteydessä on todettu viitteitä metaanin esiintymisestä maaperässä.

Kaava-alueen merenpohjan sedimenttien haitta-ainepitoisuuksia on tutkittu useaan kertaan vuodesta 2009 alkaen. Näytteenotto on kohdistettu alueille, joilla kaavan toteuttaminen edellyttää meren pohjan ruoppaus- ja täyttötoimia. Tutkimuksissa on havaittu laajalla alueella meren pintasedimenttien sisältävän pääosin kynnysarvon ylittäviä pitoisuuksia haitta-aineita, kuten alkuaineita, PAH-yhdisteitä, PCB- ja TBT-yhdisteitä sekä öljyhiilivetyjä. Haitta-aineita on havaittu suurimmalta osin sedimentin pintakerroksessa 0-0,5 m syvyydellä, mutta paikoin myös näytteenottosyvyydellä 2-3 metriä. Ruopattavat sedimentit ovat osittain meriläjityskelvottomia.

Maaperän ja merenpohjan rakennettavuus

Alueen maaperän rakennettavuusolosuhteet vaihtelevat suuresti johtuen alueen täyttöhistoriasta. Pääosa alueesta on mereen tehtyä täyttömaata. Ainoastaan vanhojen saarien, Hernesaaren ja Hernesaarenkarin kohdilla maaperä on rakennettavuudeltaan hyvää ja alueilla on mahdollista rakentaa maanvaraisesti. Edellä mainittujen alueiden ulkopuolella mereen aiemmin tehdyillä täyttöalueilla maaperä on sen sijaan rakennettavuudeltaan vaihtelevaa, pääosin erittäin vaikeaa.

Alueelle ovat tyypillisiä merenpohjaan tehdyt louhepenkereet, joiden väliin muodostuneet altaat on täytetty sekalaisella maa-aineksella, kivisillä kitkamailla, huonolaatuisilla maa-aineksilla sekä paikoin rakennusjätteellä. Näillä alueilla rakennusten perustaminen on vaativaa johtuen sekä paikoin täyttömateriaalin alla olevasta savikerroksesta, että pohjaolosuhteiden vaihtelusta kantavasta pohjamaasta/louhepenkereestä sekalaiseen rakennusjätetäyttöön. Lisäksi alueella on vanhojen rakennusten perustusrakenteita, jotka tulee huomioida rakennusten ja rakenteiden perustamisen suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä. Maaperä on rakennettavuudeltaan erittäin vaikeaa.

Kaavaratkaisu

Maaperän ja merenpohjan rakennettavuus

Täyttöhistoriasta johtuen alue on erittäin vaativa pohjarakennuskohde. Alueella sijaitsee louhepenkereitä, joiden väliin jäävät altaat on täytetty sekalaisella maa-aineksella. Täytetyt altaat sijaitsevat osin alkuperäisen savikerroksen päällä, jolloin uutta suunniteltaessa on tarkasteltava alueellista vakavuutta. Nykyisen itäisen rantapenkereen alle on paikoin jäänyt savikerros, joka pienentää penkereen vakavuutta. Osalle itärannan aluetta tehdään massanvaihto louheesta ennen alueen ruoppaus- ja täyttötoimenpiteitä. Tässä yhteydessä täyttöjen alle jäänyt koheesiomaa-aines poistetaan. Alueella tehtävät kaivut ja täytöt tulee tehdä suunnitelmallisesti erikseen laadittavien kaivu, ruoppaus- ja täyttösuunnitelmien mukaisesti.

Rakennukset perustetaan pääosin paaluilla kantavan pohjamaan varaan. Täyttöaineksen vaihtelevat ominaisuudet ja välissä olevat louhepenkereet asettavat perustamisen suunnittelulle, käytettäville paalutyypeille ja perustamisen toteutukselle suuret vaatimukset. Rakennusten perustusten paalutyyppinä suositellaan laajalla alueella käytettäväksi porapaaluja, koska teräsbetoniset lyöntipaalut eivät sovellu alueella esiintyville lohkareisille täyttöalueille. 1990-luvulla tehdyn, kovaan pohjaan ulottuvan louhetäytön alueella voidaan perustamistapana mahdollisesti käyttää syvätiivistetyn ja esikuormitetun maan varaan perustamista.

Uudet rantarakenteet, puistot, kadut ja teknisen huollon verkostot voidaan pääsääntöisesti perustaa tiivistetyn täytemaakerroksen varaan. Jätteen imukeräysjärjestelmän putkisto esitetään perustettavaksi tiivistetyn täytemaakerroksen päälle rakennettavan teräsbetoniarinan varaan.

Maanpintaa tullaan korottamaan alueella paikoin jopa noin 5 m. Ennen täyttöjä tulee varmistua siitä, että täyttöjen alle mahdollisesti jäävät savilinssit on asianmukaisesti esirakennettu. Katu- ja yleiset alueet esirakennetaan soveltuvilta osin käyttämällä syvätiivistystä ja ylipengertä.

Rantarakenteet

Suurin osa suunnittelualueen rantarakenteista toteutetaan luiskattuna rantana. Luiskakaltevuutena käytetään uusilla meritäyttöalueilla 1:1,5 ja nykyiseen täyttöön kaivettavalla rannalla 1:2. Luiskatut rannat suojataan aaltoilun eroosiolta täyttölouhetta suurempikokoisilla lohkareilla. Aallonmurtajapenkereiden suojanpuoleisilla rannoilla voidaan käyttää pienempää lohkarekokoa kuin avovedenpuoleisilla luiskilla.
Rantalaitureiden ja rantamuurien rakenteena on esitetty käytettäväksi puukantista paalulaituria ja teräsbetonirakenteista kulmatukimuurilaituria. Venesatamien kiinteät rantalaiturit toteutetaan suurimmaksi osaksi luiskatun rannan päälle rakennettavalla puukansirakenteella, joka tukeutuu teräsputkipaaluun ja louhepenkereen sisään tehtävään ankkurointiin. Käynti kelluville laitureille, jossa pääosa venepaikoista sijaitsee, ohjataan kansirakenteeseen asennettavilla käyntisilloilla. Isompien alusten venepaikkoja on alustavasti suunniteltu venesatama-altaan koillisreunalle, jossa alukset kiinnitetään kansirakenteeseen keulakiinnityksellä.

Venesatama-altaan luoteispäädyssä, jossa sijaitsee venetelakka, tarvitaan täysi vesisyvyys heti laiturilinjalla. Tästä syystä kyseinen rantaosuus on esitetty toteutettavaksi kulmatukimuurielementeistä ja teräsbetonisesta paikallavalumuurista. Laiturin toteuttaminen venesatama-altaan luoteisreunaan saattaa edellyttää louhintaa. Asemakaava mahdollistaa lumenvastaanottotoimintaa palvelevan laiturin rakentamisen venesataman eteläpuolelle. Tämä laituri on myös esitetty toteutettavaksi kulmatukimuurielementeillä ja yhtenäisellä reunamuurilla.

Alueen länsireunaan sijoittuvan Matalasalmenkadun katualue tulee olemaan reilun 100 metrin matkalla nykyisen Munkkisaarenlaiturin laiturirakenteen päällä. Matalasalmenkadun lisäksi asemakaavaehdotuksessa esitetyllä Munkkisaarenlaiturin katualueella sijaitsee nykyisen Munkkisaaren laituriin kuuluvia rakenteita, kuten eri aikoina valmistuneiden vanhojen risteilijälaitureiden ankkuri- ja taustalaattoja.

Alueella, jossa Matalasalmenkadun katualue on nykyisen Munkkisaarenlaiturin rakenteen päällä (noin 110 m matkalla), laiturirakenne esitetään korjattavaksi.

Maa- ja merialueen kaivu ja täyttö

Asemakaavaehdotusta varten tarkennettiin maaperän ja merenpohjan geoteknisiin ominaisuuksiin liittyviä tietoja, tutkittiin alueen rakennettavuutta ja laadittiin yleissuunnitelma maa- ja merialueiden esi- ja pohjarakentamismenetelmistä (Ramboll Finland Oy, 2018). Suunnitelma päivitettiin vuonna 2024.

Alueen toteuttaminen edellyttää haitta-ainepitoisten sedimenttien ja merenpohjan ruoppausta, nykyisen maa-alueen ja pilaantuneen maaperän kaivua, sekä meritäyttöjä ja nykyiselle maa-alueelle tehtäviä korkeustason nostavia täyttöjä. Valtaosa alueen maa- ja merialueen täyttöihin käytettävästä materiaalista tuodaan alueen ulkopuolelta. Alueelta poistetaan rakentamiseen kelpaamattomia maita, kuten ruoppausmassoja ja haitta-ainepitoisia maa-aineksia.

Kesällä 2012 Wastelands -arkkitehtiopiskelijoiden festivaalin yhteydessä Hernesaarenrantaan toteutettiin viisi designistuinryhmää opiskelijatyönä.

Pihlajasaaren vierasvenesatama 2014,
Jari Huhtaniemi

Avantouintipaikka Humalistonluodolla 2016,
Jari Huhtaniemi

Itärannan vakavuuden parantaminen edellyttää nykyisen louhetäytön ja sen alapuolella olevan savikerroksen poistoa. Nykyisen maapohjan vakavuus on varmistettava kaikissa työvaiheissa kaivu-, ruoppaus- ja täyttötöiden yhteydessä. Alueella tehtävät kaivut, ruoppaukset ja täytöt tulee tehdä suunnitelmallisesti erikseen laadittavien kaivu, ruoppaus- ja täyttösuunnitelmien mukaisesti. Ruopattavaa savea ja sedimenttiä on asemakaava-alueella yhteensä noin 280 000 m3ktr.

Merialueen täyttö tehdään puhtaalla louheella kovaan pohjaan. Suunnitelmissa esitetyn täytön luiskakaltevuus on 1:1,5. Aallonmurtajapenkereet voidaan toteuttaa myös samalla luiskakaltevuudella huomioiden, että tuulialttiimman puolen luiska tulee suojata eroosiolta isommilla lohkareilla kuin suojan puoleinen luiska. Louhetäytön kokonaismäärä on noin 670 000 m3.

Yleistäyttö maa-alueella on tehtävä tiivistämiskelpoisilla kitkamailla rakennettavaksi tulevilla alueilla, puistoalueilla voidaan käyttää huonolaatuisempiakin maa-aineksia.

Maaperän ja sedimenttien kunnostaminen

Alueen maaperän, huokoskaasun ja pohjaveden riskinarvioinnin (Vahanen Environmenti Oy, 2018) perusteella Hernesaaren alueella ei ole maaperän haitta-aineista johtuvaa kunnostustarvetta. Alueelta tullaan kuitenkin poistamaan haitta-ainepitoisia maa-aineksia venesatama-altaan, korttelialueiden pysäköintitasojen ja Laivakadun katualueen kunnallistekniikan rakentamisen vuoksi. Asemakaavassa on annettu pilaantuneen maaperän kunnostamista koskeva kaavamääräys.

Alueella tehtyjen tutkimusten ja havaintojen mukaan maaperässä on paikoin merkittävä määrä sekä epäorgaanista että orgaanista jätettä. Täytössä oleva jäte tuleekin ottaa huomioon kaivettaviksi tulevan maa-aineksen käsittelyssä ja loppusijoituspaikan valinnassa. Lisäksi maaperään jäävä orgaaninen, hajoava aines saattaa aiheuttaa painumia sekä kaasunmuodostusta. Huokoskaasututkimuksissa on paikallisesti havaittu metaanipitoisuuksia, joka tulee ottaa huomioon alueen toteutuksessa.

Kaavaratkaisun mukaisen venesataman toteuttaminen nykyiselle maa-alueelle edellyttää pilaantuneen maa-aineksen kaivua. Venesataman kohdalla poiskaivettaviksi tulee noin 60 000 m^3 (ktr) alemman ohjearvon ylittäviä maa-aineksia. (vuonna 2018 tehdyn arvion mukaan).

Näkymä Pyhän Birgitan puistosta, Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Vuoden 2018 jälkeen alueella on tehty tarkentavia maaperän laatu- ja pilaantuneisuustutkimuksia sekä pohjavesi- ja huokoskaasuseurantaa. Tehtyjen tutkimusten tuloksia tullaan hyödyntämään kaavan laadinnan jälkeen tehtävässä kunnostussuunnitelmassa, jossa määritetään alueen maaperän kunnostustavoitteet.

Meritäyttöjä toteutettaessa tullaan alueen merenpohjan paikoin haitta-aineita sisältävä sedimenttikerros poistamaan. Sedimenttien sijoituspaikka arvioidaan sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen (ympäristöhallinnon ohjeita 1/2015) mukaisesti. Alueella todettujen haitta-ainepitoisuuksien mukaan osa sedimenteistä voidaan läjittää merialueelle ja osa joudutaan sijoittamaan maalle.

Ympäristöhäiriöt

Lähtökohdat

Melu

Satama:

Länsisataman toiminnoista aiheutuu melua sataman lähiympäristöön. Hernesaaren satamaan keskittyy kansainvälinen risteilyliikenne, joka operoi pääosin päiväaikaan. Länsisataman säännöllinen ja ympärivuotinen linjaliikenne keskittyy Jätkäsaaren puolelle, eikä sen aiheuttama melu ole kovin merkittävää Hernesaaressa. Laivojen merkittävimmät melulähteet ovat apukoneet ja ilmanvaihtolaitteet, joiden päästölähteet sijaitsevat tyypillisesti hyvin korkealla (savupiippu ja ilmanvaihtoaukot sen ympäristössä). Apukone on yleensä käynnissä koko satamassa oleskelun ajan. Sen aiheuttama laivamelu on yleensä erityisen pienitaajuista. Rakennusten julkisivut eristävät pienitaajuista melua selvästi huonommin kuin liikennemelua, johon verrattuna sitä voidaan pitää lisäksi normaalia häiritsevämpänä. Tämän vuoksi pienitaajuisen laivamelun torjuntaan tulee jatkosuunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota.

Sataman toimintaa ohjaa ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa, jossa on annettu raja-arvoja mm. sataman toiminnasta aiheutuvalle melulle. Tavoitteena on uuden asuinalueen yhteensovittaminen Länsisataman toiminnan ja kehittämismahdollisuuksien kanssa.

Katuliikenne:
Nykytilanteessa kaava-alueelle kohdistuu melua alueen pohjoisosan katuverkon sekä Hernesaarenrannan liikenteestä sekä Telakkakadulla ja Eiranrannassa kulkevasta raitioliikenteestä. Katuverkon ja raitiolinjan läheisyydessä VNp 993/1992 mukaiset ulkomelutason ohjearvot ylittyvät. Hernesaaren alueella on lisäksi myös telakan, kesällä risteilijäsataman ja talvella lumenvastaanottopaikan raskasta liikennettä. Lumenkuljetusliikenteen aiheuttamasta melusta tehtyjen selvitysten perusteella yöaikaisesta lumenkuljetusliikenteestä voi aiheutua merkittävää meluhaittaa kuljetusreitin varrella sijaitseviin asuinrakennuksiin. Hernesaaren lumen vastaanottopaikan toimintaa ohjaa ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa, jossa lumen ajosta aiheutuvaa meluhaittaa yöllä on rajoitettu mm. lumen kuljetusaikaa rajoittamalla. Lumen vienti vastaanottopaikkaan on sallittua maanantaista sunnuntaihin kello 7–22. Kuljetus on sallittu yöaikaan vain tilapäisesti erityisen runsaan lumisateen jälkeen. Lumen kippaaminen mereen lupa-alueella Hernesaaren kärjessä ei nykytilassa aiheuta meluhaittaa ympäristössä.

Ilmanlaatu

Hernesaaren asemakaava-alueen ilmanlaatuun vaikuttavat lähinnä ajoneuvoliikenteen, Länsisataman ja Munkkisaaren lämpökeskuksen päästöt. Alueen ilmanlaatua voidaan arvioida mm. liikennemäärien ja HSY:n tuottaman kattavan ilmanlaadun mittaus- ja leviämismalliaineiston perusteella. Typpidioksidin, pienhiukkasten ja hengitettävien hiukkasten pitoisuuksien arvioidaan jäävän kaava-alueella alle raja- ja ohjearvojen.

Laivaliikenne voi aiheuttaa hetkittäin kohonneita pitoisuuksia sataman lähialueilla, mutta laivaliikenteen päästöjen vaikutus ilmanlaatuun Hernesaaressa on hyvin pieni. Laivaliikenteen alusten polttoaineiden rikkipitoisuuden tiukennukset vuoden 2015 alusta ovat vähentäneet merkittävästi alusten rikkidioksidi- sekä hiukkaspäästöjä ja parantaneet ilmanlaatua sataman vaikutuspiirissä.

Munkkisaaren lämpökeskus ei ole jatkuvassa käytössä, joten sen päästöjen ilmanlaatuvaikutukset kaava-alueelle jäävät vähäisiksi. Pitoisuudet voivat kohota hetkellisesti lämpökeskuksen käytön aikana sen päästöjen ja epäedullisten meteorologisten olosuhteiden seurauksena.

HSY:n julkaiseman ilmanlaadun vuosikartan mukaan liikenteen pakokaasujen aiheuttamat typpidioksidipitoisuuden vuosikeskiarvot olivat Hernesaaressa vuonna 2023 välillä 6–8 µg/m^3. Typpidioksidipitoisuudet ovat melko matalia pienehköjen liikennemäärien, hyvän tuulettuvuuden ja merellisen sijainnin seurauksena.

Ympäristöturvallisuus

Kaava-alueen pohjoispuolella sijaitsee Helenin Munkkisaaren huippu- ja varalämpökeskus. Huippulämpökeskus kuuluu Seveso -direktiivin alaisiin laitoksiin ja sille on asetettu varastoitavien polttoöljyjen laadun ja määrän perusteella konsultointivyöhyke, joka ulottuu 500 metrin päähän laitoksesta. Kaava-alueen pohjoisosa ulottuu huippulämpökeskuksen konsultointivyöhykkeelle. Suunniteltaessa maankäyttöä konsultointivyöhykkeellä tulee kiinnittää erityistä huomiota riskeihin ja suuronnettomuusvaaran torjuntaan. Konsultointivyöhykkeelle laadittavista asemakaavoista tulee pyytää lausunnot Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) sekä kunnan pelastusviranomaiselta.

Munkkisaaren huippu- ja varalämpökeskus tuottaa kaukolämpöä etenkin pakkaskausina, kun peruskuormalaitosten teho ei riitä. Laitoksella on viisi kattilaa, joiden polttoainetehot ovat hieman alle 50 MW.
Laitoksen normaalitoiminnassa syntyvät savukaasut johdetaan noin 80 metriä korkean piipun kautta ulkoilmaan. Savukaasujen päästökomponentteja ovat mm. rikkidioksidi, typenoksidit, hiilidioksidi ja hiukkaset. Laitoksesta aiheutuu jonkin verran melua aivan sen lähiympäristöön sekä polttoaineista aiheutuvia hajuhaittoja. Lämpökeskuksilla varastoidaan suurehkoja määriä polttonesteitä, joiden käsittelystä voi poikkeustilanteissa aiheutua vaaraa tai haitallisia vaikutuksia myös laitosalueen ulkopuolelle.

Hernesaaressa ja sen pohjoispuolella toimii telakka (nykyisin Arctech Helsinki Shipyard Oy), joka varastoi ja käyttää toiminnassaan palovaarallisia kemikaaleja, kuten hitsauskaasuja (asetyleeniä), happea, nestekaasua, maakaasua ja maaleja. Happea varastoidaan säiliössä, asetyleenia kahdessa pullokontissa sekä nestekaasua pulloissa useassa käyttöpaikassa telakka-alueella. Maakaasu johdetaan alueelle putkistoa pitkin. Putkistossa kaasua on telakka-alueella noin 10 kg. Maalit sijaitsevat erillisessä varastorakennuksessa. Tukesin telakalle määrittelemä konsultointivyöhyke on 200 metriä.

Kaavaratkaisu

Melu

Kaavaluonnoksen pohjalta asemakaavamuutosta varten on laadittu ympäristömeluselvitys (Akukon Oy, 240246-01-A, 17.10.2024), jossa on huomioitu sataman kehitysnäkymien mukaiset satamatoiminnot sekä alueelle kaavan mukaisessa tilanteessa sijoittuva liikenne. Melumallinnuksella selvitettiin meluvaikutuksia niin kaava-alueelle kuin sen lähialueille. Meluselvityksen lähtökohtana on ollut varautuminen tilanteeseen, jossa mahdollistetaan tulevaisuudessa yhden risteilijäaluksen yöpyminen vaihtoehtoisesti millä tahansa Hernesaaren kolmesta laituripaikasta. Länsisataman Jätkäsaaren puolelle sijoittuvan säännöllisen ja ympärivuotisen linjaliikenteen aiheuttama melu on vähäistä Hernesaaressa. Helsingin Sataman kehittämisohjelman mukaisilla Jätkäsaaren puolelle suunniteltuilla muutoksilla ei ole vaikutusta Hernesaaren asemakaava-alueen meluntorjunnan mitoitukseen.

Meluselvityksen perusteella kaavaratkaisun mukainen asuinalue on yhteensovitettavissa ympäristömelun kanssa. Ympäristömelun huomioon ottamiseksi kaavassa on annettu määräyksiä, joiden tarkoitus on varmistaa melun kannalta terveellinen, ja viihtyisä asuinympäristö ja luoda samalla edellytykset satamatoimintojen säilymiselle ja kehittymiselle alueella. Sataman toimintaedellytysten takia annetut kaavamääräykset ohjaavat asuinrakennusten ulko-oleskelualueiden (ml. parvekkeet) sijoittumista ja meluntorjuntaa tavanomaista tarkemmin. Kaavamääräysten tavoitteena on varmistaa se, ettei uuden asuinalueen tuominen satamamelun vaikutusalueelle estä satamatoiminnalle ympäristöluvassa asetettujen melun raja-arvojen toteutumista.

Asuinrakennusten ulkovaipan äänitasoerolle on annettu vähimmäisvaatimus 30 dB liikennemelua vastaan koko kaava-alueella. Vaatimuksella on haluttu varmistaa ääniympäristöasetuksen mukainen minimivaatimus ääneneristävyydelle myös esimerkiksi kortteli-rakenteen sisäosissa ja itärannalla. Tämän määräyksen lisäksi on erikseen annettu äänitasoerovaatimukset laivamelua ja katu- ja raitioliikennemelua vastaan siltä osin kuin annettu yleismääräys ei meluselvityksen tulosten perusteella ole riittävä.

Laivamelua vastaan annetut äänitasoerovaatimukset perustuvat meluselvityksen mitoittavaan laskentatilanteeseen, jossa varaudutaan yhden risteilijän yöpymiseen joko laituripaikalla LHB, LHC tai LHD. Yöaikaan sallittuna sisämelun ohjearvona on pienitaajuiselle melun pidetty arvoa 25 dB. Liikennemelua vastaan annetut äänitasoerovaatimukset perustuvat melutason ohjearvoihin sisällä. Lisäksi on huomioitu raitioliikenteen aiheuttamat laskennalliset enimmäisäänitasot kaarrekirskunta ja vaihdekolina mukaan lukien. Enimmäisäänitason perusteella annettujen äänitasoerovaatimusten mitoitusperusteena on käytetty sisätiloissa tavoiteltavaa LAmax 45 dB ottaen huomioon tämän suunnitteluvaiheen mahdollistama arvioinnin tarkkuustaso. Alueen pohjoisimpien asuinkortteleiden äänitasoerovaatimuksissa on otettu huomioon myös mahdollinen yöaikainen lumenkuljetus poikkeustilanteissa.

Julkisivun äänieristyksen mitoituksessa laivamelua vastaan tulee käyttää kokenutta akustiikkasuunnittelijaa ja erillistä mitoitusmenettelyä (Julkisivun äänieristys laivamelua vastaan, Mitoitusmenettely, TLakustiikka, 113019-2, Helsinki, 1.7.2011). Tavanomaiselle liikennemelullekin asetetut vaatimukset ovat paikoin tiukkoja.

Annetuilla ulkovaipan äänitasoeromääräyksillä varmistetaan riittävällä tavalla hyvä asuinviihtyisyys myös niissä asunnoissa ja makuuhuoneissa, jotka avautuvat vain melulähteiden suuntaan. Rakennusten suunnittelussa on syytä kiinnittää erityistä huomiota lämpöolosuhteiden hallintaan, jotta asuinhuoneet eivät kesäaikaan kuumene siten, että asukkaat kokisivat tarvetta avata ikkunoita melulähteiden suuntaan yöaikaan.

Meluselvityksen perusteella suurimmat melutasot kohdistuvat Laivakadun varrelle sekä raitiotien kääntöpaikan ympäristöön, jossa mm. raitiotien kaarteista ja vaihteista johtuen hetkelliset meluhuiput voivat olla suuria. Raitiotien kääntöpaikan jatkosuunnittelussa ja kunnossapidossa tulee kiinnittää erityistä huomiota raidekirskunnan ehkäisyyn.

Kaava-alue on tulkittu melutason ulko-ohjearvojen mukaiseksi vanhaksi alueeksi. Tällöin sovellettavat melutason ohjearvot (VNp 993/1992) ovat päivällä 55 dB ja yöllä 50 dB. Sataman ympäristöluvassa on annettu vastaavat raja-arvot satamatoiminnasta aiheutuvalle melulle asuinrakennusten sisäpihoilla tai muilla ulko-oleskelualueilla (mukaan lukien parvekkeet). Kaavaratkaisu perustuu siihen, että asuinkortteleilla tulee olla yhteinen korttelin sisäosiin sijoittuva piha-alue, joka saadaan suojattua korttelin massoittelulla ympäristömelulta siten, että siellä alitetaan melutason ohjearvot ulkona. Kaavamääräyksellä on vielä erikseen edellytetty, ettei melualueille saa rakentaa leikkiin tai oleskeluun tarkoitettuja piha-alueita, terasseja ja parvekkeita varmistamatta niillä riittävää meluntorjuntaa.

Erityisesti katoille sijoittuvien alueiden jatkosuunnittelussa tulee huolehtia siitä, ettei mahdollisille laivamelualueille sijoiteta leikkiin ja oleskeluun tarkoitettuja alueita. Koska laivamelun melulähde sijaitsee korkealla, eikä mahdollisia avoimia kattoterasseja monin paikoin liene mahdollista suojata laivamelulta, tulisi asuntokohtaisen ulko-oleskelualueen tällaisessa tapauksessa sijoittua esimerkiksi riittävän järeästi lasitetun parvekeosan taakse. Parvekkeet on koko kaava-alueella määrätty suunnittelemaan siten, ettei niillä ylitetä päivä- tai yöajan ohjearvotasoja (55/50 dB). Kaavassa rakennusten ulkokehälle on osoitettu sisäänkäyntipihoja (pi -merkintä). Nämä sisääntulopihat eivät ole oleskeluun tarkoitettuja piha-alueita, koska ne jäävät tulevaisuudessa monin paikoin ympäristömelulle alttiiksi.

Jatkosuunnittelussa rakennuslupaprosessiin liittyen tulee erityisesti AK-kortteleissa 20851–20855 ja 20858–20863 osoittaa riittävän meluntorjunnan toteutuminen, jotta kaavan meluntorjuntatavoitteiden täyttyminen varmistuu suunnittelun tarkentuessa. Kaavavaiheen suunnittelutarkkuudella ei pystytä osoittamaan täsmällistä äänitasoerovaatimusta näiden kortteleiden kaikille julkisivuille. Kaavassa on annettu äänitasoerovaatimuksen minimitaso vain melun suuntaan pääjulkisivulle. Esimerkiksi edellä mainittujen korttelien sisäosien puoleisille ylimmille julkisivun osille kohdistuva laivamelu voi paikallisesti edellyttää minimivaatimusta hieman suurempaa äänitasoerovaatimusta. Tällä tarkkuustasolla tarkastelu ja meluntorjunnan mitoitus on tarkoituksenmukaista tehdä vasta rakennuslupavaiheen suunnitelmien perusteella. Laivakadun länsipuolelle sijoittuviin kortteleihin, joihin pääkäyttötarkoitus mahdollistaa majoitustiloja, on kaavamääräyksellä edellytetty rakennuslupavaiheessa mitoittamaan rakennuksen ulkovaipan äänitasoerotus laivamelu huomioon ottaen riittäväksi. Kaavavaiheen meluselvityksen perusteella mahdollisen majoitustoiminnan jatkosuunnittelussa tulee varautua huomattavan suureen (LAs 60 dB) yöaikaiseen pienitaajuiseen laivameluun, mikä edellyttäisi poikkeuksellisen vaativaa äänieristystä laivamelua vastaan. Kaikissa jatkosuunnittelun melutarkasteluissa tulee varmistaa satamatoimintojen kehitystavoitteet ja siihen liittyvät laituripaikkojen käyttötilanteet ja sisätilojen osalta ottaa lisäksi huomioon laivamelun pienitaajuisuus ja raitiotieliikenteen aiheuttamat enimmäisäänitasot.

Kaava-alueen itärannalle sijoittuvien kortteleiden 20850–20857 yhteyteen on kaavassa esitetty ravintolatoimintoja ja niihin liittyviä terassialueita. Esimerkiksi sellainen ravintolatoiminta, johon liittyy yöaikaista musiikkimelua, soveltuu huonosti asuinrakennuksiin tai niiden välittömään läheisyyteen. Tällaista toimintaa ei sen aiheuttaman mahdollisen häiriön takia voi lähtökohtaisesti ympäristömelun näkökulmasta suositella sijoitettavaksi alueelle. Kaavassa on annettu ravintolatoimintoja sisältäviin kortteleihin jatkosuunnittelua ohjaava määräys normaalista poikkeavan meluntorjuntatarpeen arvioimiseksi ja huomioon ottamiseksi. Määräyksellä on tarkoitus kiinnittää kohteen rakennuttajan ja rakennusvalvonnan huomio siihen, mitä esimerkiksi rakennusten ulkovaipan ja sisäosien rakenteiden runko- ja ilmaääneneristävyyden tulisi olla, jos kohteeseen halutaan mahdollistaa musiikkiravintola/yökerho.

Asemakaava mahdollistaa Hernesaaren eteläkärjen yhdyskuntateknisen huollon rakennusten korttelialueelle lumen vastaanottoalueen. Aluevaraus mahdollistaa lumen vastaanoton ja lumen käsittelyn sulatus- ja suodatuslaitteistoilla. Vaikka tulevaa lumen vastaanottotoimintaa ei ole vielä tarkemmin suunniteltu, laaditussa meluselvityksessä arvoitiin melua laskennallisesti tämän suunnitteluvaiheen mahdollistamalla tarkkuustasolla. Tavoitteena oli arvioida meluvaikutuksia ja tarvetta esim. kaavassa esitettäville äänitasoerovaatimuksille kaava-alueen eteläisimmissä asuinkortteleissa.

Avattava liiketilan lasiseinä,
Pariisi 2018, Jari Huhtaniemi

Puukansi, ulkoilma-audiorio ja uimapaikka,
Kööpenhamina 2017, Jari Huhtaniem

Julkisen ja yksityisen tilan rajaus,
Nordhavn, Kööpenhamina 2018, Jari Huhtaniemi

Kaupunkiaukio,
Nordhavn, Kööpenhamina 2018, Jari Huhtaniemi

Korttelin sisäpihan istutus,
Vesterbro, Kööpenhamina 2019, Jari Huhtaniem

Puukansi,
Nordhavn, Kööpenhamina 2017, Jari Huhtaniemi

Sisäänkäyntipiha
Soerenga, Oslo 2018, Jari Huhtaniemi

Kahvila,
Strandgade, Kööpenhamina 2019, Jari Huhtaniemi

Kattoterassit ja viherkatto,
Nordhavn, Kööpenhamina 2019, Jari Huhtaniemi

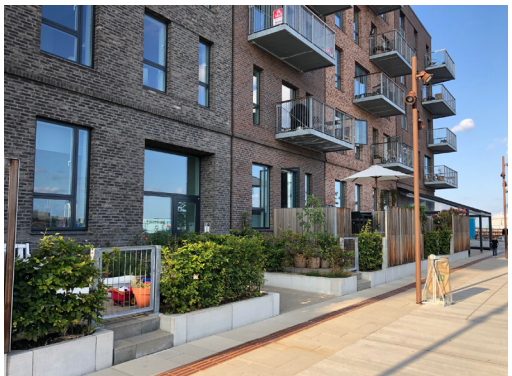

Sisäänkäyntipiha,
Nordhavn, Kööpenhamina 2019, Jari Huhtaniemi

Lumen vastaanottopaikalla melulähteitä voivat olla lähinnä lumen kippaus, mahdollisesti muut työkoneet ja sulatusprosessien äänet. Selvityksessä lumen vastaanottamisesta aiheutuvaa melua on arvioitu lava-auton tyhjennyksen yhteydessä ilmenevän peräluukun impulssimaisen paukahduksen osalta. Muiden työkoneiden ja prosessien äänten on arvioitu olevan varsin vähäisiä ja ne ovat alueella helpommin hallittavissa. Alustavien arvioiden mukaan vilkkaimpana talvipäivänä lumikuormia voitaisiin ajaa sulatettavaksi korkeintaan noin 400 päivässä. Kuormia on mahdollisia poikkeuksia lukuun ottamatta tarkoitus ajaa jatkossakin vain päiväaikaan klo 7–22.

Selvityksen tulosten mukaan melutason ohjearvo ei ylity eteläisimpien asuinkortteleiden piha-alueilla. Ja kaavassa asetettu 30 dB yleisvaatimus asuinrakennusten ulkovaipan äänitasoerolle on riittävä myös mahdollisen lumenvastaanottopaikan aiheuttamalle melulle.

Hernesaaren uuden maankäytön tuottama suurin liikennemäärän kasvu kohdistuu Eiranrantaan etenkin Hernesaaren ja Telakkakadun välillä sekä Telakkakadun eteläosaan, joten suurimmat meluvaikutukset kohdistuvat myös tälle alueelle. Lisäksi Eiranrannan katulinjauksen siirto Telakkakadun itäpuolella muuttaa liikennemelutilannetta. Meluvaikutusten arvioimiseksi selvityksen melukartoissa esitetään melutilanne myös kaava-alueen ulkopuolelta Eiranrannan pohjoispuolelta.

Liikennemäärien kasvu lisää melua nykyisestä kaava-alueen ulkopuolella Eiranrannan ja Telakkakadun läheisyydessä. Kaava-

alueen ulkopuolelle sijoittuvilla puistoalueilla ja Eiranrannan ja Telakkakadun välisten asuinkortteleiden alueella melutason muutos on noin 3 dB. Hyvin pienialaisesti kasvu voi olla 5 dB. Valtaosalla kortteleiden piha-alueita liikennemelutasot jäävät alle ohjearvojen myös asemakaavan mukaisessa tilanteessa. Kauempana kaava-alueen ulkopuolella vaikutukset liikennemeluun jäävät pienemmiksi liikennemäärän vähäisempien muutosten takia.

Asemakaavan mukainen Eiranrannan katulinjauksen siirto nostaa melutasoja Merikadun tuntumassa ja Helsinginniemenpuistikossa noin 4 dB. Rakenteellinen melutorjunta puiston leikkipaikan suojaksi tuskin tulee kyseeseen mm. kulttuuriympäristöarvojen takia. Esim. hiljaisella päällysteellä melupäästöä on mahdollista hieman pienentää, ja tällöin vain leikkialueen kadun puoleinen reuna jäisi melualueelle. Meluvaikutusten pienentämiseen tähtääviä toimia voidaan tutkia lisää kaavan jälkeisessä jatkosuunnittelussa ja kaavassa on annettu määräys, joka edellyttää kiinnittämään erityistä huomiota liikennemelun torjuntatarpeeseen Eiranranta -kadun jatkosuunnittelussa.

Raitiotieliikenteestä aiheutuu maaperään värähtelyä, mikä voi asuinrakennuksissa tai muissa melulle herkissä rakennuksissa olla havaittavissa runkomeluna tai tärinänä. Värähtelyntorjuntaratkaisut tulee lähtökohtaisesti tehdä uuden raitiotien suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä siten, ettei radan lähiympäristön nykyisiin tai tuleviin asuinrakennuksiin kohdistu tavoitearvoja ylittävää runkomelu- tai tärinähäiriötä. Suomessa ei toistaiseksi ole virallisia ohje- tai raja-arvoja runkomelulle ja liikennetärinälle. Suunnittelun tavoitearvoina voidaan käyttää VTT:n esittämiä suosituksia, jotka ovat vastaavat kuin ympäristöministeriön ohjeessa rakennuksen ääniympäristöstä. Esim. asuinrakennusten osalta raitiotien suunnittelun tavoitetasona tulisi olla, ettei runkomelutaso Lprm 35 dB ja tärinän tilastollinen enimmäisarvo vw,95 0,30 mm/s ylity. Kaavamääräyksellä on osoitettu raitiotien värähtelyntorjuntaan liittyvä vastuu raitiotien suunnitteluun ja rakentamiseen.

Ilmanlaatu

Asemakaavamuutosta varten on laadittu ilmanlaatuselvitys (Ilmatieteen laitos 18.10.2024), jossa arvioitiin asiantuntija-arvioin ja leviämismallilaskelmin katu- ja laivaliikenteen sekä energiantuotannon hiukkas- ja typenoksidipäästöjen ilmanlaatuvaikutuksia Hernesaaren asemakaava-alueelle sekä toisaalta Hernesaaren maankäytön tuottaman liikenteen vaikutusta lähialueiden ilmanlaatuun.

Laivaliikenteen ja Munkkisaaren lämpökeskuksen ilmanlaatuvaikutukset kaava-alueelle jäävät hyvin pieniksi. Sataman kehittämisohjelman mukaisten hankkeiden ei arvioida vaikuttavan merkittävästi Hernesaaren ilmanlaatuun. Länsisataman laivojen aiheuttamissa lyhytaikaisissa hajutilanteissa satama-altaan alueella ja sen välittömässä läheisyydessä Hernesaaressa kotimaisen hajusuositteen alaraja voi ylittyä mutta yläraja ei ylity. Mahdolliset hetkelliset hajuvaikutukset Hernesaaressa ajoittuvat risteilijäliikenteen kausiluontoisuuden takia kesään. Laivojen polttoaineen rikkipitoisuuden vähenemisellä on todennäköisesti ollut pienentävä vaikutus myös laivojen pakokaasujen aiheuttamiin hajupäästöihin.

Asemakaava-alueella lisääntyvä ajoneuvoliikenne heikentää ilmanlaatua varsinkin, kun rakentaminen erityisesti Laivakadun varrella sulkee katutilaa heikentäen ilman epäpuhtauksien leviämistä. Liikennemäärät jäävät kuitenkin kohtuullisiksi ja selvityksen tulosten mukaan voimassa olevien typpidioksidin, pienhiukkasten ja hengitettävien hiukkasten raja- ja ohjearvojen arvioidaan alittuvan myös Laivakadun varrella kaavaratkaisun mukaisessa tilanteessa. Muualla kaava-alueen ja sen itäosissa ympäristö säilyy avoimena ja hyvin tuulettuvaa, joten ilmanlaadun raja- ja ohjearvojen ei arvioida ylittyvän näilläkään alueilla.

Laivakadun varrella hengitettävien hiukkasten lyhytaikaispitoisuudet voivat kuitenkin nousta melko korkeiksi etenkin katupölykaudella. Selvityksen suositusten mukaisesti kaavassa on rakennusten sisäilman terveellisyyden varmistamiseksi edellytetty, että kortteleiden 20858, 20850 ja 20181 Eiranrantaan ja Laivakatuun rajautuvien rakennusten tuloilmanottoa ei saa järjestää näiden katujen puoleisilta julkisivuilta. Kaava-alueella koulukorttelin ja asuinkortteleiden piha-alueet sijoittuvat kunkin korttelin sisäosiin, jolloin rakennusmassat suojaavat tehokkaasti ilman epäpuhtauksien leviämistä kadulta pihan puolelle. Alueelle suunnittelut päiväkodit sijoittuvat ilmanlaadultaan hyville alueille.

Asemakaavan mukaisen maankäytön toteutuessa Hernesaaressa liikenteen määrä läheisellä katuverkolla kasvaa. Liikennevaikutukset ovat suurimmat Eiranrannan katuosuudella Hernesaaren ja Telakkakadun välillä sekä Telakkakadulla. Lisääntyvän liikenteen ilmanlaatuvaikutukset ovat suurimmat Telakkakadulla, sillä se on ilmanlaadun kannalta haastava katukuilumainen ympäristö. Osana ilmanlaatuselvitystä mallinnettiin epäpuhtauspitoisuuksia OSPM-katukuilumallilla kahteen kohtaan Telakkakadulla. Eiranranta-kadun ympäristö säilyy avoimena ja tuulettuvampana, jolloin ilmanlaatutilanne on Telakkakadun ympäristöä parempi.

Mallinnukset tehtiin nykyisessä ja tulevassa liikennetilanteessa nykypäästöjä (2020) ja vuodelle 2030 ennustettuja päästöjä edustavissa skenaarioissa. Näillä tarkasteluvaihtoehdoilla on pyritty kuvaamaan liikennemäärän muutoksen ja toisaalta päästökehityksen vaikutusta ilmanlaatuun.

Mallinnustulosten perusteella Hernesaaren asemakaavaratkaisun toteuttamisen tuottama liikenteen lisääntyminen nostaa hieman ilman epäpuhtauspitoisuuksia Telakkakadulla. Typpidioksidi- (NO_2) ja pienhiukkaspitoisuudet ($PM_{2,5}$) sekä hengitettävien hiukkasten (PM_{10}) vuosi- ja vuorokausipitoisuus jäävät kuitenkin alle raja-arvojen tulevassakin tilanteessa, vaikka päästöt pysyisivät ennallaan. Typpidioksidin vuorokausiohjearvon arvioidaan alittuvan ainakin ajoneuvojen suorien pakokaasupäästöjen vähentyessä. Hengitettävien hiukkasten lyhytaikaispitoisuudet voivat nousta melko korkeiksi Telakkakadun katukuilumaisessa ympäristössä, minkä vuoksi on kadun tehokkaaseen kunnossapitoon kuten pölynsidontaan ja puhdistukseen tarpeen panostaa jatkossakin.

Risteilijäsatama ja kaavan mahdollistama lumen vastaanottopaikka tuottavat kausittaista ja ajoittain runsasta raskasta liikennettä. Raskaan liikenteen ollessa runsaimmillaan, se voi ajoittain ja hetkellisesti heikentää ilmanlaatua Hernesaaren lähiympäristössä, lähinnä Telakkakadulla. Näillä tilanteilla ei kuitenkaan arvioida pakokaasuperäisten päästöjen mallinnustulosten perusteella olevan huomattavaa vaikutusta ilmanlaatuun raja- ja ohjearvoihin nähden. Mutta raskaan liikenteen ollessa hyvin runsasta hengitettävien hiukkasten lyhytaikaispitoisuudet voivat mm. epäedullisissa meteorologisissa tilanteissa ylittää ainakin vuorokausiohjearvopitoisuuden Telakkakadun katukuilussa.

Ympäristöturvallisuus

Helsingin Energia on laatinut Munkkisaaren huippulämpökeskukselle suuronnettomuusvaarojen arvioinnit tilanteeseen, jossa laitos käyttää sekä raskasta että kevyttä polttoöljyä sekä mahdolliseen tulevaan tilanteeseen, jossa polttoaineena on vain kevyt polttoöljy. Polttoainevarastot ovat kalliotiloissa ja katettuja betonikannella. Vaarojen arvioinneissa on tarkasteltu mm. kaasuräjähdyksiä, kattilaräjähdyksiä ja polttoainevaraston tulipaloja.

Mahdollisia palotilanteita polttoainevarastolla rajoittaa saatavilla olevan hapen määrä. Palot ovat lyhytaikaisia ja vain pieni osa säiliön öljystä pääsee palamaan. Savukaasujen leviäminen ympäristöön on mallinnettu, vaikka kyse on lähes suljetun tilan palosta. Savukaasujen oletettiin pääsevän poistumaan katon räjähdysluukkujen kautta. Kevyen polttoöljyn palon savukaasujen eri komponenttien haitalliset pitoisuudet rajautuvat pääsääntöisesti laitoksen välittömään lähiympäristöön. Raskaan polttoöljyn savukaasujen rikkidioksidin haitalliset pitoisuudet ulottuivat noin 400 metrin päähän laitoksesta. Suojautuminen savukaasuilta saattaa olla tarpeen myös Hernesaaren alueella. Paloaika on kuitenkin arvioitu lyhyeksi. Suojautuminen on mahdollista siirtymällä sisätiloihin tai poistumalla vaikutusalueelta.

Fordin talo ja viljasiilot 1950 -luvulta.

'Meriurut', aaltojen äänet vahvistetaan portaiden alla olevien kanavien kautta, Zadar Kroatia

Puulaituri,
Kristineberg, Tukhoma 2016, Jari Huhtaniemi

Etupiha,
Soerenga, Oslo 2017, Jari Huhtaniemi

Puulaituri,
Nordhavn, Kööpenhamina 2018, Jari Huhtaniemi

Hernesaarenranta talvi 2016, Jari Huhtaniemi

Hernesaaren väliaikainen vesibussilaituri 2011

Laivalohkon työstö Suurlohkohallissa 2011

Polttoainevarastolla tapahtuvan räjähdyksen haitalliset painevaikutukset ulottuvat noin 100 metrin päähän varastosta. Räjähdyksessä voi syntyä paineaallon lisäksi ympäristöön leviäviä heitteitä ja kaasupilvi. Laitoksella on varauduttu tunnistettujen vaaratilanteiden estämiseen ja vaikutusten torjuntaan. Vakavat vaaratilanteet on arvioitu epätodennäköisiksi tai erittäin epätodennäköisiksi.

Kaavaratkaisun mukaiset herkät toiminnot, kuten asuminen, sijoittuvat kauemmaksi lämpökeskuksesta, kuin nykyinen lähin asutus. Koska lämpökeskus sijaitsee lähellä Hernesaaren tulevan tiiviin asuinalueen pääasiallisia katuyhteyksiä, on tärkeää, että poistumisyhteydet ovat riittävät ja turvalliset myös laitoksen poikkeustilanteissa.

Arctech Helsinki Shipyard Oy.llä on ollut toimintaa sekä Hernesaaressa että Hietalahdessa. Hernesaaren alueella olevat toiminnot ovat loppumassa ja ne siirtyvät tarvittavin osin Hietalahden telakka-alueelle. Hietalahden telakan kaasukeskus ja suurimmat kemikaalisäiliöt sijaitsevat Hernesaaren toimintojen kannalta edullisesti telakka-alueen meren puolella Hietalahdessa ja niitä erottavat Hernesaaren asemakaava-alueesta myös telakan massiiviset rakennukset. Telakan kaasukeskuksen tai muiden kemikaalivarastojen merkittävät muutokset edellyttävät, että toiminnan harjoittaja laatii niistä viranomaiselle hyväksymistä varten seurausvaikutusten arvion.

Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka

Lähtökohdat

Nykyisin pelastusajoneuvojen yhteydet kulkevat alueella oleviin kiinteistöihin alueen olemassa olevia katuyhteyksiä pitkin Saapuen Eiranrannan suunnasta. Alueella on tilapäisiä liikennejärjestelyjä alueen esirakentamisen johdosta.

Alueen länsirannalla Munkkisaarenlaiturilla sijaitsee nykyisiä laiturirakenteita, jotka on rakennettu vaiheittain ja niiden rakennetyypit eroavat toisistaan. Rantarakenteiden nykytilaa on kuvattu tarkemmin selostuksen kappaleessa maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostus.

Kaavaratkaisu

Alueen asuinrakennusten pelastautuminen tulee järjestää omatoimisesti tontilla olevien rakennusten varatieratkaisuilla. Tonteille ja katualueelle varataan paikkoja pelastuslaitoksen sammutustoimintaa varten. Pelastusliikenne saapuu alueelle Eiranranta -katuyhteyden kautta. Pelastustoiminnan keskeiset reitit kulkevat alueen kiinteistöihin Laivakadun, Munkkisaarenkadun ja alueen itäisen rantapuiston reittien kautta.

Venesatama-alueiden toteuttaminen edellyttää tukimuuri-, luiska- ja porrasrakenteiden rakentamista. Munkkisaarenlaiturin laiturirakennetta joudutaan korjaamaan tai uusimaan Munkkisaarenlaituri -kadun rakentamisen yhteydessä. Ratkaisuja on kuvattu tarkemmin selostuksen kappaleessa maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostus

Nimistö

Nimistötoimikunta on käsitellyt Hernesaaren nimistöä 8.10.2014 ja 29.4.2015 ja esittänyt nimistön aihepiiriksi eksoottisia mereneläviä ja merenalaisia muodostelmia. Näin Hernesaaren nimistö liittyy luontevasti Jätkäsaaren nimistön aihepiireihin, joita ovat mm. merenkulun väylät, satamakaupungit, Atlantin valtameri ja Karibianmeri. Nimistötoimikunta päätti lisäksi 9.10.2024 esittää alueelle uuden nimen: Touko Laaksosen aukio – Touko Laaksonens plats.

Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto

Hernesaaren osayleiskaavan yhteydessä laadittuja selvityksiä ja vaikutusarviointeja on tarpeellisilta osin täydennetty. Uuden kaupunginosan toteuttamisella merkittäviä vaikutuksia. Kaavoituksen yhteydessä on tehty erillisselvityksiä maaperän pilaantuneisuuden kartoittamiseksi ja maaperän rakennettavuuden arvioimiseksi.

Alueelle on laadittu ympäristömeluselvitys, jossa on arvioitu laiva- ja katuliikenteen meluvaikutuksia kaavaratkaisun mukaisessa tilanteessa. Katu- ja laivaliikenteen sekä energiantuotannon ilmanlaatuvaikutuksia on myös arvioitu. Aaltoiluolosuhteita ja merialueelle tehtävien täyttöjen vaikutuksia virtausolosuhteisiin on mallinnettu ja aaltoilun vaikutuksia turvalliseen rakentamiskorkeuteen on tutkittu. Maanpinnan suunniteltuja korkeusasemia on korotettu kaava-alueen etelä- ja länsirannalla sekä eteläisessä venesatamasssa turvallisen rakentamiskorkeuden selvityksen perusteella. Myös rantaviivaa ja aallonmurtajia on selvityksen perusteella tarkistettu alueen eteläosassa. Kunnallistekninen yleissuunnitelma on päivitetty vastaamaan mm. alueelle lisättyjen katupuiden ja tarkentuneen kunnallisteknisen verkoston tilantarpeita. Osayleiskaavavaiheessa laadittua tuulisuusselvitystä on tarkasteltu uudelleen ja sen perusteella kaavaratkaisu muun muassa muodostaa lähes tuulettomat sisäpihat korttelialueille. Merkittävä tähän vaikuttava tekijä on se, että kaavaratkaisuun ei kuulu ympäristöään selvästi korkeampia rakennuksia, ja alueen lounaiskärjestä katsoen rakennusten korkeus nousee tasaisesti koillisen suuntaan. Lisäksi on arvioitu vara- ja huippulämpökeskuksen vaikutuksia ympäristöturvallisuuteen.

Selostuksen alussa on esitetty luettelo kaavaa varten tehdyistä tai sen vaikutusten arvioinnissa hyödynnetyistä selvityksistä. Kaavoituksen yhteydessä on laadittu tarkasteluja alueen liikenteen järjestämisestä. Selvityksien perusteella alueen maankäytön mitoitusta on tarkennettu alueelle toteutettavien asumista ja työpaikkoja koskevien pysäköintipaikkamäärien osalta.

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Maaperän esirakentaminen ja pilaantuneen maaperän kunnostaminen, meritäytöt sekä alueen yleistasauksen korottaminen sekä puistojen, katujen, ja julkisten rakennusten ja teknisen huollon verkostojen rakentaminen edellyttävät merkittävää yhdyskuntataloudellista investointia.

Näkymä Suomenlinnasta kohti Pihlajasaarta, Lauttasaarta ja Hernesaaren täyttöniemeä, Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Kaupungille aiheutuu alueen rakentamisesta kustannuksia. Kustannukset on esitetty tasossa 4/2024 alv. 0%, joka vastaa Maku-indeksin pistelukua 128 (2020=100). Kustannusarvio sisältää rakentamiskustannukset, tilaajan suunnittelu – ja rakennuttamiskustannukset sekä kustannusvaraukset.

Esirakentaminen, meritäytöt	60 M€
Rantarakenteet	32 M€
Katu – ja puistoalueet	38 M€
Raitiotie	19 M€
Julkinen palvelurakentaminen	40 M€
YHTEENSÄ	189 M€

Lisäksi kunnallisteknisten verkostojen haltijoille syntyy investointikustannuksia seuraavasti:

Vesihuolto	7 M€
Kaukolämpö - kylmä	9 M€
Sähkö - ja tele	8 M€

Mikäli alueelle rakennetaan jätteenhuollon imukeräysjärjestelmä, sen investointikustannukset yleisillä alueilla ovat noin 13 M€, jonka lisäksi järjestelmästä aiheutuu asunto-osakeyhtiöille kuluja.

Eteläisen venesataman kustannukset on arvioitu Hernesaaren asemakaavan esi- ja pohjarakentamisen yleissuunnitelman perusteella. Suunnitelman aallonmurtaja- ja luiskarakenteet eroavat tammikuussa 2025 valmistuneen venesataman yleissuunnitelman ratkaisuista.

Kaavoitettava alue sijaitsee kokonaan kaupungin maalla. Kaupunki saa tuloja uuden kaavoitettavan rakennusoikeuden myynnistä tai vuokraamisesta. Kaavoitettavan rakennusoikeuden arvo on noin 530 M€.

Alueen rakentajille aiheutuu korttelialueiden ja mahdollisten maanalaisten pysäköintien perustamisesta noin 245 M€ kustannukset.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön ja viheralueverkostoon

Hernesaaren rakentuminen on osa Helsingin merellisen olemuksen muutosprosessia. Perinteinen satama- ja teollisuustoimintojen sekä kantakaupungin asuinalueiden rinnakkaiselo väistyy. Hernesaaren luonne muuttuu matkailu- ja vapaa-ajanpalveluihin keskittyneeksi asuinalueeksi. Alueen rakentuminen eheyttää yhdyskuntarakennetta. Hernesaaren rakentaminen yhdessä Jätkäsaareen valmistuvan kaupunginosan kanssa tulee liittämään Länsisataman teollisuus- ja satamakäytössä olleet ranta-alueet osaksi kantakaupunkia. Näin kantakaupungin asumisen, työpaikkojen, palveluiden sekä liikunta- ja virkistysmahdollisuuksien tarjonta monipuolistuu. Teollisuus- ja varastotoiminnan poistuessa alueelta Helsingin eteläinen rantasiluetti muuttuu kun paikalle rakennetaan merellinen asumiseen painottuva kaupunginosa. Telakka jatkaa toimintaansa alueen pohjoispuolella Hietalahdessa. Säilyvät rakennukset jättävät muistuman vanhasta toiminnasta, vaikka käyttötarkoitus muuttuisikin.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena. Alueen länsiosalle sijoittuva satamatoimintoja palveleva alue laajentaa Länsisataman matkustajaliikenteen toimintamahdollisuuksia.

Hernesaaren pohjoiosaan on jo toteutettu raitiotieyhteys keskustaan, jota jatketaan alueen eteläosaan. Toteutuksen myötä Hernesaaren asema kaupunkirakenteessa muuttuu keskeisemmäksi. Uudelle alueelle muuttavat asukkaat vahvistavat lähialueella olemassa olevien sekä uusien julkisten ja kaupallisten palveluiden kysyntää.

Kantakaupungin viheralueverkosto täydentyy uudella rantapuistolla. Uusi puisto ja sen päätteenä oleva venesatama monipuolistavat ja parantavat kantakaupungin asukkaiden liikuntapalveluita ja virkistysaluetarjontaa. Kantakaupungin rantoja kiertävä kevyen liikenteen reitti täydentyy. Ursininkallion rantapuistoalueen leventäminen mahdollistaa uimarannan ja siihen liittyvien toimintojen toteuttamisen alueelle. Kaavan puistoalueet liittyvät kantakaupungin etelärannan virkistysaluevyöhykkeeseen, joka nykyiselläänkin muodostaa vaihtelevan puisto- ja rantajaksojen ketjun. Virkistysalueiden määrä on alueella arvioitu riittäväksi.

Uusien puistoalueiden lisäksi alueen kaupunkikuva muuttuu vihreämmäksi katujen ja aukioiden rakentamisen myötä. Asuinkortteleiden pihoja ja kattoja koskevilla määräyksillä tavoitellaan laadukasta ja viihtyisää asuinympäristöä ja ekologisesti kestävää korttelirakennetta. Korttelialueiden maantasokerroksia elävöittävät sisäänkäyntipihat, etupihat ja terassialueet, joihin kaikkiin sisältyy istutuksia. Rannanpuoleiset etupihavyöhykkeet laajentavat visuaalisesti Hernesaaren rantapuiston aluetta, joka on paikoin kapea. Hernesaarenrannan luonteeseen kuuluu myös ympäröivän merimaiseman avoin tila ja mahdollisuus täydentää virkistysaluetarjontaa käyttämällä merialueita virkistyksessä

Virkistysalueiden palveluihin kuuluvat muun muassa koira-aitaukset. Kaavaratkaisun mukainen Eiranranta –kadun siirto pienentää hieman Rantakallionpuistossa sijaitsevaa suosittua koira-aitausta, josta katu-alueeksi on kaavassa osoitettu n. 210m^2. Koira-aitauksen koko on nykyisin noin 4060m^2, josta pienille koirille on varattu noin 1060m^2. Laskennallisesti kaavan mukaisen ratkaisun voi arvioida pienentävän koira-aitausta noin 5-6%. Tämä pieneneminen voidaan katsoa vähäiseksi suhteessa alueen kokonaispinta-alaan. Palvelun ei arvioida merkittävästi heikkenevän, sillä alue on tavanomaista koira-aitausta suurempi. Helsingin koirapalvelulinjauksen mukainen uusien aitausten tavoitteellinen minimikoko kantakaupungissa on 600m^2. Kaksi-osaisen aitauksen tavoitekoko on 3000 m^2, josta pienille koirille varataan vähintään 600 m^2. Yksiosaisen aitauksen tavoitekoko on 1500 m^2.

Vaikutukset maisemaan, kaupunkikuvaan ja siluettiin sekä kulttuuriperintöön

Rakennetut rannat tulevat näkymään hyvin avomerelle ja ulkosaaristovyöhykkeelle. Näkymät Lauttasaaresta ja eteläisistä kaupunginosista erityisesti Merisataman ja Kaivopuiston suunnasta tulevat oleellisesti muuttumaan. Asemakaava-alueen rakentaminen tulee vaikuttamaan näkymiin myös saaristosta ja Suomenlinnasta katsottuna. Rakentaminen on keskimäärin nykyisen asemakaavan mahdolistamaa rakentamista matalampaa. Suhteessa voimassa olevaan asemakaavaan, jossa teollisuus- ja varastorakennusten enimmäiskorkeus vaihtelee korkotasoilla +19.0 - +35.0 merenpinnasta, muutos ei ole merkittävä. Hernesaaren maanpinnan perustason nostaminen näkyy alueen profiilissa. Pääosin korkeimmat rakennukset ovat kahdeksan kerrosta korkeita ja sijoittuvat Laivakadun varteen Hernesaaren keskiosiin. Rakennusten kerrosluvut laskevat rantapuistoa kohden ja rantapuistoon rajautuvat rakennukset ovat korkeudeltaan pääosin kuusi kerrosta korkeita.

Nordhavn, Kööpenhamina, Jari Huhtaniemi 2019

Alueen silhuetti muodostuu kerrokselliseksi erityisesti idästä ja kaakosta tarkasteltuna. Myös rantapuisto tuleva puusto alueen itäreunalla pehmentää kaupunkijulkisivua verrattuna nykyiseen verraten puuttomaan maisemaan. Lauttasaaresta, Pihlajasaarista, Suomenlinnan länsireunalta ja Merisatamasta tarkasteltuna Hernesaaressa tehtävillä meritäytöillä, merelle kurottuvilla aallonmurtajilla on huomattava maisemallinen vaikutus. Rakennettu kaupunkijulkisivu muodostuu osittain nykyisten avoimien näkymien paikalle. Hernesaaren rakentuminen on osa Helsingin merellisen olemuksen muutosprosessia. Rakentumisen myötä kantakaupunkimainen maisema laajenee ja Hernesaari muuttuu kantakaupungin sivussa sijainneesta ulokkeesta tilallisesti kiinteäksi osaksi kantakaupunkia.

Hernesaaren pohjoisosaan sijoitettuihin kahteen kortteliin keskittyvät alueen korkeimmat, 12-16-kerroksiset rakennusosat. Asemakaavaratkaisu noudattaa selvityksessä Korkea rakentaminen Helsingissä (Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2011:4), esitettyjä korkean rakentamisen periaatteiden suosituksia Helsingin kantakaupungin alueella ja sen välittömässä läheisyydessä. 12-16-kerroksiset asuinkerrostalot vastaavat korkeudeltaan alueella ja sen pohjoispuolella olevia nykyisiä siilorakennuksia. Kaupunkikuvallisesti kerrosluvultaan portaittain kohoavat asuinkerrostalot eheyttävät nykytilannetta.

Fordin talon tehdasrakennus on merkitty kaavaan sr-2-suojelumerkinnällä. Yleinen sauna Löyly on merkitty sr-1-suojelumerkinnällä. Löylyn suojelumerkintä perustuu sekä rakennuksen korkeatasoiseen arkkitehtuuriin että sen arvoon esimerkkinä Helsingin 2000-luvun alkupuolen muuttuvasta kaupunkikulttuurista. Valtion viljavarastolle ei ole merkitty suojelumerkintää mutta viljasiilojen teollisuushistoriallinen merkitys ja asema kaupunginosan maamerkkinä otetaan huomioon alueen jatkosuunnittelussa. Helsingin kaupunki on teettämän arkeologisen vedenalaisselvityksen mukaan vesialueella ei ole havaittu vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Ympäröivällä merialueella sijaitsevan hylyn sijainti on määritetty ja kaavassa esitetyt meritäytöt eivät ulotu hylyn päälle.

Heritage Impact Assessment (HIA) Suomenlinnan linnoitus, Hernesaaren asemakaava 4.6.2024 -selvityksessä on tehty Unescon ohjeistusten mukainen maailmanperintökohteen vaikutustenarviointi. Visuaalisten vaikutusten kokonaisarvioinnissa on otettu huomioon sekä kohteen näkyvyys että näkymän historiallinen merkitys. Hernesaaren näkymän historiallinen merkitys ja uuden kaupunkirakentamisen visuaalinen vaikutus linnoitusmaiseman kokonaisuuteen ei kuitenkaan ole huomattava, joten sen negatiivinen merkitys Suomenlinnan maailmanperintöarvoon on arvioitu vähäiseksi.

Kaava-alueen pohjoispuolella sijaitseva Eiran kaupunginosan alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY). Eiranranta–katu linjataan Merikadun muurin viereen. Merikadun ja vesialueen välillä sijaitsevat pysäköintialueet muutetaan puisto-, uimaranta- ja katualueiksi. Muutokset mahdollistavat nä-merkityllä näkemäalueella Juhani Ahon puiston asemakaavahistoriallisesti merkittävän puiston keskiakselin näkymälinjan huomioon ottamisen Ursinkallion laajennetun puistoalueen jatkosuunnittelussa. Ursininkallioiden länsipuolelle sijoitetun uimarannan huoltorakennuksen korkeus ja sijainti on pyritty määrittelemään siten, että rakennus ei erotu ympäristöstään tai peitä Eiran rakennusten julkisivuja. Rakennus sijaitsee Meripuiston itä-länsi-suuntaisen jatkeen pohjoispuolella eikä merkittävällä tavalla rajaa Telakkakadulta lähestyttäessä merimaisemaa. Rakennuksen ja Eiran RKY-alueen välissä oleva katulinja tukimuureineen ja kaiteineen muodostaa myös kaupunkitilaa voimakkaasti jakavan elementin ja taustan näkymille mereltä koti Eiraa. Huoltorakennuksen on katsottu sopeutuvan riittävällä tavalla Eiranrannan useita aikaisempia muutoksia läpi käyneeseen ympäristökokonaisuuteen

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Vaikutukset luontoon ja alueen maa- ja kallioperään

Hernesaaren asemakaavaa toteutettaessa maanpinnan nostamisen ja maamassojen vaihdon myötä avoimet kentät tulevat katoamaan, mutta muutos tulee kestämään pitkään. Meren ympäröimällä täyttömaalle rakentuneella entisellä satama-alueella sijaitsevan Hernesaaren merkitys ekologisessa verkostossa on laajemman viheralueverkoston kytkeytyneisyyden näkökulmasta rajallinen. Rantavyöhykkeen varaaminen virkistysalueeksi täydentää kuitenkin kantakaupungin viheralueverkostoa ja muodostaa uusia elinympäristöjä kaupunkiluonnolle.

Kaavaratkaisu lisää asemakaavoitettua puistopinta-alaa asemakaava-alueella noin 2 hehtaarilla. Koska Hernesaaressa on nykyään 1,8 hehtaaria toteuttamatonta asemakaavan mukaista viheraluetta, lisääntyy pinta-ala kaavan toteutuessa viheralueiden osalta noin 3,9 hehtaarilla. Viheralueiden, korttelipihojen ja viherkattojen rakentaminen teollisuus- ja varastoalueen tilalle lisää alueen luonnon monimuotoisuutta ja hulevesiä läpäisevän tai viivyttävän pinnan määrää.

Hernesaaren nykyinen kasvillisuus koostuu pääosin Hernesaarenrannan ja Laivakadun katupuurivistöistä ja Hernesaaren rannan käyttö- ja suojaviheralueina hoidetuista nurmialueista, joita ei voida säilyttää maanpinnan korkotason muuttuessa. Telakkaympäristöön liittyneitä ruderaatteja ei voida säilyttää alueen yleistasauksen muuttumisen ja kaupunkikuvallisten tavoitteiden johdosta. Ekologisen monimuotoisuuden tukemista suunnittelun keinoin on mahdollista tutkia tarkemmassa puistojen ja korttelien suunnittelussa. Tarkemman suunnittelun yhteydessä voidaan tutkia mahdollisuutta luoda rantapuiston eteläosiin saaristovyöhykkeelle tyypillistä ympäristöä. Rakennettavan rantapuiston rantaviivasta tulee nykyistä rantaviivaa vaihtelevampi. Rantapuiston jatkosuunnittelun tavoitteellisena lähtökohtana on rakennettuun merenrantaan soveltuva tulkinta saaristomaisemasta ja sen kasvillisuudesta.

Asemakaava muuttaa paikallisesti vesistöjen tilaa, sillä alueelle tehdään uusia meritäyttöjä. Hernesaaren meritäyttöjen vaikutus keskimääräisiin veden viipymiin Seurasaarenselällä ja Laajalahdella on vähäinen ja mahtuu luonnollisten veden virtausvaihtelujen piiriin. Ruoppaus- ja täyttötöiden aiheuttama veden samentuminen on työn aikaista eikä sillä ole pysyvää vaikutusta meriympäristöön.

Asemakaavan mukaisella rakentamisella ei valtaosaltaan ole vaikutusta luonnonmukaiseen maa- ja kallioperään johtuen alueen täyttöhistoriasta.

Hernesaaren rakentaminen ei vaikuta suoraan Pihlajasaarten luonnonympäristöön, mutta kasvava käyttöpaine voi lisätä saarten kuormitusta. Tämä tulee jatkossa ottaa huomioon Pihlajasaarten kehittämisessä.

Vaikutukset liikenteeseen

Hernesaaren joukkoliikenneyhteys perustuu raitiotieyhteyteen, joka tulee rakentumaan Hernesaaren eteläiseen kärkeen asti. Raitioyhteys mahdollistaa sujuvan joukkoliikenneyhteyden Helsingin päärautatieasemalle ja sieltä jatkoyhteydet seudulliseen joukkoliikenneverkkoon. Hernesaareen tulee uusia jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä alueen kokoojakadulle ja rantapuistoon, jotka parantavat liikkumisen edellytyksiä jalankulkijoille ja pyöräilijöille. Helsinginniemenpuistosta tulee uusi jalankulun yhteys Ursininkalliolle. Hernesaaren jalankulun ja pyöräilyn yhteydet täydentävät Helsingin rantoja kiertävää virkistysreittiä. Hyvät joukkoliikenne- sekä jalankulun ja pyöräilyn yhteydet vähentävät henkilöauton käytön tarvetta Hernesaaressa ja osaltaan ohjaavat ihmisten liikkumisen painopistettä kestävien kulkutapojen käyttöön.

Hernesaaren tonteille asetetaan maksimirajoitukset uusien autopaikkojen toteuttamiselle. Pysäköintipaikkamäärän rajoituksella vähennetään Hernesaaren maankäytön tuottamaa autoliikennetuotosta läheiselle katuverkolla, koska pienemmällä osalla ihmisistä on mahdollisuus saada pysäköintipaikkaa autolleen Hernesaaressa. Autopaikkamäärän rajaamisella vaikutetaan alueen kehittymisen suuntaan. Ratkaisu ohjaa liikkumista kestäviin kulkumuotoihin (joukkoliikenne, pyöräliikenne, jalankulku), joiden hyvät edellytykset asemakaavaratkaisu mahdollistaa. Alueen työpaikkojen ja asukkaiden autopaikkojen maksimimäärä on rajattu enintään noin 1900 uuteen autopaikkaan, jotka on mahdollista toteuttaa pysäköintilaitoksiin sekä asuinkortteleiden pihakansien alaisiin pysäköintihalleihin. Asumiselle ja työpaikoille voi toteutua myös määrättyä enimmäisrajoitusta vähemmän autopaikkoja. Näiden pysäköintipaikkojen lisäksi alueelle on mahdollista toteuttaa uusia pysäköintipaikkoja venesatamalle ja liikuntakeskukselle. Asukkaille ja työpaikoille toteutuvalla pysäköintipaikkojen maksimirajoituksella hillitään erityisesti alueen tuottamaa autoliikenteen määrää, jolla on vaikutusta läheisen katuverkon liikenteen sujuvuuteen. Asemakaava-aineistossa olevassa liikennetarkastelussa (WSP Finland Oy 5.6.2023) on tarkasteltu alueelle toteutuvan autopaikkamäärän vaikutusta uuden maankäytön tuottamiin liikennemääriin. Laaditussa tarkastelussa tutkittiin alueen toteutumista kolmella eri pysäköintipaikkamäärän skenaariolla. Tarkastelun perusteella autopaikkamäärän rajaaminen 1900 pysäköintipaikkaan vähensi alueen autoliikenteen tuotosta verrattuna selvityksen skenaarioon, jossa Hernesaaren alueelle toteutuva asumisen ja työpaikkojen autopaikkamäärä oli suurempi. Kyseisessä skenaariossa kaava-alueen rajan ylitti noin 4400 henkilöautoa vuorokaudessa. Henkilöautoliikenteen lisäksi alueelle kulkee raskasta liikennettä. Alueen asukkaiden ja alueella toimivien yrityksien on huolehdittava auton pidempiaikaisista pysäköintimahdollisuuksista tonteilla olevissa pysäköintilaitoksissa alueella toimiessaan ja asuessaan. Katujen varsille on suunniteltu ainoastaan lyhytaikaisia asiointi- ja vierailukäyttöön tarkoitettuja pysäköintipaikkoja. Kadulla olevien pysäköintipaikkojen määrä on pidetty kohtuullisena, jotta alueelle tuleva asiointi- ja vieraspysäköinti ohjautuisi ensisijaisesti kestäviin kulkumuotoihin. Kadunvarsille on suunniteltu merkittävästi puuistutuksia ja viheralueita, jotka parantavat alueen viihtyvyyttä. Kantakaupungin asukaspysäköintivyöhykkeitä ei laajenneta Hernesaareen. Hernesaareen rakentuvat palvelut kuten kaupat, liikuntakeskus, ravintolat, lähivirkistysalueet, koulu, päiväkoti jne. vähentävät alueen asukkaiden pysäköintipaikkamäärän tarvetta. Iso osa arjen kannalta kriittisistä palveluista on lähietäisyydellä tai hyvin saavutettavissa kestävillä kulkutavoilla. Eteläisen kantakaupungin, keskustan ja tulevan Hernesaaren laaja palveluverkko mahdollistavat alueelle muuttaville ihmisille elämäntavan, jossa kaikki kotitaloudet eivät tarvitse autoa arjessaan useiden päivittäisien matkakohteiden ollessa lähellä asuntoa.

Sisäpiha ja maanvarainen puu,
Kamppi 2017, Jari Huhtaniemi

Piha-alueet koulun katolla,
Sudhavn, Kööpenhamina 2019, Jari Huhtaniemi

Ravintola asuinrakennuksen maantasokerroksessa,
Soerenga, Oslo 2018, Jari Huhtaniemi

Atrium-porrashuone,
Jätkäsaari 2017, Jari Huhtaniemi

Katukaluste,
Kööpenhamina 2017, Jari Huhtaniem

Pyörävarasto,
Kööpenhamina, Nordhavn 2017, Jari Huhtaniemi

Vaihtelevasti ladottu
uuden asuinalueen katukiveys,
Strandgade, Kööpenhamina 2019, Jari Huhtaniemi

Tapahtumasähkö katukeittiölle,
Chiang Mai 2018, Jari Huhtaniemi

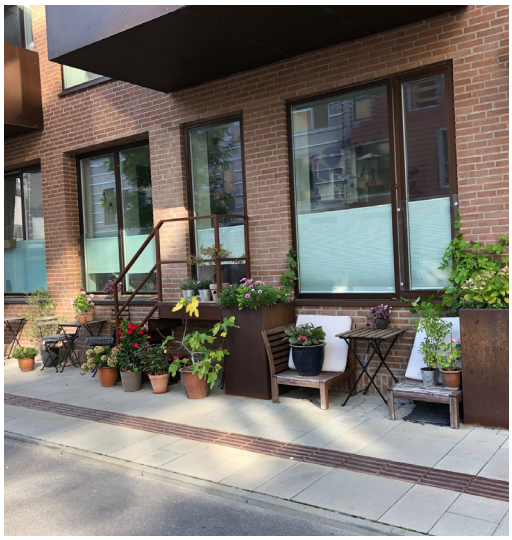

Asuinhuoneiston edusta ja jalkakäytävä,
Kööpenhamina, Nordhavn 2017, Jari Huhtaniemi

Kastelujärjestelmä osana istusalueiden
kunnossapitoa,Kööpenhamina 2017,
Jari Huhtaniemi

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Hernesaaren uuden maankäytön tuottamista liikenteellisitä vaikutuksista läheiselle katuverkolle on laadittu erillinen vaikutusten arviointi sekä toimivuustarkastelu (Ramboll Finland Oy 4.6.2024), joka on esitetty asemakaavan aineistossa. Liikenteen toimivuustarkasteluissa on tutkittu Hernesaaren uuden maankäytön tuottaman liikennetuotoksen vaikutusta läheiselle katuverkolle autonomistusasteella, jossa alueen pysäköintipaikkamäärä on rajattu 1900 autopaikkaan alueen asumisen ja työpaikkojen osalta. Lisäksi työssä on tarkasteltu alueella sijaitsevien kausittain liikennettä tuottavien erityistoimintojen kuten risteilysataman ja lumenkaatopaikan liikennevaikutuksia.

Selvityksen lähtökohdat pohjautuvat aiemmin laadittuun Hernesaaren liikennetarkasteluun (WSP Finland Oy 5.6.2023), jossa arvioitiin Hernesaaren maankäytön liikennetuotoksia erilaisilla pysäköintipaikkamäärillä. Aiemmin laaditun liikennetarkastelun liikenne-ennustetta on tarkennettu uudemmassa asemakaavan liitteenä olevassa liikenneselvityksessä (Ramboll Finland Oy 4.6.2024) muun muassa alueella olevien vapaa-ajantoimintojen kuten liikuntakeskuksen ja venesataman osalta. Hernesaaren risteilysataman ja lumenkaatopaikan liikennemääräarvioissa on hyödynnetty aiemmassa liikennetarkastelussa (WSP Finland Oy 5.6.2023) laadittuja arviointeja näiden kausittaisien toimintojen osalta. Risteilysataman toiminta on tunnistettu selvityksessä näistä kahdesta kausittaisesta toiminnosta merkittävämmäksi, jolloin tätä tilannetta on arvioitu liikennemäärien ja sanallisen arvioinnin lisäksi erillisillä toimivuustarkasteluilla. Lumenkuljetuksen vaikutusta on arvioitu selvityksissä liikennemäärien osalta ja sanallisesti.

Asemakaava-alueen uuden maankäytön vaikutuksia on arvioitu myös yhdessä Länsisataman laivojen purkuliikenteen kanssa. Laadittujen liikenneselvityksen ja tarkastelun perusteella Hernesaaren uuden maankäytön tuottamat liikennevaikutukset ovat suurimmat Telakkakadulla. Uuden maankäytön tuottaman liikenteen vaikutukset katuverkon liikennetilanteeseen tasaantuvat mitä kauemmas Hernesaaresta katuverkolla mennään liikenteen jakaantuessa useille eri katuyhteyksille. Liikenneselvityksessä (Ramboll Finland Oy 4.6.2024) Hernesaaren uuden maankäytön tuottama liikennetuotos kasvattaa Telakkakadun autoliikenteen matka-aikoja vuoden 2040 ennustetilanteessa 0,5–2,5 minuutilla ruuhkatunnista ja suunnasta riippuen verrattuna saman vuoden ennustetilanteeseen, jossa Hernesaaren uutta maankäyttöä ei ole rakentunut. Aamuhuipputunnin aikana liikenteen jonoutuminen kasvaa etenkin Bulevardin liittymän etelä- ja pohjoispuolella, mutta liikenne on kuitenkin edelleen suhteellisen sujuvaa ja jonot pääsevät purkautumaan aika-ajoin. Iltahuipputuntina keskimääräinen jonoutuminen kasvaa erityisesti Tehtaankadun liittymässä sekä Mallaskadun liittymässä ajosuunnassa etelästä pohjoiseen. Jonoutuminen heijastuu ajoittain Pursimiehenkadun liittymään aiheuttaen jonoja myös Tehtaankadulle sekä Telakkakadulle etelään. Bulevardin liittymän pohjoispuolella jonoutuminen kasvaa ajosuunnassa pohjoisesta etelään. Liikenne jonoutuu Bulevardin ja Jätkäsaarenlaiturin välisellä osuudella ja siitä edelleen Jätkäsaarenlaiturin pohjoispuolelle. Jonot pääsevät purkautumaan ja liikenteen jonoutuminen ei aiheuta laajempia liikenneverkon häiriöitä. Muina vuorokauden tunteina muutokset katuverkon matka-aikoihin ja jonoutumiseen ovat tätä vähäisempiä. Tarkemmat suunta- ja ruuhkatuntikohtaiset matka-aikojen muutokset auto- ja joukkoliikenteen osalta on esitetty asemakaavan aineistossa olevassa liikenneselvityksessä (Ramboll Finland Oy 4.6.2024).

Lumen kuljetuksen ja risteilysataman toiminnan tuottamat liikennemäärät ja vaikutusten arvioinnit on esitetty Ramboll Finland Oy:n liikenneselvityksessä ja näiden toimintojen arvioinnin lähtökohdat kattavammin WSP Finland Oy:n liikennetarkastelussa. Telakkakadun lisäksi Hernesaaren uusi maankäyttö kasvattaa läheisen katuverkon liikennemääriä Telakkakadun lisäksi myös alueelta itään päin suuntautuvilla yhteyksillä kuten Eiranrannassa, Tehtaankadulla, Mallaskadulla ja Bulevardilla. Itään päin kulkeva liikenne jakautuu useille katuyhteyksille, jolloin katu- ja tuntikohtaisesti muutokset eivät ole merkittäviä. Idän suuntaan kulkevan autoliikenteen suurimmat muutokset tapahtuvat Merikadulla ja Eiranrannassa (välillä Telakkakatu-Merisatamanranta). Kyseisillä kaduilla liikennemäärien on ennustettu kasvavan noin 800 ajoneuvolla vuorokaudessa Hernesaaren uuden maankäytön myötä. Tämän liikennemäärän lisääntymisen osalta ei tunnistettu merkittäviä vaikutuksia liikenteen sujuvuuteen sillä alueen läheisyydessä tällä suunnalla ei ole vilkkaiden katuyhteyksien risteämisiä tai liikennevalo-ohjattuja risteyksiä. Liikenteen ei ennusteta siirtyvän merkittävästi Etelä-Helsingin tonttikaduille.

Laaditussa selvityksessä (Ramboll Finland Oy 4.6.2024) on tutkittu myös keinoja kasvattaa Telakkakadun autoliikenteen kapasiteettia nykyisestä. Tutkitut liikennejärjestelyiden muutokset ja niiden vaikutukset liikenteen sujuvuuteen on kuvattu selvityksessä. Hernesaaren asemakaavan liikennesuunnitelmassa ei esitetä kyseisiä suunnitelmia toteutettavaksi. Tarkastelulla on tunnistettu, että autoliikenteen sujuvuutta on mahdollista parantaa myöhemmin tulevaisuudessa nykyisen katualueen liikennejärjestelyjä muuttamalla, jos toimenpiteille on tarvetta. Päätökset Telakkakadun liikennejärjestelyjen mahdollisista muutoksista on perusteltua tehdä tulevaisuudessa perustuen liikennemäärien kehitykseen kadulla. Selvityksessä esitetyt autoliikenteen kapasiteettia parantavat muutokset on mahdollista toteuttaa nykyisessä katutilassa olemassa olevia katusuunnitelmia muuttamalla.

Eiranrannan varrella oleva pysäköintialue poistuu Eiranrannan katulinjauksen muutoksen yhteydessä. Pysäköintipaikat ovat olleet kesäisin autojen pysäköintikäytössä ja talvisin veneiden talvisäilytysalueena. Kesäajan pysäköintipaikkoja poistuu yhteensä noin 140 kappaletta. Hernesaaren nykyiseltä katuverkolta poistuu autopaikkoja, mutta paikkoja korvautuu uusien kaavoitettavien katujen varsille. Kaavaratkaisu mahdollistaa veneiden talvisäilytyksen Hernesaaren risteilysataman satama-alueella. Katulinjauksen muutos mahdollistaa rantapuiston leventämisen, jolla on alueen viihtyvyyttä parantavaa vaikutusta.

Asemakaavan muutoksen yhteydessä alueen nykyisien toimijoiden ajo- ja huoltoliikenteen yhteydet tulevat muuttumaan toimijoiden nykyisistä liikennejärjestelyistä. Laivakadun uusi linjaus ja Munkkisaarenlaiturin uusi katuyhteys muuttavat tonteille ajon järjestelyjä.

Vaikutukset yhdyskuntateknisen huollon järjestämiseen

Asemakaavan mukainen rakentaminen edellyttää teknisen huollon verkostojen uudelleen suunnittelua ja rakentamista alueelle. Kaavalla on merkittäviä vaikutuksia yhdyskuntateknisen huollon järjestämisratkaisuihin.

Hernesaaren asemakaava mahdollistaa lumen vastaanottotoiminnan jatkumisen alueella. Kaavan tilavaraus mahdollistaa lumikuormien käsittelyn, esimerkiksi lumensulatus ja -suodatusratkaisut, mikä olisi toteutuessaan parannus nykyiseen tilanteeseen.

Vaikutusten arviointia täydennetään käynnissä olevien suunnitelmien ja selvitysten perusteella.

Vaikutukset ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen

Asemakaava-alueella ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavia seikkoja ovat maaperän pilaantuneisuus, katuliikenteen ja Länsisataman laivaliikenteen aiheuttama melu ja ilman epäpuhtaudet sekä Munkkisaaren huippu- ja varalämpökeskus.

Kaavaratkaisussa on annettu laadittuihin ympäristömelu- ja ilmanlaatuselvityksiin perustuen kattavat määräykset melun-, runkomelun ja tärinän torjuntaan ja ilman epäpuhtauksille altistumisen vähentämiseen liittyen. Määräykset varmistavat kaavan luovan edellytykset terveellisen ja viihtyisän asuin- ja elinympäristön jatkosuunnittelulle ja toteutukselle.

Ilmanlaatuselvityksen ja runsaan olemassa olevan ilmanlaatutiedon perusteella voidaan arvioida, että asemakaavaratkaisun tuottama liikenteen lisääntyminen nostaa hieman ilman epäpuhtauspitoisuuksia mutta ei merkittävästi heikennä ilmanlaatua kaava-alueen lähiympäristössä. Terveysperusteiset typpidioksidin, pienhiukkasten ja hengitettävien hiukkasten raja-arvot alittuvat tulevassakin tilanteessa, vaikka pakokaasuperäisten päästöjen vähenemistä ei otettaisi huomioon.

Risteilijäsatama ja kaavan mahdollistama lumen vastaanottopaikka tuottavat kausittaista ja ajoittain runsasta raskasta liikennettä kaava-alueen lähikaduille. Raskaan liikenteen ollessa runsaimmillaan, se voi ajoittain ja hetkellisesti heikentää ilmanlaatua Hernesaaren lähiympäristössä. Hengitettävien hiukkasten lyhytaikaispitoisuudet voivat mm. epäedullisissa meteorologisissa tilanteissa nousta ajoittain korkeiksi ja ainakin vuorokausiohjearvopitoisuus voi ylittyä lähinnä Telakkakadun katukuilumaisessa ympäristössä etenkin raskaan liikenteen ollessa hyvin runsasta. Liikenteen lisääntyminen ja ajoittainen runsas raskas liikenne voivat lisätä katujen kunnossapidon ja pölynsidonnan tarvetta, jotta hengittävien hiukkasten lyhytaikaispitoisuudet pysyisivät alle ohjearvon tulevaisuudessakin. Pölyämistä voidaan hillitä tehokkaasti mm. katujen kevätsiivouksella ja kastelemalla katuja laimealla suolaliuoksella.

Ympäristömeluselvityksen perusteella asemakaavan tuottaman liikennemäärän lisääntymisen ja Eiranrannan itäosan katulinjauksen siirron meluvaikutukset ulottuvat myös kaava-alueen ulkopuolelle ja melutasot kasvavat nykyisestä Eiranrannan ja Telakkakadun läheisyydessä. Melutason muutos on pääosin noin 3 dB Eiranrannan ja Telakkakadun välisten asuinkortteleiden alueella. Valtaosalla kortteleiden piha-alueita liikennemelutasot jäävät alle ohjearvojen myös asemakaavan mukaisessa tilanteessa. Tulevassa tilanteessa Helsinginniemenpuistikon leikkialueen melutilanne heikkenee siten, että melutason ohjearvo ylittyy hieman lähes koko leikkialueella. Meluvaikutukset ovat jossain määrin lievennettävissä jatkosuunnittelussa esim. päällystevalinnoin. Kauempana kaava-alueen ulkopuolella vaikutukset liikennemeluun jäävät Hernesaaren lähiympäristöä pienemmiksi liikennemäärän vähäisempien muutosten takia.

Lämpökeskuksen normaalitoiminnan aikaiset melu-, haju- ja ilmanlaatuvaikutukset kaava-alueelle ovat vähäiset. Poikkeustilanteista laajimmalle ulottuvia vaikutuksia on arvioitu voivan aiheutua polttoainevaraston tulipalojen savukaasuista ja niiltä suojautuminen voi olla tarpeen myös kaava-alueella. Riittävät etäisyydet mahdollistavat suojautumisen sisätiloihin tai poistumisen haitta-alueelta. Asemakaava luo edellytykset ihmisten terveys- ja turvallisuusvaikutusten huomioimiselle jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa siten, että niille asetettavat vaatimukset täyttyvät.

Alueelle laaditun riskinarvion perusteella alueella ei ole maaperän kunnostustarvetta tulevassa käytössä. Alueelta tullaan kuitenkin poistamaan haitta-ainepitoisia maa-aineksia rakentamisen vuoksi, jolloin suunnitellussa käytössä tilanne maaperästä koituvan riskin suhteen on entisestään pienempi. Uimapaikan käyttäjämäärä tulee alueen toteuttamisen jälkeen merkittävästi kasvamaan. Valvottu uimaranta riittävine tiloineen uimarannan liikuntapalveluita varten mahdollistaa rannan kunnossapidon ja parantaa vesialueen käyttäjien turvallisuutta.

Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen

Hernesaaren kaavaratkaisun ilmastovaikutuksen tarkastelussa on hyödynnetty ELY-keskuksen tuottamaa laadullista KILVA-arviointimenetelmätyökalua, sekä laskennallisesti asemakaavojen päästölaskentaan kehitettyä Planect-laskentaohjelmaa asemakaavan hiilijalanjäljen arvioimiseen. Lisäksi ilmastovaikutusten tarkastelussa on huomioituina Hernesaari, Länsisatama, esi- ja pohjarakentamisen yleissuunnitelman (Ramboll, 15.10.2024) päästölaskelmat. Laskentaparametrina on käytetty kasvihuonekaasujen yhteismittaa hiilidioksidiekvivalenttia (CO_2e), joka kuvaa merkittävimpien kasvihuonekaasujen ilmastoa lämmittävää vaikutusta eri kaasujen lämmityspotentiaalikertoimen avulla.

Hernesaaren asemakaavanmukainen toteutus aiheuttaa suuren kasvihuonekaasupiikin meritäyttöjen, esirakentamisen sekä infra- ja talonrakentamisen suhteen. Rambollin (2024) Esi- ja pohjarakentamisen yleissuunnitelman mukaan Hernesaaren merkittävimpien maa- ja pohjarakentamisen rakennusosien, kuten merialueen ruoppauksen ja täytön, maa-alueen kaivuun ja täytön sekä rakennusten pohjarakenteiden kokonaispäästöt ovat arviolta noin 92 600 tCO_2e, joka vastaa noin 4,8 % Helsingin kaupungin Ympäristöraportti 2023 esitetyistä vuoden 2023 kasvihuonekaasujen kokonaispäästöistä. Meritäyttöjen, rakentamisen ja esirakentamisen lisäksi tulee huomiota kiinnittää asemakaava-alueen käytönaikaisiin vaikutuksiin, kuten liikenteen ja alueen toimintojen energiatarpeiden päästöihin. Asemakaavanmukaisissa ratkaisuissa on pyritty lievittämään suunnitellun maankäytön negatiivisia vaikutuksia ilmastokestävyydelle alla esitetyin toimin. Selostuksessa on lisäksi esitetty alueelle ilmastokriisin sopeutumiseen liittyviä toimenpiteitä kuten merenpinnan nousun, aaltoiluolosuhteiden, tuulisuuden ja hulevesien käsittelyn osalta.

Esitetyt laskelmat ovat muodostettu yhdistämällä Hernesaari, Länsisatama esi- ja pohjarakentamisen yleissuunnitelman (Ramboll, 2024) sekä Planectin tuottamat hiilidioksidiekvivalenttiluvut (CO_2e). Tarkastelussa on huomioitava Rambollin toimittaman Esi- ja pohjarakentamisen yleissuunnitelman hiilijalanjälkitarkastelun rajoittuminen vaiheeseen A (Tuote- ja rakentamisvaihe), sillä infrarakentamisen elinkaaren aikaisiin päästöihin voidaan tehokkaimmin vaikuttaa rakentamisvaiheessa. Edellä mainitusta syystä selvityksessä on keskitytty ko. vaiheen päästöihin. Kyseisen tarkastelun rakentamisen aikaisten päästöjen laskenta perustuu esirakentamisen ja ranta-alueiden yleissuunnittelun aikana tuotettuun määrätietoon. Planectin tarkasteluajanjakso on A (Tuote- ja rakentamisvaihe), B (Käyttövaihe), C (Elinkaaren loppu), D (Ilmastohyödyt). Planectilla on arvioitu infra- ja talonrakentamisen ja ylläpidon, energiankulutuksen ja liikenteen sekä maaperän ja kasvillisuuden hiilijalanjälkeä ja -kädenjälkeä 50 vuoden tarkastelujaksolla.

Esitetyt tulokset ovat arvioita ja asemakaava-alueen toiminnoille on pyritty löytämään Planectista vastaavin käyttötarkoitus alueille, joita ei ole erikseen ohjelmistossa määritelty, kuten satamatoimintojen alue sekä lumenkäsittelyalue. Planectissa alueen valmistumisvuodeksi on määritelty vuosi 2042. AK-korttelialueille on laskettuna oletuksena kellarikerros jokaiselle rakennukselle. Lämmitysjärjestelmän osalta rakennusten on oletettu liittyvän kaukolämpö- ja kaukokylmäverkostoon. Planectilla tehdyt hiilijalanjäljen arvioinnit ovat tehty 1m maanpinnan tasauksella, vastaavasti esi- ja pohjarakentamisen hiilijalanjälkitarkastelun on rajattu -1m maanpinnan tasosta.

Hernesaaren asemakaavan mukaisen rakentamisen arvioitu hiilijalanjälki 50 vuoden tarkasteluajanjaksolla on 527000 tCO2e, josta Rambollin (2024) Esi- ja pohjarakentamisen yleissuunnitelman laskelman osuus on 92600 tCO2e ja Planectilla lasketut tulokset ovat 434400 tCO2e. Asemakaavan laskennallinen hiilikädenjälki (ilmastohyöty) on 42700 tCO2e. Asemakaavan suurin päästölähde 73 % on rakennuksista ja tonteista aiheutuvat päästöt 385400 tCO2e. Rakennettavaan kerrosalaan ja arvioinnin tarkasteluaikaan suhteutettuna kaava-alueen hiilijalanjälki on noin 25,5 CO2e/km-2/a. Hernesaaren hiilijalanjälki on keskimääräistä korkeampi verrattuna muihin Helsingin asemakaavoituksessa laskettuihin Planect laskelmiin, joiden keskiarvo on 24,5 CO2e/km-2/a. Keskiarvoa korkeampaan lukemaan asemakaava-alueella vaikuttaa Hernesaaren korkeat esirakentamisen päästöt.

Yhdyskuntarakenteeltaan maankäyttö Hernesaaren asemakaava-alueella on tehokasta aluetehokkuusluvun ollessa ea=1,0 ja asuntoalueen keskimääräinen korttelitehokkuusluku on et=3,0. Alue tukee keskustarakenteen täydentymistä ja liikkuminen alueella tukeutuu kävelyyn, pyöräilyyn sekä raidejoukkoliikenteeseen. Asemakaava-alueen pohjoisosassa sijaitsee olemassa oleva raitiovaunulinjan kääntöpaikka, joka alueen rakentuessa siirtyy kiertämään korttelia 20862. Kaupungin tavoitteena on toteuttaa jatkoyhteys kääntöpaikalle etupainoitteisesti alueen rakentamisen ensivaiheessa. Hernesaaren asemakaava-alueen liikenteen päästöt (1,4 CO2e/k-m2/a) ovat Planectilla laskettujen Helsingin uusrakentamisasemakaavojen keskiarvoa (4,1 CO2e/k-m2/a) matalammat.

Asemakaavassa pyöräilyä pyritään edistämään määräyksellä asukaskortteleiden pyöräpysäköinnin latausmahdollisuudesta. Lisäksi 5 % pyöräpaikkojen kokonaismäärästä tulee toteuttaa suurikokoisille tavarapyörille soveltuviksi. Asuin- ja toimitilarakentamiselle on asemakaavassa määrätty enimmäisrajoitukset autopaikkojen osalta, jolla pyritään hillitsemään moottoriliikenteen määrää alueella.

Alueella on mahdollistettu viheryhteyksien jatkuvuus ja niiden virkistyskäyttö. Hernesaarenrannan puistoalue luo uuden viher- ja virkistysjatkumon jo olemassa olevan Pyhän Birgitan puiston kautta Ursinin kallion ja Meripuiston sarjalle.

Alueella tuetaan toimintatapojen muutoksia ilmastomuutoksen torjumiseksi. Kaupungin ohjauskeinoilla, kuten tontinluovutuksella, on mahdollista tukea kestäviä ajanmukaisia energiantuotantojärjestelmiä. Kiertotalouden edellytyksiä on tuettu tutkimalla alueiden ja korttelialueiden vuorottaiskäyttöä; ET-1-korttelialueen noin hehtaarin maa-alue mahdollistaa talvikaudella lumen vastaanoton ja kesäkaudella veneilytoimintoja, risteilysatama-alue toimii kesäkautena retkibussien pysäköintikenttänä ja talvikaudella aluetta voidaan hyödyntää veneiden talvisäilytyksessä. Alueella jatkuvan lumen vastaanoton negatiivisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi asemakaava mahdollistaa tilavarauksella lumimassojen sulatus- ja käsittelyratkaisuille. Alueen maanpäälliset keskitetyt pysäköintilaitokset voivat toimia työpaikkojen ja asuntoalueen vuorottaiskäytössä. Asemakaava-alueella pysäköintiä myös sijoitettu asuinkortteleiden kansipihojen alle, sillä keskitettyjen pysäköintilaitosten etäisyydet asuinkortteleista voivat muodostua tapauskohtaisesti liian pitkiksi aiheuttaen saattoliikenteen lisääntymisen muuten kävely- ja pyöräliikennepainoitteisilla asuinkorttelikaduilla. Asemakaava-alueella on markkinaehtoinen pysäköinti ja asemakaava-alueelle on mitoitettu enimmäispysäköintimäärä. Kaavaratkaisun jätteenputkikeräysjärjestelmä vähentää jätekuljetuksesta syntyvää liikenteettä tehden jätteen keräämisestä tehokasta.

Hernesaaren sijaitessa niemimäisenä ulokkeena meren ympäröivänä Rantapuiston ja alueen eteläosan aallonmurtajien korkotaso on mitoitettu suojaamaan aluetta merivesitulvalta, sekä aaltoilulta. Meriveden ja aallokon nousun aiheuttamat riskit on tunnistettu vuoteen 2200. Vesialueella sijaitsevia aallonmurtajia on mahdollista korottaa tarpeen vaatiessa. Meritäyttöjä suunnitellessa on otettu huomioon merenpohjan syvyys vähentäen tarvittavan maa-aineksen määrää.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Planect kaavio hiilijalanjälkilaskelmasta

Maaperä ja kasvillisuus	-536
Rakennukset ja tontit	-42152
Energia	63001
Liikenne	27991
Maaperä ja kasvillisuus	669
Rakennukset ja tontit	385448
Infra ja yleiset alueet	11165
Esirakentaminen	38808

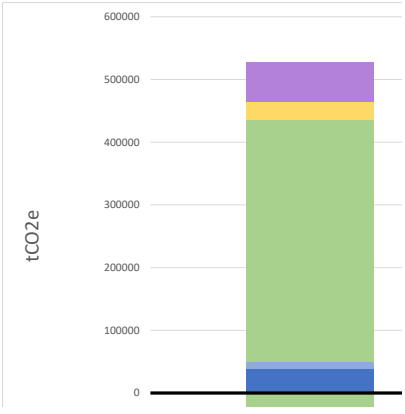

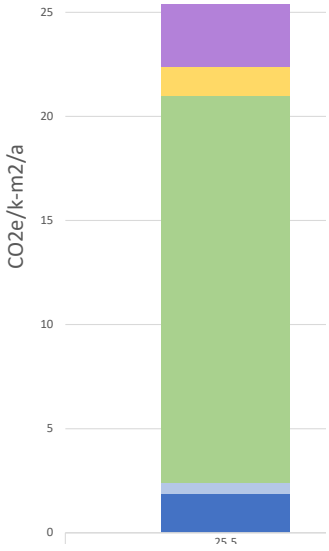

Katuvihreän määrään on kiinnitetty huomiota asemakaava-alueella määrittämällä pelastautumisen periaatteeksi omatoiminen pelastautuminen. Toimenpide vaikuttaa positiivisesti vihermassan määrään pelastusteiden nostopaikkojen poistumisella erityisesti mahdollistamalla puuvartisten kasvien istuttamisen alueella. Kasvillisuuden määrää alueella pyritään lisäämään LPA-1-alueiden viheraiheiden määräyksellä, sekä kortteleiden 20850-20865 ja 20870 määräyksellä, jossa alle yhdeksän kerrosta korkeiden rakennusten kattojen tulee olla kattopuutarhoja tai hulevesiä viivyttäviä viherkattoja lukuun ottamatta c-merkittyjä rakennusalan osia ja LPA-1-korttelialueita. Asemakaavamääräyksissä velvoitetaan istuttamaan sisäpihan maanvaraisille alueille puita lisäten alueen vihermassaa ja siten parantaen alueen tuuli, hulevesi ja lämpösaarekeilmiötä. Kokonaisuudessaan vihermassan määrä lisääntyy asemakaavassa verrattuna nykyiseen satamatoiminta-alueen tilanteeseen, suurimpana viheralueena länsipuolen Hernesaarenpuisto. Hulevesistä, viherkertoimen käytöstä ja kasvillisuudesta määrätään myös Helsingin uudessa rakennusjärjestyksessä (tullut voimaan 7.6.2023).

Asemakaava ei määrää tiettyä keinoa rakennuksen elinkaaren hiilijalanjäljen pienentämiseksi, vaan Helsingin kaupungin linjauksen mukaan päästöjä rajoitetaan kaavamääräyksellä, jonka mukaan asuinkerrostalon hiilijalanjälki ei saa ylittää Helsingin kaupungin asettamaa rakennusajankohtana voimassa olevaa hiilijalanjäljen ohjearvoa (vuoden 2025 alussa päivitetty asuinkerrostalon (käyttötapaluokka 2) kokonaishiilijalanjälki rakennuksen osuudelle ei saa ylittää arvoa 14,0 kgCO_2e/m2/a, 50 vuoden käyttöajalla laskettuna). Määräys mahdollistaa sen, että hankkeeseen ryhtyvä voi valita keinot tavoitteeseen pääsemiseksi. Asemakaavassa määrätään energiatehokkuudesta siten, että muiden kuin asuinkerrostalojen energiatehokkuuden tulee olla vähintään 20 % parempi kuin voimassa olevissa säädöksissä kyseiselle käyttötarkoitusluokalle energiatehokkuuden vähimmäistasoksi on asetettu lukuun ottamatta kortteleita 20864, 20866, 20867 ja 20868 edellyttäen, että rakennus toteutetaan kaupunkikuvallisesti korkeatasoisesti. Suhteessa alueen rakentamisen määrään poikkeus koskee vähäistä määrää rakennuksia, joiden osalta on tavoitteena mahdollistaa alueen viihtyisyyttä lisääviä toimintoja ja korkeatasoinen kaupunkikuvallinen suunnitteluratkaisu.

Kaavamääräyksen mukaisesti Hernesaaren kaava-alueella tulee pyrkiä kierrättämään rakentamisessa muodostuvia massoja mahdollisimman tehokkaasti. Suunnitelmallinen massakoordinaatio on yksi avaintekijöistä rakentamisen ilmastovaikutusten hallintaan ja se tukee laajemmin muiden ympäristöteknisten, kuten vesien ja luonnon monimuotoisuuden suojelun, tavoitteiden toteutumista. Massakoordinaatio on maa- ja kiviainesten hallintaa, jonka ensisijainen tehtävä on ohjata massavirtoja suoraan muodostumispaikaltaan seuraavaan käyttökohteeseen eli työmaalta toiselle. Seuraava vaihtoehto on ohjata massavirta välivaraston tai jalostamistoimenpiteiden kautta hyötykäyttökohteeseen. Koska massojen muodostuminen ja hyödyntämistarve ovat harvoin ajallisesti samanaikaisia, varaudutaan kaava-alueella massojen välivarastointi- ja käsittelytoimintaan rakentamisen aikaisilla välivarastointi ja esikäsittelykentillä.

Massojen välivarastointi- ja esikäsittelykentillä on tarkoitus tilapäisesti varastoida rakentamisesta muodostuneita ylijäämämaita. Massat voivat sisältää pilaantumattomia ylijäämämaita, haitta-ainepitoisia pilaantumattomia maamassoja (ns. kynnysarvomaita) tai pilaantuneeksi luokiteltuja massoja. Lisäksi välivarastointi- ja esikäsittelykentillä voidaan tarvittaessa varastoida mineraalista purkumateriaalia, kuten betonia, asfalttia ja tiiltä, Jätetäyttöjen laajamittaista käsittelyä välivarastointi- ja esikäsittelykentillä ei tulla suorittamaan. Välivarastointi- ja esikäsittelykentillä voidaan suorittaa kuitenkin maarakennustyömaille tavanomaista massojen välppäystä, seulontaa ja sekoitusta, massojen hyötykäytön tehostamiseksi. Myös purkumateriaalien murskausta voidaan välivarastointi- ja esikäsittelykentillä tehdä. Massoja varastoidaan välivarastointi- ja esikäsittelykentillä vain väliaikaisesti ja ne pyritään hyödyntämään suunnitelmallisesti alueen rakentamisessa, tai toimitetaan alueen ulkopuolelle luvanvaraiseen käsittelyyn.

Maa- ja kiviainesten hankinta, kaivu sekä kuljetus muodostavat noin kolmanneksen Helsingin kaupungin infrarakentamisen päästöistä. Kierrättämällä lähialueilla muodostuvia massoja vähennetään rakentamisessa muodostuvaa jätteen määrää, sekä tarvetta puhtaiden massojen louhinnalle. Kun massoja voidaan välivarastoida lähellä rakentamista, pienenevät myös niiden kuljetuksesta aiheutuvat päästöt. Massojen liikuttelusta aiheutuvan liikenteen vähentäminen hillitsee myös siitä aiheutuvia ruuhkahaittoja kantakaupungin alueella.

Massojen välivarastointi- ja esikäsittelykenttien toiminnasta voi aiheutua paikallisia ympäristöhaittoja, kuten pöly-, melu- ja tärinähaittoja. Ympäristöhaittoja voi aiheutua kierrätyskenttien toiminnoista, koneista ja laitteista sekä toimintaan liittyvästä raskaasta liikenteestä. Alueella harjoitettava toiminta ei kuitenkaan eroa merkittävästi muusta rakentamisesta ja on luonteeltaan paikallista ja väliaikaista. Vastaavia vaikutuksia syntyy alueen rakentamisessa vaikkei välivarastointi- ja esikäsittelykenttiä olisikaan. Liikenteen haittavaikutukset jopa vähenevät, kun massojen käsittely voidaan tehdä keskitetysti lähellä lopullista rakentamista. Ympäristöhaittojen torjuntaan ohjataan kaavamääräyksellä, vaikka rakentamisen aikaisia töitä ja haittavaikutuksia arvioidaan, ohjataan ja säädellään toteutusvaiheessa useilla erilaisilla lupaprosesseilla, määräyksillä ja valvonnalla. Ympäristöhaittoja pyritään ensisijaisesti vähentämään toimintojen sijoittelulla ja parhaalla käytössä olevalla tekniikalla ja käytännöillä.

Massojen välivarastointi ja esikäsittelykenttien toiminta edellyttää tarvittaessa ympäristöluvan hakemista (ympäristönsuojelulaki 27 §:n 1 momentin mukaan). Välivarastointi- ja esikäsittelykenttien ympäristölupahakemuksissa arvioidaan tarkasti alueella välivarastoitavien massojen ja purkujätteiden mahdolliset vaikutukset alueen maaperään, pohjavesiin, pintavesiin, eliöstöön ja ihmisiin. Viranomaisen myöntämässä massojen välivarastointi- ja esikäsittelykentän ympäristölupapäätöksessä annetaan määräyksiä mahdollisten haitallisten vaikutusten rajoittamiseksi sekä vaikutustarkkailun toteuttamiseksi. Kaikki massojen välivarastointi ja esikäsittely toteutetaan ympäristöviranomaisen antaman ympäristölupapäätöksen määräysten mukaisesti.

Vaikutukset sosiaalisiin oloihin, elinoloihin, viihtyisyyteen ja palveluihin

Alue tukeutuu osittain lähistön olemassa oleviin peruspalveluihin. Näin se myös takaa palveluiden jatkumisen lähialueilla. Merkittävä osa Hernesaaren kaupallisista palveluista tulee sijoittumaan pohjoisempiin kortteleihin alueen sisääntulon yhteyteen. Hyvät päivittäispalvelut vähentävät asukkaiden tarvetta asioida kauempana. Erikoiskaupan osalta suurin osa asiointimatkoista kohdistuu kuitenkin Helsingin keskustaan. Hernesaari tarjoaa houkuttelevia paikkoja ravintola- ja palvelukeskittymille, joissa merellinen ympäristö tarjoaa lisäarvoa palvelukokonaisuuteen. Risteilysatama, venesatama, vesiurheilukeskus ja uimaranta sekä mahdolliset majoitus- ja kulttuuripalvelut tuovat kävijöitä ja asiakkaita myös alueen ulkopuolelta. Alueelle sijoittuvasta väestöstä, toiminnoista ja näiden luonteeseen liitetyistä mielikuvista muodostuu ajan kuluessa kaupunginosan sosiaalinen profiili. Alueen tavoitteeksi on asetettu monipuolinen väestörakenne, joka on urbaanin kaupunginosan keskeisin sosiaalinen piirre ja toteutuessaan mahdollistaa sosiaalisesti kestävän kaupunginosan muodostumisen. Alueen asemakaavan ratkaisuissa sekä määräyksissä on huomioituina eri asuinrakennusten rahoitus- ja hallintamuotojen, kuten kaupungin- ja ARA-vuokra-asuntojen, erityispiirteitä.

Rantapuiston, katutilojen ja asumisen tuominen veden ääreen, venesatama, uimaranta sekä vesiurheilukeskus tulevat antamaan kaupunkilaisille mahdollisuuden käyttää merta sekä toisaalta ne luovat puitteet palveluineen elävän kaupunkitilan syntymiselle. Uusien puistoalueiden rakentaminen tulee lisäämään Hernesaaren virkistysalueiden määrää ja käytettävyyttä nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Hernesaaren rantapuisto, puistikot, aukiot ja jalankululle ja pyöräilylle osoitetut pihakadut ja aukiot sekä rantaviivan hyödynnettävyys mahdollistavat monipuolisia puitteita virkistäytymiseen ja täydentävät kantakaupungin viheraluetarjontaa. Toisaalta asukasmäärän lisäys ja vetovoimaisen ranta-alueen täydentyminen lisäävät myös kaupungin etelärannan muiden virkistysalueiden houkuttelevuutta ja viheralueiden käyttäjämääriä.

Eiran noin 1000 asukkaan kaupunginosa tulee täydentymään noin 7200 asukkaan Hernesaaren kaupunginosalla. Ursininkallioiden läheisyydessä olevien puistoalueiden käyttäjämäärän lisäys on otettu suunnittelussa huomioon. Kaava-alueen rajauksen ulottaminen kohti Merisatamanpuistoa ja Eiranranta -kadun linjaaminen Merikadun tukimuuriin mahdollistaa Ursininkallion rantapuistoalueen leventämisen. Ranta-alueen nykyinen käyttö pysäköinti- ja veneiden talvisäilytysalueena ei ole tarkoituksenmukaista alueen käyttäjämäärän kasvaessa.

Merisataman puiston nykyiset pysäköintialueet muutetaan pääosin puistoalueiksi ja uimaranta-alueeksi, joka lisää alueen viihtyisyyttä. Veneiden talvisäilytys on mahdollista siirtää jatkossa Hernesaaren risteilylaitureille. Kaikkien kaupunkilaisten käyttöön suunniteltavan puiston leventäminen mahdollistaa uimarannan ja siihen liittyvien toimintojen toteuttamisen alueelle.

Paikallinen ilmasto alueella on tuulinen ja kostea. Rakennusten koossa ja sijoittelussa sekä laaditun Korallikujan julkisten alueiden yleissuunnitelmassa esitetyn viherrakentamisen suunnittelussa on kiinnitetty erityistä huomiota ilmasto-olosuhteisiin ja alueen viihtyisyyteen. Tuulisuuden vaikutuksia alueella on pyritty vähentämään sillä, että aukiot ja kortteleiden sisäpihat on suunniteltu mittakaavaltaan pieniksi, pitkiä suoria katulinjauksia on vältetty ja alueen mitoituksessa on mahdollistettu runsaasti katupuuistutuksia. Olemassa olevien toimitilarakennusten, kuten Fordin talon, Munkkisaaren yritystalon ja Valtion viljavaraston läheisyyteen suunnitelluilla pysäköintilaitoksilla ei ole arvioitu olevan merkittävää haittaa toimitilojen viihtyisyydelle. Valtion viljavaraston korttelissa 20237 pysäköintilaitoksen rakennusala on merkitty 8 metrin etäisyydelle ikkunattomasta viljasiilon julkisivusta sekä toimitilakäytössä olevan rakennuksen julkisivusta 13 metrin matkalla. Toimitilakäytössä käytössä olevan rakennuksen Munkkisaarenlaiturin puoleisella julkisivulla ikkunat avautuvat kohti merimaisemaa. Korttelin 20870 pysäköintilaitoksen kaareva rakennusala on lähimmillään 10 metrin etäisyydellä Fordin talosta. Pysäköintilaitokset mahdollistavat olemassa olevien toimitilarakennusten maanpäällisten pysäköintipaikkojen sijoittamisen pysäköintilaitoksiin. Pysäköintilaitokset on mahdollista suunnitella kaupunkikuvallisesti korkeatasoiseksi. Kaavaratkaisu mahdollistaa tehokkaan maankäytön, nykyisten maanpäällisten autopaikkojen vähentämisen kaupunkikuvasta ja viereisten asuin- ja työpaikka-alueiden pysäköinnin sijoittamisen kohtuullisen kävelymatkan etäisyydelle. Munkkisaarenlaiturille suunniteltu uusi katuyhteys aiheuttaa muutoksia olemassa olevien yritysten tonttien rajoihin ja toimintaan. Nykyisien yrityksien tonttien pinta-alat muuttuvat, autopaikat vähenevät ja muutos aiheuttaa muutoksia rakennuksien huoltoajon järjestämiseen. Valtion viljasiilon kohdalla viljankuljetuslaitteiston tuentaa tulee siirtää Matalasalmenkujalla ajoradan ulkopuolelle. Lisäksi tulee varmistaa 4,8 metrin vapaa alituskorkeus, jotta raskailla ajoneuvoilla on mahdollista liikennöidä kadulla. Viljan nosto ja kuljetus tulee jatkossa järjestää niin, ettei Munkkisaarenlaituri -katua tule sulkea toiminnan ajaksi.

Venesatamien, vesiliikennelaiturien, vierasvenesataman ja vesiurheilukeskuksen toteuttamisen vaikutukset Helsingin veneilykulttuuriin ovat positiivisia. Helsingin keskustan palvelurakenteen laajentuminen merenranta-alueille lisää ranta-alueiden käyttäjiä ja palvelutarjontaa. Merellisille toiminnoille osoitettujen alueiden ja tilojen tarkoituksenmukainen toteuttaminen mahdollistaa tutustumisen eri lajeihin harrastajille kuin myös kansainvälisen tason vesiurheilukilpailuiden järjestämisen.

Elinkeino-, työllisyys- ja talousvaikutukset

Nykyisen teollisuus- ja varastoalueen rakentumisella asuin-, työpaikka- ja vapaa-ajan- ja matkailupalveluiden alueeksi on merkittäviä elinkeino- työllisyys- ja talousvaikutuksia. Alueen säilyvissä rakennuksissa palvelut ja yritykset jatkavat toimintaansa. Niiden toiminta-edellytykset pääosin parantuvat alueelle toteutettavien uusien asukkaiden, työpaikkojen ja joukkoliikenneyhteyksien myötä. Osalle nykyistä teollisuustoimintaa haasteena tulee olemaan välilliset vaikutukset ja yhteisvaikutukset liittyen esimerkiksi alueen ja kiinteistöjen arvonnousuun ja pysäköinnin järjestämiseen. Säilyvien rakennusten ja toimintojen lisäksi risteilysatama jatkaa toimintaansa myös alueen toteutuksen aikana. Telakka jatkaa toimintaansa alueen pohjoispuolella.

Alueella on potentiaalia lisätä Helsingin kansainvälistä kiinnostavuutta matkailun ja erityisesti risteilymatkailun kannalta vetovoimaisena matkailu- ja vapaa-ajan palveluiden keskittymänä; kesäkaudella rantapuisto, uimaranta, venesatama, vesiurheilukeskus ja alueen ravintolat ja kahvilat muodostavat houkuttelevan kokonaisuuden kaupunkilaisten ja matkailijoiden vapaa-ajan viettoon. Vesiurheilukeskuksesta ja venesatamasta on laadittu kaupunkitaloudellinen arviointi. Arvioinnin mukaan venesataman toteuttamisen edellyttämiä investointeja ei ole mahdollista rahoittaa venesatamatoiminnan harjoittamisella kaupungin investointina satama- ja venemaksujen nykyisellä kustannustasolla. Satamamaksujen korottaminen noin kolminkertaiseksi nykyisestä tasosta tekisi investoinnin toteuttamisen kannattavaksi kaupungille. Toisaalta venesataman edellyttämät aallonmurtajat ovat kuitenkin edellytys Hernesaaren eteläisemmän asuinkorttelin toteuttamiselle. Asuntotuotantoa ei ole mahdollista toteuttaa ilman Hernesaaren asemakaavan eteläosaan merkittyjä aallonmurtajia ja täyttöjä johtuen ympäröivine merialueiden aallokon korkeusvaihtelusta ja äärisääilmiöistä. Toteuttamisen välittömien ja välillisten hyötyjen lisäksi venesatamalla ja vesiurheilukeskuksella on potentiaalia muodostua Hernesaaren ja lähialueen merkittäväksi vetovoimatekijäksi. Elinkeinopoliittisella investoinnilla merkitystä Hernesaaren ja lähialueen elinvoimaan ja elinkeinoelämän kehitykseen.

3 Toteutus

Kaava-alue kuuluu kaupunginkanslian Länsisataman toteuttamisprojektin alueelle. Alueen toteutuksen valmistelu on käynnistynyt vuonna 2018 rakennusten puruilla ja meritäytöillä. Asuntorakentamisen aloittamisen on arvioitu olevan mahdollista vuonna 2027 asemakaavan saatua lainvoiman.

Uuden eteläisimmän risteilylaiturin rakentaminen on aloitettu keväällä 2016 ja se on valmistunut.

Raitiolinja 6 jatkeen rakentaminen käynnistyi vuonna 2018 Telakkakatua ja Eiranrantaa pitkin. Linjan väliaikainen kääntöpaikka sijoittuu Hernesaarenranta 3 tontin pohjoisosaan ja linja on otettu käyttöön 2021. Aluerakentamisen edetessä alueen raitiotieverkostoa täydennetään katurakentamisen edetessä alueen palvelutarve huomioiden. Kaupungin tavoitteena on toteuttaa raitiotien jatkoyhteys asemakaavakorttelin 20862 kääntöpaikalle etupainotteisesti alueen rakentamisen ensivaiheessa.

Kaavaratkaisussa mahdollistetaan maanpäällisten pysäköintiratkaisujen lisäksi myös kannenalaisten pysäköintiratkaisujen toteuttamista osaan kortteleista, koska kaavaratkaisun mahdollistamat 1900 asumisen ja työpaikkojen autopaikkaa eivät ole mitoitettavissa pelkästään kaavaratkaisun LPA-1 korttelialueiden maanpäällisiin pysäköintilaitoksiin. Tulevat asunto- ja toimitilarakentamisen korttelit sekä pysäköintilaitoksille osoitetut korttelit ovat kaupungin omistuksessa. Kaavan tavoitteiden sekä markkinaehtoisen pysäköinnin toteutumista tullaan tukemaan myös tontinluovutuksen keinoin esimerkiksi muodostamalla tonteista- ja kortteleista markkinaehtoisen pysäköinninratkaisujen toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia sekä huolehtimalla, että toteutettavat autopaikat ovat mahdollisimman tehokkaasti autopaikkoja tarvitsevien saatavilla markkinaehtoisesti. Lisäksi tontinluovutuksen keinoin on niiden tonttien toteuttajille, joilla autopaikkojen toteutusmahdollisuus on osoitettu kannenalaiseen pysäköintilaitokseen, tarkoitus tarjota mahdollisuutta hankkia markkinakysynnän tyydyttämiseksi tarvittavat autopaikat vaihtoehtoisesti myös LPA-1 korttelialueille rakennettavista pysäköintilaitoksista.

Alueelle on laadittu toteuttamista ohjaavat korttelikortit, jotka ovat kaavaselostuksen liitteenä.

Länsisataman havainnekuva

4 Suunnittelun lähtökohdat

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaratkaisu vastaa valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (valtioneuvoston päätös 14.12.2017). Näistä kaavaratkaisun valmistelussa on erityisesti painotettu seuraavia:

-luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle

- edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta

- turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet

Myrskyihin, rankkasateisiin ja tulviin varautumista käsitellään selostuksen kohdissa merenpinnan korkeus ja meriveden aaltoilu, tuulisuus sekä yhdyskuntatekninen huolto. Meluntorjuntaa käsitellään kappaleessa ympäristöhäiriöt. Satamaliikennettä käsitellään kappaleessa korttelialueet ja liikenne.

Asemakaava ja asemakaavan muutos ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Kaavaa muutetaan alueella, jolla asuntotuotannolla on hyvät edellytykset toteutua sekä valmiiksi rakennetun katuympäristön, palveluverkon että rakentamisvalmiuden osalta. Kaava-alue sijoittuu raitioliikenteen palvelualueelle. Liikenteen melun torjumiseksi on kaavoituksen yhteydessä laadittu meluselvitys.

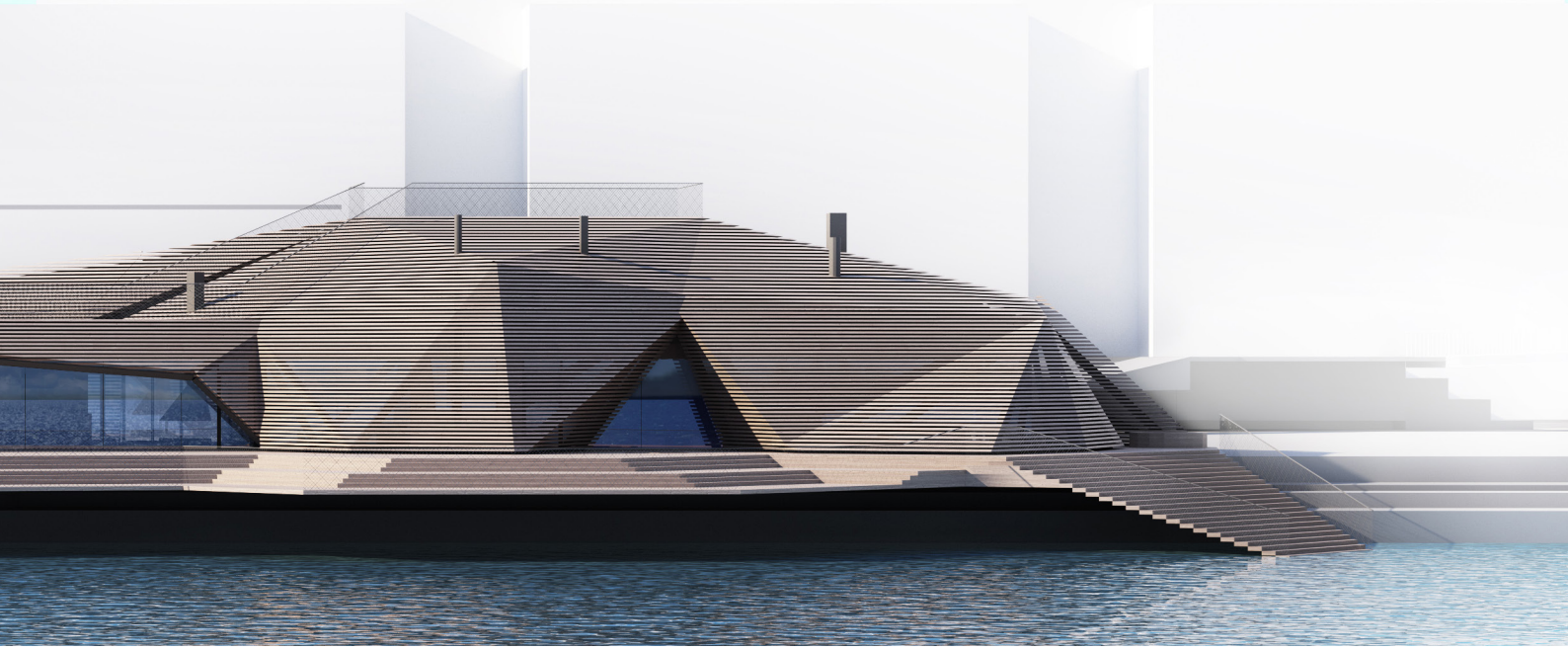

Hernesaaren yleinen sauna, Avanto Arkkitehdit Oy

Osayleiskaava, yleiskaava ja maanalainen yleiskaava

Hernesaaren osayleiskaavassa (tullut voimaan 18.4.2019) alue on pääosin kerrostalovaltaista asuinaluetta, palvelujen ja hallinnon sekä työpaikkojen aluetta, satama-, venesatama- ja vesialuetta ja puistoa. Nyt laadittu kaavaratkaisu on Hernesaaren osayleiskaavan mukainen

Helsingin yleiskaavan 2016 (tullut voimaan 5.12.2018) mukaan alue on kantakaupunki (C2), virkistys- ja viheraluetta ja vesialuetta. Kantakaupunki (C2) kaavamääräys on sisällöltään seuraava: 'Keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palveluiden, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen muutoksissa on varmistettava kantakaupungille ominaisen, toiminnallisesti monipuolisen ja sekoittuneen rakenteen säilyminen sekä liike- ja toimitilojen riittävä määrä. Käyttötarkoituksen muutosten yhteydessä tulee tehdä alueellinen tarkastelu. Aluetta kehitetään kestävien kulkumuotojen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn, ehdoilla. Kaupunkibulevardeihin liittyvillä alueilla korttelitehokkuus tulee olla pääsääntöisesti yli 1,8 ja keskeisten katujen varsilla kaduille avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi.' Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan (2016) mukainen.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) mukaan alueella on merkinnät "nykyiset rakennetut maanalaiset tilat ja tunnelit" ja "suunnitellut rakennetut maanalaiset tilat ja teknisen huollon tunnelit".

Asemakaavat

Alueella ovat voimassa asemakaavat n:o 9460 / 19.11.1990, 10800 / 14.11.2001 (Kvsto), 10683 / 24.3.1999 (Kvsto), 6154 / 21.4.1970 (Sis.as.min.), 8775 / 23.12.1983 (Sis.as.min,), 4940 / 26.5.1961 (Sis.as.min.), 8761 / 16.3.1984 (Ympäristömin.) ja 8418 / 9.2.1982 (Sis.as.min.).

Kaavojen mukaan alue määritetty pääosin teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueiksi sekä satama-, rautatie-, katu- ja puistoalueiksi.

Rakennusjärjestys

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 7.6.2023.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Muut suunnitelmat ja päätökset

Hernesaaren risteilijälaiturin merialueen ruoppaus ja täyttö, lupahakemussuunnitelma, Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Ramboll 25.8.2014

Vesilupapäätös Nro 129/2015/2, Dnro ESAVI/7960/04.09/2014, annettu 16.6.2015, Hernesaaren risteilijälaiturin rakentaminen, merialueen täyttö, ruoppaus ja massojen läjitys sekä valmistelulupa

Helen Oy:n Munkkisaaren huippu- ja varalämpökeskuksen ympäristönsuojelulain mukaisten lupamääräysten tarkistamista ja toiminnan muuttamista koskeva päätös, Etelä- Suomen Aluehallintovirasto, päätös Nro 8/2015/1 , Dnro ESAVI/317/04.08/2013, 14.1.2015

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 16.4.2019 hyväksyä markkinaehtoisen pysäköinnin kokeilun periaatteet ohjeellisena noudatettavaksi Hernesaaren asemakaava-alueen asuntorakentamisessa. Punavuoren ja Eiran asukaspysäköintialuetta ei ole tarkoitus laajentaa Hernesaareen. Hernesaaren asukaspysäköinti ratkaistaan kaava-alueella.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 10.10.2023 hyväksyä Hernesaaren liikenteelliset periaatteet alueen asemakaavoituksen liikenteen järjestämisen lähtökohdaksi:

”Hernesaaren alueen tulevien autopaikkojen enimmäismäärää tarkennetaan. Alueen suunnittelua edistetään autoriippumattomana ja siten vähäautoisena sekoittuneen ja tiiviin kaupunkirakenteen alueena. Hernesaaren asukkaiden ja työpaikkojen pysäköintipaikkojen enimmäismäärä rajataan noin 1900 autopaikkaan, jotta voidaan riittävästi varmistua siitä, että tuleva asemakaava täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 momentin sisältövaatimukset edellytysten luomisesta liikenteen järjestämiselle.

Samalla lautakunta kiinnitti huomiota siihen, että voimassa olevat pysäköintipolitiikan linjaukset suosittavat pysäköinnin toteuttamista muusta rakentamisesta irrallisiin pysäköintilaitoksiin ja lisäksi kaupungin tavoitteet hiilipäästöjen alentamiseksi ohjaavat välttämään kannen alaista pysäköintiä.

Lisäksi alueen jatkosuunnittelussa varmistetaan riittävät invapysäköinti mahdollisuudet asuintalojen välittömässä läheisyydessä.

Alueen jatkosuunnittelussa turvataan, että Hernesaaren rakentaminen ja liikenteen lisääntyminen ei aiheuta merkittävää haittaa lähialueen asukkaille. Erityisesti autoliikenteen muutoksia Telakkakadulla seurataan ja varmistetaan, että Hernesaaren rakentamisen aikana ja sen jälkeen liikenteen sujuvuus ei kohtuuttomasti heikenny. Selvitetään Hernesaaren asukkaiden ja alueella asioivien mahdollisuutta toimivasti hyödyntää lähialueen maanalaisia pysäköintilaitoksia."

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 11.6.2024 asettaa 4.6.2024 päivätyn asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12864 julkisesti nähtäville, ja että ennen nähtäville asettamista valtion viljavarasto siiloineen on varustettava vähintään suojelumerkinnällä sr-3.

Pohjakartta

Helsingin kaupungin kaupunkimittauspalvelut on laatinut pohjakartan.

Maanomistus

Kaupunki omistaa kaava-alueen.

Alueella on vuokrasopimuksia useiden eri toimijoiden kanssa.

Muut lähtökohdat

Kaavaratkaisun valmistelussa on erityisesti painotettu seuraavia Hiilineutraali Helsinki 2035 –toimenpideohjelman mukaisia toimenpiteitä, jotka koskevat asemakaavoitusta:

5 Edistetään miellyttävän ja turvallisen kävely-ympäristön toteutumista mm. toteuttamalla liikenneturvallisuuden kehittämisohjelma.

8 Parannetaan joukkoliikenteen palvelutasoa sekä raideliikenneverkon kattavuutta.

- Varmistamalla riittävä matkustajakysyntä maankäytön ja liikenneinvestointien yhtäaikaisella suunnittelulla (mm. täydennysrakentaminen).
- Vahvistamalla joukkoliikenteen tehokasta runkoverkkoa.

14 Kaupungin yhdyskuntarakennetta täydentämällä edistetään joukkoliikenteen ja muiden kestävien kulkumuotojen käyttöä.

15 Uudistetaan pysäköintinormia paremmin tukemaan kestävää liikkumista sekä uusien alueiden suunnittelussa että vanhojen alueiden täydennysrakentamisessa.

16 Kaavoituksella ohjataan pyöräily- ja jalankulkupainotteisten kortteleiden ja alueiden syntyyn.

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa ”2 Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen kuvaus” kunkin aiheen kohdalla.

Hernesaaren risteilymatkailun kehittäminen

Helsingin kaupunki osallistui 2009-2011 UrbactII CTUR Cruise Traffic and Urban Regeneration -hankkeeseen. Euroopan unionin osittain rahoittaman hankkeen tavoitteena oli selvittää, millä tavoilla risteilymatkailua on mahdollista kehittää hankkeeseen osallistuneissa kymmenessä satamakaupungissa. Helsingissä selvitystyö keskitettiin Hernesaaren risteilymatkailun kehittämiseen ja mukaan osallistettiin kolmen vuoden aikana hankkeen eri vaiheisiin laaja osallisryhmä, jossa olivat mukana UrbactII CTUR ja InterregIV Creative metropoles -hankkeiden ja kaupungin keskeisten hallintokuntien lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM), Elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus (ELY), Innovaatiorahoituskeskus (TEKES), Kauppakorkeakoulu ja Aalto -yliopisto, alueen nykyisiä toimijoita ja matkailupalveluista kiinnostuneita toimijoita, yhdistyksiä ja alueen asukkaita. Kehittämistyön tuloksena laadittiin lista kehittämistoimista ja matkailupalveluista, jotka parhaalla tavalla tukisivat Helsingin ja Hernesaaren risteilymatkailua. Kehittämistoimenpiteiden pohjalta laadittiin maankäyttökaavio, jossa kehittämistoimille osoitettiin sijainnit.

Vuonna 2009 käynnistetyn Hernesaaren risteilymatkailua koskevan kehittämistyön myötä kaupunki toteutti alueelle liikenne- ja opastusjärjestelmät risteilymatkailijoiden tarpeisiin. Vuonna 2010 järjestettiin Hernesaaren Matkailu- ja elämysworkshop. Vuonna 2011 Hernesaarenrannassa järjestettiin purjehduksen EM -kilpailut ja kaupunki toteutti Hernesaaren itärantaan vesiliikennettä varten kaivetun altaan ja vesibussilaiturin ja vesiurheilua palvelevat väliaikaiset veneiden laskuluiskat. Vuonna 2012 laadittiin Hernesaari kokeilu- ja markkinapaikkana -selvitys. Lisäksi Hernesaarenrantaan on aktiivisesti ohjattu liikunta-, matkailu- ja ravintola- ja kahvilapalveluita. Rannan padel -tenniskenttien yhteyteen rakentui Vuoden 2014 Hirsirakennukseksi valittu Kahvila Birgitta. Vuonna 2015 Hernesaarenranta -ravintolakeskittymä avattiin Hernesaaren vesibussialtaan ympärille ja jota laajennetaan kesäksi 2016 . Toukokuussa 2016 valmistui yleinen sauna ja ravintolahanke Hernesaaren Löyly Oy.

Hernesaaren matkailupalveluiden kehittäminen, Matkailu- ja elämysworkshop vuodelta 2010

Hernesaaren alueidentiteettityöpaja

Helsingin kaupunki järjesti 2013 Hernesaaren alueidentiteettiä koskevan työpajan, johon osallistui alueen nykyisiä ja mahdollisia tulevia kehittäjiä ja toimijoita, yrityksiä, kiinteistön omistajia, lähialueiden asukasyhdistysten edustajia sekä Hernesaaren suunnitteluun ja toteutukseen liittyviä avainhenkilöitä kaupungin eri virastoista.

Työn tavoitteena oli määritellä yhdessä kaupungin eri yksiköiden ja muiden Hernesaaren alueeseen vaikuttavien toimijoiden kanssa yhteinen näkemys Hernesaaren identiteetistä. Työ perustui aineistoanalyysiin ja työpajatyöskentelyn tuloksiin. Ensimmäisen työpajan tavoitteena oli määritellä Hernesaaren alueidentiteetin elementit ja keskeiset tavoitteet. Toisessa työpajassa jatkettiin edellisen työpajan tuloksena syntyneen alueidentiteettiluonnoksen työstämistä, luonnosteltiin identiteetin visualisoiva Moodboard sekä kuvattiin video Hernesaaren tahtotilasta.

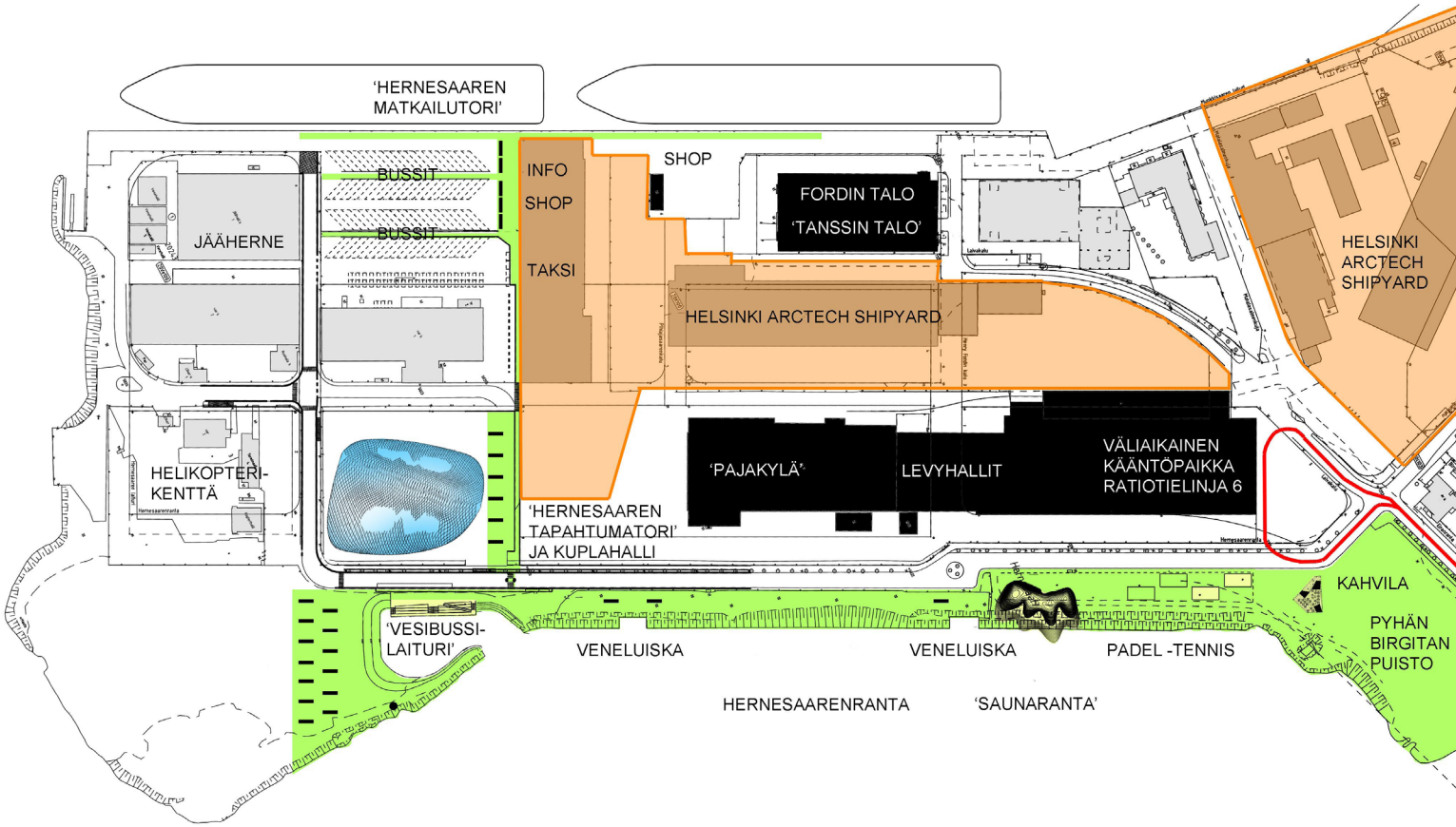

”Hernesaari on Helsingin keskustan naapuriin rakentuva merellisyydessään ainutlaatuinen uusi kaupunginosa. Hernesaaresta ympäristöineen tulee purjehduksen ja merellisen harrastustoiminnan suurin keskittymä Suomessa. Suurin osa Helsinkiin saapuvista 400 000:sta risteilymatkailijasta rantautuu Hernesaareen. Kantakaupungin hienoin avomerimaisema, rantapuisto, suuret risteilyalukset ja purjehdustapahtumat tekevät Hernesaaresta merihenkisten kohtaamispaikan ydinkeskustan lähellä.”

”Hernesaari on Helsingin keskustan naapuriin rakentuva merellisyydessään ainutlaatuinen uusi kaupunginosa. Hernesaaresta on avarat ja esteettömät näkymät avomerelle, ja alueelle rakennetaan uusia ja omaperäisiä asuntoja. Hernesaaresta ympäristöineen tulee purjehduksen ja merellisen harrastustoiminnan suurin keskittymä Suomessa.
Vuonna 2030 Hernesaaressa on yli 6 900 asukasta ja lähes 3 000 työpaikkaa ja se on harrastus- ja vapaa-ajanviettopaikka tuhansille. Kuuden hehtaarin laajuinen Hernesaaren rantapuisto on osa Helsinginniemen kiertävää rantareittiä ja suora jatke suositulle Merisatamanrannan kävelyalueelle. Raitiovaunulla matka ydinkeskustaan kestää 10 minuuttia, ja Hernesaaren rantapuistolla on hyvät mahdollisuudet muotoutua yhdeksi Helsingin suosituimmista puistoista.
Hernesaaren kautta Helsinkiin saapuu vuosittain satoja tuhansia risteilymatkustajia ympäri maailman. Helsinkiin saapuvat risteilymatkustajat kuluttavat vierailunsa aikana yhteensä yli 30 miljoonaa euroa vuosittain. Loistoristeilijät, purjehduskilpailut ja muut merelliset toiminnot luovat Hernesaareen kansainvälisen ja aktiivisen tunnelman.”

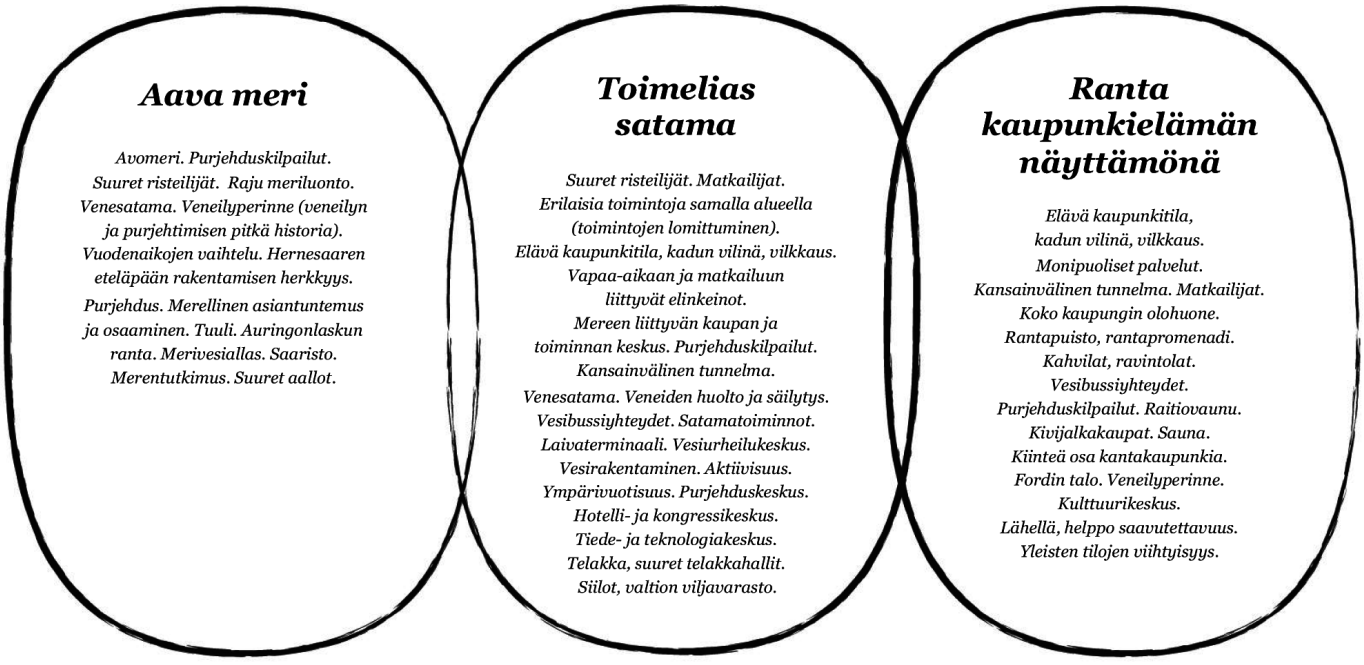

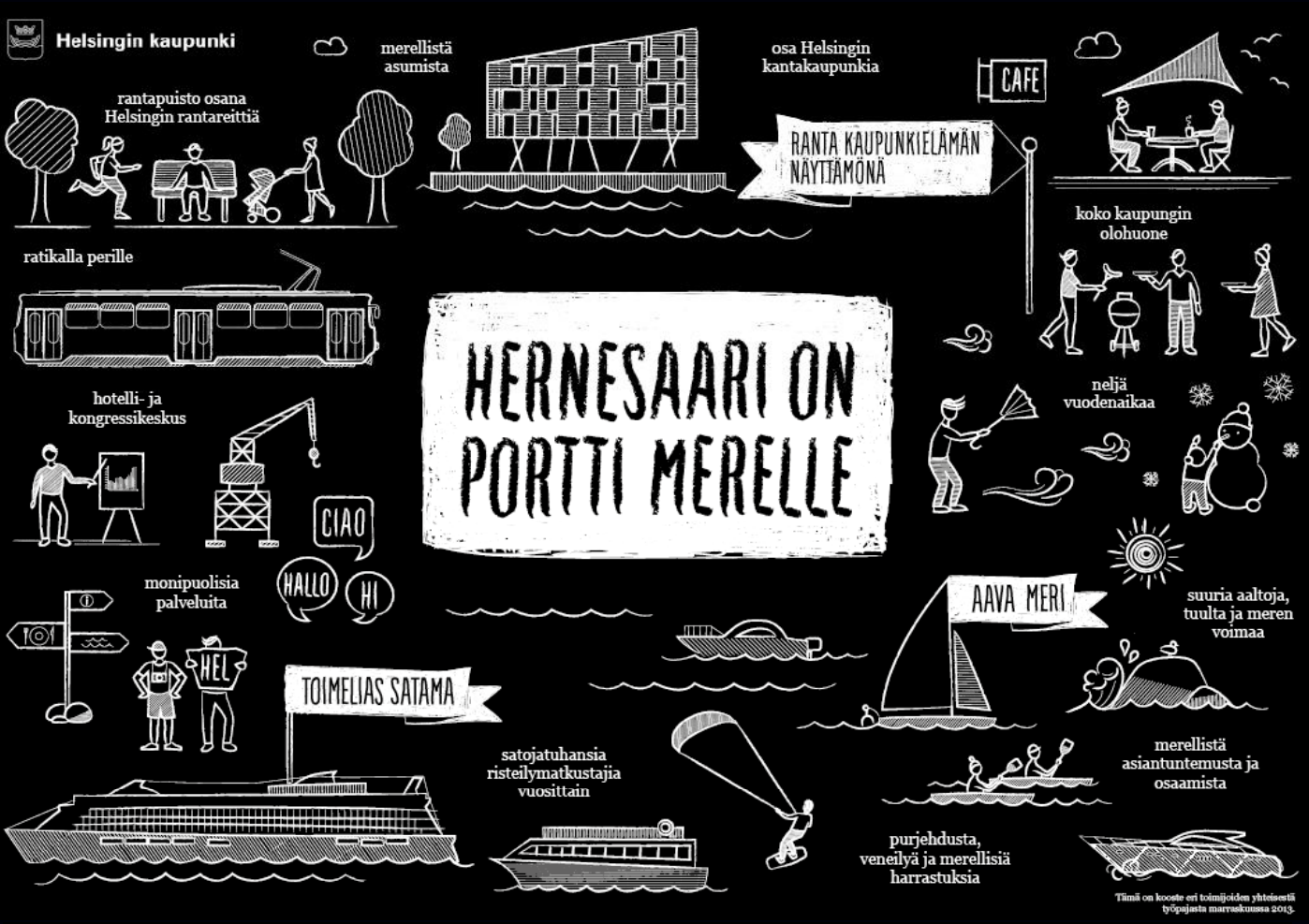

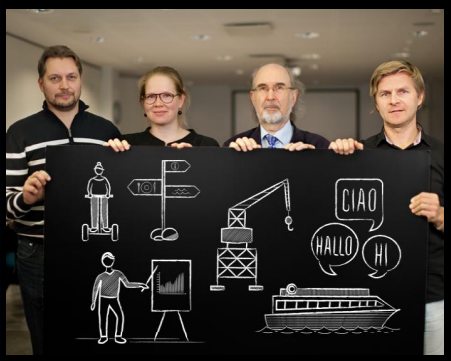

*Ryhmä 1 pohti tulevaisuuden Hernesaarta **kaukaa tulevan vierailijan**, kuten turistin tai bisnesmatkaajan, näkökulmasta. Tässä kuvassa ryhmän näkemys "toimelias satama" -teemasta. Kuvassa ovat **Leena Karppinen** (Helsingin kaupunki, opas), **Pekka Alenius** (Suomen Merentutkijat) ja **Ville Iivonen** (Sauna Finlandia Holding Oy).*

*Ryhmä 2 pohti tulevaisuuden Hernesaarta **läheltä tulevan kävijän** näkökulmasta. Tässä kuvassa ryhmän näkemys "ranta kaupungin näyttämönä" –teemasta. Kuvassa ovat **Turo Saarinen** (Helsingin kaupunki, liikuntavirasto), **Kim Weckström** (Helsingfors Segelsällskap rf), **Laura Schrey** (Helsingin kaupunki, talous- ja suunnittelukeskus) sekä **Martti Luoma** (Padel Center Hernesaari).*

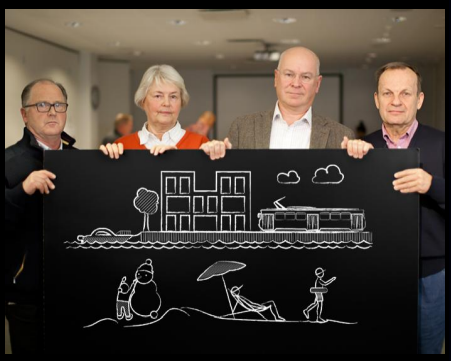

*Ryhmä 3 pohti tulevaisuuden Hernesaarta **asukkaan** näkökulmasta. Tässä kuvassa ryhmän näkemys "ranta kaupungin näyttämönä" -teemasta. Kuvassa ovat **Jouko Lindgen** (Koy Helsingin Argonautica), **Ulla Blomberg** (Eteläiset kaupunginosat ry), **Claes Tallberg** (Nyländska Jaktklubben) sekä **Aapo Rauhio** (Munkkisaari–Hernesaari seura).*

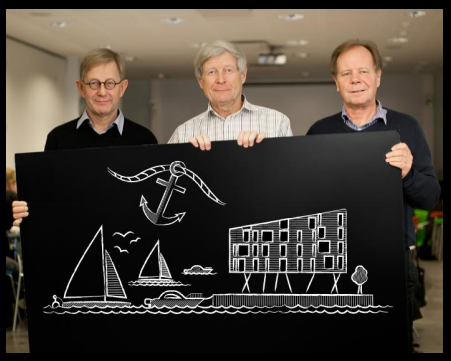

*Ryhmä 4 pohti tulevaisuuden Hernesaarta **harrastajan** näkökulmasta. Tässä kuvassa ryhmän näkemys "aava meri" -teemasta. Kuvassa ovat **Timo Nurmilaukas** (Helsingfors Segelklubb), **Anders Backman** (Nylandska Jaktklubben) sekä **Patrik Andersson** (Suomen Purjehdus ja Veneily).*

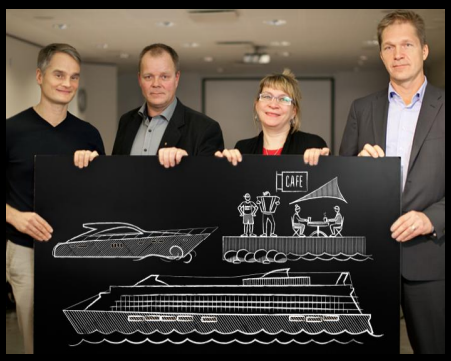

*Ryhmä 5 pohti tulevaisuuden Hernesaarta **yrittäjän** näkökulmasta. Tässä kuvassa ryhmän näkemys " toimelias satama" -teemasta. Kuvassa ovat **Jari Huhtaniemi** (Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto), **Jorma Kettunen** (Munkkisaaren yritystalo oy), **Minna Maarttola** (Helsingin kaupunki, talous- ja suunnittelukeskus) sekä **Markku Strömberg** (Niam Oy).*

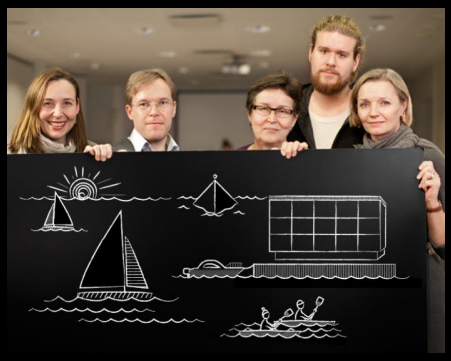

*Ryhmä 6 pohti tulevaisuuden Hernesaarta **epäkaupallisen organisaation** tai **yhdistyksen** näkökulmasta. Tässä kuvassa ryhmän näkemys aava meri -teemasta. Kuvassa ovat **Mirja Rosenberg** (Suomen Purjehdus ja Veneily), **Jere Riikonen** (Suomen Merentutkijat ry), **Sirkka Mäkeläinen** (Helsingin kaupunki, talous- ja suunnittelukeskus), **Jaakko Pennanen** (Nyländska Jaktklubben) ja **Eeva Hietanen** (Helsingin satama).*

5 Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet

Vireilletulo

Kaavoitustyö on tullut vireille vuonna 2023 kaupungin aloitteesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viran omaistahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin Satama
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Kaupunkiliikenne Oy
- Väylävirasto
- Museovirasto
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Puolustusvoimat 1. logistiikkarykmentti esikunta
- Suomenlinnan hoitokunta
- Liikenteen turvallisuusvirasto Traficom Merenkulku
- Suomenlahden mmerivartioston esikunta
- Rajavartiolaitoksen esikunta
- Uudenmaan liitto
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
- Helsingin vanhusneuvosto
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti.

Vireilletulosta ja OAS:n sekä valmisteluaineiston nähtävilläolosta on ilmoitettu osallisille kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi sekä lehti-ilmoituksella Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet ja Helsingin uutiset -lehdissä

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluaineistoa ((kaavaluonnos, selostusluonnos ja selvityksiä) on nähtävillä 27.11.–18.12.2023 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla https://www.hel.fi/suunnitelmat.

Asukastilaisuus pidettiin 4.12.2023 verkkotilaisuutena.

Näkymä Lauttasaaresta, Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat onnettomuustilanteiden vaikutusalueisiin, yhdyskuntateknisen huollon järjestämiseen, kulttuuriympäristöön ja suojelukohteisiin, sataman toimintaedellytysten varmistamiseen ja meluselvityksiin sekä joukko-, saatto- ja pyöräliikenteen järjestämiseen. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että ehdotuksen kaavaratkaisu mahdollistaa yhdyskuntateknisen huollon ja joukko-, saatto- ja pyöräliikenteen järjestämisen sekä satamatoiminnan toimintaedellytysten varmistamisen.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat rakentamiseen, kaupunkikuvaan ja viihtyisyyteen, virkistysalueisiin, luonnon monimuotoisuuteen, palveluihin, toimintaedellytysten turvaamiseen, liikenteeseen, selvityksiin, vuorovaikutukseen, MRL:n sisältövaatimuksiin, tehtyihin päätöksiin ja ulkopuolisia alueita koskevien päätösten vaikutuksiin.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että ehdotuksen kaavaratkaisu mahdollistaa palveluiden ja toimintojen sekä liikenteen järjestämisen. Asukaspysäköinnin liikenne asuinkortteleiden alueella perustuu maanalaisiin kansipysäköinnin välisiin ajoyhteyksiin lisäten asuinalueen pihakatujen ja aukioiden turvallisuutta, viihtyisyyttä ja asumisen laatua. Kaavamääräykset ottavat huomioon lintujen törmäysvaikutukset ja ohjaavat laadukkaan ja monimuotoisen kaupunkikuvan toteutumiseen mahdollistaen myös korkeatasoisen julkisen rakennuksen. Toteutuksessa noudatettavissa Hernesaaren valaisuperiaatteissa on otettu huomioon häiriövalon hillintä. Telakkakadun liikenteen kapasiteetin lisäämistä ja vaikutuksia on selvitetty. Selvityksiä tarkistetaan tarvittavilta osin.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 13 kpl.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Hernesaaren asemakaavaratkaisun eri vaihtoehdot

Hernesaaren asemakaavaratkaisuiden eri vaihtoehtoja on esitelty vuorovaikutustilaisuuksissa. Hernesaaren kaavaratkaisu perustuu Hernesaaren osayleiskaavaan (valmisteltu vuosina 2006-2018, tullut voimaan 18.4.2019), jonka yhteydessä on tutkittu vaihtoehtoisia maankäyttövaihtoehtoja alueelle. Kolmen arkkitehtitoimiston lisäksi Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkilta ja suunnittelualueen naapuruston asukkaiden muodostamat ryhmät laativat ideasuunnitelmat alueen maankäytöstä. Ideasuunnitelmista saadusta palautteesta laadittiin yhteenveto lähtötiedoiksi jatkosuunnittelulle. Kaupunkisuunnittelulautakunta on lisäksi antanut jatkosuunnitteluohjeita koskien Hernesaaren osayleiskaavaa; 10.12.2009 siten, että uusi risteilylaituri merkittiin nykyisen laiturialueen yhteyteen ja alueen pohjoisosaan tutkittiin kaavaluonnosta korkeampaa rakentamista ja 26.1.2016 siten, että eteläkärjen venesatamasta sekä rantapuiston eteläosasta esitetään meritäytöiltään pienempi ratkaisu. Myös kaupunginhallitus päätti 19.6.2013 palauttaa osayleiskaavaehdotuksen valmisteltavaksi siten, että 'nykyisen selvitysalueen varauksesta luovutaan ja asuntorakentamisen ja risteilijälaivasataman tilatarpeet toteutetaan ensisijaisesti olemassa olevan Hernesaaren puitteissa'.

Rakentamisen määrä noudattaa Hernesaaren osayleiskaavan kerrosalatavoitteen ja kaupungin strategian linjauksia. Osayleiskaavassa asuntorakentamisen kerrosalatavoite oli noin 285 000 k-m2 ja työpaikka- ja palvelukerrosalatavoite on noin 150 000 k-m2. Uutta asuntokerrosalaa on 298 000 k-m2 ja työpaikka- ja palvelukerrosalaa on 182 000 k-m2 sisältäen nykyisten rakennusten käyttötarkoitusmuutokset 43 470 k-m2. Yhteensä alueen kerrosala on 480 600 k-m2, josta AK- ja ALP -korttelialueiden osuus on 314 000 k-m2 ja muiden korttelialueiden sekä alueiden rakennusalojen yhteenlaskettu osuus 166 600k-m2. Asuntokerrosalan noin 5 % lisääntyminen suhteessa osayleiskaavassa esitettyyn 285 000 k-m2 asuntorakentamisen kerrosalatavoitteeseen perustuu osittain kaupunkikuvallisiin tavoitteisiin ja osittain asemakaavoituksen yhteydessä tehtyyn osayleiskaavatasoa tarkempaan kortteli- ja rakennustason suunnitteluun.

Asemakaavan yhteydessä on tutkittu eri vaihtoehtoja rakentamisen korkeudelle. Esimerkiksi Hernesaarenrannan varrelle merkittyjen kuusi kerrosta korkeiden asuinkerrostalojen kerrosluvun mataloittaminen viiteen kerrokseen ei osoittautunut kaupunkikuvallisista syistä tavoiteltavaksi. Merikadun itäosan varrella olevien kuusi kerrosta korkeiden asuinkerrostalojen tavoin Hernesaarenrannan kuusi kerrosta korkeat asuinkerrostalot muodostavat kaupunkikuvalliselta ilmeeltään uuden kaupunginosajulkisivun, joka on kuitenkin mielletävissä osaksi kantakaupungin kaupunkirakennetta. Rakentamisen korkeuden vaihteluita on lisäksi tutkittu kaikilla korttelialueilla. Asemakaavaratkaisuksi valittiin lähtökohta, jossa asuinkorttelialueen välisten katujen varrella asuinrakennusten kerrosluku vaihtelee neljän ja kahdeksan kerroksen välillä. Tämä edistää kaupunkikuvallisesti vaihtelevan ja monimuotoisen kaupunkitilan muodostumista. Asemakaavaehdotuksessa on esitetty 12-16-kerrosta korkeaa rakentamista olemassa olevien siilojen yhteyteen mutta ympäristöään korkeampaa rakentamista tutkittiin lisäksi eteläosan venesataman yhteyteen. Ehdotuksessa kuitenkin päädyttiin korostamaan eteläosan hillittyä ja yhtenäistä räystäslinjaa.

Maanpäällisten keskitettyjen pysäköintilaitosten sijoittelua on tutkittu asuntoalueelle sekä työpaikka-alueelle. Pysäköintilaitokset olisivat asuntoalueilla vähentäneet asuntokorttelialueiden kerrosalaa ja tuottaneet lisää liikennettä asuntoalueelle, joka olisi myös vähentänyt alueen liikenneturvallisuutta. Lisäksi maanalaisen pysäköintilaitoksen sijoittaminen korttelin 20858 päivittäistavarakauppojen alapuolelle osoittautui toteuttamiskustannusten kannalta haastavaksi. Asemakaavoitus teetti korttelista ja pysäköinnin ratkaisemista vaihtoehtoisia toiminnallisia ja mitoittavia viitesuunnitelmia. Pysäköinnin sijoittaminen tontille 20237/8 mahdollistaa korttelialueen nykyisen maanpäällisen pysäköinnin järjestämisen maankäytön kannalta tehokkaammin. Edellä mainittujen asioiden johdosta maanpäälliset pysäköintilaitokset on sijoitettu Laivakadun länsipuolelle, jolloin ne voivat luontevasti toimia vuorottaiskäytössä työpaikka- ja asukaspysäköinnin tarpeisiin ja ajo niihin on mahdollista ohjata myös Munkkisaarenlaiturin puolelta.

Pyhän Birgitan puiston yhteydessä olevalle venesatama-alueelle on tutkittu vaihtoehtoisia sijainteja Löyly-ravintolan eteläpuolelle ja Hylkeenpyytäjänkadun itäpuolelle. Molemmat vaihtoehdot osoittautuivat toteuttamisen ja kaupunkikuvan kannalta haastaviksi vaihtoehdoiksi. Myös Cafe Birgitan laajennukselle ja sen pohjoispuolella olevalle 500 k-m^2 rakennusalalle on tutkittu vaihtoehtoja. Sekä Cafe Birgitalle että Löyly-ravintolalle on muodostettu omat korttelialueet, joilla toiminta tulee jatkossa järjestää.

Munkkisaaren yritystalon nykyistä tonttia on kavennettu Laivakadun puolella raitiotieyhteyden ja pyöräteiden mitoittamiseksi Laivakadulle. Laivakadun katualue on Munkkisaaren yritystalon kohdalla mitoitettu kapeaksi ilman puuistutuksia johtuen olemassa olevasta rakennuskannasta ja uusien asuinkortteleiden mitoituksesta. Katulinjauksen siirtämistä itään on tutkittu Munkkisaaren yritystalon aloitteesta mutta sitä ei ole todettu tarkoituksenmukaiseksi, koska se kaventaisi alueen peruskoulua varten suunniteltua YO –korttelialuetta. Koulun korttelialueen leikkialueille ja pelikentälle varattu piha-alue on todettu suunnittelun yhteydessä suhteutettuna oppilas- ja päiväkotiryhmämääriin riittämättömiksi.

Rantakallionpuiston ja Ursininkallioiden välisellä puistoalueella on tutkittu vaihtoehtoja puistoalueiden jatkuvuuden, uimapaikan käytettävyyden ja vesiliikenteen turvallisuuden parantamiseksi.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 10.10.2023 hyväksyä Hernesaaren asemakaavoituksen liikenteelliset periaatteet alueen asemakaavoituksen liikenteen järjestämisen lähtökohdaksi. Tämän selvityksen yhteydessä tarkasteltiin asemakaava-alueen sisäisiä ja ulkoisia keinoja edellytysten luomiseksi liikenteen järjestämiselle. Tarkasteltuja keinoja ovat olleet Hernesaaren autopaikkojen enimmäismäärän rajaaminen, alueen kerrosalan vähentäminen, uudet alueen ulkopuoliset liikenneyhteydet, Telakkakadun ajoneuvoliikenteen kapasiteetin kasvattaminen sekä Hernesaaren toteutuksen ajallinen kytkentä laajempaan liikenteelliseen päätökseen. Tarkastelun perusteella Hernesaaren autopaikkojen enimmäismäärän rajaaminen on tunnistettu kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaiseksi keinoksi edellytysten luomiseksi liikenteen järjestämiselle. Osassa tarkasteltuja keinoja tunnistettiin merkittäviä negatiivisia vaikutuksia mm. sataman toimintaedellytysten turvaamisen, kaavatalouden, asuntotuotantotavoitteiden saavuttamisen, kaupunkikuvan ja -rakenteen sekä kaavan ja toteuttamisen aikataulun osalta. Tarkemmin tarkastelluista vaihtoehdoista ja arvioiduista vaikutuksista on kerrottu asemakaavan aineistossa ”Hernesaaren asemakaavoituksen liikenteelliset periaatteet 10.10.2023”.

Valmisteluaineiston muut käsittelyvaiheet

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 16.4.2019 hyväksyä markkinaehtoisen pysäköinnin kokeilun periaatteet ohjeellisena noudatettavaksi Hernesaaren asemakaava-alueen asuntorakentamisessa. Punavuoren ja Eiran asukaspysäköintialuetta ei ole tarkoitus laajentaa Hernesaareen. Hernesaaren asukaspysäköinti ratkaistaan kaava-alueella.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 10.10.2023 hyväksyä Hernesaaren liikenteelliset periaatteet alueen asemakaavoituksen liikenteen järjestämisen lähtökohdaksi:

”Hernesaaren alueen tulevien autopaikkojen enimmäismäärää tarkennetaan. Alueen suunnittelua edistetään autoriippumattomana ja siten vähäautoisena sekoittuneen ja tiiviin kaupunkirakenteen alueena. Hernesaaren asukkaiden ja työpaikkojen pysäköintipaikkojen enimmäismäärä rajataan noin 1900 autopaikkaan, jotta voidaan riittävästi varmistua siitä, että tuleva asemakaava täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 2 momentin sisältövaatimukset edellytysten luomisesta liikenteen järjestämiselle.

Samalla lautakunta kiinnitti huomiota siihen, että voimassa olevat pysäköintipolitiikan linjaukset suosittavat pysäköinnin toteuttamista muusta rakentamisesta irrallisiin pysäköintilaitoksiin ja lisäksi kaupungin tavoitteet hiilipäästöjen alentamiseksi ohjaavat välttämään kannen alaista pysäköintiä.

Lisäksi alueen jatkosuunnittelussa varmistetaan riittävät invapysäköinti mahdollisuudet asuintalojen välittömässä läheisyydessä.

Alueen jatkosuunnittelussa turvataan, että Hernesaaren rakentaminen ja liikenteen lisääntyminen ei aiheuta merkittävää haittaa lähialueen asukkaille. Erityisesti autoliikenteen muutoksia Telakkakadulla seurataan ja varmistetaan, että Hernesaaren rakentamisen aikana ja sen jälkeen liikenteen sujuvuus ei kohtuuttomasti heikenny. Selvitetään Hernesaaren asukkaiden ja alueella asioivien mahdollisuutta toimivasti hyödyntää lähialueen maanalaisia pysäköintilaitoksia.”

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

Kaupunkiympäristölautakunnan päätös 11.6.2024

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 11.6.2024 asettaa 4.6.2024 päivätyn asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12864 (liitteet nro 3–4) julkisesti nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti.

Valtion viljavarasto siiloineen on Hernesaaren teollisuushistorian kannalta merkittävä rakennus, jonka suojelumerkinnän puuttumiseen asemakaavaehdotuksesta myös kaupunginmuseo on kiinnittänyt lausunnoissaan huomiota. Kaupunkiympäristölautakunta päätti 11.6.2024, että ennen asemakaavan nähtäville asettamista valtion viljavarasto siiloineen varustetaan vähintään suojelumerkinnällä sr-3.

Asemakaavakartta ja selostus on päivitetty päätöksen mukaiseksi.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 12.8.–10.9.2024

Kaavaehdotus esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnalle 4.6.2024 ja lautakunta päätti 11.6.2024 asettaa kaavaehdotuksen nähtäville.

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan.

Muistutukset ja kirjeet

Kaavaehdotuksesta tehtiin 9 muistutusta. Nähtävilläoloajan ulkopuolella saapui 1 kirje.

Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat maakunta- ja osayleiskaavaan, rakentamisen määrään, kaupunkikuvaan ja viihtyisyyteen, toimintoihin, Munkkisaaren yritystalon toimintaedellytyksiin, liikenneselvitykseen, liikenteen sujuvuuteen, seurantaan ja kapasiteetin kasvattamiseen, lumenkuljetus-, huolto- ja asiointiliikenteeseen, autonomistukseen, pysäköintilaitoksiin, venesatamiin ja vesiliikenneturvallisuuteen, veneiden talvisäilytykseen, meritäyttöihin, luontoarvoihin, tuulisuuteen, ilmanlaatuun, meluvaikutuksiin, vuorovaikutukseen, kaava-aineiston nähtävilläoloon, luotettavuuteen, riittävyyteen ja saavutettavuuteen, kaavan vaihtoehtoihin ja arviointiin.

Kirjeissä esitetyt huomautukset kohdistuivat Cafe Birgitan toimintaedellytyksiin.

Viranomaisten lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat rakentamisen määrään, pysäköintiin, turvallisuuteen, terveellisyyteen, puistoalueeseen, melu- ja ilmastovaikutuksiin, toteutukseen, kunnallistekniikkaan ja satama-alueen laajuuteen.
Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Museovirasto
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Kaupunginmuseo
- Vanhusneuvosto
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin Satama
- Hernesaaren jätteen putkikeräys Oy
- Lisäksi Uudenmaan liitto ja Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä ilmoittivat , kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ja sosiaali-, terveys- ja pelastus -toimiala ettei ole lausuttavaa.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista, kirjeestä ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin tehdyt muutokset:

Muistutusten johdosta:
Kaavakarttaan on:

- KL-korttelialueelta 20867 poistettu perustusten vähimmäissyvyyttä kuvannut merkintä

Asemakaavaan on:

- poistettu merkintä ”Rakennelman tai rakennuksen perustusten sokkeli tulee toteuttaa jatkuvana ja anturan alapinta tulee toteuttaa vähintään +0.3 metrin tasolle venesataman kanavarakenteiden kaivun mahdollistamiseksi.”
- lisätty määräys ”Eiranranta -kadun jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikennemelun torjuntatarpeeseen.”
- poistettu määräys ”Purjekalanaukiolta on toteutettava esteetön kulkuyhteys Laivakadulle.”
- lisätty määräys ”Tontille 20243/2 tulee toteuttaa turvalliseksi aidattu, esteetön ja aina saavutettava Purjekalanaukion ja Munkkisaarenlaiturin välinen yleisen jalankulun ja polkupyöräilyn yhteys, jonka leveys on vähintään 5 metriä. Yhteyden saa toteuttaa alikulkuyhteytenä tai siltana.”
- lisätty määräys ”Katualueen tai sisäpihan puoleiseen julkisivuun on toteutettava kiinnitysalusta seinäköynnöksille. Kiinnitysalustan laajuus tulee olla vähintään puolet julkisivunosan alasta.”
- lisätty määräys ”Tontin sisäpihalle tulee istuttaa maanvaraisia puita, mikäli mahdollisten maanalaisten tilojen toteutettava laajuus mahdollistaa riittävän kasvualustan maanvaraisille puille.”

ja selostusta on täydennetty vastaavilta osin.

ELY-keskuksen lausunnon johdosta:
Asemakaavaan on:

- lisätty määräys ”Kortteleiden pelastustiejärjestelyt tulee suunnitella kokonaisuutena. Katualueelta tonteille johtavat ajoreitit tulee yhteensovittaa ja suunnitella huomioiden alueen katusuunnitelma.”
- määräys ”Leikkiin ja oleskeluun tarkoitettuja piha-alueita tai kattoterasseja ei saa sijoittaa sataman melualueelle varmistamatta niillä riittävää meluntorjuntaa. Asuntojen parvekkeet tulee suojata melulta siten, että niillä alitetaan melutason ohjearvot ulkona (päivällä 55 dB ja yöllä 50 dB).” muutettu muotoon ”Leikkiin ja oleskeluun tarkoitettuja piha-alueita, kattoterasseja ja parvekkeita ei saa sijoittaa sataman melualueelle varmistamatta niillä riittävää melun-

torjuntaa. Asuntojen parvekkeet tulee suojata melulta siten, että niillä alitetaan melutason ohjearvot ulkona (päivällä 55 dB ja yöllä 50 dB)."

- määräys "Kortteleissa 20854-20855 ja 20860-20863 rakennusluvan yhteydessä tulee laatia meluselvitys, joka osoittaa laivamelun erityispiirteet huomioon ottaen melutason ohjearvoihin perustuvan riittävän meluntorjunnan rakennusten sisätiloissa, oleskeluparvekkeilla sekä leikkiin tai oleskeluun tarkoitetuilla terasseilla ja piha-alueilla." muutettu muotoon "Kortteleissa 20851-20855 ja 20858-20863 tulee rakennusluvan yhteydessä laatia meluselvitys, joka osoittaa laivamelun erityispiirteet huomioon ottaen melutason ohjearvoihin perustuvan riittävän meluntorjunnan rakennusten sisätiloissa, leikkiin tai oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla, terasseilla ja parvekkeilla."
- lisätty määräys "Alueella tulee pyrkiä kierrättämään rakentamisessa muodostuvia ja käytettäviä massoja mahdollisimman tehokkaasti ja varautua rakentamisen aikaiseen massojen välivarastointi- ja käsittelytoimintaan ympäristöluvan ja rakentamisen etenemisen mahdollistamissa puitteissa ennen pääkäyttötarkoituksen mukaiseen käyttöön ottamista. Ympäristöhaittojen torjuntaan ja lieventämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota."
- määräys "Maanalaisissa pysäköintitiloissa ei tarvitse rakentaa palomuuria tontin rajoille. Jos palomuuria ei rakenneta, tulee paloteknisiä ratkaisuja suunnitellessa käsitellä korttelia yhtenä kokonaisuutena riittävän turvallisuustason saavuttamiseksi." muutettu muotoon "Maanalaisissa pysäköintitiloissa ei tarvitse rakentaa palomuuria tontin rajoille. Jos palomuuria ei rakenneta, tulee paloteknisiä ratkaisuja suunnitellessa käsitellä korttelia tai ajotunnelein yhdistettäviä kortteleita yhtenä kokonaisuutena riittävän turvallisuustason saavuttamiseksi."
- lisätty määräys "Kortteleiden pelastustiejärjestelyt, huoltoajoreitit ja liikuntaesteisten pysäköintipaikat tulee suunnitella kokonaisuutena. Katualueelta tontille johtavat ajoyhteydet tulee yhteensovittaa ja suunnitella huomioiden alueen katusuunnitelma."

ja selostusta on täydennetty vastaavilta osin.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) lausunnon johdosta:
Kaavakarttaan on merkitty:

- lisätty ma-1 -merkintä Meduusanaukiolle
  -YO-korttelialueelle 20181 on lisätty maanalainen johto -merkintä

Asemakaavaan on:

- määräys "et-1-merkitylle rakennusalalle tulee rakentaa vähintään 4 m leveä, 0,6 m syvä ja 2,5 m korkea tila muuntamoa varten. Tilasta tulee olla näköyhteys ma-2 -merkitylle pumppaamolle. " muutettu muotoon "et-1-merkitylle rakennusalalle tulee rakentaa vähintään 4 m leveä, 0,6 m syvä ja 2,5 m korkea tila laitetilaa varten. Tilasta tulee olla näköyhteys ma-2 -merkitylle pumppaamolle."

ja selostusta on täydennetty vastaavilta osin.

Helen Sähköverkko Oy lausunnon johdosta:
Kaavakarttaan on:

- lisätty et-3 merkintä tonteille 20850/2, 20851/4, 20852/3, 20858/1, 20860/3, 20861/3, 20863/3 ja 20870/1

Asemakaavaan on:

- lisätty merkintä "Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa jakelumuuntamon, sijainti ohjeellinen."
- määräys "Korttelialueiden kadun varrelle sijoittuville tonteille tulee rakentaa tila yhdyskuntateknisen huollon jakokaappeja varten. Vähintään 1,2 m syvässä, 1,8 m leveässä ja 2,2 m korkeassa kadun suuntaan avautuvassa tilassa ei saa olla alapohjaa. Tilan tulee mahdollistaa putkivedot vähintään 1 m kadunpinnan tason alapuolelta." muutettu muotoon "Korttelialueiden kadun varrelle sijoittuville tonteille tulee rakentaa tila yhdyskuntateknisen huollon jakokaappeja varten. Vähintään 2,0 m syvässä, 2,5 m leveässä ja 2,2 m korkeassa kadun suuntaan avautuvassa tilassa ei saa olla alapohjaa. Tilan tulee mahdollistaa putkivedot vähintään 1 m kadunpinnan tason alapuolelta."

ja selostusta on täydennetty vastaavilta osin.

Hernesaaren jätteen putkikeräys Oy lausunnon johdosta:
Asemakaavaan on:

- merkintä "Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa jätteen lajitteluhuoneen. " muutettu muotoon "Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa alueellisen jätteen lajitteluhuoneen."
- poistettu määräys "et-2 -merkitylle rakennusalalle saa rakentaa vähintään 32 k-m2 kokoisen

Touko Laaksosen aukion havainnekuvassa mahdollisen taideteoksen sijaintia on havainnollistettu kuvanveistäjä Pekka Jylhän veistoksen ”Sininen hetki” kuvalla.

Touko Laaksosen aukio, Asemakaavoitus ja MASU Planning

tila aluetta palvelevaa jätteen kierrätyspistettä varten."

ja selostusta on täydennetty vastaavilta osin.

Kaavaehdotuksen jatkosuunnittelun johdosta:

Kaavakarttaan on merkitty:

- kerroslukumerkintä I lisätty tonteille 20858/1 ja 3 sekä 20851/1 ja VIII lisätty tontille 20850/1
- kerroslukumerkintää muutettu tonteilla 20855/2 ja 3
- tarkistettu ajoluiska-, rakennukseen jätettävä kulkuaukko , myymälän rakennusala ja tonttiliittymä -ohjeellisia merkintöjä
- tarkistettu m-1, pi-1 ja ua -merkintöjä tonteilla 20853/2 ja 20854/2
- tonteilla 20850/1 ja 2, 20855/2 ja 3 ja 20860/1 ja 2 siirretty tontin rajaa
- ET-1 alueelta poistettu rakennusala-merkintä
- lisätty a-merkintä tonteille 20851/3 ja 4, 20859/1 ja 3, 20860/1 ja 4, 20861/1 ja 20863/3
- muutettu tonttikatujen Meduusankatu, Vuokkokalankatu ja Korallikatu päätteen mitoitusta ja vastaavasti laajennettu tonttia 20856/1 ja pienennetty tontteja 20859/3, 20860/2 ja 3, 20861/2 ja 3
- muutettu rakennusalaa tontilla 20859/3 ja 20856/2
- rakennusoikeuden tarkistuksia AK- ja ALP -korttelialueilla ja tonteilla 20243/2, 20865/1 sekä ET-1, ET-2 ja VU-alueilla
- nimetty Touko Laaksosen aukio, lisätty katuaukio-merkintä ja pienennetty LV-aluetta
- nimetty Purjekalanallas ja Airokalanallas
- YO-korttelialueetta 20181 laajennettu ja lisätty-YO-korttelialueiden 20181 ja 20871 väliselle katualueelle silta-merkintä sekä pienennetty vastaavasti tontteja 20859/1 ja 2
- pienennetty KL-korttelialuetta 20867 ja TY-korttelialuetta 20243
- poistettu ajo- ja p- merkintä LV-alueelta ja lisätty puurivi- ja aukioksi rakennettava alue merkintä
- muutettu KL korttelialueen 20866 käyttötarkoitusmerkinnäksi KL-1
- tarkistettu p-merkintää KL-korttelialueella 20243
- muutettu LV- ja VU -alueilla aal-, po-3- ja/tai w -merkintöjä ja lisätty po-, po-1-, po-4-, w- tai w-3 -merkintöjä
- VP-1 aluetta laajennettu Laguunipuiston ja Atollipuiston osalta
- lisätty VP-1 alueelle po-2 ja po-4 merkintöjä
- ma-3 merkintöjen sijaintia muutettu
- muutettu y-z -merkintää tonteilla 20855/1 ja 20859/3
- autopaikkojen enimmäismäärää muutettu tonteilla 20859/2 ja 20861/2
- poistettu pihakatu-merkintä YO-korttelialueiden 20181 ja 20871 sekä tontin 20860/3 ja VP-1 väliseltä alueelta
- lisätty aukioksi rakennettava alue -merkintä Merihevosenkadulle, Meduusankadulle, Vuokkokalankadulle, Korallikadulle, Laivakadulle ja LV-alueelle sekä laajennettu aukioksi rakennettava alue -merkintää Munkkisaarenlaiturilla
- tarkistettu maanpinnan likimääräinen korkoasema -merkintöjä

Asemakaavaan on

- merkintä "Liikerakennusten korttelialue." muutettu muotoon "Liikerakennusten korttelialue. Korttelialueelle ei saa sijoittaa majoitustoimintaa."
- lisätty merkintä "Liikerakennusten korttelialue. Korttelialueelle saa sijoittaa museon ja vesiurheilutoimintaan liittyviä tiloja sekä liike-ja palvelutiloja. Korttelialueelle ei saa sijoittaa majoitustoimintaa."
- merkintä "Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Korttelialueelle saa sijoittaa tiloja veneiden huoltoa ja varastointia varten. Korttelialueelle saa lisäksi sijoittaa liike- ja palvelutiloja." muutettu muotoon "Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Korttelialueelle saa sijoittaa tiloja veneiden huoltoa ja varastointia varten sekä liike- ja palvelutiloja. Korttelialueelle saa lisäksi sijoittaa ranta- rakenteita, täyttöjä, kaivantoja ja rakennelmia.
- merkintä "Puisto. Alueelle saa lisäksi sijoittaa leikki- ja liikuntatoimintoja sekä niiden edellyttämiä suurikokoisia rakennelmia. Alueelle saa lisäksi sijoittaa rantarakenteita, täyttöjä ja kaivantoja. " muutettu muotoon "Puisto. Alueelle saa lisäksi sijoittaa leikki- ja liikuntatoimintoja sekä niiden edellyttämiä suurikokoisia rakennelmia. Alueelle saa lisäksi sijoittaa rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja ja rakennelmia."
- merkintä "Maanalainen tila. Rakennusalalle saa sijoittaa varastotiloja tasolle +2.0 - +5.5" muutettu muotoon "Maanalainen tila. Rakennusalalle saa sijoittaa viereisen KL-korttelialueen pääkäyttötarkoituksen mukaisia tiloja."
- merkintä "Maanalainen tila. Rakennusalalle tulee sijoittaa päivittäistavarakaupan tiloja. "

muutettu muotoon ”Maanalainen tila. Rakennusalalle saa sijoittaa pumppaamon, sijainti ohjeellinen.”

- merkintä ”Huoltorakennuksen rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa raitiotieliikenteen henkilökunnan sosiaalitila HKL:n ohjeiden mukaisesti, sijainti ohjeellinen. ” muutettu muotoon ”Maanalainen Huoltorakennuksen rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa raitiotieliikenteen henkilökunnan sosiaalitilan, sijainti ohjeellinen.”
- merkintä ”Viivan osoittaman julkisivun osalla räystäslinja tulee Eiranrannan ja Laivakadun varrella sijoittaa kuudennen ja seitsemännen kerroksen välille. Räystäs tulee toteuttaa ulokkeena. Räystäslinjan yläpuolella katuun rajautuvat julkisivut kallistetaan vähintään viisitoista ja enintään kaksikymmentä astetta sisäänpäin. ” muutettu muotoon ”Viivan osoittaman julkisivun osalla räystäslinja tulee toteuttaa kaupunkuvallisesti vähintään kaksi kerrosta rakennuksen kerroslukua alemmaksi. Räystäslinjan yläpuolella julkisivu kallistetaan vähintään viisitoista astetta sisäänpäin.”
- merkintä ”Viivan osoittaman katujulkisivun osalla kahden ylimmän kerroksen ulkoseinä tulee rakentaa kallistettuna siten, että suorien julkisivuosuuksien välissä on korttelissa 20857 kolme ja korttelissa 20863 kaksi vähintään viisitoista astetta sisäänpäin kallistettua ulkoseinäosuutta. ” muutettu muotoon ”Viivan osoittamaan katujulkisivun osaan tulee toteuttaa kaupunkikuvallisia päätykolmioaiheita siten, että vähintään kahden ylimmän kerroksen osuudelta ulkoseinän suorien julkisivuosuuksien välissä on korttelissa 20857 kolme ja korttelissa 20863 kaksi vähintään viisitoista astetta sisäänpäin kallistettua ulkoseinäosuutta.”
- merkintä ”Asuntokohtaiselle pihalle varattu alueen osa. Alue tulee tontin kulkuyhteyksiä lukuun ottamatta rakentaa maantasokerroksen asuntoihin, vapaa-ajantiloihin tai myymälöihin liittyviksi sisäänkäyntipihoiksi ja istutetuiksi alueiksi.” muutettu muotoon ”Sisäänkäyntipihalle varattu alueen osa. Alue tulee rakentaa maantasokerroksen asuntoihin, vapaa-ajantiloihin tai myymälöihin liittyviksi sisäänkäyntipihoiksi ja istutetuiksi alueiksi.”
- merkintä ”Asuntokohtaiselle pihalle varattu alueen osa. Alue tulee tontin kulkuyhteyksiä lukuun ottamatta rakentaa maantasokerroksen asuntoihin, vapaa-ajantiloihin tai myymälöihin liittyviksi sisäänkäyntipihoiksi ja istutetuiksi alueiksi, sijainti ohjeellinen.” muutettu muotoon ”Sisäänkäyntipihalle varattu alueen osa. Alue tulee rakentaa maantasokerroksen asuntoihin, vapaa-ajantiloihin tai myymälöihin liittyviksi sisäänkäyntipihoiksi ja istutetuiksi alueiksi, sijainti ohjeellinen.”
- merkintä ”Portaalle varattu alueen osa. Portaikon yhteyteen tulee toteuttaa esteetön luiska.” muutettu muotoon ”Portaalle varattu alueen osa. Portaikon yhteyteen tulee toteuttaa esteetön luiska, sijainti ohjeellinen.”
- merkintä ”Portaalle varattu alueen osa. Alueelle tulee toteuttaa vähintään -1.0 tasolle laskeva portaikko.” muutettu muotoon ”Portaalle varattu alueen osa. Alueelle saa toteuttaa vähintään -1.0 tasolle laskevan portaikon, sijainti ohjeellinen. (po-2)
- merkintä ”Portaalle varattu alueen osa. Alueelle tulee toteuttaa vähintään -2.0 tasolle laskeva luiska veneiden vesille laskua varten.” muutettu muotoon ”Portaalle varattu alueen osa. Alueelle saa toteuttaa vähintään -2.0 tasolle laskevan luiskan veneiden vesille laskua varten, sijainti ohjeellinen.”
- lisätty merkintä ”Portaalle varattu alueen osa. Alueelle saa rakentaa vähintään +1.2 tasolle laskevan puuverhotun terassoinnin, sijainti ohjeellinen.”
- merkintä ”Näkemäalueeksi varattu alueen osa. Engelinaukiolta merelle suuntautuvaan asemakaavahistoriallisesti merkittävään puistoakselin näkymälinjaan maisemallisesti liittyvä ohjeellinen alueen osa, joka on suunniteltava ja hoidettava pääosin avoimena, mutta yleisilmeeltään puistomaisena. Katu- ja puistoalueille kohdistuvat toimenpiteet tulee suunnitella kokonaisuutena.” muutettu muotoon ”Näkemäalueeksi varattu alueen osa. Engelinaukiolta merelle suuntautuvaan asemakaavahistoriallisesti merkittävän kokonaisuuden puistoakselin näkymälinjaan maisemallisesti liittyvä ohjeellinen alueen osa, joka on suunniteltava ja hoidettava pääosin avoimena, mutta yleisilmeeltään puistomaisena. Katu- ja puistoalueille kohdistuvat toimenpiteet tulee suunnitella kokonaisuutena.”
- merkintä ”Vesialue. Alueelle saa sijoittaa laitureita likimäärin tasolle +0.2 ja pienimuotoisia sääsuojarakennelmia melonta- Ja surffauslajeja varten, sijainti ohjeellinen.” muutettu muotoon ”Vesialue. Alueelle saa sijoittaa laitureita likimäärin tasolle +0.2 ja pienimuotoisia sääsuojarakennelmia moottorittomia vesiurheilulajeja varten, sijainti ohjeellinen.”
- lisätty merkintä ”Vesialue. Alueelle saa sijoittaa vesiliikennelaitureita, sijanti ohjeellinen.”
- merkintä ”Katuaukio. ” muutettu muotoon ”Katuaukio. Alueen tulee

- olla kivetty ja alueella saa olla istutuksia."
- lisätty merkintä "Silta. Katualueen ylittävä jalankulkuyhteys."
- määräys "Tonteille 20237/6, 20862/1, 20865/5 ja 20870/2 saa rakentaa enintään 600 k-m2 päivittäistavarakaupan tilaa." muutettu muotoon "Tonteille 20237/6, 20858/2, 20858/4, 20858/5, 20862/1, 20865/5 ja 20870/2 saa rakentaa enintään 600 k-m2 päivittäistavarakaupan tilaa."
- määräys "Uudisrakentamisessa KTY-, YU- ja KL-korttelialueilla myymälä tulee rakentaa maantasokerrokseen siten, että se voi toimia itsenäisenä toimisto- ja aulatiloista riippumatta. Vähintään kaksi myymälätilaa kullakin tontilla on varustettava rasvanerottelukaivolla ja katon ylimmän tason yläpuolelle johdettavalla paloeristetyllä poistoilmahormilla." muutettu muotoon "Uudisrakentamisessa KTY- ja YU -korttelialueilla myymälä tulee rakentaa maantasokerrokseen siten, että se voi toimia itsenäisenä toimisto- ja aulatiloista riippumatta. Vähintään kaksi myymälätilaa kullakin tontilla on varustettava rasvanerottelukaivolla ja katon ylimmän tason yläpuolelle johdettavalla paloeristetyllä poistoilmahormilla."
- määräys "Korttelissa 20866 rakennuksen koko kattopinta-ala tulee rakentaa yleiseen käyttöön ulko-oleskelualueeksi. Katon eri tasanteille tulee toteuttaa kulkuyhteys ulkoportaan kautta." muutettu muotoon "Korttelissa 20866 rakennuksen koko kattopinta-ala tulee rakentaa yleiseen käyttöön ulko-oleskelualueeksi. Katon eri tasanteille tulee toteuttaa kulkuyhteys ulkoportaan kautta. Ullakolle saa rakentaa tiloja enintään 300 k-m2, tilojen tulee olla kahvila- tai ravintolatiloja. Kahteen kellarikerrokseen saa sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia tiloja asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi."
- määräys "ALP-korttelialueen ma-1 -merkitylle rakennusalalle tulee asemakaavaan merkityn rakennusoikeuden lisäksi toteuttaa maanalaista päivittäistavarakaupan myymälätilaa tontilla 20858 /1 vähintään 1300 k-m2 ja tontilla 20858/3 vähintään 1400 k-m2. Tilat tulee sijoittaa Airokalanaukion korkotasoon." muutettu muotoon "Tontille 20858 /1 tulee toteuttaa vähintään 1300 k-m2 ja tontille 20858/3 vähintään 1500 k-m2 päivittäistavarakaupan tilaa. Tilat tulee sijoittaa Airokalanaukion korkotasoon."
- määräys "Tonttien 20851/1 ja 20851/2 rakennusoikeudesta enintään 85 % saa käyttää asuinhuoneistoja varten. " muutettu muotoon "Tontin 20851/1 rakennusoikeudesta enintään 70 % saa käyttää asuinhuoneistoja varten."
- määräys "Laivakadun varrelle saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi enintään kahden kerroksen korkuisia erkkereitä ja viherhuoneita. Huoneistoa kohden erkkerin ja viherhuoneen yhteenlaskettu kerrosala on enintään 8 k-m2. " muutettu muotoon "Laivakadun ja Eiranrannan varrelle saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi enintään kahden kerroksen korkuisia erkkereitä ja viherhuoneita. Huoneistoa kohden erkkerin ja viherhuoneen yhteenlaskettu kerrosala on enintään 8 k-m2."
- määräys "Rakennuksen jokaiselle katujulkisivulle tulee rakentaa asuntoja maantasokerrokseen lukuun ottamatta Laivakatuun ja ua-merkintään rajautuvia rakennusalan osia, korttelia 20858 sekä tonttia 20851/1. " muutettu muotoon "Rakennuksen jokaiselle katujulkisivulle tulee rakentaa asuntoja maantasokerrokseen lukuun ottamatta Laivakatuun ja Eiranrannan rajautuvia rakennusalan osia, korttelia 20858 sekä tonttia 20851/1."
- määräys "Laivakadun varrella pääosa tiloista tulee rakentaa asumisen aputiloina ja myymälätiloina. " muutettu muotoon "Laivakadun ja Eiranrannan varrella pääosa tiloista tulee rakentaa asumisen aputiloina ja myymälätiloina."
- määräys "Laivakadun, Riuttakujan, Laguunikujan ja Atollikujan varrella myymälän saa rakentaa liike-, toimisto-, työ- ja palvelutilana. " muutettu muotoon "Laivakadun, Eiranrannan, Riuttakujan, Laguunikujan ja Atollikujan varrella myymälän saa rakentaa liike-, toimisto-, työ- ja palvelutilana."
- lisätty määräys "c -merkityn rakennusalan osan ylimpään kerrokseen saa toteuttaa enintään 1/2 rakennusalan osan suurimman kerroksen kerrosalaan laskettavasta tilasta."
- lisätty määräys "Uudisrakentamisessa rakennusten kaupunkikuvan tulee olla moderni."
- määräys "Uudisrakentamisessa myymälätilojen julkisivumateriaali on lasi lukuun ottamatta KL-korttelialueita. " muutettu muotoon "Uudisrakentamisessa AK-, ALP-, KTY-, YU- ja LAP-1

-korttelialueiden myymälälöiden asiakastilojen julkisivumateriaali on lasi."

- määräys "sr-2-merkityllä rakennusalalla korjaustöiden lähtökohtana tulee olla alkuperäisten rakenteiden, julkisivujen, vesikaton, ikkunoiden ja ulko-ovien, suojeltujen sisätilojen ja hallitilojen säilyttäminen. Julkisivuihin ja sisätiloihin käytön aikana tehdyt muutokset on mahdollista poistaa korjaustöiden yhteydessä, mikäli ne häiritsevät kokonaisuutta. Suojeltuja sisätiloja, joiden alkuperäinen kiinteä sisustus on säilytettävä, ovat rakennuksen itäpäädyssä tehdassalin itäpuolella olevat ensimmäisen ja toisen kerroksen tilat sekä niihin pohjoissivulla liittyvän torniosan kolmas ja neljäs kerros. Mahdollinen lisärakentaminen tulee sijoittaa suojeltavan rakennuksen yläpuolelle tekniseltä toteutukseltaan korkeatasoisesti siten, että lisärakenteet eivät heikennä suojeltavan rakennuksen hallitilojen avoimuutta." muutettu muotoon "sr-2-merkityllä rakennusalalla korjaustöiden lähtökohtana tulee olla alkuperäisten rakenteiden, julkisivujen, vesikaton, ikkunoiden ja ulko-ovien, suojeltujen sisätilojen ja hallitilojen säilyttäminen. Julkisivuihin ja sisätiloihin käytön aikana tehdyt muutokset on mahdollista poistaa korjaustöiden yhteydessä, mikäli ne häiritsevät kokonaisuutta. Suojeltuja sisätiloja, joiden alkuperäinen kiinteä sisustus on säilytettävä, ovat rakennuksen itäpäädyssä tehdassalin itäpuolella olevat ensimmäisen ja toisen kerroksen tilat sekä niihin pohjoissivulla liittyvän torniosan kolmas ja neljäs kerros."
- määräys "VI-kerrosta korkeiden rakennusalan osien ylimmän kerroksen tulee olla 3 m sisäänvedetty julkisivulinjasta VP-1 -merkityn Hernesaarenrannan puiston puoleisilla julkisivuilla lukuun ottamatta kaupungin ja ARA-vuokra-asuntoja." muutettu muotoon "VI-kerrosta korkeiden rakennusalan osien ylimmän kerroksen tulee olla 3 m sisäänvedetty julkisivulinjasta VP-1 -merkityn Hernesaarenrannan puiston puoleisilla julkisivuilla lukuun ottamatta kaupungin ja ARA-vuokra-asuntoja."
- määräys "Tontilla vähintään yhden myymälän asiakastilan tulee avautua kahdelle katujulkisivulle lukuun ottamatta tontteja 20858/4 ja 5, 20861/3-5 ja 20862/2 ja 3." muutettu muotoon "Tontilla vähintään yhden myymälän asiakastilan tulee avautua kahdelle katujulkisivulle lukuun ottamatta tontteja 20858/5, 20861/3-5 ja 20862/2 ja 3."
- määräys "Korttelin 20858 ja Laivakadun varrella olevien rakennusten maantasokerroksen kerroskorkeuden tulee olla vähintään 4,2 m. Maantasokerroksen tilojen tulee pääosin avautua katualueille ja julkisivumateriaalina tulee olla pääosin lasia." muutettu muotoon "Korttelin 20858, Laivakadun ja Eiranrannan varrella olevien rakennusten maantasokerroksen kerroskorkeuden tulee olla vähintään 4,2 m. Maantasokerroksen tilojen tulee pääosin avautua katualueille ja julkisivumateriaalina tulee olla pääosin lasia."
- määräys "Korttelin 20858 Airokalanaukion ja Airokalankujan puoleisen maantasokerroksen ja y-z-merkityn alueen tulee olla sisäänvedetty julkisivulinjasta vähintään 2,2 metriä. Yläpuolisen rakennuksen osaa ei saa tukea pilareilla. Sisäänvedetty alue tulee rakentaa merkinnän pi-merkinnän määräysten mukaisesti." muutettu muotoon "y-z-merkityn alueen ja korttelin 20858 Airokalanaukion ja Airokalankujan puoleisen maantasokerroksen tulee olla sisäänvedetty julkisivulinjasta vähintään 2,2 metriä. Yläpuolisen rakennuksen osaa ei saa tukea pilareilla. Sisäänvedetty alue tulee rakentaa merkinnän pi-merkinnän määräysten mukaisesti."
- määräys "Rakennuksen pääsisäänkäyntien ulko-ovien on oltava puuverhoiltuja." muutettu muotoon "Rakennuksen porrashuoneiden ja myymälöiden ulko-ovien on oltava puuverhoiltuja."
- määräys "Korttelissa 20850-20856 Airokalanaukion, Miekkakalanaukion ja Pallokalanaukion sekä Riuttakujan, Laguunikujan ja Atollikujan puoleisilla julkisivuilla kerrosluvun vaihtuessa rakennuksen julkisivun osa on jäsennöitävä viereisestä julkisivun osasta erottuvalla tavalla julkisivumateriaalin, -värityksen, -aukotuksen ja muin keinoin." muutettu muotoon "Rakennuksen julkisivun osa on jäsennöitävä viereisestä julkisivun osasta erottuvalla tavalla julkisivumateriaalin, -värityksen, -aukotuksen ja muin keinoin: -korttelissa 20850-20856 Airokalanaukion, Miekkakalanaukion ja Pallokalanaukion sekä Riuttakujan, Laguunikujan ja Atollikujan puoleisilla julkisivuilla kerrosluvun vaihtuessa -b-merkityn katujulkisivun kaupunkikuvallisen päätykolmioaiheen vaihtuessa viereiseen päätykolmioaiheeseen."
- lisätty määräys "a- tai b -merkityn katujulkisivun osalla ikkunat, parvekkeet, terassit ja muut

Skyfoto 2011

TALLINK

rakenteet tulee toteuttaa kokonaan sisäänvedettyinä kallistetusta julkisivulinjasta."

- määräys "Rakennuksen harjansuuntaa osoittavan viivan rakennusalan osalla tulee rakentaa harjakatto. Kattokulman on oltava toisella lappeella vähintään 1:3 ja toisella lappeella vähintään 1:4. Rakennusalan osan julkisivun ja katon materiaalin ja värin tulee olla sama. Materiaalin on oltava tiiltä tai konesaumattua peltiä." muutettu muotoon "Rakennuksen harjansuuntaa osoittavan viivan rakennusalan osalla tulee rakentaa harjakatto. Kattokulman on oltava sisäpihan puoleisella lappeella vähintään 1:3 ja kadun puoleisella lappeella vähintään 1:4. Julkisivun ja katon materiaalin on oltava tiiltä tai konesaumattua peltiä. Julkisivun ja katon materiaalin ja värin tulee olla sama. Katto ja julkisivu tulee aukottaa samankaltaisiksi vaihtelevalla ikkuna, parveke- ja terassijaolla. Julkisivuilla ikkunoiden uloin pinta tulee asemoida vaihtelevasti suhteessa julkisivulinjaan joko upotettuna, ulokkeena tai julkisivulinjaan asemoituna."
- määräys "y-z-merkitylle julkisivulinjasta sisäänvedetylle alueelle 2. kerrokseen saa rakentaa ranskalaisia parvekkeita mutta parvekkeita ei saa rakentaa ulokkeina." muutettu muotoon "y-z-merkitylle julkisivulinjasta sisäänvedetylle alueelle 2. kerrokseen saa rakentaa ranskalaisia parvekkeita mutta parvekkeita ei saa rakentaa ulokkeina. Alueelle saa rakentaa 2. kerrokseen varatieparvekkeita, joiden: -syvyys on enintään 1 metri ja leveys enintään 2 metriä. -kaide on metallia ja pääosin aukotettu. -etäisyys toisen huoneiston varatieparvekkeesta on vähintään 2 metriä. Huoneiston varatieparveketta ei saa lasittaa, yhdistää toisen huoneiston varatieparvekkeeseen. Varatieparveke ei ole oleskeluun tarkoitettu alue."
- määräys "pi-merkityllä alueella yhteensä vähintään viidesosa alueesta tulee rakentaa istutettuna alueena, joka on rajattava vähintään 0,5 metriä korkealla tukimuurilla korttelialueen rajaan. Tukimuuri- ja porrasrakenteiden materiaali on massiiviluonnonkivi, maatiili tai paikallavalettu betoni. Jokaisen asuinhuoneiston tai vapaa-ajantilan kohdalla: -alue tulee toteuttaa pääosin sisäänkäyntipihana, jonka kautta tulee huoneistosta olla kulkuyhteys portaan välityksellä kadulle tai puistoon - sisäänkäyntipihan tasanteen tulee pääosin sijaita vähintään 0,8 metriä ympäristön korkotason yläpuolella -sisäänkäyntipihaa ei tule rakentaa leikkiin ja oleskeluun tarkoitetuiksi alueiksi -sisäänkäyntipihaa tulee rajata pääosin aukotetuilla metallikaiteilla, sisäänkäyntipihaa ei tule rajata lasituksilla tai katoksilla. -eri huoneistojen sisäänkäyntipihojen välissä tulee olla istutettu alue. Myymälän kohdalla sisäänkäyntipiha tulee rakentaa ympäröivän katualueen korkotasoon luonnonkivestä eikä sitä ei saa rajata katoksilla tai seinillä markiiseja lukuun ottamatta." muutettu muotoon "pi-merkityllä alueella yhteensä vähintään viidesosa alueesta tulee rakentaa istutettuna alueena, joka on rajattava vähintään 0,5 metriä korkealla tukimuurilla korttelialueen rajaan. Tukimuuri- ja porrasrakenteiden materiaali on massiiviluonnonkivi, maatiili tai paikallavalettu betoni. Jokaisen asuinhuoneiston tai vapaa-ajantilan osalta: -kadulta tai puistosta tulee toteuttaa portaan välityksellä kulkuyhteys huoneistoon. -huoneiston sisäänkäyntitasanne tulee rakentaa pääosin vähintään 0,8 metriä ympäristön korkotason yläpuolelle ja tulee rajata pääosin aukotetuilla metallikaiteilla. -eri huoneistojen sisäänkäyntitasanteet ja kulkuyhteydet tulee erottaa istutetulla alueella. -sisäänkäyntipiha ei ole oleskeluun tarkoitettu alue eikä aluetta ei tule rajata lasituksilla tai katoksilla. Myymälän kohdalla sisäänkäyntipiha tulee rakentaa ympäröivän katualueen korkotasoon luonnonkivestä eikä sitä ei saa rajata katoksilla tai seinillä markiiseja lukuun ottamatta."
- määräys "Korttelin 20866 alin suositeltava rakentamiskorkeus on +4.5. Rakentamisessa on huomioitava meriveden korkeuden ja aaltoilun yhteisvaikutukset. " muutettu muotoon "Korttelin 20866 toteutuksessa tulee ottaa huomioon alin turvallinen rakentamiskorkeus, jonka alapuoliset rakenteet tulee toteuttaa vedenpaine-eristettynä. Rakentamisessa on huomioitava meriveden korkeuden ja aaltoilun yhteisvaikutukset."
- määräys "Muiden kuin asuinkerrostalojen energiatehokkuuden tulee olla vähintään 20 % parempi kuin voimassa olevissa säädöksissä kyseiselle käyttötarkoitusluokalle energiatehokkuuden vähimmäistasoksi on asetettu. " muutettu muotoon "Muiden kuin asuinkerrostalojen energiatehokkuuden tulee olla vähintään 20 % parempi kuin voimassa olevissa säädöksissä kyseiselle käyttötarkoitusluokalle energiatehokkuuden vähimmäistasoksi on asetettu lukuun ottamatta kortteleita 20864, 20866, 20867 ja 20868 edellyttäen, että rakennus toteutetaan kaupunkikuvallisesti korkeatasoisesti."
- määräys "Ajoyhteydet korttelialueiden alla oleviin pysäköintilaitoksiin on järjestettävä rakennusten kautta. " muutettu muotoon "Ajoyhteydet korttelialueiden alla oleviin pysäköintilaitoksiin on integroitava rakennuksiin."
- määräys "Kortteleihin 20850-20855 ei saa toteuttaa maantasosta maanalaisiin pysäköintitiloihin johtavia ajoluiskia lukuun ottamatta tonttia 20850/2, jolla maanalaisiin tiloihin johtava ajoluiska tulee toteuttaa Laivakadun puoleiselle julkisivulle." muutettu muotoon "Kortteleihin 20850-20855 ei saa toteuttaa maantasosta maanalaisiin pysäköintitiloihin johtavia ajoluiskia lukuun ottamatta tonttia 20850/2, jolla maanalaisiin tiloihin johtava ajoluiska tulee toteuttaa

Eiranrannan puoleiselle julkisivulle."
- lisätty määräys "Huoltoajo kortteliin 20866 on järjestettävä venesatama-alueelta."
- lisätty määräys "Huoltoajo tontille 20864 on järjestettävä Laivakadulta."
- määräys "AK- ja ALP-korttelialueilla rakennusten varatiejärjestelyt tulee sisäpihan puolella suunnitella siten, että palokunnan toimenpiteet eivät edellytä pelastusauton käyttöä." muutettu muotoon "AK- ja ALP-korttelialueilla rakennusten varatiejärjestelyt tulee suunnitella siten, että ne eivät perustu pelastuslaitoksen toimintaan"
- määräys "Tontille 20865/3 saa sijoittaa enintään 540 autopaikkaa" muutettu muotoon "Tontille 20865/3 saa sijoittaa enintään 550 autopaikkaa"
- määräys "Tontille 20870/1 saa sijoittaa enintään 230 autopaikkaa" muutettu muotoon "Tontille 20870/1 saa sijoittaa enintään 240 autopaikkaa"
- poistettu määräys "Pyöräpaikat on sijoitettava esteettömästi saavutettaviksi."

ja selostusta on täydennetty vastaavilta osin.
Kaavakarttaan on tehty joitakin teknisluonteisia tarkistuksia.

Aineistoon tehdyt täydennykset:

Kaavaselostusta on täydennetty Suunnittelu- ja käsittelyvaiheiden osalta
Kaavaselostusta on päivitetty seuraavien kappaleiden osalta:
- Yhteyshenkilöt
- Liitteet
- Muu kaavaa koskeva aineisto
- Tiivistelmä
- Tavoitteet
- Mitoitus
- Kaavaratkaisu
- Asuinkerrostalojen korttelialue (AK)
- Asuin-, liike-, toimisto- ja palvelurakennusten korttelialue (ALP)
- Opetus ja tutkimustoimintarakennusten korttelialue (YO)
- Liikerakennusten korttelialue (KL)
- Liikerakennusten korttelialue (KL-1)
- Toimitilarakennusten korttelialue (KTY)
- Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY)
- Puisto (VP)
- Puisto (VP-1)
- Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU)
- Uimaranta-alue (VV)
- Satama (LS)
- Venesatama (LV)
- Katualue
- Liikenne
- Merenpinnan korkeus ja meriveden aaltoilu
- Tuulisuus
- Alueellinen korkotaso
- Aallokko
- Virkistys- ja viherverkosto
- Ekologinen kestävyys
- Suojelukohteet
- Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka
- Nimistö
- Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto
- Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset
- Vaikutukset liikenteeseen
- Vaikutukset ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen
- Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen
- Vaikutukset sosiaalisiin oloihin, elinoloihin, viihtyisyyteen ja palveluihin
- Toteutus
- Muut suunnitelmat ja päätökset
- Hernesaaren asemakaavaratkaisun eri vaihtoehdot

Kaavaselostuksen liitteittä on täydennetty seuraavien liitteiden osalta:

- Seurantalomake
- Asemakaavakartta
- Lumitilakaavio
- Ajoyhteydet AK- ja ALP -kortteleiden sisäpihoille
- Kuvaliite suojelukohteista
- Viitesuunnitelma korttelista ALP 20858 ja LPA-1 20237/8 sekä tonteista AK 20859/2, 20860/2 ja 20861/2
- Korttelikortit; kaupunkikuvalliset periaatteet, asuinkortteleiden piha-alueiden rakentamisohje, valaistusperiaatteet ja asuintonttien varatieselvitys

Kaavaselostuksen Muu kaavaa koskeva aineisto -luetteloon on lisätty seuraavat selvitykset:

- Hernesaaren asemakaavoituksen liikenteelliset periaatteet 10.10.2023
- Hernesaaren liikennetarkastelut -raportti 5.6.2023, WSP Finland Oy
- Hernesaaren julkisten alueiden yleissuunnitelma, MASU Planning, 17.2.2025 (korvaa aiemman Hernesaaren Korallikuja, julkisten alueiden yleissuunnitelma, MASU Planning Oy, 26.11.2019 -selvityksen)
- Hernesaari, Esi- ja pohjarakentamisen yleissuunnitelma, Ramboll 12/18, teknistaloudellinen suunnittelu -yksikkö, päivitetty 15.10.2024
- Hernesaaren kunnallistekninen yleissuunnitelma, Sito Oy 31.10.2018, teknistaloudellinen suunnittelu -yksikkö, päivitetty 27.9.2024
- Hernesaaren väestöennuste 2024-2038, Helsingin kaupungin tietokeskus, 29.8.2024
- Hernesaaren asemakaava, tuulisuusselvitys, WSP Finland Oy, 31.1.2025
- Hernesaaren asemakaavan ilmanlaatuselvitys, 18.10.2024, Ilmatieteen laitos
- Hernesaaren ympäristömeluselvitys, 17.10.2024, Akukon Oy
- Hernesaaren venesataman viitesuunnitelma, Ramboll Finland Oy, 31.1.2025
- Hernesaaren liittäminen Jätkäsaaren jätteen putkikeräyksen koonta-asemaan, Afry Oy, 15.11.2024, päivitys perusraporttiin 29.11.2024

Kaavakartan nimiö on päivitetty.
Kirjoitusvirheitä on korjattu kaavakartasta ja kaavaselostuksesta.

Kaavaehdotuksen asettaminen uudelleen julkisesti nähtäville (MRA 32 §) 17.2.–18.3.2025

Asemakaavoituspalvelu on muuttanut kaavaehdotusta muistutusten, lausuntojen ja jatkosuunnittelun johdosta ja kaavaehdotus asetetaan uudelleen nähtäville.

Muutettu ehdotus on julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan. Asemakaavoituspalvelu pyytää kaavaehdotuksesta lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin Satama
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Kaupunkiliikenne Oy
- Väylävirasto
- Museovirasto
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Senaatti-kiinteistöt
- Puolustusvoimat 1. logistiikkarykmentti esikunta
- Kaartin jääkärirykmentti
- Suomenlinnan hoitokunta
- Helsingin poliisilaitos
- Liikenteen turvallisuusvirasto Traficom Merenkulku
- Suomenlahden merivartioston esikunta
- Rajavartiolaitoksen esikunta
- Uudenmaan liitto
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
- Helsingin Tulli
- Helsingin vanhusneuvosto
- Helsingin vammaisneuvosto
- Helsingin nuorisoneuvosto
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Tätä selostusta täydennetään asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen julkisen nähtävilläolon jälkeen.

Helsingissä 17.2.2025
Marja Piimies

Löylyn terassi 2016, Jari Huhtaniemi

Kuvailulehti

Tekijät

Jari Huhtaniemi, Matti Kaijansinkko, Teemu Vuohtoniemi, Paula Hurme, Jarkko Nyman, Anu Haahla, Kati Immonen, Karri Kyllästinen, Pekka Leivo, Matti Neuvonen ja Sakari Mentu

Nimike
HERNESAAREN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS SELOSTUS

Sarjan nimike
ASEMAKAAVOITUSPALVELUN SELVITYKSIÄ

Julkaisuaika 4.6.2024, muutettu 17.2.2025

Sivuja Liitteitä
Kieli koko teos FIN

Tiivistelmä

Hernesaareen suunnitellaan asumista ja työpaikkoja sekä sata-ma- ja puistoalueita. Alueen monipuolisia palveluita suunnitellaan noin 7200 asukkaalle ja 3 000 työpaikalle.

Hernesaaren itärantaan suunnitellaan Merisataman jatkeeksi rantapuisto. Risteilysatama tukee alueen kehittymistä vetovoimaiseksi merellisten matkailu- ja vapaa-ajanpalveluiden keskittymäksi. Venesataman yhteyteen suunnitellaan veneiden huoltoa ja lumen vastaanottoaluetta.

Aluetta suunnitellaan autoriippumattomana ja siten vähäautoisena tiiviin kaupunkirakenteen alueena. Alueen autopaikkojen enimmäismäärää rajataan.

Asiasanat
HELSINKI, KAUPUNKISUUNNITTELU, ASEMAKAAVOITUS, LÄNSISATAMA, HERNESAARI, KANTAKAUPUNKI, RISTEILYSATAMA, VESIURHEILUKESKUS, PURJEVENESATAMA, KERROSTALOT, ASUMINEN, ASUNNOT, TOIMIPAIKAT, TYÖPAIKAT, RANTAPUISTO

Pariisi, sisäpiha, 3. kaupunginosa, Jari Huhtaniemi

Asemakaavan seurantalomake
Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Helsinki	**Täyttämispvm**	5.2.2025
Kaavan nimi	Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	16.11.2023
Pysyvä kaavatunnus		**Kunnan kaavatunnus**	09112864
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	91,6025	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	55,4225
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]	0,4423	**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	36,1800

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**91,6025**	**100,00**	**480600**	**0,52**	**55,4225**	**122315**
A yhteensä	10,1740	11,1	314000	3,09	10,1740	314000
P yhteensä						
Y yhteensä	1,6624	1,8	38000	2,29	1,6624	38000
C yhteensä						
K yhteensä	3,8702	4,2	96380	2,49	3,8702	96380
T yhteensä	1,9396	2,1	23300	1,20	-16,6172	-334100
V yhteensä	11,0812	12,1	1370	0,01	4,0235	1185
R yhteensä						
L yhteensä	31,0577	33,9	4350	0,01	21,2824	3650
E yhteensä	1,0029	1,1	3200	0,32	1,0029	3200
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä	30,8145	33,6			30,0243	

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**1,7100**	**1,87**	**4500**	**1,7100**	**4500**

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm ±]	[k-m² ±]
Yhteensä	**0**	**0**	**0**	**0**

Alamääräykset tai -merkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**91,6025**	**100,00**	**480600**	**0,52**	**55,4225**	**122315**
A yhteensä	10,1740	11,1	314000	3,09	10,1740	314000
AK	8,5325	83,9	250550	2,94	8,5325	250550
ALP	1,6415	16,1	63450	3,87	1,6415	63450
P yhteensä						
Y yhteensä	1,6624	1,8	38000	2,29	1,6624	38000
YU	0,6473	38,9	27000	4,17	0,6473	27000
YO	1,0151	61,1	11000	1,08	1,0151	11000
C yhteensä						
K yhteensä	3,8702	4,2	96380	2,49	3,8702	96380
KTY	2,6548	68,6	81700	3,08	2,6548	81700
KL	1,0474	27,1	8180	0,78	1,0474	8180
KL-1	0,1680	4,3	6500	3,87	0,1680	6500
T yhteensä	1,9396	2,1	23300	1,20	-16,6172	-334100
TTV					-2,2977	-63500
TY	1,5173	78,2	23300	1,54	1,5173	23300
TV					-8,9228	-239400
T	0,4223	21,8			-6,9140	-54500
V yhteensä	11,0812	12,1	1370	0,01	4,0235	1185
VV	0,9563	8,6	800	0,08	0,9563	800
VU	0,9762	8,8	570	0,06	0,9762	570
VP	1,3642	12,3			-5,6935	-185
VP-1	7,7845	70,2			7,7845	
R yhteensä						
L yhteensä	31,0577	33,9	4350	0,01	21,2824	3650
LP-1					-0,7563	
Kev.liik.kadut (jk/pp)	0,1167	0,4			0,1167	
Katuauk./torit	1,8474	5,9			1,7379	
Pihakadut	0,9099	2,9			0,9099	
Kadut	8,4111	27,1			3,4708	
LPA	0,0089	0,0			0,0089	-100
LV	9,1875	29,6	4200	0,05	8,6619	3600
LS	9,9135	31,9			7,3006	
LR					-0,8307	
LPA-1	0,6627	2,1	150	0,02	0,6627	150
E yhteensä	1,0029	1,1	3200	0,32	1,0029	3200
ET-2	0,0350	3,5	700	2,00	0,0350	700
ET-1	0,8345	83,2			0,8345	
ET	0,1334	13,3	2500	1,87	0,1334	2500
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä	30,8145	33,6			30,0243	
W	30,8145	100,0			30,0243	

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	**1,7100**	**1,87**	**4500**	**1,7100**	**4500**
ma-1	0,0149	0,9	2700	0,0149	2700
ma-3	0,0451	2,6		0,0451	
maa	0,1858	10,9	1800	0,1858	1800
map	1,4642	85,6		1,4642	

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoituspalvelu
Päivätty 16.11.2023

Diaarinumero HEL 2022-011472
Hankenumero 1603_4
Oas 1684-00/23

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään, miksi asemakaava laaditaan, miten kaavoitus etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä, jolloin OAS:n päivitetty versio löytyy Helsingin karttapalvelusta https://kartta.hel.fi/suunnitelmat.

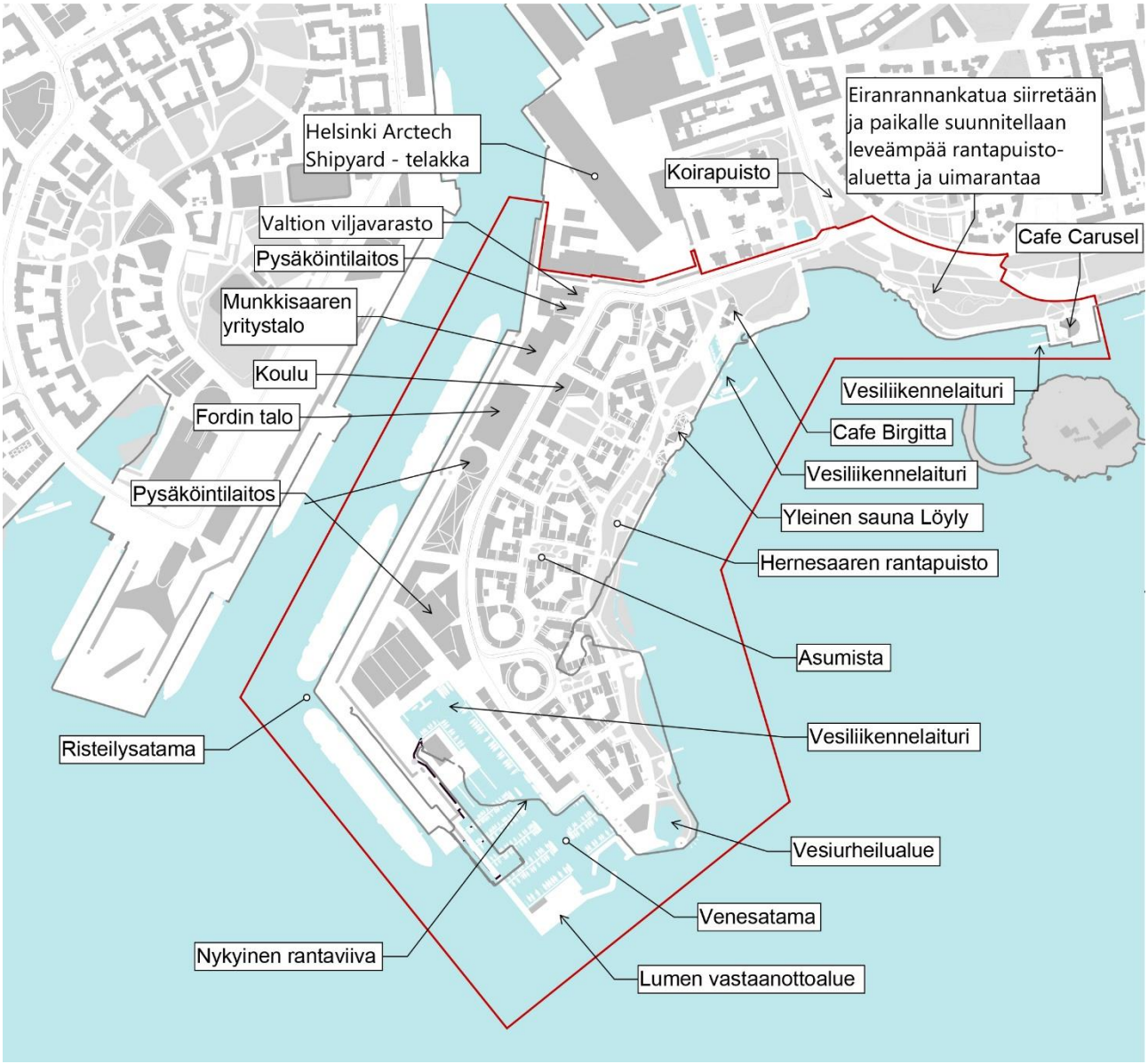

Kuva 1. Karttakuva suunnittelualueesta.

Tiivistelmä

Hernesaareen suunnitellaan asumista ja työpaikkoja sekä satama- ja puistoalueita. Alueen monipuolisia palveluita suunnitellaan noin 7 500 asukkaalle ja 3 000 työpaikalle.

Hernesaaren itärantaan suunnitellaan Merisataman jatkeeksi rantapuisto. Risteilysatama tukee alueen kehittymistä vetovoimaiseksi merellisten matkailu- ja vapaa-ajanpalveluiden keskittymäksi. Venesataman yhteyteen suunnitellaan veneiden huoltoa ja lumen vastaanottoaluetta.

Aluetta suunnitellaan autoriippumattomana ja siten vähäautoisena tiiviin kaupunkirakenteen alueena. Alueen autopaikkojen enimmäismäärää rajataan.

Hankkeen lähtökohdista keskustellaan Teams-verkkotilaisuudessa 4. joulukuuta 2023.

Suunnittelun tavoitteet ja alue

Asemakaava ja asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Hernesaarta, Eiran eteläosaa ja vesialuetta. Asemakaavoitusta ohjaa alueella voimassa oleva Hernesaaren osayleiskaava (tullut voimaan 18.4.2019).

Tavoitteena on mahdollistaa asumisen, työpaikkojen, satama- ja puistoalueiden sijoittaminen alueelle. Aluetta suunnitellaan noin 7 500 asukkaalle ja 3 000 työpaikalle. Alueen monipuoliset palvelut hajautetaan elävöittämään korttelialueita siten, että matkailu- ja vapaa-ajan palvelut tukeutuvat ranta-alueisiin.

Hernesaaren itärantaan suunnitellaan Merisataman jatkeeksi rantapuistoa, jossa on uimaranta, lähiliikuntapalveluita ja vesiurheilukeskus. Cafe Birgitan ja Löylyn yhteyteen suunnitellaan vierasvenesatama. Risteilysatama tukee alueen kehittymistä vetovoimaiseksi merellisten matkailu- ja vapaa-ajanpalveluiden keskittymäksi. Venesataman yhteyteen suunnitellaan veneiden huoltoon ja säilytykseen liittyvien toimintojen lisäksi lumen vastaanottoaluetta.

Aluetta suunnitellaan autoriippumattomana ja siten vähäautoisena tiiviin kaupunkirakenteen alueena, jossa liikenne tukeutuu pääosin kävelyyn, pyöräilyyn ja raidejoukkoliikenteeseen. Alueen autopaikkojen enimmäismäärää rajataan ja ne suunnitellaan pääosin keskitettyihin maanpäällisiin pysäköintilaitoksiin. Alueella tuetaan toimintatapojen muutoksia ilmastomuutoksen torjumiseksi.

Osallistuminen ja aineistot

Suunnitelmia esitellään verkkotilaisuudessa maanantaina 4.12.2023. Ohjelma alkaa klo 17.00 ja päättyy klo 19.00.

Tilaisuuden ohjelma ja liittymislinkki löytyvät verkosta osoitteesta https://www.hel.fi/asukastilaisuudet. Osallistumiskokemus on parempi tietokoneella, jossa on iso näyttö. Osallistuminen onnistuu myös mobiililaitteella kuten tabletilla tai älypuhelimella.

Tilaisuuden tallenne on katsottavissa kaupunkiympäristön Youtube-kanavalta tilaisuuden jälkeen https://bit.ly/kymp-youtube.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja kaavan valmisteluaineistoon (kaavaluonnos, selostusluonnos ja selvityksiä) voi tutustua 27.11.–18.12.2023 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla https://www.hel.fi/suunnitelmat.

Kaupunkiympäristön asiakaspalvelu palvelee puhelimitse numerossa 09 310 22111 ja verkossa https://www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi/yhteystiedot/yhteystiedot. Asiakaspalvelun käyntiosoite on Työpajankatu 8, tarkistathan asiakaspalvelupisteen aukioloajat verkosta. Myös suunnittelijaan voi olla yhteydessä.

Suunnitteluun liittyvää aineistoa päivitetään Helsingin karttapalveluun https://kartta.hel.fi/suunnitelmat.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta pyydetään esittämään **viimeistään 18.12.2023**. Kaupunkiympäristölautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille mielipiteen jättäneille, jotka ovat mielipiteen yhteydessä erikseen ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteensa.

Kirjalliset mielipiteet lähetetään Helsingin kaupungin kirjaamoon (Pohjoisesplanadi 11–13) sähköpostiosoitteeseen helsinki.kirjaamo@hel.fi tai postiosoitteeseen Helsingin kaupunki, kirjaamo, kaupunkiympäristön toimiala, PL 10, 00099 Helsingin kaupunki.

Mielipiteet voi esittää myös suoraan suunnittelijalle. Tapaamisaika tulee sopia etukäteen. Viranomaisilta pyydetään tarvittavat lausunnot.

Kun mielipiteet on saatu, suunnittelu etenee ja laaditaan kaavaehdotus. Kaavoituksen etenemisen vaiheet ja osallistumismahdollisuudet on kuvattu viimeisellä sivulla.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset
- seurat, yhdistykset ja yritykset
  - Eteläiset Kaupunginosat ry, Jätkäsaari-seura ry, Hernesaari-seura ry, Pro Eira ry, Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka, Punavuoriseura ry, Helsingin seudun pyöräilijät ry, Gasgrid Finland Oy, Auris Kaasunjakelu Oy, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry, Helsingin seudun kauppakamari, Invalidiliitto ry, Kynnys ry, Visit Finland, Rakennustaiteen Seura ry, Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry, Suomen Merimieskirkko ry, Suomen Purjehdus ja Veneily ry, Nyländska Jaktklubben r.f., Suomalainen Pursiseura ry, Helsingfors Segelsällskap r.f., Merenkävijät ry, Merisataman venekerho ry, Lauttasaaren Pursiseura ry, Helsingfors Segelklubb ry, Pursiseura Sindbad ry, Helsinki Sail Racing Management ry, Helsinki Partners Oy, Helsingin Yrittäjät

- asiantuntijaviranomaiset
  - Helen Oy
  - Helen Sähköverkko Oy
  - Helsingin Satama Oy
  - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
  - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
  - Kaupunkiliikenne Oy
  - Väylävirasto
  - Museovirasto
  - Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
  - Senaatti-kiinteistöt
  - Puolustusvoimat 1. Logistiikkarykmentti
  - Kaartin jääkärirykmentti
  - Suomenlinnan hoitokunta
  - Helsingin poliisilaitos
  - Liikenne- ja viestintävirasto/Traficom Merenkulku
  - Suomenlahden merivartioston esikunta
  - Rajavartiolaitoksen esikunta
  - Uudenmaan liitto
  - Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
  - Helsingin Tulli
  - Helsingin vanhusneuvosto
  - Helsingin vammaisneuvosto
  - Helsingin nuorisoneuvosto
  - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
  - kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
  - sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Vaikutusten arviointi

Lainvoimaista Hernesaaren osayleiskaavaa on valmisteltu vuosina 2006–2017. Hallinto-oikeus kumosi 29.4.2021 vuosina 2018–2019 valmistellun Hernesaaren asemakaavan.

Alueella voimassa olevan osayleiskaavan ja vuosina 2018–2019 valmistellun, mutta korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä kumoutuneen asemakaavan valmistelun yhteydessä on arvioitu kaavojen toteuttamisen vaikutuksia yhdyskunta- ja kaavatalouteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön ja viher-alueverkostoon, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön, luontoon ja alueen maa- ja kallioperään, liikenteeseen, yhdyskuntateknisen huollon järjestämiseen, terveyteen ja turvallisuuteen, ilmastonmuutoksen hallintaan ja energiarakentamiseen, sosiaalisiin oloihin, elinoloihin, viihtyisyyteen ja palveluihin sekä elinkeino-, työllisyys- ja talousvaikutuksiin.

Tehtyjä selvityksiä käytetään hyväksi sellaisenaan siltä osin kuin tuleva suunnitelma vastaa aiempaa suunnitelmaa ja täydennetään ja laaditaan uusia tarvittavilta osin. Vaikutusten arviointia suorittavat kaavan valmisteluun osallistuvat kaupungin asiantuntijat sekä tarvittaessa muut viranomaiset ja osalliset.

Suunnittelun taustatietoa

Helsingin kaupunki omistaa maa-alueen. Kaavoitus on tullut vireille kaupungin aloitteesta.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 1961–2001) ja niissä alue on merkitty pääosin teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueiksi sekä satama-, rautatie-, katu- ja puistoalueiksi.

Hernesaaren osayleiskaavassa (tullut voimaan 18.4.2019) alue on pääosin kerrostalovaltaista asuinaluetta, palvelujen ja hallinnon sekä työpaikkojen aluetta, satama-, venesatama- ja vesialuetta ja puistoa.

Suunnittelualueen pohjois- ja itäosassa voimassa olevan Helsingin yleiskaavan 2016 (tullut voimaan 5.12.2018) mukaan alue on kantakaupunki (C2), virkistys- ja viheraluetta ja vesialuetta.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) mukaan alueella on merkinnät ”nykyiset rakennetut maanalaiset tilat ja tunnelit” ja ”suunnitellut rakennetut maanalaiset tilat ja teknisen huollon tunnelit”.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 10.10.2023 Hernesaaren asemakaavoituksen liikenteellisistä periaatteista.

Suunnittelualuetta koskevia suunnitelmia ja selvityksiä on osana valmisteluaineistoa. Selostusluonnoksessa on luettelo muusta kaavaa koskevasta aineistosta.

Alueella sijaitsee nykyisin Fordin tehdasrakennus, Munkkisaaren teollisuustalo, Valtion viljavarasto, Löyly -sauna ja ravintola, Cafe Birgitta sekä Cafe Carusel. Alueen muut rakennukset puretaan.

Lisätiedot suunnittelijoilta

Maankäyttö
Jari Huhtaniemi, johtava arkkitehti, p. (09) 310 37197,
jari.huhtaniemi(a)hel.fi

Liikenne
Teemu Vuohtoniemi, liikenneinsinööri, p. (09) 310 37490,
teemu.vuohtoniemi(a)hel.fi

Teknistaloudelliset asiat
Jarkko Nyman, projektipäällikkö, p. (09) 310 37094, jarkko.nyman(a)hel.fi

Julkiset ulkotilat, maisema
Paula Hurme, maisema-arkkitehti, p. (09) 310 26093, paula.hurme(a)hel.fi

Rakennussuojelu
Sakari Mentu, arkkitehti, p. (09) 310 37217, sakari.mentu(a)hel.fi

Vuorovaikutus
Lotta Silfverberg, vuorovaikutusasiantuntija, p. (09) 310 42171, lotta.silfverberg (a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelua voi seurata Suunnitelmavahti-palvelun avulla (https://www.hel.fi/suunnitelmavahti) sekä sosiaalisen median kanavissa (https://www.facebook.com/kaupunkiymparisto ja https://twitter.com/helsinkikymp).

Helsingissä 16.11.2023

Matti Kaijansinkko
tiimipäällikkö

Kaavoituksen eteneminen

Vireilletulo

- kaavoitus on tullut vireille vuonna 2023 kaupungin aloitteesta
- suunnittelusta on tiedotettu vuoden 2023 kaavoituskatsauksessa

▼

OAS

- OAS ja muuta aineistoa nähtävillä 27.11.–18.12.2023, asukastilaisuus 4.12.2023 verkkotilaisuutena
- nähtävilläolosta ilmoitetaan kirjeillä, verkkosivuilla https://www.hel.fi/suunnitelmat ja Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet ja Helsingin Uutiset -lehdissä
- mahdollisuus esittää mielipiteitä
- kaupunkiympäristölautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille mielipiteen jättäneille, jotka ovat mielipiteen yhteydessä erikseen ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteensa

▼

Ehdotus

- kaavaehdotus esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle arviolta keväällä vuonna 2024
- kaavan valmistelun aikana saatuihin huomautuksiin vastataan vuorovaikutusraportissa, joka löytyy karttapalvelusta https://kartta.hel.fi/suunnitelmat
- kaavaehdotuksen julkisesta nähtävilläolosta ilmoitetaan verkkosivuilla https://www.hel.fi/kaavakuulutukset
- mahdollisuus tehdä muistutus, viranomaisilta pyydetään lausunnot
- muistutukset ja lausunnot käsitellään kaupunkiympäristölautakunnassa
- kaupunkiympäristölautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille muistutuksen jättäneille, joiden sähköposti- tai postiosoite ilmenee muistutuksesta

▼

Hyväksyminen

- kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen
- kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan
- tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon aikana
- hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen
- hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan
- kaava tulee voimaan, jos hyväksymispäätöksestä ei ole valitettu tai valitukset on hylätty.

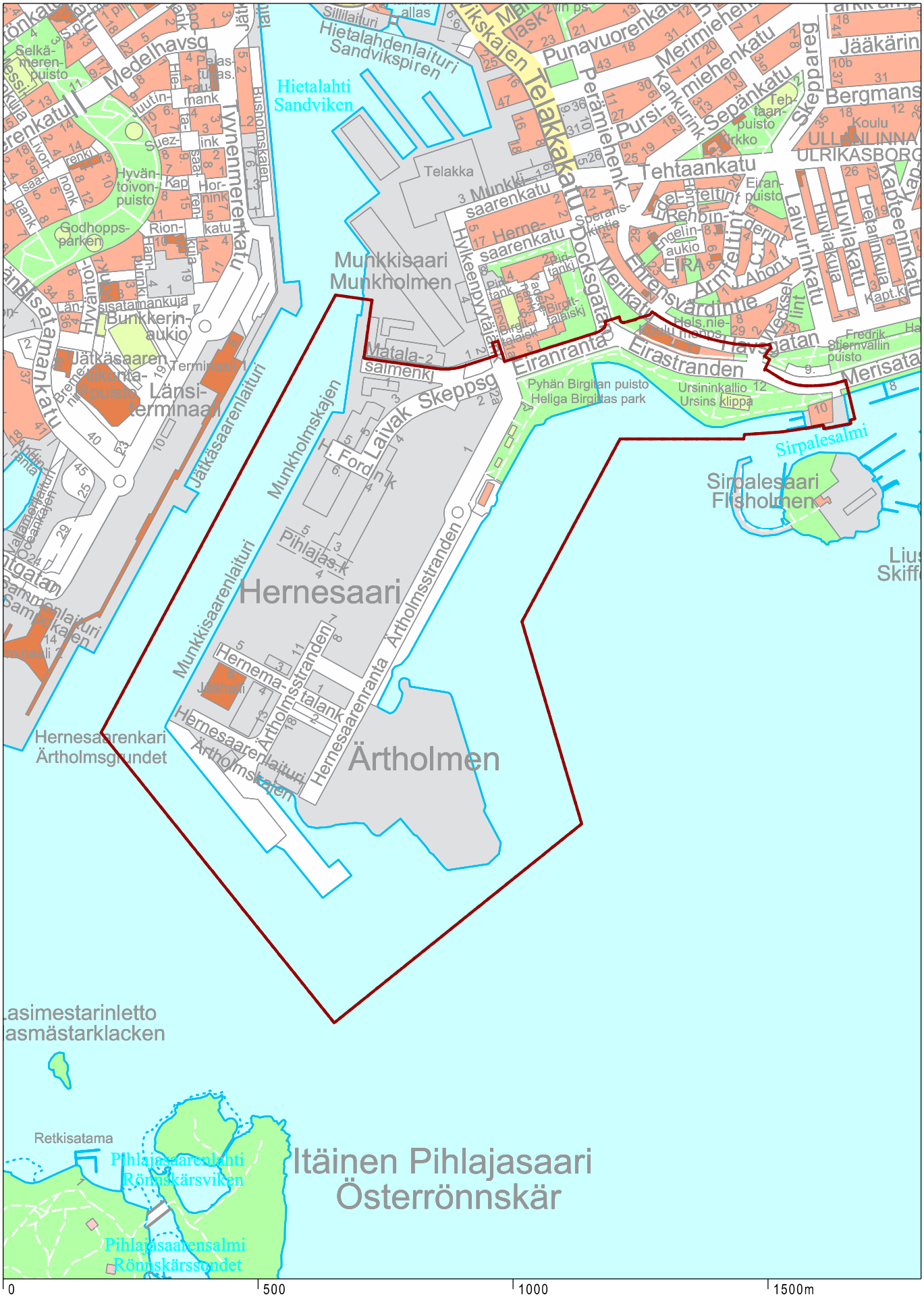

Sijaintikartta
Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö
Länsisatama-Kalasatama -tiimi

Ilmakuva
Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö
Länsisatama-Kalasatama -tiimi

20 LÄNSISATAMA
20821 KL
JÄTKÄSAAREN LIKUNTAPUISTO
BUSHOLMENS IDROTTSPARK
VU
20 LÄNSISATAMA
LS
W
T
20176
20033 AK
VP
20867 KL
LPA-1
KTY
ALP
20850 AK
20858
20869 LPA
LV
Hernesaarl
20851 ALP
VP-1
20237 KTY
20181 YO
20871 YO
20868 KL
20870 LPA-1
20859 AK
20852 AK
20853 AK
20860 AK
YU
VP-1
20854 AK
KTY
20865 LPA-1
20861 AK
ET-2
ET
KTY
20243 TY
20855 AK
20862 AK
VP-1
20856 AK
20863 AK
20864 KL
20857 AK
20866 KL-1
VU
ET-1

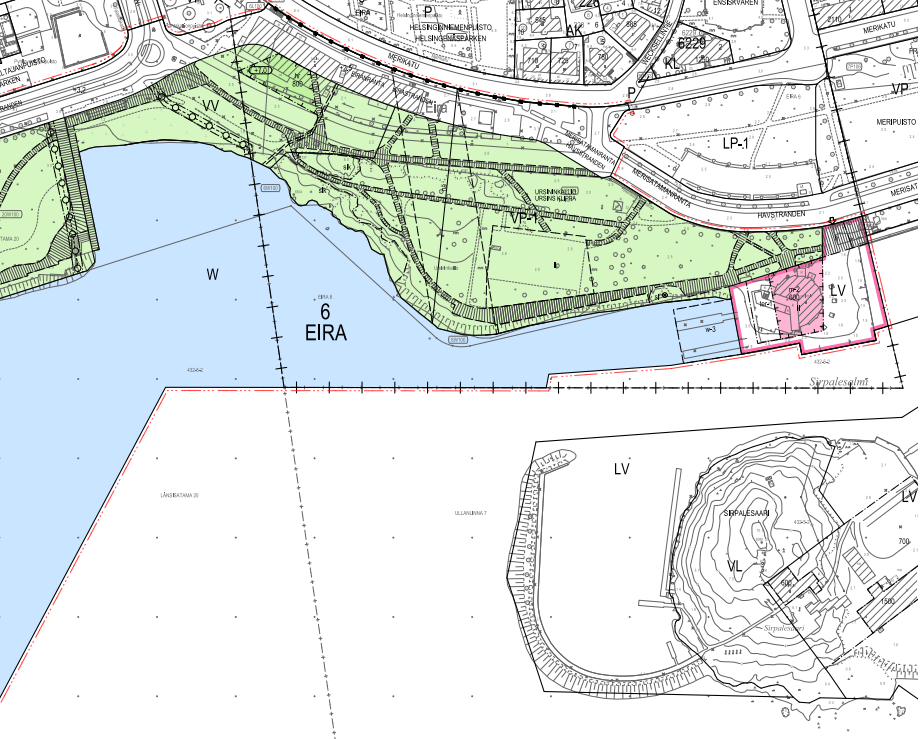

ASEMAKAAVA KOSKEE:
6. kaupunginosan (Eira)
vesialuetta
20. kaupunginosan (Länsisatama, Hernesaari, Jätkäsaari) osia korttelеista 20243, 20854, 20855, 20862, 20864, 20868, kortteleita 20856, 20857, 20863, 20866 ja 20867, katu-, puisto-, satama-, venesatama-, erityis- ja vesialueita

ASEMAKAAVAN MUUTOS KOSKEE:
6. kaupunginosan (Eira) katu-, venesatama-, puisto- ja vesialueita
20. kaupunginosan (Länsisatama, Hernesaari) osaa korttelin 20176 tontista 19, kortteleita 20181, 20235-20237, 20240-20243, katu-, satama-, rautatie-, puisto- ja vesialueita
(muodostuvat uudet korttelit 20850-20871)

DETALJPLANEN GÄLLER:
6 stadsdelen (Eira)
vattenområde
20 stadsdelen (Västra hamnen, Ärtholmen, Busholmen) del av kvarteren 20243, 20854, 20855, 20862, 20864, 20868, kvarteren 20856, 20857, 20863, 20866 och 20867, gatu-, park-, hamn-, småbåtshamn-, special- och vattenområden

DETALJPLANEÄNDRINGEN GÄLLER:
6 stadsdelen (Eira) gatu-, småbåtshamn-, park- och vattenområden
20 stadsdelen (Västra hamnen, Ärtholmen) del av kvarteret 20176 tomten 19, kvarteren 20181, 20235-20237, 20240-20243, gatu-, hamn-, järnvägs-, park- och vattenområden
(de nya kvarteren 20850-20871 bildas)

HELSINKI
HELSINGFORS

Asemakaavoitus
Detaljplanläggning

Kaavan nro/Plan nr
12864
Osa 1

Kaavan nimi/Planens namn
Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

Diaarinumero/Diarienummer
HEL 2022-011472

Laatinut/Uppgjord av
J. Huhtaniemi, M. Kaijansinkko

Hanke/Projekt
1603_4

Piirtänyt/Ritad av
H. Turpeinen, M. Päivänsalo, A. Vartiainen

Päivätys/Datum
17.2.2025

Asemakaavapäällikkö/Stadsplanechef
Marja Piimies

0 100 m

Tasokoordinaatisto/Plankoordinatsystem ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä/Höjdsystem N2000

Mittakaava/Skala 1:1000

Pohjakartan hyväksyminen/Godkännande av baskarta
2.5.2024 26 §, Kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikkö

Kartoitus/Kartläggning 3.1.2024

Nro/Nr 54/2023

Käsittelyt ja muutokset/Behandlingar och ändringar:

Kylk (ehdotus päivätty) Stmn (förslaget daterat)	4.6.2024
Kylk (päätös ehdotuksesta) Stmn (beslut om förslaget)	11.6.2024
Nähtävillä (MRL 65§) Framlagt (MBL 65§)	12.8.2024-10.9.2024
Muutettu/Ändrat: Aska/Depl	17.2.2025
Uudelleen nähtävillä (MRA 32§) Framlagt på nytt (MBF 32§)	17.2.2025-18.3.2025

Hyväksytty/Godkänt:

Tullut voimaan
Trätt i kraft

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET

PÄÄKÄYTTÖTARKOITUSMERKINNÄT

AK	Asuinkerrostalojen korttelialue.
ALP	Asuin-, liike-, toimisto- ja palvelurakennusten korttelialue.
YO	Opetus- ja tutkimustoimintarakennusten korttelialue.
YU	Urheilu- ja liikuntarakennusten korttelialue. Korttelialueelle saa lisäksi sijoittaa liike- ja palvelutiloja.
KL	Liikerakennusten korttelialue.Korttelialueelle ei saa sijoittaa majoitustoimintaa.
KL-1	Liikerakennusten korttelialue.Korttelialueelle saa sijoittaa museon ja vesiurheilutoimintaan liittyviä tiloja sekä liike-ja palvelutiloja. Korttelialueelle ei saa sijoittaa majoitustoimintaa.
KTY	Toimitilarakennusten korttelialue. Korttelialueelle saa lisäksi sijoittaa liike-, palvelu- ja majoitustiloja.
T	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.
TY	Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Korttelialueelle saa sijoittaa tiloja veneiden huoltoa ja varastointia varten sekä liike- ja palvelutiloja. Korttelialueelle saa lisäksi sijoittaa rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja ja rakennelmia.
VP	Puisto.
VP-1	Puisto. Alueelle saa lisäksi sijoittaa leikki- ja liikuntatoimintoja sekä niiden edellyttämiä suurikokoisia rakennelmia. Alueelle saa lisäksi sijoittaa rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja ja rakennelmia.
VU	Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue. Alueelle saa sijoittaa ympäristöhäiriötä tuottamatonta vesiurheilutoimintaa sekä toiminnan edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja ja rakennelmia.
VV	Uimaranta-alue.
LS	Satama. Alueelle saa sijoittaa satamatoiminnan edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja, rakennelmia ja rakennuksia. Aluetta saa käyttää veneiden talvisäilytykseen.
LV	Venesatama. Alueelle saa sijoittaa venesatamatoiminnan edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja, rakennelmia ja rakennuksia.
LPA	Pysäköintipaikkojen korttelialue.
LPA-1	Pysäköintipaikkojen korttelialue. Korttelialueelle saa sijoittaa pysäköintilaitoksen.
ET	Yhdyskuntateknisen huollon rakennusten alue. Korttelialueelle saa sijoittaa jätteen putkikuljetusjärjestelmän keräyskeskuksen.
ET-1	Yhdyskuntateknisen huollon rakennusten alue. Korttelialueelle saa sijoittaa lumen vastaanotto- ja venesatamatoimintoja ja niiden edellyttämiä rantarakenteita, täyttöjä, kaivantoja, rakennelmia ja rakennuksia.
ET-2	Yhdyskuntateknisen huollon rakennusten alue. Korttelialueelle saa sijoittaa satamatoimintoja palvelevan sähköaseman.
W	Vesialue. (W)

YLEISMERKINNÄT

	2 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
	Kaupunginosan raja.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Osa-alueen raja.
	Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.
	Ohjeellinen tontin raja.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
6	Kaupunginosan numero.
EIRA	Kaupunginosan nimi.
20862	Korttelin numero.
1	Ohjeellisen tontin numero.
LAIVAKATU	Kadun, katuaukion tai puiston nimi.
3000	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
1200+100	Lukusarja, joka yhteenlaskettuna osoittaa rakennusoikeuden määrän kerrosalaneliömetreinä. Ensimmäinen luku ilmoittaa korttelialueelle osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen kerrosalan enimmäismäärän, toinen luku myymäläksi rakennettavan kerrosalan vähimmäismäärän.
1200+100+100	Lukusarja, joka yhteenlaskettuna osoittaa rakennusoikeuden määrän kerrosalaneliömetreinä. Ensimmäinen luku ilmoittaa korttelialueelle osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen kerrosalan enimmäismäärän, toinen luku myymäläksi rakennettavan kerrosalan vähimmäismäärän ja kolmas luku kahvila- tai ravintolatilaksi rakennettavan myymälän kerrosalan vähimmäismäärän.
IV	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

+7.30 Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.

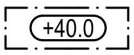

Rakennuksen vesikaton ylin sallittu korkeusasema.

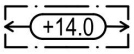

Rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylin sallittu korkeusasema.

Vesikaton tulee muodostaa jatkuva kalteva pinta nuolien välillä.

IV Alleviivattu luku osoittaa ehdottomasti käytettävän rakennusoikeuden, rakennuksen korkeuden, kattokaltevuuden tai muun määräyksen.

RAKENNUSALAMERKINNÄT

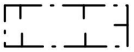
Rakennusala.

Rakennusala.

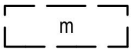

Myymälän rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa kahvila- tai ravintolatilaa, sijainti ohjeellinen.

Myymälän rakennusala. Rakennusalalle tulee sijoittaa kahvila- tai ravintolatilaa.

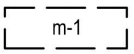

Myymälän rakennusala. Rakennusalalle tulee sijoittaa kahvila tai ravintolatilaa, sijainti ohjeellinen.

Myymälän rakennusala. Rakennusalalle tulee sijoittaa kahvila- tai ravintolatilaa. Alueelle saa sijoittaa venesataman toimintaa palvelevia tiloja.

Maanalainen tila. Rakennusalalle saa sijoittaa viereisen KL-korttelialueen pääkäyttötarkoituksen mukaisia tiloja.

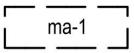

Maanalainen tila. Rakennusalalle saa sijoittaa pumppaamon, sijainti ohjeellinen.

Maanalainen tila. Rakennusalalle saa sijoittaa yhdyskuntateknisen huollon tilan ja pumppaamon.

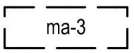

Maanalainen tila. Rakennusalalle tulee sijoittaa tonttien välinen maanalainen ajoyhteys, sijainti ohjeellinen.

Maanalainen pysäköintitila. Rakennusalalle saa lisäksi sijoittaa huoltoa palvelevia ja teknisiä tiloja.

Ulokkeen rakennusala.

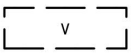

Valokatteisen tilan rakennusala, sijainti ohjeellinen.

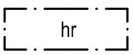

Huoltorakennuksen rakennusala. Rakennusalalle saa lisäksi sijoittaa liike- ja palvelutiloja.

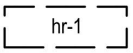

Huoltorakennuksen rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa raitiotieliikenteen henkilökunnan sosiaalitilan, sijainti ohjeellinen.

Saunan rakennusala.

Terassin rakennusala. Rakennusalaa ei saa kattaa pysyvillä rakennelmilla.

Terassin rakennusala. Rakennusalalle saa rakentaa ulkotarjoilualuetta palvelevia katoksia. Vähintään 50 % alueesta on istutettava.

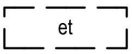

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa pumppaamon, sijainti ohjeellinen.

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa pumppaamon sähkönjakokaapin.

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa alueellisen jätteen lajitteluhuoneen.

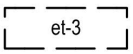

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten rakennusala. Rakennusalalle saa sijoittaa jakelumuuntamon, sijainti ohjeellinen.

RAKENNUKSIIN LIITTYVÄT MERKINNÄT

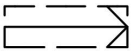
Maanalaisiin tiloihin johtava ajoluiska, sijainti ohjeellinen.

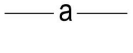

Viivan osoittaman julkisivun osalla räystäslinja tulee toteuttaa kaupunkuvallisesti vähintään kaksi kerrosta rakennuksen kerroslukua alemmaksi. Räystäslinjan yläpuolella julkisivu kallistetaan vähintään viisitoista astetta sisäänpäin.

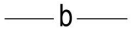

Viivan osoittamaan katujulkisivun osaan tulee toteuttaa kaupunkikuvallisia päätykolmioaiheita siten, että vähintään kahden ylimmän kerroksen osuudelta ulkoseinän suorien julkisivuosuuksien välissä on korttelissa 20857 kolme ja korttelissa 20863 kaksi vähintään viisitoista astetta sisäänpäin kallistettua ulkoseinäosuutta.

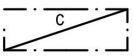

Rakennuksen harjansuuntaa osoittava viiva.

z - y Rakennuksen katutasolla kirjaintunnusten y ja z väliselle osalle on julkisivuun jätettävä kahden kerroksen korkuinen sisäänveto.

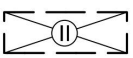

Rakennukseen jätettävä kulkuaukko. Roomalainen numero osoittaa aukon vähimmäiskorkeuden kerroslukuna.

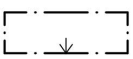
Nuoli osoittaa rakennusalan sen sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.

33 dB

Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisen rakennuksen ulkovaipan äänitasoerotus liikennemelua vastaan on oltava vähintään lukeman osoittamalla tasolla.

LAs 22 dB

Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisen rakennuksen ulkovaipan äänitasoerotus laivamelua vastaan on oltava vähintään lukeman osoittamalla tasolla.

ALUEENOSAMERKINNÄT

le

Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa. Alue tulee rakentaa siten, että mahdollistetaan turvallinen leikki ranta-alueella.

pi

Sisäänkäyntipihalle varattu alueen osa. Alue tulee rakentaa maantasokerroksen asuntoihin, vapaa-ajantiloihin tai myymälöihin liittyviksi sisäänkäyntipihoiksi ja istutetuiksi alueiksi.

pi

Sisäänkäyntipihalle varattu alueen osa. Alue tulee rakentaa maantasokerroksen asuntoihin, vapaa-ajantiloihin tai myymälöihin liittyviksi sisäänkäyntipihoiksi ja istutetuiksi alueiksi, sijainti ohjeellinen.

pi-1

Asuntokohtaiselle pihalle varattu alueen osa. Alue tulee rakentaa maantasokerroksen asuntoihin ja vapaa-ajantiloihin liittyviksi etupihoiksi, kulkuyhteyksiksi ja istutetuiksi alueiksi.

pi-1

Asuntokohtaiselle pihalle varattu alueen osa. Alue tulee rakentaa maantasokerroksen asuntoihin ja vapaa-ajantiloihin liittyviksi etupihoiksi, kulkuyhteyksiksi ja istutetuiksi alueiksi, sijainti ohjeellinen.

ua

Myymälän ulkoalueeksi varattu alueen osa. Alue tulee rakentaa ravintola- ja kahvilatiloihin liittyviksi terassialueiksi ja istutetuiksi alueiksi.

ua

Myymälän ulkoalueeksi varattu alueen osa. Alue tulee rakentaa ravintola- ja kahvilatiloihin liittyviksi terassialueiksi ja istutetuiksi alueiksi, sijainti ohjeellinen.

po

Portaalle varattu alueen osa.

po-1

Portaalle varattu alueen osa. Portaikon yhteyteen tulee toteuttaa esteetön luiska, sijainti ohjeellinen.

po-2

Portaalle varattu alueen osa. Alueelle saa toteuttaa vähintään -1.0 tasolle laskevan portaikon, sijainti ohjeellinen.

po-3

Portaalle varattu alueen osa. Alueelle saa toteuttaa vähintään -2.0 tasolle laskevan luiskan veneiden vesille laskua varten, sijainti ohjeellinen.

po-4

Portaalle varattu alueen osa. Alueelle saa rakentaa vähintään +1.2 tasolle laskevan puuverhotun terassoinnin, sijainti ohjeellinen.

po-5

Portaalle varattu alueen osa. Tontille 20858/3 tulee toteuttaa porrasyhteys korttelin sisäpihan ja Airokalanaukion välille. Portaan materiaali tulee olla luonnonkivi ja porrasyhteyttä ei saa aidata. Portaan yhteyteen tulee toteuttaa viherrakentamista. Airokalanaukiolta metrin korkeuteen rakennettavalle näköalatasanteelle tulee toteuttaa esteetön luiska. Porras tulee rakentaa vähintään 7 metriä leveänä ja kattaa viereisten rakennusten välillä räystäskoron tasolla.

lip

Liikuntapaikaksi varattu alueen osa. Alueelle saa sijoittaa rullalautailuun tai muuhun vastaavaan liikuntaan varustettuja paikkoja ja rakennelmia, sijainti ohjeellinen.

nä

Näkemäalueeksi varattu alueen osa. Engelinaukiolta merelle suuntautuvaan asemakaavahistoriallisesti merkittävän kokonaisuuden puistoakselin näkymälinjaan maisemallisesti liittyvä ohjeellinen alueen osa, joka on suunniteltava ja hoidettava pääosin avoimena, mutta yleisilmeeltään puistomaisena. Katu- ja puistoalueille kohdistuvat toimenpiteet tulee suunnitella kokonaisuutena.

nä-1

Näkemäalueeksi varattu alueen osa. Airokalanaukiolta merelle suuntautuvaan näkymälinjaan liittyvä alueen osa, joka on suunniteltava ja hoidettava pääosin avoimena.

aal

Aallonmurtajalle varattu alueen osa, sijainti ohjeellinen.

w

Vesialue, sijainti ohjeellinen.

w-1

Vesialue. Alueelle saa sijoittaa laitureita likimäärin tasolle +0.5 veneiden kiinnittäytymistä varten, sijainti ohjeellinen.

w-2

Vesialue. Alueelle saa sijoittaa laitureita likimäärin tasolle +0.2 ja pienimuotoisia sääsuojarakennelmia moottorittomia vesiurheilulajeja varten, sijainti ohjeellinen.

w-3

Vesialue. Alueelle saa sijoittaa vesiliikennelaitureita, sijainti ohjeellinen.

hu

Hulevesien hallintaan varattu alueen osa.

tu

Tulvareitti, sijainti ohjeellinen.

Istutettava ja tarvittaessa uudistettava puurivi.

Tukimuuri. Kadun puolelle rakennettava tukimuuri ja aita

Säilytettävä luonnonkivimuuri ja muurin kaide. Muuriin ja kaiteeseen saa tehdä kulkuyhteyksien edellyttämiä aukkoja.

SUOJELUMERKINNÄT

sl

Alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain mukainen luonnonsuojelukohde.

Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti erityisen arvokas rakennus. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentääsen arvoa tai hävittääsen ominaispiirteitä. Suojelu koskee kaikkia rakennuksen alkuperäisiä tai niihin verrattavia rakenteita, rakennusosia ja julkisia sisätiloja.

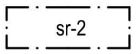

Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Suojelu koskee rakennuksen näkyviä alkuperäisiä tai niihin verrattavia rakenteita, rakennusosia ja keskeisiä sisätiloja.

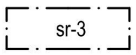

Kaupunkikuvallisesti arvokas suojeltava rakennus, jonka ominaispiirteet on säilytettävä. Rakennusta ei saa purkaa.

Alueen osa, jolla avokallio/siirtolohkare/kallio ja kasvillisuus tulee säilyttää.

LIIKENTEEN MERKINNÄT

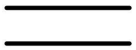

Katu.

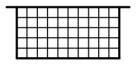

Katuaukio. Alueen tulee olla kivetty ja alueella saa olla istutuksia.

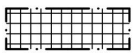

Aukioksi rakennettava alueen osa. Alueen tulee olla pääosin kivetty ja alueella saa olla istutuksia.

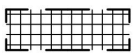

Aukioksi rakennettava alueen osa. Alueen tulee olla pääosin kivetty ja alueella saa olla istutuksia, sijainti ohjeellinen.

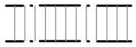

Yleiselle jalankululle varattu alueen osa.

Yleiselle jalankululle varattu alueen osa, sijainti ohjeellinen.

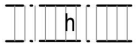

Yleiselle jalankululle varattu alueen osa, jolla huoltoajo on sallittu.

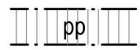

Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.

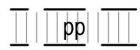

Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, sijainti ohjeellinen.

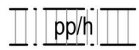

Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, jolla huoltoajo on sallittu.

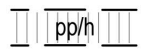

Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, jolla huoltoajo on sallittu, sijainti ohjeellinen.

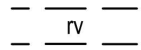

Raitiotie, sijainti ohjeellinen.

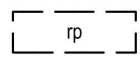

Raitiovaunupysäkki, sijainti ohjeellinen.

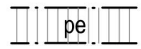

Pelastusreitti.

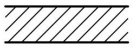

Pihakatu. Alueen tulee olla kivetty ja alueella saa olla istutuksia.

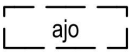

Ajoyhteys, sijainti ohjeellinen.

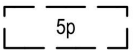

Pysäköintipaikka. Luku kertoo tontille sijoitettavien autopaikkojen enimmäismäärän.

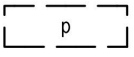

Pysäköintipaikka, sijainti ohjeellinen.

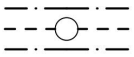

Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.

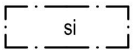

Silta. Vesialueen ylittävä jalankulku- ja pyöräily-yhteys. Sillan alituskorkeus tulee olla vähintään 2,6 metriä. Sillan rakenteiden tulee olla ilmeeltään kevyitä ja huolellisesti viimeisteltyjä.

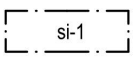

Silta. Vesialueen virtausaukon ylittävä jalankulku- ja ajoyhteys.

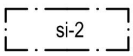

Silta. Katualueen ylittävä jalankulkuyhteys.

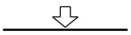

Ajoneuvoliittymä, sijainti ohjeellinen.

RAKENNUSOIKEUS JA TILOJEN KÄYTTÖ

Tonteille 20237/6, 20858/2, 20858/4 ja 20858/5 20862/1, 20865/5 ja 20870/2 saa rakentaa enintään 600 k-m² päivittäistavarakaupan tilaa.

Uudisrakentamisessa KTY- ja YU -korttelialueilla myymälä tulee rakentaa maantasokerrokseen siten, että se voi toimia itsenäisenä toimisto- ja aulatiloista riippumatta. Vähintään kaksi myymälätilaa kullakin tontilla on varustettava rasvanerottelukaivolla ja katon ylimmän tason yläpuolelle johdettavalla paloeristetyllä poistoilmahormilla.

Tontin 20237/6 maantasokerros tulee pääosin rakentaa liike- ja palvelutiloina.

Tontille 20237/8 tulee rakentaa vähintään 50 k-m² myymälätilaa ja tontille 20870/1 tulee rakentaa vähintään 100 k-m² myymälätilaa.

Korttelissa 20866 rakennuksen koko kattopinta-ala tulee rakentaa yleiseen käyttöön ulko-oleskelualueeksi. Katon eri tasanteille tulee toteuttaa kulkuyhteys ulkoportaan kautta. Ullakolle saa rakentaa tiloja enintään 300 k-m², tilojen tulee olla kahvila- tai ravintolatiloja. Kahteen kellarikerrokseen saa sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia tiloja asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

VV-merkityn uimarannan huoltorakennuksen rakennusalalle saa rakentaa enintään 250 k-m² kahvila- tai ravintolatilaa. Kellariin saa sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia tiloja asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi. Rakennuksen koko kattopinta-ala tulee rakentaa yleiseen käyttöön ulko-oleskelualueeksi. Katolle tulee toteuttaa kulkuyhteys ulkoportaan kautta. Katolle ei saa sijoittaa tarjoilualueita.

Korttelin 20868 yleisen saunan yhteyteen saa toteuttaa kahvila- ja ravintolatiloja.

Korttelin 20867 ullakolle saa rakentaa tiloja enintään 75 m². Maantasokerroksen päälle rakennettavaa tarjoilualuetta ei saa kattaa tai rajata pysyvillä rakennelmilla lukuun ottamatta enintään 1,2 metriä korkeaa kaidetta.

Saunoja, vapaa-ajantiloja ja teknisiä tiloja saa sijoittaa ylimmän kerroksen yläpuolelle osana julkisivua ja rajattuna rakennuksen sisäpihan puolen julkisivulinjaan.

Korttelialueiden kadun varrelle sijoittuville tonteille tulee rakentaa tila yhdyskuntateknisen huollon jakokaappeja varten. Vähintään 2,0 m syvässä, 2,5 m leveässä ja 2,2 m korkeassa kadun suuntaan avautuvassa tilassa ei saa olla alapohjaa. Tilan tulee mahdollistaa putkivedot vähintään 1 m kadunpinnan tason alapuolelta.

et-merkitylle rakennusalalle rakennettavan pumppaamon tilan korkeus tulee olla vähintään 4 metriä.

AK- ja ALP-korttelialueita koskee lisäksi:

Tontille 20858 /1 tulee toteuttaa vähintään 1300 k-m² ja tontille 20858/3 vähintään 1500 k-m² päivittäistavarakaupan tilaa. Tilat tulee sijoittaa Airokalanaukion korkotasoon.

map-merkityn maanalaisen pysäköintitilan ja ma-3 -merkityn maanalaisen tilan saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

Tontin 20851/1 rakennusoikeudesta enintään 70 % saa käyttää asuinhuoneistoja varten.

v-merkityn valokatteisen tilan pinta-alan tulee olla vähintään 60 m².

Laivakadun ja Eiranrannan varrelle saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi enintään kahden kerroksen korkuisia erkkereitä ja viherhuoneita. Huoneistoa kohden erkkerin ja viherhuoneen yhteenlaskettu kerrosala on enintään 8 k-m².

y-z-merkinnällä merkityn sisäänvedetyn alueen yläpuoliselle osalle saa toteuttaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi viherhuoneita huoneistoa kohden enintään 8 k-m².

Asukkaiden käyttöön tulee rakentaa riittävien varastoja huoltotilojen lisäksi vähintään seuraavat asumisen aputilat: talopesula, kuivaustila ja vapaa-ajantila. Edellä mainitut tilat sekä varasto-, huolto-, tekniset- ja pysäköintitilat saa rakentaa asemakaavassa merkityn kerrosalan lisäksi.

Talosaunan saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi vain, mikäli talosauna ja siihen liittyvä ulkotila ja asukkaiden vapaa-ajantila toteutetaan ullakolle tai ylimpään kerrokseen.

Yli 5 metriä korkeisiin asuntoihin saa rakentaa asuin- ja työtiloja käsittävän parven asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi. Parven koko saa olla enintään 2/3 asunnon pohjapinta-alasta.

Katolle saa toteuttaa kulkuyhteyden ylimmän kerroksen asunnosta asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

Asukkaiden käyttöön on rakennettava vapaa-ajantiloja vähintään 1,5 % asemakaavaan merkitystä kerrosalasta Tilat voidaan toteuttaa tonttien yhteisinä.

Ulkoiluväline- ja pyörävarastot tulee sijoittaa sisäpihan puolelle maantasokerrokseen tai kellariin.

Kaupungin ja ARA-vuokra-asuntoja lukuun ottamatta vapaa-ajantilassa tulee olla keittiö ja esteetön kulku kattoterassille, jossa on vesiposti- ja viemäri.

Tontin 20851/4 ja tontin 20852/1 Miekkakalankujan, tontin 20854/1 Pallokalankujan ja tontin 20856/1 Korallikadun puoleiselle rakennusalan osalle saa rakentaa päiväkodin tai muita julkisia palvelutiloja kahteen ensimmäiseen kerrokseen.

Rakennuksen jokaiselle katujulkisivulle tulee rakentaa asuntoja maantasokerrokseen lukuun ottamatta Laivakatuun ja Eiranrantaan rajautuvia rakennusalan osia, korttelia 20858 sekä tonttia 20851/1.

Laivakadun ja Eiranrannan varrella pääosa tiloista tulee rakentaa asumisen aputiloina ja myymälätiloina.

Laivakadun, Eiranrannan, Riuttakujan, Laguunikujan ja Atollikujan varrella myymälän saa rakentaa liike-, toimisto-, työ- ja palvelutilana.

Vähintään yksi myymälä kullakin tontilla on varustettava rasvanerottelukaivolla ja katon ylimmän tason yläpuolelle johdettavalla paloeristetyllä poistoilmahormilla.

m-1 -merkitylle rakennusalalle tulee rakentaa kahvila- tai ravintolatiloja, jotka on varustettava rasvanerottelukaivolla ja katon ylimmän tason yläpuolelle johdettavalla paloeristetyllä poistoilmahormilla. Vähintään yksi tila kullakin tontilla on varustettava savuhormilla.

c -merkityn rakennusalan osan ylimpään kerrokseen saa toteuttaa enintään 1/2 rakennusalan osan suurimman kerroksen kerrosalaan laskettavasta tilasta.

Kortteliin 20858 saa rakentaa enintään kaksi kellarikerrosta. Korttelin 20858 toimintojen huolto tulee järjestää maanalaisen huoltoliikenteen tilan kautta.

et-1-merkitylle rakennusalalle tulee rakentaa vähintään 4 m leveä, 0,6 m syvä ja 2,5 m korkea tila laitetilaa varten. Tilasta tulee olla näköyhteys ma-2 -merkitylle pumppaamolle.

KAUPUNKIKUVA JA RAKENTAMINEN

Uudisrakentamisessa rakennusten kaupunkikuvan tulee olla moderni.

Uudisrakentamisessa maantasokerros ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa. Kaavamääräys ei koske TY-, LPA-1, ET-1, ET-2 ja ET-3 -korttelialueita.

Uudisrakentamisessa AK-, ALP-, KTY-, YU- ja LAP-1 -korttelialueiden myymälälöiden asiakastilojen julkisivumateriaali on lasi.

Uudisrakentamisessa myymälätilaan tulee rakentaa oma esteetön sisäänkäynti suoraan kadulta.

u-merkitylle rakennusalalle saa sijoittaa viereiseen kortteliin liittyvän ulokkeen, jota ei saa tukea maanpinnasta. Ulokkeen yläpinta on enintään viereisen korttelin rakennusosan räystäskoron korkotasossa. Ulokkeen alapuolella olevan vapaan korkeuden tulee olla vähintään kahden kerroksen korkuinen lukuunottamatta korttelia 20866.

LPA-1-korttelialueiden pysäköintilaitosten julkisivumateriaalina tulee olla maalipinnoittamaton metalli ja paikalla valettu betoni.

Jätehuolto ja jätteen putkikeräysjärjestelmän keräyspisteet tulee sijoittaa korttelialueille rakennuksiin integroituna. Kortteleiden 20867 ja 20868 jätehuollon maanalaisia jätesäiliöitä saa sijoittaa viereiseen puistoon.

sr-1-merkityllä rakennusalalla ja alueella korjaustöiden lähtökohtana tulee olla alkuperäisten rakenteiden, julkisivujen, vesikaton, terassialueiden, ikkunoiden ja ulko-ovien ja sisätilojen säilyttäminen. Suojeltuja sisätiloja, joiden alkuperäinen ilme on säilytettävä, ovat rakennuksen saunatilat, takkahuone ja ravintolasali sekä näihin liittyvät julkisessa käytössä olevat aputilat.

sr-2-merkityllä rakennusalalla korjaustöiden lähtökohtana tulee olla alkuperäisten rakenteiden, julkisivujen, vesikaton, ikkunoiden ja ulko-ovien, suojeltujen sisätilojen ja hallitilojen säilyttäminen. Julkisivuihin ja sisätiloihin käytön aikana tehdyt muutokset on mahdollista poistaa korjaustöiden yhteydessä, mikäli ne häiritsevät kokonaisuutta. Suojeltuja sisätiloja, joiden alkuperäinen kiinteä sisustus on säilytettävä, ovat rakennuksen itäpäädyssä tehdassalin itäpuolella olevat ensimmäisen ja toisen kerroksen tilat sekä niihin pohjoissivulla liittyvän torniosan kolmas ja neljäs kerros.

Kortteleiden pelastustiejärjestelyt tulee suunnitella kokonaisuutena. Katualueelta tonteille johtavat ajoreitit tulee yhteen sovittaa ja suunnitella huomioiden alueen katusuunnitelma.

AK- ja ALP-korttelialueita koskee lisäksi:

III-kerroksiset rakennukset saa rakentaa kaupunkipientaloina.

VI-kerrosta korkeiden rakennusalan osien ylimmän kerroksen tulee olla 3 metriä sisäänvedetty julkisivulinjasta VP-1 -merkityn Hernesaarenrannan puiston puoleisilla julkisivuilla lukuun ottamatta kaupungin ja ARA-vuokra-asuntoja.

Myymälätilassa, joka on varustettu rasvanerotuskaivolla ja katon ylimmän tason yläpuolelle johdettavalla ilmastointihormilla, asiakastilan julkisivun pituudesta vähintään kolmasosa tulee olla avattavissa lattiatasosta asti vähintään 2,1 metrin korkeuteen.

Tontilla vähintään yhden myymälän asiakastilan tulee avautua kahdelle katujulkisivulle lukuun ottamatta tontteja 20858/5, 20861/3-5 ja 20862/2 ja 3.

Korttelin 20858, Laivakadun ja Eiranrannan varrella olevien rakennusten maantasokerroksen kerroskorkeuden tulee olla vähintään 4,2 metriä. Maantasokerroksen tilojen tulee pääosin avautua katualueille ja julkisivumateriaalina tulee olla pääosin lasia.

Hernesaaren rantapromenadiin rajautuvien tonttien Hernesaarenrannan puoleisilla rakennusalan osilla huoneistojen kerroskorkeuden tulee olla maantasokerroksessa vähintään 4,2 metriä ja toisessa kerroksessa vähintään 3,6 metriä.

y-z-merkityn alueen ja korttelin 20858 Airokalanaukion ja Airokalankujan puoleisen maantasokerroksen tulee olla sisäänvedetty julkisivulinjasta vähintään 2,2 metriä. Yläpuolisen rakennuksen osaa ei saa tukea pilareilla. Sisäänvedetty alue tulee rakentaa merkinnän pi-merkinnän määräysten mukaisesti.

AK-korttelialueiden sisääntulokerroksissa sekä ALP-korttelialueiden ensimmäisissä asuntoja sisältävissä kerroksissa porrashuoneeseen saa rakentaa enintään 30 k-m²:n porrasaulan asemakaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi edellyttäen, että porrasaula lisää sisääntulon viihtyisyyttä ja valoisuutta.

Porrashuoneesta tulee olla yhteys sekä kadun että korttelin sisäpihan puolelle lukuun ottamatta tonttien Airokalanaukion, Miekkakalanaukion, Pallokalanaukion ja VP-1 merkityn Hernesaarenrannan puiston puoleisia rakennusalan osia, joiden porrashuoneista saa toteuttaa yhteyden vain korttelin sisäpihan puolelle.

Tonteille 20858/3 ja 20858/5 tulee rakentaa kulkuyhteys Airokalanaukioilta Laivakadulle sekä tontille 20858/5 tonttien yhteinen kulkuyhteys sisäpihalta kadulle.

Rakennuksen porrashuoneiden ja myymälöiden ulko-ovien on oltava puuverhoiltuja.

Suoraan katualueelle avautuvien porrashuoneiden ulko-ovien on oltava vähintään 0,9 m syvennyksessä.

Rakennuksen julkisivun osa on jäsennöitävä viereisestä julkisivun osasta erottuvalla tavalla julkisivumateriaalin, -värityksen, -aukotuksen ja muin keinoin:
- korttelissa 20850-20856 Airokalanaukion, Miekkakalanaukion ja Pallokalanaukion sekä Riuttakujan, Laguunikujan ja Atollikujan puoleisilla julkisivuilla kerrosluvun vaihtuessa
- b-merkityn katujulkisivun kaupunkikuvallisen päätykolmioaiheen vaihtuessa viereiseen päätykolmioaiheeseen.

a- tai b -merkityn katujulkisivun osalla ikkunat, parvekkeet, terassit ja muut rakenteet tulee toteuttaa kokonaan sisäänvedettyinä kallistetusta julkisivulinjasta.

Julkisivujen on oltava paikalla muurattuja tai muuratun pinnan päälle rapattuja ja väriltään lämpimiä murrettuja maavärejä. Räystäiden ja kallistettujen julkisivun osien materiaali tulee olla konesaumattu musta pelti.

Hernesaarenrantaan rajautuvilla julkisivuilla asuinhuoneiden ikkunoiden tulee olla suurikokoisia ja valoaukon korkeuden tulee olla vähintään 2/3 kerroskorkeudesta.

Ikkunoiden ja muiden lasiaiheiden, kuten lasikaiteiden, koko, sijoitus, pintakuviointi, lasin ominaisuudet ja muut ratkaisut sekä valaistus on suunniteltava ja toteutettava siten, että lintujen törmääminen lasiin minimoidaan.

Rakennuksen harjansuuntaa osoittavan viivan rakennusalan osalla tulee rakentaa harjakatto. Kattokulman on oltava sisäpihan puoleisella lappeella vähintään 1:3 ja kadun puoleisella lappeella vähintään 1:4. Julkisivun ja katon materiaalin on oltava tiiltä tai konesaumattua peltiä. Julkisivun ja katon materiaalin ja värin tulee olla sama. Katto ja julkisivu tulee aukottaa samankaltaisiksi vaihtelevalla ikkuna, parveke- ja terassijaolla. Julkisivuilla ikkunoiden uloin pinta tulee asemoida vaihtelevasti suhteessa julkisivulinjaan joko upotettuna, ulokkeena tai julkisivulinjaan asemoituna.

Parvekkeet tulee kadun ja puiston puoleisilla julkisivuilla rakentaa sisäänvedettyinä yhtenäistä julkisivupintaa muodostavina siten, että yhtenäisen parvekevyöhykkeen leveys on enintään puolet kadun tai puiston puoleisen julkisivun leveydestä lukuun ottamatta kaupungin ja ARA-vuokra-asuntoja.

Kortteleiden sisäpihan puolella parvekkeet saavat ylittää rakennusalan rajan enintään 2 metriä. Parvekkeita ei saa tukea maasta.

y-z-merkitylle julkisivulinjasta sisäänvedetylle alueelle 2. kerrokseen saa rakentaa ranskalaisia parvekkeita mutta parvekkeita ei saa rakentaa ulokkeina. Alueelle saa rakentaa 2. kerrokseen varatieparvekkeita, joiden:
- syvyys on enintään 1 metri ja leveys enintään 2 metriä.
- kaide on metallia ja pääosin aukotettu.
- etäisyys toisen huoneiston varatieparvekkeesta on vähintään 2 metriä.
Huoneiston varatieparveketta ei saa lasittaa, yhdistää toisen huoneiston varatieparvekkeeseen. Varatieparveke ei ole oleskeluun tarkoitettu alue.

Riuttakujan, Laguunikujan ja Atollikujan puoleisilla julsivuilla parveke tulee toteuttaa osittain sisäänvedettynä ja osittain julkisivunlinjan ulkopuolelle ulottuvana ulokkeena. Ulokkeen tulee ulottua vähintään 0,8 metriä ja enintään 1,8 metriä julkisivulinjasta. Ulokkeen kaide on metallia ja pääosin aukotettu. Uloketta ei saa lasittaa tai rakenteellisesti yhdistää muiden huoneistojen parvekkeisiin.

Maantasokerroksessa asuinhuoneen ja Hernesaaren rantapromenadin puoleiselle julkisivulle rakennettavan kahvila- ja ravintolatilan lattian tulee olla vähintään 0,8 metriä viereisen kadun tai Hernesaaren rantapromenadin pintaa ylempänä.

PIHAT JA ULKOALUEET

YO-korttelialueelle 20181 tulee sijoittaa pelikenttä.

YO-korttelialueelle 20871 tulee sijoittaa leikkialue.

Aukioille ja pihakaduille saa sijoittaa tarjoilu- ja leikkialueita.

Valaistus tulee toteuttaa ”Hernesaaren valaistusperiaatteet” valaistuksen yleissuunnitelman mukaisesti.

Rakennusten ja katualueen väliin jäävän tontin osan materiaalin on oltava luonnonkivi.

AK- ja ALP-korttelialueita koskee lisäksi:

pi-merkityllä alueella yhteensä vähintään viidesosa alueesta tulee rakentaa istutettuna alueena, joka on rajattava vähintään 0,5 metriä korkealla tukimuurilla korttelialueen rajaan. Tukimuuri- ja porrasrakenteiden materiaali on massiiviluonnonkivi, maatiili tai paikallavalettu betoni. Jokaisen asuinhuoneiston tai -vapaa-ajantilan osalta:
- kadulta tai puistosta tulee toteuttaa portaan välityksellä kulkuyhteys huoneistoon.
- huoneiston sisäänkäyntitasanne tulee rakentaa pääosin vähintään 0,8 metriä ympäristön korkotason yläpuolelle ja tulee rajata pääosin aukotetuilla metallikaiteilla.
- eri huoneistojen sisäänkäyntitasanteet ja kulkuyhteydet tulee erottaa istutetulla alueella.
- sisäänkäyntipiha ei ole oleskeluun tarkoitettu alue eikä aluetta tule rajata lasituksilla tai katoksilla. Myymälän kohdalla sisäänkäyntipiha tulee rakentaa ympäröivän katualueen korkotasoon luonnonkivestä eikä sitä saa rajata katoksilla tai seinillä markiiseja lukuun ottamatta.

pi-1 -merkityllä alueella huoneistojen etupihojen ulkopuoliset alueet kulkuyhteyksiä lukuun ottamatta tulee rakentaa istutettuna alueena, joka on rajattava vähintään 0,5 metriä korkealla tukimuurilla korttelialueen rajaan. Alueen kautta voidaan toteuttaa esteetön kulkuyhteys ua-merkitylle alueelle. Tukimuurit tulee toteuttaa massiiviluonnonkivestä lohkokivimuurina. Asuinhuoneiston ja vapaa-ajantilan kohdalla etupiha tulee toteuttaa:
- vähintään huoneiston levyisenä ja ulottaa enintään 3 metrin etäisyydelle julkisivulinjasta.
- vähintään 0,8 metriä ympäristön korkotason ylä-puolelle.
- etupihaa ei tule rajata lasituksilla tai katoksilla.
- eri huoneistojen etupihat tulee rakenteellisesti erottaa toisistaan istutetulla alueella.
- huoneistojen välille saa toteuttaa enintään 1,5 metriä korkean muurin.
- pi-1 - ja ua-merkittyjen alueiden välille saa toteuttaa enintään 2 metriä korkean muurin. Etupihalle ei saa toteuttaa kulkuyhteyttä Hernesaaren rantapromenadilta.

ua-merkityllä alueella terassialueelle saa rakentaa lasista sivuseiniä ja katoksia enintään 3,5 metrin etäisyydelle VI-kerrosta korkean rakennusalan osan julkisivusta siten, että katettu tila on avoin Hernesaaren rantapromenadin suuntaan. Enintään viidesosan alueesta saa toteuttaa istutettuna alueena, joka on rajattava vähintään 0,5 metriä korkealla tukimuurilla korttelialueen rajaan. Tukimuurit tulee toteuttaa massiiviluonnonkivestä lohkokivimuurina. Porrasrakenteiden materiaali on massiiviluonnonkivi. Terassialue tulee:
- jakaa kolmeen eri korkotasoon, joista ylin taso on vähintään 0,8 metriä Hernesaaren rantapromenadin korkotason yläpuolella.
- rajata Hernesaaren rantapromenadiin korttelialueen rajan suuntaisilla porrasaskelmilla.

Korttelin piha-alueet on suunniteltava istutuksin, kalustein, pinnoittein ja toimintojen osalta yhdeksi kokonaisuudeksi ja leikki- ja oleskelualueet rakennettava tonttien yhteisiksi. Tonttien välisiä rajoja ei saa aidata.

Alle kahdeksan kerrosta korkeiden rakennusalan osien yhteenlaskettu kattopinta-ala lukuun ottamatta c-merkittyjä rakennusalan osia on pääosin rakennettava asukkaiden tai huoneistojen käyttöön.

Piha-alueet tulee toteuttaa ”Hernesaaren asuinkortteleiden piha-alueiden rakentamisohjeen” yleissuunnitelman mukaisesti.

Katualueen tai sisäpihan puoleiseen julkisivuun on toteutettava kiinnitysalusta seinäköynnöksille. Kiinnitysalustan laajuus tulee olla vähintään puolet julkisivunosan alasta.

Tontin sisäpihalle tulee istuttaa maanvaraisia puita, mikäli mahdollisten maanalaisten tilojen toteutettava laajuus mahdollistaa riittävän kasvualustan maanvaraisille puille.

YMPÄRISTÖTEKNIIKKA

Pilaantuneet maat on poistettava rakentamisen kaivun edellyttämässä laajuudessa.

Pohjasedimentin pilaantuneisuus on selvitettävä alueilla, joilla on kaavan mukaisesta rakentamisesta johtuva ruoppaustarve.

Alueella tulee pyrkiä kierrättämään rakentamisessa muodostuvia ja käytettäviä massoja mahdollisimman tehokkaasti ja varautua rakentamisen aikaiseen massojen välivarastointi- ja käsittelytoimintaan ympäristöluvan ja rakentamisen etenemisen mahdollistamissa puitteissa ennen pääkäyttötarkoituksen mukaiseen käyttöön ottamista. Ympäristöhaittojen torjuntaan ja lieventämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Maanalaisten pysäköintitilojen poistoilmahormit tulee sijoittaa rakennuksiin julkisivulinjan sisäpuolelle ja niiden tulee ulottua viereisten rakennusten kattotason yläpuolelle. Pihakanteen rakennettavat savunpoistoluukut tulee suunnitella osana piharakenteita tai rakennuksen arkkitehtuuria. Ilmanvaihtolaitteiden melutaso ei saa 25 metrin etäisyydellä laitteesta ylittää 45 dB.

Kortteleiden 20181, 20850 ja 20858 Eiranrantaan tai Laivakatuun rajautuvien rakennusten tuloilmanottoa ei saa järjestää näiden katujen puoleisilta julkisivuilta.

ET-korttelialueen jätteen putkikuljetusjärjestelmän keräyskeskuksen poistoilma on johdettava viereisten rakennusten kattotason yläpuolelle.

Tontilla 20870/2 saa rakennukseen korvauksetta sijoittaa katolle ulottuvan ilmanvaihtokanavan tai hormin pumppaamon ilmanvaihtoa varten.

Raitiotie tulee suunnitella siten, ettei raitioliikenteen aiheuttama tärinä tai runkoääni ylitä tavoitteena pidettäviä enimmäisarvoja rakennusten sisätiloissa.

Pihat tulee sijoittaa kortteleiden melulta suojattuihin sisäosiin siten, ettäniilläalitetaan melutason ohjearvot ulkona (päivällä55 dB ja yöllä 50 dB).

Leikkiin ja oleskeluun tarkoitettuja piha-alueita, kattoterasseja ja parvekkeita ei saa sijoittaa sataman melualueelle varmistamatta niillä riittävää meluntorjuntaa. Asuntojen parvekkeet tulee suojata melulta siten, että niillä alitetaan melutason ohjearvot ulkona (päivällä 55 dB ja yöllä 50 dB).

KTY-korttelialueilla ja kortteleissa 20864 ja 20866 rakennusluvan yhteydessä tulee mitoittaa rakennuksen ulkovaipan äänitasoerotus siten, että majoitustiloissa saavutetaan laivamelun erityispiirteet huomioon ottaen melutason ohjearvot sisällä.

Tonteilla 20237/5 ja 20237/6 tulee varata yhteiseen tonttirajaan rajautuva vähintään 4 metriä leveä alueen osa maanalaisia johtoja varten.

AK- ja ALP -korttelialueita koskee lisäksi:

Kortteleissa 20850-20857 rakennusten jatkosuunnittelun yhteydessä tulee kiinnittää huomiota kortteliin ja sen lähiympäristöön sijoittuvan ravintolatoiminnan mahdollisesti aiheuttamaan meluhaittaan.

Kortteleissa 20851-20855 ja 20858-20863 tulee rakennusluvan yhteydessä laatia meluselvitys, joka osoittaa laivamelun erityispiirteet huomioon ottaen melutason ohjearvoihin perustuvan riittävän meluntorjunnan rakennusten sisätiloissa, leikkiin tai oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla, terasseilla ja parvekkeilla.

Asuinrakennusten ulkovaipan äänitasoerotuksen liikennemelua vastaan on oltava vähintään 30 dB.

Eiranranta -kadun jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikennemelun torjuntatarpeeseen.

RAKENNETTAVUUS

Suunnittelussa erityistä huomiota on kiinnitettävä ilmasto-olojen asettamiin vaatimuksiin Rakennustekniikalle. Julkisivut tulee suunnitella ´Merellisten olosuhteiden vaikutus rakennusten julkisivuille ´selvityksen periaatteiden mukaisesti.

Kortteleiden 20857, 20864 ja 20866 rakentaminen edellyttää ET-1- ja LV-alueiden eteläosien aallonmurtajaja rantarakenteiden olemassaoloa ehkäisemään merivesitulvan ja aaltoilun haittavaikutusta.

Korttelin 20866 toteutuksessa tulee ottaa huomioon alin turvallinen rakentamiskorkeus, jonka alapuoliset rakenteet tulee toteuttaa vedenpaine-eristettynä. Rakentamisessa on huomioitava meriveden korkeuden ja aaltoilun yhteisvaikutukset.

Tontin rajaseinässä ei saa olla ikkunoita ja muita aukkoja, jollei naapuritontin rakennusala ole vähintään 8 metrin etäisyydellä tontin rajasta.

Maanalaisissa pysäköintitiloissa ei tarvitse rakentaa palomuuria tontin rajoille. Jos palomuuria ei rakenneta, tulee paloteknisiä ratkaisuja suunnitellessa käsitellä korttelia tai ajotunnelein yhdistettäviä kortteleita yhtenä kokonaisuutena riittävän turvallisuustason saavuttamiseksi.

ILMASTOMUUTOS - HILLINTÄ JA SOPEUTUMINEN

Asuinkerrostalon hiilijalanjälki ei saa ylittää Helsingin kaupungin asettamaa rakennusajankohtana voimassa olevaa hiilijalanjäljen raja-arvoa. Raja-arvo on mahdollista ylittää rakentamispaikan tai asemakaavan tiettyjen vaatimusten vuoksi rakennusajankohtana voimassa olevien kaupungin määrittelemien poikkeusten mukaisesti.

Muiden kuin asuinkerrostalojen energiatehokkuuden tulee olla vähintään 20 % parempi kuin voimassa olevissa säädöksissä kyseiselle käyttötarkoitusluokalle energiatehokkuuden vähimmäistasoksi on asetettu lukuunottamatta kortteleita 20864, 20866, 20867 ja 20868 edellyttäen, että rakennus toteutetaan kaupunkikuvallisesti korkeatasoisesti.

Alueelle on muodostettava painanteita viivyttämään hulevesien kulkeutumista valuma-alueella.

Kortteleissa 20850-20865 ja 20870 alle yhdeksän kerrosta korkeiden rakennusten kattojen tulee olla kattopuutarhoja tai hulevesiä viivyttäviä kattoja lukuun ottamatta c-merkittyjä rakennusalan osia ja LPA-1-korttelialueita. Korkeintaan puolet katon alasta saa olla toiminnallista, vettä läpäisemätöntä alaa. Katolle sijoitettavien välttämättömien teknisten laitteiden tulee sopia rakennuksen arkkitehtuuriin ja ne tulee suunnitella luontevaksi osaksi viherkattoa.

LPA-1 korttelialueiden pysäköintitaloissa tulee olla viheraiheita kuten viherkattoa tai köynnösseinää.

LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI

Ajoyhteydet korttelialueiden alla oleviin pysäköintilaitoksiin on integroitava rakennuksiin.

Kortteleiden pelastustiejärjestelyt, huoltoajoreitit ja liikuntaesteisten pysäköintipaikat tulee suunnitella kokonaisuutena. Katualueelta tontille johtavat ajoyhteydet tulee yhteensovittaa ja suunnitella huomioiden alueen katusuunnitelma.

Kortteleiden väliset maanalaiset ajoyhteydet tulee toteuttaa tonttien 20850/4 ja 20851/2, 20852/3 ja 20859/2, 20853/3 ja 20860/2, 20854/1 ja 20861/2 sekä 20855/2 ja 20856/1 maanalaisten tilojen välille. Edellä mainituilta tonteilta tulee järjestää lisäksi maanalainen ajoyhteys saman korttelin tonteille, joilla on map-merkintä.

Kortteleihin 20850-20855 ei saa toteuttaa maantasosta maanalaisiin pysäköintitiloihin johtavia ajoluiskia lukuun ottamatta tonttia 20850/2, jolla maanalaisiin tiloihin johtava ajoluiska tulee toteuttaa Eiranrannan puoleiselle julkisivulle.

Maanalaisiin tiloihin johtava ajoluiska tulee toteuttaa kortteleissa 20856 ja 20859-20861 Merihevosenkadun, Meduusankadun, Vuokkokalankadun tai Korallikadun puoleiselle julkisivulle. Korttelissa 20858 maanalaisiin tiloihin johtava ajoluiska tulee toteuttaa Laivakadun tai Merisiilinkadun puoleiselle julkisivulle.

Ajoneuvojen pysäköintiä ei saa toteuttaa pihakaduksi tai aukioksi merkityille alueille.

Airokalanaukiolle, Miekkakalanaukiolle ja Pallokalanaukiolle ei saa järjestää moottoriajoneuvoliikennettä.

Ajoyhteys tontille 20865/2 on järjestettävä tontin 20865/1 kautta.

Huoltoajo tontille 20865/5 on järjestettävä tontin 20865/4 kautta.

Huoltoajo korttelin 20858 huoltoliikenteen tilaan on järjestettävä tontin 20858/5 kautta.

Huoltoajo kortteliin 20866 on järjestettävä venesatama-alueelta.

Huoltoajo tontille 20864 on järjestettävä Laivakadulta.

Tontille 20243/2 tulee toteuttaa turvalliseksi aidattu, esteetön ja aina saavutettava Purjekalanaukion ja Munkkisaarenlaiturin välinen yleisen jalankulun ja polkupyöräilyn yhteys, jonka leveys on vähintään 5 metriä. Yhteyden saa toteuttaa alikulkuyhteytenä tai siltana.

AK- ja ALP-korttelialueilla rakennusten varatiejärjestelyt tulee suunnitella siten, että ne eivät perustu pelastuslaitoksen toimintaan.

Tonttien autopaikkamääräykset:

Alueella on asuin- ja toimitilarakentamiselle autopaikkojen enimmäisrajoitus. Asemakaavan mitoituksena AK, ALP ja LPA-1 korttelialueilla on käytetty 1900 autopaikan enimmäismäärää.

Tontille 20237/8 saa sijoittaa enintään 200 autopaikkaa.

Tontille 20865/3 saa sijoittaa enintään 550 autopaikkaa.

Tontille 20870/1 saa sijoittaa enintään 240 autopaikkaa.

Tontille 20870/2 sijoittaa enintään 100 autopaikkaa.

Tontille 20243/2 saa sijoittaa enintään 20 autopaikkaa.

Kortteleiden 20859-20862 tonteille ei saa sijoittaa autopaikkoja lukuun ottamatta tontteja 20859/2, 20860/2 ja 20861/2.

Kortteleihin 20864, 20866, 20867 ja 20868 ei saa sijoittaa autopaikkoja.

- Myymälät ja ravintolat enintään 1 ap/90 k-m2
- Päiväkoti, enintään 1 ap/320 k-m2
- Peruskoulu, enintään 1 ap/300 k-m2
- Venesatama, 1 ap/3 venepaikkaa.

Autopaikat on sijoitettava pysäköintilaitokseen tai maanalaisiin tiloihin, ellei muita paikkoja ole erikseen asemakaavassa osoitettu. LV-venesatama-alueella autopaikkoja saa sijoittaa rakennuksiin.

Uusia autopaikkoja ei saa sijoittaa rakennuksiin tonteille 20237/5, 20237/6 ja 20237/7.

LPA-korttelialue 20869 on osoitettava tontin 20237/5 autopaikoiksi.

Tonttien 20865/1, 20865/2 ja 20865/5 autopaikat tulee sijoittaa tontille 20865/3.

Kortteleiden 20850-20857 ja 20863 tonteille tulee toteuttaa vähintään yksi liikuntaesteisten pysäköintipaikka. Pysäköintipaikkaa ei saa toteuttaa korttelin sisäpihalle.

Kortteleiden 20858-20862 tonttien liikuntaesteisten pysäköintipaikat on mahdollista järjestää tonteilla 20237/8, 20865/3 ja 20870/1 rakennusluvan yhteydessä tehtävän tapauskohtaisen arvioinnin perusteella.

Tonttien polkupyöräpaikkojen määräykset:

Asuinrakentamisen tontille sijoitettavien polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärä on 1 pp/30 k-m². Näistä vähintään 75 % on sijoitettava rakennuksiin. Lisäksi vieraspysäköintiä varten 1 pp/1000 k-m², jotka sijoitetaan sisäänkäyntien läheisyyteen.

- Toimistot, vähintään 1 pp/50 k-m²
- Myymälät ja ravintolat, vähintään 1 pp/40 k-m²
- Päiväkodit, vähintään 1 pp/90 k-m²
- Peruskoulu, vähintään 1 pp/40 k-m²
- Hotellit, hostellit, vähintään 1 pp/15 asiakaspaikkaa ja 1 pp/3 työntekijää
- Urheilutalo 1 pp/150 k-m²
- Venesatama 50 pp
- Uimaranta 50 pp.

Pyöräpaikkojen kokonaismäärästä 5 % tulee toteuttaa suurikokoisille tavarapyörille soveltuviksi. Tavarapyörien pysäköintipaikat tulee toteuttaa rakennuksiin.

Asuinkortteleiden pyöräpysäköinnin yhteyteen tulee toteuttaa latausmahdollisuus sähkökäyttöisille polkupyörille.

Asuinkortteleiden pyöräpysäköinnin yhteyteen tulee toteuttaa polkupyöränpesu- ja huoltotila.

Erityisasumisen pyöräpysäköinti tarve määritellään tapauskohtaisessa selvityksessä, joka tulee hyväksyttää liikenne- ja katusuunnittelupalvelussa.

Ulkotiloissa sijaitseville polkupyöräpaikoille tulee olla runkolukitus mahdollisuus.

TONTTIJAKO

Tällä asemakaava-alueella korttelialueelle on laadittava erillinen tonttijako.

Havainnekuva
Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö
Länsisatama-Kalasatama -tiimi

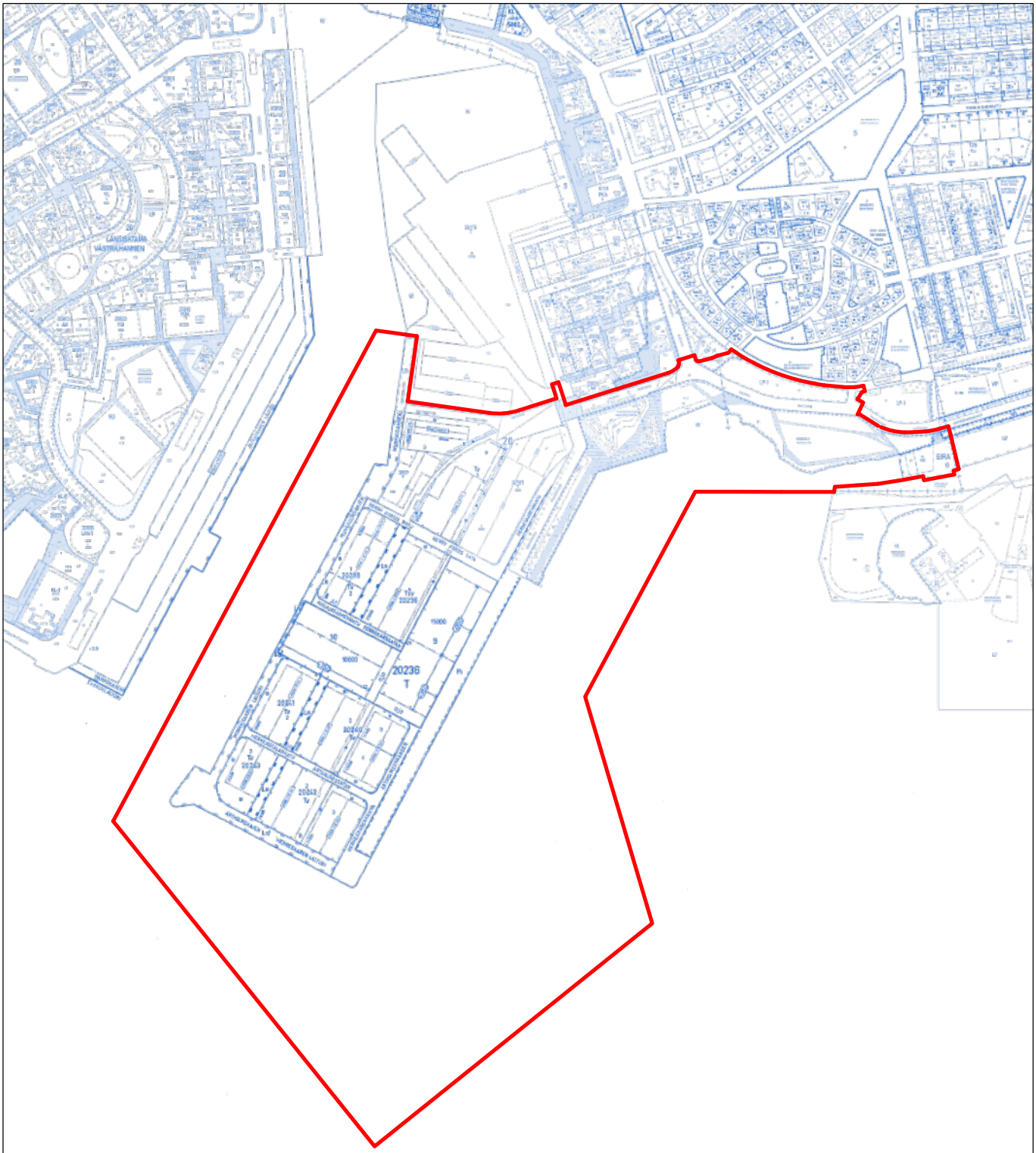

Kartta on eri korkeusjärjestelmässäkuin asemakaava ja asemakaavan muutos.

0 500 1000 1500m

Ote ajantasa-asemakaavasta
Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö
Länsisatama-Kalasatama -tiimi

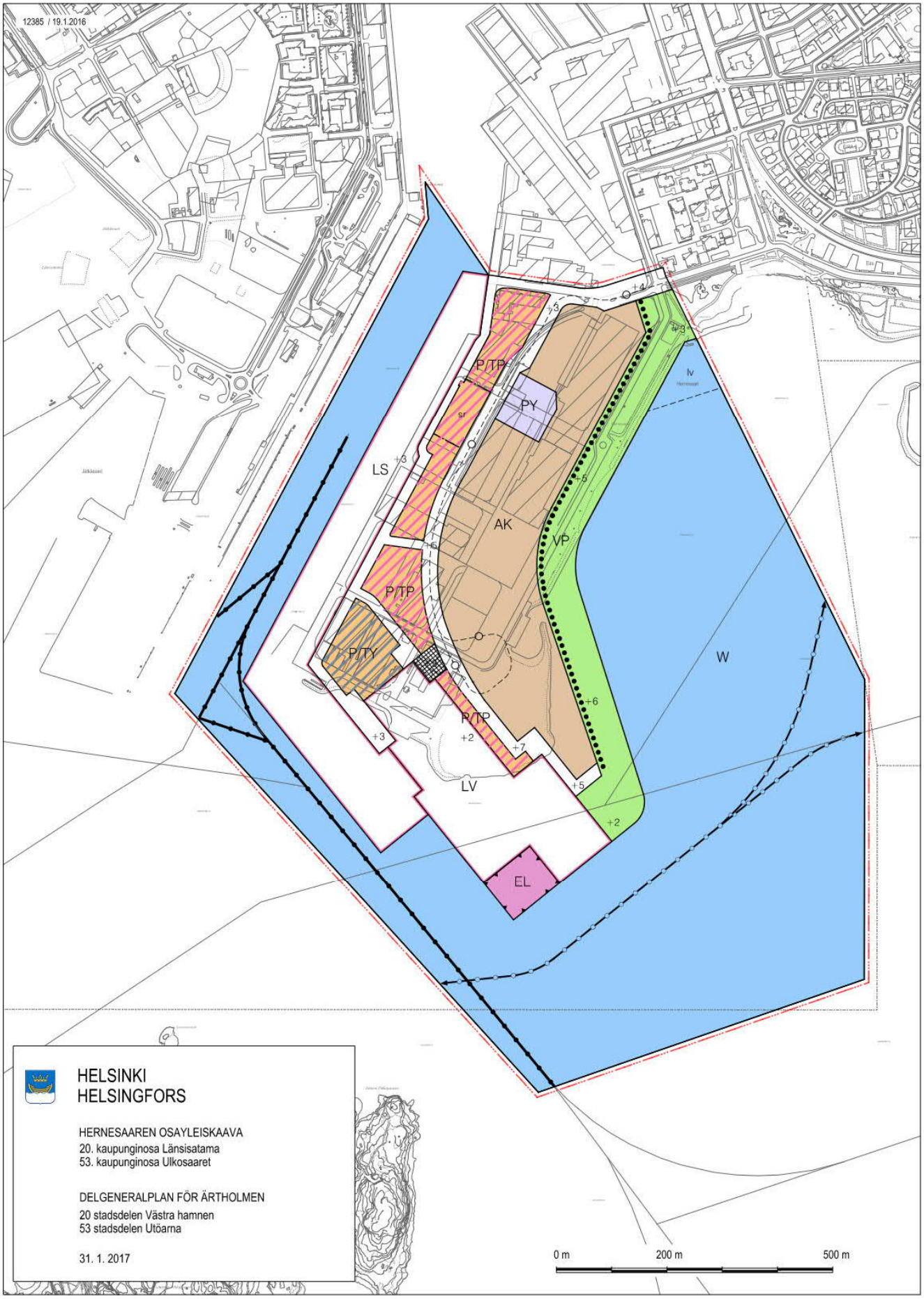

Hernesaaren osayleiskaava
(Kvsto 17.1.2018)
Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö
Länsisatama-Kalasatama -tiimi

OSAYLEISKAAVAMERKINNÄT JA
-MÄÄRÄYKSET

AK — Kerrostalovaltainen asuntoalue. Asemakaavassa rakennusten pohjakerroksiin voidaan osoittaa liike-, työ- ja palvelutiloja.

PY — Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.

P/TP — Palvelujen ja hallinnon alue sekä työpaikka-alue. Alue varataan ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten. Asemakaavassa rakennuksiin saa sijoittaa myös liiketiloja ja julkisia palveluita.

P/TY — Palvelujen ja hallinnon alue sekä teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Alue varataan pääasiassa veneilyyn ja vapaa-aikaan liittyvän paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman veneiden rakentamis-, korjaus ja varastointitoiminnan tarpeisiin.

LS — Risteilyliikenteen satama-alue. Alue varataan liikenteen hoidon kannalta tarpeellisia tiloja varten. Aluetta voidaan käyttää veneiden talvisäilytykseen satamatoiminnan sen mahdollistaessa.

LV — Venesatama-alue, jolle saa sijoittaa venesatamatoiminnan edellyttämiä täyttöjä, kaivuja, rakenteita ja rakennuksia.

Laivaväylä.

Veneliikenteen yhteystarve.

EL — Lumen vastaanottoalue. Aluetta voidaan käyttää venesatamatoimintaan lumen vastaanottotoiminnan sen mahdollistaessa.

VP — Puisto. Alueelle saa sijoittaa liikunta-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja palvelevia vesialtaita, rantarakenteita, rakennuksia ja rakennelmia.

W — Vesialue.

Katualue.

Katuaukio/Tori.

Kevyen liikenteen reitti.

8 m osayleiskaava-alueen ulkopuolella oleva viiva.

Alueen raja.

Osa-alueen raja.

Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.

lv — Ohjeellinen venesatama-alue, jolle saa sijoittaa venesatamatoiminnan edellyttämiä täyttöjä ja rakenteita.

sr — Suojeltava rakennus.

Raidelinja pysäkkeineen.

+6 — Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.

Jatkosuunnittelussa tulee kiinniittää erityistä huomiota alueen riittävään meluntorjuntaan sekä pilaantuneen maaperän kunnostamiseen liittyvään suunnitteluun.

Pohjasedimenttien haitta-ainepitoisuudet on otettava huomioon alueilla, joilla rakentaminen edellyttää ruoppaamista.

Rakentamisessa ja yhdyskuntateknisessä huollossa on suosittava energiatehokkaita ja ympäristöystävällisiä menetelmiä, rakenteita ja materiaaleja.

Uusiutuvien energiamuotojen käyttöä tulee edistää.

Kortteli- ja yleisillä alueilla syntyvien hulevesien virtauksen hidastamista ja niiden hyödyntämistä tulee edistää.

Hernesaaren osayleiskaava
(Kvsto 17.1.2018)
Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö
Länsisatama-Kalasatama -tiimi

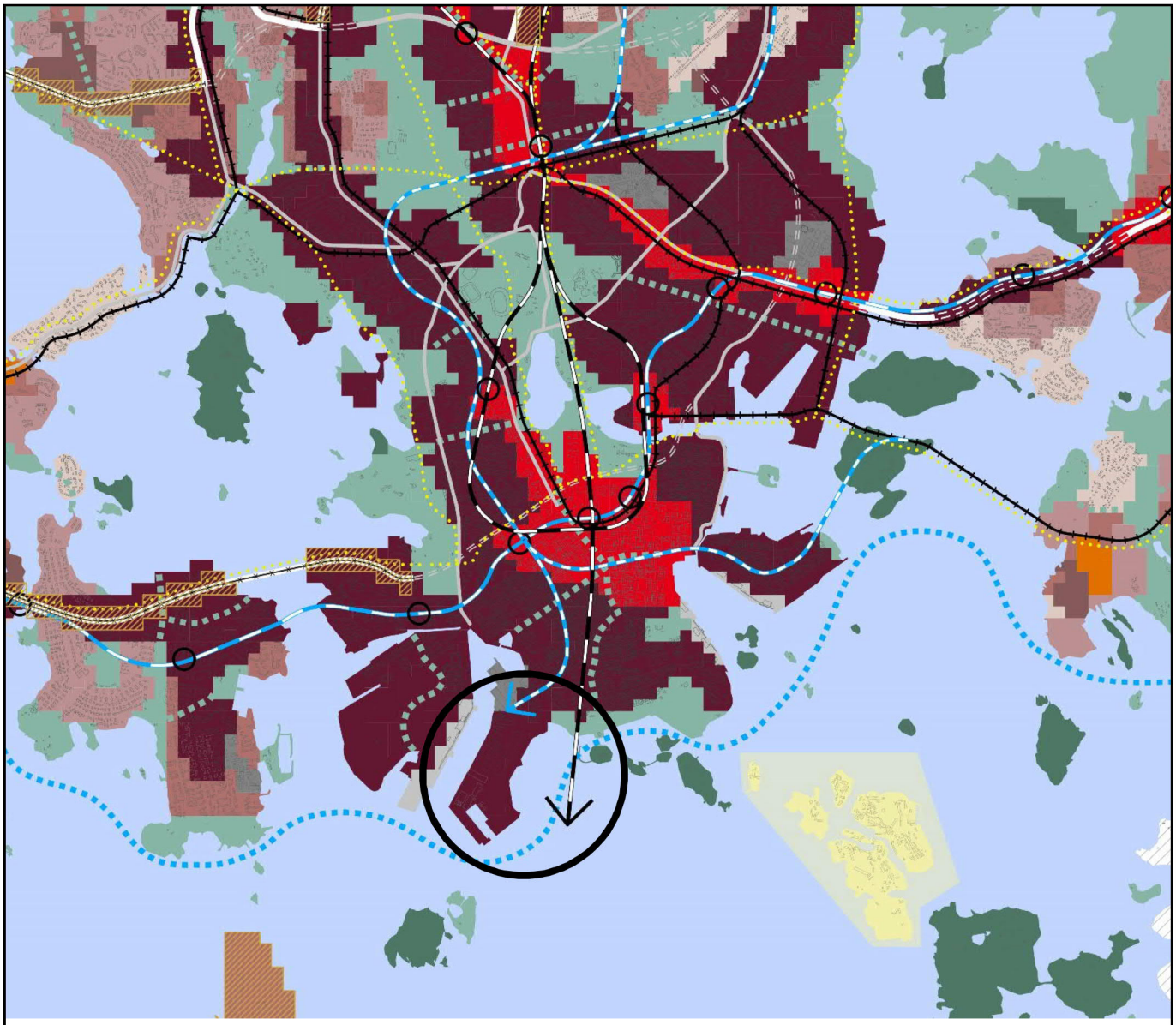

Ote Helsingin yleiskaavasta (2016)
Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö
Länsisatama-Kalasatama -tiimi

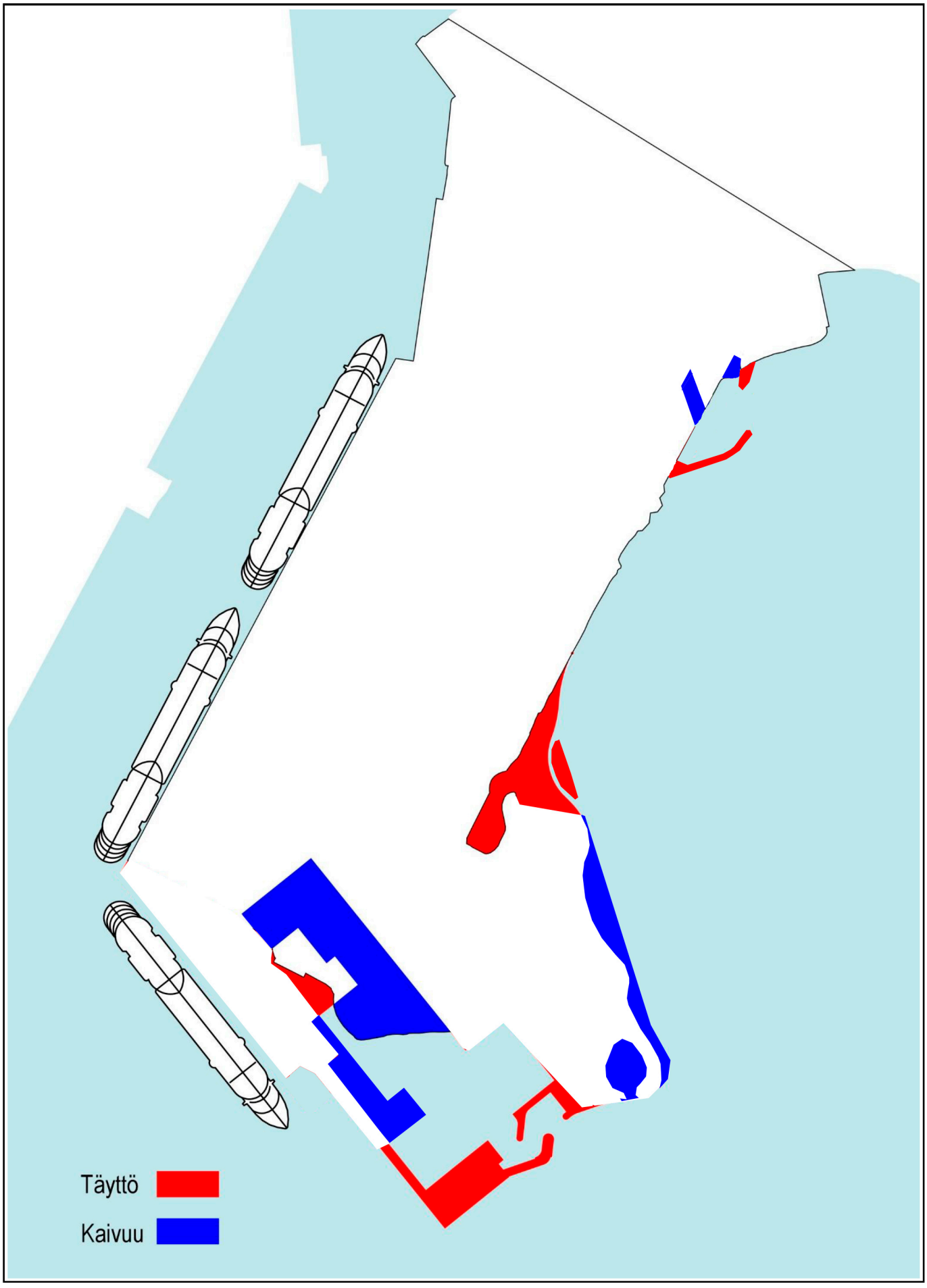

Täyttö- ja kaivualueet
Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Eteläinen alueyksikkö
Länsisatama-Kalasatama -tiimi

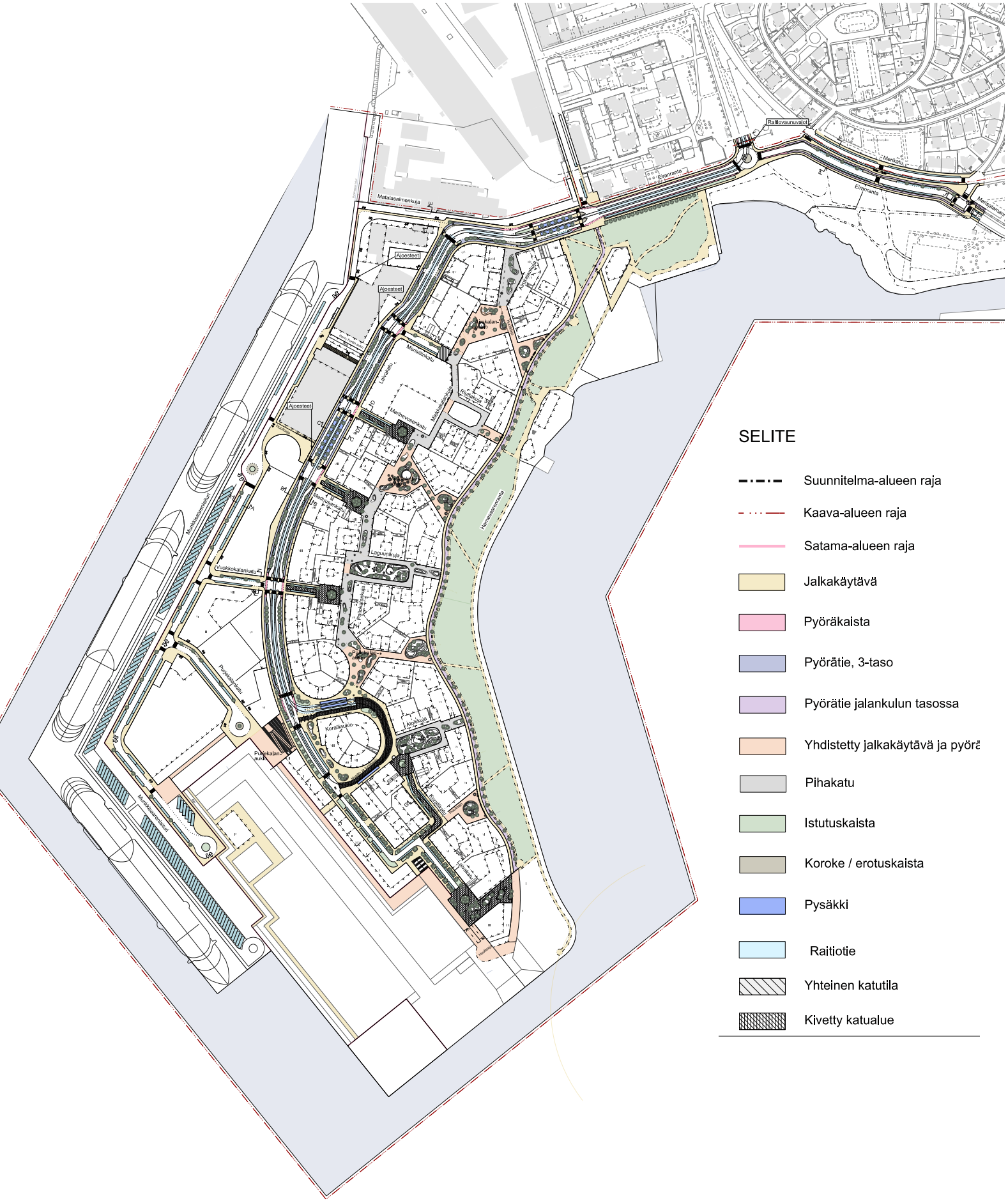
SELITE
Suunnitelma-alueen raja
Kaava-alueen raja
Satama-alueen raja
Jalkakäytävä
Pyöräkaista
Pyörätie, 3-taso
Pyörätie jalankulun tasossa
Yhdistetty jalkakäytävä ja pyörä
Pihakatu
Istutuskaista
Koroke / erotuskaista
Pysäkki
Raitiotie
Yhteinen katutila
Kivetty katualue
Ajoesteet
Matalasalmenkuja
Eiranranta
Merikatu
Raitiovaunuvaliokuja
Merikasarmintie
Merikasarmintori
Laivakatu
Merihoroistenkatu
Meritullinkatu
Laguunikuja
Hietalahdenranta
Hietalahdenkuja
Ruoholahdenkuja
Munkkisaarenkatu
Munkkisaarenkadun
Munkkisaarenlaituri
Vuokkokalankatu
Porkkalankatu
Porkkalan-aukio
Koraliaukio
Koralliaukio
Koralliranta
Koralliranta
Airoskuja
Kippurakuja
Kippurakatu
Kippurakatu
Kippurakatu

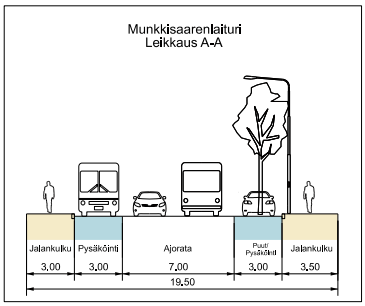

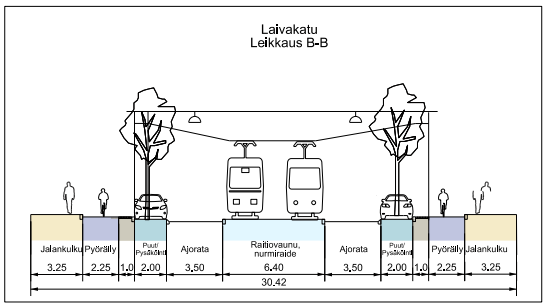

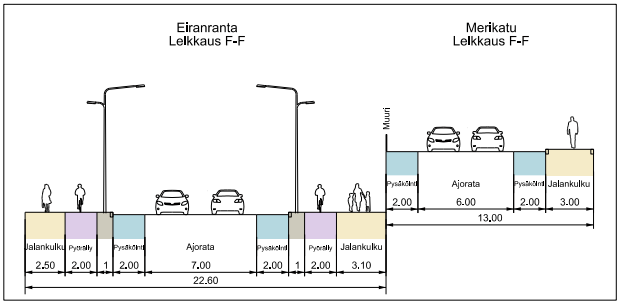

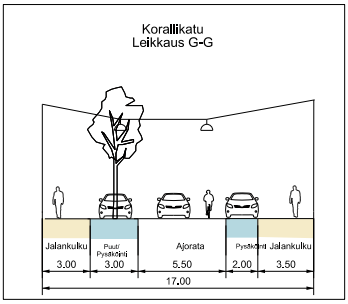

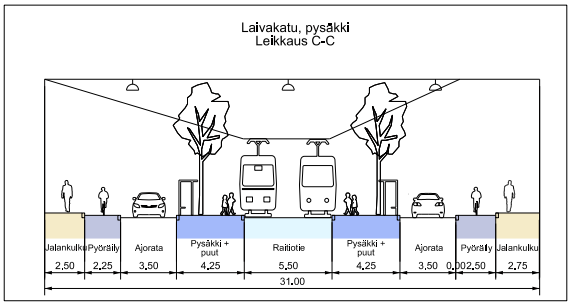

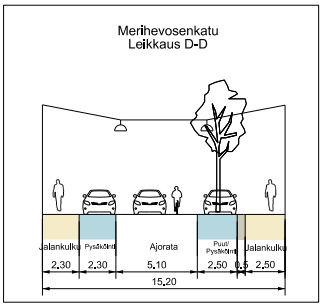

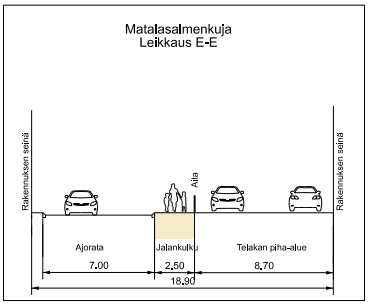

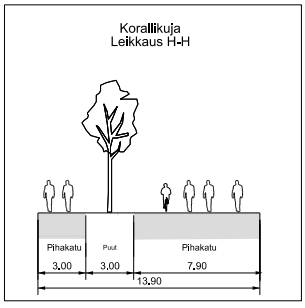

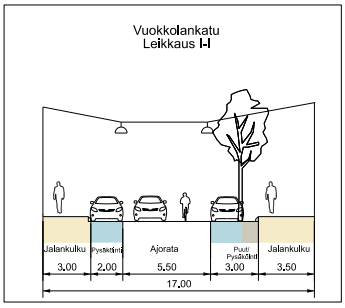

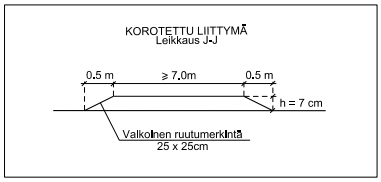

Liikennesuunnitelma katujen poikkileikkaukset (piir.nro 7653)

Hernesaari asemakaava
Maaperä

1 : 6000

Kalliopaljastuma

Maalajialueen raja

—5— Saven alapinnan arvioitu taso

Mr MOREENIALUE, MAANKERROKSEN PAKSUUS YLI 1m

Tä / Sa TÄYTEALUE, TÄYTEKERROKSEN PAKSUUS 1-3m

Tä / Mr TÄYTEALUE, TÄYTEKERROKSEN PAKSUUS 1-3m

Tä / Sa TÄYTEALUE, TÄYTEKERROKSEN PAKSUUS YLI 3m

Tä Täytekerroksen paksuus ≥3m, Täyte ulottuu maanpintaan tai sen lähelsyyteen.

S+H Silttі+hiekkakerroksen paksuus on ≥ 3m ja se ulottuu maanpintaan tai sen lähelsyyteen.

Tä / S+H Silttі+hiekkakerroksen päällä olevan täytekerroksen paksuus on 1-3m. Silttі+hiekkakerroksen paksuus on ≥ 3m. Täyte ulottuu maanpintaan tai sen lähelsyyteen.

Ka Kallioinen alue, joka alkaa 0-1mm etäisyydeltä maanpinnasta.

S+H / Ka Kallon päällä olevan silttі+hiekkakerroksen paksuus on 1-3m. Silttі+hiekkakerros ulottuu maanpintaan tai sen lähelsyyteen.

Tä / Ka Kallon päällä olevan täytekerroksen paksuus on 1-3m. Täytekerros ulottuu maanpintaan tai sen lähelsyyteen

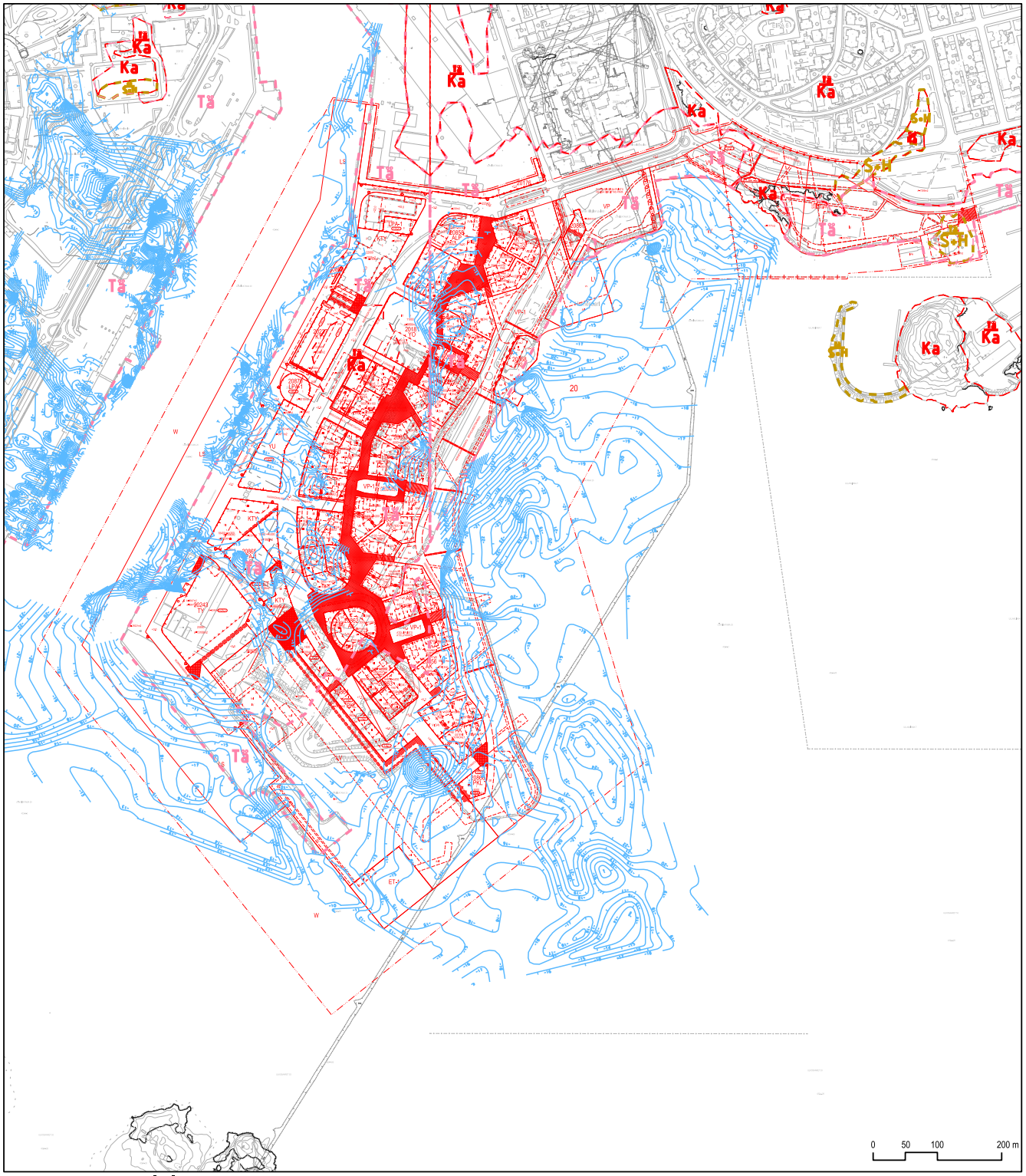

HELSINGIN KAUPUNKI / MAANKÄYTÖN YLEISSUUNNITTELU / TEKNISTALOUDELLINEN SUUNNITTELU/ Jarkko Nyman / Sanna Ihantola / 2023

TEK

Hernesaari asemakaava
Merensyvyyskartta

1 : 6000

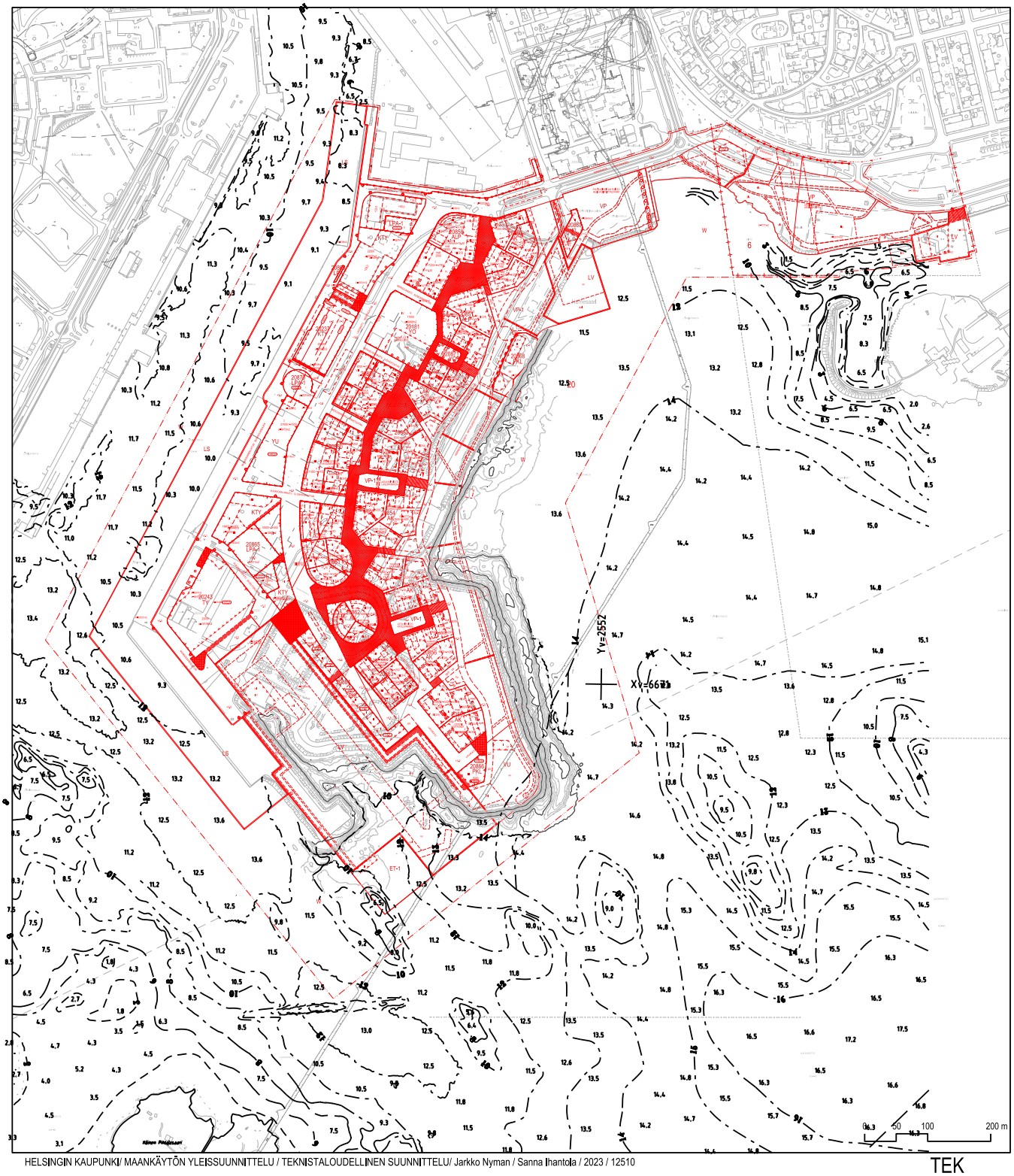

HELSINGIN KAUPUNKI/ MAANKÄYTÖN YLEISSUUNNITTELU / TEKNISTALOUDELLINEN SUUNNITTELU/ Jarkko Nyman / Sanna Ihantola / 2023 / 12510

TEK

3,2
2,9
2,4
3,3
3,0
3,2
3,0
2,5
2,8
2,6
7,4
3,2
5,7
4,2
2,8
2,7
3,2
5,7
4,4
6,6
5,8
5,0
3,1
4,9
6,6
4,4
3,0
3,1
4,6
7,0
3,0
3,6
7,3
5,0
3,0
3,2
6,4
4,4
6,6
5,1
3,0
6,8
4,5
4,2

Talvikunnossapito ja lumenkasaus

Viherpintojen, toiminnallisten alueiden ja puuistutusten tavoitteellisten tilavarausten vuoksi talvikunnossapidon alueisiin kuuluvat vain tarpeelliset pääreitit, jolloin lumenkasaukselle varattavat alueet on mahdollista pitää mahdollisimman suppeina.

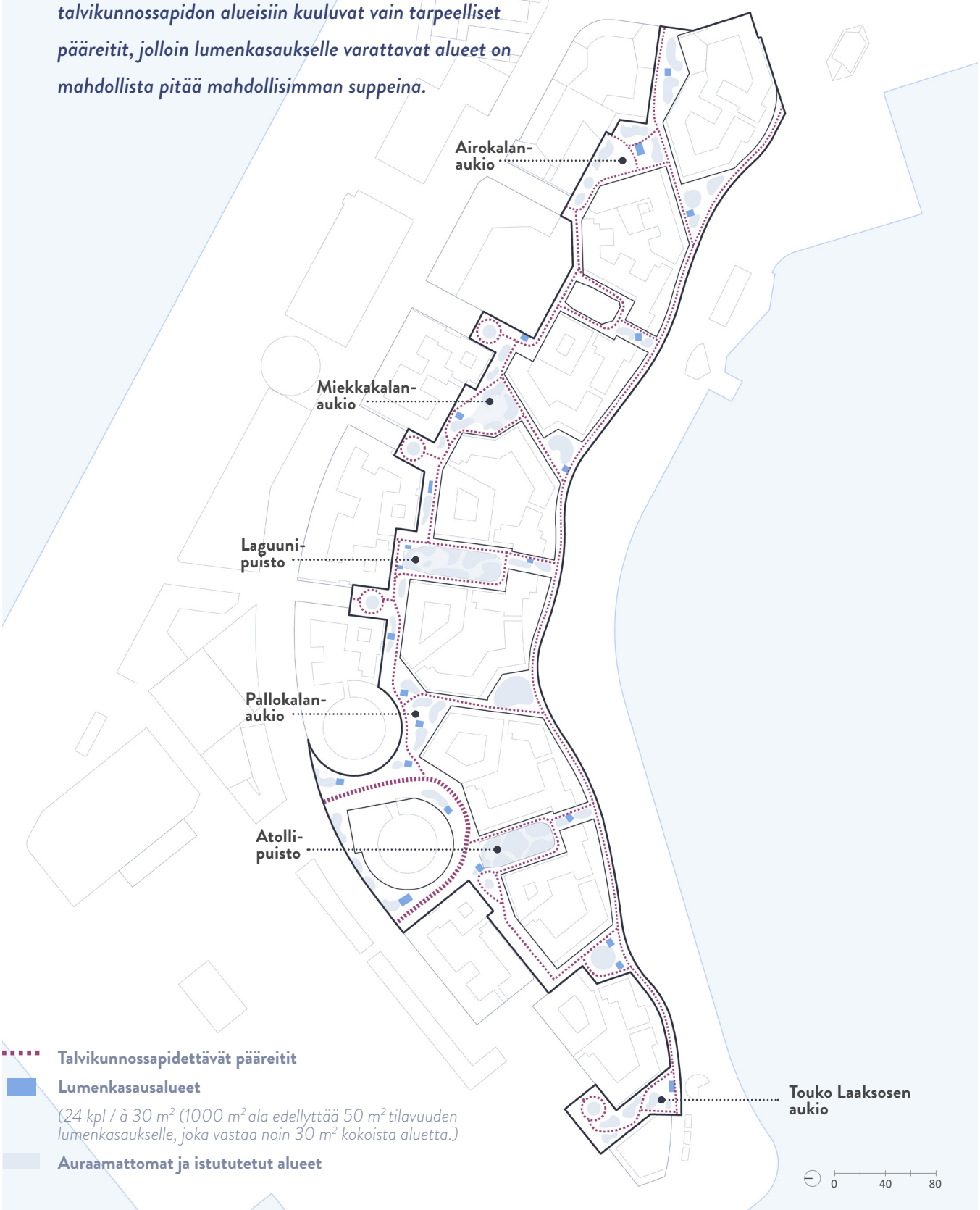

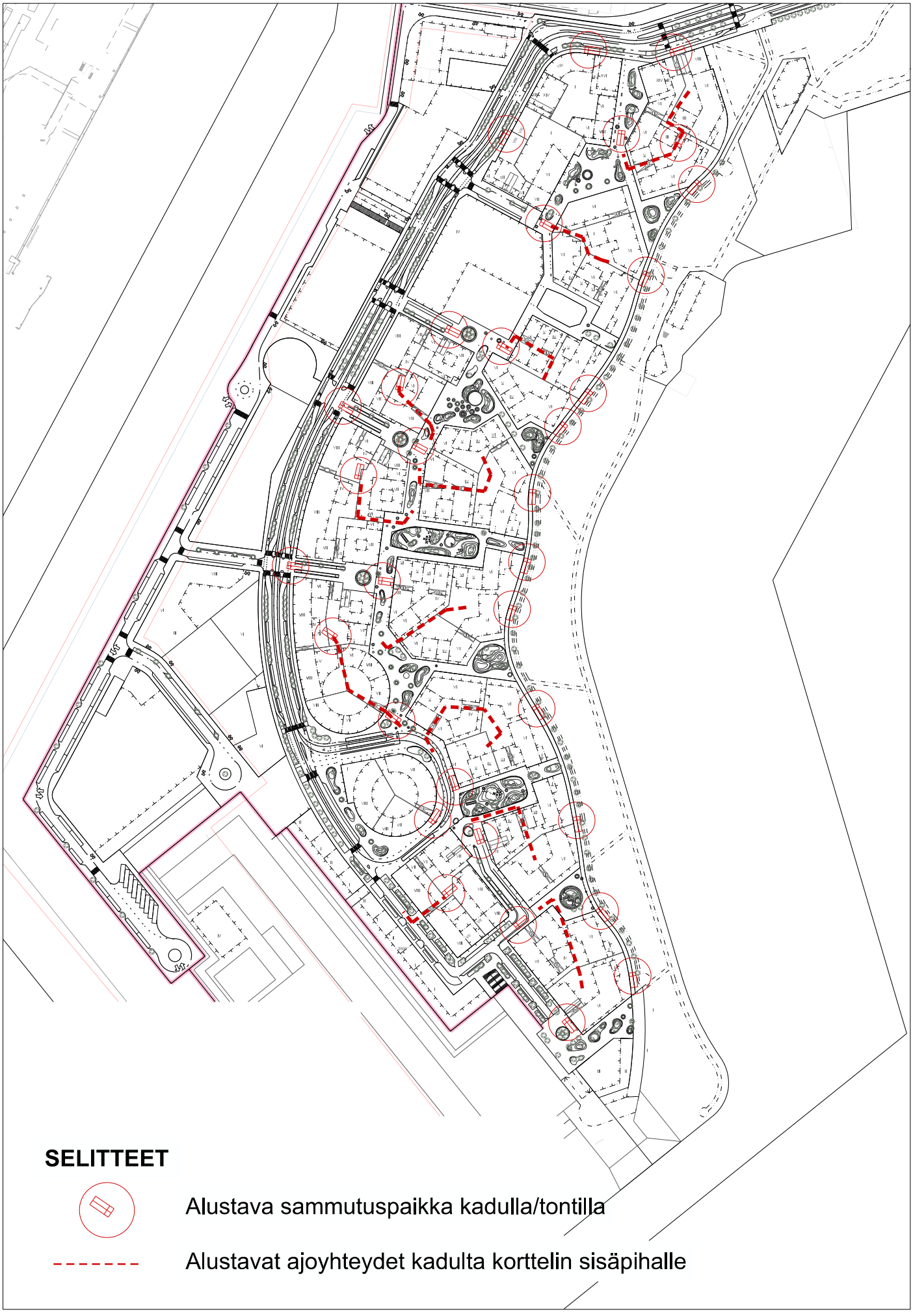

SELITTEET

Alustava sammutuspaikka kadulla/tontilla

Alustavat ajoyhteydet kadulta korttelin sisäpihalle

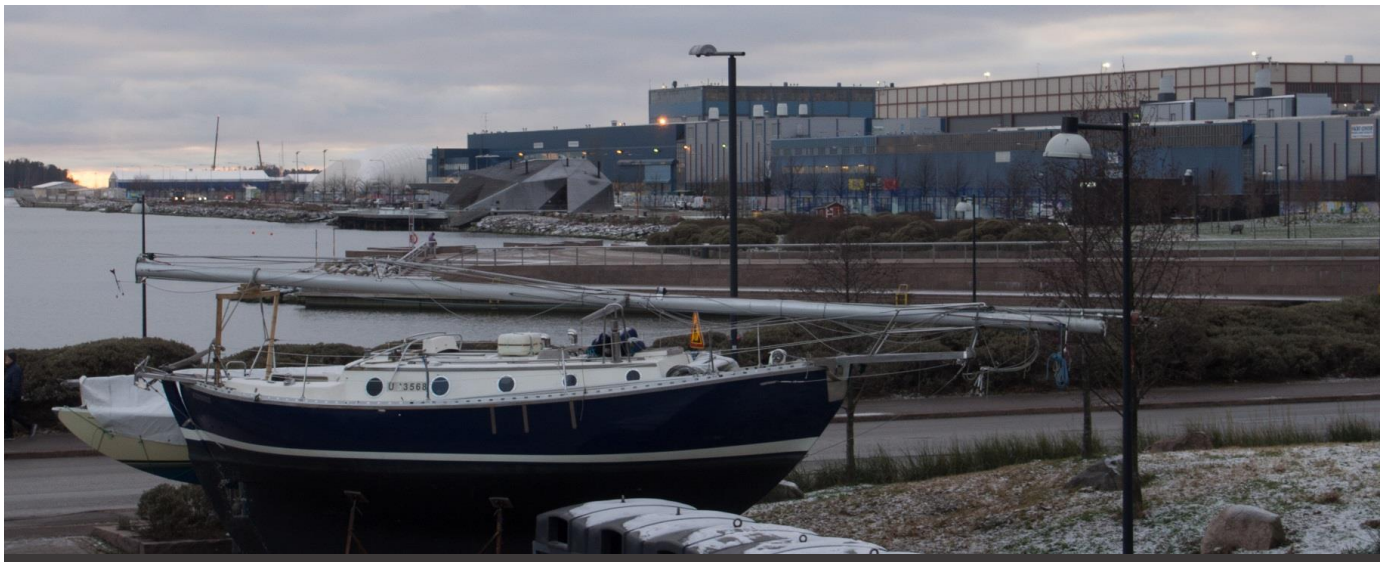

Hernesaaren asemakaava ja asemakaavan muutos

rakennettu kulttuuriympäristö, suojelukohteet

kuvaliite 28.11.2018

Ravintola Löyly, sr-1
(Avanto arkkitehdit 2016)

Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus. Rakennusta ei saa purkaa eikä siihen saa tehdä sellaisia korjaus- ja muutostöitä, jotka heikentävät kokonaisuuden rakennustaiteellista arvoa. Korjaustöiden lähtökohtana tulee olla alkuperäisten rakenteiden, julkisivujen, vesikaton, terassialueiden, ikkunoiden ja ulko-ovien ja sisätilojen säilyttäminen. Suojeltuja sisätiloja, joiden alkuperäinen kiinteä sisustus on säilytettävä, ovat rakennuksen sauna-, pesu- ja wc -tilat, takkahuone ja ravintolasali.

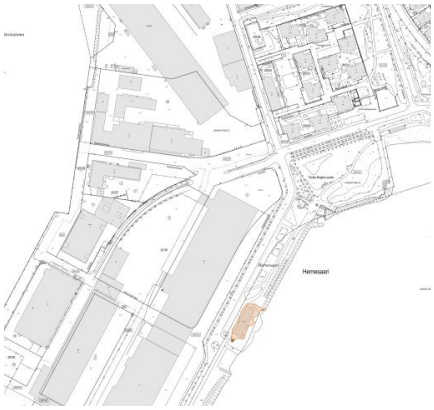

Fordin talo, sr-2
(Gunnar Nordström 1943-1946)

Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti, historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus. Rakennusta ei saa purkaa eikä siihen saa tehdä sellaisia korjaus- ja muutostöitä, jotka heikentävät kokonaisuuden rakennustaiteellista tai historiallista arvoa. Korjaustöiden lähtökohtana tulee olla alkuperäisten rakenteiden, julkisivujen, vesikaton, ikkunoiden ja ulko-ovien, suojeltujen sisätilojen ja avoimien hallitilojen säilyttäminen. Julkisivuihin ja sisätiloihin käytön aikana tehdyt muutokset on mahdollista poistaa korjaustöiden yhteydessä, mikäli ne häiritsevät kokonaisuutta. Suojeltuja sisätiloja, joiden alkuperäinen kiinteä sisustus on säilytettävä, ovat rakennuksen itäpäädyssä tehdassalin itäpuolella olevat ensimmäisen ja toisen kerroksen tilat sekä niihin pohjoissivulla liittyvän torniosan kolmas ja neljäs kerros.

Fordin talo

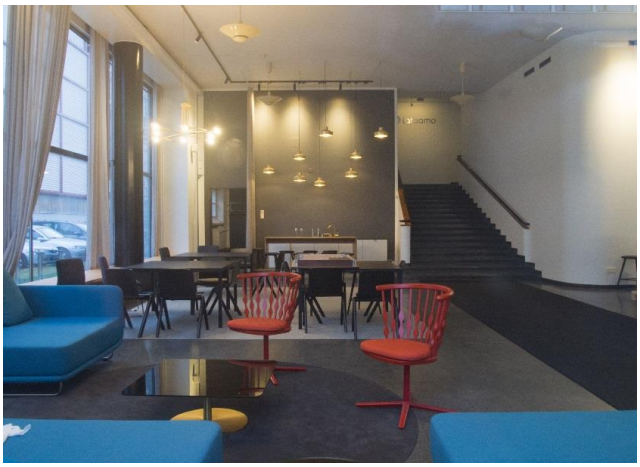

Valtion viljavarasto

Aili ja Niilo Pulkka 1953

Valtion viljavaraston käyttöön suunniteltu rakennuskokonaisuus sijaitsee Laivakatu 3:ssa. Rakennuksen huomiota herättävin osa on kymmenkerroksinen, +43.8 korkeuteen kohoava viljasiilorakennus, jossa on 32 siiloa. Siilo-osaa jatkaa länteen matalampi viisikerroksinen varasto- ja konttoriosa. Siihen liittyy kolmikerroksinen asunto-osa, jossa on ollut kahdessa kerroksessa neljä asuntoa.

Siilon kaarevat seinät ovat maalattua betonia. Konttori-, varasto- ja asuntosiipien julkisivumateriaalina on kalkkihiekkatiili. Siilot, elevaattoritorni ja asuinrakennus ovat säilyneet verrattain hyvin. Viljan purkamista varten rakennettu laajennus ei edusta samaa arkkitehtonista laatua kuin muut alkuperäiseen kokonaisuuteen kuuluvat rakennukset.

Viljan varastointi jatkuu siiloissa edelleen, mutta kylmä tasovarasto on 1980 -luvulla muutettu vuokrattaviksi toimistotiloiksi.

Valtion viljavarasto

Eira

Alueen koillispuolella on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristöalue (Eiran kaupunginosa, Huvilakadun korttelit ja Mikael Agricolan kirkko), johon kuuluu sekä asemakaavassa suojeltuja rakennuksia että arvoympäristöjä (Ensipuistikko, Engelinaukio, Juhani Ahon puisto, Helsinginniemenpuisto ja Ehrensvärdin puisto).

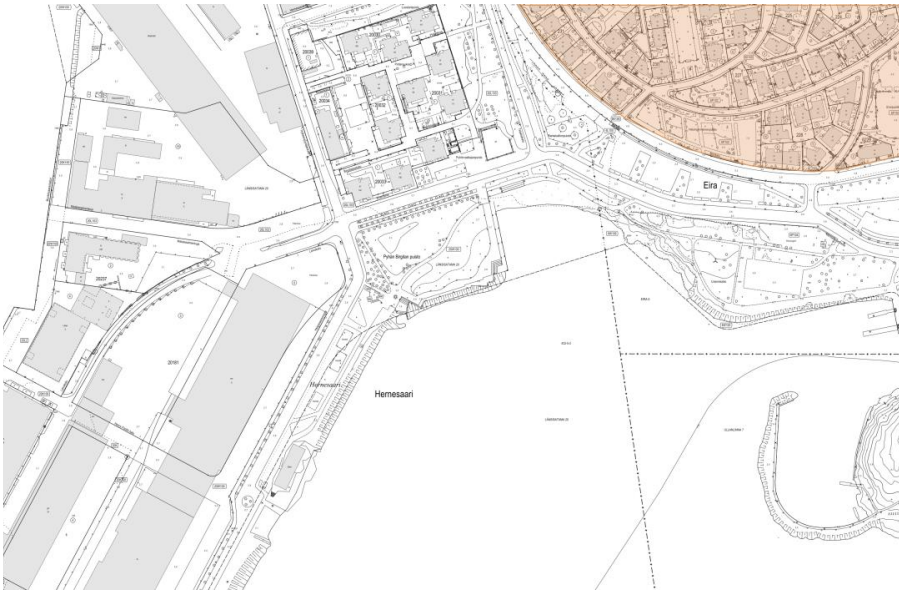

Eira

Eira

© HELIN & CO ARKKITEHDIT

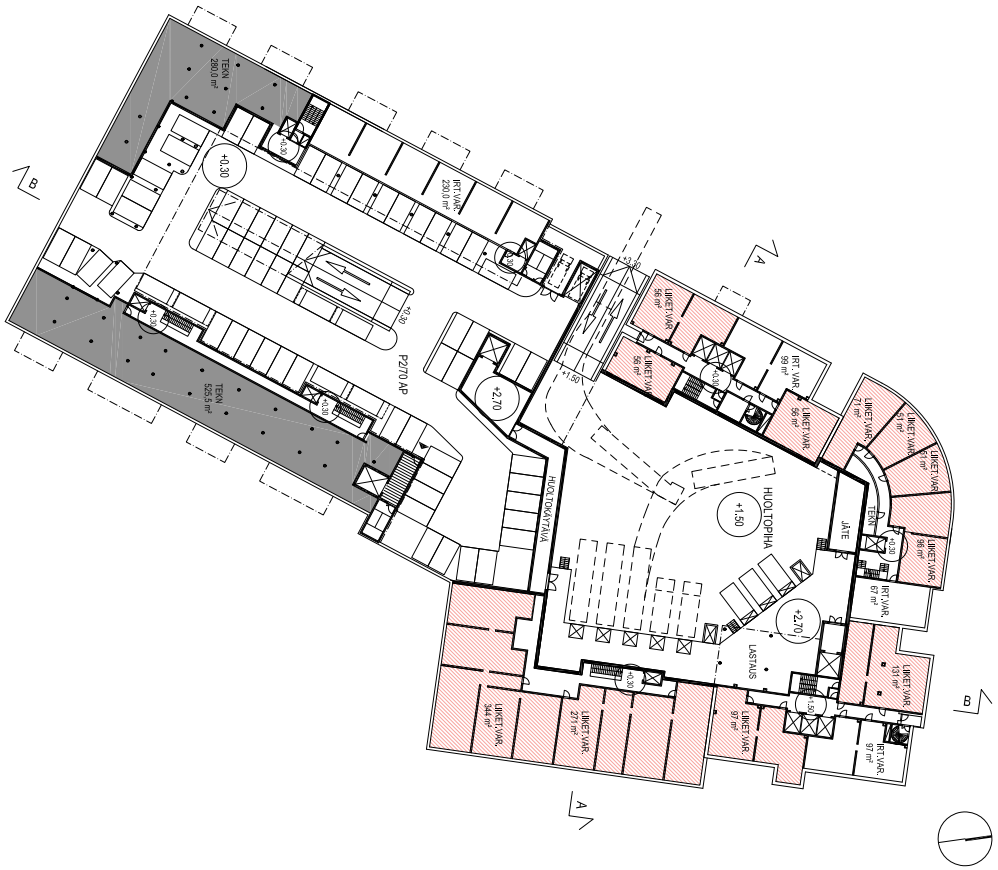

HERNESAARI / KORTTELI 20858 HUOLTOPIHA 1:500 VIITESUUNNITELMAN PÄIVITYS 28.1.2019

0 5 10 20m

© HELIN & CO ARKKITEHDIT

HERNESAARI / KORTTELI 20858 MAANTASO LAIVAKATU 1:500 VIITESUUNNITELMAN PÄIVITYS 28.1.2019

0 5 10 20m

© HELIN & CO ARKKITEHDIT

MARKET
1 615,0 m²
MARKET
1 910,0 m²
LIIKETILA
215 m²
LIIKETILA
123 m²
LIIKETILA
42 m²
LIIKETILA
338 m²
HUOLTOKATTAVA
HUOLTOKAYTTAVÄ
KERROSJAKO
+7,50
+7,50
+7,00
+7,00
+6,30
+6,30
+6,30

© HELIN & CO ARKKITEHDIT

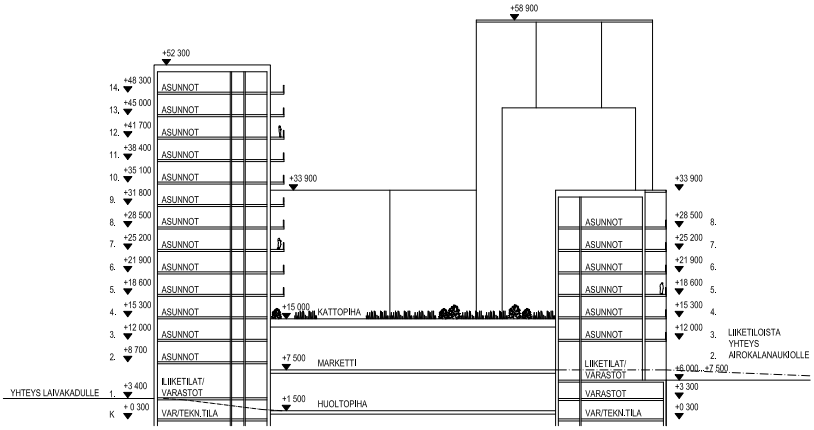

HERNESAARI / KORTTELI 20858 LEIKKAUS A-A 1:500 VIITESUUNNITELMAN PÄIVITYS 28.1.2019

0 5 10 20m

© HELIN & CO ARKKITEHDIT

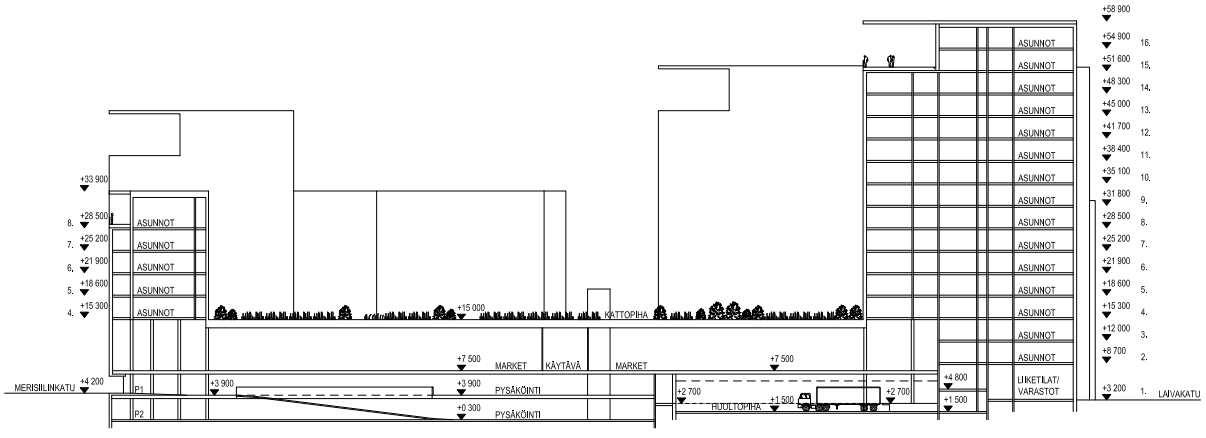

HERNESAARI / KORTTELI 20858 LEIKKAUS B-B 1:500 VIITESUUNNITELMAN PÄIVITYS 28.1.2019

0 5 10 20m

© HELIN & CO ARKKITEHDIT

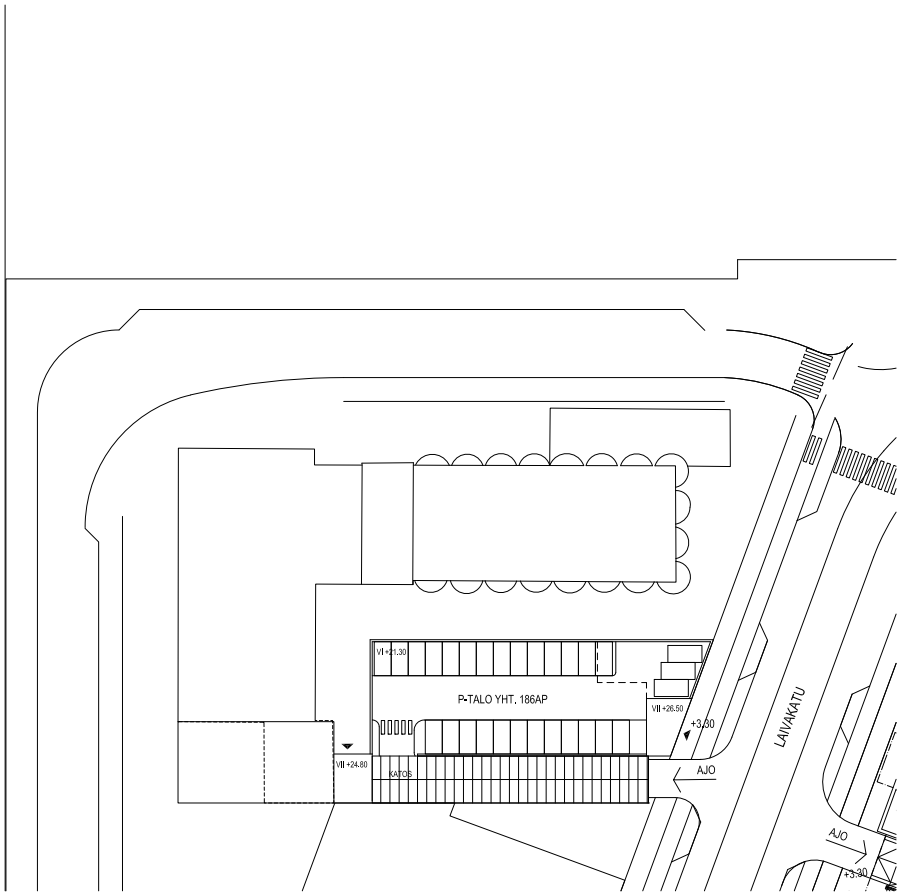

HERNESAARI 20237/9 LPA-1 ASEMAPIIRROS (PARKKITALO VE1) 1:500 LUONNOS 22.1.2019

0 5 10 20m

© HELIN & CO ARKKITEHDIT

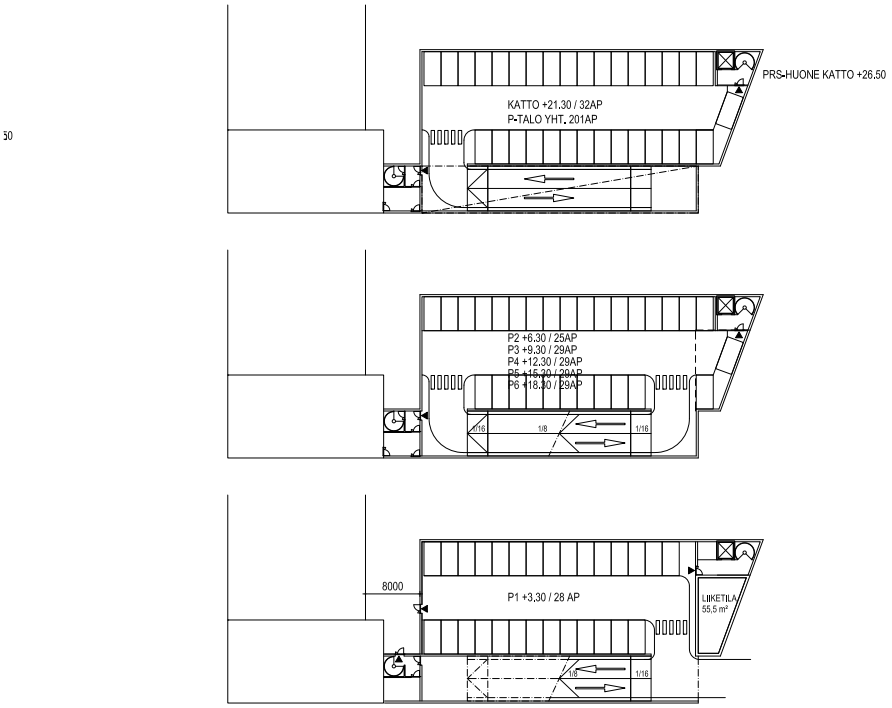

HERNESAARI 20237/9 LPA-1 PARKKITALO VE2 1:500 LUONNOS 22.1.2019

0 5 10 20m

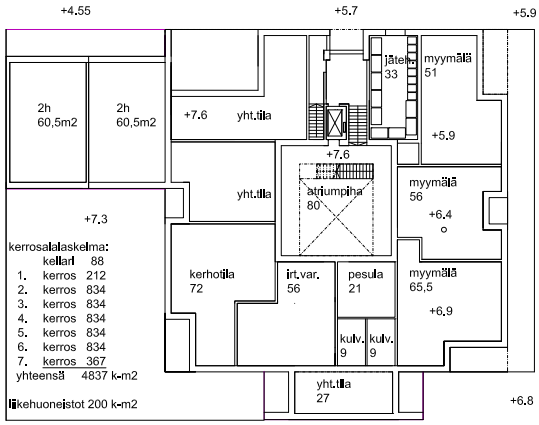

1.kerros 1:200

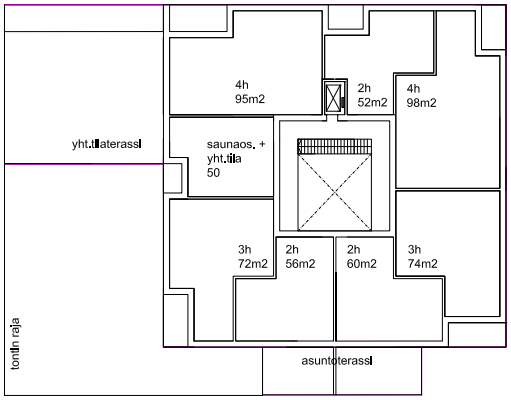

7. kerros 1:200

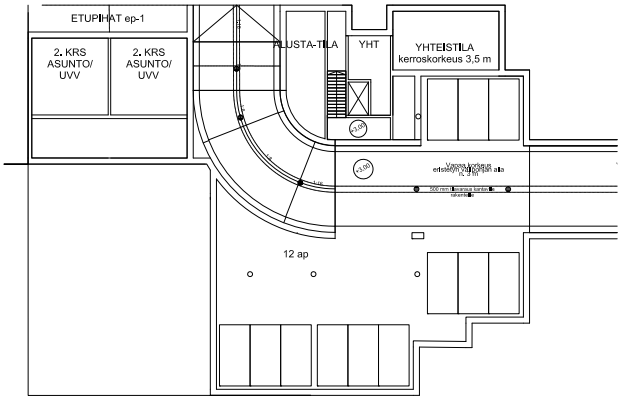

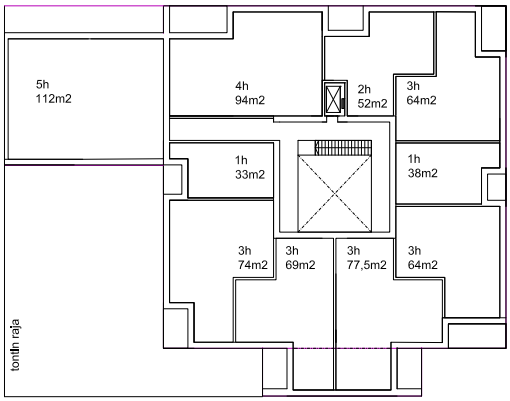

2.-6. kerros 1:200

HERNESAARI 20859-2 LUONNOS 1:300 27.1.2025

ARKKITEHDIT KIRSI KORHONEN JA MIKA PENTTINEN OY

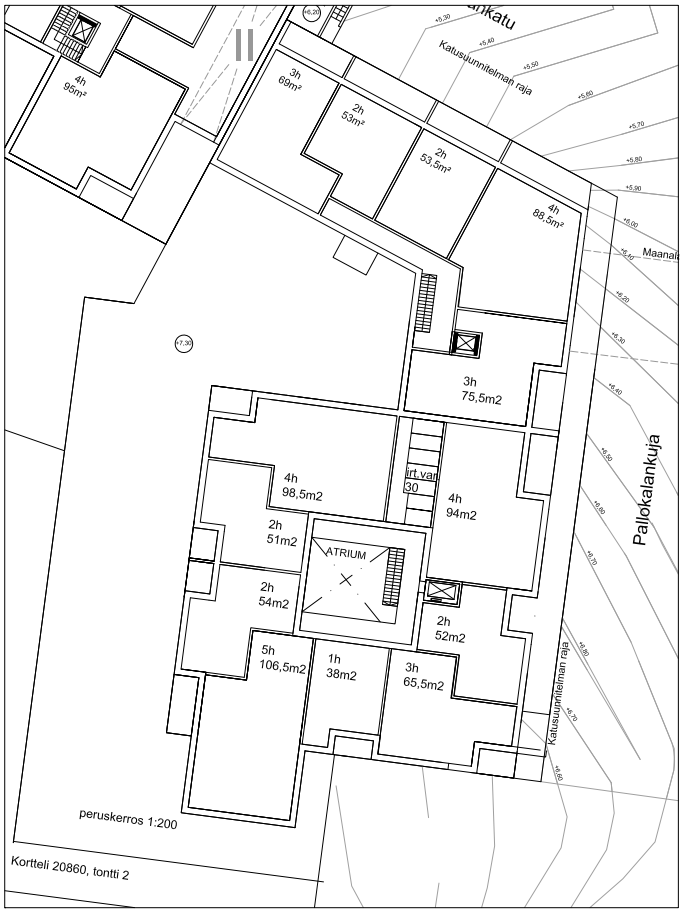

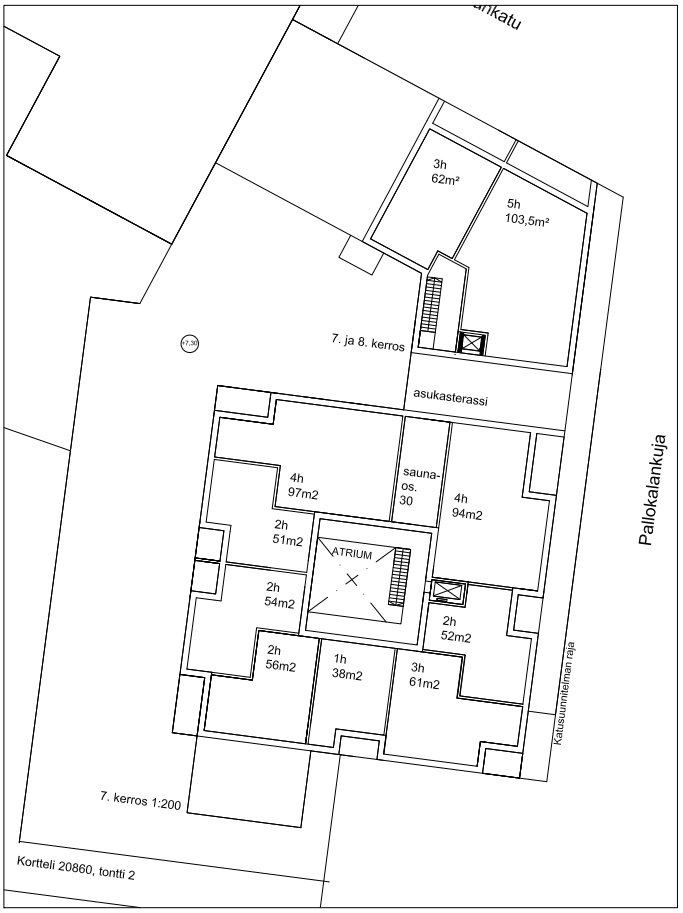

HERNESAARI 20860-2 LUONNOS 1:300 27.1.2025

ARKKITEHDIT KIRSI KORHONEN JA MIKA PENTTINEN OY

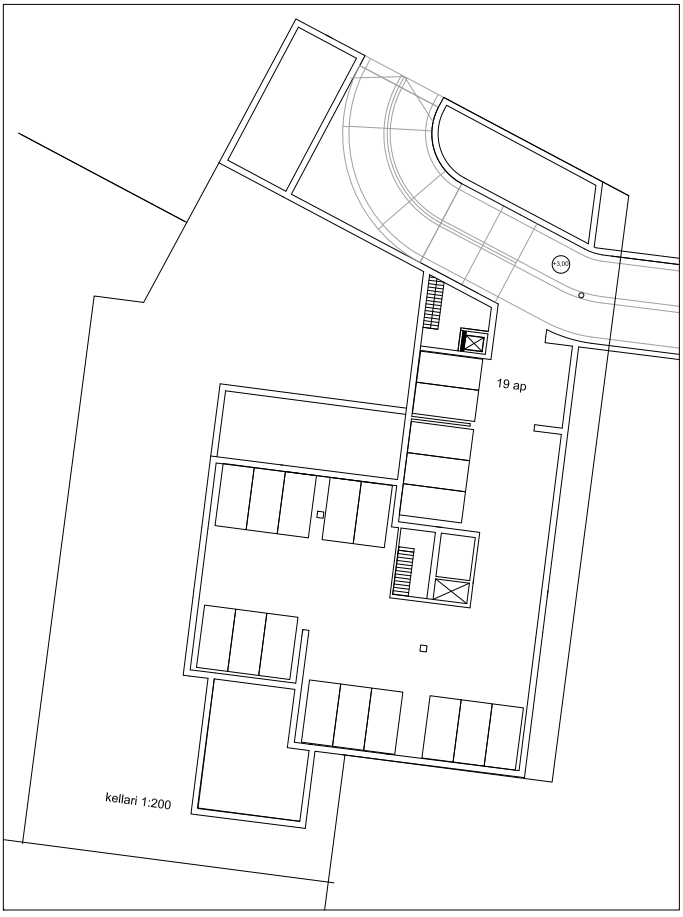

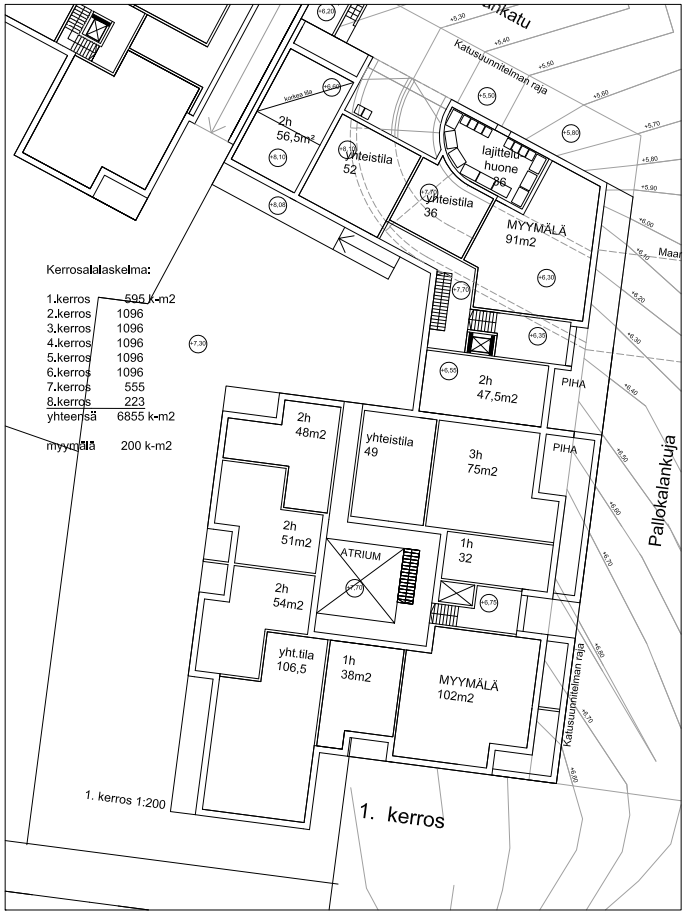

HERNESAARI 20860-2 LUONNOS 1:300 27.1.2025

ARKKITEHDIT KIRSI KORHONEN JA MIKA PENTTINEN OY

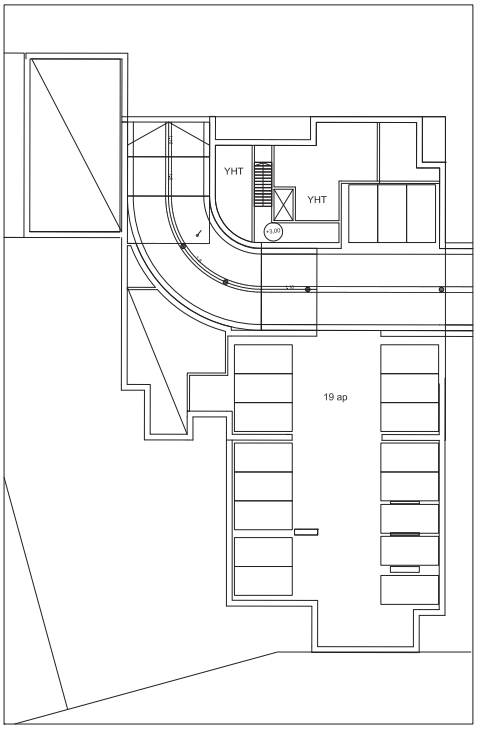

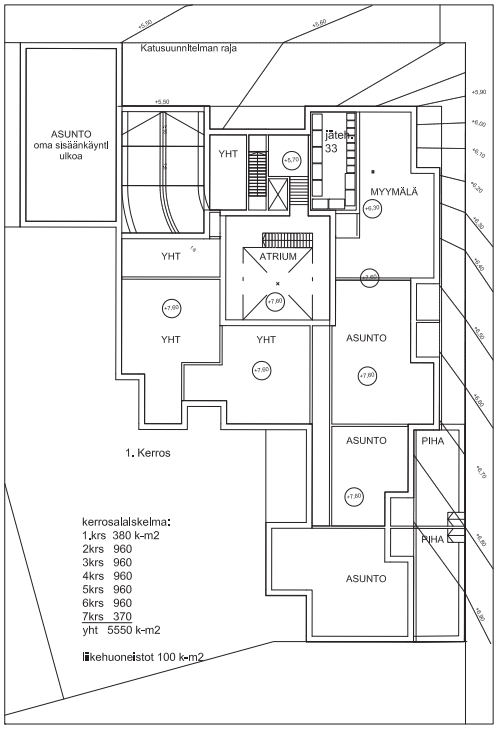

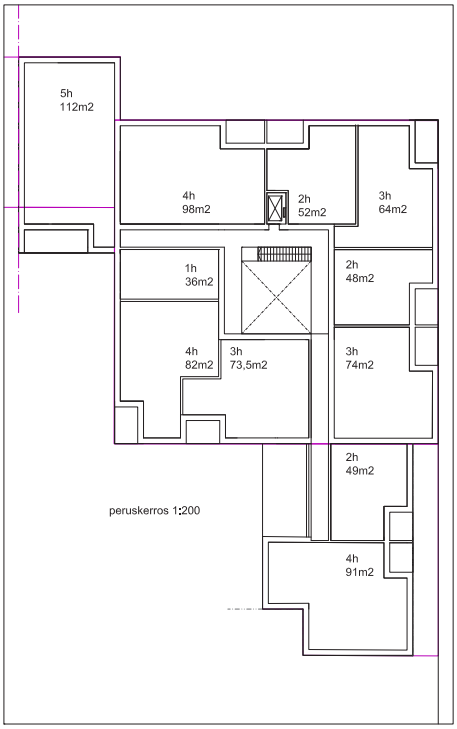

HERNESAARI 20861-2 LUONNOS 1:300 27.1.2025

ARKKITEHDIT KIRSI KORHONEN JA MIKA PENTTINEN OY

HERNESAAREN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

ASEMAKAAVAKARTTA NRO 12510
PÄIVÄTTY 12.3.2019

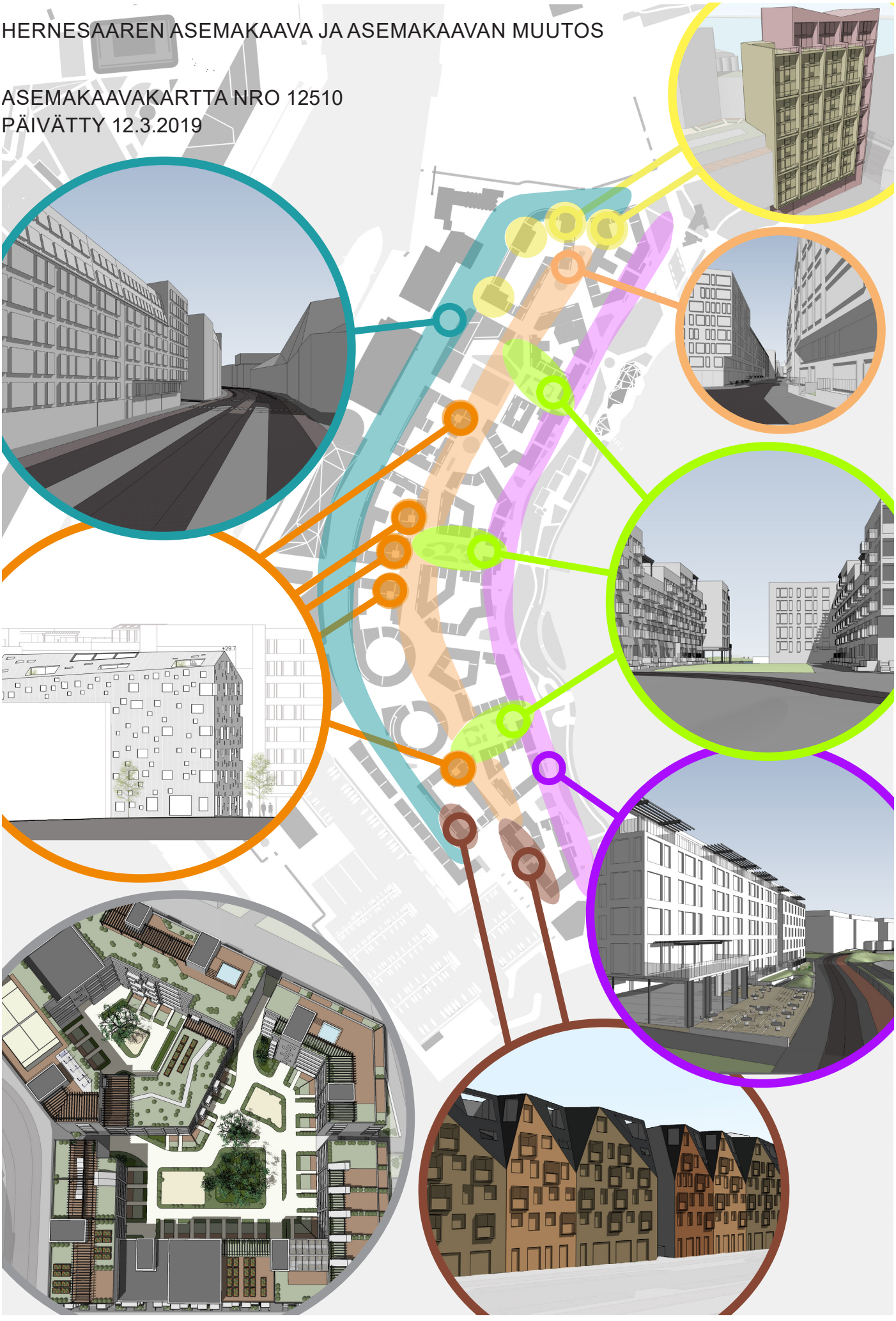

HERNESAARENRANNAN RAVINTOLOIDEN JA KAHVILOIDEN TERASSIALUEET (ua)

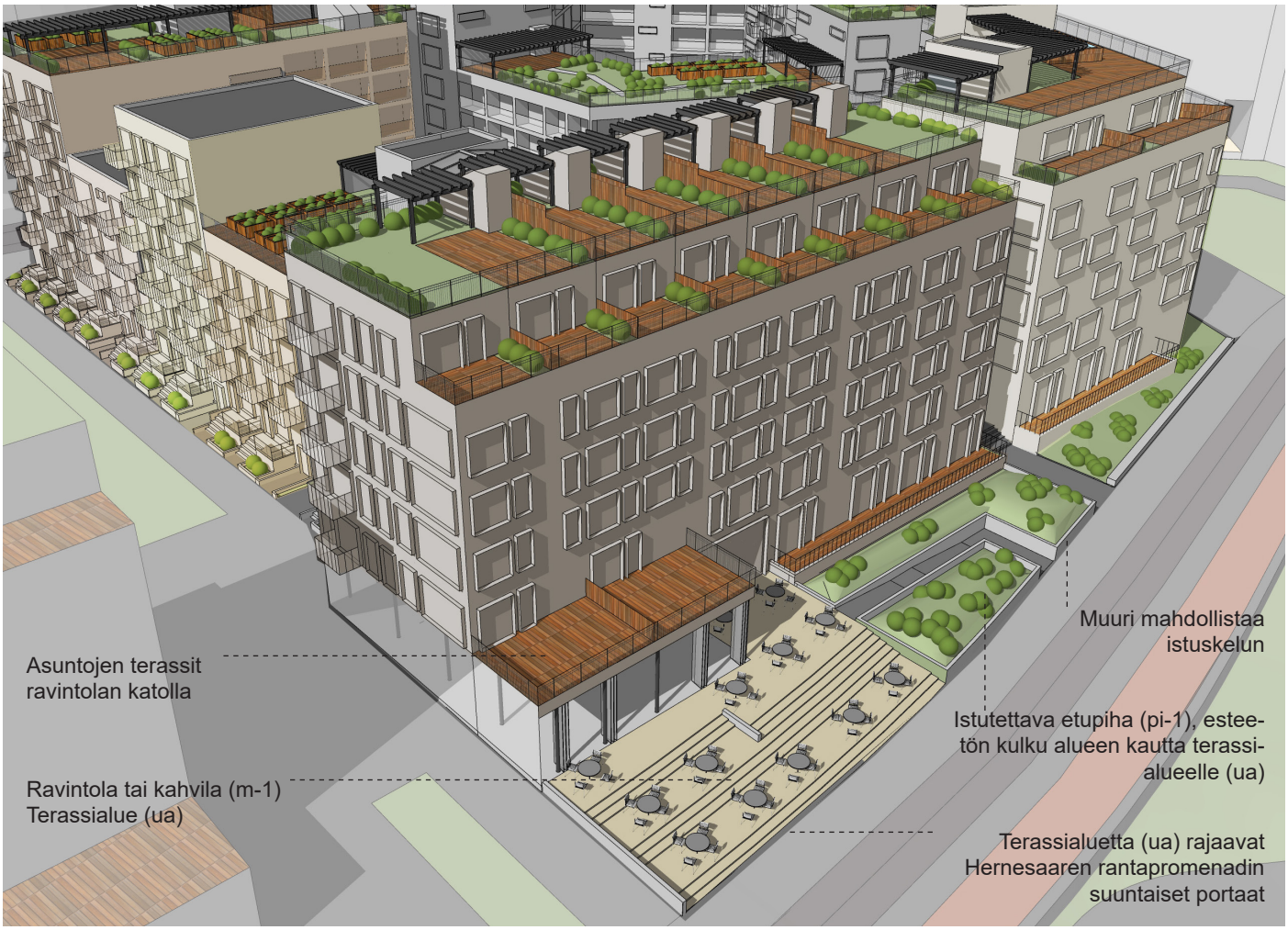

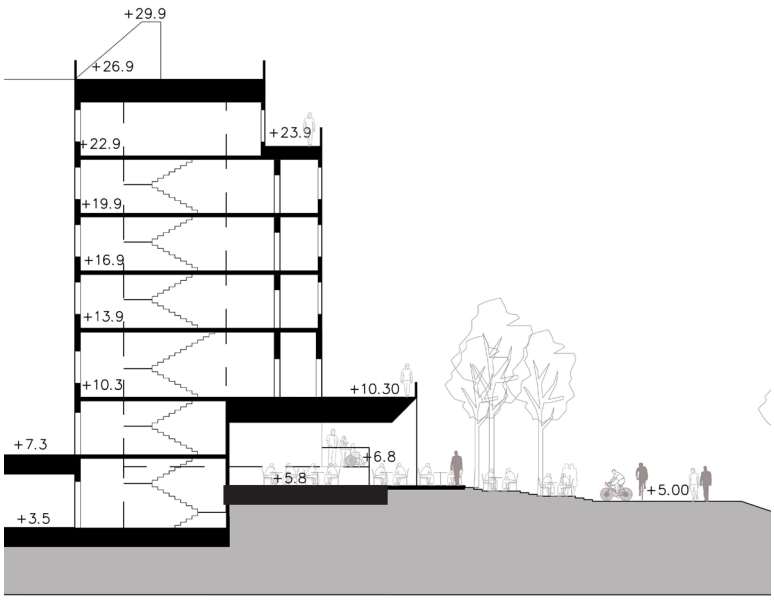

Kuvat: Raphael Padilha

Jumeirah, Dubai, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat

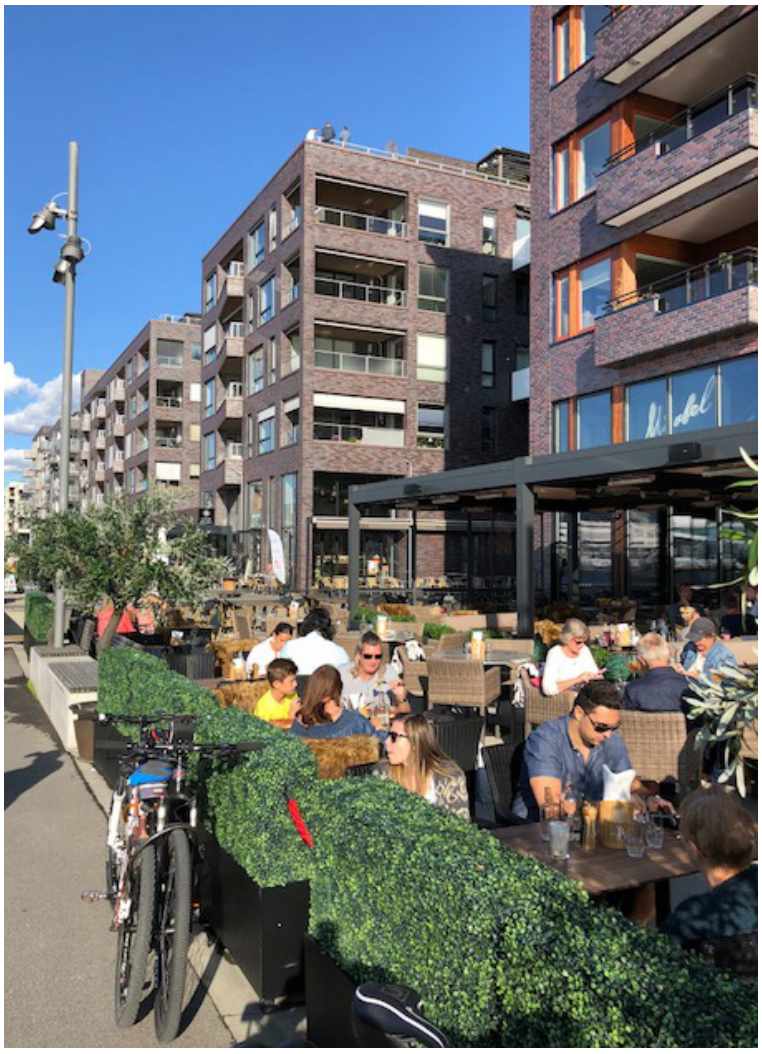

Sorenga, Oslo, Norja

Kuvat: Jari Huhtaniemi

KAPEAT KAUPUNKIKERROSTALOT

Katujulkisivut Riuttakuja, Laguunikuja ja Atollikuja sekä Airokalanaukio, Miekkakalanaukio ja Pallokalanaukio

Kerroskorkeuden vaihtuessa tulee myös varioida myös julkisivun väritystä ja ikkunajakoa, jotta kaupunkikuvallisesti syntyy vaikutelma kapeista kaupukikerrostaloista.

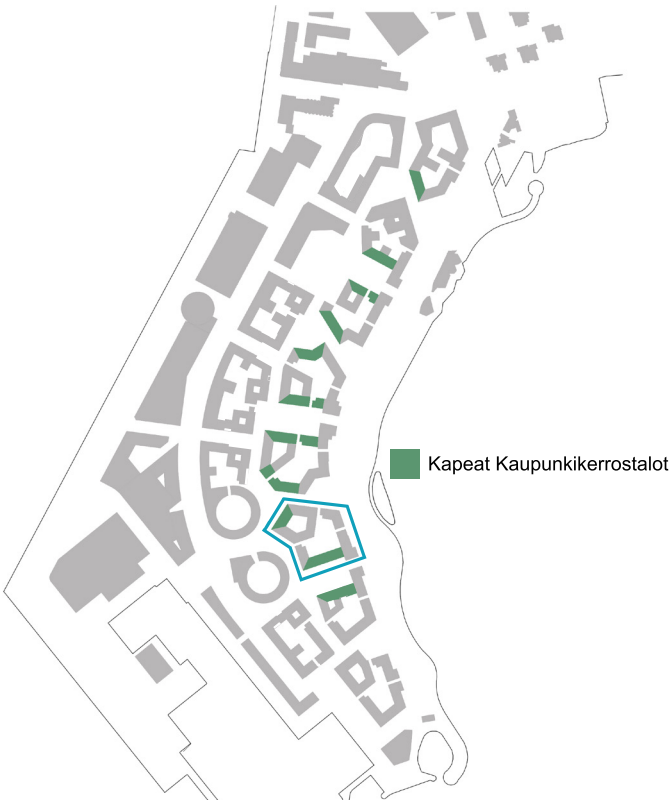

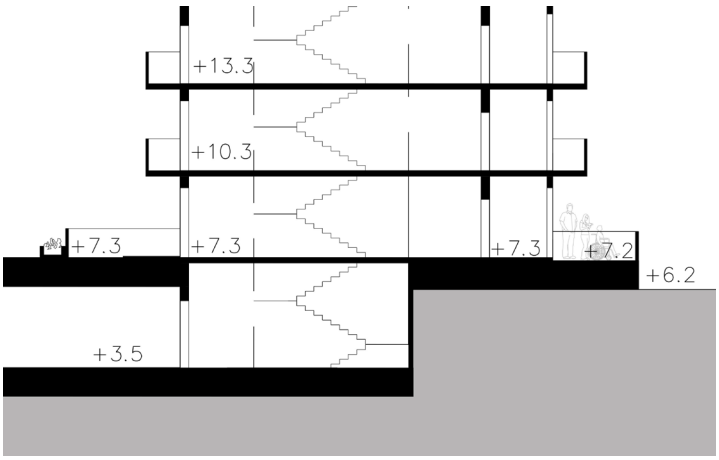

Kuvat: Raphael Padilha

Nordhavn, Kööpenhamina, Tanska

Soho, New York, USA

Brooklyn, New York, USA

Kuvat: Jari Huhtaniemi

KORALLIKUJAN SISÄÄNVEDETYT JULKISIVUT
(y-z)

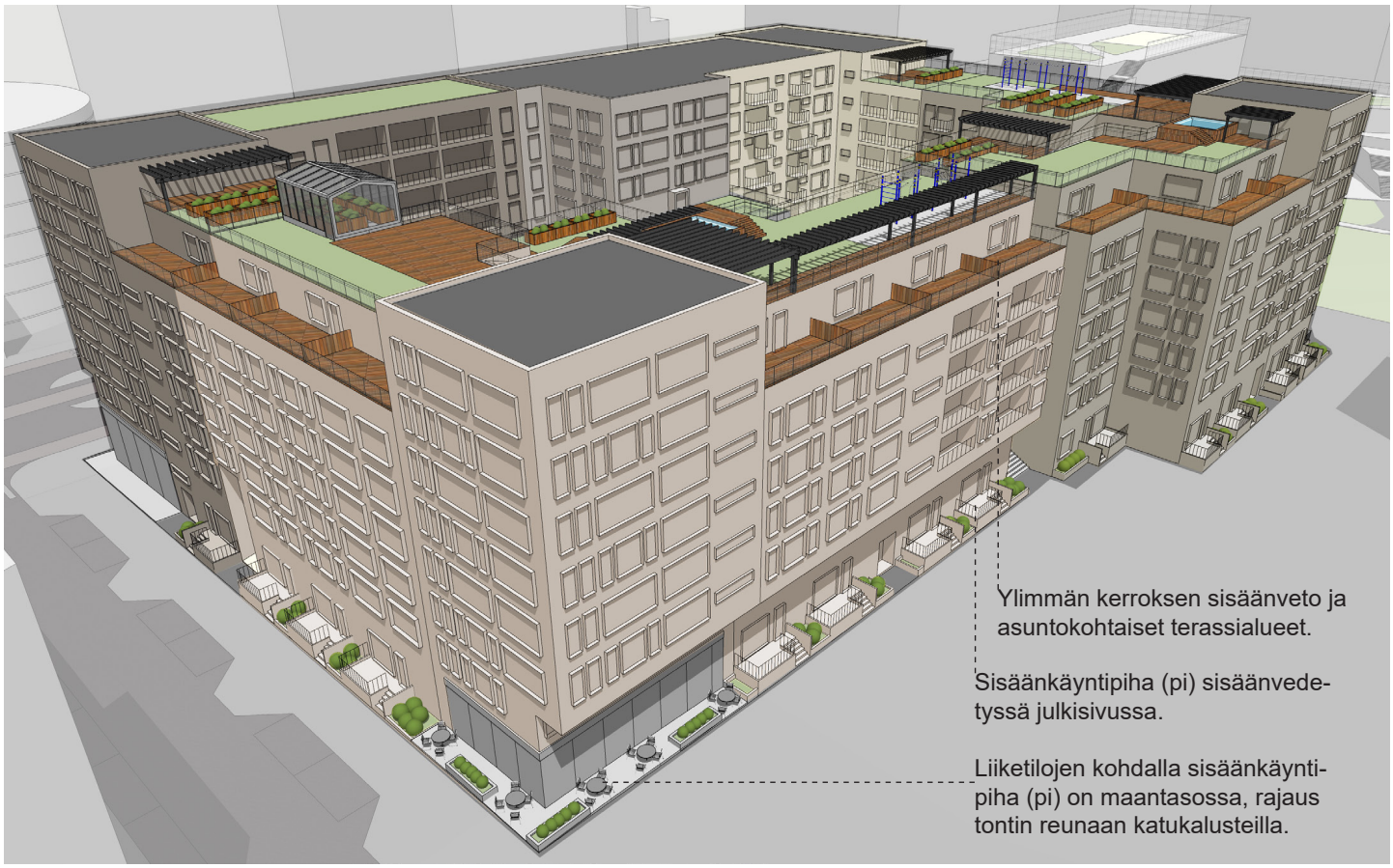

Kaksi kerrosta korkea sisäänvedetty julkisivu (y-z) vuorottelee Korallikujan varrella. Kujan molemmin puolin on maantasokerroksen asuntoon liittyvä sisäänkäyntipiha (pi).

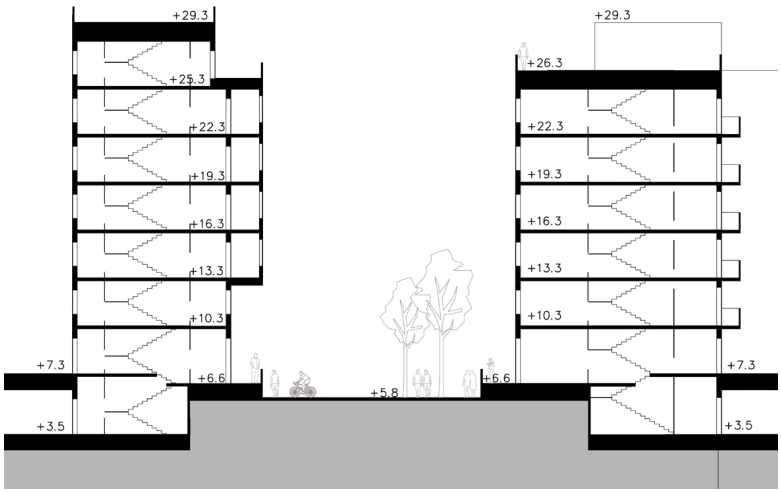

Kuvat: Raphael Padilha

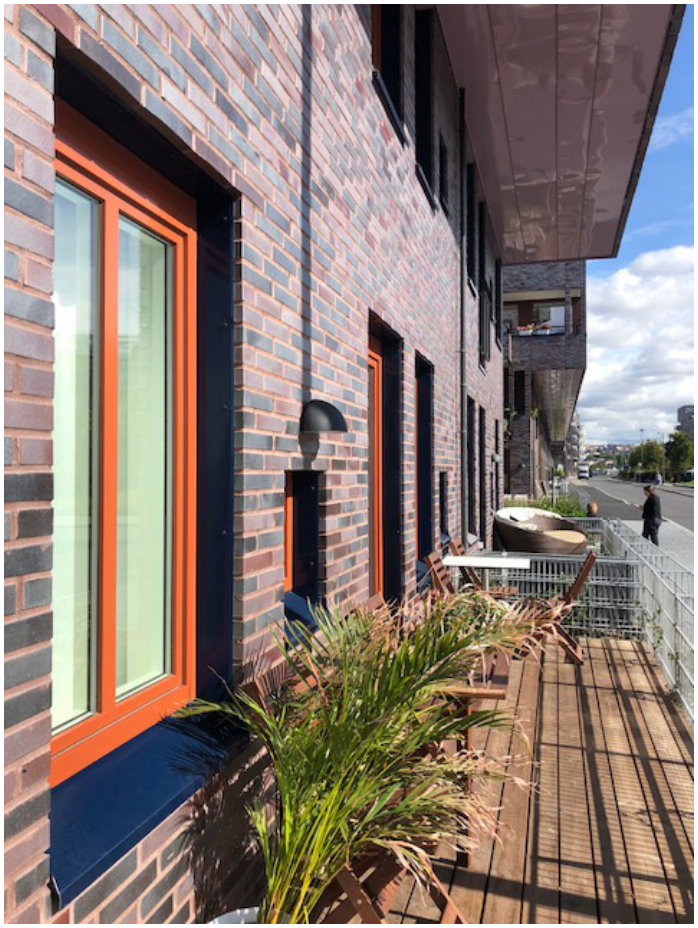

Sorengen, Oslo, Norja Kuvat: Jari Huhtaniemi

LAIVANKADUN SISÄÄNKALLISTETUT JjulkisivUT

(a)

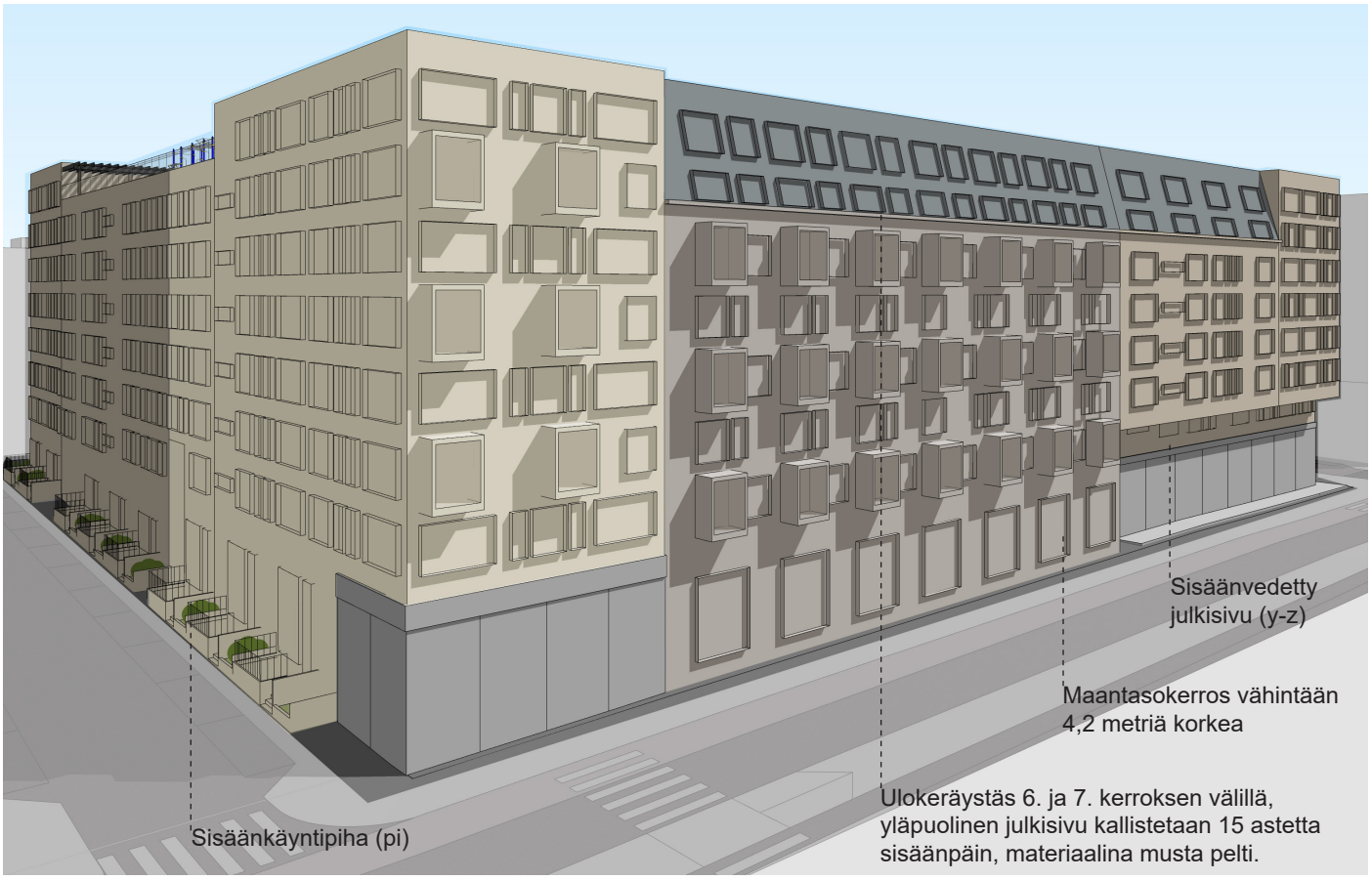

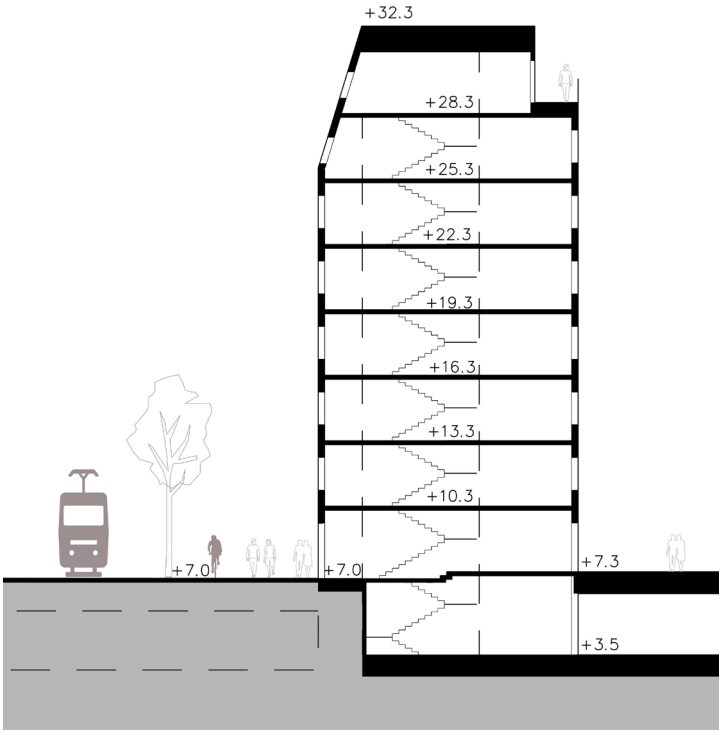

Kuvat: Raphael Padilha

Pariisi, Ranska
Kuva: Raphael Padilha

Pariisi, Ranska
Kuva: Jari Huhtaniemi

Pariisi, Ranska
Kuva: Jari Huhtaniemi

JULKISIVUT
(b)

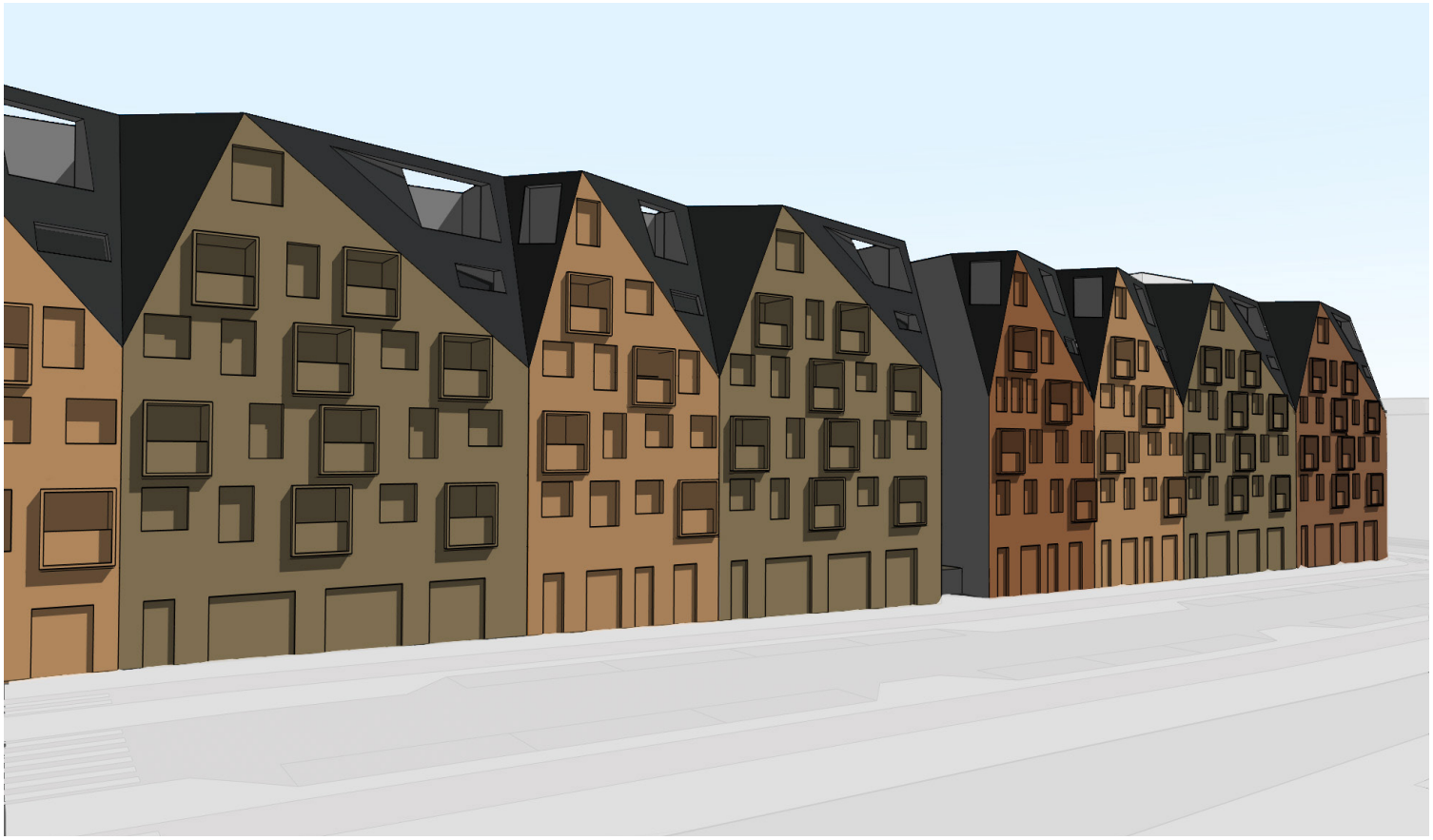

B-merkityn viivan osoittamaan katujulkisivun osaan tulee toteuttaa kaupunkikuvallisia päätykolmioaiheita siten, että vähintään kahden ylimmän kerroksen osuudelta ulkoseinän suorien julkisivuosuuksien välissä on korttelissa 20857 kolme ja korttelissa 20863 kaksi vähintään viisitoista astetta sisäänpäin kallistettua ulkoseinäosuutta.

Rakennuksen julkisivun osa on jäsennöitävä viereisestä julkisivun osasta erottuvalla tavalla julkisivumateriaalin, -värityksen, -aukotuksen ja muin keinoin:
-korttelissa 20850-20856 Airokalanaukion, Miekkakalanaukion ja Pallokalanaukion sekä Riuttakujan, Laguunikujan ja Atollikujan puoleisilla julkisivuilla kerrosluvun vaihtuessa
-b-merkityn katujulkisivun kaupunkikuvallisen päätykolmioaiheen vaihtuessa viereiseen päätykolmioaiheeseen.

a- tai b -merkityn katujulkisivun osalla ikkunat, parvekkeet, terassit ja muut rakenteet tulee toteuttaa kokonaan sisäänvedettyinä kallistetusta julkisivulinjasta.

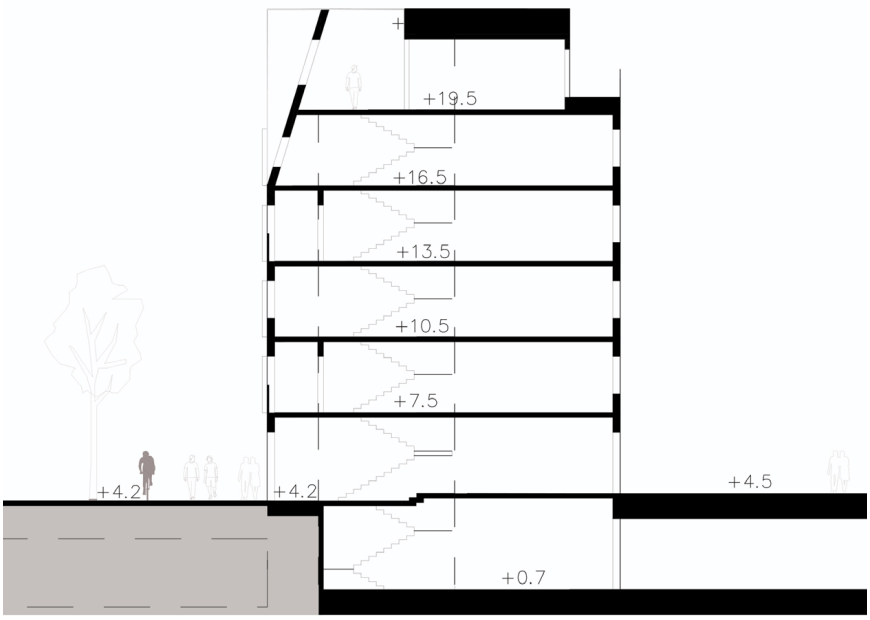

Tallinna, Viro

Kööpenhamina, Tanska

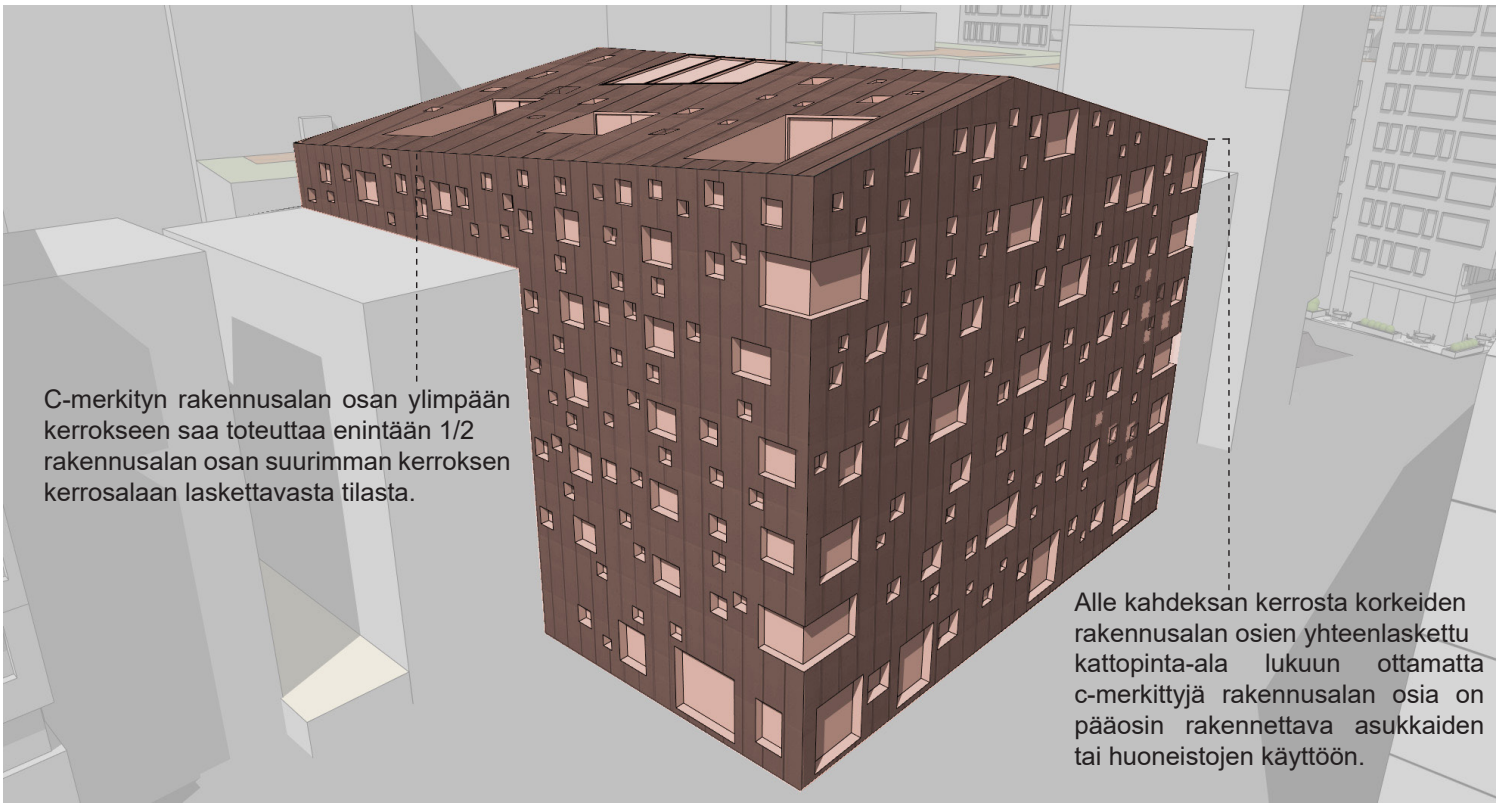

Kortteleissa 20850-20865 ja 20870 alle yhdeksän kerrosta korkeiden rakennusten kattojen tulee olla kattopuutarhoja tai hulevesiä viivyttäviä kattoja lukuun ottamatta c-merkittyjä rakennusalan osia ja LPA-1-korttelialueita. Korkeintaan puolet katon alasta saa olla toiminnallista, vettä läpäisemätöntä alaa. Katolle sijoitettavien välttämättömien teknisten laitteiden tulee sopia rakennuksen arkkitehtuuriin ja ne tulee suunnitella luontevaksi osaksi viherkattoa.

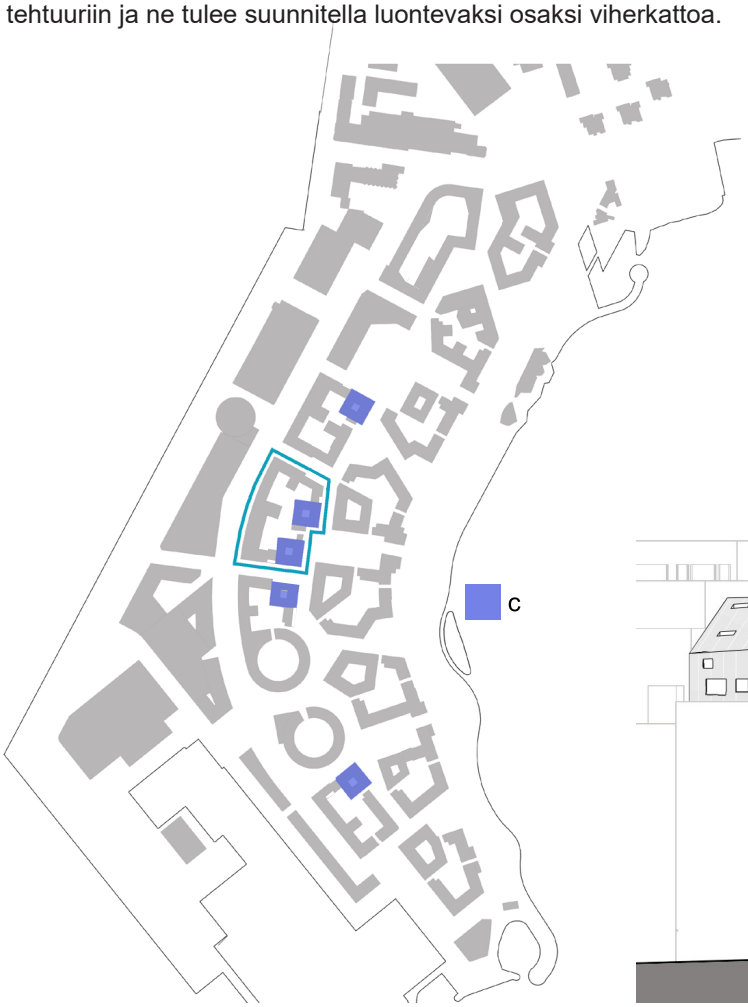

Rakennuksen harjansuuntaa osoittavan viivan rakennusalan osalla tulee rakentaa harjakatto. Kattokulman on oltava sisäpihan puoleisella lappeella vähintään 1:3 ja kadun puoleisella lappeella vähintään 1:4. Julkisivun ja katon materiaalin on oltava tiiltä tai konesaumattua peltiä. Julkisivun ja katon materiaalin ja värin tulee olla sama. Katto ja julkisivu tulee aukottaa samankaltaisiksi vaihtelevalla ikkuna, parveke- ja terassijaolla. Julkisivuilla ikkunoiden uloin pinta tulee asemoida vaihtelevasti suhteessa julkisivulinjaan joko upotettuna, ulokkeena tai julkisivulinjaan asemoituna.

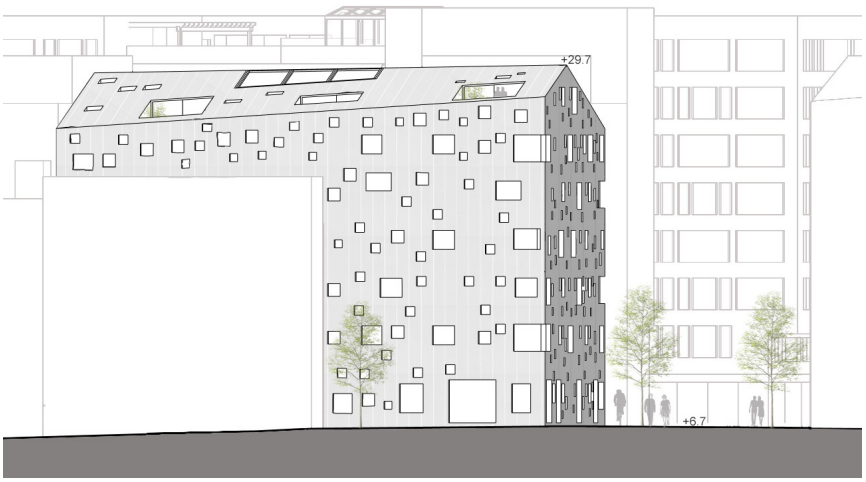

Kuvat: Roslyn Palikhe

Oslo, Norja

Kööpenhamina, Tanska
Kuvat: Jari Huhtaniemi

Kööpenhamina, Tanska
Kuvat: Jari Huhtaniemi

Tornitalojen julkisivut tulee suunnitella siten, että niissä korostetaan pystysuuntaisia linjoja.

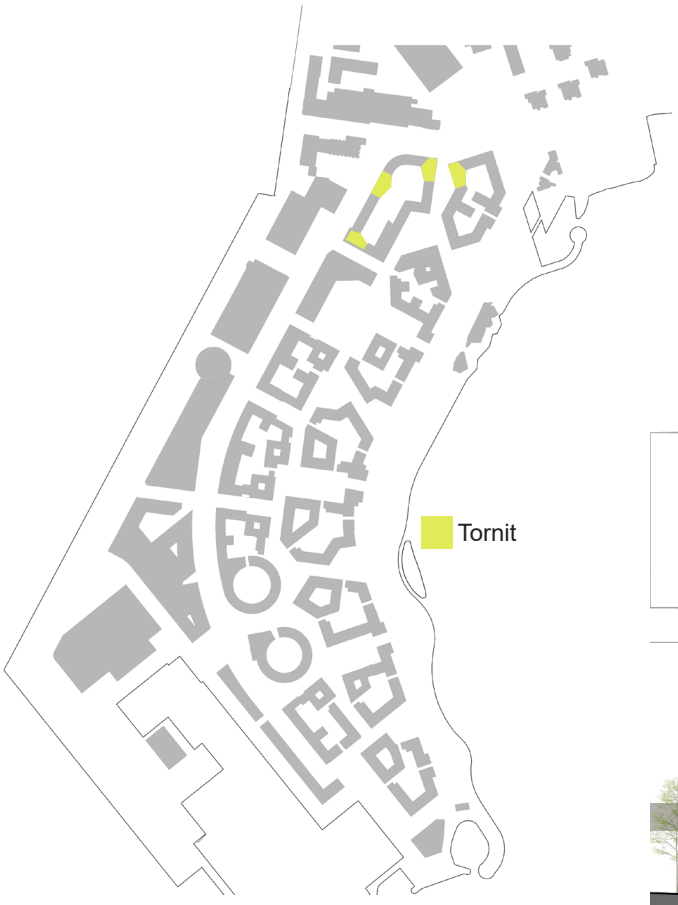

Kuvat: Bryan Macedo

Kööpenhamina, Tanska

Pariisi, Ranska

Kööpenhamina, Tanska

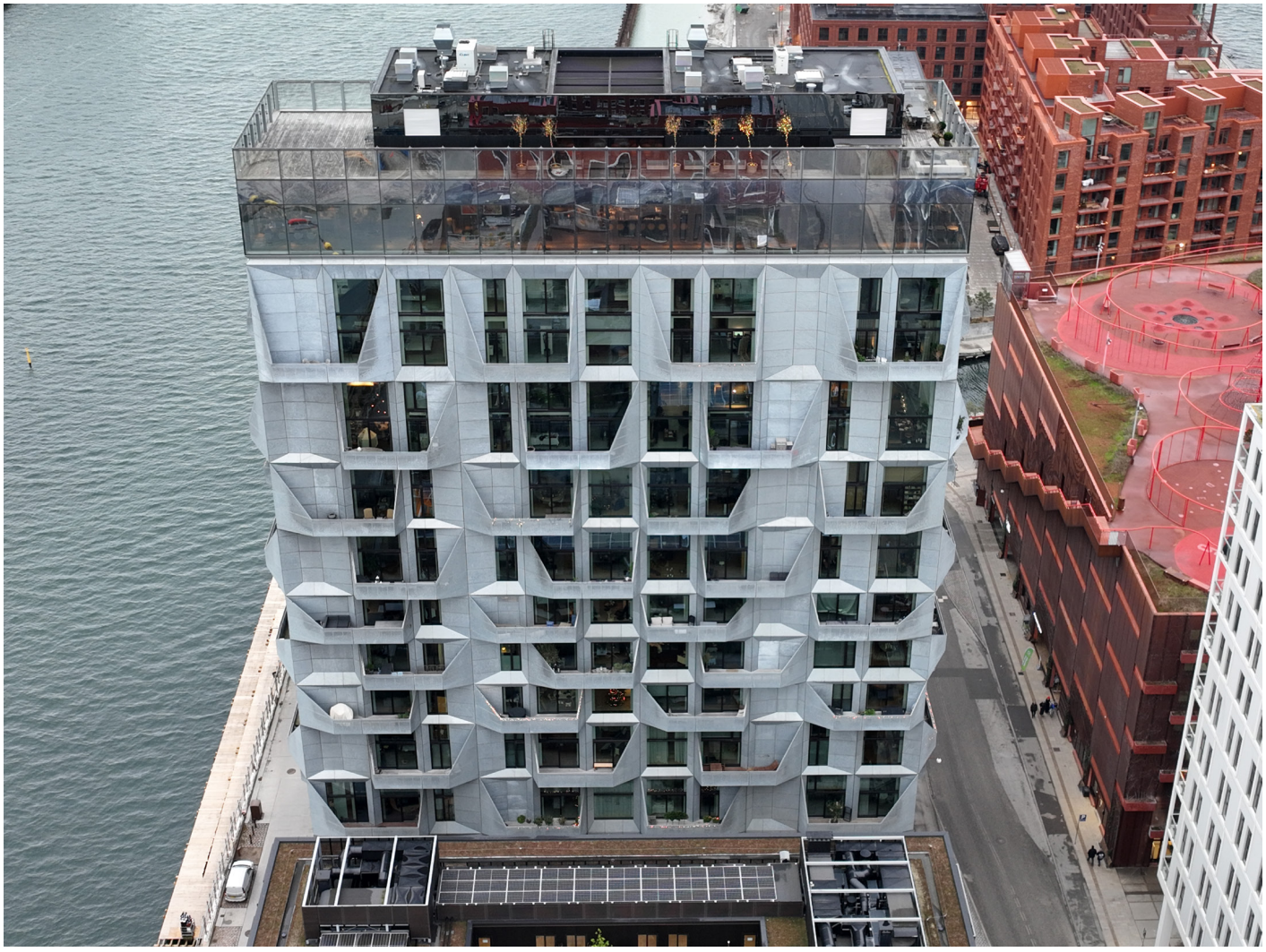

MAANTASOKERROKSEN ASUNTOJEN, VAPAA-AJANTILOJEN JA LIIKETILOJEN SISÄÄNKÄYNTIPIHAT JA ETUPIHAT
(pi) ja (pi-1)

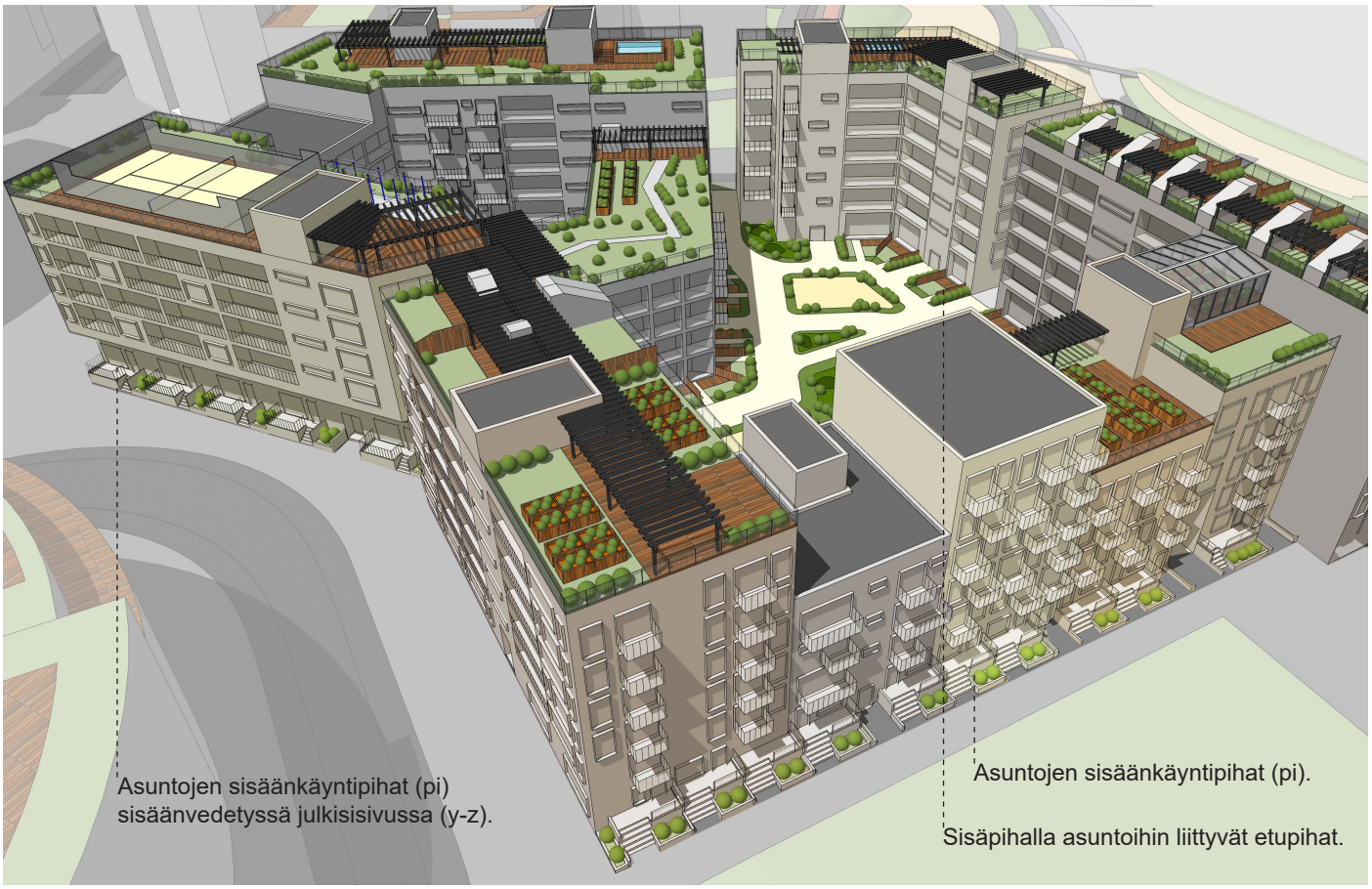

Sisäänkäyntipihoja ja etupihoja (pi ja pi-1) ei saa rajata lasituksilla, pihojen lisäksi maantasokerroksen huoneistoissa tulee olla sisäänvedetty julkisivupintaan lasitettu parveke.

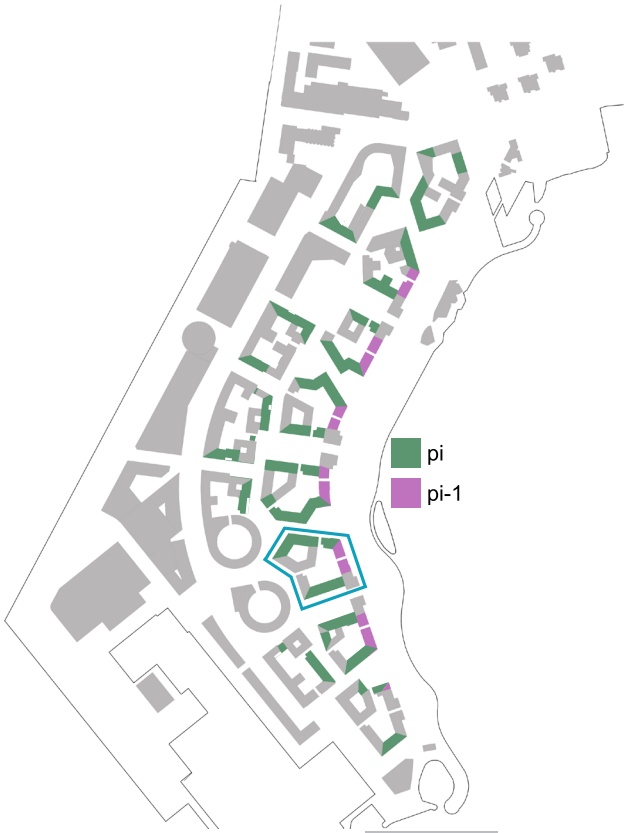

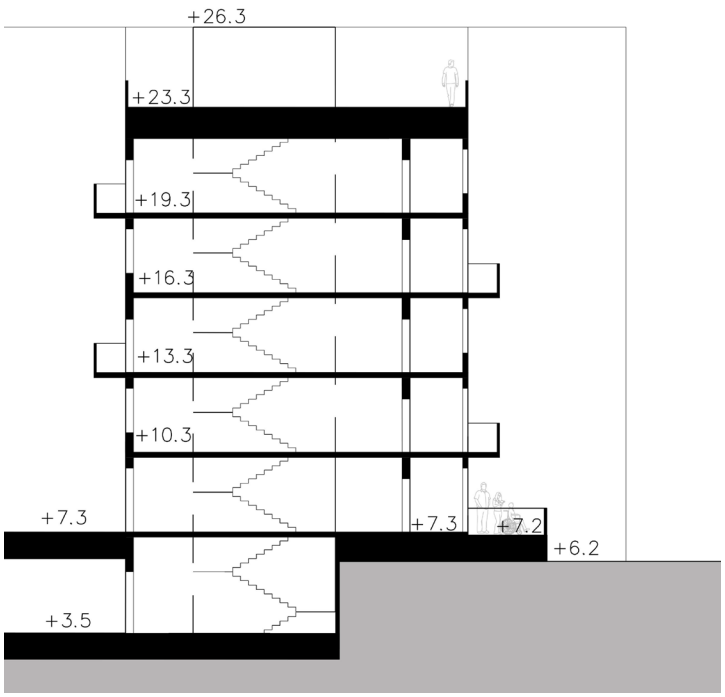

Kuvat: Raphael Padilha

Nordhavn, Kööpenhamina, Tanska

Soho, New York, USA

Sorengen, Oslo, Norja

Nordhavn, Kööpenhamina, Tanska

Kuvat: Jari Huhtaniemi

SISÄÄNKÄYNTIPIHOJEN JA ETUPIHOJEN MITOITUSPERIAATE
(pi) ja (pi-1)

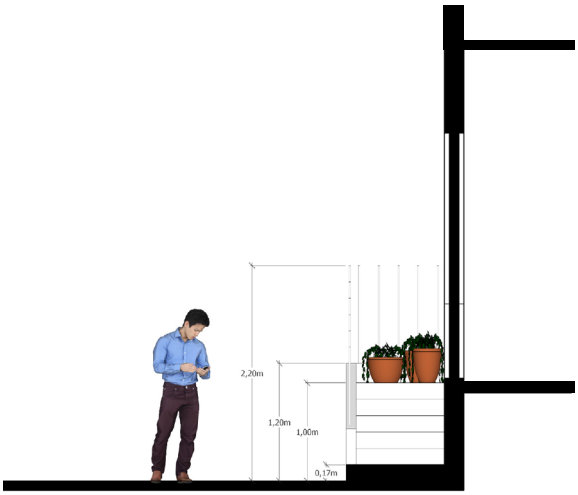

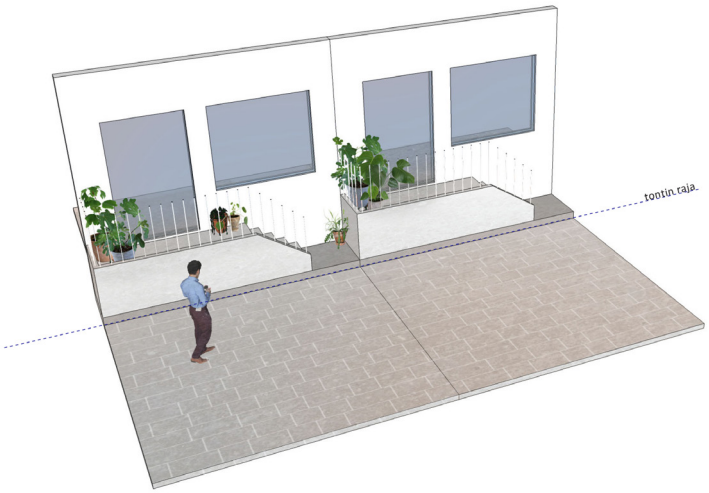

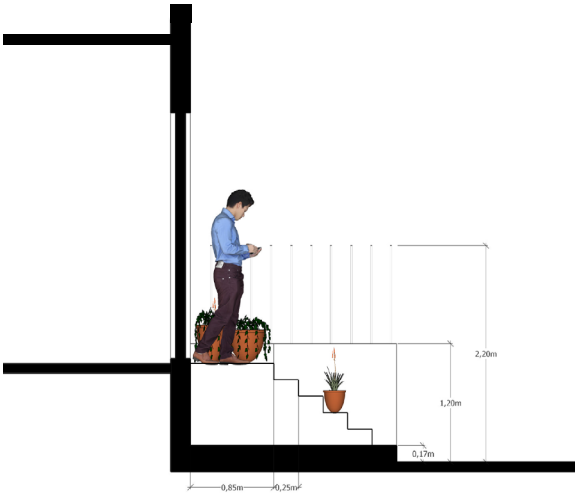

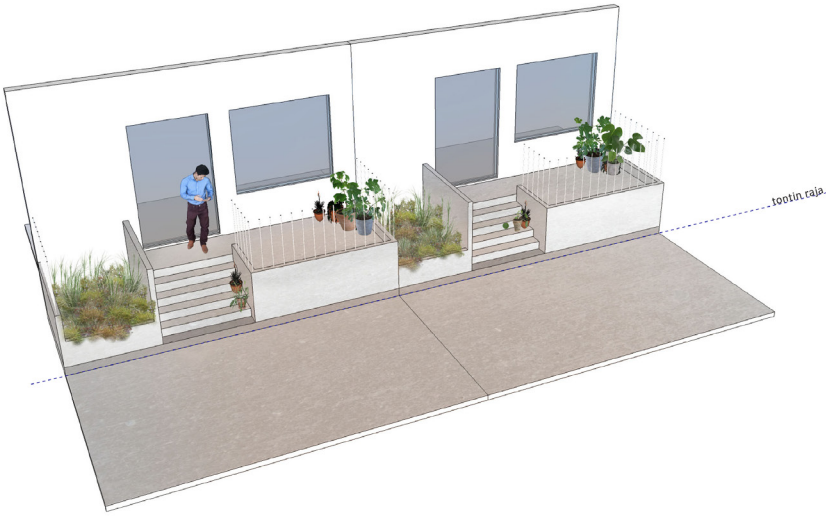

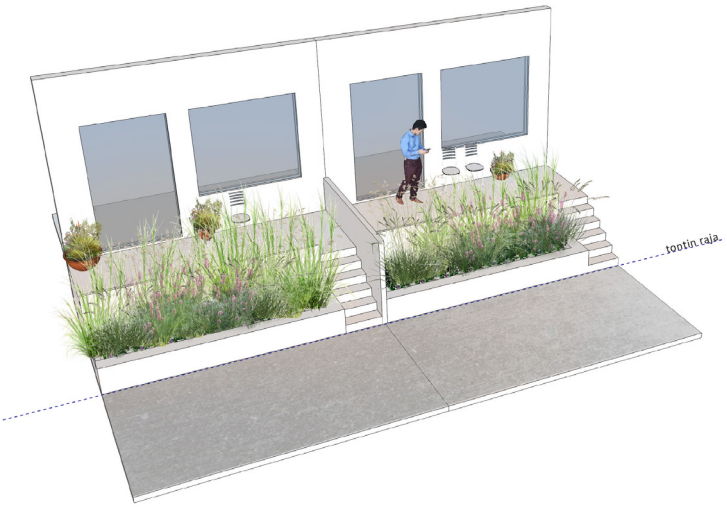

Kuvat: Masu Planning

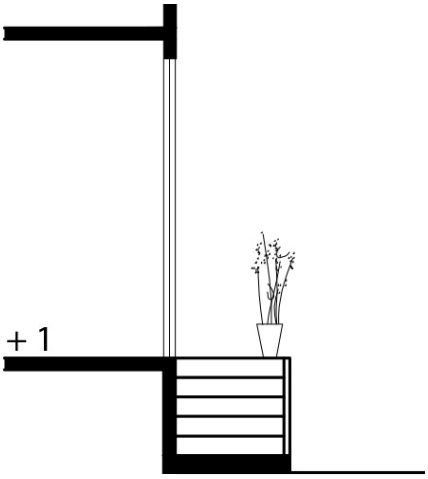

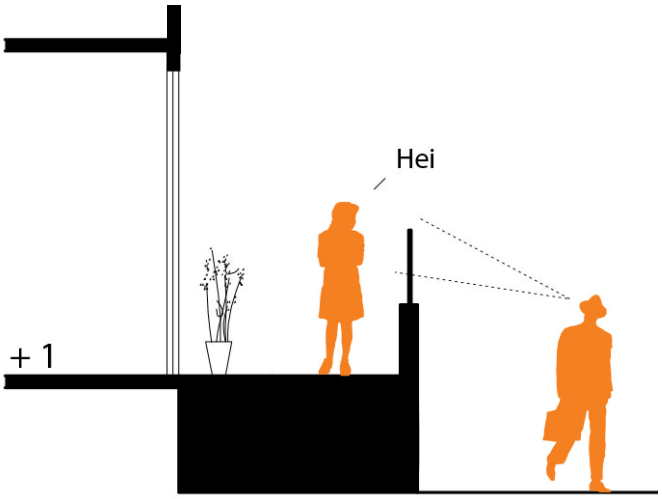

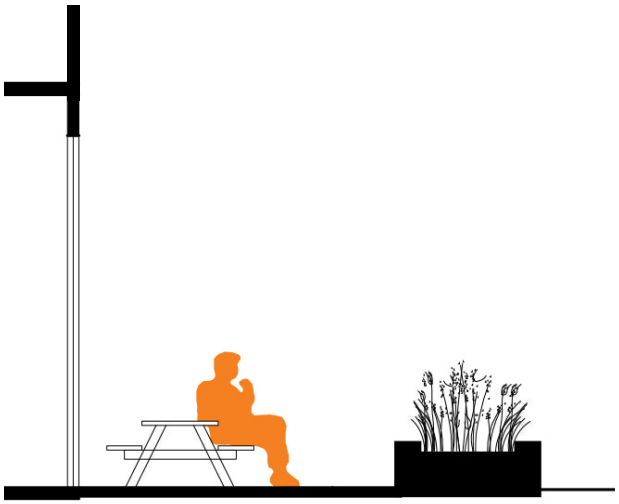

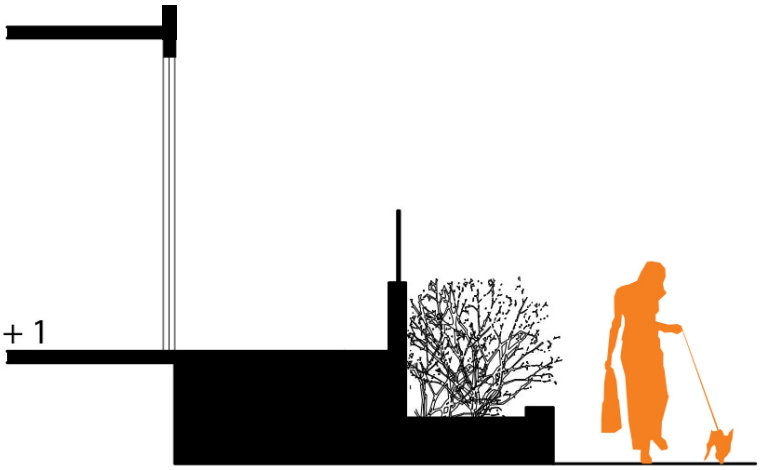

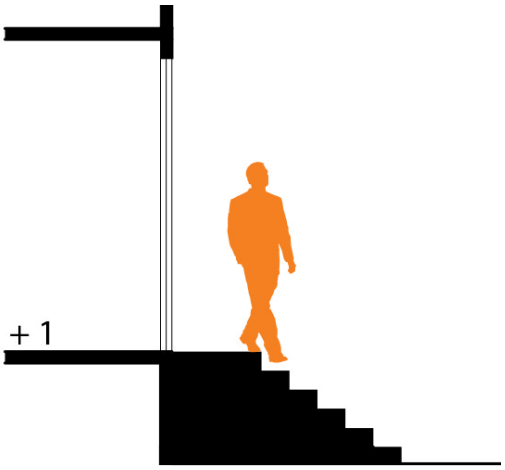

Kuvat: Masu Planning

Taloyhtiön asukkaiden tai huoneistojen käyttössä

Kuvat: Raphael Padilha

Sisäpihoille ja katoille toteutetaan asukkaiden yhteisiä tiloja ja alueita sekä asuntokohtaisia piha- ja terassialueita. Sisäpihojen tiiviit tilasarjat antava suojaa tuulelta ja houkuttelevat yhteisöllisyyteen, valoisalta katolta aukeaa avomerimaisema.

Alle kahdeksan kerrosta korkeiden rakennusten katto on pääosin rakennettava asukkaiden tai huoneistojen käyttöön ja toteutettava pääosin viherkattona tai kattopuutarhana.

Saunoja, vapaa-ajantiloja ja teknisiä tiloja saa sijoittaa ylimmän kerroksen yläpuolelle osana rakennuksen sisäpihan tai kadun puolen julkisivua.

Nordhavn, Kööpenhamina, Tanska. Kuva: Jari Huhtaniemi

Nordhavn, Kööpenhamina, Tanska

Jätkäsaari, Helsinki

Sorengen, Oslo, Norja

Kuvat: Jari Huhtaniemi

Rakennusalan julkisivun osat, jotka jäsennellään viereisestä julkisivusta erottuvalla tavalla

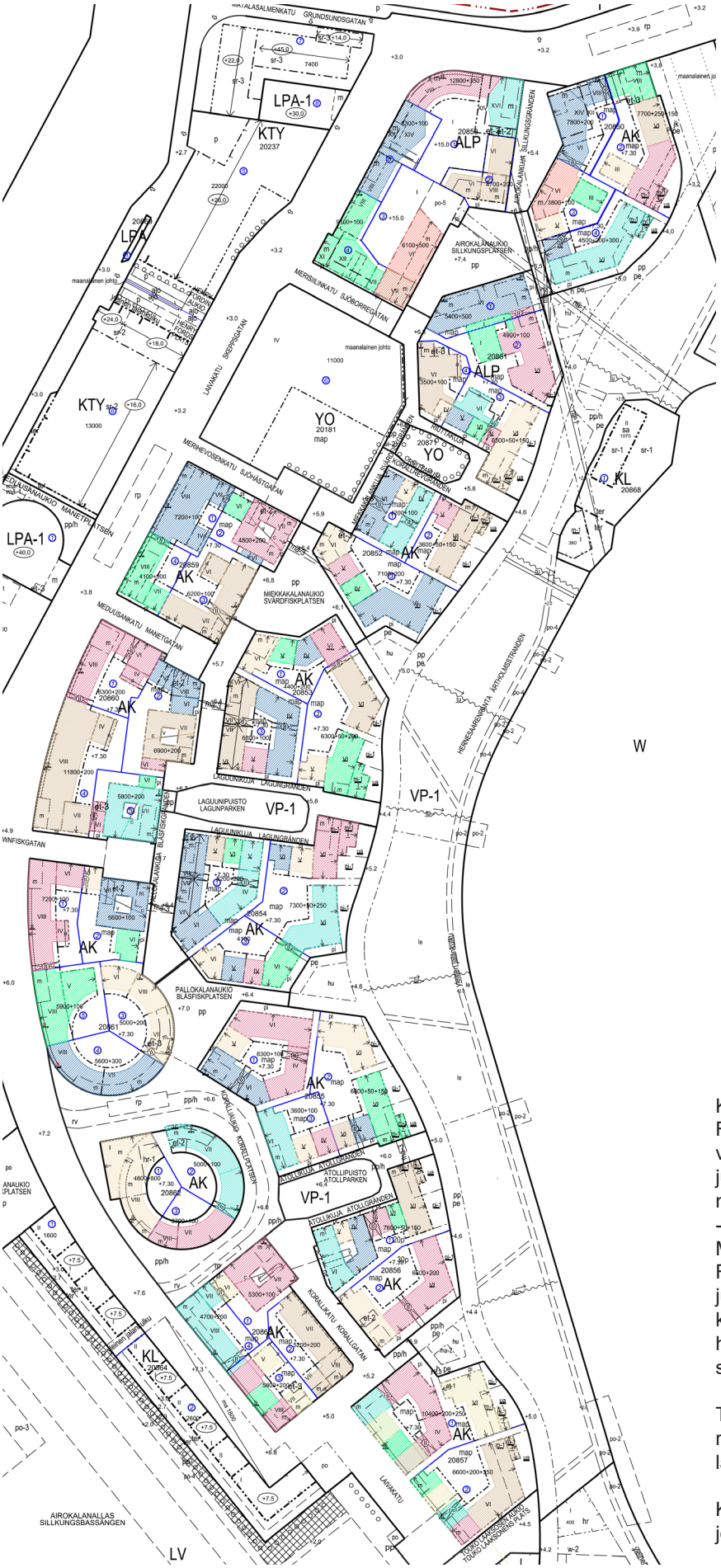

Kaavamääräys:
Rakennuksen julkisivun osa on jäsennöitävä viereisestä julkisivun osasta erottuvalla tavalla julkisivumateriaalin, - väritykseen, -aukotuksen ja muin keinoin:
-korttelissa 20850-20856 Airokalanaukion, Miekkakalanaukion ja Pallokalanaukion sekä Riuttakujan, Laguunikujan ja Atollikujan puoleisilla julkisivuilla kerrosluvun vaihtuessa-b-merkityn katajulkisivun kaupunkikuvallisen päätykolmioaiheen vaihtuessa viereiseen päätykolmioaiheeseen.

Tämän lisäksi kaaviossa on esitetty ohjeellisesti rakennusalan julkisivun osat, jotka tulee jäsennellä viereisestä julkisivusta erottuvalla tavalla.

Kaupukikuvallisena tavoittena on korttelirakenne, joka koostuu useasta erillaisesta rakennuksesta.

JULKISIVUJEN VÄRITYS
Eiran kaupunginosan referenssikuvia

Eira, Helsinki

Julkisivut ovat paikalla muurattuja ja rapattuja. Julkisivujen värisävyjen lähtökohta on vaaleat lämpimät murretut maavärit. Katoksi kallistettujen julkisivupintojen sävy on musta.

Kuvat: Jari Huhtaniemi

HERNESAAREN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

KORTTELIKORTIT: HERNESAAREN ASUINKORTTELEIDEN PIHA-ALUEIDEN RAKENTAMISOHJE

Asemakaavakartta nro 12510

Maisema-arkkitehtitoimisto MASU Planning

26.11.2019 / rev. 17.02.2025

MASU PLANNING

SISÄLLYS

1 LÄHTÖKOHTIA 4

1.1 Ohjeen tarkoitus
1.2 Hernesaari ja sen ulkotilat

2 YLEISET PERIAATTEET 7

2.1 Pihojen erityisvaatimukset ja laatutaso
2.2 Yleiset suositukset ja mitoitusohjeet

3 SUUNNITTELUOHJEET 10

3.1 Maanvaraiset pihat
3.2 Kansipihat
3.3 Sisäänkäyntipihat (pi)
3.4 Etupihat (pi-1) ja terassialueet (ua)
3.5 Viherkatot

4 KORTTELIPIHAESIMERKIT 32

4.1 Maanvarainen korttelipiha
4.2 Korttelipiha kansirakenteen päällä
4.3 Kaaviot

LÄHTEET 39

Tilaaja: Helsingin kaupunki, asemakaavoitus

Tekijät: MASU Planning, maisema-arkkitehti Malin Blomqvist, maisema-arkkitehti Elina Kataja, mais.arkk.yo Rosaliina Luminiitty, maisema-arkkitehti Eva Martin Gjølbo, maisema-arkkitehti Laura Kakkola, mais.arkk.yo Jakke Mäki-Hollanti, mais.arkk.yo Kaisla Rahkola

Kuvat: MASU Planning ellei kuvassa toisin mainita

1 LÄHTÖKOHTIA

1.1 Ohjeen tarkoitus

Tässä ohjeessa määritellään Hernesaaren korttelipihojen suunnittelun sisällölliset tavoitteet ja pihojen yleisilmeeseen vaikuttava laatutaso. Ohjeessa ei oteta suoraan kantaa korttelipihojen suunnitteluratkaisuihin, esteettisiin valintoihin tai ulkotilojen muotokieleen. Tarkastelualueena on käytetty kahta Hernesaaren korttelia (Kalmari 20855 ja Helmivene 20861), mutta ohjetta voidaan käyttää suunnittelun apuvälineenä koko Hernesaaren alueen yhteispihatonteille.

Ohjeen tavoitteena on määritellä yleisellä tasolla, mitä maanvaraisten pihojen, kansipihojen, sisäänkäyntipihojen ja viherkattojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon. Ohjeistuksessa tuodaan laadullisen määrittelyn, ideoiden ja referenssikuvien keinoin esille kestävien ulkotilojen suunnittelun tavoitteita (esim. materiaalimaailma, luonnon monimuotoisuus ja ekologinen resilienssi, kasvillisuuden monilajisuus ja kerroksellisuus, merellisyys, kukkivat lajit ja syysväritys sekä kasvillisuuden menestymisen edellytykset).

Tämän ohjeen tarkoituksena on

- esittää viherrakentamisen laatutaso ja toimia vähimmäisvaatimuksena. Tarkastelussa haetaan kestävään kaupunkirakentamiseen ja viihtyisään kaupunkikuvaan soveltuvaa kasvillisuus- ja materiaalipalettia.
- tuoda esille suunnittelussa huomioon otettavia keskeisiä tekijöitä ja laatutavoitteita.
- toimia tukena rakennusvalvonnalle, jotta voidaan edellyttää tonteille toteutettavaksi laadukkaita, kestäviä, viherrakentamiseltaan monipuolisia pihoja.

korkealaatuinen ympäristö

turvallisuus

viihtyisä ja miellyttävä, ihmisen mittakaavan ympäristö

kasvi- ja materiaalipaletti

kasvualustan lähtökohdat

tilalliset lähtökohdat

1.2 Hernesaari ja sen ulkotilat

Hernesaari on vetovoimainen asuinalue matkailu- ja vapaa-ajan palvelukeskittymien läheisyydessä. Hernesaaren suunnittelun tavoitteena ovat olleet mm. kävelypainotteisuus, yhteisöllisyys, merellisyys ja kaupunkimaisuus. Monipuoliset julkisten ulkotilojen sarjat, rantapuistot ja mittakaavaltaan tiivis katumiljöö muodostavat miellyttävää kaupunkitilaa ja tukevat aktiivista kaupunkikulttuuria.

Hernesaari kytkeytyy merelliseen virkistysvyöhykkeeseen ja kantakaupungin rantapuistojen sarjaan, tarjoten monipuolisia, elämyksellisiä virkistysmahdollisuuksia. Hernesaaren ulkotilojen suunnittelussa on tavoitteena luoda laadukasta ja viihtyisää ihmisen mittakaavan ympäristöä, jossa on miellyttävää oleskella ja turvallista liikkua. Katujen ja aukioiden saarekemaiset vehreät keitaat rytmittävät katutilaa. Merelliseen ympäristöön soveltuvan kasvillisuuden avulla muodostetaan tilaa ja luodaan suojaa tuulelta. Hulevesien kiertoa tuodaan näkyviin kasvillisuuspintaisissa aiheissa, ja monipuolisen viherrakentamisen avulla edistetään luonnon monimuotoisuutta.

Meri on Hernesaaressa vahvasti läsnä. Merellisyys visuaalisena teemana ulottuu kortteleiden suojaan kätkeytyvälle Korallikujalle ja katujen sisäänkäyntivyöhykkeille sekä pilkahtaa esiin suojaisilla, puutarhamaisilla kortteleiden sisäpihoilla. Hernesaaren rannoilla tulee erityisesti kasvillisuuden suunnittelussa ottaa huomioon ilmaston ääriolosuhteet, kuten voimakas tuuli. Merellisyys vaikuttaa myös viherrakentamisen suunnitteluratkaisuihin. Puuston ja kerroksellisen kasvillisuuden käytöllä voidaan lieventää tuulen vaikutuksia ja luoda pienilmastoltaan miellyttäviä, suojaisia ympäristöjä.

Asemakaavan mukaan Hernesaaren asuinkerrostalojen korttelialueet (AK) koostuvat mittakaavaltaan tiiviistä yhteisöllisistä sisäpihoista, joita yhdistävät toisiinsa kortteleiden välissä polveilevat yleiset katu- ja aukioalueet. Tavoitteena on tehdä houkuttelevaa, laadukasta ja urbaania kerrostaloasumista.

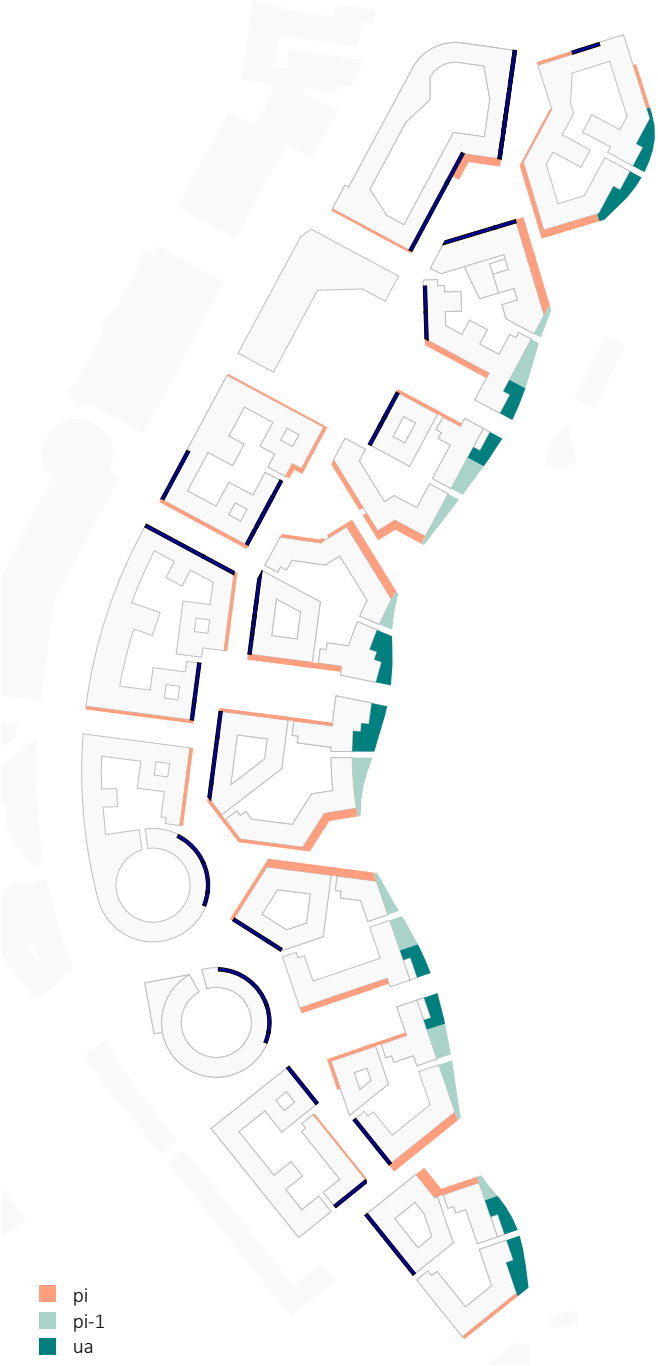

Asemakaavan mukaan sisäpihojen lisäksi yhteisiä alueita ja tiloja toteutetaan rakennusten katoille ja niiden yhteyteen. Sisäpihoille asuntojen pohjakerroksen yhteyteen toteutetaan lisäksi maantasoisia asuntopihoja. Avomerelle ja kantakaupunkiin avautuvat näkymät ovat merkittävä suunnittelua ohjaava tekijä, ja merellisyys näkyy esimerkiksi kasvillisuusvalikoimassa sekä materiaalimaailmassa.

KASVILLISUUDEN JA ISTUTUSALUEIDEN YLEISPERIAATTEITA

Korallikujan viitesuunnitelmassa on määritelty alueen kasvillisuudelle konsepti. Konseptin taustalla on Hernesaaren liittyminen pohjoisessa kantakaupungin rakennettuun ympäristöön, lännessä satama- ja teollisuusalueisiin ja idässä merelliseen rantaluontoon.

ENDEEMINEN ELI KOTOPERÄINEN LAJISTO

Puistikot ja vehreät ranta-aukiot nivoutuvat rantapuistoon ja merellisyyteen, edustaen paikkaan luontuvaa saaristoluontoa. Myös maantason kasvillisuus määrittyy näihin tiloihin tämän tematiikan kautta. Alueilla suositaan kotoperäisiä puu- ja kasvilajeja. Etenkin ranta-aukioille tuodaan rantakasvillisuuteen sopivia lajeja kuten saarnia, mäntyä, tervaleppää, tyrniä ja koivua. Korttelipuistikoissa voidaan esittää myös sisämaan lajeja.

SATAMA-ALUE, TEOLLISUUS, KANTAKAUPUNKI

Katujen ja kortteliaukioiden eli rakennettujen ympäristöjen identiteettiä määrittävät kantakaupungin läheisyys ja satama-alueen historia. Näillä alueilla voidaan esittää kasvillisuudessa erikoisempia lajivalintoja. Konsepti perustuu ajatukseen satamakonteista pudonneista siemenistä, jotka ryhtyisivät itämään aukioilla. Nämä tulokaslajit ovat olleet tyypillisiä satama- ja rata-alueilla. Haitallisia vieraslajeja ei tule käyttää.

Itämeren merenrantojen kasvillisuus ja puusto

tuulensuojat, istuintasot, selkänojat

monimuotoiset istutusalueet

laivan ruumasta pudonneet siemenet

pintavesien hyödyntäminen

Kuva: EK

Kuva: EK

Kuva: EK

Kuva: EK

Kuva: EK

2 YLEISET PERIAATTEET

2.1 Pihojen erityisvaatimukset ja laatutaso

LAADULLISET JA VISUAALISET TAVOITTEET

Hernesaaren alueen kaupunkikuvallisia tavoitteita ovat mm. kantakaupunkimaisuus yhteisöllisyys, merellisyys ja ympäristörakentamisen korkeatasoisuus. Viherrakentamisen rooli osana kaupunkikuvaa on keskeinen.

Korttelipihoista suunnitellaan toiminnoiltaan, ilmeeltään, kasvi- ja materiaalivalinnoiltaan laadukkaita kokonaisuuksia, jotka tukevat Hernesaaren kaupunkikuvallisia tavoitteita ja merellistä luonnetta. Piha-alueiden suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota viihtyisyyteen, joustavaan tilajakoon sekä ympärivuotiseen käytettävyyteen. Hernesaaren korttelipihat ovat tilallisesti kompakteja, ja tämä tulee huomioida tilasuunnittelussa. Osa pihatiloista on aktiivisia, asukkaiden toimintaan ohjaavia, osa taas rauhallisia, intiimin puutarhamaisia tiloja. Pihatilojen yleisilmeen tulee kuitenkin säilyä yhtenäisenä ja selkeänä kantakaupungin korttelipihamiljöönä.

Suunnittelussa tulee hyödyntää monipuolisesti maisema-arkkitehtuurin ja valaistussuunnittelun mahdollisuuksia. Tavoitteena on luoda vehreitä, suojaisia pihoja, joille muodostuu viihtyisiä kohtaamispaikkoja ja eriluonteisia tiloja leikkiin ja oleskeluun eri-ikäisille käyttäjille. Pihojen tulee muodostaa luonteva liittyminen rakennuksiin, ja pihatiloissa on suositeltavaa tutkia joustavia, muunneltavia tilankäyttötapoja.

Huolella suunniteltu, laadukas, pihan mittakaavaan soveltuva valaistus lisää käytettävyyttä pimeinä vuodenaikoina. Erityisesti pienillä pihoilla tulee myös ottaa huomioon akustiikka, jotta tilan äänimaailmasta muodostuu pehmeä ja miellyttävä.

2.2 Yleiset suositukset ja mitoitusohjeet

KASVILLISUUS

Kasvillisuus on yksi tärkeimmistä pihan viihtyisyyteen vaikuttavista tekijöistä, minkä vuoksi pihan viherrakentamisen suunnitteluun ja toteuttamismahdollisuuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Monipuolisilla kasvillisuusvalinnoilla voidaan edistää ihmisten hyvinvointia ja tukea **luonnon monimuotoisuutta**. Helsingin kaupunkitilaohjeen mukaisesti viheralueet ovat monipuolisia, kasvilajistoltaan runsaita ja näyttäviä, ja tämä näkyy myös Hernesaaren viheralueilla sekä kortteleissa.

Hernesaaren merelliset olosuhteet luovat osaltaan haasteita ympäristön rakentamiseen ja hoitoon. Kasvilajit valitaan kortteleihin muodostuvien valo-olosuhteiden, maanpäällisen ja -alaisen kasvutilan sekä maaperän mukaan.

Suunnittelussa huomioitavia tekijöitä:

- Käytettävien kasvilajien luonne ja luontaiset kasvuolosuhteet, valo/varjo
- Suotuisan pienilmaston luominen: esim. kerroksellista kasvillisuutta tuulensuojaksi, lehtipuita suojaamaan auringonpaahteelta
- Kasvualustojen riittävä syvyys ja laajuus sekä vesitalous: riittävä vedensaanti ja -poisto
- Vuodenaikojen vaihtelu, ympärivuotisuus kasvillisuuden valinnassa
- Lajiston saatavuus, kotimaisuus, kestävyys
- Luonnon monimuotoisuus: monilajisuus, paikalliset kannat ja useiden eri kantojen käyttäminen
- **Haitallisia vieraslajeja ei tule käyttää**
- Myrkyttömyys (leikkipaikkojen lähellä)
- Suhde rakennuksiin ja kunnallistekniikkaan
- Kasvillisuuden asiantunteva hoito

KASVUALUSTAT

Puille tulee varata vähintään 1000 mm paksu kasvualustakerros (paksuus tiivistettynä). Päällystettyjen alueiden yhteydessä puille käytetään kantavaa kasvualustaa. Isokasvuisille pensaille ja perennoille sekä köynnöksille tulee varata 600 mm, muille pensaille ja perennoille sekä koristeheinille vähintään 400 mm paksu kasvualusta. Maanpeitekasveille varataan 300-400 mm, nurmikoille vähintään 200 mm ja niityille 150 mm kasvualustakerros. Lisäksi karkeilla alustoilla tulee lisätä vettä pidättävä kerros kasvualustakerroksen alle. Kansirakenteilla tulee lisätä vettä pidättävä rakenne (esim. kennosto tai vedenpitomatto) ja juurisuoja kasvualustan alle. Kansipihoilla kannen rakennekerrokset tulee suunnitella yhteensovittaen kasvillisuuden suunnittelun kanssa, jotta voidaan varmistaa hyvät kasvuolosuhteet.

Kasvualustat määritellään kullekin kasvupaikkatyypille ja alueelle valitulle kasvillisuudelle soveltuvaksi, tuotteistettuja kasvualustoja hyödyntäen.

Viherkatoilla kasvualustat suunnitellaan katon kantavuuden ja rakenteiden mukaan. Viherkatoilla samoin kuin kansipihoilla tulee käyttää kasvualustaa, joka säilyttää kosteutta mahdollisimman pitkään. Kasvualustan tulee olla ilmavaa ja huokoista, ja orgaanista aineista on vähemmän kuin tavanomaisessa viherrakentamisessa. Viherkattojen suunnittelussa tulee erityisesti ottaa huomioon mm. tuulieroosio, paloturvallisuus, varjostus ja voimakkaat lämpötilavaihtelut sekä kasvien mahdollinen lisäkiinnitystarve.

TUULISEN PAIKAN KASVEJA

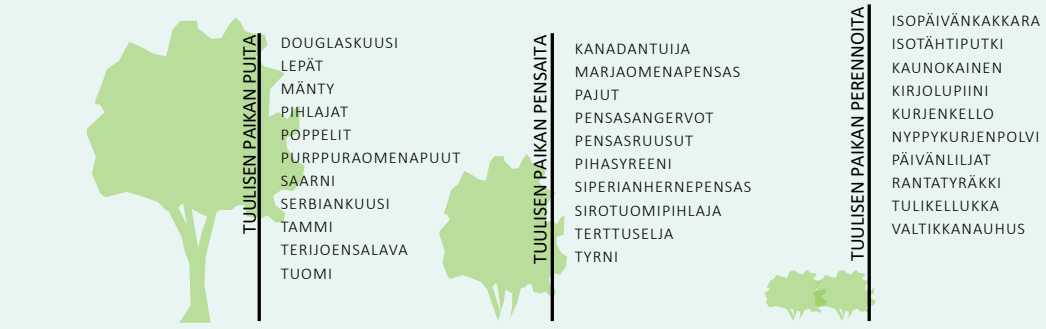

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Pihojen toimintojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon mm. seuraavat tekijät:

- toimintojen sijoittaminen korttelipihan keskiosiin ja etelään avautuville seinustoille, valo-olosuhteiltaan suotuisimmille paikoille
- viimeistelty materiaalimaailma ja huolellisesti toteutetut yksityiskohdat
- pääkulkureittien esteettömyys
- turvallisuus
- huolto- ja talvikunnossapitoreitit, lumitilan huomioiminen
- pintavesien johtaminen
- hulevesien viivyttäminen kasvillisuuspintaisilla alueilla ja imeyttäminen mahdollisuuksien mukaan
- polkupyöräpaikkojen selkeä sijoitus

ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET

Korttelipihojen pääreiteillä ja yhteyksillä oleskelualueille tulee mahdollistaa esteetön kulku. Ulkotilassa sijaitsevan kulkuväylän kaltevuus saa olla enintään viisi prosenttia (Vn asetus 241/2017).

Osa pihan pääreiteistä on suositeltavaa rakentaa esteettömyyden erikoistason mukaisesti. Tällöin pintamateriaalien tulee olla kovia, sileitä ja luistamattomia. Esimerkiksi graniittikiveyksessä tulee käyttää poltettua tai ristipäähakattua pintaa, ja kiveysten saumojen tulee olla tiiviit.

MATERIAALIT, KALUSTEET JA VARUSTEET

Suunnitelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon materiaalien ja rakenteiden kestävyys, huollettavuus ja korjattavuus. Kalusteiden osien tulee olla helposti vaihdettavissa. Materiaalien sekä rakenteiden tulee olla helposti puhdistettavissa.

KUNNOSSAPITO

Korttelipihojen pääreiteillä tulee ottaa huomioon esteettömyys ja talvikunnossapidettävyys. Tyypillisesti asuinkiinteistöjä huoltava kalusto edellyttää vähintään 2,2 m levyisiä käytäviä. Osa kapeammista pihapoluista voidaan huoltaa lumikolalla tai jättää talvikunnossapidon ulkopuolelle.

KAAVARATKAISUN REUNAEHDOT, mm. PELASTUS

Korttelien pelastus toimii omstoimisen pelastautumisperiaatteen mukaisesti niin, että katu- ja piha-alueilla on varauksia sammutusajoneuvoja varten. Osalle korttelipihoista tulee järjestää saattoyhteys ja mahdollisuus sairaskuljetuksille. Korttelien ajoyhteystarpeet käyvät ilmi asemakaavasta.

RAKENTAMISEN VAIHEISTUS

Kasvillisuuden suunnittelussa tulee ottaa huomioon korttelien toteutusaikataulu. Mikäli korttelit toteutetaan osissa, voivat kasvillisuuden menestymisolosuhteet muuttua merkittävästi. Väliaikaisessa tilanteessa pihat voivat olla avoinna tuulelle ja paahteelle, mutta lopputilanteessa kasvillisuus voi jäädä täysin varjoon korttelin sisälle. Suunnittelussa tulee harkita, miten pihat toteutetaan siten, että niitä on aina turvallista ja miellyttävää käyttää.

Lisää tietoa mm.:
- Viherrakentamisen yleinen työselostus VRT ’17 (Viherympäristöliitto)
- Viheralueiden hoito VHT ’14, hoidon laatuvaatimukset (Viherympäristöliitto)
- InfraRYL-tietopalvelu (Rakennustieto)
- Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS:n laatima myrkyllisten kasvien luettelo
- Maankäyttö- ja rakennuslaki
- Helsingin kaupungin rakennusjärjestys
- Helsingin kaupunkitilaohje
- Helsingin kaupunkikasviopas
- Dynaaminen kasvillisuus (Viherympäristöliitto / Aino Karilas)
- Viherrakentajan käsikirja (Viherympäristöliitto)
- Vieraslajit.fi -internet-svut

Voimassa olevat asetukset, esim.
- Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017
- Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta 1007/2017

RT-kortit (Rakennustieto), esim.
- RT 89-11002 Pihojen pohja- ja päällysterakenteet
- RT 85-11203 Viherkatot ja katto- ja kansipuutarhat, periaatteet
- RT 85-11205 Viherkatot ja kansipuutarhat, periaatteet
- RT 85-11204 Viherkatot ja katto- ja kansipuutarhat, kasvillisuus ja kasvualusta
- RT 103007 Hulevesirakenteiden kasvillisuus

3 SUUNNITTELUOHJEET

3.1 MAANVARAISET PIHAT

TEEMA, SISÄLTÖ JA LUONNE

Maanvaraiset piha-alueet ovat luonteeltaan puutarhamaisia, kukkivien pienpuiden ja suurempien puulajien luonnehtimia alueita. Kortteleiden piha-alueet ovat pieniä vehreitä keitaita, joita ympäröivät sisäänkäyntipihojen (pi) saaristomaiset istutusalueet.

Maanvaraisen pihan puutarhamaiset istutukset ja suurehkot puut

PIHOJEN ERITYISVAATIMUKSET

- valo-olosuhteet
- hulevesien viivyttäminen ja hyödyntäminen istutusalueilla
- tuulisuus
- kortteleiden valo-olosuhteet

KAAVAMÄÄRÄYKSIÄ

Korttelin piha-alueet

Korttelin piha-alueet on suunniteltava istutuksin, kalustein, pinnoittein ja toimintojen osalta yhdeksi kokonaisuudeksi ja leikki- ja oleskelualueet rakennettava tonttien yhteisiksi. Tonttien välisiä rajoja ei saa aidata.

Alle kahdeksan kerrosta korkeiden rakennusalan osien yhteenlaskettu kattopinta-ala lukuun ottamatta c-merkittyjä rakennusalan osia on pääosin rakennettava asukkaiden tai huoneistojen käyttöön.

Piha-alueet tulee toteuttaa ”Hernesaaren asuinkortteleiden piha-alueiden rakentamisohjeen” yleissuunnitelman mukaisesti.

Katualueen tai sisäpihan puoleiseen julkisivuun on toteutettava kiinnitysalusta seinäköynnöksille. Kiinnitysalustan laajuus tulee olla vähintään puolet julkisivunosan alasta.

Tontin sisäpihalle tulee istuttaa maanvaraisia puita, mikäli mahdollisten maanalaisten tilojen toteutettava laajuus mahdollistaa riittävän kasvualustan maanvaraisille puille.

Pihan kasvuolot ja kasvien vaatimukset vastaavat toisiaan

Ekosysteemipalvelut

Tuulisen pihan puut, pensaat ja perennat

Korttelipihojen yksityiset terassit luovat piha-alueelle vehreän taustan

KASVILLISUUS

Puolijulkiset piha-alueet ovat luonteeltaan puutarhamaisia keitaita, jotka henkivät kotisataman turvaa ja tunnelmaa. Istutusalueet tuovat mieleen metsäpuutarhan monikerroksine istutuksineen. Piha-alueille istutetaan suurikokoiseksi kasvavia puita, kuten vaahteroita, jotka loistavat keväällä ensimmäisten joukossa vaaleanvihreässä hunnussaan ja syksyisin oranssinpunaisessa ruska-asussaan. Keväällä kukkivat koristeelliset pienpuut kuten kirsikat ja koristeomenat. Kukkaloisto jatkuu pensaiden ja perennojen myötä pitkälle syksyyn, ja talventörröttäjät koristavat lumen alla maisemaa. Pihalla kasvaa ikivihreää pensas- ja maanpeitekasvillisuutta ja muutama kookkaampi havupuu.

"Puusto luo intiimejä tiloja, joissa kasvillisuuden erityispiirteitä ja vuodenaikojen vaihtelua pääsee tutkimaan lähempää."

Esimerkkejä kasvillisuudesta

Puut
- Acer, vaahterat
- Malus, koristeomenapuut
- Picea, kuuset, esim. P. mariana
- Pinus, männyt
- Prunus, koristekirsikat
- Quercus, tammet
- Sorbus, pihlajat

Pensaat
- Hydrangea, hortensiat
- Pinus, männyt
- Ribes, herukat
- Rosa, ruusut
- Spiraea, pensasangervot
- Syringa, syreenit

Perennat
- Hemerocallis, päivänliljat
- Iris, kurjenmiekat
- Leucanthemum, päivänkakkarat
- Matteuccia, kotkansiivet
- Sanguisorba, luppiot
- Veronica, tädykkeet

Maanpeittoperennat
- Geranium, kurjenpolvet
- Glechoma, maahumalat
- Omphalodes, kaihonkukat

Heinät
- Calamagrotis, kastikat
- Carex, sarat
- Luzula, piipot
- Molinia, siniheinät

Köynnökset
- Hydrangea, hortensiat
- Aristolochia, piippuköynnökset
- Clematis, kärhöt

Sipulikasvit
- Allium, laukat
- Galanthus, lumikellot
- Tulipa, tulppaanit

Rusokirsikka, ***Prunus sargentii***
3–6 m ○

Hansaruusu, ***Rosa rugosa 'Hansa'***
1,5–2 m ○◑

Metsävaahtera, ***Acer platanoides***
15–20 m ○◑

Punaluppio, ***Sanguisorba officinalis 'Tanna'***, 60 cm ○◑

Köynnöshortensia, ***Hydrangea anomala subsp petiolaris***, 5–10 m ◑●

Rantatädyke, ***Veronica longifolia***
30–100 cm ◑

Päivänkakkara, ***Leucanthemum vulgar***, 30–100 cm ○◑

Taikinamarja, ***Ribes alpinum***
100–150 cm ○◑●

Maanvaraisilla piha-alueilla hulevesien imeyttäminen ja viivyttäminen tuo kasvillisuuteen monimuotoisuutta. Istutusalueet noudattavat dynaamisia istutusperiaatteita ja muotokieleltään tuovat mieleen aallokon.

Aurinkoisimmille paikoille voidaan kasvillisuuden yhteyteen istuttaa marjapensaita tai yrttejä.

PINTAMATERIAALIT

- laadukas ja aikaa kestävä materiaalimaailma
- luonnonkivi, maatiili eri sävyissään
- kiveyksissä luonnonkallioiden värisävyjä

LUONNONKIVI

TIILI
Lejre Museum Square, Tanska (MASU Planning)

RAKENTEET, KALUSTEET, VARUSTEET

Leikkivälineissä suositaan luonnollista puuta (muistumat ajopuista rannoilla) ja yksinkertaista harmonista värimaailmaa. Kasvillisuusalueiden lomassa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää myös lahopuuta luonnon monimuotoisuutta lisäävänä elementtinä.

TERÄSREUNAT ISTUTUSALUEILLA

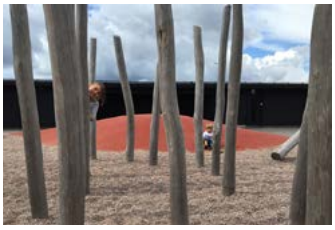
TURVASORA
Opinmäki, Espoo, Suomi (MASU Planning)

VALAISTUS

- suosituksena valkoinen valo 2500–3500 K
- korkeatasoinen valaistussuunnitelma tulee laatia pihasuunnitelman osaksi
- pihoilla tulee välttää asuntoihin suuntautuvaa tai heijastuvaa valaistusta eikä valaistusta tule toteuttaa voimakkaan yleisvalaistuksen keinoin
- tunnelman luominen, mm. kookkaiden puiden kohdevalaisu
- valaistus integroidaan mahdollisuuksien mukaan kalusteisiin tai rakenteisiin, esim. istuskelureunat

kohdevalaistus

valaistut puut

3.2 KANSIPIHAT

TEEMA, SISÄLTÖ JA LUONNE

Kansipihojen kasvillisuudessa on viitteitä maanvaraisten kansipihojen tapaan puutarhamaisesta kotisatamasta. Tuulessa heiluvissa heinäistutuksissa on merellistä, aaltoilevaa muotokieltä ja kasvillisuuden lomaan muodostuu "suojaisia lahdelmia" kesäpäivien viettoon.

PIHOJEN ERITYISVAATIMUKSET

Kansipihan toteutussuunnittelu edellyttää perehtymistä kasvillisuuden käyttömahdollisuuksiin ja sen käyttöä rajoittaviin tekijöihin.

Kansipihan vaikutus pysäköintikannen rakenteellisiin ominaisuuksiin, pintalaatan muotoon ja kallistuksiin tulee huomioida riittävän aikaisessa vaiheessa.

Kansipihan istutusalueet ovat pääasiassa kuivia kasvupaikkoja. Kasvillisuuden vedensaanti tulee taata hyvällä keinokastelujärjestelmällä.

Hulevesien hallinta tulee suunnitella osana rakennusten, tonttien, pihan ja kannen suunnittelua.

Viherkattojen vaativissa kasvuolosuhteissa suositaan kestäviä kotimaisia lajeja ja lajikkeita (kotimaiset luonnonkasvit, FinE-kasvit).

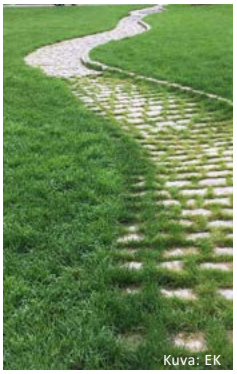

Kuva: EK

Kuva: EK

dynaamiset istutusalueet

merellinen muotokieli

kasvillisuuden kerroksellisuus ja liike

koristeheinät, talventörröttäjät

väriloisto, tuoksut, pölyttäjäkasvit

istutusastiat tai -ruukut

KASVILLISUUS

Kasvillisuuden valinnassa otetaan huomioon kansirakenteen asettamat vaatimukset. Istutusalueilla suositaan dynaamisia istutusperiaatteita, eli perennat, heinät, maanpeiteperennat, pensaat ja puut muodostavat kerroksellisia kasviyhdyskuntia.

Lajivalinnoissa huomioidaan kasvukauden aikainen vaihtelu. Merellistä muotokieltä korostetaan alueita halkovilla, yhtenäisillä istutusaiheilla. Aurinkoisille istutusalueille valitaan paahdetta ja kuivuutta sietäviä lajeja. Erityispiirteinä voidaan muodostaa hyönteisiä houkuttelevia hyönteispuutarhoja.

Suunnittelussa otetaan erityisesti huomioon talvi- ja kevätilme, kukinnan ajankohta, syysväritys ja talventörröttäjät. Laajoina aaltoina istutettavat kevätkukkijat luovat tunnelmaa ja tuovat väriä.

Osa istutuksista toteutetaan istutusastioihin tai kookkaisiin ruukkuihin, joissa kasvillisuus voidaan siirtää myös kannen vesieristeiden korjaamistarpeen yhteydessä.

Esimerkkejä lajistosta

Puut
- Acer, vaahterat, esim. A. tataricum subsp. ginnala
- Malus, omenat
- Prunus, kirsikat
- Sorbus, pihlajat

Pensaat
- Amelanchier, tuomipihlajat (huom! ei isotuomipihlaja)
- Diervilla, vuohenkuusamat
- Hippophae, tyrnit
- Juniperus, katajat
- Physocarpus, heisiangervot
- Ribes, herukat
- Rosa, ruusut
- Spiraea, pensasangervot

Perennat
- Aster, asterit
- Campanula, kellot
- Centaurea, kaunokit
- Salvia, salviat
- Sedum, maksaruohot
- Veronica, tädykkeet

Maanpeittoperennat
- Fragaria, mansikat
- Geranium, kurjenpolvet

Heinät
- Calamagrotis, kastikat
- Deschampsia, lauhat
- Molinia, siniheinät

Sipulikasvit
- Galanthus, lumikellot
- Muscari, helmililjat
- Scilla, sinililjat

Helmipihlaja, *Sorbus koehneana*
3–4 m ○◑

Sirotuomipihlaja, *Amelanchier laevis*
3–4 m ○◑

Lamovuohenkuusama, *Diervilla x splendens 'Kajo'*, 70 cm ○◑●

Isosiniheinä, *Molinia caerulea var. arundinacea*, 150–200 cm ○◑

Ahomansikka, *Fragaria vesca*
20–30 cm ○

Rohtokataja, *Juniperus sabina*
20–100 cm, (leveys jopa 3 m) ○◑

Peittokurjenpolvi, *Geranium x cantabrigiense*, 20–30 cm ○◑

Elokuunasteri, *Aster amellus*
40–70 cm ○◑

Heinäistutukset

Leikattu pensasaita

PINTAMATERIAALIT

- laadukas ja aikaa kestävä materiaalimaailma

- luonnonkivi, maatiili eri sävyissään

- puuterassit

Graniittikiveys

Graniittikiveys

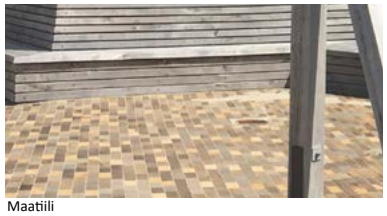

Maatiili

RAKENTEET, KALUSTEET, VARUSTEET

- leikkiveistokset tuovat kansipihoille oman teeman ja kiintopisteen, koska korkeaksi kasvavaa puustoa ei voi käyttää

Leikkiveistos

Maatiili

Betonikiveys

Hulevesialtaiden istutukset

Betoninen istuinreunus

VALAISTUS

- suosituksena valkoinen valo 2500–3500 K

- korkeatasoinen valaistussuunnitelma tulee laatia pihasuunnitelman osaksi

- pihoilla tulee välttää asuntoihin suuntautuvaa tai heijastuvaa valaistusta eikä valaistusta tule toteuttaa voimakkaan yleisvalaistuksen keinoin

- oleskelupaikkojen valaistus, esim. istuskelureunat

Liuksekivi

Puu

3.3 SISÄÄNKÄYNTIPIHAT (pi)

TEEMA, SISÄLTÖ JA LUONNE

Sisäänkäyntipihat ovat luonteeltaan puoliyksityisiä ja niiden istutusalueet liittyvät osaksi korttelirakennetta ja asunnon pihaa.

Sisäänkäyntipihojen ilme on saaristomainen ja merellinen. Kasvillisuus- ja materiaalivalinnat voivat sisältää enemmän variaatiota julkisempiin etupihoihin (pi-1) ja terassialueisiin (ua) verrattuna.

PIHOJEN ERITYISVAATIMUKSET

- Rakennusten rakenteiden asettamat rajoitukset ja yhteensovitushaasteet
- Kasvivalinnoissa huomioidaan kasvupaikan vaatimukset kuten esimerkiksi kuivuus, valo- ja tuuliolosuhteet
- Kasvillisuuden erikoiskasvualustat ja mahdolliset kasteluratkaisut

Kuva: EK

Kuva: Jari Huhtaniemi

Kuva: EK

Kuva: EK

Kuva: EK

Kuva: EK

saaristomainen ja merellinen ilme

tunnistettavuus

omaleimaisuus

monimuotoiset ja kestävät kasvillisuusvalinnat

ympärivuotisuus

tuulensuoja

KASVILLISUUS

Sisäänkäyntipihat ovat luonteeltaan puolijulkisia istutusalueita, joiden saaristomainen ja merellinen ilme näkyy kasvillisuusvalikoimassa. Lajivalinnat ovat luonteeltaan luonnonmukaisia ja saaristohenkisiä, ja niiden joukkoon valitaan koristekasveja ja "varmoja" pensaslajeja. Istutusalueet muodostavat selkeitä kasvillisuusalueita, joissa vaihtelevat muutamat pensas-, perenna- ja heinälajit. Istutusalueille valitaan kestäviä heiniä kuten hopeanhohtoista viiruhelpeä tai rantavehnää, jotka menestyvät kuivissakin olosuhteissa. Pensaat tarjoavat tuulensuojaa ja säilyttävät istutusalueiden ryhdin myös talvella.

Helmiorapihlaja, *Crataegus x mordenensis 'Toba',* 3–4m

Viiruhelpi, *Phalaris arundinacea Picta* 80–100 cm ○◑

Tyrni, *Hippophaë rhamnoides* 200 cm ○◑

Kääpiövuorimänty, *Pinus mugo var. pumilio,* 30–100 cm

Rönsyansikka, *Waldsteinia ternata* 10–20 cm ○◑●

Sädepäivänhattu, *Rudbeckia fulgida var. sullivantii* , 80 cm ○

Suomenköynnösruusu, *Rosa 'Pohjantähti',* 3–5 m ○◑

Siankärsämö, *Achillea millefolium* 20–70 cm ○◑

Esimerkkejä lajistosta

Lehtipuut ja rungolliset pienpuut
- Crataegus, orapihlajat
- Hydrangea, hortensiat
- Physocarpus, heisiangervot
- Sorbus, pihlajat

Pensaat
- Diervilla, vuohenkuusamat
- Elaeagnus, hopeapensaat
- Hippophae, tyrnit
- Juniperus, katajat
- Microbiota, tuivio
- Pinus, männyt
- Ribes, herukat
- Rosa, ruusut
- Stephanandra, seppelvarvut

Perennat
- Achillea, kärsämöt
- Allium, sipulit
- Aruncus, töyhtöangervot
- Centaurea, kaunokit
- Pachysandra, varjoyrtit
- Rudbeckia, päivänhatut
- Solidago, piiskut

Maanpeittoperennat
- Geranium, kurjenpolvet
- Thymus, ajuruohot
- Waldsteinia, ansikat

Heinät
- Calamagrostis, kastikat
- Festuca, nadat
- Leymus, rantavehnät
- Luzula, piipot
- Molinia, siniheinät
- Phalaris, helvet

Sipulit
- Muscari, helmililjat
- Scilla, sinililjat

- Istutusalueiden tulee olla nostettuja (leveys tulee olla vähintään 800 mm jäätymisriskin vähentämiseksi)
- Tilallinen periaate: muutaman lajin istutuskokonaisuuksia, seassa heiniä, pensaita, pienpuita, perennoja
- Kestävä ja merellinen kasvillisuus. Kotoperäisten lajien seassa ”laivojen ruumasta pudonneet siemenet” -ajatuksen mukaisesti perennoja ja heiniä.

PINTAMATERIAALIT

Tukimuuri- ja porrasrakenteiden materiaali on luonnonkivi tai maatiili. Betonikiveä ei tule käyttää.

Sisäänkäyntipihojen materiaali- ja värimaailman tulee sopia yhteen julkisen tilan ilmeen ja materiaalimaailman kanssa. Rakenteet tulee liittää huolella katualueeseen esimerkiksi nupu- tai noppakiveysten avulla.

RAKENTEET, KALUSTEET, VARUSTEET

- laadukkaat materiaalit ja toteutustaso

- ei kiinteitä kalusteita

VALAISTUS

- suosituksena valkoinen valo 2500–3500 K

- portaiden ja kulkuväylien valaisussa tulee ottaa huomioon turvallisuus ja reittien selkeä hahmottuminen

- katualueen valaistusperiaatteet (riippuvalaisimet) vaikuttavat sisäänkäyntipihojen valaistustarpeeseen

- kasvillisuutta tuodaan esiin erikoisvalaistuksen avulla

YKSITYISET ETUVYÖHYKKEET

PINTAMATERIAALIT

LUONNONKIVI

BETONIKIVET

MAATIILI

BETONI
(esim. terassin pinta)

PUU
(esim. terassin pinta)

TUKIMUURIT

LUONNONKIVI

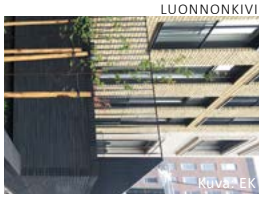

MAATIILI

VALETTU BETONI

VALETTU BETONI

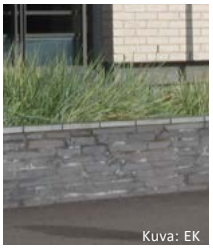

LUONNONKIVI

LIIKETILOJEN ETUVYÖHYKKEET

PINTAMATERIAALIT

LUONNONKIVI
esim. nupukivi

PUU

MAATIILI

SISÄÄNKÄYNTIPIHAT (pi)

Ohjeistuksella tavoitellaan korttelialueille yhtenäistä ilmettä sekä kaupunkikuvallisten tavoitteiden toteutumista.

- Portaat
  - Portaiden tulee noudattaa vaatimuksia rakennuksen käyttöturvallisuudesta (YM asetus 1007/2017). Mitoituksessa on käytetty kattamattoman portaan vähimmäisvaatimuksia: etenemä 390 mm ja nousu 130 mm.
  - Sisäänkäyntipihan (pi) leveyden ollessa vähintään 3,75 m tulee portaiden suuntautua kohtisuoraan katutilaan.
  - Portaiden leveys on vähintään 900 mm.
- Istutusalueiden tukimuurit
  - Tukimuurien näkyvien osien materiaalina käytetään luonnonkiveä tai maatiiltä.
  - Jokainen istutusalue rajataan muurilla, jonka korkeus on vähintään + 500 mm katutasosta.
- Istutusalueet tulee mitoittaa siten, että kasvillisuudelle taataan mahdollisimman hyvät edellytykset. Istutusaltaan leveys tulee olla vähintään 800 mm jäätymisriskin vähentämiseksi.
- Alle + 800 mm korkeustasolla sijaitsevat tasanteet ovat mahdollisia, mutta niiden tulee olla pinta-alallisesti merkittävästi pienempiä kuin + 800 mm korkeustasolla sijaitseva tasanne.

VE1 KAKSIO

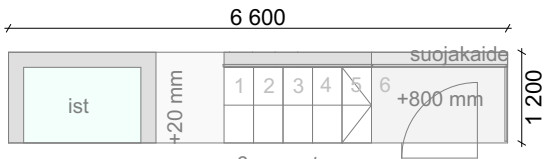

Mitoitustarkastelu VE1
1:100

VE1 YKSIÖ

Aksonometria VE1

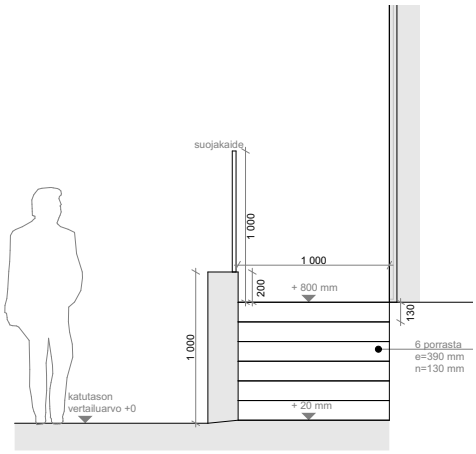

Leikkaus VE1
1:50

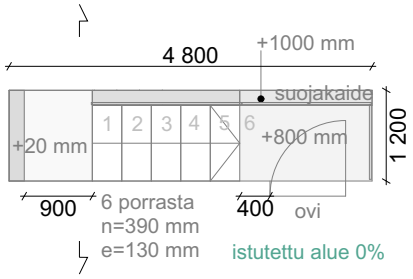

Mitoitustarkastelu VE1
1:100

VE2.1 KAKSIO

Aksonometria VE2.1

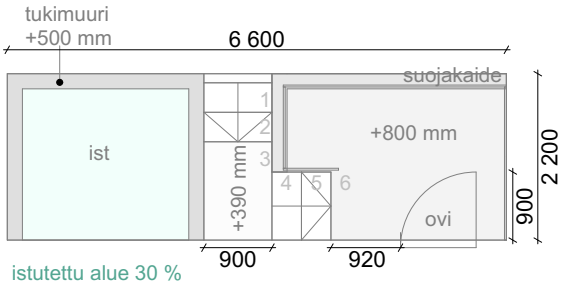

Mitoitustarkastelu VE2.1

1:100

VE2.2 YKSIÖ

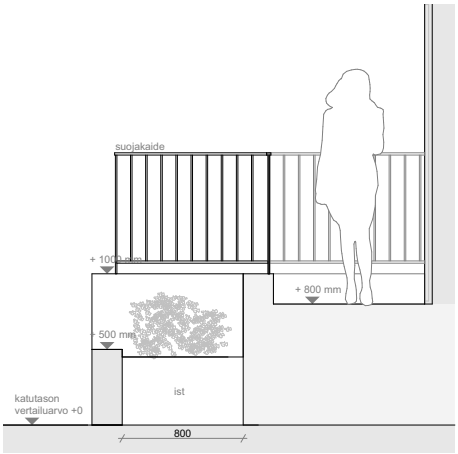

Leikkaus VE2.2

1:50

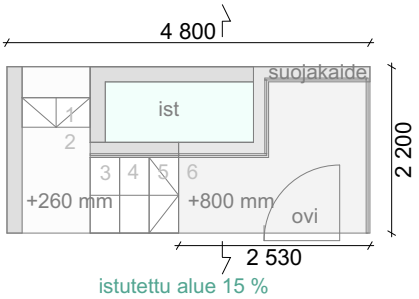

Mitoitustarkastelu VE2.2

1:100

KAAVAMÄÄRÄYKSIÄ

Sisäänkäyntipihat (pi)

pi-merkityllä alueella yhteensä vähintään viidesosa alueesta tulee rakentaa istutettuna alueena, joka on rajattava vähintään 0,5 metriä korkealla tukimuurilla korttelialueen rajaan. Tukimuuri- ja porrasrakenteiden materiaali on massiiviluonnonkivi, maatiili tai paikallavalettu betoni. Jokaisen asuinhuoneiston tai vapaa-ajantilan osalta:

- kadulta tai puistosta tulee toteuttaa portaan välityksellä kulkuyhteys huoneistoon.

- huoneiston sisäänkäyntitasanne tulee rakentaa pääosin vähintään 0,8 metriä ympäristön korkotason yläpuolelle ja tulee rajata pääosin aukotetuilla metallikaiteilla.

- eri huoneistojen sisäänkäyntitasanteet ja kulkuyhteydet tulee erottaa istutetulla alueella.

-sisäänkäyntipiha ei ole oleskeluun tarkoitettu alue eikä aluetta ei tule rajata lasituksilla tai katoksilla.

Myymälän kohdalla sisäänkäyntipiha tulee rakentaa ympäröivän katualueen korkotasoon luonnonkivestä eikä sitä ei saa rajata katoksilla tai seinillä markiiseja lukuun ottamatta.

VE3.1 YKSIÖ

Aksonometria VE3.1

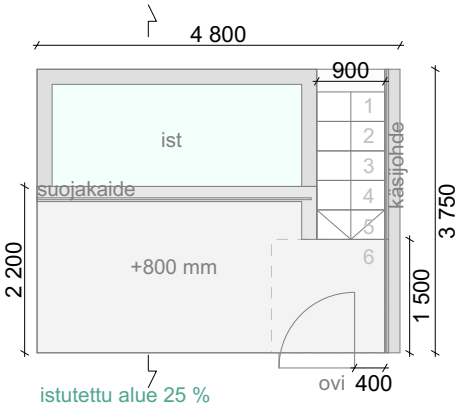

Mitoitustarkastelu VE3.1

1:100

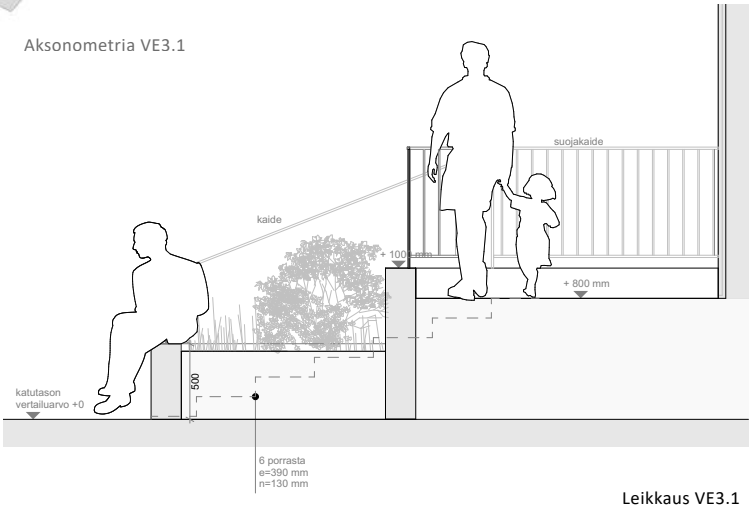

Leikkaus VE3.1

1:50

VE3.2 KAKSIO

Aksonometria VE3.2

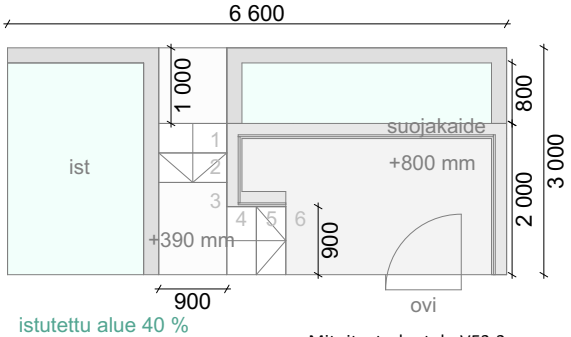

Mitoitustarkastelu VE3.2

1:100

3.4 ETUPIHAT (pi-1) ja TERASSIALUEET (ua)

TEEMA, SISÄLTÖ JA LUONNE

Etupihat ja terassialueet ovat luonteeltaan julkisia tai puolijulkisia alueita, joilla korostuu merellinen ja saaristomainen kasvillisuus. Etupihojen ja terassialueiden materiaalimaailma tuo mieleen merenrantakalliot. Heinävaltaisessa kasvillisuudessa on viitteitä rantaheinikoista, rantaniityistä ja rantamatalikoista. Alueille suositellaan pi -alueisiin verrattuna yhtenäisempää ilmettä. Alueet liittyvät Hernesaaren rantapuistoon luontevalla tavalla ja ovat edustava osa Helsingin kantakaupungin puistojen sarjaa.

PIHOJEN ERITYISVAATIMUKSET

- Yhtenäisen jalustan ja julkisivun muodostuminen: materiaalipaletin ja tukimuurien värisävyjen yhteensovitus Hernesaaren rantapuiston suuntaisilla pi-1 ja ua-alueilla
- Kasvivalinnoissa otetaan huomioon kasvupaikan vaatimukset kuten esimerkiksi kuivuus, valo- ja tuuliolosuhteet
- Mahdolliset kastelujärjestelmät tai kasvualustan parannustoimenpiteet kasvilajien vaatimusten mukasesti

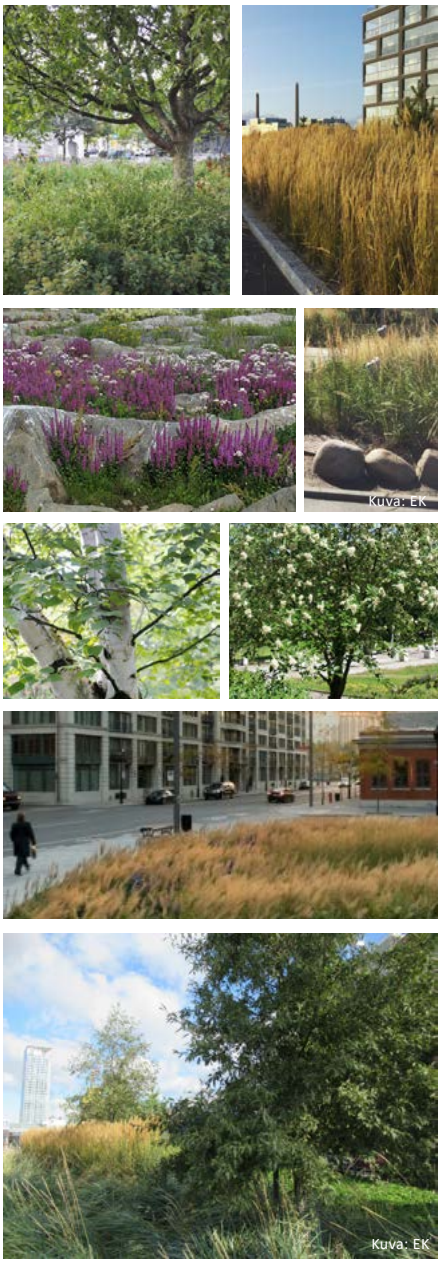

merellinen ja edustava kasvillisuus

alueiden julkinen tai puolujulkinen luonne näkyy alueiden laadukkaassa toteutuksessa

Hernesaaren rantapuiston suuntaan muodostuu ilmeeltään yhtenäinen jalusta ja vehreä julkisivu

KASVILLISUUS

Merellisyys ja kestävyys näkyvät kasvillisuusvalikoimassa. Istutusalueille valitaan kestäviä heiniä kuten hopeanhohtoista viiruhelpeä tai rantavehnää, jotka menestyvät kuivissakin olosuhteissa. Perennoista osa kasvaa luonnonvaraisena saariston rannoilla. Pensaat tarjoavat tuulensuojaa ja säilyttävät istutusalueiden ryhdin myös talvella.

Tilallisena periaatteena istutukset muodostavat selkeitä kasvillisuusalueita, joissa vaihtelevat muutamat pensas- ja perennalajit sekä korostuksena pienpuut. Luonteeltaan istutusalueet ovat pi-alueita suurempia, ja alueille valitaan tilan salliessa myös suurempia puita.

Sisäänkäyntipihat ovat luonteeltaan julkisia tai puolijulkisia, ja alueet liittyvät visuaalisesti osaksi Hernesaaren rantapuistoa.

Esimerkkejä lajistosta

Lehtipuut ja rungolliset pienpuut
- Alnus, lepät
- Crataegus, orapihlajat
- Hydrangea, hortensiat
- Physocarpus, heisiangervot
- Pendula, koivut
- Quercus, tammet
- Sorbus, pihlajat

Pensaat
- Diervilla, vuohenkuusamat
- Elaeagnus, hopeapensaat
- Hippophae, tyrnit
- Juniperus, katajat
- Pinus, männyt
- Ribes, herukat
- Rosa, ruusut

Perennat
- Achillea, kärsämöt
- Aruncus, töyhtöangervot
- Bistorta, konnantattaret
- Centaurea, kaunokit
- Rudbeckia, päivänhatut
- Solidago, piiskut (huom. kultapiisku)

Maanpeittoperennat
- Geranium, kurjenpolvet
- Waldsteinia, ansikat

Heinät
- Calamagrostis, kastikat
- Festuca, nadat
- Leymus, rantavehnät
- Luzula, piipot
- Molinia, siniheinät
- Phalaris, helvet

Sipulit
- Muscari, helmililjat
- Scilla, sinililjat

Tyrni, *Hippophaë rhamnoides*
200 cm ○◑

Sinikataja 'Meyeri', *Juniperus squamata,* 120 cm ○

Rantavehnä, *Leymus arenarius*
60–100 cm ○

Koristekastikka, *Calamagrostis x acutiflora 'Overdam',* 80–120 cm

Virginiantädyke, *Veronicastrum virginicum,* 100–150 cm ○

Mäkimeirami, *Origanum vulgare*
30–60 cm ○

Kuutamohortensia, *Hydrangea paniculata 'Praecox',* 250 cm ○◑●

Kultapiisku, *Solidago virgaurea*
30–100 cm ○

Suomen ainoa alkuperäinen piiskulaji, kultapiisku (S. virgaurea). Piiskuista ei tule käyttää vieraslajeiksi luokiteltua kanadanpiiskua (Solidago canadensis) tai isopiiskua (Solidago gigantea).

PINTAMATERIAALIT

Tukimuurien ja portaiden materiaalina käytetään luonnonkiveä.

Luonnonkiven sävyn tulee vaihdella harmaasta lämpimiin sävyihin jäljitellen Helsingin rantakallioiden värisävyjä. Tavoitteena on muodostaa Hernesaaren rantapuiston suuntaan yhtenäinen ilme, jossa on kuitenkin mahdollista olla sävyllistä variaatioita. Kivipintojen erilaisilla käsittelytavoilla luodaan vaihtelua ilmeeseen.

Etupihojen ja terassialueiden materiaalimaailman tulee sopia yhteen julkisen tilan materiaalimaailman kanssa.

LUONNONKIVI JA SEN VÄRISÄVYT

RAKENTEET, KALUSTEET, VARUSTEET

- rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden materiaalivalinnat laadukkaita

- luonnonkiveä voidaan käyttää myös oleskelukalusteissa (kookkaat lohkareet) ja istutusalueilla, erityisesti heinien lomassa

VALAISTUS

- valaistus suunnitellaan huolella, kiinnittäen erityistä huomiota yhtenäisen ilmeen muodostumiseen Hernesaaren rantapuiston suuntaan

- valaistuksella voidaan korostaa esimerkiksi luonnonkivipintoja ja portaita

- valkoinen valo 2500–3500 K, värisävyn tulee olla yhtenäinen

- tunnelman luominen, ihmisen mittakaava (erityisesti terassialueet)

- alueella tulee välttää asuntoihin suuntautuvaa tai heijastuvaa valaistusta eikä valaistusta tule toteuttaa voimakkaan yleisvalaistuksen keinoin

ETUPIHAT (pi-1)

- Istutusalueet rajataan muurilla, jonka korkeus on vähintään + 500 mm katutasosta.
- Etupiha tulee toteuttaa enintään 3 metrin etäisyydelle julkisivulinjasta ja sen tulee sijaita vähintään 0,8 m ympäristön korkotason yläpuolella.
- pi-1-alueella esteetön yhteysluiska (max 1:12,5) ua-alueelle.

Kaiteet, suojakaiteet

- Suojakaidetta on käytettävä yli 0,7 metrin tasoeroissa kohteissa, joihin lapsilla on pääsy. Kaiteen suojaavan osan on ulotuttava vähintään 0,7 metrin korkeudelle tasanteen tai askelman pinnasta. Kaiteen kokonaiskorkeuden on oltava yksi metri.

KAAVAMÄÄRÄYKSIÄ

Etupihat (pi-1)

pi-1 -merkityllä alueella huoneistojen etupihojen ulkopuoliset alueet kulkuyhteyksiä lukuun ottamatta tulee rakentaa istutettuna alueena, joka on rajattava vähintään 0,5 metriä korkealla tukimuurilla korttelialueen rajaan. Alueen kautta voidaan toteuttaa esteetön kulkuyhteys ua-merkitylle alueelle. Tukimuurit tulee toteuttaa massiiviluonnonkivestä lohkokivimuurina. Asuinhuoneiston ja vapaa-ajantilan kohdalla etupiha tulee toteuttaa:

- vähintään huoneiston levyisenä ja ulottaa enintään 3 metrin etäisyydelle julkisivulinjasta
- vähintään 0,8 metriä ympäristön korkotason yläpuolelle
- etupihaa ei tule rajata lasituksilla tai katoksilla.
- eri huoneistojen etupihat tulee rakenteellisesti erottaa toisistaan istutetulla alueella.
- huoneistojen välille saa toteuttaa enintään 1,5 metriä korkean muurin
- pi-1 - ja ua-merkittyjen alueiden välille saa toteuttaa enintään 2 metriä korkean muurin.

Etupihalle ei saa toteuttaa kulkuyhteyttä Hernesaaren rantapromenadilta

---

TERASSIALUEET (ua)

- Terassialue tulee jakaa kolmeen eri tasoon, joista ylin taso on vähintään 800 mm Hernesaaren rantapromenadin korkotason yläpuolella
- ua -alueen porrasmitoitussuositus: nousu 90 mm, etenemä 450 mm.
- Enintään viidesosan alueesta saa toteuttaa istutettuna alueena.
- Istutusalueet rajataan muurilla, jonka korkeus on vähintään + 500 mm katutasosta.

Terassialue (ua)

ua-merkityllä alueella terassialueelle saa rakentaa lasista sivuseiniä ja katoksia enintään 3,5 metrin etäisyydelle VI-kerrosta korkean rakennusalan osan julkisivusta siten, että katettu tila on avoin Hernesaaren rantapromenadin suuntaan. Enintään viidesosan alueesta saa toteuttaa istutettuna alueena, joka on rajattava vähintään 0,5 metriä korkealla tukimuurilla korttelialueen rajaan. Tukimuurit tulee toteuttaa massiiviluonnonkivestä lohkokivimuurina. Porrasrakenteiden materiaali on massiiviluonnonkivi.

Terassialue tulee:

- jakaa kolmeen eri korkotasoon, joista ylin taso on vähintään 0,8 metriä Hernesaaren rantapromenadin korkotason yläpuolella
- rajata Hernesaaren rantapromenadiin korttelialueen rajan suuntaisilla porrasaskelmilla

ETUPIHAT (pi-1)

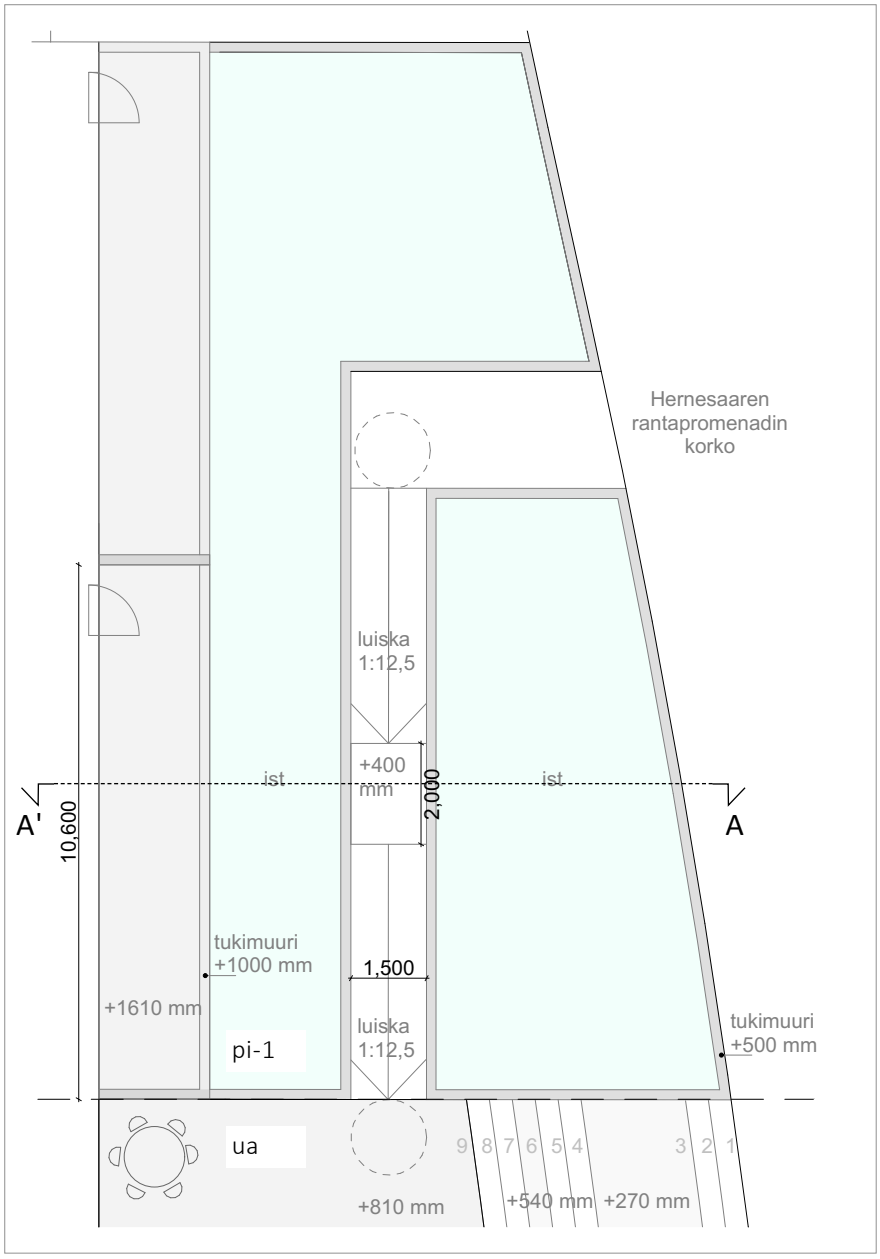

Mitoitustarkastelu 1:150

Etupihojen (pi-1) liittyminen Hernesaaren rantapromenadiin

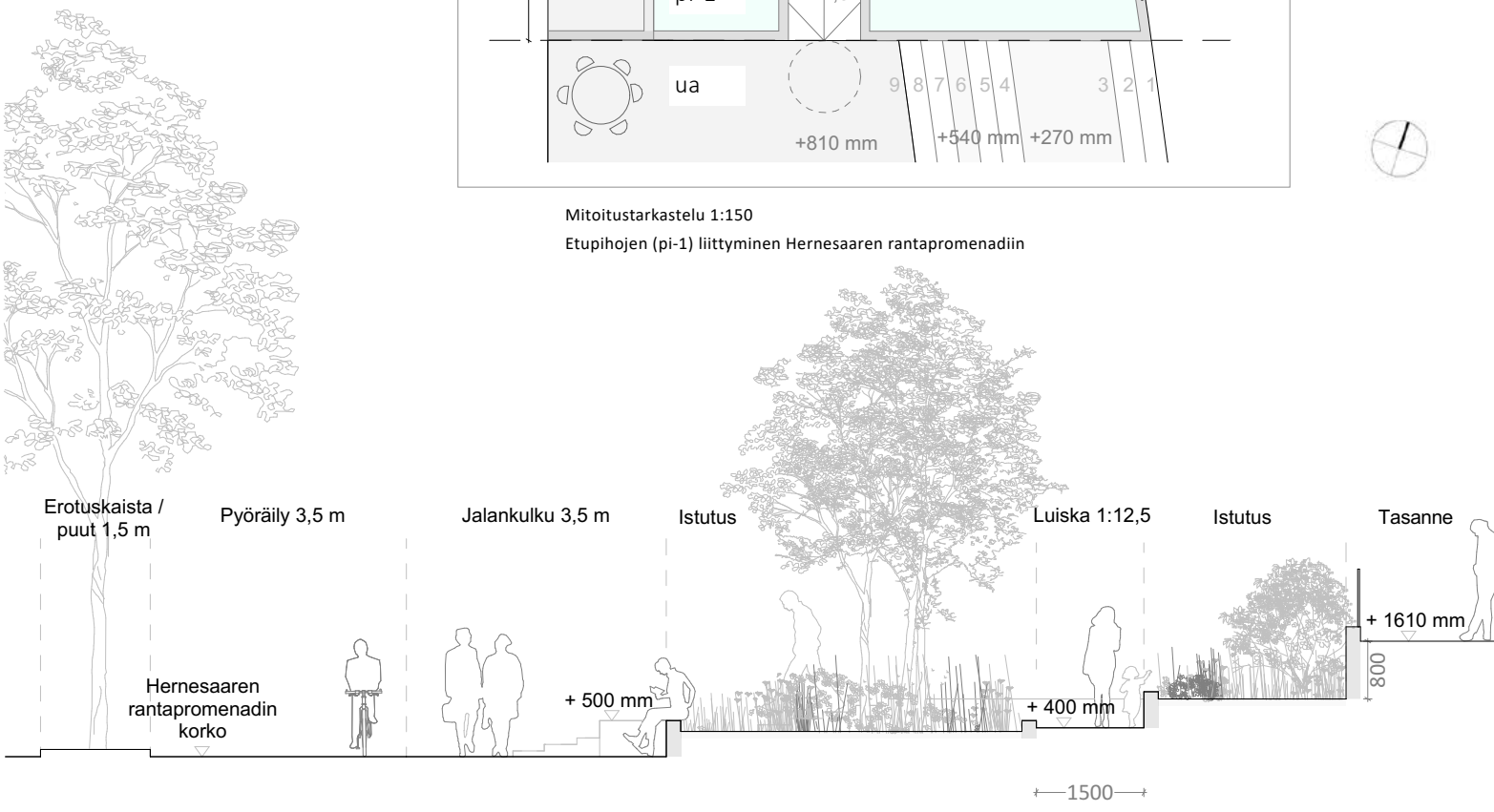

Leikkaus A-A' 1:100

Etupihojen (pi-1) liittyminen Hernesaaren rantapromenadiin

ETUPIHAT (pi-1)
KASVILLISUUSPERIAATE

- istutusalueiden merellinen ja aaltoileva muotokieli
- matalat heinät ja maanpeittoperennat sijoittuvat istutusalueiden reunoille
- istutusalueiden keskiosiin sijoitetaan korkeita heiniä, pensaita, ikivihreää kasvillisuutta ja kukkivaa, koristeellista pienpuustoa

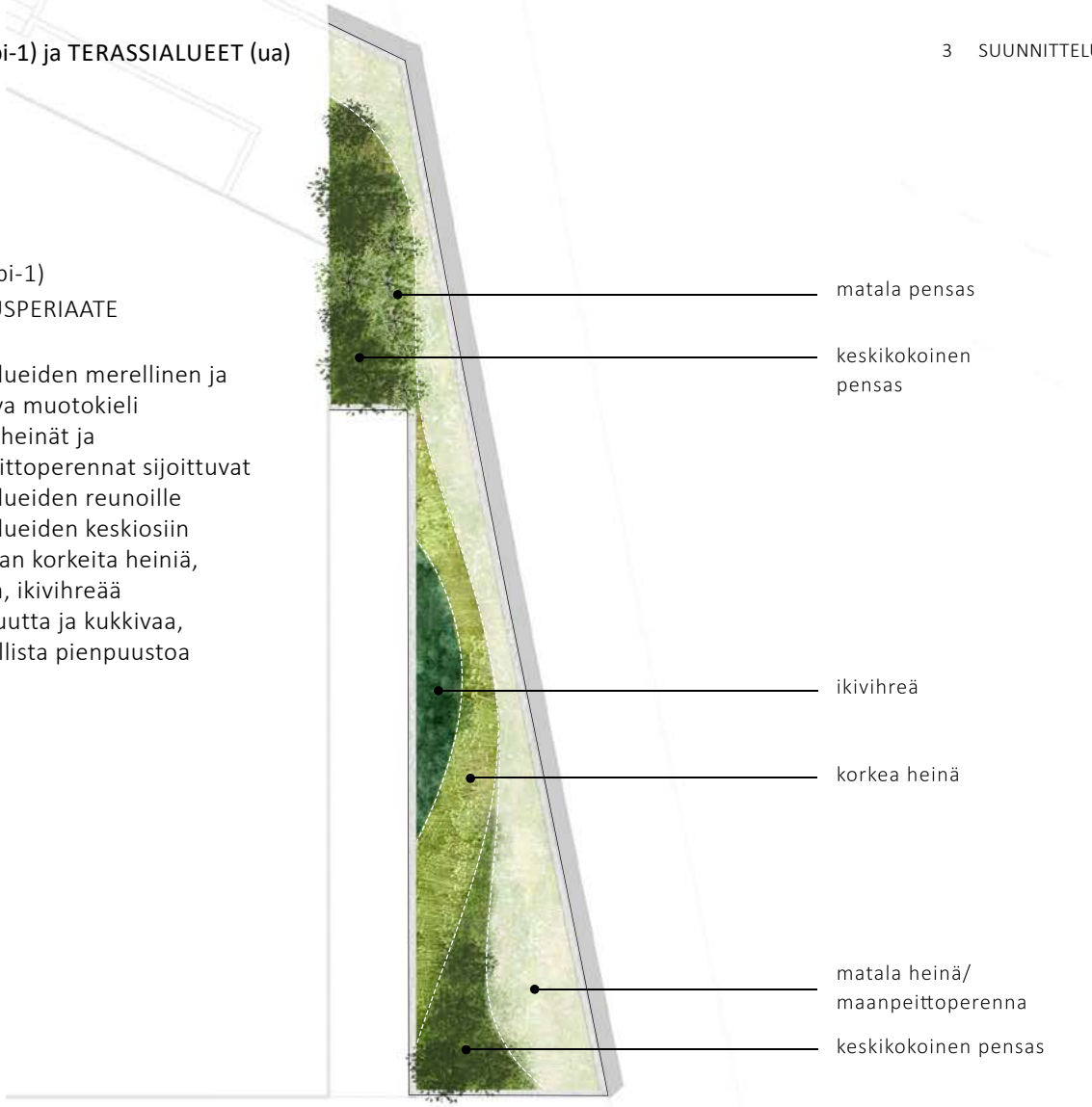

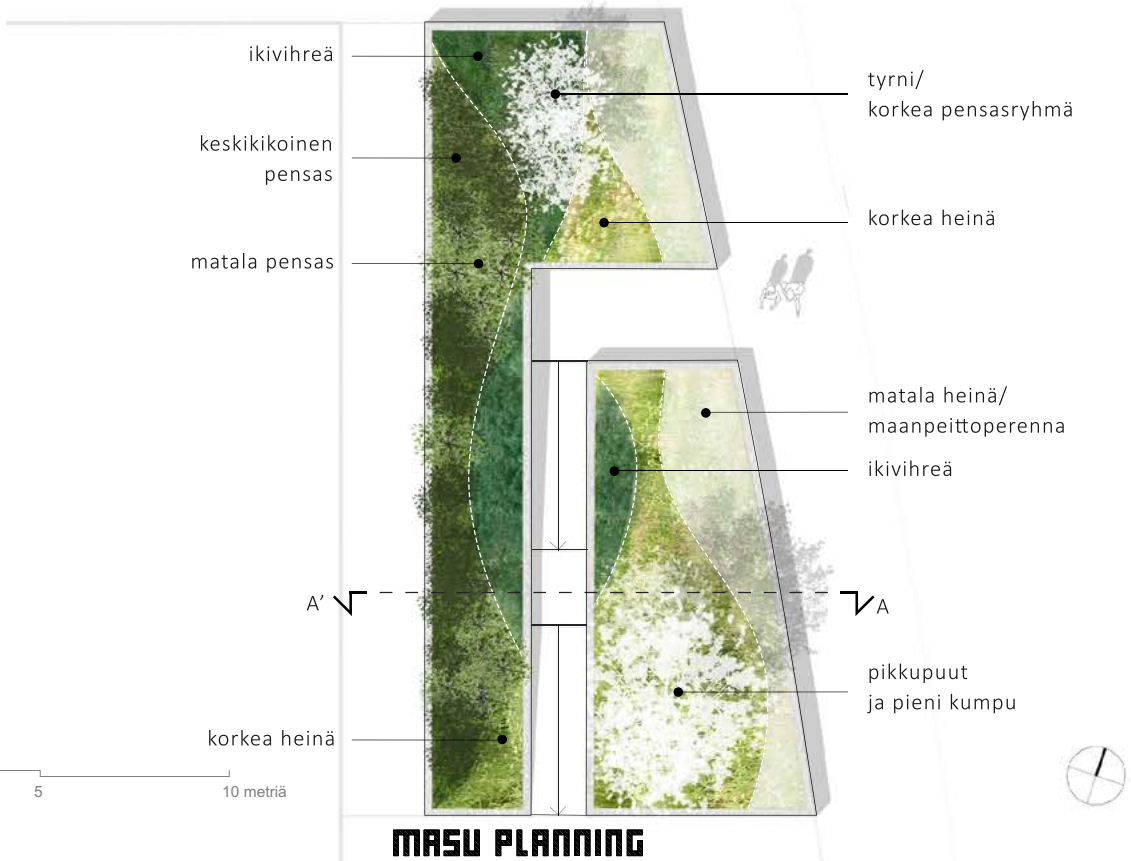

MASU PLANNING

TERASSIALUEET (ua)

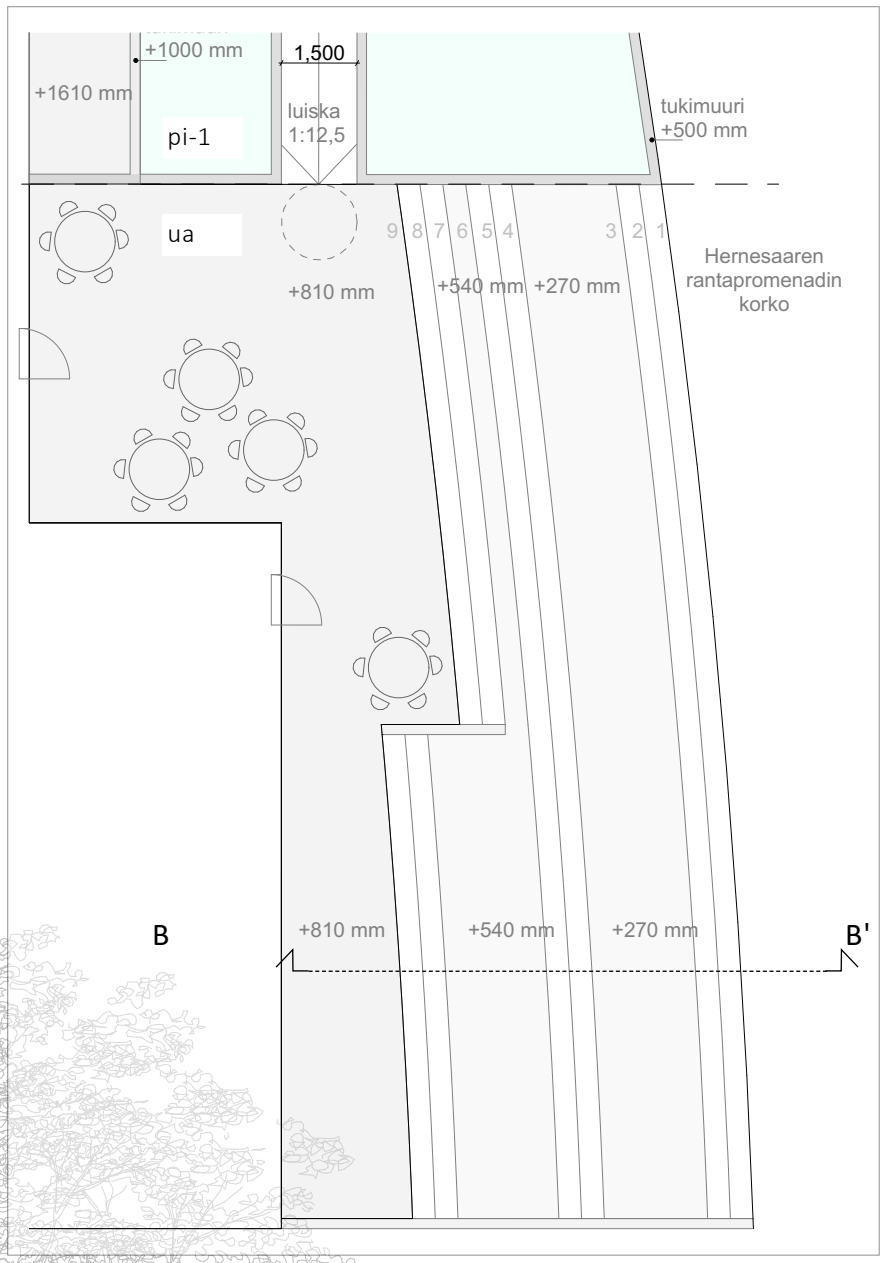

Mitoitustarkastelu 1:150

Terassialueen (ua) liittyminen Hernesaaren rantapromenadiin

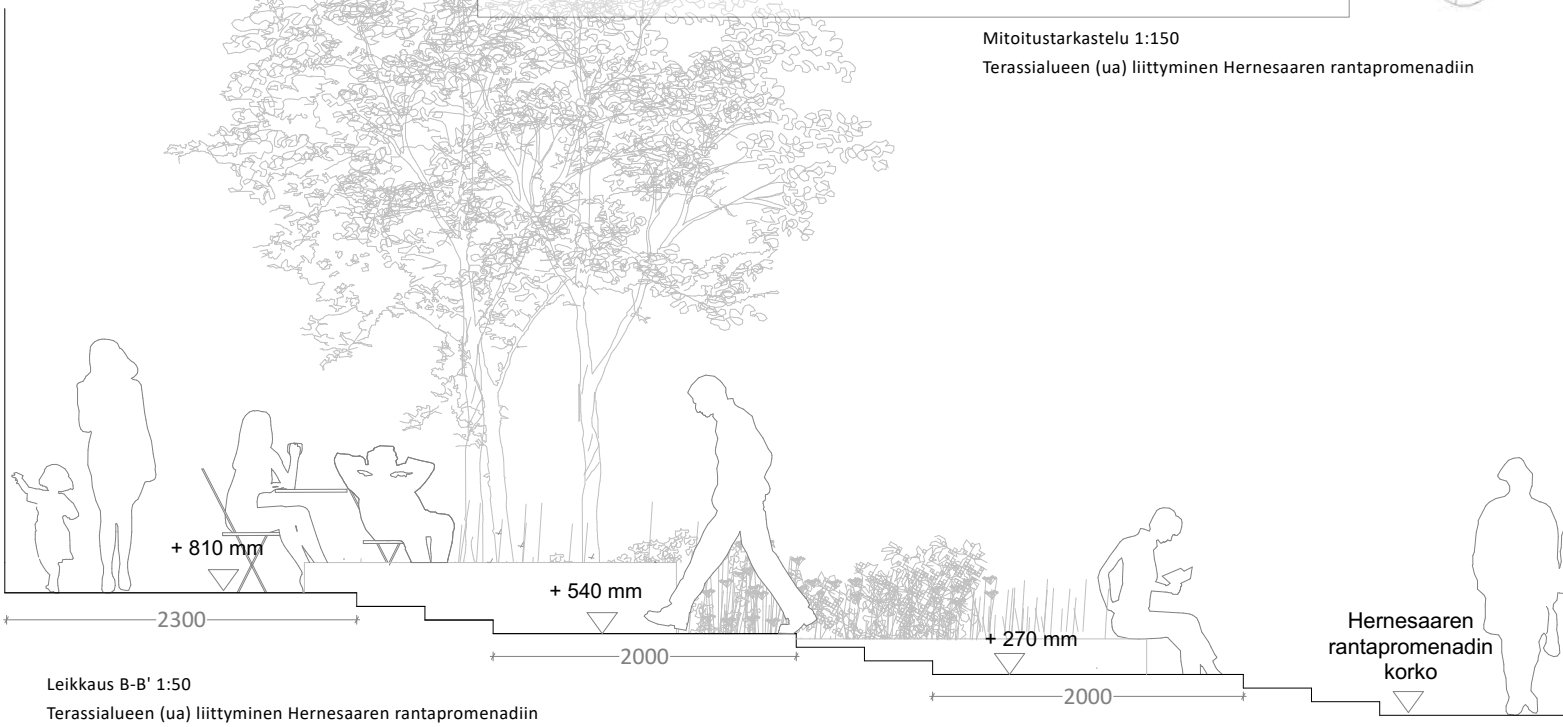

Leikkaus B-B' 1:50

Terassialueen (ua) liittyminen Hernesaaren rantapromenadiin

3.5 VIHERKATOT

TEEMA, SISÄLTÖ JA LUONNE

Hernesaaren viherkatoilta avautuu vaikuttavia näkymiä merelle. Visuaaliselta ilmeeltään viherkatot tuovat mieleen tuuliset kalliorannat. Kattopuutarhojen vehreä ja tuulelta suojaava kasvillisuus luo viihtyisiä tiloja oleskeluun ja leikkiin. Kattojen yhteistilat ja mahdollisuus käyttöveteen tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia oleskeluun ja toimintaan (mm. kesäkeittiöt, paljut). Oleskeluun tarkoitetuissa kattopuutarhoissa osa kasvillisuudesta voidaan sijoittaa myös kookkaisiin ruukkuihin tai istutusastioihin, joiden ilmeen tulee olla yksinkertaisen linjakas ja soveltua rakennusten arkkitehtuuriin. Ruukut ja astiat ovat siirrettävissä ja käytettävissä uudelleen, kun katon vedeneritys joudutaan uusimaan.

Osa kattopinta-alasta toteutetaan kavillisuudeltaan vaatimattomampina viherkattoina, joilla keltaisen, oranssin ja punaisen sävyissä hehkuvat maksaruoho- ja keto-alueet luovat eliöstölle elinympäristöjä, luonnon monimuotoisuutta korostaen. Keto- tai maksaruohokatolle ei yleensä ohjata oleskelua.

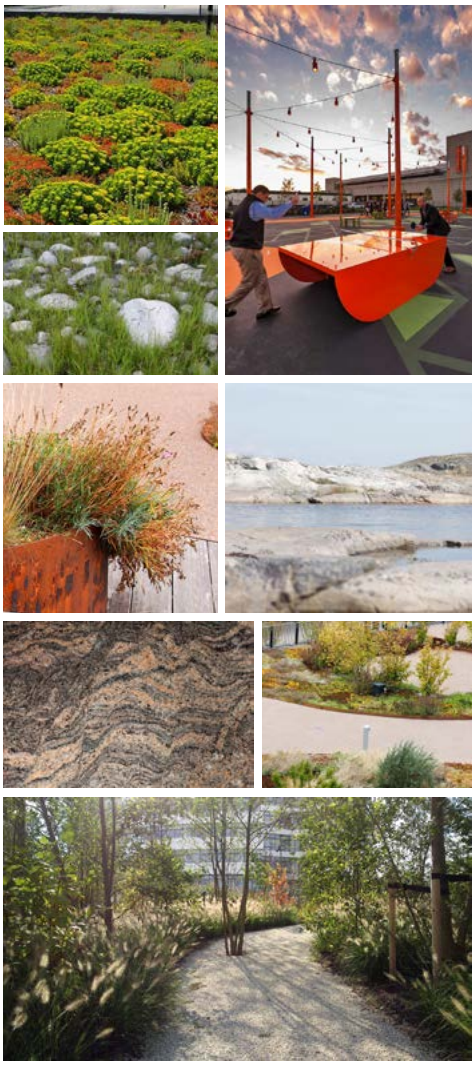

PIHOJEN ERITYISVAATIMUKSET

Viherkatoilla kasvualustan ja käytettävän kasvillisuuden tulee soveltua ääreviin olosuhteisiin. Kasvualustan tulee pidättää vettä ja sitoa kasvit tehokkaasti alustaansa. Vedenpidätyskykyä voidaan parantaa esimerkiksi lisäämällä kasvualustaan biohiiltä. Katon rakenteet tulee mitoittaa siten, että viherkaton paino on otettu huomioon ja vesieristys suunniteltu asianmukaisesti.

Mitä suurempi pinta-ala viherkatolla on, sitä tärkeämpää on, että kasvualusta on riittävän paksu. Kasvualustan vähimmäispaksuus viherkatoilla on 10 cm. Tällöin viherkattojen kasvillisuudella on edellytykset menestyä, ja lisäksi voidaan tehokkaasti vaikuttaa hulevesien viivytykseen.

KAAVAMÄÄRÄYKSIÄ

Viherkatot

Alle kahdeksan kerrosta korkeiden rakennusalan osien yhteenlaskettu kattopinta-ala on pääosin rakennettava asukkaiden tai huoneistojen käyttöön.

Kortteleissa 20243, 20850-20866 ja 20870 alle yhdeksän kerrosta korkeiden rakennusten kattopinta-ala on toteutettava pääosin viherkattona tai kattopuutarhana lukuun ottamatta tonttia LPA-1 –korttelialueita.

Talosaunan saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi, mikäli siihen liittyvälle kattoterassille toteutetaan käyttövesiviemäröinti kattoterassin monipuolisen käytön mahdollistamiseksi.

KASVILLISUUS

Viherkattojen kasvillisuus muodostuu monipuolisista maksaruoho- ja ketokattopinnoista sekä oleskelualueiden yhteyteen sijoitettavista intensiivisemmistä istutusalueista. Viherkatoille suunniteltavassa kasvillisuudessa otetaan mallia luonnosta: lajit, jotka menestyvät kuivilla, tuulisilla paahdeniityillä ja kallioilla sopivat myös viherkatoille.

Kasvillisuuden valinnassa tulee ottaa huomioon kansirakenteen asettamat vaatimukset sekä tuuli- ja sääolosuhteet. Kasvillisuus muodostaa suojaisia oleskelutiloja ja sen avulla johdatetaan katsetta kohti avautuvaa näkymää. Kasvillisuuden liike muodostaa tärkeän elementin viherkattojen lajivalinnoille. Kevätilme, useat eri aikoina kukkivat lajit, näyttävä syysväritys ja talventörröttäjiksi jätettävät heinäkasvit korostavat visuaalista ilmettä.

Viherkatoille voidaan toteuttaa kasvillisuus myös valmiina niittymattona, ja kasvillisuuskumpuja voidaan toteuttaa paksumpien kasvualustarakenteiden, ns. biomoduuliratkaisujen avulla. Myös ruukkuihin ja istutusastioihin sijoitettavalla kasvillisuudella saadaan kolmiulotteisuutta kattopihoille.

Esimerkkejä lajistosta

Puut
- Prunus, kirsikat
- Sorbus, pihlajat

Pensaat
- Amelanchier, tuomipihlajat, huom! ei isotuomipihlaja
- Diervilla, vuohenkuusamat
- Hippophae, tyrnit
- Juniperus, katajat
- Ribes, herukat
- Rosa, ruusut
- Spiraea, pensasangervot

Perennat
- Achillea, kärsämöt
- Origanum, meiramit
- Sedum, maksaruohot
- Salvia, salviat

Maanpeittoperennat
- Fragaria, mansikat
- Geranium, kurjenpolvet
- Thymus, ajuruohot

Heinät
- Calamagrotis, kastikat
- Deschampsia, lauhat
- Molinia, siniheinät

Köynnökset
- Hydrangea, hortensiat
- Parthenocissus, villiviinit

Sipulikasvit
- Galanthus, lumikellot
- Muscari, helmililjat
- Scilla, sinililjat

Punakärsämö, *Achillea millefolium*
50–60 cm ○◑

Rusokirsikka, *Prunus sargentii*
3–6 m ○◑

Tuoksukurjenpolvi, *Geranium macrorrhizum,* 20–30 cm ○◑●

Nurmilauha, *Deschampsia cespitosa Bronzeschleier,* 70–90 cm ○

Keltamaksaruoho, *Sedum acre*
5–10 cm ○

Siniheinä, *Molinia caerulea*
30–120 cm ○◑

Koivuangervo *Spiraea betulifolia,*
100 cm ○◑

Rusovuohenkuusama, *Diervilla sessilifolia 'Cool splash',* 70–100 cm ○◑●

Köynnöshortensia *Hydrangea anomala subsp. petiolaris*

Säleikkövilliviini *Parthenocissus inserta*

Viherkatoilla on lukuisia hyötyjä:

- Luonnon monimuotoisuuden edistäminen
- Viherkatot muodostavat paahdeympäristöjä, joissa menestyvät kotimaiset, hupenevat lajit ja mm. perhosten mesikasvit
- Hulevesien hallinta: viivyttäminen ja virtaaman tasaaminen
- Rakennuksen viilennys, energiankulutuksen vähentäminen ja lämpösaarekeilmiön lieventäminen
- Viherkatot suojaavat kattorakennetta UV-säteilyltä
- Äänenvaimennus sisätiloissa
- Visuaaliset vaikutukset – viherkatot ovat osa arkkitehtonista muotokieltä
- Kattopuutarhat muodostavat uudenlaisia tiloja ulko-oleskeluun tiiviisti rakennetuilla alueilla

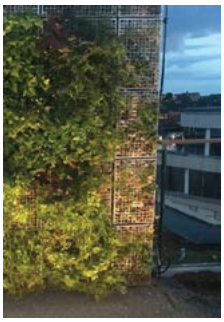

Kuva: Ilkka Kyrö

Kuva: Värtaterminalen, Nivå Landskapsarkitektur

4 KORTTELIPIHAESIMERKIT

4.1 MAANVARAINEN KORTTELIPIHA

Maanvaraisen Helmivene-korttelin korttelipiha muodostuu laajoista kasvillisuussaarekkeista, joiden lomassa hiekka- ja sorapintaiset alueet mahdollistavat pelailun ja yhteisöllisen oleskelun.

Yleisten toimintojen alueet on sijoitettu aurinkoiselle puolelle pihaa. Eteläiselle pihalle sijoitetaan suurempi, keskitetty toiminto, kuten leikki. Pienemmälle pohjoiselle pihalle sijoitetaan yksittäisille leikkitoiminnoille tai oleskeluun tarkoitettu alue.

MITOITUS

Oleskelualueet

- pohjoinen piha 106 m^2
- eteläinen piha 144 m^2

Yksityispihat

- Yksityisten, etelään ja länteen suuntautuvien maantasokerroksen pihojen pinta-ala on tarkastelussa mitoitettu 3 metrin levyisiksi. Muilla sivuilla näiden yksityisten pihojen leveys on 2,1 m.

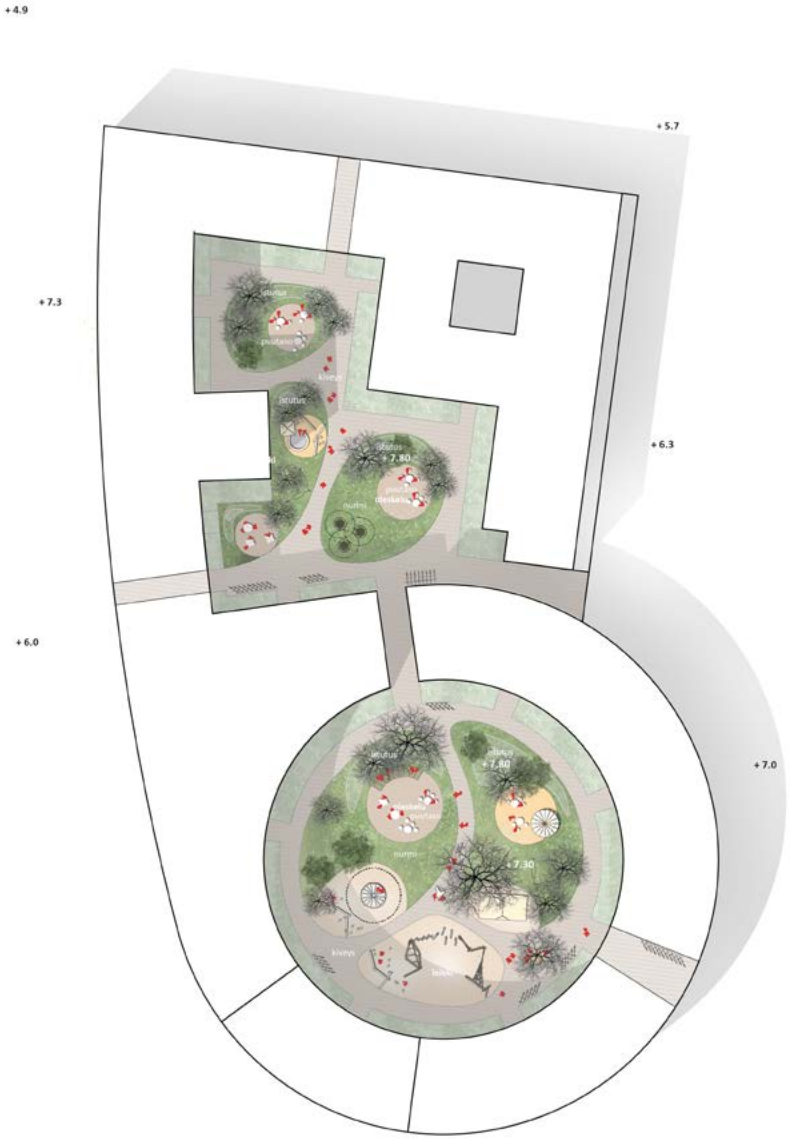

Helmivene-kortteli 1:1000

KASVILLISUUS

Korttelipihan kasvillisuus muodostuu keväällä loistokkaasti kukkivista pienpuista, kuten pihlaja (*Sorbus aucuparia*) ja suuremmiksi kasvavista lehtipuista (esim. metsävaahtera, *Acer platanoides*). Korttelipihojen puutarhamaista tunnelmaa luovat puuryhmien alla kasvavat maanpeittoperennat, perennojen kukkaloisto pitkälle syksyyn ja talvimaiseman talventörröttäjät ja ikivihreät pensaat.

Maastonmuotoilulla luodaan kiinnostavia tilakokonaisuuksia. Oleskelualueita ympäröivä kasvillisuus ja pinnanmuodot luovat suojaisen selustan oleskelulle.

PINTAMATERIAALIT

Korttelipihan yhteisten oleskelupaikkojen pintamateriaaleina voidaan käyttää esimerkiksi kivituhkaa, turvasoraa tai puupintoja.

Istutus- ja oleskelusaarekkeita rajaavat reitit (leveys min. 220 cm) ovat maatiiltä tai laadukkaasti toteutettua betonikiveystä.

Leikkivälineissä suositaan luonnonpuuta, jonka värimaailma on yksinkertaisen harmoninen.

RAKENTEET, KALUSTEET JA VARUSTEET

Eteläisen pihan yhtenäinen leikkialue mahdollistaa kookkaampien kiipeilytelineiden ja -rakennelmien, keinujen ja karusellien sijoittamisen. Myös pienemmälle pohjoiselle pihalle voidaan sijoittaa esimerkiksi hiekkalaatikko, trampoliini ja leikkimökki pihaleikkeihin.

Polkupyörien pysäköintialueet sijoitetaan sisäänkäyntien läheisyyteen ja eteläisen pihan leveimmälle sisäänkäynnille.

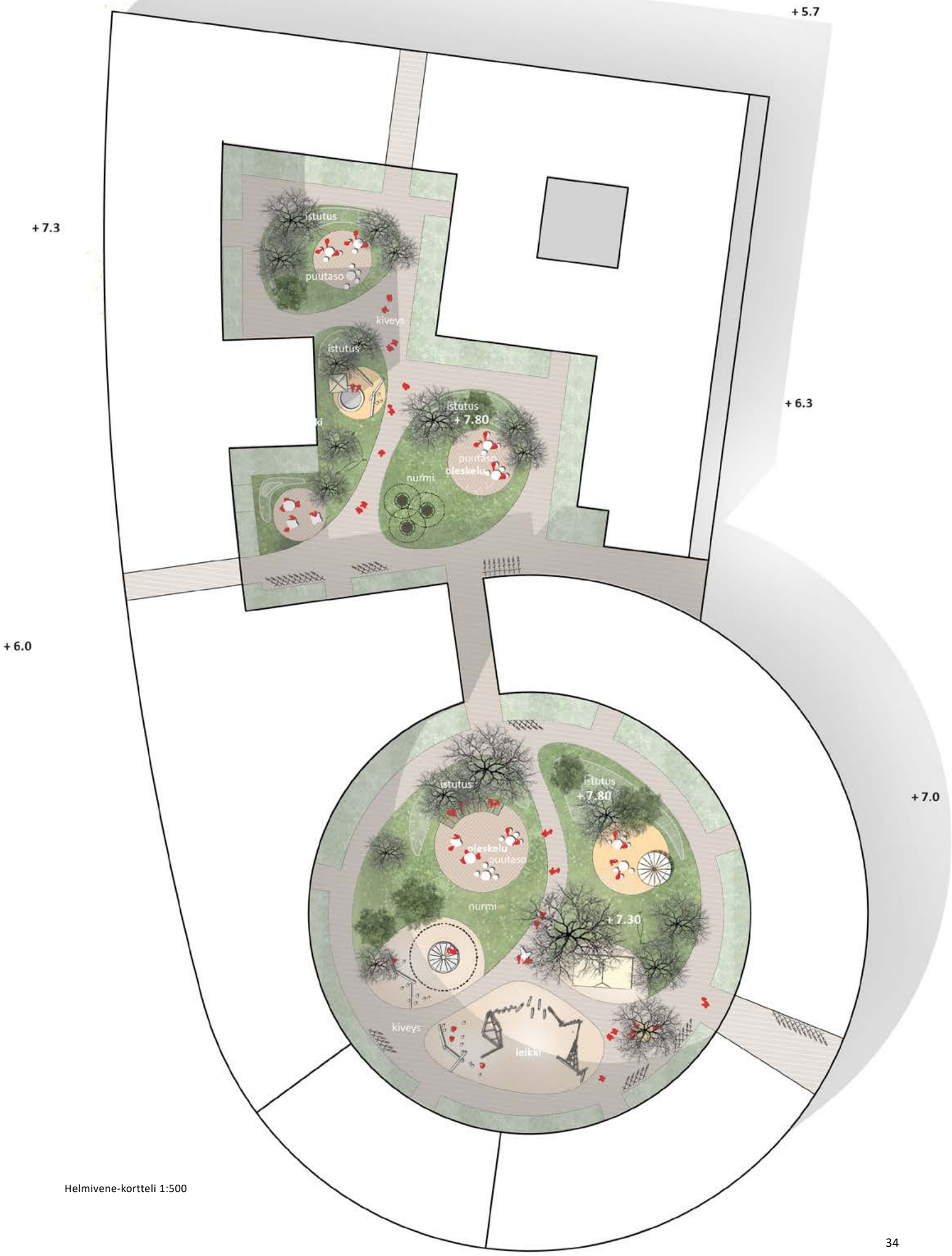

Helmivene-kortteli 1:500

4.2 KORTTELIPIHA KANSIRAKENTEEN PÄÄLLÄ

Pysäköintikannen päällä sijaitsevan Kalmari-korttelin viheralueet muodostavat vehreitä saarekkeita korttelipihan keskelle. Yksityiset terassit on pinta-alatutkielmissa mitoitettu siten, että yhteiseen käyttöön tarkoitetuille alueille saadaan mahdollisimman paljon tilaa oleskelulle ja leikkimiselle. Saattoajon / sairaskuljetuksen vaatima tila tulee ottaa kävelyteiden mitoituksessa huomioon.

MITOITUS

Oleskelu- ja leikkialueet

- pieni piha 28 m^2
- iso piha 104 m^2

Kalmari-kortteli 1:1000

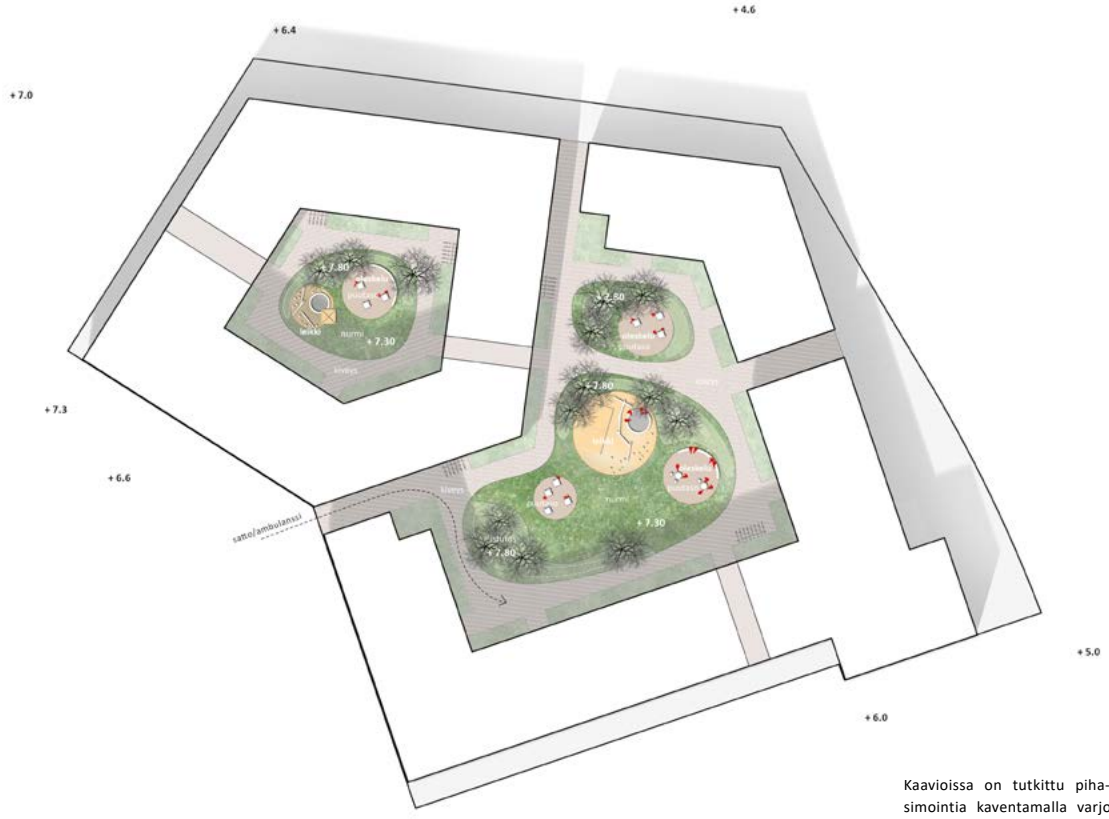

Kaavioissa on tutkittu piha-alueiden maksimointia kaventamalla varjoisten alueiden yksityisiä etuvyöhykkeitä. Näin saavutetaan enemmän yhteiseen käyttöön tarkoitettua piha-aluetta.

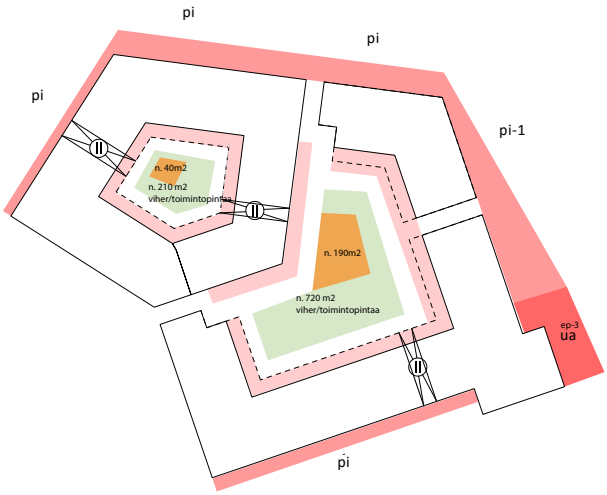

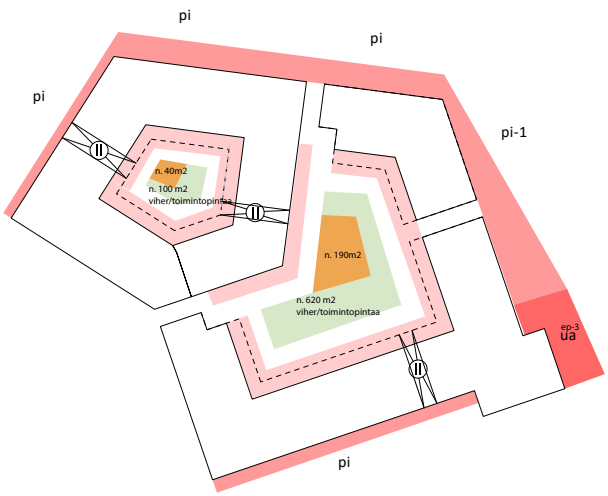

Kaaviotutkielma Kalmari-korttelin yksityisten ja yhteisten piha-alueiden mitoituksesta.

KASVILLISUUS

Korttelipihan kasvillisuudessa on viitteitä puutarhamaisesta kotisatamasta. Pihalle valitaan kansipihoille sopivia puulajeja, kuten kotipihlaja (*Sorbus aucuparia*). Puuryhmien alle istutetaan varjossa viihtyviä heiniä ja maanpeittoperennoja. Heinäistutuksissa on viittaus merelliseen, aaltoilevaan muotokieleen.

Maastonmuotojen ja kasvillisuuden muodostama tilallinen kokonaisuus luo suojaisan selustan oleskelulle ja leikille. Osa kasvillisuudesta istutetaan kookkaisiin ruukkuihin tai istutusastioihin, joiden ilmeen tulee sopia rakennusten arkkitehtuuriin.

PINTAMATERIAALIT

Verheiden kumpujen keskelle sijoittuvien korttelipihan yhteisten oleskelualueiden pintamateriaalina käytetään esimerkiksi puuta ja kivituhkaa.

Istutus- ja oleskelusaarekkeita rajaavat reitit (leveys min. 220 cm) ovat vaaleaa maatiiltä tai luonnonkiveä. Porrashuoneen edustalle tulee Hernesaaren rantapromenadin puolella mahdollistaa saatto- ja ambulanssilla ajo. Tällöin käytävän leveys on 3 m.

Leikkipaikat päällystetään turvahiekalla tai valettavalla turva-alustalla. Turva-alustan väritys sovitetaan muuhun ympäristöön.

RAKENTEET, KALUSTEET JA VARUSTEET

Korttelipihan leikkialueille voidaan sijoittaa esimerkiksi leikkiveistoksia tai monimuotoisen leikin mahdollistavia ja liikunnallisuutta aktivoivia leikkivälineitä. Yksittäisen kookkaamman leikkiveistoksen avulla voidaan luoda kolmiulotteisuutta kansipihoille, joihin ei voi istuttaa kookkaaksi kasvavaa puustoa. Leikkivälineissä ja -veistoksissa voidaan myös tuoda esiin merellistä teemaa.

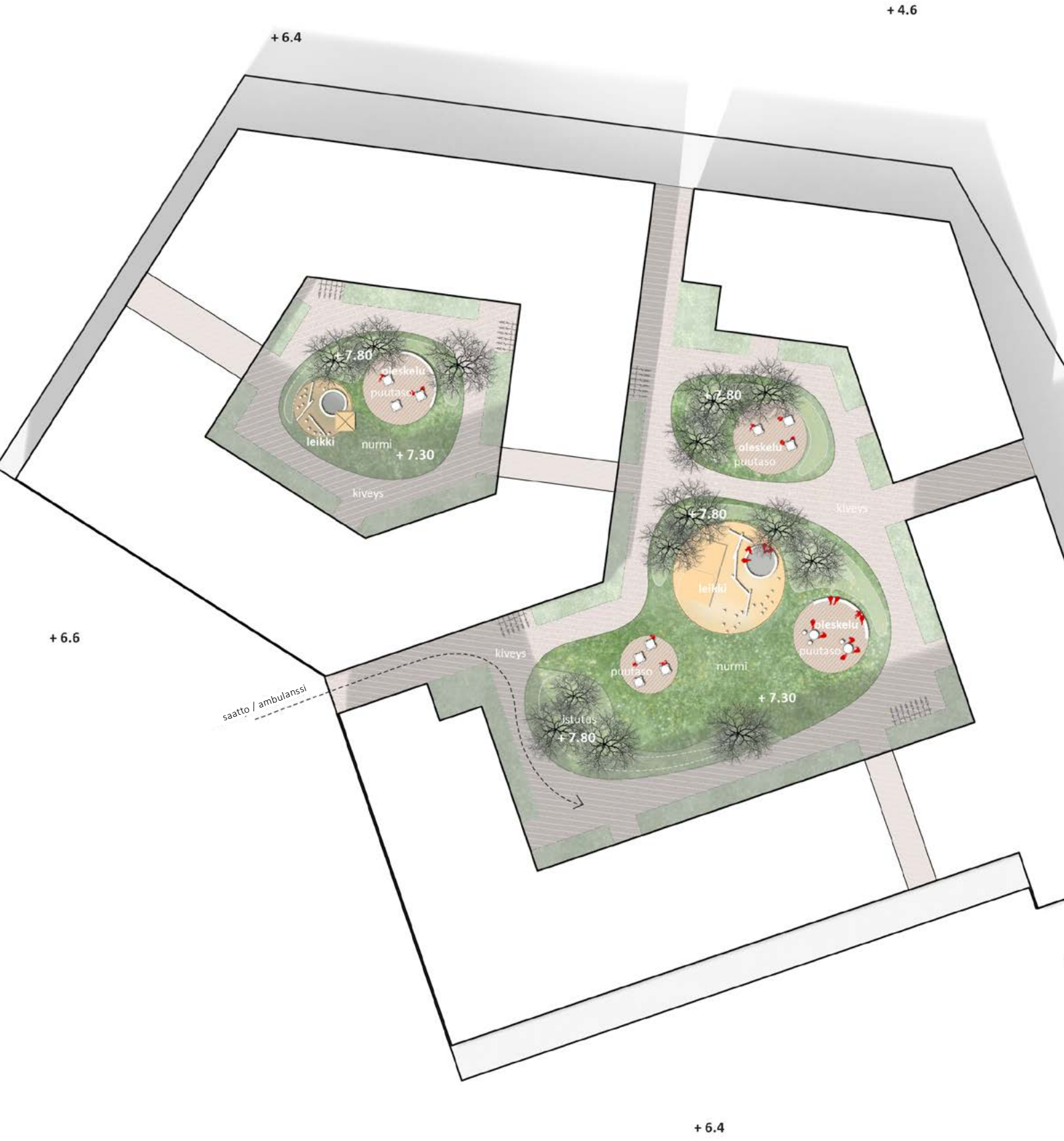

Kalmari-kortteli 1:500

Helmivene-korttelin (20861) valo-olosuhteet 3D-mallin (2018) perusteella. Mitä tummempi keltaisen sävy, sitä enemmän aurinko paistaa pävän aikana kyseiselle alueelle. Valoisinta korttelin pihalla on keskipäivällä.

Kalmari-korttelin (20855) valo-olosuhteet 3D-mallin (2018) perusteella.

LÄHTEET

INTERNETLÄHTEET

Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017. Viitattu 24.10.2019.
https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170241

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta 1007/2017. Viitattu 24.10.2019.
https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20171007

Vieraslajit.fi. Kansallinen vieraslajiportaali. Viitattu 1.11.2019.
https://www.vieraslajit.fi/

KUVALÄHTEET

s.6 Merenranta kutsuu -julkaisu (2014)

s.7 http://starbox.fi/katalogi/harmaa-ja-sumuinen-juhannusviikonloppu

 https://maisemabetoni.fi/fin/referenssit/kotimaiset-kohteet/hiljentymisen-piha-helsingin-arabianrannassa-vyr-2016/

 https://www.uutisklubi.fi/vihreista-vihrein-osa-4/

 https://www.competitionline.com/de/projekte/47351

 https://landezine-award.com/riverlight/

s.10 https://www.obga.ox.ac.uk/woodland-barn-hire

 https://www.competitionline.com/de/projekte/47351

 https://www.arthitectural.com/affleck-de-la-riva-architectes-square-des-freres-charon/

 https://en.wikipedia.org/wiki/Natural_landscape

 https://howtospendit.ft.com/house-garden/201145-a-dreamy-secret-garden-in-somerset

s.11 https://www.viherrinki.fi/tuote/rusokirsikka/

 http://www.kasvitkaupunginvaatteet.fi/norway-maple/

 http://suomalainentaimi.fi/koynnoshortensia

 https://www.ahosentaimisto.fi/product/1301/isopaivankakkara

 http://huutokoski.fi/ruusut/hansaruusu-rosa-rugosa-hansa/

 https://www.waitrosegarden.com/plants/_/sanguisorba-officinalis-red-thunder/classid.2000013196/

 https://www.kekkila.fi/kasvikirjasto/rantatadyke/

 http://www.luontoportti.com/suomi/en/puut/mountain-currant

s.12 https://kuvakassi.kuvat.fi/kuvat/Kivi+ja+betoni+(stone+and+concrete)/

 http://landezine.com/index.php/2016/06/square-jacques-de-bollardiere-nantes-by-map-paysagistes/square-de-la-bollardiere-playground-10/

 http://landezine.com/wp-content/uploads/2015/05/St-Johannesplan-Konsthallstorget-White-arkitekter_10.jpg

 https://home.spartandecor.com/garden-exterior/25-beautiful-garden-lighting-could-be-inspire-you-for-garden-party-856/attachment/outdoor-landscape-lighting-tree-beautiful/#dsgn

 https://mapio.net/s/50583174/beautiful/#dsgn

s.13 http://gbrowndesign.com/author/mwonenberg/

 https://www.jasoningram.co.uk/gardens/piet-oudolf-field-hauser-wirth-somerset/

 https://www.karresenbrands.com/project/mandela-park

 http://landezine.com/index.php/2014/01/the-neue-messe-entrance-to-planten-un-blomen-by-a24/a24-detail-of-the-steel-ramp/

 https://alicetricon.com/actualite/

s.14 https://www.pinsiontaimistontuotteet.fi/tuote/superjumbo-helmipihlaja-sorbus-koehneana/3940523733924/

 https://www.harviala.fi/tuotteet/koristepensaat.html#images-1821

 https://sites.google.com/a/nv.ccsd.net/olympic-park/plants

 http://suomalainentaimi1.online.fi/verikurjenpolvi

 https://www.byggahus.se/bloggar/inlagg/prydnadsgraes-i-traedgarden.4114/

 https://puutarha.net/kasvikortisto/pensaat/sirotuomipihlaja_325.htm

 https://verkkokauppa.flor.fi/tuote/isosiniheina-transparent-molinia-caerulea-var-arundinacea/73663/

 http://suomalainentaimi1.online.fi/rohtokataja

KUVALÄHTEET

s.14
https://www.vihervimma.fi/epages/vihervimma.sf/fi_FI/?ObjectPath=/Shops/2018011103/Products/106

s.15
https://www.irfa.dk/inspiration/mellemzoner/adgangsveje-og-stier

Steffen Sten App

https://www.dezeen.com/2012/10/24/superkilen-park-by-big-topotek1-and-superflex/

https://1til1landskab.dk/da/project/stig-lommers-plads

https://landezine-award.com/underpass-park/

https://www.skyfish.com/p/copenhagenmediacenter/616120/33916625

http://www.museumtextures.com/asphalte-rose-1366

https://stock.adobe.com/fi/images/texture-ghiaia/22228467

s.16
Jari Huhtaniemi

http://www.visitdenmark.co.uk/en-gb/denmark/copenhagen-cafes-and-restaurants-fit-hygge

https://muhevainen.fi/pihakasvit/9/

s.17
https://www.pinsiontaimistontuotteet.fi/tuote/helmiorapihlaja-toba-/3940525108690/

https://www.rengontaimitarha.fi/Tyrni

https://www.pinterest.co.uk/pin/838232549366043500/?lp=true

https://www.vastavalo.net/rosa-pohjantahti-rose-roses-rosa-koynnosruusu-pohjantahti-687684.html

https://www.ahosentaimisto.fi/product/1397/viiruhelpi

http://elamanihuoneet.blogspot.com/p/piha.html

https://www.perhospuutarhuri.fi/tuotteet/taimet/perennat/sadepaivanhattu

https://anna.fi/ruoka/vinkit/siankarsamo

s.18 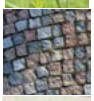
https://kuvakassi.kuvat.fi/kuvat/Kivi+ja+betoni+(stone+and+concrete)/

https://1til1landskab.dk/da/project/stig-lommers-plads

s.18
http://icecreamworld.info/view/

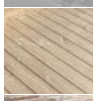
https://fi.pinterest.com/pin/523332419190028795/?lp=true

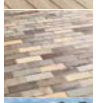
Steffen Sten Aps

s.22
https://www.ajl.fi/weblogit/2012/20120727_kaldon/index.html

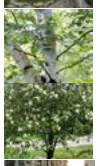
https://www.kekkila.fi/kasvikirjasto/rauduskoivu/

https://viherlassila.fi/kasvit/koristepuut/ruotsinpihla-ja-150-200-cm/

https://www.arthitectural.com/affleck-de-la-riva-architectes-square-des-freres-charon/

s.23
https://www.rengontaimitarha.fi/Tyrni

https://kauppa.puutarhatalo.fi/Sinikataja-Juniperus-squamata-Meyeri

https://fi.wikipedia.org/wiki/Rantavehnä#/media/Tiedosto:Leymus_arenarius_habitus.jpeg

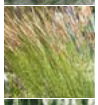
https://www.khpuutarhakeskus.fi/tuotteet.html?id=11/473476

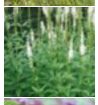
http://www.sarkanperennataimisto.fi/kuvat/Veronica_virginica_Alba.htm

https://www.vastavalo.net/makimeirami-oregano-oregano-wild-makimeirami-oregano-689745.html

http://suomalainentaimi1.online.fi/kuutamohortensia

http://www.luontoportti.com/suomi/fi/kukkakasvit/kultapiisku

s.24
https://www.betonilaatta.fi/tuoteryhma/graniittituotteet-ja-liuskekivet/nupukivet

http://lighting.fitx.site/garden-light-outdoor-lighting-beacons-3/

https://www.lumens.com/chamber-led-bollard-light-by-wac-lighting-WACP159976.html?src=emailexclusivesale&utm_source=broadcast&utm_medium=Email&utm_campaign=NPT_NPTRetailActives_Products_080117&spMailingID=54616552&spUserID=MjY1NTg5MzUyODk2S0&spJobID=1220152427&spReportId=MTIyMDE1MjQyNwS2

s.29
https://mataki.fi/index.php/tuotteet-ja-ratkaisut/viherkate

https://www.building-supply.dk/article/view/291063/slaprojekt_vinder_skandinavisk_pris?rel=related

KUVALÄHTEET

s.29

http://landezine.com/wp-content/uploads/2016/08/The-Lawn-on-D_05.jpg

http://timberlinetile.com/

https://www.building-supply.dk/article/view/291063/slaprojekt_vinder_skandinavisk_pris?rel=related

http://landezine.com/wp-content/uploads/2015/04/Novo_Nordisk_Nature_Park-SLA_Architects-07.jpg

s.30

https://kauppa.puutarhatalo.fi/epages/puutarhatalo.sf/fi_FI/?ObjectPath=/Shops/2016012902/Products/CON10006

https://muhevainen.fi/pihakasvit/9/

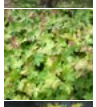
https://viherlandia.fi/blogiviestit/kurjenpolvet-kukkivat-maanpeittajat

https://www.ahosentaimisto.fi/product/1407/keltamaksaruoho

https://www.flickr.com/photos/chuckevens/2929570628

https://www.vihersuomi.fi/tuotteet/aitataimet/paljasjuuriset-aitataimet/t-983

https://www.finegardening.com/plant/cool-splash-bush-honeysuckle-diervilla-sessifolia-lpdc-podarasv

https://www.streetlife.nl/us/products/shrubtubs-cylindrical

https://www.archiproducts.com/en/products/sundar-italia/indoor-vertical-garden-indoor-vertical-garden_219462

https://www.kekkila.ee/kekkila-taimeraamat/madal-metsviinapuu/

s.31

EG- trading Oy

Kukka Kyrö, Ketonoidanlukko 2013

Nivå Landskapsarkitektur

s.33

https://www.meillakotona.fi/artikkelit/puu-joka-pihalle-upea-vaahtera-tarjoaa-silmaniloa-lapi-vuoden-lue-parhaat-tarpit-ja-onnistu-istutuksessa

https://www.lovethegarden.com/uk-en/article/mountain-ash-rowan-sorbus

s.33

https://haveselskabet.dk/sites/default/files/styles/scale_w2000/public/images/article/main/staudebed.jpg?itok\u003dM9fA6-iF

https://www.houzz.com.au/photos/graesser-og-stauder-vinter-country-aarhus-phvw-vp~41238273

https://alicetricon.com/actualite/

http://www.museumtextures.com/asphalte-rose-1366

https://stock.adobe.com/fi/images/texture-ghiaia/22228467

Steffen Sten App

http://www.khs-spielplatzgeraete.de/hally-gally.html

http://www.agasasl.com/fArticuloPimad.php?ref=225-F&pag_pos=1&id_familia=1303&busqueda=no

http://skauogco.blogspot.com/2012/07/

https://www.aaastateofplay.com/6-sided-spider-pyramid-net-climber-6-6-236-inch-install-height/

s.36

https://www.femina.dk/soendag/hus-og-have/tips-til-haven/groent-bunddaekke-letter-havearbejdet

https://www.lovethegarden.com/uk-en/article/mountain-ash-rowan-sorbus

https://www.gardendesignjournal.com/features/top-ornamental-grasses-for-designers

http://iter.tfulsio.se/til-sundhed/skyggeplanter-til-haven.php

https://alicetricon.com/actualite/

https://alicetricon.com/actualite/

Steffen Sten App

http://kantdesign.dk/professionelle-kanter/sandpit-sandkasse/

https://monstrum.dk/en/playground/cargo-ship

http://www.hags.fi/products/play/109-hags-nature-play/402-nature-play-balance/8038412

Hernesaaren valaistusperiaatteet

Asuinrakennukset

Tässä valaistuskortissa kuvataan Hernesaaren alueen asuinkortteleiden ulkovalaistuksen tavoitteet. Kortti toimii ohjeistuksena rakennusten suunnittelijoille.

Helsinki

Sisältö

1 Hernesaaren valaistus-periaatteet *s. 3*

2 Tunnelmallinen valaistus-tapa asuinkortteleissa *s. 5*

3 Velvoittavat ja suositeltavat valaistusperiaatteet *s. 7*

4 Sisäänkäyntipihat (pi) *s. 9*

5 Etupihat (pi-1) *s. 11*

6 Terassit (ua) *s. 12*

7 Liiketilat *s. 14*

8 Muut kiinteistön alueet *s. 15*

9 Kiinteistön valaisinten periaatteet *s. 16*

10 Valaistuksen määrän suositukset *s. 17*

ASUINRAKENNUSTEN ULKOVALAISTUS
- Asemakaava-merkinnät: AK, ALP

1 Hernesaaren valaistusperiaatteet

Tavoitteena on *turvallinen hämärä*, joka edellyttää taidokkaan ja visuaalisesti kestävän valon käyttöä.

Hernesaaren ulkoalueille tavoitellaan tasapainoista pimeän ajan maisemaa. Alueen korkealaatuinen kaupunkiarkkitehtuuri tulee esiin oikeanlaisessa valossa ja valo palvelee tilojen käyttötarkoitusta. Alueelle luodut ulkovalaistuksen periaatteet koskevat niin yleisiä kuin yksityisiä alueita ja niiden noudattaminen on yleisesti suositeltavaa ja joiltain osin myös velvoittavaa.

Tavoitteet

Ulkovalaistus on suunniteltu, toteutettu ja ylläpidetty hyvin. Valo on maltillista, tarkkaan rajattua ja lämminsävyistä. Valo ei häikäise eikä sitä päästetä tarpeettomasti asuntojen ikkunoihin, taivaalle tai meren suuntaan. Tavoitteena on *turvallinen hämärä*, joka edellyttää taidokkaan ja visuaalisesti kestävän valon käyttöä. Valolla tuodaan esiin alueen liiketoimintaa ja yleisiä alueita elävöitetään erikoisvalaistuksella, mutta muuten valaistus alueella on rauhallinen ja asuinalueelle sopiva.

Suunnittelua ohjaavat kortit

Pimeän ajan kokonaisuus kaupunkiympäristössä koostuu aina yleisten ja yksityisten alueiden valaistuksista. Näiden yhteensovittamiseksi on luotu Hernesaaren valaistusperiaatteet, joita kuvaamaan on toteutettu kolme erillistä valaistuskorttia:

- Asuinrakennusten ulkovalaistus
- Liike-, teollisuus- ja palvelurakennusten ulkovalaistus
- Yleisten alueiden ja julkisten kohteiden ulkovalaistus

Korteissa on kuvattu koko alueen yhteiset suositeltavat sekä velvoittavat valaistusperiaatteet. Velvoittavat periaatteet edellyttävät tiettyjä valaistusteknisiä asioita, joiden avulla valaistuksesta tulee miellyttävä kokonaisuus. Tämä vaatii panostusta suunnitteluun ja ohjaa valaisinvalintoja jonkin verran, jolloin sillä on mahdollisesti myös kustannusvaikutuksia. Velvoittavina asioina esitellään myös valon määrään ja häiriövalon hallintaan liittyviä asioita, jotka säästävät energiaa kun valaisimista tuleva valo hyödynnetään järkevästi. Suunnittelija tekee valaistusratkaisuista myös energiankulutus- ja elinkaarikustannustarkastelut. Korteissa kuvattujen suositeltujen valaistusperiaatteiden myötä kokonaisuus hioutuu erityislaatuiseksi ja valosta tulee alueelle tunnistettava piirre.

Suunnittelussa tulee näiden ohjekorttien lisäksi huomioida myös muut kaupungin valaistuksen suunnittelua ohjaavat asiakirjat, kuten Helsingin ulkovalaistuksen suunnitteluohje ja ranta-alueiden valaistuksen periaatteet, katso lisätietoa Kaupunkitilaohjeesta.

Valaistustavat alueella

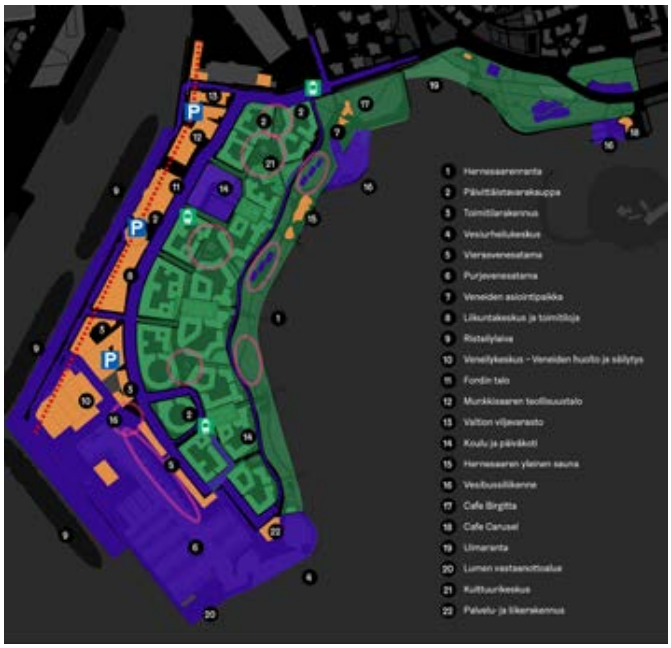

Tunnelmallinen valaistus
Toiminnallinen valaistus
Erikoisvalaistus tilassa
Julkisivuvalaistus, eri laatuluokkia (I, II ja III)
Valofasadi länteen

Tunnelmallinen valaistus
- Korallikuja, rantapuisto, korttelipuistikot, rantapuiston puoleiset ranta-aukiot, Birgitan- ja Ursininpuisto, asuinrakennusten sisäänkäyntipihat, terassit, etupihat ja korttelien sisäpihat

→ PIENIPIIRTEISTÄ VALAISTUSTA, TURVALLINEN HÄMÄRÄ

Toiminnallinen valaistus
- Katualueet, rantapromenadi, toiminnalliset piha-alueet (koulu/päiväkoti), satama- ja venesäilytysalueet, parkkialueet

→ TURVALLISESTI JAKSOTETUT VALAISTUT ALUEET, JOILLA NOUDATETAAN VALAISTUSLUOKKIA JA VALAISTUS EI HÄIKÄISE

Erikoisvalaistus tilassa
- Korallikujan aukiot, lähiliikuntapaikat ja leikkipuisto rantapuistossa, vierasvenesataman alueet ja sataman ranta-aukio

→ KOHTEEN ELÄVÖITTÄMINEN PROJISOIDULLA ERIKOISVALOLLA (esimerkiksi alueen nimistön luoman merellisen teeman mukainen gobovalaistus)

Julkisivuvalaistus
- ”Valofasadi länteen” edellyttää kaikkien Jätkäsaaren suuntaan olevien julkisivujen valaisemista (velvoittava periaate).
- Kaikki katutason liiketilojen julkisivut tulee valaista tai valottaa kevyesti (velvoittava periaate).
- Laivakadun länsipuolella ja rantapuistossa olevien kiinteistöjen julkisivut suositellaan valaistaviksi.
- Julkisivuvalaistusten laatutaso vaihtelee arkkitehtuurin mukaan. Katso laatuluokat ja niiden valaistusperiaatteet Liike-, teollisuus- ja palvelurakennusten ulkovalaistusta kuvaavasta ohjekortista.

→ RAKENNUKSEN ARKKITEHTUURIN JA TOIMINNAN ESIIN TUOMINEN

LISÄHUOMIONA:
- Parkkitalojen sisävalot eivät saa näkyä ulos häiritsevästi, tavoitteena on hallittu pimeän ajan näkymä.
- Telakan siilorakennus on osa Valofasadia länteen ja sen julkisivuvalaistusta suositellaan toteutettavaksi samaan tapaan kuin toisessa siilossa (kohde 13).

2 Tunnelmallinen valaistustapa asuinkortteleissa

Aluevalaistus

Tämä ohjekortti koskee Hernesaaren alueen asuinrakennusten ulko- ja julkisivuvalaistusta.

Hernesaaressa asuinrakennusten alueille tavoitellaan tunnelmallista valaistusta, *turvallista hämärää*. Aluevalaistus koostuu maltillisesta, suositusten mukaisesta valon määrästä, lämpimästä valosta (3000K) ja häikäisemättömistä valaisimista.

Valaistustapoina on pylväs- ja pollarivalaisimet, muureihin, portaisiin ja seinille matalalle asennetut seinävalaisimet sekä rakenteisiin integroidut valaisimet. Rakennusten sisäänkäynnit on valaistu tukemaan tilan hierarkiaa, jolloin liiketilojen edusta on kirkkain, rappu- ja porttikäytävät seuraavaksi valoisimmat ja himmeimpänä yksityiset sisäänkäynnit suoraan kadulta (pi).

Rannan puolella sijaitsevien etupihojen (pi-1) ja terassien (ua) tunnelmallinen ja häikäisemätön valaistus muodostaa eheän kokonaisuuden rantapromenadin ja rantapuiston kanssa. Valaistustapoja esitellään seuraavilla sivuilla tarkemmin.

Asuinkortteleiden ja yleisten alueiden ulkovalaistusten yhteensovittaminen suunnitteluvaiheessa on tärkeää ja takaa toimivan valaistuskokonaisuuden syntymisen.

Julkisivuvalaistus

Alueen asuinrakennusten julkisivuja ei ole tarkoituksenmukaista valaista. Poikkeuksena on liiketilojen julkisivujen valaistus, joka tarkoittaa Hernesaaren alueella kaikkien, myös asuinrakennuksissa olevien katutason liiketilojen julkisivujen valaisemista. Tällä rakentajia velvoittavalla valaistusperiaatteella luodaan alueelle yhtenäistä katukuvaa ja tuetaan liiketoimintaa. Katso lisätietoa kaikkien julkisivujen valaistustavoista Liikerakennukset-valaistuskortista.

Bega

Bega

Bega

Bega

Bega

Focus Lighting

Bega

3 Velvoittavat ja suositeltavat valaistusperiaatteet

Kaupungin ulkovalaistuksen suunnitteluohjetta noudatetaan yleisten alueiden osalta ja sitä voidaan soveltaa myös muiden alueiden valaistukseen. Alla on kuvattuna Hernesaaren velvoittavat ja seuraavalla sivulla suositeltavat valaistusperiaatteet. Periaatteet koskevat niin yleisiä alueita kuin tontteja. Periaatteita noudattamalla alueesta syntyy toimiva kokonaisuus myös pimeän aikaan.

VELVOITTAVAT PERIAATTEET (→ ja niistä saatavat hyödyt):

1. Valo väri on lämmin valkoinen (3000 Kelvin) ja sen värintoisto on hyvä (CRI ≥70) → *tunnelmaltaan yhtenäinen ja laadukas ulkovalaistus*
2. Vaijerivalaistus kaduilla on toteutettu tuplavaijerilla ja valaisimessa on comfort-optiikka → *minimoidaan valaisimen heiluriliike ja valon häikäisevyys*
3. Alue- ja väylävalaistus on toteutettu pylväistä maltillisesti kallistetuilla tasolasivalaisimilla → *minimoidaan valon häikäisevyys*
4. Ei tuoteta häiriövaloa ympäristöön eikä valosaastetta taivaalle → *valaisimet oikein suunnattuja eivätkä tuota valoa yli valaisimen oman horisontaalitason*
5. Noudatetaan asetettuja valaistusluokkia ja valonmäärän suosituksia → *julkinen ja yksityinen alue muodostaa harmonisen kokonaisuuden ja vältetään valon yli- tai alimitoitusta*
6. Valaistussuunnitelman ja valaistuslaskennan toteuttaa ammattilainen → *suunnitelman korkea laatu*
7. Hernesaareen toteutetaan Valofasadi länteen → *muodostaa Hernesaareen ison mittakaavan julkisivuvalaistuksen, joka luo alueelle tunnistettavan imagon*
8. Kaikki katutason liiketilojen julkisivut tulee valaista → *valaistukset sitovat aluetta yhteen ja luovat turvallisuutta pystypintojen valaistuksen kautta*
9. Kaikki mainoslaitteet ovat joko taustavalaistuja irtokirjaimia tai päältä valaistuja kylttejä, ei valolaatikoita → *yhtenäinen kokonaisuus*
10. Valaisinlaitteet on maalattu sävyyn RAL1035 (Pearl beige) Hernesaarenrantapuistoon ja ranta-aukioihin (eli kaava-alueeseen VP-1) rajautuvilla piha- ja terassialueilla (pi-1, ua ja osittain pi) ja yleisillä alueilla Helsingin karttapalvelun alueelle määrittämän värin mukaan. Rakennuksiin asennetut valaisimet voivat olla väriltään asennettavaan pintaan sopivia → *vahvistaa alueellista tunnistettavuutta ja identiteettiä*

RAL 1035 Pearl Beige

Bega

Bega

Bega

Focus Lighting

SUOSITELTAVAT PERIAATTEET:

1. Suositeltavaa integroida valoa rakenteisiin ja sijoittaa alueelle mieluummin monta pientä valonlähdettä kuin yksi iso.
2. Ei päästetä valoa ikkunoista sisään häiritsevästi. Tehdään valaistuslaskentaa noudattaen häiriövalon alueluokkataulukon raja-arvoja. Hernesaari on E3-aluetta.
3. Korostetaan kasvillisuutta ja arkkitehtonisia rakenteita maltillisesti.
4. Valaisinten pintakirkkaus on maltillinen (esim. heijastinpinnat mustia, ei opaalipintaisia valaisimia).
5. Esteettömät reitit ja esteettömäksi määritetyt kohteet, kuten pysäkit, portaat ja luiskat valaistaan voimassa olevien esteettömyysohjeistusten mukaisesti.
6. Valaistus himmennetään yöksi samaan tahtiin yleisten alueiden valaistuksen kanssa (katso ohjeistus Helsingin ulkovalaistuksen suunnitteluohjeesta).
7. Yleisten rakennusten julkisivuvalaistusten toteutuksissa noudatetaan laatutasoja I, II tai III pimeän ajan hierarkian muodostamiseksi.
8. Yleisiin alueisiin rajautuvilla piha-alueilla valaisimet on maalattu sävyyn RAL 1035 (Pearl beige). Rakennuksiin asennetut valaisimet voivat olla väriltään asennettavaan pintaan sopivia.

RAL 1035 Pearl Beige

4 Sisäänkäyntipihat

(pi)

Yksityisasuntojen sisäänkäyntipihoilla (pi) valoa ei tuoteta terassitasanteelle, mutta kulku kadulta ovelle valaistaan matalalta. Valo myös estää ilkivaltaa ja korostaa viheraiheita.

Portaat valaistaan pienipiirteisellä seinään tai tukimuuriin asennetulla ja alaspäin valoa suuntaavalla valaisimella, joka on alle 0,4 m korkeudella kulkutasosta.

Asemakaavan mukaisesti sisäänkäyntipihan pinta-alasta on oltava vähintään 20% istutusaluetta. Istutusalue on pääosin valaistava. Istutuksia korostetaan valolla, esim. pollarilla, seinävalaisimella tai muuriin upotetulla valaisimella, jonka valopiste on enintään 1,2 m korkeudella katutasosta.

Valotaso on himmeä, portaissa noin 5 luksia keskimäärin. Valaistusta ohjataan kiinteistön hämäräkytkimellä.

Sisäänkäyntipihat (pi)

- *Pollarivalaisin*
- *Seinään upotettu tai pintaan asennettu valaisin*

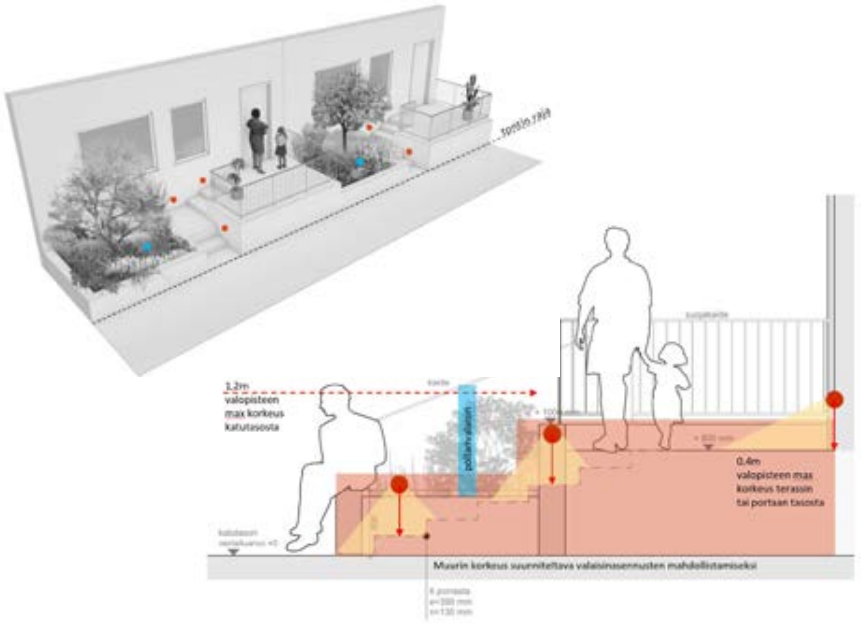

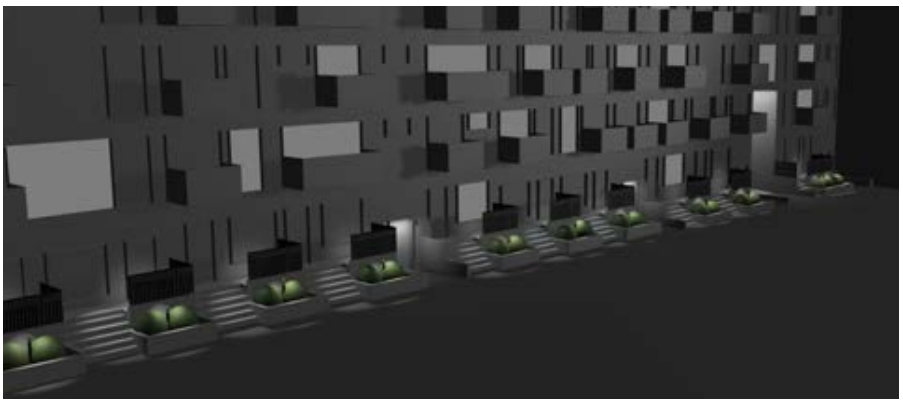

Bega

Bega

Bega

5 Etupihat

(pi-1)

Etupihan läpi ravintolan tai kahvilan terassille johtava esteetön kulkuluiska valaistaan luonnonkivimuuriin upotetuilla muurivaloilla.

Etupihan istutusalue on pääosin valaistava. Aluetta korostetaan valopollareilla, joiden valopisteen enimmäiskorkeus läheiseltä kulkutasolta tarkasteltuna on 1,2 metriä.

Valot suuntautuvat alaspäin eivätkä häikäise.

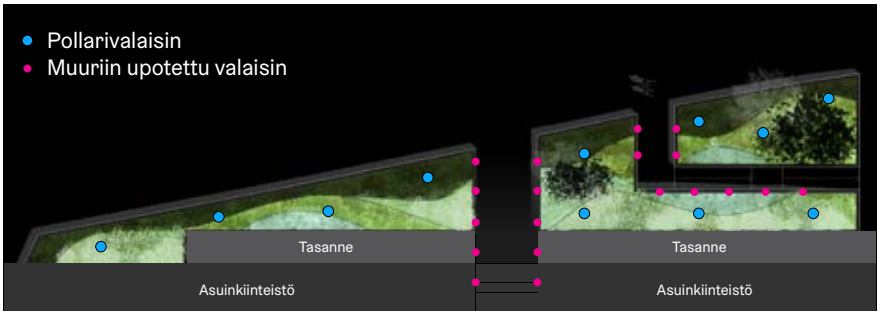

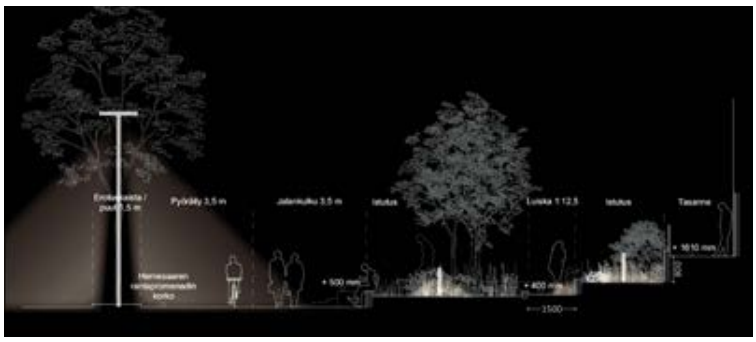

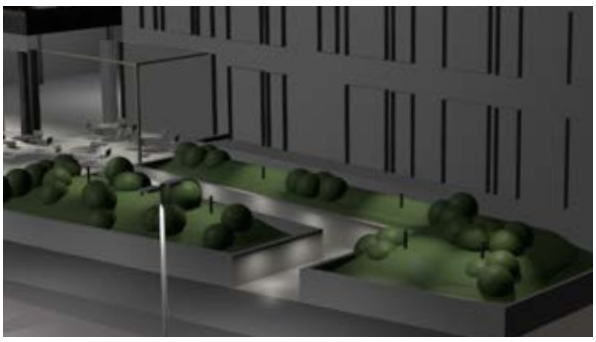

6 Terassit

(ua)

Ravintolan tai kahvilan terassilla (ua) on tunnelmallinen ja pienipiirteinen valaistus. Tavoitteena on luoda häikäisemätön valaistus, joka ei leviä katualueelle. Monta pientä valoa on parempi kuin muutama iso valonheitin.

Ravintolan valomainokset toteutetaan taustavalaistuina irtokirjaimina tai valaistuina kyltteinä. Ravintolan julkisivu valaistaan suunnaten valoa ylhäältä alaspäin.

Kaavan mukaan terassialuetta saa rajata lasisilla sivuseinillä ja katoksilla enintään 3,5 metrin etäisyydelle asuinhuoneistojen julkisivusta. Valot voidaan asentaa katosrakenteeseen, pylväisiin ja terassin muihin rakenteisiin.

Terassin valaistustapa

Terassialueen ulkoreunalle suositellaan sijoittamaan noin 4 metriä korkeat pylväät. Terassin valaistusta asennetaan katokseen ja pylväisiin. Valaistus voidaan toteuttaa suunnattavin kohdevaloin ja valoketjuin. Lisäksi terassialuetta valaistaan pollareilla sekä porras-, muuri- ja kaidevaloilla.

Seinävalaisimista alaspäin suuntautuva valo valaisee julkisivua ja rakennuksen edustaa.

Terassilla voidaan käyttää lisäksi elävää tulta, aurinkovarjoihin suunnattua kohdevaloa, istutusten korostusvaloja ja kausivaloja.

Katoskehikkoon ja pylväisiin kannattaa valon lisäksi integroida sähköä, lämmittimet, lintusiimat, aurinkovarjot ja sadekatokset.

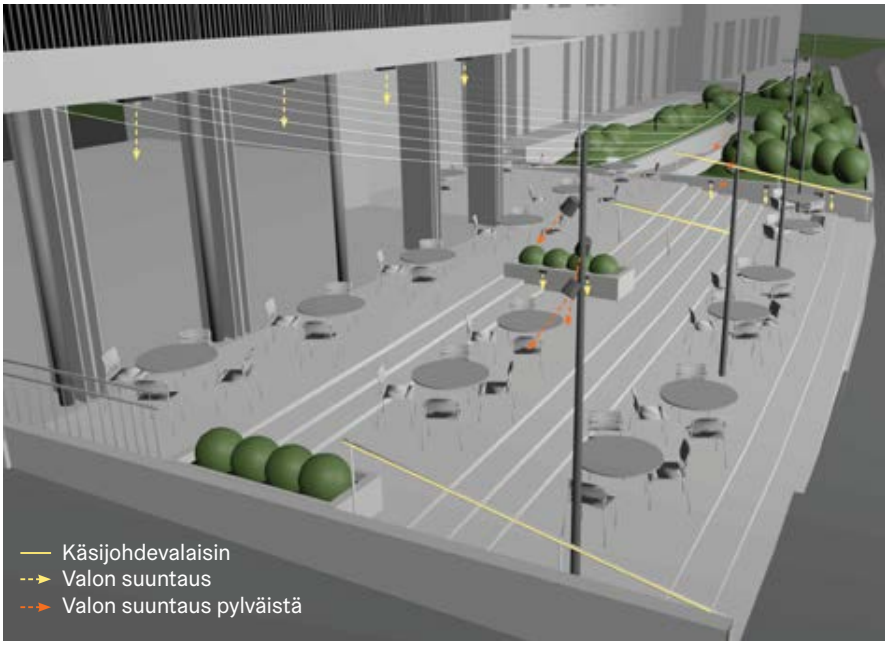

RH Interiors

Wattpad

C.F. Möller

7 Liiketilat

Liiketilat

Liiketilan katutason julkisivu ja edusta valaistaan. Valo suunnataan ylhäältä alaspäin ja sillä valaistaan pystypinnat rajaten valo pois toisen kerroksen asuntojen ikkunoista.

Mainosvalot ovat taustavalaistuja irtokirjaimia tai valaistuja kylttejä.

Liiketilan edustalla tai istutuslaatikoissa on valopollareita tai muita istutuksia valaisevia valaisimia.

Katso lisätietoa julkisivuvalaistuksista erillisestä Liikerakennukset-valaistuskortista.

Esimerkkikuvat: Neonelektro, WSP ja Bega

Kuvaaja Jari Huhtaniemi

Kaikki sisäänvedetyt alueet (kaavamerkintä y-z), joissa on liiketilaa katutasossa, valaistaan katosta alaspäin rajaten valon pois asuntojen ikkunoista.

8 Muut kiinteistön alueet

Sisäänkäyntien valotasot

Porraskäytävän ovella ja porttikäytävässä valaistus on himmeämpi kuin liiketilan sisäänkäynnissä, mutta selkeästi kirkkaampi kuin sisäänkäyntipihalla (pi).

Porttikäytävät

Porttikäytäviin tehdään tasainen, häikäisemätön valo, joka tuo seinäpinnat esiin kauniisti.

Porraskäytävät

Porraskäytävän ovisyvennyksen yleisvalaistus toteutetaan rakenteisiin upotetulla valaisimella ja rapun kirjain tai muu tunnus sijoitetaan valon alle eikä se tarvitse omaa valaisintaan.

Jos portaikko näkyy ulos, sisätilat näkyvät valaistuna, mutta itse valaisimet eivät näy. Sisävalaistus syttyy ja sammuu pehmeästi.

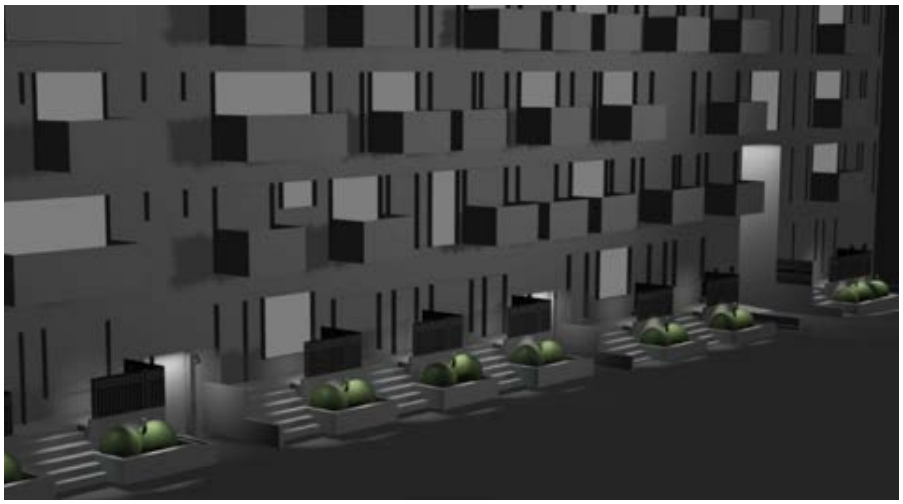

Parvekkeet

Parvekkeita ei suositella valaistaviksi. Jos ne halutaan valaista, valitaan valaisinmalli, joka valaisee vain alaspäin, rajaten valon tarkasti vain parvekkeen alueelle.

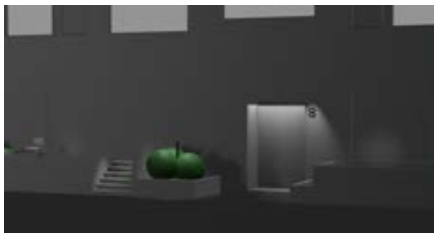

9 Kiinteistön valaisinten periaatteet

Pylväs- ja pollarivalaisimissa valo suuntautuu alas, ei yli valaisimen oman horisontaalitason. Pollarivalaisimissa valonlähde ei näy kulkijan silmiin ja jos valaisimessa on heijastinosa, se on musta. Yleisiin alueisiin rajautuvilla piha-alueilla pylväs- ja pollarivalaisimet on maalattu sävyyn RAL 1035 (Pearl beige).

Pintaan tai rakenteeseen upotettavat valaisimet eivät saa häikäistä. Ulos näkyvän heijastinpinnan tulee olla musta.

Katutasossa, porttikäytävissä, parvekkeilla ja kattoterasseilla käytettävissä seinävalaisimissa valo suuntautuu alas, ei yli valaisimen horisontaalitason. Opaalipintaista valaisinta ei suositella käytettävän.

Talon numerovalon periaatteena on valaistu numero. Ei käytetä opaalipintaisia valaisinmalleja. Pelastusohjeistusten mukaan numeron korkeus on oltava vähintään 12 cm sekä erottua selkeästi taustastaan myös pimeällä.

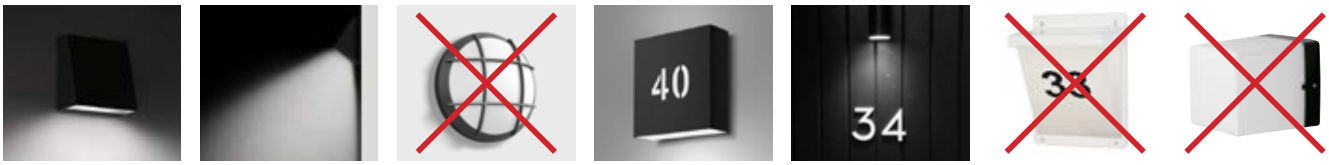

10 Valaistuksen määrän suositukset ja häiriövalon hillintä

Taulukko 1. Keskimääräinen valon määrä kyseisellä alueella

Kiinteistöt (asuinrakennukset)	
Sisäpihan kulkuväylät	P3 (7,5 lx)
Sisäpihan oleskelualueet ja pyöräparkki	10 lx
Sisäänkäyntipihojen (pi) portaat (yksityisasunnot)	5 lx
Sisäänkäynnit rappukäytävä	30-50 lx
Porttikäytävät kadulta sisäpihalle	30-40 lx
Sisäänajo parkkihalliin, päivä- ja yö-arvot	300 - 75 lx *
Etupihan (pi-1) kulkuluiska	5 lx
Liiketilojen edusta	<200 lx

Kaikista ulkovalaistuksista tulee tehdä valaistuslaskenta, jolla varmistetaan sopiva valon määrä alueella ja estetään häiriövalon leviäminen taivaalle ja asuntojen ikkunoihin.

Laskelmassa on hyvä tarkastella myös häikäisyarvoa. Taulukossa 1 tähdellä merkittyyn kohteeseen raja-arvot saadaan standardista (SFS-EN 12464-2). Muissa kohteissa asiaa on sovellettava ja käytettävä kiusahäikäisyn Rg-luokitusta aluevalaistuksessa (arvon tulee olla <50).

Valaisimen häikäisemättömyyteen ja valon taivaalle leviämisen estämiseen (G- ja D-arvot) tulee panostaa.

Taulukko 2. Häiriövalon raja-arvot ulkovalaistusasennuksille alueluokittain, Hernesaari on E3-aluetta.

Luokka	Valaisimesta vaakatason yläpuolelle suuntautuvan valon enimmäisosuus	Valaistusvoimakkuus ikkunoissa	
	R_{UL} %	E_v lx	
		Ilta	Yö
E0	0	-	-
E1	0	2	1
E2	2,5	5	1
E3	5	10	2
E4	15	25	5

YHTEYS- JA LISÄTIEDOT

Jari Huhtaniemi, johtava arkkitehti
(asemakaavoitus)
puh. (09) 310 37197, jari.huhtaniemi@hel.fi

Marjut Kauppinen, valaistuspäällikkö
(kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu)
puh. (09) 310 31547, marjut.kauppinen@hel.fi

Lisätietoa:
https://www.uuttahelsinkia.fi/fi/hernesaari-ja-telakkaranta
Tekijä: WSP Finland Oy, Design Studio
Valmistunut: 4/2023, päivitetty kaavamerkintöjen osalta 17.2.2025

TARKISTUSLISTA

Onko valaistus suunniteltu näiden periaatteiden mukaan?

- Valon väri on lämmin valkoinen (3000K)
- Valaisimet eivät tuota valoa taivaalle
- Valo ei häikäise eikä suuntaudu ikkunoista sisään
- Valoa on suositusten mukainen määrä
- Liiketilojen julkisivut on valaistu
- Valaistus himmenee yöksi yleisten alueiden valojen tahdissa

Helsinki

Hernesaaren valaistusperiaatteet

Liikerakennukset

Tässä valaistuskortissa kuvataan Hernesaaren alueen liike-, teollisuus- ja palvelurakennusten ulkovalaistuksen tavoitteet. Kortti toimii ohjeistuksena kohteiden suunnittelijoille.

Helsinki

Sisältö

1 Hernesaaren valaistus-periaatteet *s. 3*

2 Liikerakennusten valaistukset elävöittävät aluetta *s. 5*

3 Velvoittavat ja suositeltavat valaistusperiaatteet *s. 7*

4 Julkisivujen valaistus-periaatteet *s. 9*

5 Valofasadi länteen *s. 15*

6 Valomainokset *s. 17*

7 Valaistuksen määrän suositukset ja häiriövalon hillintä *s. 18*

8 Valaisinten periaatteet *s. 19*

LIIKE,- TEOLLISUUS- JA PALVELURAKENNUSTEN ULKOVALAISTUS -Asemakaava-merkinnät: KL, PKL, YU, TY, KTY, LPA-1

1 Hernesaaren valaistusperiaatteet

Tavoitteena on *turvallinen hämärä*, joka edellyttää taidokkaan ja visuaalisesti kestävän valon käyttöä.

Hernesaaren ulkoalueille tavoitellaan tasapainoista pimeän ajan maisemaa. Alueen korkealaatuinen kaupunkiarkkitehtuuri tulee esiin oikeanlaisessa valossa ja valo palvelee tilojen käyttötarkoitusta. Alueelle luodut ulkovalaistuksen periaatteet koskevat niin yleisiä kuin yksityisiä alueita ja niiden noudattaminen on yleisesti suositeltavaa ja joiltain osin myös velvoittavaa.

Tavoitteet

Ulkovalaistus on suunniteltu, toteutettu ja ylläpidetty hyvin. Valo on maltillista, tarkkaan rajattua ja lämminsävyistä. Valo ei häikäise eikä sitä päästetä tarpeettomasti asuntojen ikkunoihin, taivaalle tai meren suuntaan. Tavoitteena on *turvallinen hämärä,* joka edellyttää taidokkaan ja visuaalisesti kestävän valon käyttöä. Valolla tuodaan esiin alueen liiketoimintaa ja yleisiä alueita elävöitetään erikoisvalaistuksella, mutta muuten valaistus alueella on rauhallinen ja asuinalueelle sopiva.

Suunnittelua ohjaavat kortit

Pimeän ajan kokonaisuus kaupunkiympäristössä koostuu aina yleisten ja yksityisten alueiden valaistuksista. Näiden yhteensovittamiseksi on luotu Hernesaaren valaistusperiaatteet, joita kuvaamaan on toteutettu kolme erillistä valaistuskorttia:

- Asuinrakennusten ulkovalaistus
- Liike-, teollisuus- ja palvelurakennusten ulkovalaistus
- Yleisten alueiden ja julkisten kohteiden ulkovalaistus

Korteissa on kuvattu koko alueen yhteiset suositeltavat sekä velvoittavat valaistusperiaatteet. Velvoittavat periaatteet edellyttävät tiettyjä valaistusteknisiä asioita, joiden avulla valaistuksesta tulee miellyttävä kokonaisuus. Tämä vaatii panostusta suunnitteluun ja ohjaa valaisinvalintoja jonkin verran, jolloin sillä on mahdollisesti myös kustannusvaikutuksia. Velvoittavina asioina esitellään myös valon määrään ja häiriövalon hallintaan liittyviä asioita, jotka säästävät energiaa kun valaisimista tuleva valo hyödynnetään järkevästi. Suunnittelija tekee valaistusratkaisuista myös energiankulutus- ja elinkaarikustannustarkastelut. Korteissa kuvattujen suositeltujen valaistusperiaatteiden myötä kokonaisuus hioutuu erityislaatuiseksi ja valosta tulee alueelle tunnistettava piirre.

Suunnittelussa tulee näiden ohjekorttien lisäksi huomioida myös muut kaupungin valaistuksen suunnittelua ohjaavat asiakirjat, kuten Helsingin ulkovalaistuksen suunnitteluohje ja ranta-alueiden valaistuksen periaatteet, katso lisätietoa Kaupunkitilaohjeesta.

Valaistustavat alueella

Tunnelmallinen valaistus
Toiminnallinen valaistus
Erikoisvalaistus tilassa
Julkisivuvalaistus, eri laatuluokkia (I, II ja III)
Valofasadi länteen

Tunnelmallinen valaistus
- Korallikuja, rantapuisto, korttelipuistikot, rantapuiston puoleiset ranta-aukiot, Birgitan- ja Ursininpuisto, asuinrakennusten sisäänkäyntipihat, terassit, etupihat ja korttelien sisäpihat

→ PIENIPIIRTEISTÄ VALAISTUSTA, *TURVALLINEN HÄMÄRÄ*

Toiminnallinen valaistus
- Katualueet, rantapromenadi, toiminnalliset piha-alueet (koulu/päiväkoti), satama- ja venesäilytysalueet, parkkialueet

→ TURVALLISESTI JAKSOTETUT VALAISTUT ALUEET, JOILLA NOUDATETAAN VALAISTUSLUOKKIA JA VALAISTUS EI HÄIKÄISE

Erikoisvalaistus tilassa
- Korallikujan aukiot, lähiliikuntapaikat ja leikkipuisto rantapuistossa, vierasvenesataman alueet ja sataman ranta-aukio

→ KOHTEEN ELÄVÖITTÄMINEN PROJISOIDULLA ERIKOISVALOLLA (esimerkiksi alueen nimistön luoman merellisen teeman mukainen gobovalaistus)

Julkisivuvalaistus
- ”Valofasadi länteen” edellyttää kaikkien Jätkäsaaren suuntaan olevien julkisivujen valaisemista (velvoittava periaate).
- Kaikki katutason liiketilojen julkisivut tulee valaista tai valottaa kevyesti (velvoittava periaate).
- Laivakadun länsipuolella ja rantapuistossa olevien kiinteistöjen julkisivut suositellaan valaistaviksi.
- Julkisivuvalaistusten laatutaso vaihtelee arkkitehtuurin mukaan. Katso laatuluokat ja niiden valaistusperiaatteet sivuilta 9-14.

→ RAKENNUKSEN ARKKITEHTUURIN JA TOIMINNAN ESIIN TUOMINEN

LISÄHUOMIONA:
- Parkkitalojen sisävalot eivät saa näkyä ulos häiritsevästi, tavoitteena on hallittu pimeän ajan näkymä.
- Telakan siilorakennus on osa Valofasadia länteen ja sen julkisivuvalaistusta suositellaan toteutettavaksi samaan tapaan kuin toisessa siilossa (kohde 13).

2 Liikerakennusten valaistukset elävöittävät aluetta

Aluevalaistus

Tämä ohjekortti koskee Hernesaaren alueen liike-, teollisuus- ja palvelurakennusten ulko- ja julkisivuvalaistusta.

Yleisten ja yksityisten ulkoalueiden valaistus muodostaa Hernesaaressa tyylikkään kokonaisuuden. Tavoitteena on skandinaavinen, *turvallinen hämärä,* jossa viereisten alueiden valaistustasot ja -tavat sopivat yhteen. Aluevalaistuksessa käytetty valkoisen valon lämmin väri (3000 K) yhtenäistää alueen pimeän ajan ilmettä. Liikerakennukset elävöittävät aluetta pimeän aikaan mainos- ja julkisivuvaloineen.

Julkisivuvalaistukset

Tässä ohjekortissa on esitetty julkisivun valaistustapa kaikille Hernesaaren ei-asumiseen tarkoitetuille rakennuksille. Tärkeimmät rakennukset, joilla on historiallista tai arkkitehtonista arvoa, suositellaan valaisemaan kokonaisuudessaan. Tällaisia ovat Valtion viljavarasto ja Fordin talo. Toiseksi merkittävimmiksi lasketaan palvelu- ja liikerakennukset, joista valaistaan tärkeimmät julkisivut kokonaan tai osittain sekä korostetaan sisäänkäyntiä valolla. Kolmannessa ryhmässä ovat alueen muut liike-, teollisuus- ja palvelurakennukset, joiden sijainti tai arkkitehtuuri eivät tue julkisivuvalaistuksen toteuttamista. Näistä valaistaan vain sisäänkäynnit, rakennuksen nimi sekä mahdollisesti jokin arkkitehtoninen yksityiskohta.

Näiden liikerakennusten lisäksi alueella valaistaan asuinkiinteistöissä sijaitsevat katutason liiketilojen julkisivut. Tällä luodaan yhtenäistä katukuvaa ja lisätään valoisuuden tunnetta alueelle.

Julkisivuvalaistus on myös se, joka näkyy alueesta pimeän aikaan ulospäin ja jolla luodaan alueesta mielikuvaa. Tästä syystä koko läntisen rannan julkisivurivi valaistaan (Valofasadi länteen) ja sillä sidotaan kokonaisuutta yhteen.

Mainosvalot

Tarkkaan suunniteltu ja hyvin toteutettu valaistus antaa mahdollisuuden heikkonäköisenkin nähdä hyvin kaupunkiympäristössä. Liian kirkkaita valokontrasteja tulee välttää ja sen takia Hernesaareen on luotu periaate myös mainosvaloille, katso lisää sivulta 17.

3 Velvoittavat ja suositeltavat valaistusperiaatteet

Kaupungin ulkovalaistuksen suunnitteluohjetta noudatetaan yleisten alueiden osalta ja sitä voidaan soveltaa myös muiden alueiden valaistukseen. Alla on kuvattuna Hernesaaren velvoittavat ja seuraavalla sivulla suositeltavat valaistusperiaatteet. Periaatteet koskevat niin yleisiä alueita kuin tontteja. Periaatteita noudattamalla alueesta syntyy toimiva kokonaisuus myös pimeän aikaan.

VELVOITTAVAT PERIAATTEET (→ ja niistä saatavat hyödyt):

1. Valo väri on lämmin valkoinen (3000 Kelvin) ja sen värintoisto on hyvä (CRI ≥70) → *tunnelmaltaan yhtenäinen ja laadukas ulkovalaistus*
2. Vaijerivalaistus kaduilla on toteutettu tuplavaijerilla ja valaisimessa on comfort-optiikka → *minimoidaan valaisimen heiluriliike ja valon häikäisevyys*
3. Alue- ja väylävalaistus on toteutettu pylväistä maltillisesti kallistetuilla tasolasivalaisimilla → *minimoidaan valon häikäisevyys*
4. Ei tuoteta häiriövaloa ympäristöön eikä valosaastetta taivaalle → *valaisimet oikein suunnattuja eivätkä tuota valoa yli valaisimen oman horisontaalitason*
5. Noudatetaan asetettuja valaistusluokkia ja valonmäärän suosituksia → *julkinen ja yksityinen alue muodostaa harmonisen kokonaisuuden ja vältetään valon yli- tai alimitoitusta*
6. Valaistussuunnitelman ja valaistuslaskennan toteuttaa ammattilainen → *suunnitelman korkea laatu*
7. Hernesaareen toteutetaan Valofasadi länteen → *muodostaa Hernesaareen ison mittakaavan julkisivuvalaistuksen, joka luo alueelle tunnistettavan imagon*
8. Kaikki katutason liiketilojen julkisivut tulee valaista → *valaistukset sitovat aluetta yhteen ja luovat turvallisuutta pystypintojen valaistuksen kautta*
9. Kaikki mainoslaitteet ovat joko taustavalaistuja irtokirjaimia tai päältä valaistuja kylttejä, ei valolaatikoita → *yhtenäinen kokonaisuus*
10. Valaisinlaitteet on maalattu sävyyn RAL1035 (Pearl beige) Hernesaarenrantapuistoon ja ranta-aukioihin (eli kaava-alueeseen VP-1) rajautuvilla piha- ja terassialueilla (pi-1, ua ja osittain pi) ja yleisillä alueilla Helsingin karttapalvelun alueelle määrittämän värin mukaan. Rakennuksiin asennetut valaisimet voivat olla väriltään asennettavaan pintaan sopivia → *vahvistaa alueellista tunnistettavuutta ja identiteettiä.*

RAL 1035 Pearl Beige

Bega

Bega

Bega

Focus Lighting

SUOSITELTAVAT PERIAATTEET:

1. Suositeltavaa integroida valoa rakenteisiin ja sijoittaa alueelle mieluummin monta pientä valonlähdettä kuin yksi iso.
2. Ei päästetä valoa ikkunoista sisään häiritsevästi. Tehdään valaistuslaskentaa noudattaen häiriövalon alueluokkataulukon raja-arvoja. Hernesaari on E3-aluetta.
3. Korostetaan kasvillisuutta ja arkkitehtonisia rakenteita maltillisesti.
4. Valaisinten pintakirkkaus on maltillinen (esim. heijastinpinnat mustia, ei opaalipintaisia valaisimia).
5. Esteettömät reitit ja esteettömäksi määritetyt kohteet, kuten pysäkit, portaat ja luiskat valaistaan voimassa olevien esteettömyysohjeistusten mukaisesti.
6. Valaistus himmennetään yöksi samaan tahtiin yleisten alueiden valaistuksen kanssa (katso ohjeistus Helsingin ulkovalaistuksen suunnitteluohjeesta).
7. Yleisten rakennusten julkisivuvalaistusten toteutuksissa noudatetaan laatutasoja I, II tai III pimeän ajan hierarkian muodostamiseksi.
8. Yleisiin alueisiin rajautuvilla piha-alueilla valaisimet on maalattu sävyyn RAL 1035 (Pearl beige). Rakennuksiin asennetut valaisimet voivat olla väriltään asennettavaan pintaan sopivia.

RAL 1035 Pearl Beige

4 Julkisivujen valaistusperiaatteet

Suunnitteluohje

Suunnittelijan tulee tarkastella valon osalta useita lopulliseen toteutukseen vaikuttavia asioita:

- valon suunnat
- varjonmuodostukset
- valon määrät
- kontrastit
- valon väri
- valkoisen valon värilämpötila
- värintoistokyky

Valaisinten asennuksen ja valaistustekniikan osalta on tarkasteltava:

- häikäisemättömyyttä
- asennuspaikkaa ja -tapaa
- huollettavuutta
- ohjelmoitavuutta
- elinkaarta
- energiankulutusta

Suunnittelusta vastaa ammattitaitoinen ja kokenut valaistussuunnittelija. Olemassa oleviin kohteisiin tulee tehdä koevalaistus ja uusiin, suunnittelun alla oleviin kohteisiin valaistus tulee mallintaa realistisesti. **Rakennuksen pihavalaistus tulee suunnitella kokonaisuutena julkisivuvalaistuksen kanssa ja yhteensovittaa yleisten alueiden ulkovalaistuksen kanssa.**

Kaikessa valaistuksessa tulee huomioida häiriövalon syntymisen estäminen kohdistamalla sopiva määrä valoa valaistavaan pintaan, ei taivaalle tai ikkunoista sisään. Suunnittelussa tulee huomioida pinnan heijastavuusprosentti, ettei julkisivusta tule valaistuna liian kirkas (katso taulukko 1). Pinnan kirkkauden eli luminanssin raja-arvoina noudatetaan taulukon 2 arvoja. Hernesaari on luokassa E3. Julkisivuvalaistuksen käyttöönoton yhteydessä valaistukselle haetaan oikea kirkkaustaso ja ohjataan valaistus himmentymään tai sammumaan yöksi (esimerkiksi klo 24-06).

Mainoslaitteissa käytetään irtokirjaimia tai päältä valaistua kylttiä. Mainosvalot ja -näytöt kiinteistöissä eivät saa ylittää Rakennusvalvonnan ohjeistuksen mukaisia enimmäisluminanssin arvoja.

Kaikesta valaistuksesta tehdään tarkka kuvaus kiinteistön huolto-ohjelmaan ja valaistus tarkistetaan vuosittain ja huolletaan säännöllisesti.

Suunnittelussa tulee huomioida julkisivun pintamateriaalin heijastavuusprosentti ja CIE:n ohjeistuksen mukainen pintakirkkauden eli luminanssin enimmäismäärä.

Taulukko 1. Joidenkin materiaalien heijastuvuuksia (pintojen oletetaan olevan mattaisia ja puhtaita, lähde: CIE 150:2017)

Material	Reflectance
Concrete medium shade	0,3-0,4
Light yellow brick	0,35
Brown brick	0,30
Red brick Pink granite	0,15 0,30
Gray granite	0,10–0,15
Light marble	0,5–0,6
Light-coloured marble	0,3
Dark marble	0,15
Clear stone	0,5
Stone medium shade	0,3
Dark stone	0,15

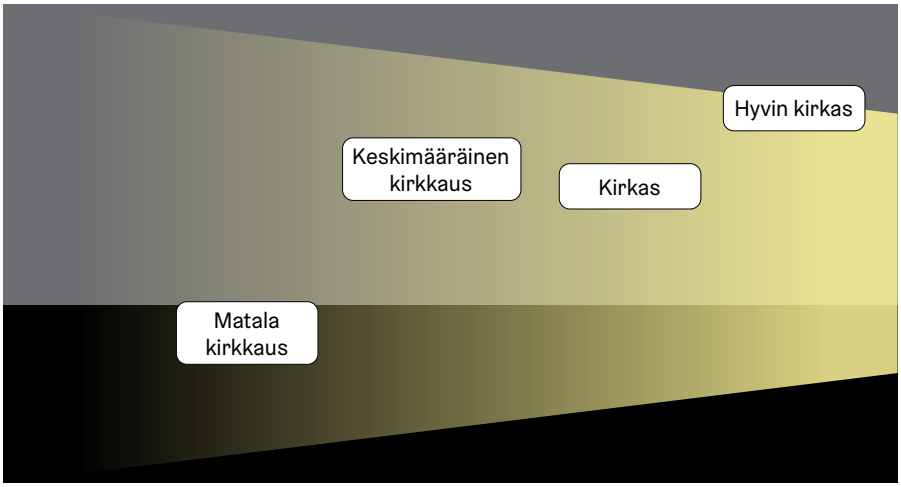

Light Technical Parameter	Application Conditions	Environmental Zones				
		E0	E1	E2	E3	E4
Building Facade Luminance (L_b)	Taken as the product of the design average illuminance and reflectance divided by π	< 0,1 cd/m²	< 0,1 cd/m²	5 cd/m²	10 cd/m²	25 cd/m²

Taulukko 2. Enimmäismäärät pinnan keskimääräiselle luminanssille (lähde: CIE 150:2017)

Valaistustavat

Valo alhaalta ylöspäin, mutta rajautuu tarkasti julkisivuun.

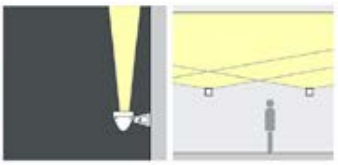

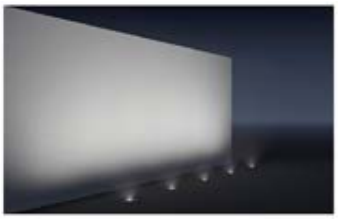

Valo alhaalta ylöspäin, mutta rajautuu tarkasti julkisivuun.

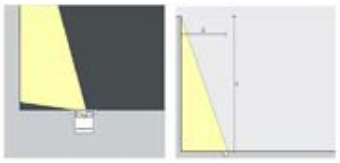

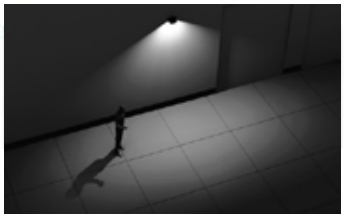

Valo ylhäältä alaspäin leviää julkisivuun hyvin tasaisesti ja valaisee myös rakennuksen edustaa.

Valo kohdistuu heittimestä julkisivuun tarkasti. Valokiila muokattavissa linssein.

Kuvat Erco ja Bega

Tavoitteena on luoda valaistus, joka:
- tuo kiinteistön esille sille ja sen ympäristölle sopivalla tavalla,
- tuottaa mahdollisimman vähän häiriövaloa ja
- nostaa kiinteistön arvoa.

Laatuluokitus eri julkisivuvalaistuksille

Hernesaaressa valaistaan kaikkien liike-, teollisuus- ja palvelurakennusten julkisivut alla olevia laatuluokkia noudattaen. Laatuluokkien tavoitteena on luoda alueelle rakennusten pimeän ajan hierarkia. Katso alueen valaistavat julkisivut ja käytettävät laatuluokat sivun 4 kartasta tai seuraavalta sivulta.

Luokka I
Rakennuksen kaikkien julkisivujen kattava kohdevalaistus, joka tuo kohteen arkkitehtuurin esiin kokonaisuudessaan. Voi olla myös dynaaminen valaistustapa.

Luokka II
Rakennuksen tärkeimpien julkisivujen tai niiden osien sekä sisäänkäyntien kohdevalaiseminen. Valinta näkymien ja arkkitehtuurin mukaan.

Luokka III
Rakennuksen tärkeimmän tai tärkeimpien sisäänkäyntien ympäristön kevyt, mutta näkyvä valottaminen. Lisäksi arkkitehtonisen yksityiskohdan ja/tai esimerkiksi rakennuksen nimen kohdevalaiseminen.

Studio Fractal

Workshop: Design + Construction

Originator lighting design consultants

Archello

SHVO

Nacasa & Partners

Luokka I

Rakennuksen kaikkien julkisivujen kattava kohdevalaistus, joka tuo kohteen arkkitehtuurin esiin kokonaisuudessaan. Voi olla myös dynaaminen valaistustapa.

- **Fordin talo (ja mahdollinen lisärakennus), sr-2 eli suunnittelu yhteistyössä museoviranomaisen kanssa (tontti 20237/6)**
- **Valtion viljavarastona toiminut siilorakennus (tontti 20237/7)**
- **Telakan siilot (asemakaavan ulkopuolella)**

Luokka II

Rakennuksen tärkeimpien julkisivujen tai niiden osien sekä sisäänkäyntien kohdevalaiseminen. Valinta näkymien ja arkkitehtuurin mukaan.

- **Liikuntakeskus ja toimitiloja (tontti 20870/2)***
- **Toimitilarakennukset (kortteli 20865)***
- **Vierasvenesataman rakennukset (kortteli 20864)**
- **Eteläisimmän satamankärjen palvelu- ja liikerakennus (kortteli 20866)**
- **Kahvilarakennukset (kortteli 20867 Birgitta, Carusel)**
- **Saunarakennukset (kortteli 20868 Löyly)**

Luokka III

Rakennuksen tärkeimmän tai tärkeimpien sisäänkäyntien ympäristön kevyt, mutta näkyvä valottaminen. Lisäksi arkkitehtonisen yksityiskohdan ja/tai esimerkiksi rakennuksen nimen kohdevalaiseminen.

- **Munkkisaaren teollisuustalo (tontti 20237/2)***
- **Parkkihallit (tontit 20237/8, 20865/3 ja 20870/1)***
- **Veneilykeskus (kortteli 20243)***
- **Venesatamaan toteutettavat rakennukset****
- **Koulurakennus** (kortteli 20181)**

** Poikkeuksen sääntöön luo "Valofasadi länteen", joka edellyttää rakennuksen länsijulkisivun eli Jätkäsaaren suuntautuvan julkisivun kokonaisvaltaista valottamista osana valaistujen rakennusten rivistöä.*
*** Yleisellä alueella olevat rakennukset*

Liiketilat asuinrakennuksissa

Asuinrakennusten julkisivuja ei valaista Hernesaaren alueella. Poikkeuksena on asuinrakennuksessa oleva katutason liiketila, jonka julkisivun valaiseminen on yksi velvoittavista periaatteista. Valaistu pystypinta tuo katutilaan valoisuuden tunnetta. Samalla liiketilan edusta valaistaan ja siinä noudatetaan Hernesaaren alueelle määritettyjä valon määrän suosituksia. Katso lisätietoa liiketilojen valaistustavasta Asuinrakennukset-valaistuskortista.

Scott McDonald, Hedrich Blessing

Parkkitalot

Parkkitalojen sisävalaistus ei saa näkyä ulos häiritsevästi. Sisävalaistusta ohjataan liiketunnistuksen kautta. Kun tunnistimet havaitsevat liikettä, valo kirkastuu pehmeästi sopivalle tasolle. Jos parkkitalo on osa Valofasadia länteen, tulee sen julkisivu valaista valottamalla se näkyviin. Ohessa esimerkkikuvia hyvistä toteutuksista.

Studio Erick Saillet

AC MARTIN

5 Valofasadi länteen

Tietoa Finland Oy

Suurin osa liike-, teollisuus- ja palvelurakennuksista sijaitsee Laivakadun ja matkustajalaiturin välissä. Rakennusten julkisivut tulee valaista elävöittämään alueen pimeän ajan maisemaa. Katso sivun 4 kartasta julkisivuvalaistusten laatuluokat.

Jätkäsaaren suuntaan näkyvän yhtenäisen julkisivurivin valaistus eli Valofasadi luo Hernesaaresta mielikuvaa kiinnostavana ja houkuttelevana paikkana asukkaille sekä tuhansille risteilymatkailijoille.

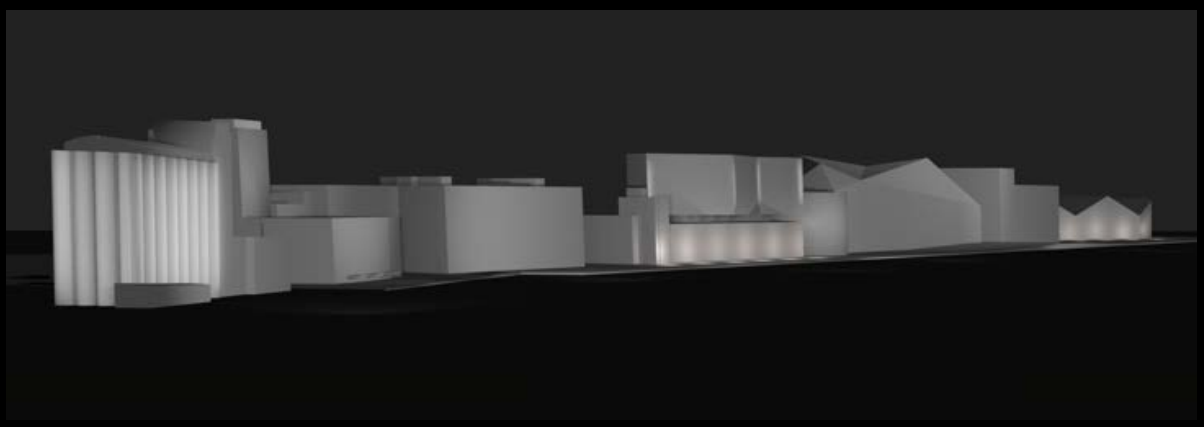

Valofasadin julkisivuihin suositellaan pääosin staattista, arkkitehtuuria ja sen materiaaleja sekä värejä esiintuovaa valaistustapaa. Fordin talo sekä vanhat viljasiilot voivat olla paikkoja myös valotaiteelle tai dynaamiselle valaistukselle.

Nicolas Ruel

Office of Bangkok Architect

PES Arkkitehdit

Led Linear

Hannu Iso-Oja Sun Effects

6 Valomainokset

Tavoitteena tyylikäs, alueen arkkitehtuuriin sopiva mainoslaitteiden toteutustapa.

Alueen toimijat on velvoitettu käyttämään taustavalaistuja irtokirjaimia tai muulla tavoin siluettina näkyvää tekstiä/kuviota.

Mainos voi olla myös päältä valaistu seinäkyltti.

Perinteisiä valolaatikoita tai valokirjaimia ei tule käyttää. Valomainos tulee himmentää asennusvaiheessa sopivalle tasolle.

Mainosvalojen ja -näyttöjen osalta on noudatettava kaupungin ohjeistuksia sijoituksen ja pintakirkkauden osalta.

Bega

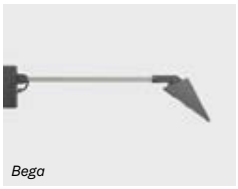
Bega

Vain seinällä olevat kyltit voi valaista. Valo suuntautuu tarkasti seinään.

Neonelektro Oy

WSP

7 Valaistuksen määrän suositukset ja häiriövalon hillintä

Kaikista ulkovalaistuksista tulee tehdä valaistuslaskenta, jolla varmistetaan sopiva valon määrä alueella ja estetään häiriövalon leviäminen taivaalle ja asuntojen ikkunoihin. Oheisen taulukon arvot ovat keskimääräisiä valon määriä lukseina kyseisellä alueella.

Laskelmassa on hyvä tarkastella myös häikäisyarvoa. Oheisessa taulukossa tähdellä merkittyihin kohteisiin raja-arvot saadaan standardista (SFS-EN 12464-2). Muissa kohteissa asiaa on sovellettava ja käytettävä kiusahäikäisyn RG-luokitusta aluevalaistuksessa (arvon tulee olla <50).

Valaisimen häikäisemättömyyteen ja valon taivaalle leviämisen estämiseen (G- ja D-arvot) tulee panostaa.

Häiriövalon kannalta tulee noudattaa oheisen taulukon raja-arvoja. Hernesaari on pääosin E3–aluetta ja yöaika lasketaan olevan klo 23-05.

Liike- ja toimitilat, hotelli ja liikuntakeskus:	
pääsisäänkäynnit	*<500lx*
piha-alue	10-20lx
parkkialue (lx valitaan alueen käyttöasteen mukaan)	5-10-20lx *
sisäänajo parkkihalliin, päivä- ja yö-arvot	300 - 75lx *
lastausalueet ulkotilassa	50lx *

Taulukko 3. Keskimääräinen valon määrä kyseisellä alueella

Taulukko 4. Häiriövalon raja-arvot ulkovalaistusasennuksille alueluokittain, Hernesaari on E3-aluetta.

Luokka	**Valaisimesta vaakatason yläpuolelle suuntautuvan valon enimmäisosuus**	**Valaistusvoimakkuus ikkunoissa**	
	R_{UL} %	E_v lx	
		Ilta	**Yö**
E0	0	-	-
E1	0	2	1
E2	2,5	5	1
E3	5	10	2
E4	15	25	5

8 Valaisinten periaatteet

Pylväs- ja pollarivalaisimissa valo suuntautuu alas, ei yli valaisimen oman horisontaalitason. Pollarivalaisimissa valonlähde ei näy kulkijan silmiin ja jos valaisimessa on heijastinosa, se on musta. Yleisiin alueisiin rajautuvilla piha-alueilla pylväs- ja pollarivalaisimet on maalattu sävyyn RAL 1035 (Pearl beige).

Pintaan upotettavat valaisimet eivät saa häikäistä. Ulos näkyvän heijastinpinnan tulee olla musta.

Katutasossa, porttikäytävissä, parvekkeilla ja kattoterasseilla käytettävissä seinävalaisimissa valo suuntautuu alas, ei yli valaisimen horisontaalitason. Opaalipintaista valaisinta tai valaisinta, jossa valonlähde näkyy, ei suositella käytettävän.

Talon numerovalon periaatteena on valaistu numero. Ei käytetä opaalipintaisia valaisinmalleja. Pelastusohjeistusten mukaan numeron korkeus on oltava vähintään 12 cm sekä erottua selkeästi taustastaan myös pimeällä.

YHTEYS- JA LISÄTIEDOT

Jari Huhtaniemi, johtava arkkitehti
(asemakaavoitus)
puh. (09) 310 37197, jari.huhtaniemi@hel.fi

Marjut Kauppinen, valaistuspäällikkö
(kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu)
puh. (09) 310 31547, marjut.kauppinen@hel.fi

Lisätietoa:
https://www.uuttahelsinkia.fi/fi/hernesaari-ja-telakkaranta
Tekijä: WSP Finland Oy, Design Studio
Valmistunut: 4/2023, päivitetty kaavamerkintöjen osalta 17.2.2025

TARKISTUSLISTA

Onko valaistus suunniteltu näiden periaatteiden mukaan?

- Aluevalaistuksen valon väri on lämmin valkoinen (3000K)
- Valaisimet eivät tuota valoa taivaalle tai sisään ikkunoista
- Valaistuslaskennassa on tarkasteltu valon sekä mahdollisen häikäisyn ja häiriövalon määrää kaikilla alueilla
- Julkisivuvalaistukset on toteutettu laatuluokituksen mukaisena
- Mainosvalot ja –kyltit on valaistu ohjeistuksen mukaan

Helsinki

Hernesaaren valaistusperiaatteet

Yleiset alueet

Tässä valaistuskortissa kuvataan Hernesaaren yleisten alueiden ja julkisten kohteiden ulkovalaistuksen tavoitteet. Kortti toimii ohjeistuksena alueiden suunnittelijoille.

Helsinki

Sisältö

1 Hernesaaren valaistus-periaatteet *s. 3*

2 Yleiset ja yksityiset alueet muodostavat kokonaisuuden *s. 5*

3 Velvoittavat ja suositeltavat valaistusperiaatteet *s. 7*

4 Aukiot *s. 9*

5 Ranta- ja satama-alueet *s. 11*

6 Korttelipuistikot *s. 14*

7 Katutilat *s. 15*

8 Valaistuksen määrän suositukset ja häiriövalon hillintä *s. 16*

9 Valaisinten periaatteet *s. 18*

10 Erikoisvalaistus *s. 21*

YLEISTEN ALUEIDEN JA JULKISTEN KOHTEIDEN ULKOVALAISTUS
-Asemakaavamerkinnät: LP, LV, LS, VP, VP-1, VV, VU, YO, ET sekä kaikki yleiset alueet

1 Hernesaaren valaistusperiaatteet

Tavoitteena on *turvallinen hämärä*, joka edellyttää taidokkaan ja visuaalisesti kestävän valon käyttöä.

Hernesaaren ulkoalueille tavoitellaan tasapainoista pimeän ajan maisemaa. Alueen korkealaatuinen kaupunkiarkkitehtuuri tulee esiin oikeanlaisessa valossa ja valo palvelee tilojen käyttötarkoitusta. Alueelle luodut ulkovalaistuksen periaatteet koskevat niin yleisiä kuin yksityisiä alueita ja niiden noudattaminen on yleisesti suositeltavaa ja joiltain osin myös velvoittavaa.

Tavoitteet

Ulkovalaistus on suunniteltu, toteutettu ja ylläpidetty hyvin. Valo on maltillista, tarkkaan rajattua ja lämminsävyistä. Valo ei häikäise eikä sitä päästetä tarpeettomasti asuntojen ikkunoihin, taivaalle tai meren suuntaan. Tavoitteena on *turvallinen hämärä,* joka edellyttää taidokkaan ja visuaalisesti kestävän valon käyttöä. Valolla tuodaan esiin alueen liiketoimintaa ja yleisiä alueita elävöitetään erikoisvalaistuksella, mutta muuten valaistus alueella on rauhallinen ja asuinalueelle sopiva.

Suunnittelua ohjaavat kortit

Pimeän ajan kokonaisuus kaupunkiympäristössä koostuu aina yleisten ja yksityisten alueiden valaistuksista. Näiden yhteensovittamiseksi on luotu Hernesaaren valaistusperiaatteet, joita kuvaamaan on toteutettu kolme erillistä valaistuskorttia:

- Asuinrakennusten ulkovalaistus
- Liike-, teollisuus- ja palvelurakennusten ulkovalaistus
- Yleisten alueiden ja julkisten kohteiden ulkovalaistus

Korteissa on kuvattu koko alueen yhteiset suositeltavat sekä velvoittavat valaistusperiaatteet. Velvoittavat periaatteet edellyttävät tiettyjä valaistusteknisiä asioita, joiden avulla valaistuksesta tulee miellyttävä kokonaisuus. Tämä vaatii panostusta suunnitteluun ja ohjaa valaisinvalintoja jonkin verran, jolloin sillä on mahdollisesti myös kustannusvaikutuksia. Velvoittavina asioina esitellään myös valon määrään ja häiriövalon hallintaan liittyviä asioita, jotka säästävät energiaa kun valaisimista tuleva valo hyödynnetään järkevästi. Suunnittelija tekee valaistusratkaisuista myös energiankulutus- ja elinkaarikustannustarkastelut. Korteissa kuvattujen suositeltujen valaistusperiaatteiden myötä kokonaisuus hioutuu erityislaatuiseksi ja valosta tulee alueelle tunnistettava piirre.

Suunnittelussa tulee näiden ohjekorttien lisäksi huomioida myös muut kaupungin valaistuksen suunnittelua ohjaavat asiakirjat, kuten Helsingin ulkovalaistuksen suunnitteluohje ja ranta-alueiden valaistuksen periaatteet, katso lisätietoa Kaupunkitilaohjeesta.

Valaistustavat alueella

Tunnelmallinen valaistus
Toiminnallinen valaistus
Erikoisvalaistus tilassa
Julkisivuvalaistus, eri laatuluokkia (I, II ja III)
Valofasadi länteen

Tunnelmallinen valaistus
- Korallikuja, rantapuisto, korttelipuistikot, rantapuiston puoleiset ranta-aukiot, Birgitan- ja Ursininpuisto, asuinrakennusten sisäänkäyntipihat, terassit, etupihat ja korttelien sisäpihat

→ PIENIPIIRTEISTÄ VALAISTUSTA, TURVALLINEN HÄMÄRÄ

Toiminnallinen valaistus
- Katualueet, rantapromenadi, toiminnalliset piha-alueet (koulu/päiväkoti), satama- ja venesäilytysalueet, parkkialueet

→ TURVALLISESTI JAKSOTETUT VALAISTUT ALUEET, JOILLA NOUDATETAAN VALAISTUSLUOKKIA JA VALAISTUS EI HÄIKÄISE

Erikoisvalaistus tilassa
- Korallikujan aukiot, lähiliikuntapaikat ja leikkipuisto rantapuistossa, vierasvenesataman alueet ja sataman ranta-aukio

→ KOHTEEN ELÄVÖITTÄMINEN PROJISOIDULLA ERIKOISVALOLLA (esimerkiksi alueen nimistön luoman merellisen teeman mukainen gobovalaistus)

Julkisivuvalaistus
- ”Valofasadi länteen” edellyttää kaikkien Jätkäsaaren suuntaan olevien julkisivujen valaisemista (velvoittava periaate).
- Kaikki katutason liiketilojen julkisivut tulee valaista tai valottaa kevyesti (velvoittava periaate).
- Laivakadun länsipuolella ja rantapuistossa olevien kiinteistöjen julkisivut suositellaan valaistaviksi.
- Julkisivuvalaistusten laatutaso vaihtelee arkkitehtuurin mukaan. Katso laatuluokat ja niiden valaistusperiaatteet Liike-, teollisuus- ja palvelurakennusten ulkovalaistusta kuvaavasta ohjekortista.

→ RAKENNUKSEN ARKKITEHTUURIN JA TOIMINNAN ESIIN TUOMINEN

LISÄHUOMIONA:
- Parkkitalojen sisävalot eivät saa näkyä ulos häiritsevästi, tavoitteena on hallittu pimeän ajan näkymä.
- Telakan siilorakennus on osa Valofasadia länteen ja sen julkisivuvalaistusta suositellaan toteutettavaksi samaan tapaan kuin toisessa siilossa (kohde 13).

2 Yleiset ja yksityiset alueet muodostavat kokonaisuuden

Aluevalaistus

Tämä ohjekortti koskee kaikkia kaupungin omistamia alueita ja kohteita (mm. liikunta- ja satama-alueet, koulun ja päiväkotien pihat, kadut, aukiot ja puistot sekä sataman matkustajalaiturit) hallintatahosta välittämättä.

Kaupungin yleisillä alueilla tavoitteena on toiminnallinen valaistustapa, joka noudattaa kaupungin suunnitteluohjeistuksia ja standardien mukaisia valaistusluokkia ja jonka myötä valaistus on turvallisesti jaksotettu ja häikäisemätön. Suunnittelussa pyritään noudattamaan Helsingin ranta-alueiden valaistusperiaatteita ja vähentämään meren ja taivaan suuntaan tarpeettomasti suuntautuvaa häiriövaloa.

Yleisten ja yksityisten ulkoalueiden valaistus muodostaa Hernesaaressa tyylikkään kokonaisuuden. Tavoitteena on skandinaavinen, *turvallinen hämärä,* jossa viereisten alueiden valaistustasot ja -tavat sopivat yhteen. Myös valon lämmin väri (3000 K) on yhteneväinen koko alueella.

Turvallisuuden tunne syntyy valaistuksen häikäisemättömyyden ja rauhallisten kontrastien kautta. Ihminen hahmottaa ympäristöään hyvinkin vähäisessä valossa, kun valo on oikeanlaista.

Erikois- ja julkisivuvalaistus

Korallikujan aukioille, rantapuiston leikki- ja liikuntapaikoille sekä sataman aukiolle ja vierasvenesatamaan tutkitaan jatkosuunnittelussa tuotavaksi lisäksi erikoisvalaistusta projisoitujen valokuvioiden muodossa. Kuvioissa nähdään alueen merellisen nimistön mukaista kuvastoa.

Yleisiin alueisiin tuo oman lisänsä myös liiketilojen julkisivujen valaistus, joka tarkoittaa kaikkien, myös asuinrakennuksissa olevien katutason liiketilojen julkisivujen valaisemista. Tällä luodaan yhtenäistä katukuvaa alueella ja lisätään valoisuuden tunnetta katutasossa.

Valaistustapoja esitellään seuraavilla sivuilla tarkemmin. Yleisillä alueilla sijaitsevien kiinteistöjen julkisivuvalaistuksen osalta katso lisätiedot Hernesaaren Liikerakennukset-valaistuskortista.

Bega

Bega

Bega

Bega

Bega

Bega

Iguzzini

3 Velvoittavat ja suositeltavat valaistusperiaatteet

Kaupungin ulkovalaistuksen suunnitteluohjetta noudatetaan yleisten alueiden osalta ja sitä voidaan soveltaa myös muiden alueiden valaistukseen. Alla on kuvattuna Hernesaaren velvoittavat ja seuraavalla sivulla suositeltavat valaistusperiaatteet. Periaatteet koskevat niin yleisiä alueita kuin tontteja. Periaatteita noudattamalla alueesta syntyy toimiva kokonaisuus myös pimeän aikaan.

VELVOITTAVAT PERIAATTEET (→ ja niistä saatavat hyödyt):

1. Valo väri on lämmin valkoinen (3000 Kelvin) ja sen värintoisto on hyvä (CRI ≥70) → *tunnelmaltaan yhtenäinen ja laadukas ulkovalaistus*
2. Vaijerivalaistus kaduilla on toteutettu tuplavaijerilla ja valaisimessa on comfort-optiikka → *minimoidaan valaisimen heiluriliike ja valon häikäisevyys*
3. Alue- ja väylävalaistus on toteutettu pylväistä maltillisesti kallistetuilla tasolasivalaisimilla → *minimoidaan valon häikäisevyys*
4. Ei tuoteta häiriövaloa ympäristöön eikä valosaastetta taivaalle → *valaisimet oikein suunnattuja eivätkä tuota valoa yli valaisimen oman horisontaalitason*
5. Noudatetaan asetettuja valaistusluokkia ja valonmäärän suosituksia → *julkinen ja yksityinen alue muodostaa harmonisen kokonaisuuden ja vältetään valon yli- tai alimitoitusta*
6. Valaistussuunnitelman ja valaistuslaskennan toteuttaa ammattilainen → *suunnitelman korkea laatu*
7. Hernesaareen toteutetaan Valofasadi länteen → *muodostaa Hernesaareen ison mittakaavan julkisivuvalaistuksen, joka luo alueelle tunnistettavan imagon*
8. Kaikki katutason liiketilojen julkisivut tulee valaista → *valaistukset sitovat aluetta yhteen ja luovat turvallisuutta pystypintojen valaistuksen kautta*
9. Kaikki mainoslaitteet ovat joko taustavalaistuja irtokirjaimia tai päältä valaistuja kylttejä, ei valolaatikoita → *yhtenäinen kokonaisuus*
10. Valaisinlaitteet on maalattu sävyyn RAL1035 (Pearl beige) Hernesaarenrantapuistoon ja ranta-aukioihin (eli kaava-alueeseen VP-1) rajautuvilla piha- ja terassialueilla (pi-1, ua ja osittain pi) ja yleisillä alueilla Helsingin karttapalvelun alueelle määrittämän värin mukaan. Rakennuksiin asennetut valaisimet voivat olla väriltään asennettavaan pintaan sopivia → *vahvistaa alueellista tunnistettavuutta ja identiteettiä.*

RAL 1035 Pearl Beige

Bega

Bega

Bega

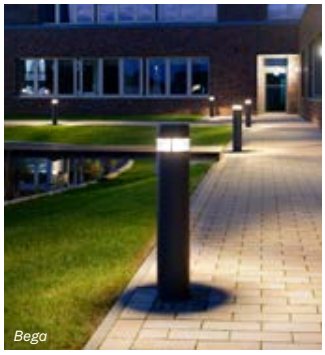
Bega

SUOSITELTAVAT PERIAATTEET:

1. Suositeltavaa integroida valoa rakenteisiin ja sijoittaa alueelle mieluummin monta pientä valonlähdettä kuin yksi iso.
2. Ei päästetä valoa ikkunoista sisään häiritsevästi. Tehdään valaistuslaskentaa noudattaen häiriövalon alueluokkataulukon raja-arvoja. Hernesaari on E3-aluetta.
3. Korostetaan kasvillisuutta ja arkkitehtonisia rakenteita maltillisesti.
4. Valaisinten pintakirkkaus on maltillinen (esim. heijastinpinnat mustia, ei opaalipintaisia valaisimia).
5. Esteettömät reitit ja esteettömäksi määritetyt kohteet, kuten pysäkit, portaat ja luiskat valaistaan voimassa olevien esteettömyysohjeistusten mukaisesti.
6. Valaistus himmennetään yöksi samaan tahtiin yleisten alueiden valaistuksen kanssa (katso ohjeistus Helsingin ulkovalaistuksen suunnitteluohjeesta).
7. Yleisten rakennusten julkisivuvalaistusten toteutuksissa noudatetaan laatutasoja I, II tai III pimeän ajan hierarkian muodostamiseksi.
8. Yleisiin alueisiin rajautuvilla piha-alueilla valaisimet on maalattu sävyyn RAL 1035 (Pearl beige). Rakennuksiin asennetut valaisimet voivat olla väriltään asennettavaan pintaan sopivia.

RAL 1035 Pearl Beige

4 Aukiot

iGuzzini, Gavriil Papadiotis

Korallikujan aukiot

- Tavoitteena on yleisvalaistuksen toteuttaminen vaijerivalaistuksella.
- Mahdollisissa istutusaltaissa on muuripenkkivalot ja valopollareita.
- Aukiolla on säädettävä valaistustaso ja mahdollisesti erikoisvalaistusta (gobo).
- Tapahtumasähkölle tehdään varaus.
- Aukion liiketilojen julkisivuissa on kiinteistön valaistus.

Ranta-aukio

- Aukion väylillä on pehmeä, tunnelmallinen yleisvalaistus toteutettuna pylväsvalaisimin.
- Mahdollisissa istutusaltaissa on muuripenkkivalot ja valopollareita.
- Osana tilan valaistusta on sisäänkäyntipihojen (pi) istutusten valaistukset.

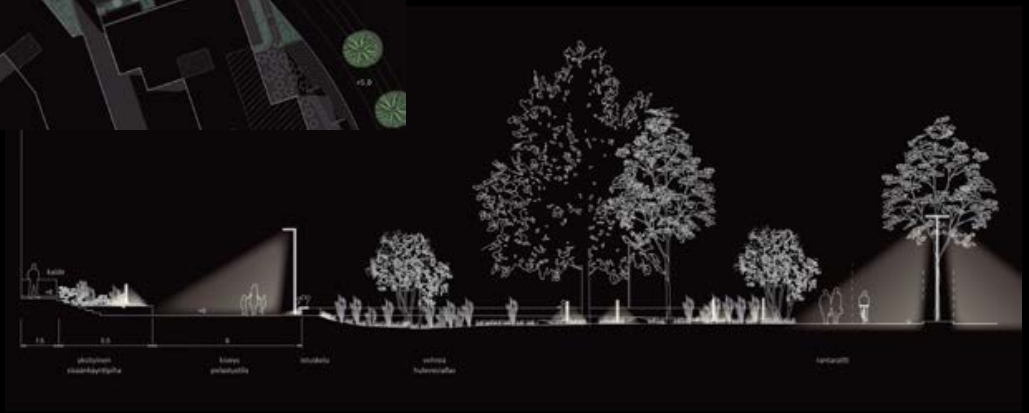

5 Ranta- ja satama-alueet

Rantapromenadi

- Rantapromenadilla ja baanalla on pylväsvalaistus (6m) keskisijoituksena.
- Tonteille kuuluvat viereiset piha- ja terassialueet (pi-1 ja ua) on valaistu matalin pylväs-, muuri- ja pollarivalaisimin.

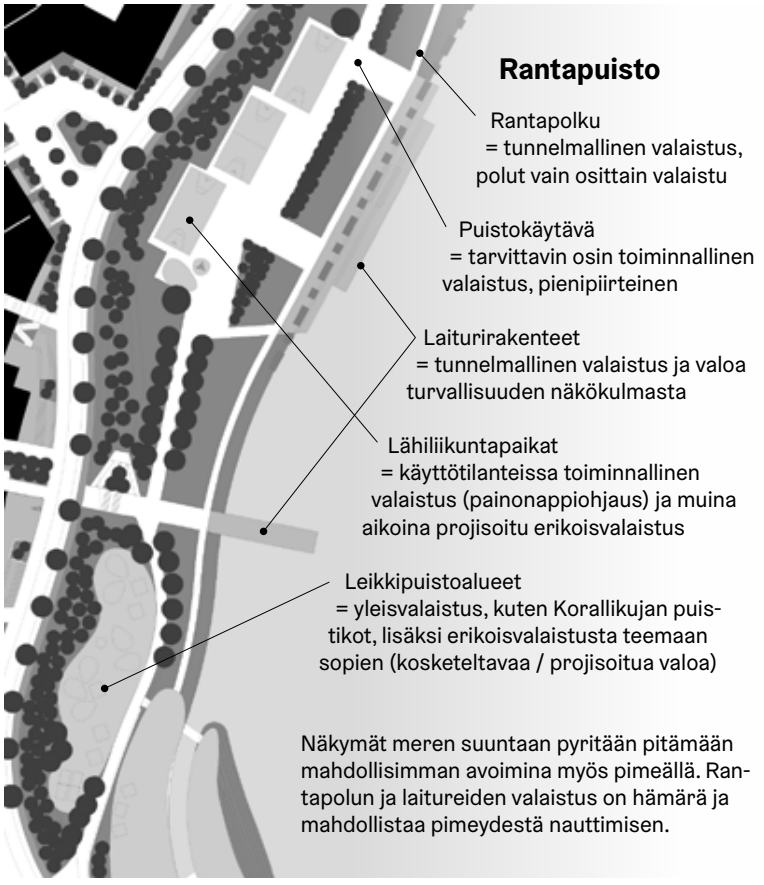

Rantapuisto

Rantapolku
= tunnelmallinen valaistus, polut vain osittain valaistu

Puistokäytävä
= tarvittavin osin toiminnallinen valaistus, pienipiirteinen

Laiturirakenteet
= tunnelmallinen valaistus ja valoa turvallisuuden näkökulmasta

Lähiliikuntapaikat
= käyttötilanteissa toiminnallinen valaistus (painonappiohjaus) ja muina aikoina projisoitu erikoisvalaistus

Leikkipuistoalueet
= yleisvalaistus, kuten Korallikujan puistikot, lisäksi erikoisvalaistusta teemaan sopien (kosketeltavaa / projisoitua valoa)

Näkymät meren suuntaan pyritään pitämään mahdollisimman avoimina myös pimeällä. Rantapolun ja laitureiden valaistus on hämärä ja mahdollistaa pimeydestä nauttimisen.

Dan Corson

Kito Fujio

YIYU

AFRY

Unisport

ama-alueet

ma-alueella on monia eri toimintoja ja ijoita ja alueita hallinnoi eri tahot. Pi- n ajan kokonaisuudesta halutaan tehdä ukkaan valaistuksen avulla kaupunki- mainen ja viihtyisä ja samalla välttää häiriö- valon syntymistä, erityisesti meren suun- taan. Kaikille sataman alueille on määritelty noudatettava valaistusluokka, katso sivu 16.

6 Korttelipuistikot

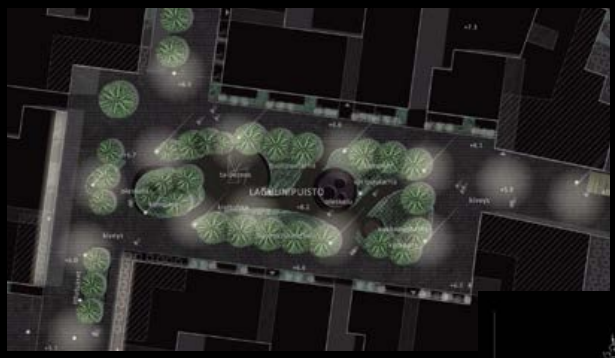

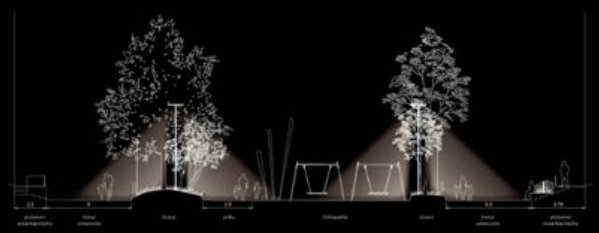

Korttelipuistikot

- Puistoissa on pehmeä ja tunnelmallinen pylväin toteutettu yleisvalaistus (alueen eri toiminnot huomioitava).
- Alueelle voidaan tuoda kohdennettua valoa rakenteisiin ja viherteemoihin.
- Osana tilan valaistusta on sisäänkäyntipihojen (pi) istutusten valaistukset.

7 Katutilat

Korallikujan katutilat

Korallikujalla yleisvalaistus tehdään vaijerivaloin. Valaistus on mitoitettu juuri oikein eikä valo suuntaudu ikkunoista sisään. Sisäänvedetyissä osissa sijaitsevien liiketilojen pystypinnan valaistukset ovat osa katutilan valaistuskokonaisuutta.

Sisäänkäyntipihojen (pi) kulkuvalaistus on pienipiirteinen ja matala.

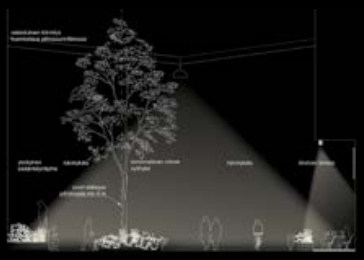

Korallikuja

Laivakadun katutila

Katuvalaistus on mitoitettu juuri oikein eikä valo suuntaudu ikkunoista sisään.

Laivakadulla katutila valaistaan yhteiskäyttöpylväistä. Katutila pyritään valaisemaan niin, että valaistuksen huolto onnistuu ilman ratikkajohtimien poiskytkentää.

Kiinteistöjen ja liiketilojen valot tuovat oman osansa tilan valaistukseen.

Laivakatu

Muuta

Muilla kaduilla on käytössä normaali katuvalaistuksen pylväsperiaate.

Valaistusluokat kaduittain seuraavalla sivulla.

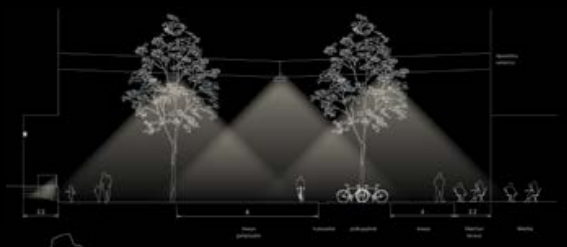

Korallikujan aukiot

8 Valaistuksen määrän suositukset ja häiriövalon hillintä

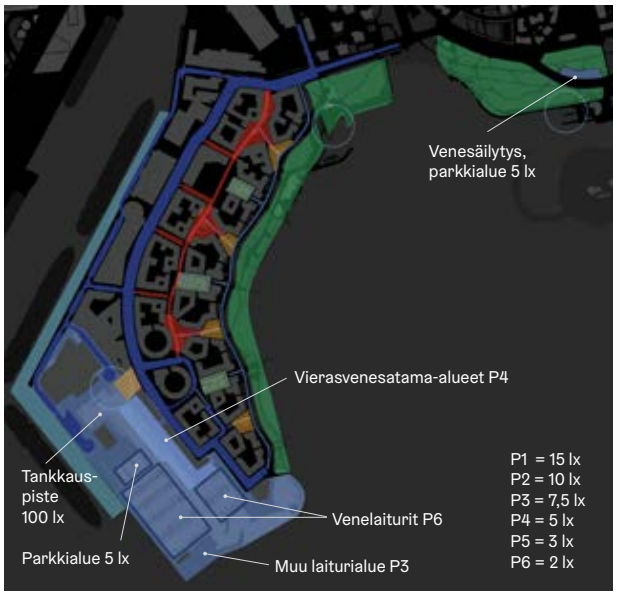

KATUALUEET		
Eiranranta (Telakkakatu-Laivakatu)	M3b + P3	
Kokoojakatu Laivakatu	M3b + P3	
Mureenankatu (raitiotien päätepysäkki)	M3b + P3	
Tonttikadut alueella	M4 + P3	
Laivakadun loppupää ja Korallikatu	M4 + P4	
Promenadi ja baana	P3	
RANTAPUISTO JA PUISTOALUEET		
Rantapolut ja laiturit pidetään hämärinä		
Liikunta-alueet:		
koripallo, rantalentis, monipeliareena	75 lx	
jalkapallo, vapaa käyttö / seuratoiminta	75 / 200 lx	
tennis, padel	200 lx	
lähiskeittipaikka	C2 (20 lx)	
muut puistokentät	C4 (10 lx)	
KORALLIKUJAN PUISTIKOT		
Puistokäytävät	P4	
Leikkipaikka	P3	
RANTA-AUKIOT		
Sataman ja rantapuiston ranta-aukiot	P3	
MUU KORALLIKUJAN ALUE		
Aukiot, kävelykujat ja tonttikadut	P3	

RISTEILYSATAMA,	
Helsingin Sataman alue	
Risteilykaudella	30 lx
Talvikaudella (venesäilytys)	5 lx
VESIBUSSILIIKENNE	
Laiturialueet	P2

Kaikkiin kohteisiin tulee tehdä valaistuslaskelman yhteydessä häikäisytarkastelu.

Valaistusluokat on koostettu Helsingin ulkovalaistuksen suunnitteluohjeen ja yleisesti käytössä olevien valaistusstandardien ja suositusten mukaan.

Taulukko 1. Keskimääräinen valon määrä kyseisellä alueella

Koulut	
piha-alue	10 lx
sisäänkäynti	100 lx
pallokenttä	50 lx
Päiväkodit	
piha-alue yleisarvo	10 lx
pihan toiminnalliset alueet, risteys- ja muutoskohdat	15 lx
pääsisäänkäynti	100 lx
pääsisäänkäynnin laajempi edusta	20 lx
ulkoportaat	15 lx
muut sisäänkäynnit (hlökunta, huolto)	20 lx
lastausalueet ulkotilassa	50 lx *
parkkialue (lx valitaan alueen käyttöasteen mukaan)	5-10-20 lx *
Liike- ja toimitilat, hotelli ja liikuntakeskus:	
pääsisäänkäynnit	<500 lx
piha-alue	10-20 lx
parkkialue (lx valitaan alueen käyttöasteen mukaan)	5-10-20 lx *
sisäänajo parkkihalliin, päivä- ja yö-arvot	300 – 75 lx *
lastausalueet ulkotilassa	50 lx *

Kaikista ulkovalaistuksista tulee tehdä valaistuslaskenta, jolla varmistetaan sopiva valon määrä alueella ja estetään häiriövalon leviäminen taivaalle ja asuntojen ikkunoihin. Taulukon 1 arvot ovat keskimääräisiä valon määriä lukseina kyseisellä alueella. Katuvalaistuksen osalta viimeisin tieto löytyy kaupungin ulkovalaistuksen suunnitteluohjeesta.

Laskelmassa on hyvä tarkastella myös häikäisyarvoa. Taulukon 1 tähdellä merkittyihin kohteisiin saadaan häikäisyn raja-arvot standardista SFS-EN 12464-2. Muissa kohteissa asiaa on sovellettava ja käytettävä kiusahäikäisyn RG-luokitusta aluevalaistuksessa (arvon tulee olla <50).

Valaisimen häikäisemättömyyteen ja valon taivaalle leviämisen estämiseen (G- ja D-arvot) tulee panostaa.

Häiriövalon kannalta tulee noudattaa taulukon 2 raja-arvoja. Hernesaari on pääosin E3–aluetta ja yöaika lasketaan olevan klo 23-05.

Taulukko 2. Häiriövalon raja-arvot ulkovalaistusasennuksille alueluokittain, Hernesaari on E3-aluetta.

Luokka	Valaisimesta vaakatason yläpuolelle suuntautuvan valon enimmäisosuus	Valaistusvoimakkuus ikkunoissa	
	R_{UL} %	E_v lx	
		Ilta	Yö
E0	0	-	-
E1	0	2	1
E2	2,5	5	1
E3	5	10	2
E4	15	25	5

9 Valaisinten periaatteet

Kartta: MASU / Julkisten alueiden yleissuunnitelma 26.11.2019

Yleisten alueiden pääasiallinen valaistustapa:

Vaijerivalaistus (punainen merkintä):
- Kokoojakatu Eiranranta-Laivakatu (raitiotielinjan yhteiskäyttöpylväät)
- Tontti- ja pihakadut

Pylväs- ja pollarivalaistus (sininen/harmaa merkintä):
- Hernesaarenranta, rantapuiston alue
- Ranta-aukiot itään ja alla luetellut aukiot
- Korttelipuistikot ja niitä ympäröivät kujat
- Alueen länsipuolen kadut: Matalasalmenkatu, Munkkisaarenlaituri, Purjekalankatu, Vuokkokalankatu (harmaalla)

Vaijerivalaisin on vähintään 7 metrin korkeuteen ripustettu katuvalaistusoptiikalla varustettu valaisin. Valaisimessa on häikäisyä mahdollisimman vähän tuottava optiikka/linssi/suodatin ja tuplavaijeri valaisimen tuulessa heilumisen vähentämiseksi. Kaapeli kulkee vaijeriin keskuksesta seinän sisällä (tämä huomioitava julkisivun suunnittelussa ja toteutuksessa).

Katuvalaisimia voidaan asentaa eri pituisiin pylväisiin (6-10m) tilan käyttötarkoituksen ja valaistustarpeen mukaan. Vaakavarren tarve määrittyy valaistuslaskennan kautta. Pylväässä voi olla myös useita kohdevalaisimia. Pollareita käytetään osittain hämäränä säilytettävällä rantapuiston alueella, jossa ei ole talvikunnossapitoa.

HUOM! Airokalanaukio, Miekkakalanaukion, Pallokalanaukion ja Touko Laaksosen aukion valaistusta on jatkosuunniteltu Hernesaaren julkisten alueiden yleissuunnitelmassa (MASU Planning, 17.2.2025) siten, että aukiot valaistaan pylväs- ja pollarivalaistuksella ja aukiolla ei ole vaijerivalaistusta.

Valaisinten muotokieli

Hernesaaren valaisimet ovat muotokieleltään hillittyjä ja yksityiskohdiltaan viimeisteltyjä, muun muassa kiinnitysruuvien kannat ovat upotettuja. Valaisimet ovat kaupungin ulkovalaistuksen suunnitteluohjeen teknisten vaatimusten mukaisia.

Kaduille ja puistoihin valitaan valaisimet, joissa on pyöreä muoto, myös pollarivalaisimet ovat pyöreää profiilia ja vaijerivalaisimen alapinta on pyöreä. Kaikki alueella käytetyt valaisimet ovat samaa mallia keskenään. Kaduilla on pääosin oma mallinsa ja puistoreiteillä omansa.

Yleisillä alueilla käytettävien valaisinten tyypit määritellään katu- ja puistosuunnitelmissa sekä näiden valaistussuunnitelmissa.

Tarkempia ohjeita Helsingin valaisinten muotokieleen ja väritykseen voi tarkastella Kaupunkitilaohjeen Kaupunkivalaistus-osiosta.

Muuripenkkivalot

Alueelle mahdollisesti tulevien istutusalueiden tai muiden muurien päälle voidaan asentaa penkki tai istuskelutaso, josta leviää valo pehmeästi kulkuväylälle sekä istutusalueelle. Valo asennetaan penkkiin tai istuskelutasoon ja on modulaarisesti vaihdettavissa sekä helposti huollettavissa. Tämä valaistustapa on käytössä yleisillä alueilla, kuten aukioilla ja rantapuistossa.

pylväs- ja vaijerivalaisin

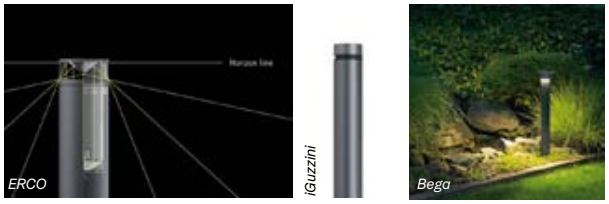

Pollarit

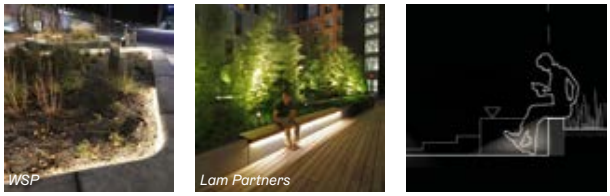

Muuripenkkivalo

Pylväiden mitoitus ja väri

Pylväiden valinnassa noudatetaan kaupungin oheisen kuvan mukaisia ohjeistuksia mitoituksen ja sijoituksen osalta.

Pylväiden pituudet ovat:
- rantapuistossa ja muilla viheralueilla 6m,
- tonttikaduilla 8m ja
- yhteiskäyttöpylväät noin 10m.

Yleisten alueiden valaisinkalusteet toteutetaan alueelle määritetyn päävärin mukaan. Helsingin Karttapalvelussa Hernesaaren alueelle on määritetty pääväriksi RAL 1035 Pearl Beige. Pylvään ja valaisimen väri on sama. Suositellaan myös, että kaikki kadunkalusteet ovat samanvärisiä.

Myös tonteilla suositellaan ja osin velvoitetaan käytettäväksi valaisimissa samaa värisävyä, joka sopii hyvin alueen arkkitehtuurin murrettuihin värisävyihin.

Helsinki-pylvään muotona on kartio ja vaakavarret Kaupunkitilaohjeen mukaan.

Helsinki-pylvään erityispiirteenä on ruostumattomasta teräksestä valmistettu pylväspääte.

RAL 1035 Pearl Beige

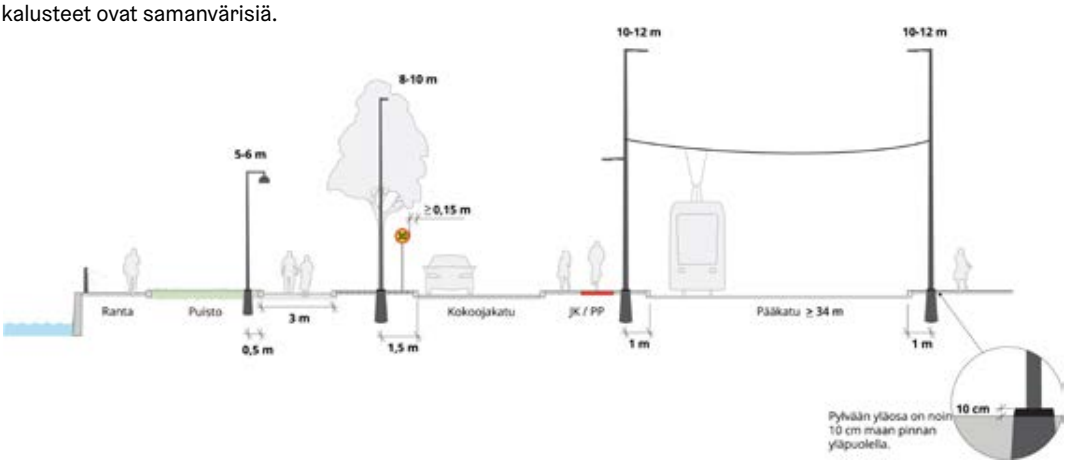

10 Erikoisvalaistus

Gobovalaistusperiaate

Gobovalaisinten luonteva sijoituspaikka on usein kiinteistön julkisivussa. Tästä tulee tehdä sopimus kaupungin ja kiinteistön välille vastuista ja velvollisuuksista (investointi, kiinnitys, kaapelointi, sähköverkko, huolto, ylläpito).

Jos asentaminen kiinteistöön ei onnistu, valaisimet asennetaan pylvääseen. Pylväästä voidaan valaista samalla sen ympäristöä ja siinä voi olla tapahtumasähkökeskus integroituna.

Gobovalaisimen sisään sijoitetaan goboja eli kuviokiekkoja, jotka muodostavat projisoitavan kuvion maahan. Valokuvioiden teemana on trooppiset merikalat ja -kasvit alueen katu- ja aukionimistön mukaan.

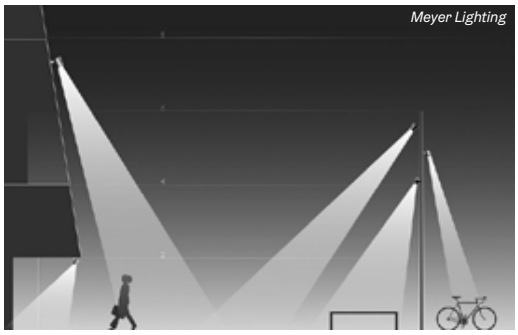
Meyer Lighting

Meyer Lighting

Rosco

Gobovalaistusesimerkki Kruunuvuorenrannasta. Kuvat ja teos taiteilija Jaakko Niemelä

YHTEYS- JA LISÄTIEDOT

Jari Huhtaniemi, johtava arkkitehti
(asemakaavoitus)
puh. (09) 310 37197, jari.huhtaniemi@hel.fi

Marjut Kauppinen, valaistuspäällikkö
(kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu)
puh. (09) 310 31547, marjut.kauppinen@hel.fi

Lisätietoa:
https://www.uuttahelsinkia.fi/fi/hernesaari-ja-telakkaranta
Tekijä: WSP Finland Oy, Design Studio
Valmistunut: 4/2023,, päivitetty kaavamerkintöjen osalta 17.2.2025

TARKISTUSLISTA

Onko valaistus suunniteltu näiden periaatteiden mukaan?

- Valon väri on lämmin valkoinen (3000K)
- Valaisimet eivät tuota valoa taivaalle
- Valo ei häikäise eikä suuntaudu ikkunoista sisään
- Valoa on suositusten mukainen määrä
- Valaistuslaskennassa on tarkasteltu häikäisyn ja häiriövalon määrää kaikilla alueilla
- Vaijerivalaisimissa on tuplavaijeri ja pehmeä optiikka
- Erikoisvalaistus aukioille on toteutettu

Helsinki

Hernesaaren asuinkortteleiden uloskäytäväratkaisut perustuvat ajatukseen, jonka mukaan vähintään kortteleiden sisäpihojen puoleiset varatiet ovat omatoimisia. Tällaisessa tilanteessa pelastuslaitos suosii kokonaisvaltaisia ratkaisuja, jolloin varatiet olisivat omatoimisia myös katujen puolella. Tässä selvityksessä on tutkittu omatoimisen pelastautumisen mahdolliuuksia asuinkortteleiden vaihtelevissa tilanteissa.

Kaava-alueen asuinrakennusten varatieolosuhteet jakautuvat neljään tyyppiin:

- 1) Tavanomainen tilanne, jossa asuntojen parvekkeet ovat järjestettävissä päällekkäisiin, maan tasoon saakka ulottuviin linjoihin. Tällöin varateiden toiminta voi perustua tavanomaisiin, parvekelaattaan asennettaviin varatieluukkuihin.
- 2) Rakennusalat, joihin kohdistuu y-z-kaavamerkinnän vaatimus kahden kerroksen korkuisesta sisäänvedosta. Sisäänveto estää varatieluukkujen käyttämisen sen yläpuolelle asettuvilta parvekkeilta, koska ne ovat liian korkealla suhteessa maanpintaan. Varatieratkaisun mahdollistamiseksi toiseen kerrokseen tarvitaan varatieparvekkeet,-tikkaat tai-portaat.
- 3) Hernesaarenrannan varrelle sijoittuvat rakennusalat, joissa rakennusten ensimmäiseen kerrokseen sijoittuu ravintola, joka työntyy julkisivulinjan ulkopuolelle. Ravintola on teknisten vaatimustensa vuoksi korkeaa tilaa, mikä estää pelastautumisen yläpuolisten asuntojen parvekkeilta ja kattoterasseilta suoraan alas.
- 4) Kaava-alueen pohjoisosan yli 12-kerrosta korkeat tornit. Rakennusten korkeuden vuoksi niihin ei toteuteta varateitä vaan asunnoilla on pääsääntöisesti oltava kaksi sisäistä uloskäytävää.

Tyyppien 1-3 tapauksissa kadun puoliset varatiejärjestelyt ovat korvattavissa myös tikasautoilla, mikäli katualueita voidaan käyttää niiden nostopaikkoina. Omatoimiset varatieratkaisut eivät merkittävästi rajoita parvekejulkisivujen suunnittelua.

Kun pelastautumiskorkeus on alle 24 m, voidaan kaikkien kerrosten parvekkeilta pelastautua tavanomaisten varatieluukkujen kautta muutamin täsmennyksin:

- Jos parvekkeen alla on lämmintä tilaa ja sen korkeus maan pinnasta on yli 3,5m, varatien voi järjestää seinäluukun kautta viereiselle parvekkeelle mikäli sen kautta on mahdollisuus pelastautua maan tasoon.

- Alin parveke voi olla enintään n. 5,4 m maan pinnan yläpuolella. Varatieluukusta aukeava tikas on yleensä noin 1,9 metriä korkea ja YMa 848/2017 mahdollistaa 3,5 m pudottautumisen pelastautumisen yhteydessä. Tämä koskee myös muita kuin alinta kerrosta. Tällaisessa tilanteessa laukaistava varatietikas on turvallisempi vaihtoehto.

- < 24 m pelastautumiskorkeus vastaa yleensä enintään VIII-kerroksisen rakennuksen tilannetta. Poikkeuksena on kortteli 20858, jossa pihakannen kaavan mukainen korkeusasemointi (n. +15,30) korttelin tuottaa alapuolisiin kerroksiin normaalia korkeamman kerroskorkeuden. Tällön poistumiskorkeus saattaa ylittää 24 m, jolloin asunnoilla tulee olla kaksi uloskäytävää tai rakennuksen tulee olla sprinklattu. Tilanne tulee huomioida suunnitteluratkaisussa.

- Parvekkeet voivat olla sisäänvedettyjä (kadun puolella) tai ulokeparvekkeita (sisäpihoilla).

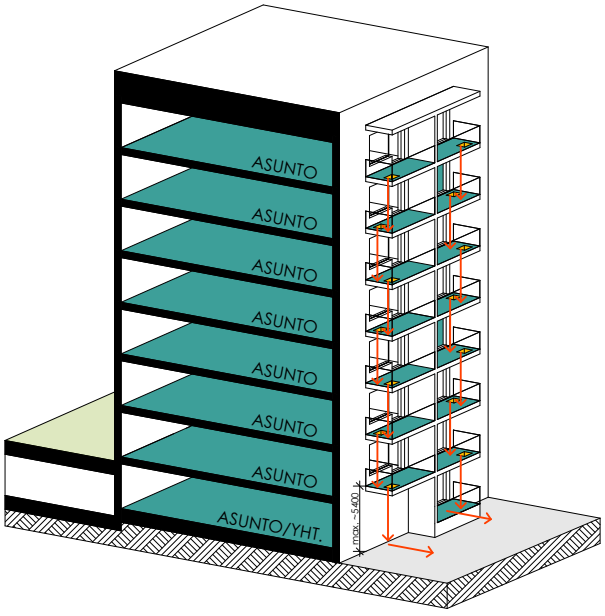

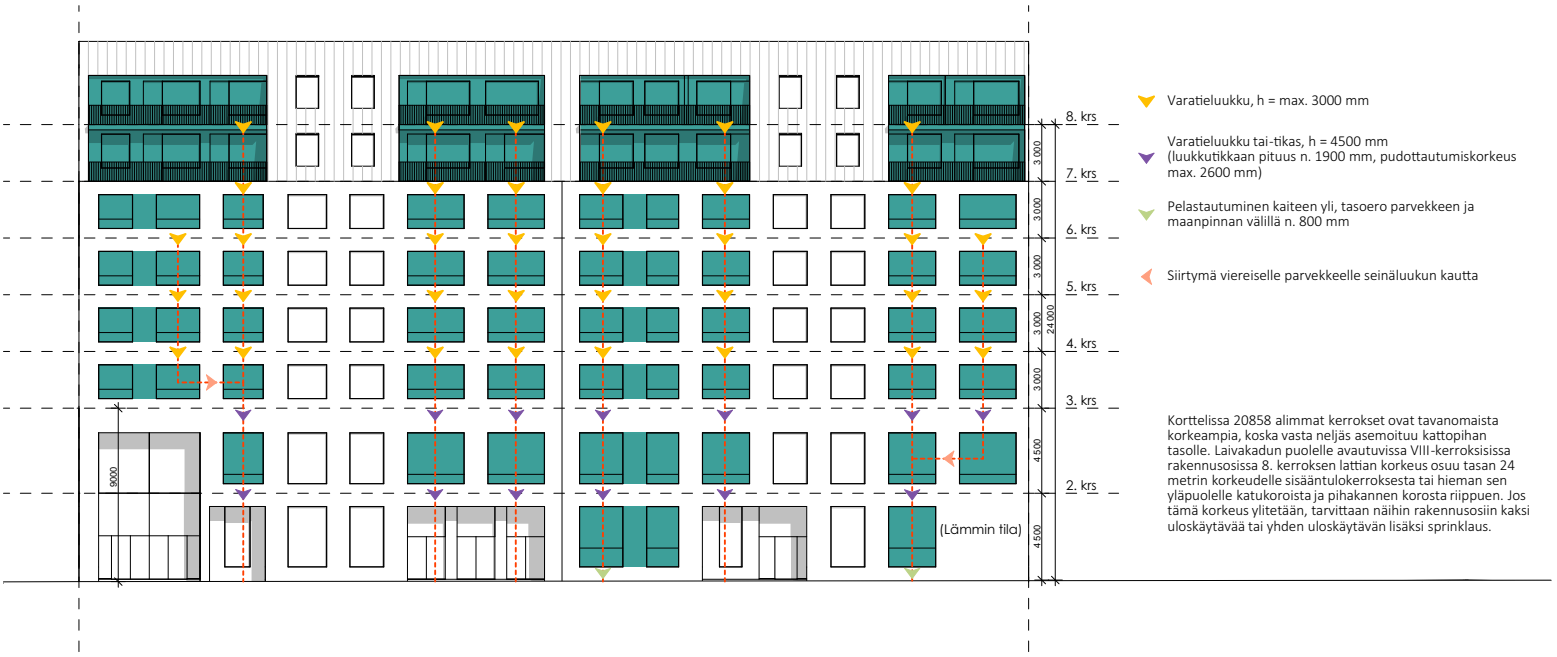

Korttelissa 20858 alimmat kerrokset ovat tavanomaista korkeampia, koska vasta neljäs asemoituu kattopihan tasolle. Laivakadun puolelle avautuvissa VIII-kerroksisissa rakennusosissa 8. kerroksen lattian korkeus osuu tasan 24 metrin korkeudelle sisääntulokerroksesta tai hieman sen yläpuolelle katukoroista ja pihakannen korosta riippuen. Jos tämä korkeus ylitetään, tarvittaan näihin rakennusosiin kaksi uloskäytävää tai yhden uloskäytävän lisäksi sprinklaus.

Kun rakennusalaan kohdistuu y-z-kaavamerkintä, tyyppi 1:n mukainen varatieluukkuratkaisu ei ole 1–2. kerrosten sisäänvedon vuoksi mahdollinen. Mikäli sisäänvedon yläpuolisella osuudella on parvekkeita, ne sijoittuvat kolmannen kerroksen tasolle vähintään 6-7 metrin korkeudelle maan pinnasta.

Omatoiminen pelastautuminen voi kuitenkin olla mahdollista:

- Jos joltakin parvekkelinjalta on mahdollisuus järjestää varatie alas, muilta parvekkeilta voidaan kulkea tälle parvekelinjalle seinäluukkujen kautta jos parvekevyöhyke on yhtenäinen.

- Rakennuksen lämpimälle puolelle voidaan järjestää varatieporras- tai tikas, joka tosin vie sen taakse jäävältä asunnolta julkisivualaa.

- Toiseen kerrokseen voi toteuttaa noin 950 mm syvän ulokeparvekkeen, johon on mahdollista sijoittaa varatieluukku tai-tikas.

- Tapauskohtaisesti asuntojen parvekkeet voi sijoittaa sisäpihan puolelle, jolloin sisäänvedon yläpuoliset tilat ovat lämmintä tilaa eikä sisäänvedon kohdalle tarvita varateitä.

Toiseen kerrokseen sijoittuvien asuntojen on avauduttava pihalle tai niille on järjestettävä em. kapeat ulokeparvekkeet. 1–2. kerrokseen voi myös suunnitella kaksikerroksisia asuntoja, jolloin suunnitteluratkaisu voi mahdollistaa toisen kerroksen parvekkeen pois jättämisen.

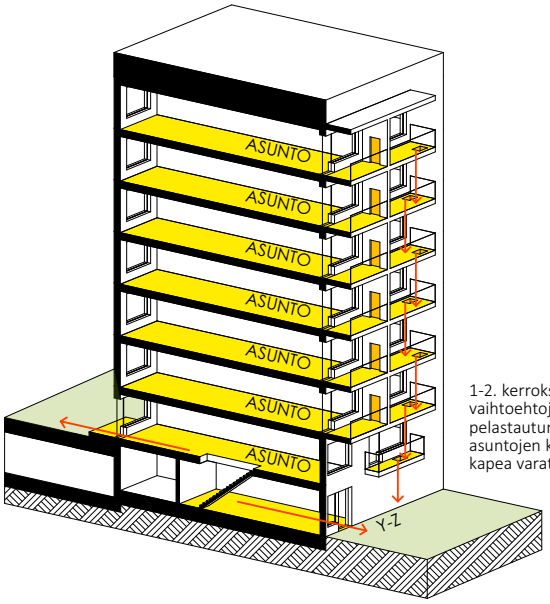

1-2. kerroksen asuntojen vaihtoehtoja: pelastautuminen sisäpihalle, asuntojen kaksikerroksisuus, kapea varatieparveke

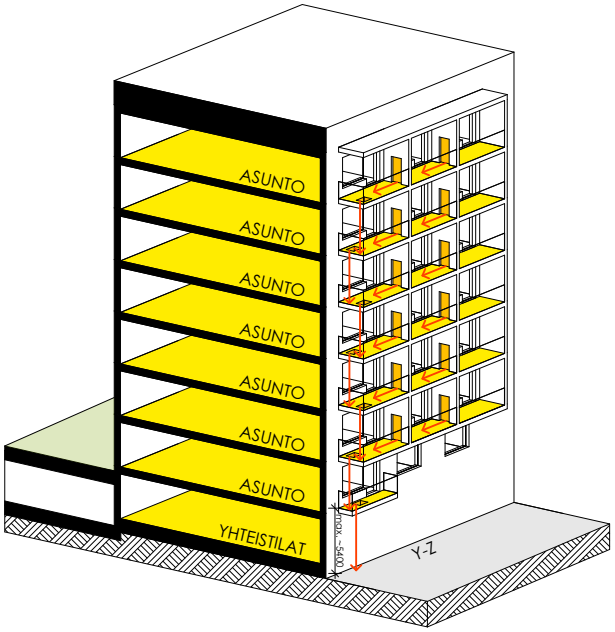

Siirtyminen viereisille parvekkeille seinäluukkujen kautta, varatieluukut alas reunimmaiselta parvekelinjalta.

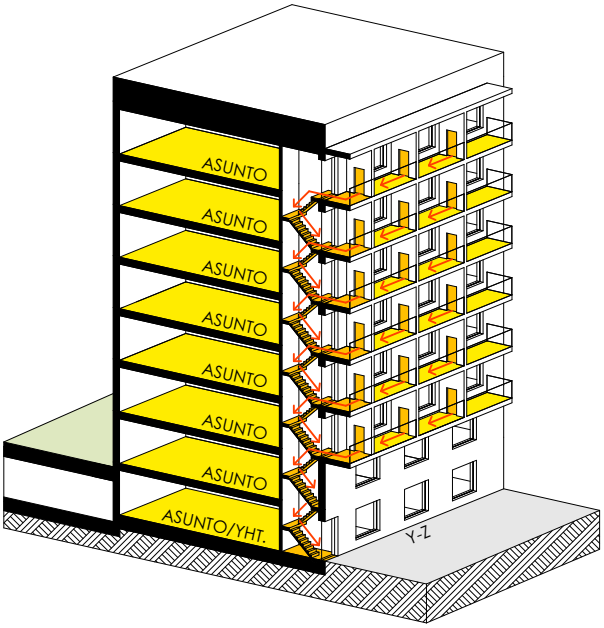

Siirtyminen viereisille parvekkeille seinäluukkujen kautta, varatieporras tai -tikas lämpimän tilan puolella. Ratkaisu jättää y-z-merkinnän alueen vapaaksi parvekkeista, mutta vie myytävää pinta-alaa ja julkisivualaa. Myös rakentamiskustannukset ovat kalliimmat. Portaiden sijaan kerrosten välinen pysty-ytheys voidaan järjestää myös tikkailla, jolloin tulee huolehtia etteivät välipohjan aukot muodosta yhtenäistä kuilua, josta voi pudota alas.

Hernesaarenrannan asuinrakennuksiin liittyy yksikerroksisia siipiä, jotka tulee toteuttaa ravintolatiloiksi. Jos kattopinta käytetään asuntojen kattoterassiksi, omatoiminen varatie suoraan alas ei ole mahdollinen.

Jos julkisivu suunnitellaan parvekevyöhykkeenä, voidaan vyöhyke limittää ravintolan päälle sijoittuvien asuntojen tearssin kanssa niin että varatie on järjestettävissä seinäluukkujen kautta sellaisille parvekkeille, joilta voidaan järjestää reitti maantasoon. Varatien voi ratkaista myös varatieportaalla tai ravintolan ylle sijoittuville asunnoille voi suunnitella toisen parvekkeen kattoterassin lisäksi.

Kaava-alueen pohjoisreunan tornien uloskäytäväratkaisut eivät voi perustua varateihin rakennusten korkeuden vuoksi. Näissä tapauksissa uloskäytäväjärjestelyt ovat rakennusten sisäisiä eivätkä erityisesti vaikuta kaavamääräysten toteuttamiseen.

Rakennuksilta vaaditaan joko kaksi palolta suojattua uloskäytävää tai yksi palolta ja savulta suojattu uloskäytävä. Uloskäytävien määrään voi vaikuttaa myös suunnittelemalla rakennukset sprinklattaviksi.

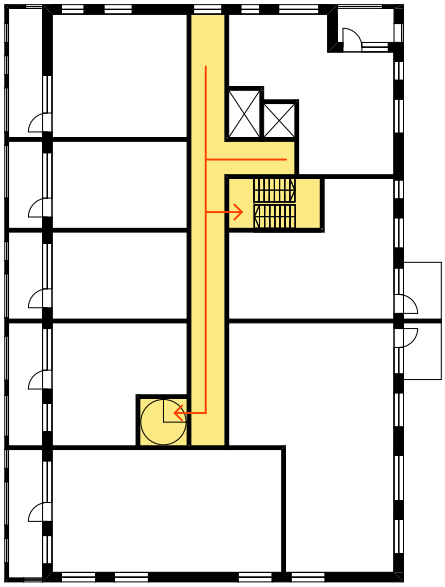

Kaksi palolta suojattua uloskäytävää:
kerrostasokäytävästä erilleen osastoidut porrashuoneet.

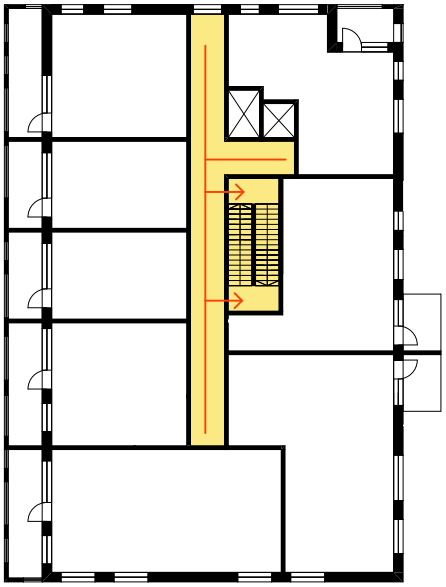

Palolta suojattujen uloskäytävien toteuttaminen saksiportaina, jossa erilliset porrashuoneet kiertyvät toistensa ympärille spiraalimaisesti. Kumpikin porrassyöksy nousee täyden kerroskorkeuden verran.

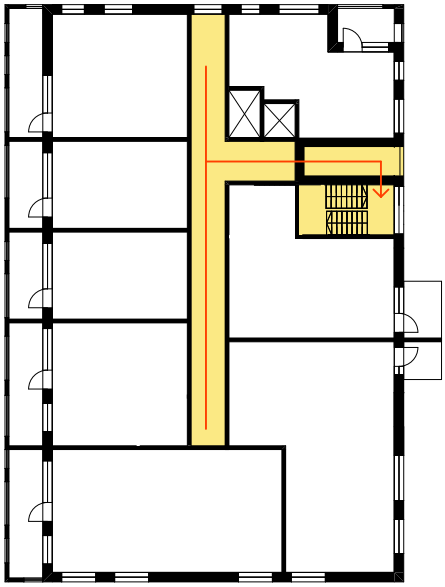

Yksi palolta ja savulta suojattu uloskäytävä, johon kuljetaan kerrostasokäytävältä ulos tuulettuvan parvekkeen kautta. Ratkaisu edellyttää sprinklausta, jos rakennuksen korkeus on yli 38 m eli n. 13 kerrosta. Kuljettaessa parvekkeen kautta, kerrostasokäytävältä ovea avattaessa vapautuva savu tuulettuu ulos.

Kaaviokartassa on eritelty omatoimisen pelastautumisen tilanteita Hernesaaren tonteilla, joilla asemakaava edellyttää 1–2. kerrokseen sisäänvetoa (z-y-merkintä). Kun omatoiminen pelastautuminen suunnitellaan varatieluukuilla, alin parveke voi olla enintään n. 5,4 metriä maan pinnan yläpuolella (YMa 848/2017 mahdollistaa 3,5 m pudottautumisen pelastautumisen yhteydessä ja tavanomaisissa varatieluukkutuotteissa on n. 1,9 m korkeat tikkaat).

Varatieluukkuihin perustuva pelastautumisratkaisu edellyttää kapeita ulokeparvekkeita toisen kerroksen sisäänvedetylle alueelle, mikäli sisäänvedetyn alueen yläpuolella on parvekkeita ja toisen kerroksen lattia on yli 3,5 m korkeudella maanpinnasta.

Jos katualueen korko on tontin kohdalla tasainen ja toisen kerroksen etäisyys maanpinnasta on alle 5,4 m, omatominen pelastautuminen varatieluukkujen kautta on mahdollista. Hernesaaressa korkomaailma vaikuttaa pelastautumisen suunnitteluun lähinnä silloin, kun katu laskeutuu tontin kohdalla jyrkästi. Liiketilojen edellyttämät korkeammat kerroskorkeudet (yleensä n. 4 metriä) vaikuttavat paikoin ylempien kerrosten varateiden suunnitteluun. Myös korttelin 20858 kansiratkaisu voi tuottaa sisäänvedetylle alueelle korkeita kerroksia, jotka tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Korkeiden kerroksien varateitä voi olla turvallisempaa järjestää suunnitteluratkaisusta riippuen varatieluukkujen sijaan laukaistavilla tai kiinteillä tikkailla.

Mikäli sisäänvedetyn osan yläpuolla on vain lämmintä tilaa ja parvekkeet sijoittuvat rakennuksen toiselle puolelle, varateistä ei muodostu ongelmia. Kaavan rakennusalat asemoituvat kuitenkin usein niin, että osa parvekkeista sijoittuu väistämättä sisäänvedetylle alueelle, koska rakennuksen suurin julkisivupinta on yleensä tällä alueella.

Kaava-alueella ei ole tilanteita, joissa omatoimisen pelastautumisen yhtälöä ei olisi mahdollista yhteensovittaa tontin korkomaailmaan ja tikasautolla pelastaminen olisi välttämätöntä. Kuitenkin esimerkiksi Laivakadun varrella pelastautumisen järjestäminen tikasautojen avulla voisi ratkaista omatoimiseen pelastautumiseen liittyviä korkeushaasteita kaikista helpoimmin.

Viitesuunnitelmassa 2. krs asuntojen varatie on sisäpihan puoleisilla terasseilla. Ratkaisu on mahdollinen, koska z-y-merkintä ulottuu vain rakennuksen keskiosan kohdalle ja sen kääntöpuolella on lähes kokonaisuudessaan sisäpihan julkisivupintaa.

Torniosassa on kaksi sisäistä uloskäytävää, joten varateitä ei tarvita.

Hernesaaren Rantapromenadilla 1. krs korkeus vähintään 4,2 m, 2. krs vähintään 3,6 m. Korkeudet mahdollistavat omatoimisen pelastautumisen parvekkeilta.

Kaksi alinta kerrosta ovat tavanomaista korkeampia (>3 m).

Hernesaaren z-y-tonttien varatieselvitys 16.10.2024 Tontti 20850-1/2 varatiet ARKKITEHDIT KIRSI KORHONEN JA MIKA PENTTINEN OY

Kaksi alinta kerrosta ovat tavanomaista korkeampia (>3 m).

Suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota 1-3. kerrosten varateihin kansirakenteen aiheuttamien kerroskorkeuksien vuoksi.

Kun 2. krs ja kadun välinen korkeusero on suuri, varatie on mahdollista ratkaista tekemällä parvekkeiden alle ulottuva tasanne, jonka kautta kuljetaan myös porrashuoneisiin.

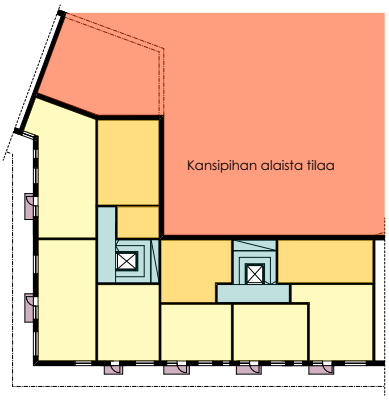

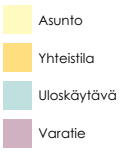

Kansipihan alainen tila vaikuttaa 2. krs asuntojen varatieratkaisuihin, asunnot on avattava ja niiden varatie järjestettävä kadun puolelle.

Varatieluukku, h = max. 3000 mm

Varatieluukku, h > 3000 mm
(luukun tikkaan pituus n. 1900 mm, pudottautumiskorkeus max. 3500 mm)

Siirtymä viereiselle parvekkeelle seinäluukun kautta

Varatietikas, laukaistava
(korkeiden kerrosten vaihtoehto varatieluukuille)

Merisiilinkadun nurkalla varatiekorkeus voi muodostua ongelmaksi

Merisiilinkadun asuntopihavyöhykettä voi hyödyntää kaksikerroksisten asuntojen rakentamiseen, jolloin vältetään varatieparvekkeita 2. kerroksesta. Haasteena ovat korkeat kerrokset ja suuri myymäläpinta-ala.

Asuntojen koko vaikuttaa tarvittavien varatieparvekkeiden määrään. Jos kohteeseen suunnitellaan paljon 1-2h asuntoja, parvekkeita tarvitaan enemmän. Pihakannen vastainen 2. kerros ei ole toisaalta otollinen suurille perheasunnoille.

Kaksi alinta kerrosta ovat tavanomaista korkeampia (>3 m).

Suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota 1-3. kerrosten varateihin kansirakenteen aiheuttamien kerroskorkeuksien vuoksi.

Asunto
Yhteistila
Uloskäytävä
Varatie

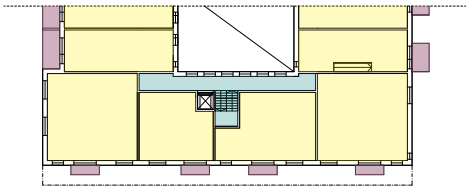

Pelastautuminen 2. krs asunnoista pihan puolelle ei ole mahdollista asuntojen avautumissuunnan vuoksi. Rakennusalan muoto tuottaa sen kulmiin asuntoja, joilla on vain katujulkisivua.

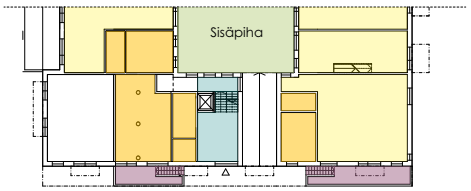

1. krs asuntoterassit madaltavat yläpuolisten parvekkeiden pudotuskorkeutta.

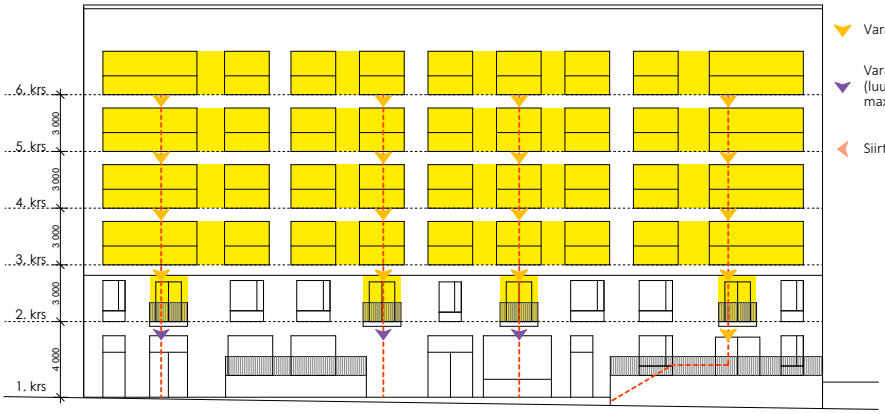

Varatieluukku, h = max. 3000 mm

Varatieluukku tai -tikas, h > 3000 mm
(luukun tikkaan pituus n. 1900 mm, pudottautumiskorkeus max. 3500 mm)

Siirtymä viereiselle parvekkeelle seinäluukun kautta

Silloin, kun 2. krs pudottautumiskorkeus on yli 3,5 m, 2. krs asunnot tarvitsevat varatieparvekkeen. Yläpuolisten asuntojen parvekkeilta pelastautuminen varatieluukkujen kautta edellyttää ainakin yhtä parveketta 2. kerrokseen. Jos parvekkeita on vain yksi, 3–6. kerrokseen tulee muodostaa yhtenäinen parvekevyöhyke, jotta varatiereitit eivät katkea.

Varatieluukku, h = max. 3000 mm

Varatieluukku tai -tikas, h > 3000 mm
(luukun tikkaan pituus n. 1900 mm, pudottautumiskorkeus max. 3500 mm)

Siirtymä viereiselle parvekkeelle seinäluukun kautta

Tilanne on samankaltainen kuin viereisessä korttelissa 20852. Rakennusalan muoto edellyttää asuntojen avaamista Miekkakalanaukiolle, jolloin z-y-merkinnän alueella on tarvetta varatieparvekkeille.

Korkeampien kerrosten varateiksi voi myös suunnitella laukaistavia varatietikkaita

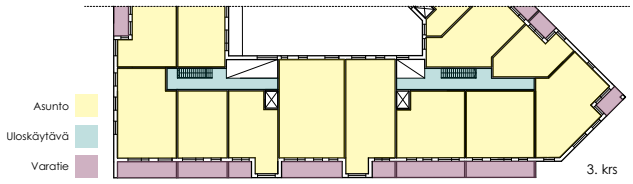

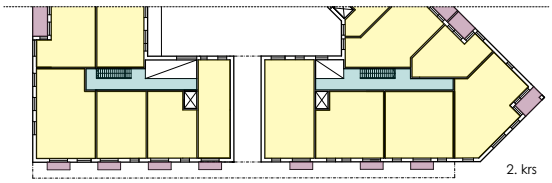

Jos z-y alueen yläpuolella on yhtenäisen parvekevyöhykkeen sijaan sekä lämmintä tilaa että parvekkeita, tarvitaan jokaisen erillisen parvekevyöhykkeen alle ainakin yksi varatieparveke. Tontilla 20854-1 varatieparvekkeita tarvittaisiin joka tapauksessa 2. kerroksen asunnoille.

Varatieluukku, h = max. 3000 mm

Varatieluukku tai -tikas, h > 3000 mm
(luukun tikkaan pituus n. 1900 mm, pudottautumiskorkeus max. 3500 mm)

Siirtymä viereiselle parvekkeelle seinäluukun kautta

Korkeampien kerrosten varateiksi voi myös suunnitella laukaistavia varatietikkaita

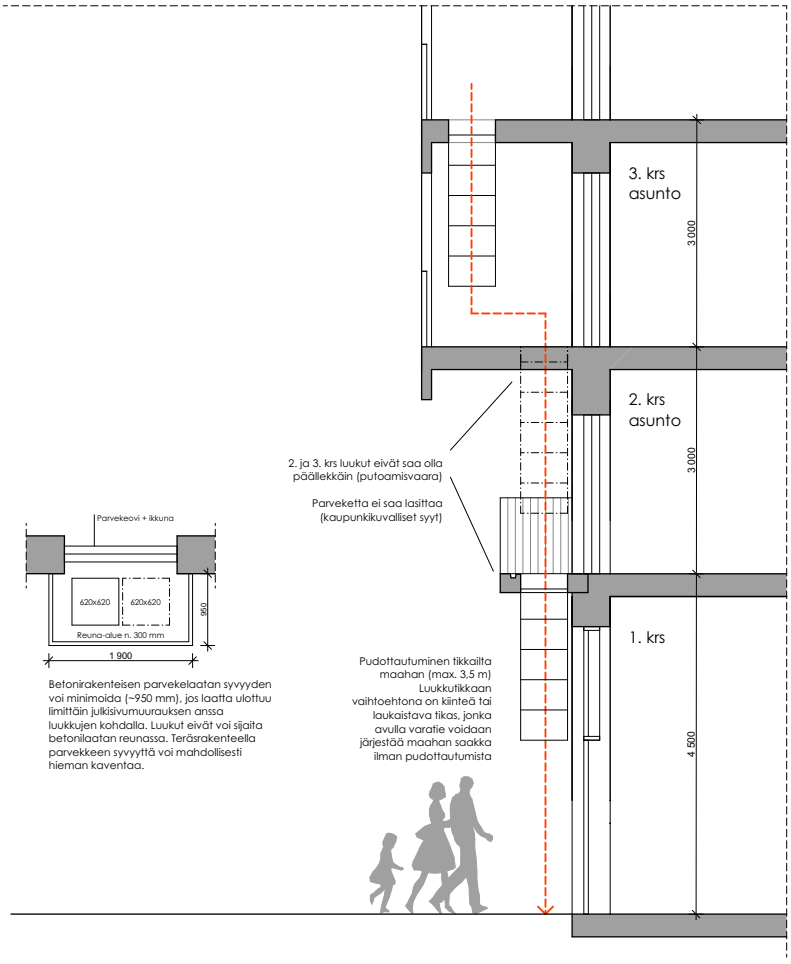

Betonirakenteisen parvekelaatan syvyyden voi minimoida (~950 mm), jos laatta ulottuu limittäin julkisivumuurauksen anssa luukkujen kohdalla. Luukut eivät voi sijaita betonilaatan reunassa. Teräsrakenteella parvekkeen syvyyttä voi mahdollisesti hieman kaventaa.

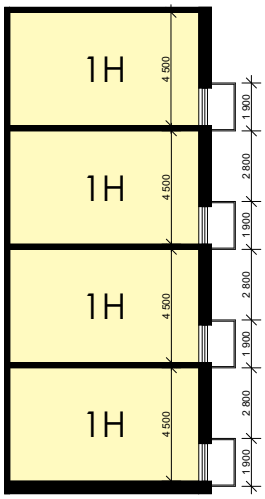

Varatieparvekkeiden suurimmat mahdollisuudet etäisyydet toisistaan riippuvat asuntojakaumasta. Jos pieniä asuntoja on paljon, parvekkeiden välinen etäisyys pienenee (esim. opiskelija-asunnot). n. 30 m^2 kokoiset, tavanomaisella 4,5 metrin leveydellä suunnitellut yksiöt vaatisivat parvekkeiden väliseksi etäisyydeksi n. 2,8 metriä.

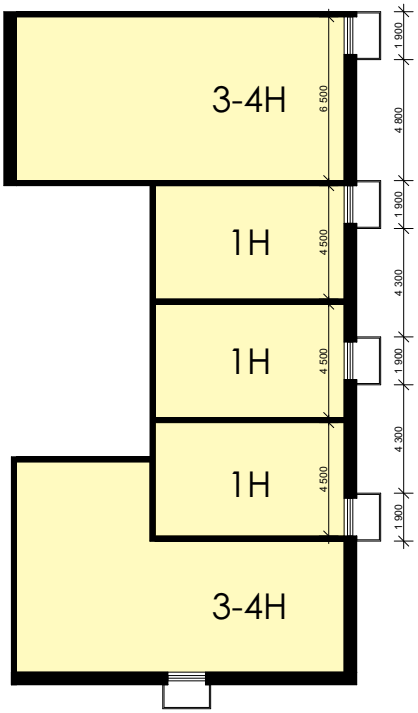

Tavanomaisessa kerrostalossa pieniä asuntoja ei yleensä suunnitella lukuisia vierekkäin, jolloin parvekkeita voidaan siirtää kauemmas toisistaan sijoittamalla ne asuntojen eri reunoihin. Tällöinkin erityisesti yksiöt määrittävät varatieparvekkeiden suurimman mahdollisen etäisyyden.

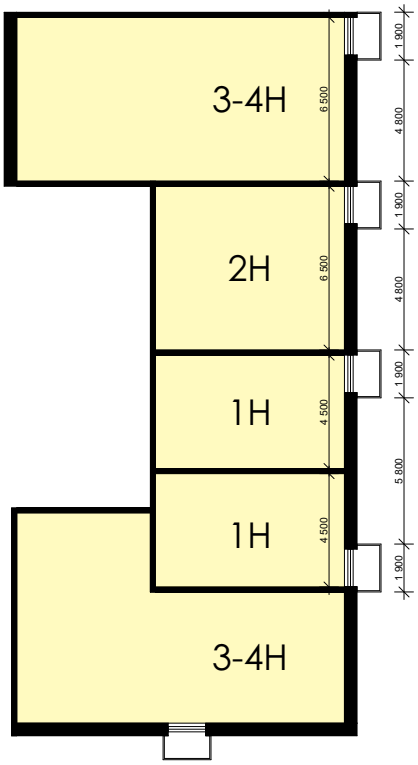

Varatieparvekkeiden välinen etäisyys voi olla sitä suurempi, mitä vähemmän pieniä asuntoja on. Jos parvekkeiden välinen minimietäisyys määritellään suureksi (esim. 4,5 m), tällä on vaikutusta hankkeiden asuntojakauman suunnitteluun. Jos minimietäisyys on esim. 3 metriä, suuria vaikutuksia ei synny.

Pienasuntoihin painottuvia kohteita ovat kaupungin vuokra-asunnot (Heka) ja opiskelija-asunnot. Varatieparvekkeiden minimietäisyyden määrittäminen suureksi vaikuttaa etenkin näiden kohteiden suunnitteluun, mikäli niitä sijaitsee z-y-tonteilla.

Kiinteitä varatietikkaita pientalossa. Kuva: Orima-Tuote Oy.

Laukaistava varatietikas pientalossa. Kuvat: Sadex Oy.

Varatieluukku, tikkaan pituus on useimmissa tuotteissa 1900 mm.
Kuva: Lektar Oy.

Varatieluukku suljettuna.
Kuva: Vesivek Oy.

Varatieluukku avattuna.
Kuva: Vesivek Oy.

Asemakaavoitus ja Tietoa Oy

© Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristö, Asemakaavoituspalvelut 2024